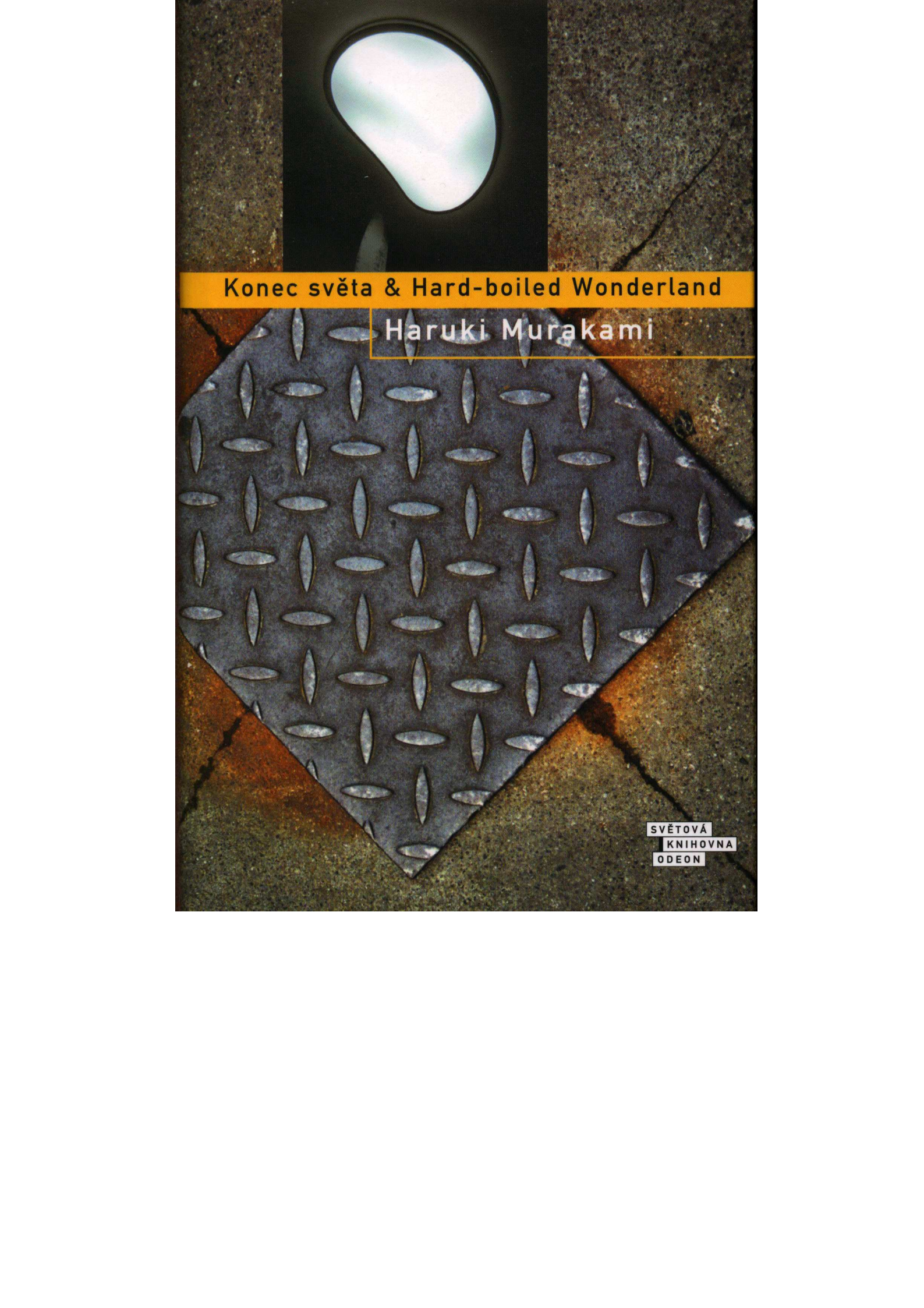

Konec světa & Hard-boiled Wonderland

Haruki Murakami

SVĚTOVÁ
KNIHOVNA
ODEON

Cestou domů se uprostřed Starého mostu opřu o zábradlí, a zatímco se dívám na řeku, přemýšlím o slovech, která mi dnes řekl Strážný.

Na konci světa.

Proč jsem ale musel opustit svůj starý svět a přijít sem, kde všechny světy končí, za jakých okolností, za jakým účelem a cílem, to jsou věci, na které si nedokážu vzpomenout. Něco, nějaká síla mě sem poslala. Síla absurdní a síla brutální. Kvůli ní teď ztrácím stín i svou paměť, kvůli nim mě má opustit i duše, kterou v sobě mám.

Řeka pod mýma nohama příjemně hučí. Je v ní písčiny a na něm rostou vrby. Větve, visící nad hladinou, se příjemně pohupují s proudem. Voda v řece je krásně průzračná, u skal, kde voda stojí, jsem zahlédl ryby. Když se dívám na řeku, jsem vždycky tichý a klidný.

Z mostu se po schodech dá na ostroh sejít, ve stínu vrb stojí lavička, kolem ní vždycky odpočívá několik zvířat. Často tam scházím, rozdělím chleba, který jsem si přinesl v kapse, nabízím ho zvířatům. Chvilku váhají, ale nakonec tiše natáhnou krky a drobty z mé dlaně si vezmou. Dělávají to vždycky jen nejstarší kusy nebo mláďata. Jak se prohlubuje podzim, začínají se jejich oči, připomínající jezeřa, víc a víc barvit smutkem. Žlutnoucí listí a usychající tráva jim ohlašují příchod dlouhého, zlého období hladu. Období, které, jak prorokoval starý pán, bude nejspíš dlouhé a zlé i pro mne samotného.

299.

Tanizakiho cenou oceněný román Haruki Murakamiho *Konec světa & Hard-boiled Wonderland* se odehrává v neurčité budoucnosti v mraveništi současného Tokia. Hlavní hrdina, držitel licence na speciální kódování počítačových dat, nechce zdánlivě nijak moc: jen dělat v poklidu svou neobvyklou práci, vydělávat peníze, popíjet whisky, číst Turgeněva, dívat se na staré filmy s Lauren Bacallovou a občas se vyspat s nějakou holčkou. Přijme na první pohled normální zakázku, a vzápětí se stane klíčovým prvkem ve hře, v níž spolu svádí boj *Systém* a *Továrna*. Netuší, že se už dávno ocitl na okraji propasti a že ta propast je mnohem hlubší, než by čekal. Nejen proto, že žije ve světě ovládaném soukolím nemilosrdného byznysu, připomínajícího v lecčems spíše organizovaný zločin, ale především proto, že byl za život v klidu ochoten platit příliš – implantací čipu do hlavy ve světě reálném, ztrátou stínu a duše ve světě vlastní mysli. Mrazivé podobenství o cestě do temnot, skrývajících se za nablýskanou reklamní realitou našeho světa. Cenou za touhu po bezpečí se stává uvěznění v sobě samém. A do konce světa přitom zbývá tak málo času.

HARUKI MURAKAMI (1949) je považován za jednoho z nejvýznamnějších japonských spisovatelů současnosti. Roku 1973 absolvoval tokijskou univerzitu Waseda a místo toho, aby se zajímal o stálé zaměstnání u některé velké společnosti, učinil doslova revoluční krok a otevřel si na předměstí Tokia jazzový bar. Když se z náhlého popudu rozhodl a začal psát svůj první román, těžko mohl někdo tušit, jak významným autorem se záhy stane. Již v době, kdy publikoval třetí román *Hon na ovci* (slovensky 2004) a získal za něj roku 1982 Nomovu cenu pro talentované autory, se začalo mluvit o „fenoménu Murakami“. O tři roky později vychází dílo *Konec světa & Hard-boiled Wonderland*, za něž autor obdržel prestižní Tanizakiho cenu. Roku 1987 vyšel román *Norské dřevo* (č. 2002) – nezískal literární ocenění, ale překonal všechny rekordy, protože jen v Japonsku se knihy prodalo přes čtyři miliony výtisků. Podobný úspěch měly pak i další jeho práce: *Na jih od hranic, na západ od slunce* (1992, č. 2004) nebo *Miláček Sputnik* (1999). Roku 2003 vydal rozsáhlý román *Kafka na pobřeží* (č. 2006). V říjnu 2006 mu byla v Praze udělena Cena Franze Kafky. Dosud posledním z autorových románů je próza *Afterdark* (2004, č. 2007). Murakamiho díla byla přeložena do šestatřiceti jazyků. Vydal také řadu sbírek povídek a esejů i několik knih literatury faktu. Do japonštiny přeložil některá díla F. S. Fitzgeralda, Johna Irvinga či Trumana Capoteho.

Haruki
Murakami

**Konec světa
& Hard-boiled
Wonderland**

ODEON

Přeložil Tomáš Jurkovič

SEKAI NO OWARI TO HADOBOIRUDO WANDARANDO

Copyright © 1985 by Haruki Murakami

Translation © Tomáš Jurkovič, 2008

Czech edition © Euromedia Group k. s., 2008

ISBN 978-80-207-1287-5

*Why does the Sun go on shining
Why do the birds go on singing
Don't they know it's the end of the world?*

The Carpenters: The End Of The World

1. Výtah, ticho, obezita

Výtah dál neuvěřitelně pomalu stoupal. Nebo jsem si aspoň myslel, že stoupá. Co se dělo doopravdy, jsem neměl tušení. Vinou extrémně nízké rychlosti jsem totiž nadobro ztratil smysl pro orientaci. Třeba jsme namísto stoupání klesali, nebo stáli po celou dobu na místě. Že výtah – nejspíš – jede nahoru, jsem si řekl čistě pro zjednodušení, po důkladném uvážení všech okolností. Byl to ale jen pouhopouhý dohad. Bez jakéhokoli reálného podkladu. Mohli jsme zrovna tak dobře vystoupat dvě patra, tři klesnout a pak objet dokola zeměkouli. Nic bližšího jsem netušil.

Každopádně se tenhle výtah dokonale a v každém směru lišil od vylepšené verze studničního rumpálu, kterou jsme k dopravě do bytu užívali u nás v domě. Rozdíl to byl tak velký, až byl jeden skoro na pochybách, jestli jde opravdu o dvě stejná zařízení vyrobená za tím samým účelem na stejném principu a označitelná společným jménem. Ty dva stroje od sebe dělily hotové světelné roky, větší propast by si už sotva kdo dokázal představit.

Za první, už třeba jen ta velikost. Výtah, kterým jsem právě jel, byl dost prostorný na to, abyste si v něm zařídili menší útulnou kancelář. Šoupnout sem psací stůl, skříňku na věci a nějaké ty poličky, mohli byste navrch docela klidně přidat i kuchyňský kout a pořád by vám zbývalo místo. Bez problémů ještě tak na tři velbloudy a menší palmu.

Za druhé čistota. Výtah, ve kterém jsem stál, byl čistý jako zbrusu nová rakev. Stěny i strop byly z nablýskané nerezové oceli bez jediné skvrnky nebo flíčku, na podlaze koberec. V odstínu *moss green* a s pěkně vysokým vlasem.

Za třetí: strašidelné ticho. Když jsem vešel dovnitř, dveře se neslyšně – doslova a do písmene neslyšně – zavřely a v tu chvíli přestalo být slyšet i cokoli dalšího. Opravdu se nedalo

zaslechnout ani to, jestli se pohybujeme nebo stojíme, jaké zavládlo ticho. Hluboké řeky vždycky plynou potichu.

A to rozhodně nebylo všechno. Navíc tu docela scházela většina příslušenství, jaké mají normální výtahy mít. Předně jsem nikde neviděl žádný panel s nějakými tlačítky nebo spínači. Včetně těch pro volbu patra, otvírání a zavírání dveří, nemluvě o nouzovém zastavení. Nebylo tu opravdu vůbec nic a já si začal připadat strašně bezbranný, opuštěný a sám. Ono nešlo jenom o tlačítka. Tady nebyl ani žádný ukazatel, ve kterém jsme právě patře, žádná informace, pro kolik je výtah osob, žádné upozornění pro uživatele a dokonce ani tabulka se jménem výrobce. Netušil jsem ani, kudy bych se odsud asi dostával v případě nějaké katastrofy. Prostě opravdu dokonalá rakev. Takovýhle výtah mohla jen těžko schválit normální bezpečnostní komise. Každý výtah, kterýkoli, totiž už z principu musí splňovat přísné bezpečnostní směrnice.

Jak jsem tu tak koukal do čtyř holých nerezových stěn, vzpomněl jsem si najednou na Houdiniho velkolepé kouzelnické výstupy, které jsem viděl jako dítě v televizi. Nechal se třeba svázat několikanásobnou vrstvou lan a řetězů, nacpat do velkého kufru a i s ním, ještě pro jistotu omotaným těžkým řetězem v mnoha vrstvách, pak pustit po vodě do Niagarských vodopádů nebo zamrznout v Severním moři do ledu. Pomalu a zhluboka jsem se nadechnul a co možná nezáživně srovnal v duchu Houdiniho situaci se svojí. Měl jsem nespornou výhodu v tom, že mě zatím nikdo nesvazoval řetězem, ale Houdini zas aspoň předem věděl, co se s ním během čísla doopravdy děje.

Já jsem to nejen netušil, já ani nevěděl, jestli se můj výtah pohybuje, nebo stojí. Zkusil jsem si odkašlat. Bylo to ale prapodivné odkašlání. Vůbec totiž jako odkašlání neznělo. Znělo, jako když se rozplácne hrouda hlíny o holou betonovou zeď. Ani trochu nepřipomínalo žádný ze zvuků, které bych snad mohl vydat já. Pro jistotu jsem zakašlal ještě jednou, ale výsledek to mělo úplně stejný. Takže jsem to radši vzdal a na další kašlání si nechal zajít chuť.

Hodně dlouho jsem tam pak jen tak stál a nedělal nic. Dveře se neotvíraly. Splýval jsem pomalu s výtahem do hotového

výjevu. Zátíší, které byste docela dobře mohli i pojmenovat. *Muž ve výtahu*. Padala na mě tíseň.

Mohla třeba nastat porucha mechaniky. Anebo mohla obsluha tohoto stroje – čistě za předpokladu, že někde existuje člověk, co výtah obsluhuje – z roztržitosti zapomenout, že mě tu právě mají naloženého v boxu. Na to, že na mě samotného tu a tam někdo zapomene, už jsem ostatně pomalu zvyklý. Ať už to všechno ale má příčiny, jaké chce, výsledek je stejně pořád jen jeden: trčím zalígrovaný v téhle nerezové kobce. Nastražil jsem ještě jednou uši, ale nic jsem nezaslechl. Přitiskl jsem pro jistotu ucho i na ocelovou stěnu, ale ani tohle nepomohlo. Na zdi jen zůstal bílý otisk ucha. Výtah evidentně fungoval jako speciální kovová bedna, konstruovaná tak, aby pohlcovala všechny zvuk. Zkusmo jsem si začal pískat *Danny Boy*, znělo to ale, jako když sípá pes s těžkým zápalem plic.

Takže jsem to nakonec vzdal, opřel se o zeď a rozhodl se zkrátit si chvíli počítáním drobných po kapsách. Říkám *zkrátit chvíli*, jenže pro lidi mé profese je tahle činnost stejně důležitá součást tréninku, jako když profesionální boxer mačká gumové míčky. Rozhodně to není kratochvíle v běžném slova smyslu. Je to stále opakovaná aktivita, která vám jako jediná umožní odstranit veškeré nepravidelnosti.

Na každý pád prostě stále dbám na to, abych měl po kapsách vždycky slušnou zásobu drobných. V pravé kapse sto a pětisetjeny, v levé kapse padesáti a desetijeny. Jedno a pětijeny si ukládám zásadně do kapsy na boku a k počítání je neužívám. Pak už jen strčím ruce do kapes, a zatímco pravou rukou přepočítávám celkovou sumu ve sto a pětisetjenech, počítá zároveň moje levá ruka padesáti a desetijeny.

Kdo to nikdy nezkoušel, těžko si představí, jaké takové počítání vlastně je, ale ze začátku je to každopádně činnost dost náročná. Znamená to provádět levou a pravou hemisférou každou zvlášť jiný výpočet, a oba výsledky pak ještě sesadit dohromady, jako když skládáte rozpůlený meloun. Pokud na to nejste zvyklí, povede se vám něco takového jen dost těžko.

Po pravdě vlastně nemám ponětí, jestli vážně při přepočtech používám pravou a levou hemisféru zvlášť. Odborník na neurofyziologii by měl na věc dost možná jiný názor, já ale

nejsem neurofyziolog, a krom toho mám při svém počítání opravdu dojem, že mi obě hemisféry pracují odděleně. I únava, která na mě po takových výpočtech padá, se mi zdá být docela jiné kvality než ta z normálních počtů. Právě proto si tedy pro zjednodušení říkám, že mi pravá půle mozku počítá obsah pravé kapsy a levá půlka kapsu levou.

Osobně si myslím, že celou řadu událostí, záležitostí a fenoménů našeho světa je opravdu potřeba brát tak trochu zjednodušeně. Není to ale tím, že bych snad měl v povaze si usnadňovat věci – i když připouštím, že mi takové sklony nejsou docela cizí – ale proto, že situací, kdy se zjednodušené nazírání na věci blíží jejich skutečné podstatě víc, než všechny ortodoxní interpretace, najdete ve světě kolem sebe kvanta.

Nakolik by nás například omezilo v normálním, každodenním životě, pokud bychom si naši planetu nepředstavovali jako zeměkouli, ale jako obří stůl z kavárny? Teď tu samozřejmě uvádím dost extrémní příklad toho, jak se věci překrucovat nemají. Je ale fakt, že pokud budeme pro zjednodušení považovat zeměkouli za obří kavárenský stůl, nemusíme pak už řešit celé řady nepodstatných maličkostí, které pro nás plynuly z představy kulovité zeměkoule – řekněme třeba gravitaci, datovou linii, nebo rovník. Kolikrát za život se totiž jako normální člověk musíte zabývat zrovna takovým rovníkem?

A proto se tedy na věci dívám vždycky ze zjednodušujícího hlediska. Svět, jak ho vidím, mi totiž připadá jako složený z velké řady, málem z nekonečného množství nejrozumnějších možností, a už proto je aspoň do jisté míry na jednotlivých lidech, aby ho spoluvytvářeli tím, že z těch možností nějaké vyberou. Svět jsou právě takové kavárenské stolky, zkoncentrované z hromad a hromad alternativ.

Abych se ale vrátil k věci: provádět levou a pravou rukou v jednu chvíli dva různé výpočty rozhodně není nijak jednoduchá záležitost. I mně samotnému trvalo nehezky dlouho, než jsem se to pořádně naučil. Jakmile se vám to ale jednou povede, čili: jakmile jednou pochopíte princip, už tu schopnost jen tak nezapomenete. Je to stejné jako s ježděním na kole nebo s plaváním. Čímž netvrdím, že to už pak nemusíte dál procvičovat. Schopnosti se mohou rozvíjet a forma vybrušovat

pouze neustálým cvičením. A právě proto nosím stále po kapsách hrsti drobných a volné chvíle věnuju přepočítávání.

Momentálně jsem měl právě po kapsách tři pětisetjeny a osmnáct stovenů, padesátíjenů bylo sedm a desetíjenů šestnáct. Celková suma dělala 3810 jenů. Výpočet nedal skoro žádnou práci. Při takhle malém množství to šlo snáz než počítání na prstech. Spokojeně jsem se opřel o nerezovou stěnu a zadíval se na dveře před sebou. Neotvíraly se.

Nemohl jsem pochopit, proč jim to tak dlouho trvá. Po chvíli přemýšlení jsem však dospěl k závěru, že hypotézu o poruše na zařízení nebo o tom, že mě ve výtahu nechali trčet z nepozornosti, můžu s klidným srdcem zavrhnout. Něco takového nepřicházelo v úvahu. Tím netvrdím, že se výtahy nemůžou porouchat nebo že obsluha nemůže být nepozorná. Je mi naopak docela jasné, že podobné nehody nastávají v reálném světě v jednom kuse. Chci jen říct, že v jistých zvláštních druzích reality – ano, mám na mysli tuhle pitomou nablýskanou zdviž – je naopak v rámci zjednodušení paradoxně třeba vyloučit jako neobvyklé všechny *obvyklé* situace. Když už si někdo dá práci a dokáže vyrobit *takhle* šílený výtah, bude pak zanedbávat jeho údržbu a bude v něm z nepozornosti zapomínat návštěvníky?

Odpověď zní samozřejmě *ne*.

Něco takového prostě nepřipadá v úvahu.

Do téhle chvíle přece vždycky jednali až úzkostlivě pozorně a metodicky. Věnovali takovou pozornost každému sebemenšímu detailu, že to vypadalo, že si snad každý svůj krok odměřují pravítkem. Ve vchodu do budovy mě zastavili dva vrátní, zeptali se, za kým jdu, ověřili si mě v seznamu návštěvníků, musel jsem ukázat řidičský průkaz, našli si mě v centrálním počítači, prohledali mě detektorem kovů a nakonec mě šoupli do tohoto výtahu. Takhle se nelustruje, ani když jdete na exkurzi do tiskárny cenin. A že by po tom všem, v tomhle stadiu najednou něco zanedbali, je prostě vyloučené.

Zbývalo proto už jen jediné vysvětlení: že mě do téhle situace postavili vědomě. Nejspíš nechtějí, abych poznal, kam výtah jede. Takže ho nechávají jet tak pomalu, aby nebylo možné uhodnout, jestli jede nahoru nebo dolů. Nejspíš tu někde mají i skrytou kameru. V místnosti ostrahy u vchodu byly

televizních obrazovek celé řady a není nic divného na tom, když jedna z nich bude přenášet dění z výtahové kabiny.

Z nudy mě napadlo poohlédnout se po objektivu skryté kamery, ale když jsem se nad tím zamyslel, napadlo mě, že bych tím nic nezískal, i kdyby se mi nakrásně povedlo ho objevit. Jen bych tím vzbudil jejich pozornost a není vyloučené, že kdyby měli nějaké podezření, nechají výtah jet ještě pomaleji. A o to jsem opravdu nestál. Ještě bych pak přišel pozdě na smlouvenou schůzku.

Takže jsem se nakonec rozhodl neudělat nic a jen v klidu a pohodě vyčkávat na to, co přijde. Koneckonců jsem tu jen proto, abych vykonal legální svěřenou pracovní povinnost. Není důvod bát se a zbytečně stresovat.

Opřel jsem se o zeď, vrazil obě ruce do kapes a začal znovu počítat drobné. 3750 jenů. Naprosto bez námahy. Než bys řekl švec.

3750 jenů?

Výpočet neodpovídal.

Musel jsem někde udělat chybu.

Cítil jsem, jak se mi potí dlaně. Při počítání drobných po kapsách jsem se za poslední tři roky ani jednou nespletl. Ani jednou jedinkrát. Tohle bylo bez debaty špatné znamení. A bylo třeba, abych bezpodmínečně znovu získal pevnou půdu pod nohama, než se z toho znamení stane skutečná katastrofa.

Zavřel jsem oči a úplně vyprázdnil pravou i levou hemisféru, jako když se čistí čočky brýlí. Pak jsem vytáhl obě ruce z kapes, rozevřel dlaně a osušil pot. Vykonal jsem tyhle prajednoduché přípravy s elegancí Henryho Fondy, když se ve *Warlocku* chystá na přestřelku. Film *Warlock* totiž miluju.

Když jsem se ujistil, že už mám dlaně úplně suché, strčil jsem znovu ruce do kapes a pustil se do třetího kola přepočtů. Pokud bude třetí výsledek odpovídat kterémukoliv z předchozích, mám po problému. Chyby dělá každý. Jednak tu bezpochyby hrají roli zvláštní podmínky, ve kterých jsem se octl, jednak si musím přiznat i to, že jsem zřejmě trochu sám sebe přecenil. Což byla možná moje první chyba. Ted' je každopádně třeba ověřit přesnou cifru. To dozajista pomůže. Než jsem se k téhle pomoci ale mohl dopracovat, dveře výtahu

se otevřely. Bez jakéhokoli varování, bez jakéhokoli zvuku se hladce rozjely do stran.

Jelikož jsem v tu chvíli byl plně soustředěný na drobné v kapsách, zprvu jsem si to ani pořádně neuvědomil. Nebo, když to řeknu o něco přesněji, i když jsem otevřené dveře viděl na vlastní oči, nedokázal jsem si chvíli pořádně uvědomit smysl toho, co vidím. Otevřené dveře samozřejmě znamenaly, že se propojily dva prostory, o jejichž souvislost mě ty dveře ještě před chvílí připravovaly. A současně to také znamenalo, že výtah, kterým jedu, dojel do místa určení.

Přestal jsem pohybovat rukama v kapsách a vyhlédl z otevřených dveří ven. Byla za nimi chodba a na chodbě stála žena. Tlustá mladá dívka, v růžovém kostýmku, s růžovými lodičkami na nohou. Šaty byly perfektně ušité, z hladké látky, a dívčina tvář si s jejich hladkostí ani trochu nezadala. Dívka si mě okamžik prohlížela, jako když si potřebuje něco ověřit, pak mi pokynula hlavou. Docela jako by to byl signál: *Pojďte se mnou*. Nechal jsem počítání počítáním, vytáhl ruce z kapes a vyšel z výtahu. Jen jsem to udělal, dveře za mnou se zavřely, jako by na to celou dobu čekaly.

Stál jsem v chodbě a snažil se porozhlédnout kolem sebe, nezahlédl jsem však nic, co by mi v mé situaci poskytlo jakoukoli stopu. Věděl jsem jen, že budu v nějaké chodbě uvnitř budovy, ale to by pochopil i každý školák z první třídy.

Vnitřek budovy byl divně bezvýrazný. Stejně jako ve výtahu, kterým jsem přijel, byl interiér z prvotřídních materiálů, ale nebylo se tu možné ničeho zachytit. Podlaha byla z nablýskaného mramoru, zdi byly, stejně jako muffin, který každé ráno snídám, bílé s nádechem žluti. Po obou stranách chodby se táhly řady masivních dřevěných dveří, na všech kovové tabulky s číslem místnosti, ve kterých však nebyl ani náznak systému. 936 sousedilo s 1213, to zase s 26. Takhle bez ladu a skladu se místnosti neřadí nikde. Něco tady nehrálo.

Dívka téměř nepromluvila. Řekla mi sice: „Tudy prosím,“ jenže to řekly pouze její rty a nezazněla přitom ani hláška. Než jsem vzal tuhle práci, chodil jsem dva měsíce na kurz odezírání ze rtů, takže jsem jakž takž porozuměl, co mi dívka říká. V první chvíli mě dokonce napadlo, jestli nemám něco s ušima.

Po jízdě odhlučněným výtahem, kde si člověk nezakašle ani nezapíská, jsem, pokud jde o zvuky, pomalu ztrácel sebedůvěru.

Zakašlal jsem. Znělo to pořád dost tiše, ale na rozdíl od kašlání ve výtahu byl tohle zvuk, jak má být. Takže jsem si oddechl a znovu nabyl důvěru ve vlastní sluch. Je to v pořádku, s ušima naštěstí opravdu nic nemám. Fungují, jak mají, a problém má naopak tahle dívka s mluvením.

Šel jsem za ní. Prázdná chodba cvakala jehlami jejích podpatků jako kamenolom po poledni. Lýtka v punčochách se odrážela v mramorové podlaze.

Dívka byla vyloženě baculatá. Byla mladá, byla hezká, ale byla doopravdy tlustá. Právě pro její mládí a krásu působila její obezita trochu zvláštně. Jak jsem tak šel za ní, viděl jsem celou dobu její krk, ruce i nohy. Byla obalená masem, jako když přes noc všechno tichounce zapadá obrovským množstvím sněhu.

Pohromadě s mladými, krásnými a obézními dívkami se vždycky cítím nesvůj. Sám pořádně nevím proč. Možná proto, že si přitom pokaždé automaticky představím, jak asi vypadá stravování takové osoby. Když se zadívám na tlustou ženskou, vidím v duchu, jak s plnou pusou dojídá z talířů poslední lístky řeřich z přílohy a jak z nich jako o život vytírá chlebem poslední kapky smetanové omáčky. Vybaví se mi to úplně samo od sebe, nemůžu si pomoci. A pak, dočista jako když kyselina naleptává kov, mám naráz plnou hlavu scén jejího debužirování, čímž mi úplně přestávají fungovat nejrůznější jiné funkce.

S obyčejnou tlustou ženskou nemám problém. Obyčejná tlustá ženská je jako mrak na obloze. Jednoduše si plyne kolem a mě se to nijak netýká. Když je ale mladá a pěkná, je to prostě něco jiného. K takové prostě musím zaujmout nějaké stanovisko. Totiž, že se s ní možná budu chtít vyspat. A právě proto mám pak z ní v hlavě takový zmatek. Vyspat se s někým, když vám hlava momentálně nepracuje, jak byste chtěli, totiž není vůbec jednoduché.

Tím nechci říct, že bych snad měl něco proti tlustým ženským jako takovým. Cítit se nesvůj není vůbec to samé co nemít rád. Měl jsem už několik tlustých krásných dívek a viděno z odstupu to vůbec nebyla špatná zkušenost. Pokud své pocity nejistoty zvládnete vést správným směrem, čeká vás

skvělá odměna, ke které byste se jinak vůbec nedostali. Samozřejmě že to někdy nevyjde. Lidský sexuální život je vážně vysoce delikátní záležitost. Opravdu to není jako jít si v neděli koupit do obchodního domu termosku. I celkem stejně mladé a krásné dívky mají na sobě často nadbytečné maso rozložené docela jinými způsoby, z nichž některé mě opravdu dokážou zavést správným směrem, jiné naopak naprosto rozhodit.

Mít tlustou je pro mě proto opravdová výzva. Lidská obezita totiž má tisíce tváří. Podobně jako lidská smrt.

Na takové věci jsem tedy zhruba myslel, když jsem tu tak krácel chodbou za mladou, krásnou a obézní dívkou. Kolem límce svého kostýmku v *chic* růžovém odstínu měla přehozený bílý šátek. V uších, buclatých *správným způsobem*, jí visely zlaté obdélníkové náušnice, které se v rytmu jejího kroku blýskaly jako dvě signální lampy. Na to, jak byla při těle, se pohybovala opravdu zlehka. Mohlo to být samozřejmě i proto, že si pomohla nějakým přiléhavým prádlem, aby měla pevnější postavu a vypadala líp, ale i když člověk vzal do úvahy tohle, pořád ještě se jí muselo nechat, že se v bocích pohupuje opravdu pevně a ladně. Byla mi tím sympatická. Její tloušťka byla přesně toho typu, co mám rád.

Nechci tu teď nijak omlouvat sám sebe, ale ženských, vůči kterým pociťuju sympatie, není zas tak moc. Já svými sympatiemi spíš šetřím, a proto je taky vždycky zatoužím podrobit zkoušce, jakmile se u nich vůči někomu přistihnu. Osobně se přesvědčit, zda jsou pravé, a v případě že jsou, jak fungují.

A proto jsem přešel vedle ní a omluvil se, že jdu o osm nebo devět minut později, než jsme byli domluvení. „Netušil jsem, že ty procedury u vchodu zabere tolik času,“ řekl jsem. „A že ten výtah pojede tak pomalu. U vchodu jsem byl přesně deset minut před domluvenou dobou.“

Rozumím, přikývla krátce. Krk jí voněl parfémem. Vůně, jako když stojíte v létě zrána na melounovém poli. Přivedla mě do poněkud zvláštního rozpoložení. Do podivného pocitu nepatřičnosti s nádavkem nostalgie, jako by se slučovaly dohromady dvě různé vzpomínky někde na místě, které

neznám. To se mi někdy stává. A nemálo z takových nálad mi navodí právě určité zvláštní vůně. Důvody vám nevysvětlím ani já sám.

„To je ale dlouhá chodba,“ oslovil jsem ji v naději, že se rozproudí konverzace. V chůzi se na mě zadívala. Nějakých dvacet nebo jedenadvacet, odhadl jsem ji. Rysy výrazné, čelo široké, pleť krásná.

Nespustila ze mě oči a pravila: *Prúst*. Tedy, ona to přímo neřekla, jen jsem měl dojem, že se jí v takovém tvaru pohnuly rty. Zvuk opět nevydala žádný. Dokonce ani nebylo slyšet její dech. Úplně jako by na mě mluvila zpoza tlustého skla.

Prúst?

„Marcel Proust?“ otázal jsem se.

Udiveně se na mě zadívala. A pak zopakovala: *Prúst*. Nechal jsem toho, vrátil se zpátky a kráčel zase za ní, přičemž jsem si usilovně vybavoval, která slova se dají odezít stejně jako Prúst. Brus? Plus? Plast? Přetřel jsem si ty nesmysly tiše jeden za druhým, ale žádný z nich úplně neodpovídal. Měl jsem dojem, že opravdu řekla „Proust“. Nedochovalo mi ale, co má chodba dlouhá jako tahle společného s takovým Marcelem Proustem.

Třeba Prousta zmínila v souvislosti s dlouhatánskou chodbou jako přirovnání. Jenže i kdyby to tak nakrásně bylo, připadala by mi taková asociace stejně trochu náhlá a použitý výraz poměrně křečovitý. Dokázal bych ještě pochopit, kdyby někdo nadhodil dlouhou chodbu jako metaforu Proustových spisů, ale v obráceném sledu se mi to zdá dost zvláštní.

Chodba dlouhá jako Marcel Proust...?

Na každý pád jsem tou chodbou kráčel v dívčíných stopách dál a dál. Byla doopravdy hodně dlouhá. Několikrát jsme zahýbali za roh a vystupovali a sestupovali krátkým schodištěm o pěti šesti schodech. Ušli jsme toho tak asi za pět nebo šest běžných kancelářských budov. Taky jsme ale mohli chodit dokola v prostoru, jaké bývají na Escherových grafikách se zrakovými klamy. Okolní scénérie se každopádně neměnila, ať jsme pochodovali sebevíc. Mramorová podlaha, zdi v barvě vaječné skořápky, prapodivné číslování místností a řady dřevěných dveří s klikami z nerez oceli. Okno ani jedno jediné. Dívčiny vysoké podpatky zněly dál a dál v neměnném,

pravidelném rytmu chodbou a za ní jsem t'apal já ve svých joggingových botách, které vydávaly zvuk, jako když se taví guma. Znělo to doopravdy tak podezřele měkce, že jsem si skoro začal dělat obavy, jestli se mi podrážky vážně nerozpouští. Nedokázal jsem posoudit, jestli takhle znějí normálně nebo ne, bylo to totiž úplně poprvé, co jsem šel v běžeckých botách po mramoru. Napadlo mě proto, že nejspíš znějí napůl normálně a napůl doopravdy podivně – v docela stejném poměru jako zbytek celého tohoto místa.

Když se konečně zastavila, byl jsem tak soustředěný na zvuk svých bot, že jsem si toho nevšimnul a zezadu do ní vrazil. Záda měla příjemně měkká jako nadýchaný sněhový mrak a krk jí voněl po té melounové kolínské. Nárazem přepadla dopředu a já ji vzal oběma rukama za ramena, abych ji zachytil.

„Pardon,“ omlouval jsem se. „Jenom jsem se trochu zamyslel.“

Thlustá dívka se trochu začervenala a podívala se na mě. Nedalo se to tvrdit na sto procent, ale zdálo se, že se na mě nezlobí. *Tacusel*, řekla a docela maličko se usmála. Pak pokrčila rameny a dodala: *Sela*. Doopravdy to samozřejmě neřekla, jen, jako už potolikáté, pohnula v takovém tvaru pusou.

„Tacusel?“ řekl jsem si, spíš sám pro sebe. „Sela?“

Sela, zopakovala s jistotou ona.

Znělo mi to tak trochu jako turečtina – což ovšem trochu komplikoval fakt, že jsem zatím turečtinu v životě neslyšel. Takže to nejspíš turečtina ani nebyla. Byl jsem čím dál zmatenější a radši jsem se rozhodl, že se s ní už ani nebudu dál bavit. V odezírání ze rtů jsem byl stejně jen naprostý začátečník. Odezírání je delikátní činnost, na kterou vám slabé dva měsíce v kurzu pro veřejnost budou stačit jen sotva.

Vytáhla z kapsy u saka malý oválný elektronický klíč a přitiskla jej na zámek dveří s tabulkou číslo 728. Klaplo to a bylo odemčeno. Opravdu dosti kvalitní zařízení.

Otevřela. A pak se ve veřejích otočila ke mně, přidržela mi dveře a pravila: *Somuto, sela*.

Samozřejmě že jsem ji poslechl a vešel.

2. Zlatí tvorové

S příchodem podzimu se jim těla pokrývají dlouhou zlatou srstí. Barva je opravdu čistě zlatá, není v ní přimíšený žádný jiný odstín. Jako zlatá přichází na svět a jako zlatá v něm existuje. Jediní mezi celým nebem a zemí jsou právě oni zbarveni zlatem bez jakékoli příměsi.

Když jsem poprvé zavítal sem do Města – bylo právě jaro – hrála tehdy ještě krátká srst zvířat všemi barvami. Černou, tmavohnědou, bílou, i hnědou s nádechem rezavé. Některá zvířata se dokonce strakatila barvami hned několika. Zbarvení tolika odstínů, jaké si jen lze představit, potulovali se tiše po nově se zelenající zemi, jako by je po ní rozvál vítr. Byli tehdy zvláštně, skoro meditativně klidní. I jejich dech byl tichý a nehnutý jako ranní mlha. Bez hlesu spásali zelenou travu, a když je to unavilo, natáhli se se složenýma nohama na zem ke krátké dřímotě.

Jaro přešlo, minulo i léto, a když začalo sluneční světlo nabírat sotva patrnou průsvitnost a vítr časného podzimu čechrat nehnutou říční hladinu dojemných vlnek, začal se měnit i vzhled zvířat. Zlatá srst vyrašila nejdříve jenom tu a tam, jako nějaká rostlina, co náhodou vypučela mimo obvyklou vegetační dobu, zanedlouho se už ale drala v nespočetném množství ven krátkou srstí jako nějaká tykadla, až nakonec všechno pokrývala zářivá, zlatá barva. Celý ten obřad od začátku až do konce netrval ani týden. Jejich proměna započala téměř současně a téměř současně i skončila. V jediném týdnu se všechna zvířata do jednoho zbarvila čistým zlatem. A pak, ve chvíli, kdy vystoupalo na oblohu ranní slunce a ozářilo svět čerstvým zlatým odstínem, se na zemi snesl podzim.

Jen dlouhý roh, co každému osamoceně trčí zprostřed čela, zůstává i potom u všech stejně elegantně bílý. Tenký tak, že to až budí obavy, připomíná každý spíš než roh úlomek kosti,

který se jim náhle prodral kůží ven a už tak zůstal. Jenom ty bílé rohy a modré oči zůstávají nezměněné na zvířatech, která jinak celá zezlátla. Jako by si chtěla svůj nový šat vyzkoušet, pohodí několikrát hlavami nahoru a dolů, až se špiče rohů zabodnou do vysokého podzimního nebe. Pak pohrouží své nohy do proudu stále chladnější řeky, natáhnou hlavy a lačně se pustí do červených podzimních plodů.

Když se ulice Města začnou v nadcházejícím soumraku zbarvovat domodra, vystoupám v západní hradbě na hlásku a dívám se, jak Strážný signálem na roh obřadně svolává zvířata. Roh zaduje jednou dlouze, pak po třikrát krátce. Tak je to dáno. Když zazní, zavřu pokaždé oči a nechávám sebou prostoupit jeho měkké tóny. Nesou se docela jinak než všechny ostatní zvuky. Proplovají tiše ulicemi jako modravé, průsvitné ryby, utápí se v nich dláždění z kočičích hlav, kamenné domovní zdi i zídky táhnoucí se podél nábreží. Jako by přicházely neviditelným časovým zlomem v atmosféře, pronikají tiše i do nejdlehlších koutů Města.

Jak se tóny rohu linou Městem, natahují zvířata hlavy směrem ke vzpomínkám z dávných časů. Víc než tisícíhlavé stádo zaujme celé jako na povel naprosto stejný postoj a natahuje krky za hlasem rohu. Některá ze zvířat ustanou v unaveném přežvykování janovce, jiná, natažená na dláždění, přestanou klepat kopyty o zem, další se proberou ze siesty v posledních slunných místech a všechna společně zvedají hlavy vzhůru.

V tu chvíli se všechno ostatní zastaví. Jediné, co se hýbe, je jejich zlatá srst, kterou povívá podvečerní vítr. Nevím, co jim v tom okamžiku táhne hlavami, ani za čím se tak upřeně dívají. Všechny krky se nakloní v jediném směru, v jediném úhlu, všechna zvířata upřeně, bez pohnutí hledí do prázdna a poslouchají, jak zní roh. Jakmile se i jeho poslední ozvěna vpije beze zbytku do bledého soumraku podvečera, vstanou, a jako by se na něco rozpomněla, vydají se všechna stejným směrem. Krátkodobé zakletí je to tam, Město se plní klapotem bezpočtu dusajících kopyt. Ty zvuky mi pokaždé připadají jako myriády drobounkých bublin, stoupající snad ze samého dna země. Jako

pěna, obalující ulice, plazící se po zdech domů a zahalující i samotnou Hodinovou věž.

Je to ale jen pouhá podvečerní fantazie. Když otevřu oči, pěna hned zmizí. To jenom docela obyčejně dusají kopyta, i město je úplně stejné jako vždycky. Jen řady zvířat se vlní dlážděním ulic jako řeka. Nikdo nestojí v jejím čele, nikdo ji nevede. Zvířata pouze sledují její mlčenlivý proud, se skloněnými zraky a pohupujícími se rameny. Přesto se zdá, že jsou všichni navzájem spojeni sice neviditelným, ale přesto nepopíratelným poutem důvěrné vzpomínky.

Od severu přejdou Starý most, na jižním břehu se smísí se svými druhy přicházejícími od východu, u ústí Kanálu projdou pásem továren, směrem na západ se dají průchodem ve slévárně, přejdou i úpatí Západního vrchu. Na jejich svazích je už čekají staré kusy s mláďaty, co se nemohou pouštět příliš daleko od městských vrat. Obracejí se k severu, přejdou po Západním mostě a pak zamíří k Bráně.

Jakmile se k ní dostanou první ze zvířat, Strážný ji otevře. Je opevněná, pobitá vodorovně i svisle tlustými železnými pláty a už od pohledu působí těžce a masivně. Vysoká může být takové čtyři pět metrů, a aby ji nikdo nepřešel, ježí se její vršek hustě vsázenými, ostře špičatými hřeby jako jehelník. Strážný ta těžká vrata přitáhne k sobě jakoby nic a vypustí čekající zvířata ven. Vrata jsou dvojkřídlá, Strážný však nikdy neotvírá víc než jedno křídlo. Levá polovina Brány zůstává neustále pevně zavřená. Když všechna zvířata do jednoho zmizela venku, Strážný bránu zamkne na zámek.

Co vím, je tahle Západní brána jediným vchodem do města. Dokola se táhne ohromná, sedm nebo osm metrů vysoká hradba, kterou překonají jen ptáci.

Když nastane ráno, Strážný Bránu opět otevře, zaduje na roh a vpustí zvířata dovnitř. Jakmile vejde i to poslední, zase ji zavře a zamkne zámek.

„Vlastně bych ji ani zamykat nemusel,“ vysvětluje mi. „I kdyby nebyla na zámek, vrata by asi stejně nikdo kromě mě neotevřel, jaká je to tíha. I kdyby to zkoušelo víc lidí dohromady. Zamykám je jenom proto, že to tak bylo dáno.“

Jak to dořekne, narazí si svou pletenou čepici až skoro do očí a dál neříká nic. Je to obr, jakého jsem do té doby ještě

neviděl. Už od pohledu je samé svaly, košile a kabát mu pod jejich záplavou div neprasknou. Stává se však, že občas znenadání zavře oči a pohrouží se do hlubokého ticha. Nedokážu ale posoudit, jestli v takových chvílích upadá do nějaké deprese, nebo jestli to něco omezuje jeho tělesné pochody. Ať je tomu, jak chce, jakmile ho jednou zahálí ticho, nezbyvá mi už nic jiného než čekat, až se mu zase vrátí vědomí. Když se tak stane, otevře pomalu oči, dlouho mě pozoruje nepřítomným pohledem a tře si o sebe prsty v klíně, jako by mu dělalo problémy pochopit, co tu vlastně dělám.

„Pročpak ta zvířata každý večer vyháníte ven a ráno zase pouštíte dovnitř?“ zeptal jsem se Strážného, když zase přišel k sobě.

Chvíli mě jen tak pozoroval dočista bezvýrazným pohledem.

„Protože je to tak dáno,“ řekl nakonec. „Dělám to proto, že je to stanovené. Stejně jako že slunce vychází na východě a na západě zapadá.“

Zdá se, že pokud zrovna nezavírá a neotvírá Bránu, tráví Strážný většinu času broušením všeho, co se dá. Ve strážnici u Brány má vyrovnané sekery, sekáče a nože všech možných tvarů a velikostí, a kdykoli má chvíli, opravdu důkladně a pečlivě je přeastřuje na brusy, až se čepele blýskají mrazivou, zlověstnou bílou září. Skoro mi ani nepřipadá, že odrážejí dopadající světlo, spíš jako by v nich něco tu zář vydávalo zevnitř.

Kdykoliv si tak začnu prohlížet řady a řady čepelí, roztáhne pokaždé Strážný koutky do spokojeného úsměvu a pozorně mě sleduje očima.

„Dej pozor, těch se stačí jen dotknout a pořežeš se,“ ukazuje na nástroje prstem uzlovitým jako kořen starého stromu. „To víš, je to trochu jiná kvalita než náradí, co prodávají někde na rohu po hromadách. Tyhle jsem všecky osobně vykoval já. Dělával jsem dřív kováře a v těchhle věcech se vyznám. Násady sedí, ani se nehnou, a všechny jsou i bezvadně vyvážené. Vybrat násadu, co přesně odpovídá váze nástroje, to není vůbec lehká věc. Zkus si schválně vzít jednu do ruky, kterou chceš. Nesahej ale na ostří.“

Vyberu si z nástrojů na stole tu nejmenší sekyrku a několikrát jí zlehka máchnu vzduchem. Pohnul jsem zápěstím opravdu jen lehce – nebo jsem si spíš jen *pomyslel*, že jím chci pohnout – čepel však zareagovala ostře jako cvičený ohař a protřela vzduch, až to zasvištělo. Strážný na sebe byl právem hrdý.

„I ty násady dělám já. Řežu je z desetiletých jasanů. U násad dá každý na něco jiného, já mám ale nejradši jasan a deset let. Nesmí být mladší, ani nesmí narůst víc. Deset let je optimální věk. Dřevo má sílu, ještě nepřeschlo, pruží. A na východě v Lesích není o kvalitní jasaný nouze.“

„A co děláte s takovou spoustou nástrojů?“

„Spousty věcí,“ odtuší Strážný. „Koncem zimy se všechny budou moc a moc hodit. No, to poznáš sám, až sem zima přijde. Bývá tady pořádně dlouhá.“

Za Branou je veliká ohrada pro zvířata. V noci tam spávají. Teče tu potůček, ze kterého se mohou napít. Za ohradou se do nedohledna táhnou jabloňové háje. Donekonečna, jako širší moře.

Na západní hradbě jsou tři hlásky, na které se vystupuje po žebříku. Jednoduše zastřešené proti dešti, zamřížovaným oknem se dá koukat dolů na zvířata.

„Na zvířata se tu krom tebe nekouká nikdo,“ říká Strážný. „No, tys sem vlastně sotva přišel, tak se nedá nic dělat, ale jakmile si tu jednou *opravdu* zvykneš, přestanou tě zajímat. Tak jako přestala i všechny ostatní. Samozřejmě, až na první týden na jaře.“

První týden na jaře totiž prý podle Strážného vystupují lidé na hlásky dívat se, jak spolu zvířata bojují. Jenom v tomhle období totiž samci – jen v tomhle jediném týdnu, než zvířata začnou línat a samice vrhnou mláďata – zdivočí tak, že byste to do jejich věčně klidného vzezření nikdy neřekli, a snaží se co nejvíc si navzájem ublížit. A z tratoliště krve, kterou zrudne zem, se pak zrodí nový řád a nový život.

Teď na podzim polehávají zvířata natažená každé na svém místě a zlatá srst se jim třpytí v podvečerním slunci. Pevně a nehnutě jako sochy zapuštěné do země čekají tiše se vztyčenými hlavami, až poslední svit dne zapadne do moře jabloňových stromů. Když konečně slunce zajde a je samotné

zahalí modrá tma noci, svěsí zvířata hlavy, skloní každé svůj
jediný bělostný roh k zemi a zavřou oči.

A tím skončí jeden den Města.

3. Pršipláště, pokoutníci, vymývání

Vstoupil jsem do liduprázdné, prostorné místnosti. Zdi byly bílé, strop byl taky bílý, koberec pro změnu *café brown*, obě barvy v elegantním odstínu prozrazujícím vybraný vkus. Ona totiž není ani bílá jako bílá, jsou bílé noblesní a bílé vulgární a už od pohledu se od sebe z podstaty liší. Okenní skla byla neprůhledná a nemohl jsem se tedy nijak ujistit o krajině za oknem, ale bledé světlo, které se jimi linulo dovnitř, musel bez jakýchkoli pochyb být sluneční svit. Což znamenalo, že nejsme v podzemí a že se mnou tedy výtah doopravdy stoupal. Což mi lehce zlepšilo náladu, jelikož to znamenalo, že jsem usuzoval správně. Dívka mi posunkem naznačila, ať se posadím na pohovku, a tak jsem si sednul na sofa s koženými potahy, stojící uprostřed místnosti, a dal si nohu přes nohu. Když jsem to udělal, odešla dívka někam dveřmi, jinými než ty, kterými jsme vešli.

V pokoji nebyl skoro žádný nábytek, co by stál za řeč. Na stolku u pohovky stál keramický zapalovač, popelník a dóza na cigarety. Když jsem ji zkusmo otevřel, nenašel jsem v ní jedinou cigaretu. Ani na zdech nevisel žádný obraz, kalendář ani fotografie. Tady si nepotrpěli na zbytečnosti.

U okna stál veliký psací stůl. Zvedl jsem se z pohovky, došel k oknu a zadíval se na stolní desku. Byla vyvedená z jediného masivního kusu dřeva a s velkými zásuvkami po obou stranách. Na ní lampa, tři propisovačky BiC a stolní kalendář, vedle nich hrst kancelářských sponek na papír. Pro jistotu jsem v kalendáři ještě ověřil datum, ale bylo v pořádku. Bylo dnešní, tak jak to má být.

V koutě místnosti stály v řadě tři ocelové skříňky, takové ty, jaké mají úplně všude. Do celkové atmosféry pokoje zrovna

nezapadaly. Na to působily trochu moc úředně a stroze. Být to na mně, vyberu sem nějaký pořádný kabinet, vyvedený ze dřeva a trochu víc *chic*, aby se sem hodil, tahle místnost mi ale neříkala pane. Já sem přišel jen kvůli práci a mohlo mi být úplně jedno, jestli tu mají ocelové skříně šedivé jak myš, nebo třeba světle růžové jukeboxy.

Ve zdi po levé straně byla ještě zapuštěná šatna. S vysokými, podlouhlými skládacími dveřmi. Tím seznam nábytku v místnosti končil. Jinak tu neměli už ani hodiny, telefon, ořezávátko na tužky nebo karafu s vodou. Poličku na knihy ani stojánek na dopisy. Neměl jsem zdání, k čemu a jakým způsobem může tahle místnost asi sloužit. Usedl jsem tedy zpátky na pohovku, znovu přehodil nohu přes nohu a zívł si.

Dívka se vrátila za nějakých deset minut. Ani se na mě nepodívala, otevřela jednu ze skříněk, vytáhla náruč něčeho černě se lesknoucího a odnesla to na stůl. Byl to pečlivě složený pogumovaný příšlášť a holínky. Úplně navrchu na nich ještě trůnilo něco jako brýle pro piloty z první světové. Poněkud jsem přestával chápat souvislosti.

Dívka se ke mně otočila a něco mi řekla, ale pohybovala přitom rty tak rychle, že jsem nestihnul odezírat.

„Neřekla byste mi to ještě jednou a ne tak rychle? Mně totiž odezírání bohužel zas tak moc nejde,“ řekl jsem proto.

Tentokrát dívka mluvila pomalu a pečlivě otvírala ústa. *Tohleto si dejte přes šaty*, řekla mi. Naprosto jsem neměl chuť soukat se tu do příšláště, ale nemělo evidentně smysl jí odporovat, a tak jsem mlčky udělal, co mi řekla. Zul jsem si běžecké boty a nazul se do gumových holínek, přes sportovní košili jsem oblékl příšlášť. Byla to pěkná tíha a boty mi byly o číslo nebo dvě větší, ale radši jsem se k tomu nevyjadřoval. Dívka ke mně přistoupila, zapnula mi plášť od krku po kotníky a přes hlavu přetáhla kapuci. Jak mi ji dávala přes hlavu, dotkla se na okamžik svým hladkým čelem špičky mého nosu.

„Nádherná vůně!“ řekl jsem. Čímž jsem samozřejmě měl na mysli její parfém.

Děkuju, řekla a nato mi utáhla šňůrky kapuce až pod nos, jen to zasvištělo. A přes kapuci navlékla brýle. Čímž jsem definitivně začal vyhlížet jako mumie do deště.

Pak otevřela jedno křídlo dveří šatny ve zdi, jednou rukou mě vtáhla dovnitř, rozsvítila a druhou rukou za sebou zavřela dveře. Za nimi byla skříň na oblečení, nebyly v ní ale žádné šaty, jen tam viselo několik ramínek na kabáty a kuličky proti molům. Domýšlel jsem se, že to zřejmě nebude žádná skříň, ale spíš nějaká tajná chodba, za skříň kamuflovaná. Jinak by těžko mělo smysl mě sem cpát navlečeného v pršiplášti.

Chvilku cosi prováděla s kovovou klikou v rohu zdi a za okamžik se už, přesně jak jsem čekal, ve stěně přede mnou otevřela díra asi jako do kufru menšího auta. Bylo v ní černo a jasně jsem cítil, jak z ní táhne studený a vlhký vítr. Vítr opravdu nijak příjemný. Pak se odtamtud taky ozývalo nepřetržité hučení, docela jako by tam tekla nějaká řeka.

„Teče tam řeka,“ řekla dívka. Hukot vody dodával její neslyšné řeči téměř zdání opravdovosti. Vypadalo to skoro, jako by nebyla slyšet jen proto, že se její slova ztrácí v šumění proudu. Jako by jí tím bylo naráz mnohem líp rozumět. Doopravdy zvláštní.

„Když půjdete pořád proti proudu, dostanete se k vodopádu. Projděte skrz něj na druhou stranu. Za ním už je dědova laboratoř. Tam se dozvíte co dál.“

„Váš dědeček tam na mě čeká?“

„Přesně tak,“ ujistila mě a podala mi velikou vodotěsnou svítilnu s popruhem. Do černočerné tmy se mi ani trochu nechtělo, ale na námitky už bylo pozdě, dodal jsem si proto odvahy a vykročil jednou nohou do zející díry. Pak jsem se předklonil, strčil dovnitř hlavu a ramena a konečně se ocitl uvnitř i druhou nohou. Provozovat to všechno zamotaný v tuhém gumáku byla činnost nad pomyslení náročná, ale přece jenom se mi nějakým způsobem povedlo dopravit se ze šatny na druhou stranu. Pak jsem se zadíval na dívku, stojící ve skříni. Ze tmy a přes letecké brýle mi připadala opravdu neobyčejně roztomilá.

„Dávejte na sebe pozor. Nevzdalujte se od řeky a nepouštějte se na postranní cesty. Pořád jen rovně,“ naklonila se ke mně, jako by si mě chtěla prohlédnout.

„Pořád rovně a pak vodopád,“ řekl jsem nahlas.

„Pořád rovně a pak vodopád,“ zopakovala po mně.

Něco mě napadlo, a aniž bych vydal zvuk, vyslovil jsem neslyšné *Sela*. Usmála se a odpověděla: *Sela*. A pak za mnou přibouchla dveře.

Mě za nimi v tu chvíli obklopila neproniknutelná tma. Tma opravdu dokonalá, kde nebylo světélka ani za tu špendlíkovou hlavičku. Nebylo vidět naprosto nic. Neviděl jsem si ani na vlastní ruku zvednutou těsně před oči. Chvíli jsem tam jen tak stál na místě v neurčitých obavách jako praštěný. Přepadla mě mrazivá bezmoc, jako bych byl ryba, kterou zabalenou v igelitu šoupli do lednice a zabouchli za ní dveře. Zanechaný bez varování v černočerných temnotách, cítil jsem na okamžik, jak mě opouštějí všechny síly. Mohla mě taky aspoň varovat, že hodlá zavřít.

Nahmatal jsem spínač baterky, stiskl a tmou tmoucí se rozběhl paprsek toho nejkrásnějšího žlutého světla. Posvítíl jsem si nejdřív pod nohy, pak jsem pomalu prozkoumal nejbližší okolí svého stanoviště. Stál jsem na malé betonové plošině, která mohla mít na délku i na šířku všeho všudy nějaké tři metry, za ní padal kolmo dolů útes, ze kterého jste nedohlédli na dno. Bez zábradlí, bez plotu kolem. Trochu mě na dívku zamrzelo, že mě neupozornila ani na tohle.

Z kraje plošiny vedl dolů aluminiový žebřík. Zavěsil jsem si popruh baterky šikmo přes prsa a slézal dolů, předem jsem přitom opatrně zkoušel každý jednotlivý hladký a klouzavý stupeň. S každým krokem dolů znělo hučení vody hlasitěji a zřetelněji. V životě jsem neslyšel, aby za šatnou v místnosti nějaké budovy byly strmé útesy s řekou pod sebou. Natož pak když je to celé ještě v samém středu Tokia. Čím víc jsem na to myslel, tím víc mě z toho začínala bolet hlava. Nejdřív ten šílený výtah, pak tlustá dívka, co mluví, aniž by vydala hlásku, nakonec ještě tohle tady. Nejspíš bych se na tu práci měl rovnou úplně vykašlat a vrátit se domů. Riskantní je to tu víc než dost, navíc, slušně řečeno, jaksí mimo normální koleje. Neudělal jsem to ale a jen slézal dál a dál dolů černočerným srázem. Za prvé, mám svou jistou profesionální hrdost, za druhé, byla tu ještě pořád ta tlustá dívka v růžových šatech. Pěkně mi ležela v hlavě, nešlo tu dost dobře všeho nechat a vzít roha.

O dvacet stupňů níž jsem si dal pauzu a trochu se vydýchal, po dalších deseti stupních už byla pevná zem. Zastavil jsem se u úpatí žebříku, opatrně ve světle baterky prozkoumal okolí. Pod nohama jsem měl tvrdou, rovnou skálu, o kousek za ní tekla asi dva metry široká podzemní řeka. Bylo vidět, jak se její hladina ve světle baterky vlní sem a tam jako nějaký prapor. Proud byl poměrně rychlý, hloubku ani barvu vody nebylo možné odhadnout. Mohl jsem tak jediné konstatovat, že řeka teče zleva doprava.

Se světlem namířeným pod nohy jsem podél ní šel proti proudu po kamenném břehu. Chvillemi jsem kolem sebe prudce svítil baterkou sem tam, poněvadž jsem měl dojem, jako když se ve tmě docela blízko mě něco pohybuje, ale nikdy jsem nic nezahlédl. Vidět byly jen kamenné stěny po obou stranách řeky a proud mezi nimi. Asi jsem měl z té tmy kolem trochu přetažené nervy.

Po pěti nebo šesti dalších krocích jsem z ozvěny hučící vody poznal, že se tu nejspíš prudce snižuje strop. Posvítíl jsem si nad hlavu baterkou, ale tma byla tak hustá, že jsem strop vůbec nedokázal rozpoznat. Nato se mi, přesně jak mě upozornila dívka, podařilo zahlédnout ve stěně po obou stranách cosi jako chodby. Přesněji řečeno to byly takové pukliny ve skále, ze kterých v malých čůrcích přitékala voda, slévala se v ramínky a nakonec vtékala do řeky. Ze zvědavosti jsem přišel k jedné ze škvír a zkusil do ní posvítit baterkou, ale nebylo tam nic vidět. Jen to, že se za úzkým vstupem prostor zřejmě proti všemu očekávání rozšiřuje. Nápad jít se tam podívat jsem si s radostí odpustil předem.

Sevřel jsem baterku v pravé ruce a vydal se do tmy proti proudu s pocitem ryby uprostřed evoluce. Skála byla mokrá a klouzala, takže jsem musel našlapovat kupředu jen krůček po krůčku a s největší opatrností. Kdybych v téhle temnotě uklouzl a spadl přitom do řeky nebo rozbil baterku, je se mnou konec.

Byl jsem tak naplno soustředěný na to, kam šlapu, že jsem v první chvíli vůbec nezaregistroval, jak se ve tmě přede mnou houpá sotva patrné světýlko. Když jsem pak v jednom okamžiku zvedl zrak a zahlédl ho, bylo už ode mě jen nějakých sedm nebo osm metrů. Instinktivně jsem vypnul baterku, otvorem v přšiplášti vrazil ruku do zadní kapsy kalhot a vytáhl z

ní nůž. A ten jsem vzápětí nato poslepu otevřel. Celý pohlcený temnotou a hukotem vody.

Jen co jsem zhasnul svou baterku, okamžitě se zastavilo i světýlko přede mnou. Načež dvakrát opsalo ve vzduchu kruh. Jako by to měl být signál, že je všechno v pořádku a že si nemám dělat starosti. Přesto jsem zůstal neochvějně stát, jak jsem byl, a jen čekal, co ten druhý udělá dál. Zanedlouho se světýlko ve tmě zase začalo pohupovat. Vypadalo to skoro, jako by se ke mně tmou vznášel nějaký vysoce inteligentní světélkující hmyz. Upřeně jsem to světlo pozoroval, v pravé ruce sevřený nůž, v levé vypnutou baterku.

Když se ke mně světlo přiblížilo na tři metry, zastavilo se, pak se zničehonic zvedlo vzhůru a už tak zůstalo. Záře byla opravdu dost slabá, a tak jsem zprvu nedokázal rozeznat to, co se v ní objevilo, ale když jsem chvíli napínal zrak, zahlédl jsem konečně něco, co vypadalo jako lidský obličej. Stejně jak ten můj ho zakrývaly letecké brýle a hlavu halila černá kapuce. V ruce ten člověk držel malou kovovou svítilnu, jaké dostanete v prodejnách sportovních potřeb. Svítil si na obličej a něco se ze všech sil snažil říct, jenže voda kolem hučela tak, že jsem ho pořádně neslyšel, a jelikož mu navíc pro samou tmou bylo i špatně vidět na ústa, nedalo se dost dobře ani odezírat ze rtů.

„...a tak se ...užel. Vaší... nešlo, takže...“ zdál se ten muž říkat, jenže mně naprosto unikala souvislost. Na každý pád ale nevypadal nijak nebezpečně, takže jsem zase rozsvítil baterku, namířil si její světlo na obličej a poklepal si prstem na ucho, abych naznačil, že neslyším ani ň.

Muž několikrát chápavě přikývl, sklopil svou svítilnu zase dolů, vrazil obě ruce do kapes své pláštěnky, chvíli se v nich přehraboval, a zanedlouho už se, dočista jako když prudce opadává příliv, začal hukot vody kolem mě vytrácet jak pára nad hrncem. Docela určitě se o mě pokoušely mdloby, tím jsem si byl jistý. Ztrácel jsem vědomí, a proto okolní zvuky slábly. A tak jsem se – i když mi samotnému nebylo jasné, proč mám tak najednou omdlít – připravil na to, že sebou asi praštím, a zaťal snad každý sval, co jich v těle mám.

Uplynulo ale několik sekund a já se nekácel, dokonce mi ani nebylo nijak zvlášť špatně. Jen prostě zeslábly okolní zvuky.

„Přišel jsem vám naproti,“ pravil muž. Tentokrát jeho hlas bylo zřetelně slyšet.

Potřásl jsem hlavou, zastrčil baterku do podpaždí, sklapnul nůž a vrátil ho do kapsy. Absurdity dnešního dne zřejmě neměly skončit jen tak snadno.

„Co se to stalo se zvukem?“

„No jo, zvuk, vidíte? Byl trochu moc nahlas, nemyslíte? Tak jsem to ztlumil. Pardon. Teď už by to mělo být v pořádku,“ vyprávěl muž za opakovaného pokyvování hlavou. Hukot řeky už mezitím ztichl na ševlení potůčku. „Tak snad abychom šli,“ obrátil se ke mně muž zády a navyklým krokem se vydal proti proudu. Já za ním, světlo baterky namířené pod nohy.

„Když ten zvuk dovedete ztlumit, to znamená, že je umělý?“ zakřičel jsem zkusmo do tmy tam, kde jsem tušil mužova záda.

„Ale kdepak,“ odpověděl muž. „Ten zvuk je naprosto normální.“

„A jak ho pak ale můžete ztlumit?“ zeptal jsem se já.

„Já ho, přesně řečeno, neztlumil,“ odpověděl muž. „Já ho prostě odstranil.“

Chvilí jsem váhal a pak se rozhodl, že už se radši nebudu na nic ptát. Nebyl jsem v situaci, kdy by se hodilo zasypávat ho přívalem otázek na všechno možné. Já přišel udělat svoji práci a té se nijak netýká, jestli se klientovi zlíbí zvuky kolem sebe vypínat, odstraňovat, nebo třeba mixovat jako citrónovou šťávu do vodky. Takže jsem se už na nic neptal a dál pochodoval bez jediného slova.

Na každý pád vládlo teď po odstranění zvuků řeky kolem nás hluboká ticho. Takové, že jsem mohl jasně zaslechnout i měkké kroky našich gumových holínek. Dvakrát nebo třikrát se nad námi ozval divný zvuk, jako by tam někdo třel o sebe nějaké oblázky, pak zase všechno ztichlo.

„Ty potvory *pokoutníci* se podle stop zatoulali už i do těchhle míst, tak jsem o vás měl starost a šel vám radši naproti až sem. Sem oni tedy skoro nepáchnou, ale náhoda je náhoda, to víte. Je to s nimi potíž,“ pravil muž.

„Pokoutníci?“ opakoval jsem po něm.

„Potkat je na místě jako tohle byste asi nevydržel ani vy,“ pravil muž a pak se velice nahlas rozesmál. Znělo to jako „uocho-cho“.

„To asi ne,“ přikyvoval jsem já. Opravdu jsem nijak netoužil v téhle temné sloji narazit na cokoliv neznámého, ať je to pokoutník nebo jakákoliv jiná obluda.

„Proto jsem vám taky radši šel naproti,“ opakoval muž. „Právě kvůli nim.“

„Děkuju, to je od vás moc laskavé,“ poděkoval jsem já.

Pokračovali jsme dál a zanedlouho zaslechli zvuk, jako když necháte naplno otevřený vodovodní kohoutek. Byl to vodopád. Posvítíl jsem na něj baterkou jen zběžně, a proto nemůžu mluvit s velkou určitostí, zdál se ale být pořádně velký. Nebýt zrovna odstraněný zvuk, dělal by určitě pěkný randál. Brýle nám u něj okamžitě zarosila vodní tříšť.

„Tudy teď máme projít, že?“ ujistil jsem se.

„Přesně tak,“ odpověděl muž. A pak si to bez jakéhokoli dalšího vysvětlování namířil svižným krokem rovnou k padající vodě, ve které vzápětí celý zmizel. Nedalo se dělat nic jiného než ho rychle následovat.

V místě, kterým jsme procházeli, bylo naštěstí nejmíň vody z celého vodopádu, ale stejně jsem měl při průchodu dojem, že mě její síla musí přimáčknout každou chvíli k zemi. Ať to jeden bral jak chtěl shovívavě, stejně se mi zdálo neuvěřitelně pitomé, že se do té laboratoře nedá dostat, aniž by se člověk pokaždé nechal osprchovat vodopádem. Jistě, když je něco přísně tajné, je to jednou přísně tajné, ale i v takové situaci se snad přece dá zachovat aspoň určitý minimální styl. Já v tom vodopádu upadl a ošklivě si narazil koleno, jelikož s odstraněným zvukem nadobro zmizel i pocit reality, co s sebou takový zvuk přináší. Což mě spletlo. Vodopády mají jednu řvát jako vodopády, aspoň podle mě.

Za vodopádem byla jeskyně, velká stěží tak, aby prošel člověk, a když jsme se dostali na její konec, našli jsme tam železné dveře. Muž vytáhl z kapsy pláštěnky něco, co vypadalo jako malá kalkulačka, zasunul to do drážky ve dveřích a chvíli cosi kutil, načež se dveře neslyšně rozevřely dovnitř.

„Tak jsme tady. Pojd'te prosím dál,“ dal mi muž přednost ve dveřích, aby vzápětí vešel i on a zamkl za námi.

„Máte toho asi dost, co?“

„Lhal bych, kdybych tvrdil, že ne,“ odpověděl jsem vyhýbavě.

Tak jak byl, svítlnu pověšenou na krku, kapuci na hlavě a brýle na obličej, se muž zachechtal. Znělo to zase jako *uochoch*. Vážně pěkně divný smích.

V místnosti, kde jsme právě stáli, veliké a strohé jako šatna u bazénu, bylo v policích pečlivě srovnáno nějakého půl tuctu stejných černých příplášťů, holin a leteckých brýlí, jaké jsem měl na sobě i já sám. Sundal jsem si brýle, svléknutý příplášť pověsil na ramínko, holínky postavil do police. A nakonec jsem ještě zavěsil baterku na háček na zdi.

„Musím se vám omluvit za všechny ty průtahy,“ pravil muž. „Bohužel si ale opravdu nemůžu dovolit zanedbávat bezpečnostní opatření. Kolem se totiž potuluje hezká řádka prevítů, co číhají na každou neopatrnost, aby se na nás mohli sesypat.“

„To myslíte ty pokoutníky?“ vyzvídal jsem.

„Taky. Pokoutníci jsou jedni z nich,“ řekl muž a pokýval jakoby pro sebe hlavou.

Pak mě zavedl do přijímacího pokoje, co byl za šatnou. Bez černého přípláště vypadal jako každý jiný elegantní starší pán. Nedalo se o něm říct, že je tlustý, už od pohledu byl ale dost robustní a dobře stavěný. Měl zdravou barvu ve tváři, a když z kapsy vytáhl brýle bez obroučky a nasadil si je na nos, byl málem k nerozeznání od nějakého velkého zvířete předválečné politiky.

Pokynul mi, ať se posadím na pohovku, a sám se usadil k pracovnímu stolu. Pokoj byl naprosto stejný jako ten, do kterého jsem byl přiveden na začátku. Odstín koberce, lampa, tapety na zdi i pohovka, všechno do detailu odpovídalo. Na stolku u pohovky stála úplně stejná kuřácká souprava. Na pracovním stole byl kalendář a stejná hromádka kancelářských sponek na papír. Až by si jeden řekl, že jsme obešli kruh a vrátili se do toho samého pokoje. Třeba to tak i bylo, a třeba taky ne. Nemám zas tak dobrou paměť, abych si do ní ukládal, jak jsou kde rozházené kancelářské sponky.

Stařík si mě chvíli prohlížel. Nato vzal jednu z kancelářských sponek, narovnal ji a začal se s ní šťourat za

nehtem. Konkrétně za nehtem levého ukazováku. Poté, co se chvíli šťoural, odložil narovnanou sponku do popelníku. Napadlo mě, že i kdybych se měl znovu narodit jako cokoliv, rozhodně opravdu nechci být kancelářskou sponkou. Koho by lákala představa, že si s vámi cizí děda vyčistí nehty, aby vás pak zahodil do popelníku?

„Podle informací, které mám, se nám pokoutníci spřáhli s kódmany,“ pravil stařík. „To ovšem pochopitelně neznamená, že by byli kdovíjak jednotní. Na to jsou pokoutníci moc opatrní a kódmani se ve všem moc hrnou dopředu. Takže je to jejich spojení zatím jen takové parciální. Není to ovšem rozhodně dobré znamení. Už jen to, že pokoutníci, kteří sem správně nemají ani páchnout, se najednou potulují už i tady, je samo o sobě dost zlé. Jestli to takhle půjde dál, budou jich tu zanedlouho hejna. A to bych si opravdu ani trochu nepřál.“

„To naprosto chápu,“ přitakal jsem. Netušil jsem sice, co jsou pokoutníci, ale jestli se kódmani opravdu spojili s kýmkoli jiným, znamenalo to pro mě vážně špatnou zprávu. Poměr sil mezi námi a nimi je totiž hodně těsně vyrovnaný, natolik, že sebemenší maličkost může zvrátit úplně všechno. I když jsem já sám zatím o pokoutnících neměl ani potuchy, už jen to, že o nich vědí oni, znamená docela určitě, že je situace mimo rovnováhu. Že o nich nevím já, je pochopitelně proto, že jsem jen externí síla na nižší pozici, ale ti nahoře o nich můžou klidně vědět už dlouho.

„No, ať je to všechno, jak chce, byl bych rád, abyste se teď pustil rychle do práce,“ pravil stařík.

„Samozřejmě,“ přikývl jsem já.

„Řekl jsem agentům, ať mi přivedou toho nejlepšího kalkulátora, a vy prý máte celkem slušnou reputaci. Všichni mi vás vychvalovali. Že prý jste šikovný, odvážný a odvádíte bezvadnou práci. Až na ten nedostatek týmového ducha se vám prý nedá nic vytknout.“

„Ten týmový duch mě vážně mrzí,“ odvětil jsem. Jelikož jsem skromný člověk.

„Uo-cho-cho!“ zasmál se znovu starý pán. „Na nějakém týmovém duchu nijak zvlášť nesejde. Důležitá je zato odvaha. Bez té nemůže být nikdo opravdu špičkovým kalkulátorem. Za co by taky jinak bral takový pohádkový plat, že?“

Na to jsem neměl co odpovědět, a tak jsem mlčel. Starý pán se znovu zasmál a pak mě zavedl do pracovny, co byla vedle.

„Víte, já jsem biolog,“ pravil stařík. „I když tedy pracuji v poněkud širším záběru na to, abych vám to tu teď nějak stručně vysvětlil. Můj zájem sahá od neurofyzologie přes akustiku a lingvistiku až po náboženská studia. Teď nechci, aby to vyznělo jako sebechvála, ale provádím právě značně originální a cenný výzkum. Momentálně zrovna zkoumám *palatum* savců.“

„Palatum?“

„Totiž ústa, abyste věděl. Uspořádání dutiny ústní. Jak taková ústa pracují, jakým způsobem se v nich tvoří hlas, a tak podobně. Račte se podívat třeba na tohle.“

Domluvil, sáhnul na vypínač a rozsvítil v pracovně lampu. Po celé zadní stěně té místnosti byly police, přeplněné lebkami všech možných savců. Od žirafy přes koně a pandu až po myš, všichni savci, které jsem si jen dokázal vybavit. Co do počtu takových tři nebo čtyři sta. Byly mezi nimi pochopitelně i lebky lidské. Běloch, černoch, asiát i americký indián, od každého pohromadě lebka mužská i lebka ženská.

„Kytovce a slony mám uložené v podzemním trezoru. Jak je vám určitě jasné, zaberou opravdu hodně místa,“ pravil starý pán.

„To si dovedu představit,“ souhlasil jsem s ním. Tenhle pokoj by opravdu velrybí hlavy zaplnily jedna dvě.

Všechna zvířata měla otevřená ústa a prázdnými dulkami se upřeně dívala na zeď před sebou. Být tu takhle obklopený samými lebkami nebylo vůbec nic příjemného, i když to nakrásně byly jen vědecké vzorky. Na jiné polici byly, i když ne v takovém množství jako lebky, vystavené stejným způsobem řady nejrozdílnějších jazyků, uší, pysků a chrtánů, naložených ve formalínu.

„Co tomu říkáte? Slušná sbírka, že?“ pravil s hrdostí stařík. „Někdo sbírá známky, jiný zase třeba gramodesky. Další si pěchují sklepy vínem a jsou boháči, které těší, že mají na dvoře zaparkované tanky. Já sbírám lebky. Lidé jsou různí. O to je svět zajímavější. Nemyslíte?“

„Rozhodně,“ přikývl jsem.

„Když jsem byl ještě poměrně mladý, posedl mne poměrně značný zájem o lebky savců a vrhl jsem se do jejich sbírání jako

o život. Už tomu pomalu bude čtyřicet let. K tomu, abyste porozuměl kostem, potřebujete opravdu neobyčejně mnoho času. V tom ohledu je mnohem jednodušší porozumět živým lidem z masa a krve. To jsem poznal víc, než by mi bylo milé. Mladého člověka, jako jste vy, pochopitelně také nejspíš zajímá víc to maso, jestli se nepletu?“ rozesmál se stařík na okamžik svým podivným způsobem. „V mém případě trvalo dobrých třicet let, než jsem se naučil rozeznávat zvuk, který vydávají kosti. Třicet let, to pro vás musí být hotová věčnost.“

„Zvuk?“ otázal jsem se. „Copak kosti vydávají nějaký zvuk?“

„No jistěže ano,“ rozhovořil se stařík. „Jednotlivé kosti mají každá svůj osobitý zvuk. Něco jako, abych tak řekl, svůj skrytý signál. Kostí mluví, ne v nějakém metaforickém smyslu, ale doslova a do písmene. A cílem mého výzkumu je právě analýza těchto signálů. Která posléze člověku umožní celý tento proces ovládat.“

„Hmmm,“ udělal jsem na to. Nebyly mi jasné podrobnosti, ale bylo jisté, že jestli jsou slova starého pána pravdivá, šlo o skutečně důležitý výzkum. „To tedy bude skutečně důležitý výzkum,“ pravil jsem zkusmo.

„O tom opravdu nepochybujte,“ přikývl starý pán. „Právě proto také po něm tolik pasou oni. Ti slídlilové mají zatraceně tenké uši. Moc rádi by moje výzkumy zneužili pro sebe. Kdyby například dovedli shromažďovat paměť z kostí, ušetřilo by jim to práci s mučením. Jednoduše by svou oběť zabili, odstranili maso a kosti pak čistě vymyli.“

„Brrrr,“ otřásl jsem se.

„Naštěstí nebo naneštěstí zatím výzkum tak daleko nepokročil. V nynějším stadiu získají mnohem jasnější obsah paměti vyjmutím celého mozku.“

„A sakra,“ řekl jsem. Přišlo mi v tu chvíli celkem jedno, jestli z vás někdo vybere mozek, nebo kosti.

„A právě proto bych vám teď rád svěřil provedení přepočtu. Aby mě značkaři nepřipravili o data z pokusů, pokud by mě náhodou odposlouchávali, víte?“ pravil stařík s vážným výrazem. „Zneužití vědy vystavuje současnou kulturu a civilizaci ohrožení, zrovna tak jako její využívání k dobrým

účelům. Jsem pevně přesvědčený, že věda má správně existovat jen pro vědu samotnou.“

„Přesvědčení bohužel nejsou můj obor,“ poznamenal jsem. „Předem bych si ale rád ujasnil jednu věc. A to co se mé práce týká. Tahle objednávka mi nepřišla z ústředí *Systému*, ani jsem ji nedostal od oficiálního agenta; přišla přímo od vás. Něco takového je naprosto výjimečná záležitost. Konkrétně řečeno, dost možná se jedná přímo o porušení pravidel zaměstnavatele. Pokud by v důsledku toho se mnou bylo vedeno disciplinární řízení, přijdu o licenci. Je vám to doufám jasné.“

„Je mi to naprosto jasné,“ odvětil stařík. „Docela chápu, že si děláte starosti. I toto je však zcela regulérní objednávka, která prošla *Systémem*, tak jak se patří. Jen v rámci maximálního utajení nešla obvyklou administrativní cestou, ale kontaktoval jsem vás osobně sám. Žádné disciplinární řízení vám nehrozí.“

„Můžete mi to zaručit?“

Stařík otevřel zásuvku pracovního stolu, vytáhl pouzdro na dokumenty a to mi předal. Zběžně jsem ho prolistoval. Byl v něm opravdu řádný objednávkový formulář *Systému*. V předepsané formě a s odpovídajícím podpisem.

„V pořádku,“ řekl jsem a pouzdro mu vrátil. „Ještě bych vás chtěl upozornit, že jsem evidován v takzvané dvojnásobné třídě. Jste s tím srozuměn? Dvojnásobná třída znamená –“

„– dvojnásobek standardního platu, jistě. Není problém. Řekněme, že jako bonus budete tentokrát ohodnocen dokonce ve třídě trojnásobné.“

„To je od vás opravdu štědré.“

„Jde o důležitý přepočít a navíc jste se k němu musel brodit vodopádem, *uo-cho-cholu*,“ zasmál se stařík.

„Ukažte mi pro začátek ta data,“ požádal jsem ho. „Způsob provedení určíme podle nich. Kdo provede přepočty na počítačové úrovni?“

„K tomu použiju počítač u sebe. O zbytek se postaráte vy. Nevadí?“

„Samozřejmě že ne. To naopak ušetří práci i mně.“

Starý pán vstal ze židle a chvíli cosi kutil se stěnou za svými zády, načež se v místech, která vyhlížela jako docela obyčejná zeď, dokořán rozevřel otvor. Tady prostě bylo všechno rafinované až do poslední mrtě. Stařík odtamtud vytáhl jiné

pouzdro s dokumenty a pak tajné dveře opět uzavřel. Jen to udělal, vyhlíželo to místo už zase jako docela obyčejná bílá zeď. Převzal jsem pouzdro a zkusmo se začel do sedmi stránek popsaných podrobnými daty. Ta sama o sobě nepředstavovala zvláštní problém. Byla to prostě data.

„Tohle myslím bude stačit prostě vymýt,“ poznamenal jsem.

„Při téhle frekvenci analogií opravdu nehrozí riziko hypotetických můstků. Čistě teoreticky tu sice taková možnost je, hodnověrnost můstků ovšem nelze nijak ověřit a v takovém případě se nikdy nelze zbavit náhodných chyb na data nakumulovaných. To by bylo podobné jako pokoušet se bez kompasu přecházet poušť. I když takovému Mojžíšovi se to třeba povedlo.“

„Mojžíš přece prošel mořskými vodami.“

„Na každý pád už to stejně udělal dost dávno. Co se týká mě, na téhle úrovni jsem zatím v životě nezažil, že by se do mých dat nabourali kódmani.“

„Myslíte tedy, že na to bude stačit obyčejný *single trap*?“

„*Double trap* by byl asi v tomhle případě příliš riskantní. Sníží sice riziko intervence hypotetickými můstky na nulu, v tomto stadiu by to ale ještě pořád bylo něco jako poněkud nadbytečná akrobacie. Na to totiž není konverzní proces ještě dost fixován. Chci říct: jde pořád o data z neukončeného výzkumu.“

„Já ale neměl na mysli *double trap*“ pravil stařík a opět si začal čistit nehet sponkou na papír. Tentokrát pro změnu nehet prostředníku na levé ruce.

„Jinými slovy?“

„*Shuffling*. Mluvím o *shufflingu*. Chci, abyste provedl *brain wash* i *shuffling*. Na to jsem si vás sem zavolal. Na samotné *praní* bych si vás opravdu volat nemusel.“

„Tak počkat,“ řekl jsem a přehodil si nohu přes nohu. „Kdopak vám řekl o *shufflingu*? Ten přece podléhá maximálnímu utajení a nikdo cizí o něm správně nesmí vědět?“

„Já o něm vím. Jsem s nejvyššími místy *Systému* propojený speciálním a dost vydatným kanálem, víte?“

„Tak ten svůj kanál taky zkuste občas použít. Celý *shuffling systém* byl přece kompletně zmrazený. Na důvody se mě neptejte, nic nevím. Asi s tím byly nějaké problémy.“

Každopádně se už *shuffling* nesmí používat. Pokud by se provalilo, že jsem ho použil, nejspíš to neskončí jen nějakým disciplinárním řízením.“

Stařík opět vytáhl fascikl s objednávkovými formuláři a předal mi jej.

„Přečtete si prosím pozorně poslední stránku. Docela jistě na ní najdete povolení i pro *shuffling*.“

Otevřel jsem složku a přelétl pohledem poslední stranu, jak mi řekl. Opravdu na ní výslovně stálo, že smí být použit *shuffling systém*. Pročítal jsem povolení několikrát znovu a znovu, ale bylo skutečně pravé. S připojenými pěti podpisy. Nechápal jsem, o co tu lidem z vedení jde. Jako by vykopali díru, tu poručili zahrabat a následně zahrabanou zase vykopat. Přičemž veškerá dřina zůstane na dělnících z linky, jako jsem já.

„Tak tyhle formuláře bych prosil komplet okopírovat. V barvě. Jinak bych z toho mohl za čas mít doopravdy ošklivé polízanice.“

„Samozřejmě,“ pravil stařík. „Kopie pochopitelně dostanete. Nemusíte si dělat žádné starosti. Všechny procedury jsou v dokonalém pořádku bez nejmenších nesrovnalostí. Polovinu honoráře dostanete dnes a druhou při předání práce. Stačí vám to?“

„Dokonale. *Brain wash* provedu hned tady. Vymytá data si pak odnesu domů a *shuffling* provedu až tam. K tomu jsou totiž nezbytné určité přípravy. Přeshufflovaná data vám pak zase zanesu sem.“

„Potřebuju je tu ale mít přesně v poledne za tři dny.“

„To mi úplně stačí,“ přikývl jsem.

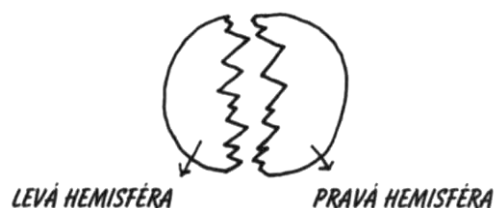
„Nesmíte se opravdu za žádnou cenu opozdit,“ zdůrazňoval stařík. „Mělo by to opravdu katastrofální následky.“

„Zbořil by se svět?“ zkusil jsem zažertovat.

„V *jistém smyslu*,“ pravil stařík mnohovýznamně.

„Žádný strach. Ještě nikdy jsem nepřetáhl termín,“ ujistil jsem ho. „Byl byste teď tak hodný a připravil mi konvici horké černé kávy a vodu s ledem? A pak snad ještě něco jednoduchého na zakousnutí? Mám takový dojem, že nad tímhle si tu chvíli posedím.“

Dojem mě doopravdy nezklamal. Razení čísel bylo samo o sobě relativně jednoduché, ale jelikož bylo potřeba často měnit nastavení rastru, dal přepočet mnohem větší námahu, než by kdo na první pohled čekal. Musel jsem si zadaná data nejprve uložit v pravé hemisféře, tam je zkonvertovat do naprosto odlišných znaků a přesunout do hemisféry levé, odkud pak vystoupila už jako docela jiné číslice, které jsem zapisoval na archy kancelářského papíru. To je *brainwash*. Pokud ho tedy mám vysvětlit opravdu jednoduše. Konverzní kód je u každého kalkulátora jiný. Od tabulky náhodných čísel se liší především tím, že je diagramatický. Jinými slovy, klíč se skrývá ve způsobu, jakým jsou od sebe oddělené levá a pravá hemisféra (bráno zjednodušeně, poněvadž ve skutečnosti samozřejmě oddělené nejsou). Pokud bychom si to nakreslili, vypadalo by to nějak takhle:

Jinými slovy, pokud do sebe obě ty zubaté poloviny přesně nezapadnou, nikdo už jakživ nedostane z výstupních cifer původní hodnoty. Kódmani se ovšem pokoušejí tato data, ukradená z počítačů, rozluštit pomocí hypotetických můstků. Neboli analýzou dat holograficky zrekonstruovat postavení „zubů“. Někdy se jim to povede, někdy ne. Čím víc se my snažíme zlepšit naše techniky, tím víc zas oni vylepšují ty svoje. My data chráníme, oni je kradou. Klasická hra na policajty a zloděje.

Kódmani pak svá ukradená data pouštějí hlavně na černý trh s informacemi, což jim vynáší pohádkové zisky. A co je snad ještě horší, ty nejdůležitější informace si nechávají pěkně pro sebe a velice efektivně jich využívají ve prospěch své konkurenční organizace.

Naší vlastní organizaci se obvykle říká *Systém*, té kódmanské *Továrna*. *Systém* byl vlastně původně soukromý

konglomerát, který postupně nabyl málem oficiální postavení díky tomu, jak vzrostl jeho význam. Strukturou se možná trochu podobá americkým Bell Labs. My, koncoví kalkulátoři, pracujeme, podobně jako právníci nebo privátní daňoví poradci každý na vlastní pěst, musíme ale mít státní licenci a zakázky nesmíme přijímat jinak, než přes *Systém* nebo oficiálního agenta *Systémem* schváleného. Je to opatření, které má zajistit, aby naše techniky nebyly zneužity *Továrnou*, a v případě jeho nedodržení následuje disciplinární řízení a odebrání licence. Nejsem si osobně jistý, jestli je to správné nebo ne. Už proto, že většinu kalkulátorů, kterým sebrali papíry, uloví *Továrna*, stáhnou se do podzemí a tam se z nich stanou kódmani.

Jak je organizovaná *Továrna*, nemám tušení. Vznikla údajně jako malokapacitní *venture* podnik, který se pak bleskovou rychlostí rozrostl. Jsou tací, co o ní mluví jako o informační mafii, a připouštím, že tím, jak její kořeny prorůstají do nejrůznějších podsvětích organizací, se dost možná mafii doopravdy podobá. Liší se od ní zato tím, že jí doopravdy nejde o nic jiného, než o ty informace. Informace, které nejsou špinavé a nesou peníze. Jim prostě stačí důkladně zmonitorovat vyhlédnutý počítač a ty informace ukrást.

Během práce na *brainwashi* jsem vypil celou konvici kávy. Jedno z pravidel říká, že po každé hodině práce musíte třicet minut odpočívat. Pokud to neuděláte, spojnice mezi hemisférami se rozostří a výsledné hodnoty jsou pak značně mlhavé.

Během těch půlhodinových pauz jsem se starým pánem vedl nejruznější řeči. Mluvení – je úplně jedno o čem – je totiž ten nejlepší prostředek k odbourání mozkové únavy.

„Co to tu vlastně peru za data?“ zkusil jsem se zeptat.

„Údaje z pokusných měření,“ řekl starý pán. „Výsledek mé celoroční práce. Obsahují číselné hodnoty třírozměrné projekce lebečních a palatálních kapacit jednotlivých druhů savců spolu s jejich triparciálním vokálním rozkladem. Před chvílí jsem vám říkal, že mi zabralo třicet let, abych dovedl zaslechnout zvuky jednotlivých kostí; až budou tyhle přepočty u konce, budeme tyto zvuky s to abstrahovat nejen empirickými, ale také teoretickými prostředky.“

„Čímž se ten proces stane pro člověka ovladatelný?“

„Přesně tak,“ odtušil stařík. „A co přijde pak, až to tedy budeme umět?“ Starý pán si špičkou jazyka přejel horní ret a na moment se odmlčel.

„Přijde toho celá řada,“ pokračoval za chvíli. „Bude toho opravdu hodně. Nemohu o tom všem teď mluvit, ale budou to takové věci, že si je ani neumíte představit.“

„Jedna z nich budou nejspíš i ty vaše odstraněné zvuky, jestli se nepletu,“ poznamenal jsem já.

Stařík se opět radostně rozesmál svým *uo-cho-cho*. „Správně. Přesně tak. Se specifickým signálem lidské lebky máme v ruce i možnost zvuk libovolně odstraňovat, nebo naopak přidávat. Tvar lebky je samozřejmě u jednotlivých lidí odlišný, a tak nelze zvuk odstranit úplně, lze jej však velmi znatelně redukovat. Jednoduše řečeno jde v podstatě o vyrovnaní vibrace zvuku simultánně vibrujícím protizvukem. To jsme ale pořád ještě u jednoho z nejneškodnějších přínosů mého výzkumu.“

Jestli tedy tyhle čachry se zvukem měly být něco neškodného, dalo se od dalšího čekat to nejhorší. Představil jsem si svět, ve kterém si lidé vypínají a zesilují zvuky, jak je jim líbo, a udělalo se mi mírně mdlo.

„Zvuky lze eliminovat jak na rovině hlasové, tak i na sluchové,“ pokračoval stařík. „Lze i například, tak jako před chvílí, odstranit ze sluchových vjemů zvuk vody, nebo můžete naopak eliminovat hlas. V případě hlasu je to možné dokonce i na sto procent, jelikož jde o záležitost individuálního nastavení.“

„A vy něco takového hodláte zpřístupnit veřejnosti?“

„Nesmysl!“ mávnul stařík rukou. „Něco tak zajímavého nemám opravdu v úmyslu vykládat kdekomu. To si dělám jen tak pro sebe, pro radost.“

Na ta slova se starý pán znovu rozesmál svým *uo-cho-cho*. Zasmál jsem se s ním.

„Svou vědeckou zprávu hodlám uchovat na vysoce odborné úrovni a o fonetiku dnes nemá zájem skoro nikdo,“ pravil stařík. „A i kdyby, ti hlupáci, co si dnes hrají na vědce, stejně nejsou s to mé teorie reálně pochopit. Už tak mě ve vědeckých kruzích nebere nikdo vážně.“

„Zato kódmani ale žádní hlupáci nejsou. Co se týká analýzy, jsou doslova geniální. Ti si v té vaší zprávě počtou, že se budete divit.“

„V tomhle ohledu jsem nic nezanedbal. Data a celý proces hodlám utajit, zveřejním jen teorii a jen jako hypotézu. Nemusím se proto bát, že z toho něco vyluští. Vědecké kruhy mě nejspíš nebudou brát vážně, ale to je mi jedno. Za sto let se platnost mé teorie stejně prokáže a to mi úplně stačí.“

„Jistě,“ přitakal jsem mu.

„A proto teď všechno závisí na vašem *brainwashi* a *shufflingu*.“

„Aha,“ řekl jsem.

V následující hodině jsem se soustředil na přepočty. Načež opět přišla přestávka.

„Měl bych k vám jednu otázku,“ zkusil jsem nadhodit. „A to?“ ujistil se stařík.

„U vchodu byla taková dívka. Víte, taková ta buclatá v růžovém...“ pokračoval jsem.

„To je moje vnučka,“ pravil stařík. „Báječná holka, i když je tak mladá, už mi pomáhá s výzkumem.“

„Já jsem se chtěl jenom zeptat, jestli nemluví od narození, nebo jestli jste jí vypnul zvuk vy, víte?“

„Ajajaj!“ plácnul se stařík přes koleno. „Vždyť já na ni dočista zapomněl! Nechal jsem ji po pokusu tak a už jsem ji nevrátil do normálu. Ajajaj. Musím ji rychle jít nastavit zpátky.“

„To bude asi nejlepší,“ souhlasil jsem s ním.

4. Knihovna

Centrum Města tvoří půlkruhové náměstí na sever od Starého mostu. Druhá polovina, spodní půlkruh, leží na jižní straně za řekou. Oběma se jim říká Severní a Jižní náměstí a měly to vlastně být dvě nedílné části, jsou ale každá natolik jiná, že ve vás už na první pohled vyvolají téměř protichůdné dojmy. Na Severním náměstí kolem sebe cítíte podivnou tíhu vzduchu, jako by se tam mlčenlivost města rozlévala do všech stran. Na Jižním naproti tomu není téměř nic, co by se dalo cítit. Jen se tam kolem vás vznáší podivně neurčitý dojem nedostatku a ztráty. I domů, kde bydlí lidé, je tu méně než na severní straně a květinové záhony a dlažba kolem jsou dost zanedbané.

Uprostřed Severního náměstí se tyčí veliká Hodinová věž, jako by se chtěla zabodnout do samého nebe. Než jako o věži by se o ní ale spíš mělo mluvit jako o věci, co tu ustrnula ve tvaru hodinové věže. Rafije hodin totiž nehybně stojí na místě a původní smysl stavby se úplně vytrácí.

Věž je čtverhranná a kamenná, orientovaná podle světových stran a směrem do výšky se zužuje. Nahoře u vrcholu jsou hranaté ciferníky a jejich osmero rafijí svorně ukazuje pět minut po půl jedenácté. Podle okének, co jsou vidět pod ciferníky, se dá soudit, že je uvnitř věže nějaký prostor, kam se snad dá dostat po žebřících nebo něčem podobném, není tu ale nikde vidět nic, co by se podobalo vchodu. Pně se do tak nevídané výšky, že se dá ciferník rozeznat, až když člověk přejde Starý most a podívá se z Jižního náměstí.

Od Severního náměstí se v několika vrstvách rozbíhají do vějíře kamenné a cihlové domy, jako by je chtěly obklíčit. Na žádné z těch budov není nic zvláštního a nápadného, žádná dekorace ani znamení, všechny dveře jsou zavřené, nikdo nevchází ani nevychází. Snad to jsou poštovní úřady, co se octly bez zásilek, důlní společnosti, co přišly o havíře, pohřební

ústavy, které ztratily nebožtíky. Opuštěný vzhled těch budov ale nepůsobí nijak zvláštně. Pokaždé, když takovými ulicemi procházím, mívám dojem, jako by v okolních domech lidé, které neznám, prováděli se zatajeným dechem mě neznámé práce.

Také Knihovna je v jedné z takových tichých částí Města. I když je to knihovna, nijak zvlášť se neliší od okolních budov, je to prostě jen obyčejný kamenný dům. Není na ní žádná tabule ani nic jiného, co by dávalo navenek tušit, že jde o Knihovnu. Do ponurému odstínu vybledlé staré zdi a úzké okapy, okna s železnými mřížemi a masivní dřevěná vrata připomínají zrovna tak dobře sýpku na obilí. Kdyby mi Strážný podrobně nezakreslil cestu na kus papíru, nikdy bych asi nepoznal, že stojím před Knihovnou.

„Až si tu trochu zvykneš, musíš ze všeho nejdřív zajít do Knihovny,“ řekl mi Strážný v den, kdy jsem přišel do Města. „Má tam službu dívka, té řekneš, že tě město vyslalo číst staré sny. Zbytek ti už vysvětlí ona.“

„Staré sny?“ vyhrkl jsem já. „Co to ale jsou staré sny?“

Strážný právě vyřezával nožičkem z kusu dřeva nějaký kulatý klínek nebo čep; nechal toho, smetl ze stolu odřezky a vyhodil je do smetí.

„Staré sny jsou prostě staré sny. V Knihovně jich najdeš hromady a hromady. Stačí, když vezmeš do ruky a zkusíš si prohlédnout ty, co se ti budou líbit.“

Pak Strážný důkladně prohlédl svůj hotový špičatý kousek dřeva a spokojeně ho odložil do police za sebou. Stejných dřívěk už se tam ježilo srovnaných v řadě aspoň dvacet.

„Je jen tvoje věc, na co se zeptáš, moje věc zas je, jestli ti na to odpovím,“ pravil Strážný, ruce založené za hlavou. „Na něco ti odpovídat ani nemůžu. Ode dneška prostě budeš každý den docházet do Knihovny číst staré sny. Bude to tvoje práce. Přijdeš tam v šest hodin večer a do deseti nebo jedenácti hodin budeš číst. Večeři ti připraví dívka. Ve zbylém čase si dělej, co uznáš za vhodné. Na to tu žádná omezení nejsou. Rozumíš?“

Řekl jsem, že je mi to jasné. „Jak dlouho ale tuhle práci budu dělat?“

„Jak asi dlouho? To sám dobře nevím. Nejspíš až do chvíle, kdy přijde pravý čas,“ řekl Strážný. Pak vytáhl z hromady

palivového dříví příhodný odřezek a ten znovu začal ořezávat nožem.

„Tohle je chudé a malé Město, nemůžeme tu žít lenochy. Každý tu někde dělá nějakou práci. Ty budeš v Knihovně číst staré sny. Nepřišel ses sem přece jen tak bavit a užívat si?“

„Mně pracovat nevádí. Je to rozhodně mnohem lepší než nedělat nic,“ odpověděl jsem mu.

„Tak to je dobře,“ řekl Strážný, pohled upřený na hrot svého nože. „Do práce se proto pusť co nejrychleji. Od téhle chvíle budeš *čtenář snů*. Už nebudeš mít jméno. Tvé jméno bude Čtenář snů. Stejně jako já jsem Strážný. Rozuměl jsi?“

„Rozuměl,“ odpověděl jsem.

„Stejně jako je v tomhle Městě jen jeden Strážný, není tu ani druhý Čtenář snů. Ke čtení snů totiž potřebuješ pověření. Pověření, které ti teď musím udělit.“

Po těch slovech vytáhl Strážný z příborníku plochou bílou miskou, položil ji na stůl a nalil do ní oleje. Rozškrtl sirku a zapálil oheň. Z police s vyrovnanými čepelemi pak vzal jednu zvláštní, plochou jako nůž na máslo, a ostří pečlivě vypálil v plameni. Plamen pak sfoukl a čepel nechal vychladnout.

„Co přijde teď, bude jen tvé označení,“ řekl Strážný. „Nebude to proto ani trochu bolet a ty se nemusíš bát. Skončí to ve chvílce.“

Rozevřel mi prsty víčko pravého oka a vbodnul hrot nože dovnitř. Ale přesně jak říkal, nebolelo to a já se kupodivu nebál. Nůž mi hladce a neslyšně vnikal do oční bulvy, jako by projížděl rosolem. Pak Strážný provedl to samé i s mým levým okem.

„Až bude tvé čtení snů u konce, rány se samy zacelí,“ řekl mi Strážný, když uklízel nůž. „Právě ony jsou znamením Čtenáře snů. Dokud ale to znamení nosíš, musíš si dávat pozor na světlo. Abys věděl: tvé oči teď nesmějí spatřit přímý denní svit. Pokud bys to udělal, dostaneš jen, co sis sám zasloužil. Budeš proto vycházet ven jen v noci, nebo v zamračených dnech. Když bude jasno, zatemni pokoj, jak to nejvíc jde, a zůstaň doma.“

Pak mi Strážný dal brýle s černými skly a nařídil mi, abych je nesundával nikdy kromě spánku. A tak jsem přišel o jasné denní světlo.

Vrata Knihovny jsem otevřel po soumraku několik dní poté. Těžké dřevěné dvojkřídlé dveře se zaskřípěním povolily; za nimi se táhne kupředu dlouhá chodba. Vzduch je stojatý a plný prachu, jako by se nepohnul už kolik let. Prkna podlahy jsou vyšlapaná, světlo žárovek barví omítnuté stěny dožluta.

Po obou stranách chodby je ještě několikero velkých dveří, ale kliky jsou na řetěz a hromadí se na nich bílý prach. Jediné bez řetězu jsou křehce vyhlížející jednoduché dveře na samém konci chodby; jejich matným sklem je vidět, že se v místnosti za nimi svítí. Několikrát jsem zkusil zaklepat, ale odpověď nepřichází. Když vezmu za starou mosaznou kliku a zkusím tiše otočit, dveře se nehlučně otevrou dovnitř. V místnosti za nimi není živá duše. Prájednoduchý, prázdnou zejíci pokoj, zhruba dvakrát tak velký, jako bývají nádražní čekárny, nemá jediné okno a stejně tak ani nic, co by připomínalo nějakou výzdobu. Je tu jen jeden primitivní stůl a tři židle, a ještě staromódní železná kamna na uhlí. A pak taky hodiny pendlovky a služební pult. Na kamnech vypouští bílou páru černá, trochu oprýskaná smaltovaná konvice. Za pultem jsou stejné dveře jako ty, kterými jsem vešel, se zrovna takovým matným sklem a zrovna takovým světlem za nimi.

Na pultě je rozsypaná kupa stříbrných kancelářských sponek. Vezmu je do ruky a chvíli si s nimi jen tak pohrávám, pak se posadím na židli za stůl.

Než se ve dveřích za pultem objeví dívka, trvá to nějakých deset patnáct minut. Ve dveřích má jakési desky na papír. Když mě uvidí, vypadá trochu překvapeně a na okamžik zrudne.

„Promiňte,“ říká mi. „Netušila jsem, že se tu někdo objeví. Mohl jste na mě klidně zaklepat. Uklízela jsem v zadní místnosti. Tam je všude naházeno takových krámů.“

Dlouhou dobu ji mlčky upřeně pozoruji. Mám pocit, jako by mi dívčina tvář něco připomínala. Così, co v sobě ta dívka má, jako by tiše rozechvívalo jakousi měkkou *látku*, usazenou u samého dna mého vědomí. Netuším ale, co to znamená, slova zůstávají pohřbená daleko ve tmě.

„Jak jistě víte, sem už vůbec nikdo nechodí. Tady máme jen *staré sny* a nic jiného.“

Aniž bych z ní spustil zrak, malinko přikývnu. Pokouším se něco vyčíst z jejího pohledu, z jejích rtů, z jejího širokého čela a z jejích dozadu svázaných černých vlasů, ale čím víc se snažím všimnout si jednotlivých detailů, tím víc mám pocit, že se mi celkový dojem rozplývá a ztrácí někde v dálce. Nechávám toho a zavírám oči.

„Nezlobte se, že se tak ptám, ale nespletl jste si třeba náhodou dům? Tady jsou všechny skoro stejné,“ říká dívka a pokládá své desky na pult vedle hromádky kancelářských sponek. „Sem může chodit číst staré sny jen Čtenář snů, nikdo jiný. Všichni ostatní sem mají zapovězený vstup.“

„Já jsem ale přišel číst staré sny,“ říkám jí. „Pověřilo mě tím Město.“

„Promiňte, ale mohl byste si sundat ty brýle?“

Sundal jsem černé brýle a obrátil tvář k dívce. Upřeně se zahledí do zbledlých zornic, nesoucích znamení Čtenáře snů. Mám pocit, jako by se její pohled vpíjel do samého jádra mého těla.

„V pořádku. Zase si je nasadíte,“ říká dívka. „Dáte si kávu?“

„Děkuji, rád,“ přitakávám.

Přinese ze zadní místnosti dva šálky, nalije do nich kávu z konvice, posadí se na protější stranu stolu.

„Dnes ještě není všechno připraveno, se čtením snů začneme až zítra,“ říká mi dívka. „Bude vám vyhovovat tahle místnost? Pokud byste chtěl, mohla bych vám odemknout a otevřít i čítárnu.“

Říkám, že mi to vyhovuje tady. „To vy mi tu máte být k ruce?“

„Ano, já. Hlídám staré sny a pomáhám tomu, kdo je čte.“

„Neviděli jsme se my dva už někdy?“

Dívka vzhlédne a znovu se na mě zadívá. Pátrá v paměti a hledá, jestli si na mě nepamatuje, ale nakonec toho nechá a zavrtí hlavou. „Víte určitě sám, jak nestálé a nejisté jsou v tomhle městě vzpomínky. Na něco si člověk vzpomene, na něco ne. A zdá se, že právě na vás si zrovna nevzpomínám. Nezlobte se.“

„To je v pořádku,“ říkám já. „Na tom přece nesejde.“

„Samozřejmě je možné, že už jsme se někde setkali. Bydlím v tomhle městě už dlouho a není nijak velké.“

„Přišel jsem jen před několika dny.“

„Před několika dny?“ opakuje dívka překvapeně. „Tak to jste si mě opravdu musel s někým splést. Já odtud od narození nevytáhla paty. Asi jste potkal někoho, kdo mi byl podobný.“

„Možná,“ připustím já. A usrknu kávy. „Ale víte, někdy mi připadá, že jsme kdysi dávno žili všichni někde na docela jiném místě a vedli tam docela jiné životy než teď. A pak na to z nějakého důvodu úplně zapomněli a teď tu žijeme a nevíme nic. Nemáte ten dojem?“

„Nemám,“ odpovídá dívka. „A vám to tak připadá možná proto, že jste Čtenář snů. A ti uvažují a cítí jinak než normální lidé.“

„Inu, kdo ví,“ připouštím znovu.

„A vy víte, kde jste žil a co jste tam dělal?“

„Nemůžu si vzpomenout,“ říkám na to. Pak jdu k pultu, беру do ruky jednu z poházených papírových sponek a chvíli si ji prohlížím. „Mám ale dojem, že jsem opravdu byl někde jinde. Jsem si tím jistý. A myslím, že jsme se tam někde snad i setkali.“

Strop Knihovny je vysoký a v místnosti je ticho jako na mořském dně. S kancelářskou sponkou v ruce a bez jediné myšlenky v hlavě se po tom pokoji rozhlížím jako ve snách. Dívka sedí za stolem a dál osaměle pije kávu.

„Sám nevím, proč jsem sem vlastně přišel,“ řeknu nahlas.

Když se zadívám ke stropu, připadá mi, že se částčky žlutého světla lampy, co se odtud linou, nadouvají a smršťují. Je to možná vinou mých poraněných zornic. Strážný mi svými rukama přetvořil oči, aby mohly vidět zvláštní věci. Veliké staré pendlovky na zdi pomalu a neslyšně ukrajují čas.

„Možná že jsem měl nějaký důvod, ale ani na ten si nemůžu vzpomenout,“ dodávám.

„Tohle je velice tiché město,“ říká dívka. „Jestli jste sem přišel hledat klid, určitě se vám tu bude líbit.“

„Možná že ano,“ odpovídám. „Ale co tu mám dělat dnes?“

Dívka zavrtí hlavou, pomalu vstane od stolu a sklídí dva prázdné šálky.

„Dnes tu pro vás není na práci nic. Pracovat začneme zítra. Zatím jděte domů a pěkně si odpočiňte.“

Ještě jednou vzhlednu ke stropu, pak se zadívám na dívku. Opravdu mi připadá, jako by její tvář byla někde ve mně s čímsi pevně spojená. A to cosi jako by mi teď jemně pronikalo duši. Zavírám oči a zkoumám tu duši, zamlženou a napůl spící. Když je zavřu, pokryje mě celého ticho jako jemný prach.

„Přijdu zítra v šest,“ rozloučím se.

„Na shledanou,“ říká dívka.

Když vyjdu z Knihovny, opřu se o zábradlí Starého mostu, a zatímco naslouchám šumění vody, pozoruju Město, ze kterého odešla zvířata. Hodinová věž, hradby obklopující Město, domy v řadách podél řeky i hradba hor na severu, zubatá jak pila, se barví domodra první bledou večerní tmou. Kromě šumění řeky není už slyšet nic. I ptáci už všichni odletěli, neznámo kam. Jestli jsem sem přišel hledat klid – tak to říkala dívka. To ale nemůžu nijak ověřit.

Když už je okolo úplná tma a lampy v ulicích podél řeky se začnou rozsvěcet, vydám se liduprázdným Městem k Západnímu vrchu.

5. Přepočty, evoluce, sexuální touhy

Zatímco se starý pán vrátil zpět na povrch zemský, aby tam uvedl svou vnučku s odstraněným zvukem zase do normálního stavu, popíjel jsem kávu a tiše jako pěna pokračoval v přepočtech.

Ani pořádně nevím, jak dlouho byl stařík pryč. Nařídil jsem své digitální hodinky, aby vyzváněly pořád dokola v hodinových a půlhodinových cyklech, a na jejich signál jsem pak v jednom kuse počítal a odpočíval a počítal a odpočíval. Ciferník jsem pro jistotu úplně vymazal. Pokud bych si měl lámat hlavu s tím, kolik je hodin, nešel by mi dobře přepočet. Mé práce se ani trochu netýká, kolik je právě hodin. Když začnu, je to začátek práce, když skončím, je to ukončení práce. Jediný čas, který při tom potřebuju znát, jsou hodinové a půlhodinové cykly.

Myslím, že mi na dobu, co byl starý pán mimo laboratoř, vyšly dvě nebo tři přestávky. Během nich jsem se povaloval na sofa a přemýšlel o všem možném, chodil na záchod, dělal kliky. Na tom sofa se mimochodem leželo víc než dobře. Nebylo ani moc tvrdé, ani moc měkké, i polštář pod hlavu byl přesně takový, jak to má být. Když se někam vydám provádět přepočty, obvykle se pak během přestávek natáhnu na pohovku, co tam mají; ty opravdu pohodlné jsou ale skutečná vzácnost. Většina jich je koupených, jak to komu přišlo pod ruku, a vyrobených bez pořádného stylu, a i pokud narazíte na nějakou parádní, co na pohled vypadá jako prvotřídní sofa, stejně skoro vždycky zjistíte, jak jste se zklamali, jen co si na ni zkusíte lehnout. Vážně nechápu, jak můžou lidi být tak lehkomyšní, co se výběru pohovek týče.

Jsem totiž pevně přesvědčený – i když to, pravda, může být předsudek – že se do výběru pohovky vždycky promítne charakter člověka, který si ji vybírá. Pohovky totiž jsou svět sám pro sebe, ve kterém vládnou jisté nepřekročitelné principy. Což ale vědí jen ti, kdo sami na prvotřídních pohovkách vyrostli. Docela stejně, jako se roste na dobrých knihách a kvalitní hudbě. Dobrá pohovka plodí dobrou pohovku, špatná pohovka plodí špatnou pohovku. Tak to chodí.

Znám několik lidí, co se vozí v luxusních autech a doma přitom mají jen druhou nebo třetířadé pohovky. Moc jim nevěřím. Drahé auto má samozřejmě svoji cenu, ale je to nakonec opravdu jen drahé auto. Za peníze si ho koupí každý. K tomu, abyste si koupili dobrou pohovku, ale potřebujete mít vynikající odhad, zkušenosti i filozofii. Stojí peníze, jistě, ale jen těm to nekončí. Musíte mít dokonale jasno v tom, co je to pohovka, abyste si kdy mohli koupit dobrou.

Sofa, na kterém jsem se povaloval tady, byl bez nejmenší mýlky prvotřídní kus. Starý pán mi tím začal být sympatický. Natažený na pohovce a se zavřenýma očima jsem si o tom staříkovi, co tak podivně mluvil a podivně se smál, drahnou chvíli popřemýšlel. Stačilo si vzpomenout na odstraňování zvuků, aby člověku bylo jasné, že tenhle pán musí ve vědě patřit mezi naprostou špičku. Řadový vědátor by se v životě nezmohl na to, aby zapínal a vypínal zvuky, jak ho napadne. Řadového vědátora by totiž především v životě nenapadlo, že je to možné. A jasné bylo i to, že je starý pán pěkně výstřední. Že jsou mezi vědci podivíni a misantropové, je věc známá, sotvakdo ale zajde tak daleko, aby si mimo zraky zvědavých lidí budoval tajné laboratoře za vodopády někde hluboko pod zemí.

Pokud by se techniky odstraňování a zapínání zvuku uvedly na trh, byly by z toho zaručeně ohromné peníze, představoval jsem si. Z koncertních sál by předně docela zmizely veškeré hlasité reproduktory. Už by nebylo potřeba zesilovat zvuk pomocí všelijakých ohromných aparatur. A naopak by bylo možné úplně odstranit různý nežádoucí hluk. Pokud by se odzvučňovací zařízení nainstalovalo do letadel, nejspíš by si dost oddechli i ti, co bydlí u letišť. Na druhou stranu je jasné, že by takové ovládání zvuků s radostí převzal i zbrojní průmysl a

kriminální živly. Vytanuly mi před očima nehlučné bombardéry a tiché pušky, bomby, co vám zničí mozek zvukovými kvanty, i leccos jiného, co by vznikalo jedno za druhým, aby tak masové vraždění dostalo zas jednou o něco vybroušenější styl. Což si nepochybně uvědomoval i starý pán, když se přes všechno rozhodl své výsledky nezveřejnit a nechat si je jen pro sebe. Čímž mi začal být sympatický ještě víc.

Když jsem načíнал pátý nebo šestý pracovní cyklus, vrátil se starý pán zpátky. S ohromným košem v ruce.

„Nesu další kávu a sendviče,“ pravil stařík. „S okurkou, šunkou a sýrem, nemáte doufám nic proti?“

„Děkuju vám. Ty mám vůbec nejradši,“ pravil jsem.

„Najíte se hned?“

„Dám si, jakmile skončím tenhle cyklus.“

Když se mi na hodinkách rozezněl alarm, mělo už za sebou *brainwash* pět stránek dat ze sedmi. Ještě jedna pauza a bude to. Na příhodném místě jsem skončil, vstal, pořádně se protáhnul a pustil se do jídla.

Sendviče vydaly za pět až šest porcí, jaké dostanete v normální restauraci nebo snackbaru. Mlčky jsem jich snědl zhruba dvě třetiny. Když člověk provádí delší dobu v kuse *brainwash*, kdovíproč mu u toho hrozně vyhládne. Po řadě jsem do sebe naházel šunkový, okurkový i sýrový sendvič a doprovodil je do žaludku horkou kávou.

Zatímco jsem já spořádal tři, stačil starý pán sotva uzobnout z jednoho. Jako by mu zvlášť chutnaly hlavně okurky, odklopil svrchní chleba, pozorně si je posypal přiměřeným množstvím soli a sežvýkal, jen to tak chroupalo. Jak si tak soustředěně pochutnával na sendviči, vyhlížel stařík tak trochu jako nějaký slušně vycitovaný cvrček.

„Jen se pořádně najezte, kolik budete chtít,“ povzbuzoval mě starý pán. „To víte, v mém věku už toho člověk tolik nespořádá. Jí jen symbolicky, i pracuje jen symbolicky. Ale mladý člověk, ten se má najíst, co to jde. Pořádně se najíst a pořádně se zakulatit.“

Lidé obvykle tloustnou neradi, ale říkám vám, že jen proto, že to nedělají správně. A jen proto z toho pak mají zdravotní problémy a nesluší jim to. Kdyby tloustli správným způsobem, v životě je to nepotká. Naopak budou žít naplno, zvýší se jim

sexuální touha a jejich mozek bude pracovat čistě a jasně. Měl byste vidět, jaký jsem zamlada býval tloušťk. Teď už by to do mě nikdo neřekl.“

Uo-cho-cho-cho, stařík se znovu rozesmál, jako když špulí pusu.

„Co říkáte sendvičům, že nejsou vůbec špatné?“

„Máte pravdu, jsou vynikající,“ pochválil jsem je. Jelikož byly skutečně vynikající. Řekl bych, že pohovkám ani sendvičům jen tak něco neodpustím, ale tyhle sendviče u mě měly plný počet bodů doslova levou zadní. Chleba byl čerstvý, pěkně pevný, krájený kvalitním a čistým nožem. Často se to sice přehlídí, ale k tomu, abyste připravili dobrý sendvič, se bez skutečně dobrého nože neobejdete. Použijte si jak chcete luxusní suroviny, jak na to nevezmete kvalitní nůž, na pořádný sendvič se v životě nezmůžete. Hořčice byla prvotřídní, salát křupavý, majonéza buď domácí, anebo se jí hodně podobala. Už dlouho jsem nejedl tak povedené sendviče.

„Připravila je vnučka, aby vás uctila,“ pravil starý pán. „Sendviče, ty ona umí dobře.“

„Dokonale. Takhle by to nedokázal snad ani profesionál.“

„To rád slyším. A vnučka bude určitě ráda taky, až se to dozví. To víte, k nám skoro nikdo nechodí, a tak ani není kdy, aby někdo ochutnal a pochválil jí jídlo. Co navaří, to sní zas jen ona a já.“

„Vy žijete jen sami ve dvou?“ otázal jsem se.

„Tak tak. Už dlouho a dlouho. Já už se delší dobu okolnímu světu vyhýbám a vnučka to má po mně, což mě samotného trápí. Vůbec se netouží podívat ven. Chytrá je, i zdravá, jen ke světu venku se jaksi nemá. To tedy mladému člověku opravdu nepřísluší. Sexuální touhy se přece musí vybit nějakým záhodným způsobem, nemyslíte? Jako ženská je ta holka přece půvabná dost, ne?“

„No, to tedy jo, pochopitelně,“ připustil jsem.

„Sexuální touha, to je pozitivní energie. To je tedy jednou fakt.“

Pokud ji není jak vybit, hromadí se a hromadí a člověk přestává jasně myslet a narušená je i jeho fyziologická rovnováha. U mužů stejně jako u žen. U žen to navíc vede k

nepravidelnostem v menstruaci a nepravidelný cyklus vede zas k psychické labilitě.“

„Hm,“ vypustil jsem jen.

„Ta holka se při nejbližší příležitosti musí začít scházet s mužským toho správného druhu. O tom jsem přesvědčený jako její opatrovník, i jako biolog,“ rozkládal stařík, zatímco si sypal na okurku sůl.

„A ona už, tedy, zase normálně mluví?“ zeptal jsem se pro jistotu. O cizích sexuálních touhách přece jen poslouchám při práci jen značně nerad.

„Ajajaj, vždyť já vám to úplně zapomněl říct!“ pravil starý pán. „Zvuk se jí už samozřejmě zase vrátil. Poslechněte, to jste byl moc hodný, že jste mi připomněl, že je ještě vypnutá. Kdybyste mi to neřekl, tak mi ta holka bude chodit ještě kolik dní nemá jak ryba. Já se totiž, jak se tu jednou zavřu, nahoru hned tak nevracím. A on je takový život beze zvuku přece jen dost otravný, že.“

„To je tedy fakt,“ souhlasil jsem s ním.

„Jelikož, jak jsem už říkal, nemá ta dívka s běžnou společností skoro co do činění, zas tolik by se asi nestalo, občas ale někdo zatelefonuje a to by byl malér, že. Vidíte, a to tam nahoru sám několikrát volám a dívám se, že mi nikdo neodpovídá. Jsem to ale dědek roztržitá.“

„To vlastně ani nemůže jít nakoupit, když nemluví, vidíte?“

„Nene, při nakupování to nevádí,“ pravil stařík. „Zvlášť pokud jsou na světě supermarkety, kde nemusíte promluvit ani slovo. Ohromně pohodlné, že. Ona má supermarkety moc ráda a nakupuje v nich skoro pořád. Žije vlastně napůl v supermarketu a napůl v kanceláři.“

„To se ani nevrací domů?“

„Jí se v kanceláři líbí. Je tam kuchyň, i sprcha, k běžnému životu jí tam nic důležitého neschází. Domů se mi vrací tak nanejvýš jednou do týdne.“

Upíjel jsem kávy a na vhodných místech přitakával.

„Mimochodem, vy jste se s ní ale dorozuměl víc než dobře,“ pravil starý pán. „Jak jste to dokázal? To umíte i číst myšlenky?“

„Obyčejné odezírání ze rtů. Kdysi jsem chodil na kurz pro veřejnost. Měl jsem spoustu času a celkem nic na práci a napadlo mě, že by se mi to mohlo někdy hodit.“

„To se podívejme, odezírání,“ pokýval stařík několikrát spokojeně hlavou. „Tedy, ona je to skutečně ohromně užitečná dovednost. Sám jsem se jí kdysi trochu věnoval. Co byste teď řekl chvilce neslyšné konverzace ve dvou?“

„Děkuju, raději ne. Docela mi vyhovuje normální hovor,“ řekl jsem honem. Opravdu jsem už dnes nehodlal zažívat takovou situaci podruhé.

„Samozřejmě, odezírání je jen velmi primitivní hříčka, která má různé nedostatky. Vůbec se například nedorozumíte potmě a neustále se musíte dívat partnerovi na ústa. Jakožto přechodný prostředek ovšem bude mít velký význam. Musím říci, že od vás bylo neobyčejně prozíravé, že jste se jí začal učit.“

„Přechodný prostředek?“

„Tak jest,“ pravil starý pán a znovu pokýval hlavou. „Myslím, že vám to snad mohu říct: svět, kterému kráčíme vstříc, bude světem beze zvuků.“

„Beze zvuků?“ vyhrkl jsem ohromeně.

„Přesně tak. Docela beze zvuků. Pro další lidskou evoluci totiž jsou zvuky nejen nepotřebné, ale dokonce přímo škodlivé. Proto o ně také dříve či později přijdeme.“

„Hmmm,“ protáhl jsem zamyšleně. „To znamená, že nadobro přijdeme třeba o ptačí zpěv, šumění řek nebo hudbu?“

„Pochopitelně.“

„To se mi ale zdá trochu smutné, víte?“

„Taková už je evoluce. Vždycky zlá a vždycky smutná. Radostné evoluce neexistují,“ pravil stařík, načež vstal, přešel ke stolu, vytáhl ze zásuvky šípátko na nehty, vrátil se na sofa a popořadě si ostříhal všech deset nehtů na rukou, počínaje palcem pravé a konče malíkem levé ruky. „Výzkum zatím ještě není u konce, takže vám nemohu sdělit podrobnosti, ale zhruba to bude tak, jak jsem už řekl. Venku se o tom ale prosím vás nešířte. Kdyby se o tom dozvěděli kódmani, byl by malér. Velký.“

„Můžete být klidný. Nám kalkulátorům se v mlčenlivosti jen tak někdo nevyrovná.“

„Tak to jsem rád,“ pravil starý pán. Shrnul ze stolu ostříhané nehty na okraj pohlednice a vysypal je do koše. Pak popadl další okurkový sendvič, osolil a blaženě žvýkal.

„Ne že bych se tu snad chtěl vytahovat, ale jsou doopravdy vynikající,“ nechal se slyšet.

„Umí dobře vařit?“ otázal jsem se ho.

„Ani zdaleka ne, ale sendviče dělá skutečně prvotřídní. To ostatní, co vaří, není vůbec špatné, ale sendvičům se to nevyrovná.“

„Zdá se, že je opravdový talent,“ poznamenal jsem.

„Přesně tak,“ kývnul stařík. „Přesně tak to je. Poslyšte, tak mě napadá, že vy té holce ale opravdu dobře rozumíte. Mám tak dojem, že vám bych ji svěřil bez obav.“

„Mně?“ otázal jsem se poněkud překvapeně. „Jenom proto, že jsem jí pochválil sendvič?“

„Nechutnal vám snad?“

„Ale to víte, že mi chutnal,“ ujistil jsem ho. A pak jsem si zkusil vybavit tu tlustou dívku, ale jen tolik, aby mě to nerušilo v přepočtu. A napil jsem se kávy.

„Mně připadá, že ve vás něco je. Anebo že vám naopak něco chybí. To vyjde docela nastejno.“

„Taky mám někdy ten dojem,“ přiznal jsem.

„Tomu my vědci říkáme evoluční proces. Jak dřív nebo později uvidíte sám, evoluce je krutá. A víte, co je na ní zdaleka nejkrutější?“

„Nemám potuchy. Nechám se poddat.“

„Že si ji nelze vybrat. Nikdo si ji dobrovolně nevybírá. Přichází jako potopa, jako lavina, jako zemětřesení. Dokud tu není, nemáme o ní potuchy, a jakmile tu je, je jakýkoli odpor marný.“

„Hmmm,“ vypustil jsem. „Souvisí ta evoluce nějak s tím zvukem, o kterém jste prve mluvil? Myslím, jestli třeba náraz přestanu mluvit, nebo tak něco?“

„Přesně řečeno, ne. Teď nejde o to, jestli budete nebo nebudete moci mluvit. To je jen jedno stadium.“

Pravil jsem rovnou, že tomu moc nerozumím. Jsem totiž člověk povětšinou upřímný. Když je mi něco jasné, řeknu upřímně, že je mi to jasné, když mi to jasné není, přiznám bez mučení, že to nechápu. Nejasné odpovědi nedávám. Myslím si

totiž, že je naprostá většina problémů zaviněná tím, že se někde někdo nejasně vyjádří. A věřím tomu, že na světě mluví tolik lidí vyhybavě a nejasně proto, že si někde v hloubi duše koledují o problém. Tak a nejinak si to tedy myslím. Nemám jinou možnost.

„No, mám dojem, že už jsme toho napovídali až až,“ pravil starý pán a následovalo další nepříjemné *uo-cho-cho*. „Nemohu vás přece rušit při přepočtech tak složitýmihovory, už toho raději necháme.“

Nic jsem proti tomu nenamítal. Zazněl mi právě na hodinkách alarm, a tak jsem se vrátil zpátky k *brainwashi*. Stařík zatím vytáhl ze zásuvky stolu cosi jako nerezové krbové kleště a s nimi v pravici pak chodil sem tam před policemi seřazených lebek, přičemž příležitostně poklepával tu na ten, tu na onen exemplář a naslouchal, jak znějí. Docela jako když si mistr houslař prohlíží kolekci stradivárek, jedny přitom vezme do rukou a zkouší, jaký zvuk mají ty housle *pizzicato*. I když jen naslouchal jejich zvukům, bylo jasně vidět, jak neobyčejnou lásku k těm lebkám starý pán chová. Řeklo by se, nějaké lebky, ale nikdy by mě nenapadlo, jak rozmanité tóny můžou ty věci vydávat. Některé zněly, jako když poklepete na sklenku od whisky, jiné jako když t'ukáte na ohromný květináč. Myslel jsem na to, že každá z nich byla kdysi pokrytá masem a kůží, vyplněná – každá příslušně velkým – mozkiem, kterým se proháněly myšlenky na potravu či sexuální puzení. Což ale nakonec všechno zmizelo a zbyly jen ty různé tóny a zvuky. Jako sklenice, jako květináč, jako krabice na oběd, jako potrubí, jako čajník a tak dále a podobně.

Představil jsem si, jak ani já nemám maso, kůži ani mozek, ležím tu v řadě na polici a stařík na mě poklepává svými krbovými kleštěmi z nerez. Vážně prapodivná představa. Co by starý pán asi vyčetl z mého tónu? Dozvěděl by se z něj mé vzpomínky, nebo i něco víc? Pomyslení to bylo na každý pád lehce děsivé.

Smrti samotné se tolik nebojím. Jak napsal William Shakespeare: *kdo letos umře, má pokoj pro příští rok*. Jednoduché jako facka, jen se na to umět správně podívat. Ale ani trochu se mi nelíbila představa, že by pak moje lebeční schránka měla být vystavená někde v regále a proklepávaná

krbovými kleštěmi. Z pomyšlení, že by ze mě ještě i po smrti něco vytahovali a vybírali, se mi udělalo nanic. Život samozřejmě není nic jednoduchého, ale protloukám se jím pomocí svých vlastních rozhodnutí. Takže jsem s jeho problémy celkem smířený a sžitý. Docela stejně jako ten Henry Fonda ve *Warlocku*. Alespoň po smrti bych ale opravdu rád měl svůj nerušený klid. Napadlo mě, že docela dobře chápu, proč si v dávných dobách egyptští faraóni přáli, aby je po smrti zazdívali do pyramid.

Tak mi při té práci uběhlo několik hodin a pak byl *brainwash* konečně hotový. Neměřil jsem čas, a proto nevím, jak dlouho to doopravdy trvalo. Podle celkové únavy jsem to odhadoval na takových osm až devět hodin. Taková menší fuška. Zvedl jsem se z pohovky, pořádně se protáhl a uvolnil si po těle všechny možné svaly. Manuál, co distribuují kalkulátorům, obsahuje celkem šestadvacet různých názorných diagramů pro podobné svalové relaxace. Pokud je po přepočtech všechny řádně provedete, zbavíte se skoro úplně i únavy mozku, čímž si následně prodloužíte i svou životnost jakožto kalkulátor. Jelikož to není ještě ani deset let, co celý kalkulátorský systém spatřil světlo světa, nikdo vlastně pořádně neví, jak dlouho taková životnost může trvat. Někdo říká deset, jiný dvacet let. Další tvrdí, že se to dá dělat třeba až do smrti. Jsou i tací, co prohlašují, že to z vás dřív nebo později udělá invalidu. To jsou ale všechno jenom pouhé dohady. A mě nakonec zbývá jen jedno jediné: patřičně zrelaxovat všech šestadvacet svalových skupin. Dohady jsou pro ty, co na ně mají hlavu.

Když jsem skončil relaxaci, posadil jsem se na pohovku, zavřel oči a pomalu znovu integroval levou hemisféru s pravou. Čímž byla celá práce definitivně u konce. Přesně jak to stanoví a popisuje pracovní manuál.

Starý pán položil na stůl lebku, co vypadala na velkého psa, pečlivě změřil posuvným měřítkem rozměry a ty pak tužkou vepsal do fotografie té lebky.

„Tak co, hotovo?“ zeptal se stařík.

„Hotovo,“ odpověděl jsem.

„Však jste s tím taky měl spoustu práce, že?“ otázal se on účastně.

„Dnes se už vrátím domů a pořádně se vyspím. Zítra nebo pozítří to pak přeshuffluju a nejpozději popozítří v pravé poledne vám to zas zanesu sem. Bude vám to tak vyhovovat?“

„Jistě jistě,“ pokýval stařík hlavou. „Ale ten čas koukejte opravdu dodržet, ano? Jestli se opozdíte, bude to vážně hodně zlé.“

„Rozumím,“ pravil jsem.

„A hlavně dejte i dobrý pozor, ať vás o ta data někdo nepřipraví. Z toho bychom měli malér oba, já i vy.“

„Bez obav. Na to jsme my zvlášť důkladně cvičení. Nám přepočtená data jen tak snadno někdo nevezme.“

Ze speciální kapsy na vnitřní straně kalhot jsem vytáhl měkké kovové pouzdro na důležité dokumenty, podobné náprsní tašce, vložil do něj seznam dat a zamknul.

„Tenhle zámek neotevře nikdo kromě mě. Pokud si s ním bude hrát někdo nepovolaný, dokumenty uvnitř zmizí.“

„Skutečně důmyslné zařízení,“ pokýval hlavou starý pán.

Vrátil jsem pouzdro zpátky do vnitřní kapsy kalhot.

„Mimochodem, nedal byste si ještě sendvič? Pár jich tu ještě zbývá, já při výzkumech skoro nejím a nechávat je by byla škoda.“

Měl jsem ještě hlad a tak jsem, v dozvuku pracovního zápalu, spořádal sendviče jedna dvě. Starý pán se soustředil jen na okurkové, čímž na mě už žádný nezbyl a musel jsem vzít zavděk šunkovými a sýrovými, ale zas tolik mi to nevadilo, nejsem na okurkové nijak zvlášť vysazený. Stařík mi nalil do šálku novou kávu.

* * *

Navlečený do pršipláště, v brýlích a s baterkou v ruce jsem se vydal podzemními chodbami zpět. Tentokrát bez starého pána.

„Pokoutníky už jsem zahnal zvukovými vlnami a hned tak se tu neukážou. Můžete být klidný,“ ubezpečoval mě stařík. „Ti mají své instrukce jen od kódmanů, a tak je stačí jenom trochu vyděsit, aby je přešla chuť sem chodit.“

Ale i když mi řekl tohle, jak jsem se jednou dozvěděl, že se tu kdesi okolo v hlubinách země skrývají nějakí podivní

pokoutníci, nebylo už vůbec příjemné procházet sám samojediný temnotou. Nedobrý pocit byl tím větší, že jsem tou temnotou šel já, člověk, který nemá potuchy, co jsou pokoutníci vlastně zač, co dělají, jak vypadají a jak se proti nim dá bránit. V levé ruce vysoko nad hlavou baterku, v pravé ruce sevřený nůž, vracel jsem se opatrně podél podzemní řeky stejnou cestou, kudy jsem přišel.

Když jsem proto zahlédl u paty aluminiového žebříku, po kterém jsem prve sestupoval, tlustou dívku v růžových šatech, cítil jsem se jako znovuzrozený. Otočila se ke mně a zamávala svítilnou. Když jsem k ní došel, něco mi řekla, ale protože ani řeka už evidentně neměla vypnutý zvuk, dělala voda randál, že nebylo slyšet slova, a v okolní tmě tmoucí nebylo vidět ani na rty. A tak jsem z hovoru nepochytil ani písmenko.

Pročež jsem se pro jistotu rozhodl vylézt nahoru po žebříku a dostat se někam na světlo. Jakmile jsem to začal provádět, vydala se dívka za mnou. Žebřík byl hrozitánsky vysoký. Když jsem po něm lezl dolů, bylo to do tmy a bez ponětí o hloubce, takže jsem se nebál, ale cestou nahoru mi stupeň po stupni docházelo, jaká je to výška, a na čele a v podpaždí mi vyrážel studený pot. Být to budova, sahal by žebřík tak do druhého nebo třetího patra, navíc byl ale vlhký a podkluzovaly na něm nohy, takže jsem musel lézt jen s největší opatrností, pokud jsem nechtěl špatně dopadnout.

Chtěl jsem si během toho lezení trochu vydechnout, věděl jsem ale, že za mnou leze nahoru i ona, a tak pauzy nepřipadaly v úvahu. Takže jsem nakonec zdolal žebřík na jeden zátah. Při pomýšlení, že tudy zase za tři dny půjdu stejnou cestou do laboratoře, se o mě pokoušely mrákoty, ale jelikož jsem i právě za tohle měl dostat zvláštní bonus, nedalo se nic dělat.

Když jsme prolezli šatnou a dostali se zpátky do místnosti, pomohla mi dívka sundat brýle a svléknout pršiplášť. Zul jsem holínky a baterku položil k nim.

„Šla vám práce dobře?“ zeptala se dívka. Její hlas, který jsem měl teď poprvé příležitost slyšet, zněl měkce a jasně.

Přikývl jsem, pohled upřený na ni. „Kdyby ne, nešel bych teď domů. Tak už to v naší branži chodí.“

„Děkuju vám, že jste řekl dědovi o tom zvuku. Ani nevíte, jak mi to pomohlo. Už jsem tak chodila víc než týden.“

„Proč jste mi to prve třeba nenapsala na papír? Spoustu věcí bych tak pochopil mnohem dřív a všechno by bylo jednodušší, ne?“

Beze slova obešla kolem dokola stůl a upravila si své velké náušnice.

„To jsou pravidla,“ vysvětlila mi.

„Že se nesmíte dorozumívat písemně?“

„To je jedno z těch pravidel.“

„Aha.“

„Všecko, co jde proti evoluci, je tu zakázané.“

„Hmmm,“ protáhl jsem obdivně. Tady se tedy opravdu nic nezanedbávalo.

„Kolik vám je?“ zeptala se dívka.

„Pětatřicet,“ odpověděl jsem. „A vám?“

„Sedmnáct,“ řekla dívka. „Tohle je poprvé, co na vlastní oči vidím kalkulátora. Kódmana jsem ještě nepotkala vůbec.“

„Vám je vážně sedmnáct?“ zeptal jsem se překvapeně.

„Samozřejmě. Přece bych vám nelhala. Doopravdy sedmnáct. Nevypadám na to, co?“

„Doopravdy ne,“ pravil jsem upřímně. „Vypadáte minimálně na něco přes dvacet.“

„Já ani nechci vypadat na sedmnáct,“ řekla dívka.

„Vy nechodíte do školy?“ zeptal jsem se.

„O škole se mi moc nechce mluvit. Minimálně ne teď. To vám všechno řeknu, až přijdete příště.“

„Hmm,“ udělal jsem jen. Tohle zřejmě zase byla záležitost na delší povídání.

„A jaké to vlastně je, být kalkulátor?“

„Kalkulátor nebo kódman, když nejde o práci, je to většinou úplně normální slušný člověk jako všichni ostatní.“

„Úplně normální člověk jako ostatní možná, ale s tou slušností nevím, nevím.“

„No, tak se na to samozřejmě taky dá dívat,“ připustil jsem. „Já to myslím v takovém tom základním smyslu. Ve vlaku si nikdo ani nevšimne, když si vedle něj sednu, jako všichni ostatní si dávám jídlo a piju pivo – mimochodem, díky za sendviče, byly opravdu vynikající.“

„Vážně?“ usmála se dívka.

„Takhle dobré sendviče se jen tak často nevidí. A že jsem už snědl sendvičů víc než dost.“

„A co kafe?“

„Kafe bylo taky dobré.“

„Poslechněte, nedal byste si ho ještě? To bychom si pak mohli i trochu víc popovídat.“

„Nene, kafe už radši ne,“ odmítl jsem já. „Dole jsem ho vypil víc než dost a teď už ho nemůžu ani vidět. A navíc se teď budu muset vrátit domů a jít spát tak rychle, jak to jenom jde.“

„To je škoda.“

„Je.“

„Tak vás vyprovodím aspoň k výtahu. Sám byste tam asi stejně netrefil, co? Ta chodba je docela dost složitá.“

„To bych asi netrefil,“ přiznal jsem.

Sebrala ze stolu něco, co vypadalo jako kulatá krabice na klobouky, a předala mi to. Vzal jsem to a potěžkal. Na to, jak byla krabice velká, nevážíla zas tak moc. Pokud by to byla vážně krabice na klobouky, musel by klobouk uvnitř být pěkně velký. Aby nešla krabice snadno otevřít, byla kolem dokola přelepená tlustou izolepou.

„Co to je?“

„To je dědečkův dárek pro vás. Rozbalte si to, až přijdete domů.“

Zkusmo jsem krabicí potřásl nahoru a dolů. Nic se neozvalo, nic se nepohnulo.

„Máte dát pozor, ať se vám to nerozbije,“ řekla dívka. „Asi je v tom nějaká láhev, co?“

„To já nevím. Uvidíte, až se do toho doma podíváte, ne?“

Pak otevřela svou růžovou kabelku a podala mi v obálce šek. Cifra, která na něm stála, byla ještě o trochu větší, než jsem si představoval. Strčil jsem ho do peněženky.

„Chcete na to stvrzenku?“

„Není třeba,“ ujistila mě.

Vyšli jsme z pokoje a tou samou dlouhou chodbou jsme za neustálého zahýbání, stoupání a klesání došli k výtahu. Dívčiny vysoké podpatky stejně jako prve příjemně ťukaly chodbou. Dívčina tloušťka už mi ale neležela v hlavě tolik jako předtím. Jak jsme tak spolu šli, skoro jsem zapomněl, že je vůbec tlustá. Asi jsem si na to už za tu dobu zvykl.

„Máte manželku?“ zeptala se najednou ona.

„Nemám,“ odpověděl jsem. „Míval jsem, ale už nemám.“

„To jste se rozvedli, protože se z vás stal kalkulátor? Všichni přece říkají, že kalkulátorům manželství nevydrží.“

„Ale kdepak. I kalkulátoři mají rodiny a znám jich dost, co jim to klope víc než dobře. I když je fakt, že si nás většina myslí, že se líp pracuje těm, co rodinu nemají. Ta práce jde hrozně na nervy a není právě nejbezpečnější, takže jsou při ní člověku žena a děti občas spíš na překážku.“

„A jak to tedy bylo ve vašem případě?“

„Já se stal kalkulátorem až po rozvodu. U mě to s prací nemělo co dělat.“

„Aha,“ řekla dívka. „Pardon, že se vás takhle dotěrně vyptávám, ale tohle je vážně poprvé, co jsem se potkala s kalkulátorem, tak mě zajímá taková spousta věcí.“

„Vůbec nic se neděje,“ řekl jsem já.

„Heleďte, já jsem ještě slyšela, že když kalkulátor dodělá práci, že ho to hrozně sexuálně nabudí, je to pravda?“

„No, jak bych vám to řekl. Stát by se to samozřejmě mohlo.

Člověk při tom koneckonců používá mozek doopravdy dost divným způsobem.“

„A s kým ale potom spíte? Máte někoho?“

„Nikoho nemám,“ přiznal jsem.

„Tak s kým ale spíte? Nejste přece frigidní, nebo homosexuál, ne? Nebo mi nechcete odpovídat?“

„Ale ne,“ řekl jsem. Nejsem sice zrovna člověk, co na setkání kdekomu vykládá svůj osobní život, ale pokud zrovna nejde o něco, co bych zrovna musel skrývat, dávám na přímé otázky přímé odpovědi.

„Prostě spím s nejrůznějšími ženskými,“ vysvětlil jsem jí. „A vyspal byste se i se mnou?“

„Nevyspal. Asi ne.“

„Proč?“

„Mám prostě takovou zásadu. Že radši nespím se známými. Když se člověk vyspí s někým, koho zná, nese to s sebou vždycky spoustu zbytečných potíží. Nespím ani s nikým, kdo nějak souvisí s mojí prací. Jelikož je moje povolání starat se o tajemství ostatních, musím tyhle věci jasně oddělovat.“

„Takže to není proto, že bych byla tlustá a ošklivá?“

„Tak tlustá zas opravdu nejste a ošklivá už vůbec ne,“ ubezpečil jsem ji.

„Hmm,“ protáhla jen dívka. „A s kým teda spíte? To se prostě s nějakou dáte do řeči a je to?“

„Občas taky.“

„Nebo si nějakou koupíte?“

„I to se stává.“

„A vyspal byste se se mnou, kdybych vám řekla, že vám to za peníze dovolím?“

„Asi ne,“ zopakoval jsem já. „Na to je mi už o dost víc let než vám. A spát s holkou, co je o tolik mladší, mě znervózňuje.“

„Já ale nejsem jako ostatní.“

„Možná že ne. Ale co se mě týká, ochotně si ušetřím veškeré nepotřebné trable. Co chci, je život tak klidný, jak je to jenom možné.“

„Děda ale říká, že bych se napoprvé rozhodně měla vyspat s někým nad pětatřicet. Když se prý sexuální touhy nahromadí nad únosnou hranici, tak to pak člověku přestává jasně myslet.“

„To jste taky slyšela od dědy, co?“

„No a není to pravda?“

„Netuším, nejsem biolog,“ odpověděl jsem. „A krom toho se taková míra sexuální touhy člověk od člověka dost liší, takže si myslím, že se to nedá takhle jednoduše říct.“

„A co vy, máte jí hodně?“

„Tak nějak normálně,“ pravil jsem po kratším přemýšlení.

„Já se v té svojí ještě moc nevyznám,“ řekla dívka. „Takže bych si to všechno potřebovala vyzkoušet.“

Zatímco jsem si lámal hlavu, co jí na to mám odpovědět, octli jsme se před výtahem. Ten jako dobře vycvičený pes otevřel dveře a počkal, až do něj nastoupím.

„Tak na viděnou příště,“ pravila dívka.

Jakmile jsem nastoupil, dveře výtahu se neslyšně zavřely. Opřený o nerezovou stěnu jsem si povzdychl.

6. Stín

Když přede mne dívka položí první starý sen, nemůžu v první chvíli uvěřit, že je to skutečně on. Poté, co jsem na něj dlouhou chvíli zíral, zvedám hlavu a dívám se na dívku, která tu stojí vedle mě. Nic neříká a hledí dolů na *starý sen* na stolní desce. Zdá se mi, že tohle není zrovna nejpřípadnější objekt pro označení *starý sen*. Ze zvuku těch dvou slov, *staré sny*, mi přišly na mysl spíš nějaké staré dokumenty, nebo snad něco ještě neurčitějšího, neuchopitelnějšího.

„Tohle je starý sen,“ říká dívka. V tónu jejího hlasu zní spíš než vysvětlení pro mne jakýsi nejasný, nikam nevedoucí záchvův ujistění, určeného jen jí samotné. „Přesněji řečeno, staré sny jsou uvnitř toho.“

Nic nechápu a jenom přikyvuji.

„Vemte ji do ruky,“ radí mi dívka.

Beru tu věc zlehka do rukou a bedlivě si ji prohlížím, abych se přesvědčil, zda nezahlednu nějakou stopu starého snu. Ať se ale dívám jak chci pozorně, nespatřím vůbec nic, čeho by se šlo zachytit. Je to jen obyčejná zvířecí lebka. Zvíře nemohlo být nijak velké. Jako by byla po dlouhou dobu vystavená přímému slunci, je kost navenek vyschlá na troud a původní barva vybledla k nepoznání. Dopředu protáhlé čelisti jsou trochu pootevřené, jako by zamrzly právě v okamžiku, kdy se už už chystaly dát do vyprávnění, dva oční důlky, co dávno někde ztratily svůj obsah, vedou do příbytku prázdnoty, který se za nimi skrývá.

Lebka je až nepřírozeně lehká, skoro jako by to ani nebyl reálně existující předmět. Necítím v ní ani stopu nějakého někdejšího života. Maso, vzpomínky, živočišné teplo, to všechno je nadobro pryč. Uprostřed čela je jediná, na omak hladká prohlubeň. Pokládám na ni prst a chvíli si ji prohlížím, než usoudím, že je to nejspíš díra po vylomeném rohu.

„To je lebka jednorožce z Města, vidíte?“ ptám se dívky.
Dívka přikyvuje. „Staré sny jsou pevně vsáklé uvnitř,“ říká tiše.

„A já je odtamtud mám vyčíst?“

„Taková už je práce čtenářů snů,“ konstatuje dívka.

„A co s nimi pak mám udělat dál?“

„Vůbec nic. Stačí, když je vyčtete.“

„Vůbec vám teď nerozumím,“ říkám pro změnu já. „Mám vyčíst staré sny, dobře. Ale jak to, že s nimi pak už nemám dělat nic? To přece nedává smysl. Práce by přece vždycky měla mít nějaký pořádný cíl. Třeba ty sny někam zapsat, nebo je nějak uspořádat a roztrídít, ne?“

Vrtí hlavou. „Sama vám nedokážu říct, jaký to přesně má smysl. Třeba na to přijdete sám, až těch snů načtete víc. Pro svou práci to ale stejně ani nepotřebujete vědět.“

Vracím lebku na stůl a ještě jednou si ji prohlížím z dálky. Obklopuje ji celou hluboké ticho, vyvolávající v mysli pocit nicoty. Ticho, které možná ani nepochází zvenčí, ale jako dým stoupá snad přímo z lebky. Na každý pád je to ticho podivné a zvláštní. Zdá se mi, jako by lebku poutalo k samému zemskému středu. Lebku, která dál mlčenlivě upírá svůj vyhaslý zrak někam do prázdna.

Čím víc se tak na ni dívám, tím silnější mám pocit, že se mi lebka snaží něco říct. Jako by se kolem ní vznášel ve vzduchu divný smutek, který nedovedu dost dobře vyjádřit. Smutek, pro který jsem ztratil přesná slova.

„Dám se do toho,“ říkám, zvedám lebku znovu ze stolu a potěškávám ji. „Stejně mi asi nic jiného nezbyvá, co?“

Dívka se jen docela maličko usměje, vezme mi lebku z rukou, pečlivě dvěma hadříky otře prach, co se na ní usadil, a ještě o něco bělejší než předtím ji vrací na stůl.

„Tak já vám vysvětlím, jak se to dělá,“ říká dívka. „Předvedu vám to samozřejmě jen jako, doopravdy to neumím. Doopravdy číst můžete jen vy. Dávejte pozor. Nejdřív ji takhle obrátíte čelem k sobě a zlehka položíte prsty sem na skráně.“

Přikládá prsty po stranách lebky a zkoumavě se na mě zadívá.

„A pak už jen pozorujete čelo. Nijak zvlášť usilovně, pěkně uvolněně a klidně. Za žádnou cenu z ní ale nespouštějte oči. Ať se vám to bude zdát jak chce oslnivé, nesmíte odvracet zrak.“

„Oslnivé?“

„Ano, přesně tak. Když ji budete chvílku pozorovat, začne lebka vydávat světlo a teplo a vy té záři vyjdete opatrně vstříc svými prsty. Když to uděláte přesně takhle, docela jistě se vám čtení starých snů podaří.“

V duchu si ještě jednou opakuji její rady. Nemám samozřejmě potuchy, o jaké to vlastně mluví záři, natož jaká ta záře může být na dotek, postup jsem si však zapamatovat dokázal. Jak tak chvíli pozoruji dívčiny útlé prsty, dotýkající se lebky, přepadá mě najednou jakýsi vtíravý dojem, že jsem tu lebku už někde viděl. Doběla vybledlé kosti i důlek na čele mnou podivně otrásají, docela stejně, jako když jsem se poprvé zadíval do dívčiny tváře. Nesvedu ale posoudit, zda jsou to zlomky skutečných vzpomínek, nebo halucinace způsobené chvilkovým zvlněním prostoru a času.

„Co je s vámi?“ ptá se dívka.

Vrtím hlavou. „Vůbec nic. Jenom jsem se trochu zamyslel. Ale postup jsem si myslím zapamatoval, už mi zbývá jen zkusit to doopravdy.“

„Nejdřív ze všeho se radši pojděte najíst,“ říká dívka. „Až se pustíte do práce, nebude na to asi už moc času.“

Z malé kuchyňky vzadu přináší hrnec a dává ho hřát na sporák. Dušená zeleninová směs, s brambory a cibulí. Když se jídlo zanedlouho ohřeje a hrnec začne příjemně bublat, nabere z něj do talířů a odnese je na stůl spolu s ořechovým chlebem.

Sedíme proti sobě a beze slova jíme. Jídlo je docela prosté a kořeněné něčím mně neznámým, nechutná ale špatně, a když dojím, cítím, že jsem se zahřál. Pak přijde horký čaj. Má zelenou barvu a chutná hořce, jako po bylinkách.

Čtení snů není tak snadné, jak mi líčila. Pramínky světla jsou moc jemné, a ať pracuji svými prsty jak chci soustředěně, sledovat jejich složité propletence se mi moc nedaří. Povedlo se mi ale aspoň staré sny jasně vycítit v prstech. Jeden byl jako hlasy, huhlající jeden přes druhý, druhý zas jako řada plynoucích, nesouvislých obrazů. Mé prsty z nich ale ještě

nedokážou vyčíst zřetelné poselství. Jen jasně cítím, že takové poselství musí existovat.

Když jsem se konečně probojoval oběma sny, je už kolem desáté. Vracím vyprázdněnou lebku dívce, sundávám brýle a prsty si pomalu mnu rozbolavělé oči.

„Už toho asi máte dost, vidíte?“ ptá se dívka.

„Docela ano,“ přiznávám já. „Nemůžu si na to zvyknout. Jak do toho pořád koukám, svítí mi ty staré sny do očí a bolí mě z toho vzadu v hlavě. I když nijak moc. Začnu z toho slzet a na nic už se nedokážu moc dlouho dívat.“

„Tak jsou na tom ze začátku všichni,“ utěšuje mě dívka. „Nejdřív se to nedá vydržet a čtení vážne. Nemusíte se ale bát, zanedlouho si zvyknete. Nějakou dobu prostě nebudeme číst tak rychle.“

„To by asi bylo nejlepší,“ přitakávám já.

Když vrátila *starý sen* do archivu, začne se dívka připravovat k odchodu. Otevře dvířka kamen, vybere lopatkou žhavé uhlí a vysype ho do kbelíku s pískem.

„Nesmíte si tu únavu moc připouštět,“ povzbuzuje mne. „Tak mi to vždycky říkala matka. Únava může ovládnout tělo, duši si ale uchovej jen pro sebe.“

„S tím úplně souhlasím.“

„Jenomže, víte, nikdy mi nebylo jasné, co to ta duše je. Co přesně znamená a co si s ní mám počít. Pamatuju si jenom to slovo.“

„S duší si přece nemusíte nic počít,“ namítnu jí na to. „Tu člověk prostě má. Je jako vítr. Docela stačí jen cítit, jak se pohybuje sem tam.“

Zavře dvířka kamen, smaltovanou konvici a šálky zanes do dřezu; když jsou umyté, obleče si kabát z hrubé, modré látky. Barva je zastřená jako cár oblohy, který už před drahnou dobou ztratil poslední vzpomínky na svou původní barvu. Dívka ještě ale chvilku stojí u vyhaslých kamen, jako by se nad něčím zabrala do úvah.

„Vy jste sem přišel z nějaké *jiné země*?“ zeptá se, jako by si na to právě vzpomněla.

„Přesně tak,“ přitakávám znovu. „A jaká to byla zem?“

„Už si na nic nevzpomínám,“ odpovídám jí. „Opravdu mě to mrzí, ale nevybavím si vůbec nic. Když mi vzali stín, jako by

s ním někam zmizely i vzpomínky na starý svět. Musela to ale být hrozně daleká země.“

„Ale v duši se přece vyznáte, ne?“

„Myslím, že ano.“

„Moje matka v sobě taky měla duši,“ říká dívka. „Jenomže matka zmizela, když mi bylo sedm let. A docela jistě se to stalo právě proto, že měla duši, stejně jako vy.“

„Zmizela?“

„Přesně tak, zmizela. Už o tom ale radši nebudeme mluvit. Hovory o zmizelých tu nepřinášejí štěstí. Radši mi řekněte o městě, kde jste žil dřív. Aspoň na něco si přece vzpomenete, ne?“

„Vzpomínám si jen na dvě věci,“ řeknu jí. „Město, kde jsem žil, kolem sebe nemělo hradbu a všichni jsme za sebou měli svůj stín.“

Ano, každý z nás měl vždycky za sebou svůj stín. Když jsem ale přišel sem, musel jsem stín nechat u Strážného.

„S tímhle do Města nemůžeš,“ řekl mi tehdy. „Buď se svého stínu zřekni, nebo zapomeň na to, že sem kdy chtěl vejít. Jiná možnost není.“

Zřekl jsem se stínu.

Strážný mě postavil na prostranství u brány. Slunce ve třetí hodině po poledni můj stín pevně připoutalo k zemi.

„Teď se ani nehni,“ poručil Strážný. Vytáhl z kapsy nůž, vrazil špičatou čepel mezi stín a zem a chvíli jí hladce komíhal sem tam, až nakonec jako nic sloupnul stín z povrchu zemského.

Stín se slabounce otřásl, jako by se pokoušel o odpor, odtržený od země však docela ztratil sílu a jen si dřepnul na lavičku opodál. Oddělený od těla vypadal překvapivě zbědované, jako vyčerpaný na smrt.

Strážný sklapnul nůž. Chvíli jsme pak spolu pozorovali od těla odtržený stín.

„Takhle bez těla vypadá dost zvláštně, co?“ zeptal se Strážný. „Stíny stejně k ničemu nejsou. Zbytečná přítěž.“

„Je mi to líto, ale zdá se, že se budeme muset na čas rozloučit,“ přišel jsem se stínu omluvit. „Nechtěl jsem to takhle, ale nedalo se nic dělat. Vydržíš být nějakou chvíli sám?“

„Chvíli? Jak dlouhá bude?“ chtěl vědět stín.

Řekl jsem, že nevím.

„Víš jistě, že nebudeš později litovat?“ ptal se stín slabým hlasem. „Nerozumím moc tomu, co se tu teď vlastně děje, ale tobě nepřipadá zvláštní oddělovat lidi od stínů? Mně se to zdá zvrácené, i celé tohle místo. Člověk bez svého stínu nepřežije a stíny nemohou existovat odděleně od lidí. A přesto jsme se teď octli každý zvlášť. Na tom je něco málem zvrhlého. Nemyslíš?“

„Jasně, je to zvláštní, uznávám,“ přitakal jsem mu. „Na tomhle místě je ale nepřírozené všechno. A na místě, co je nenormální už z podstaty, nemůže nic jít normálně.“

Stín vrtěl hlavou. „To jsou jenom samé teorie. Já mám jasno i bez nich. Tady je mi všechno cizí. Jakživ jsem nebyl na takovémhle místě. Není to dobré místo ani pro mě, ani pro tebe. Neměl ses mě zříkat. Doposavad nám spolu přece bylo docela dobře. Cos to udělal?“

Jenže už stejně bylo pozdě. Stín i já jsme už byli každý zvlášť.

„Až se to trochu uklidní, zase se pro tebe vrátím,“ řekl jsem stínu. „Zabere to asi nějaký čas, ale věčně to trvat nemůže. Zase budeme spolu.“

Stín si malounko povzdechl a zadíval se na mě, prázdným pohledem, co ztratil všechnu sílu. Slunce tří hodin po poledni nás oba ozařovalo svým světlem. Mé tělo beze stínu a stín bez těla.

„To je jen tvoje zbožné přání,“ řekl mi. „Takhle snadné to určitě nebude. Mám nepříjemné tušení. Při nejbližší příležitosti odsud musíme utéct a vrátit se spolu ven.“

„Zpátky už se vrátit nemůžeme. Nevím, jak bys to chtěl provést. Vždyť to přece nevíš ani ty sám?“

„Zatím ne. Ale přijdu na to, i kdyby mě to mělo stát život. Rád bych se s tebou občas viděl a promluvil si. Přijdeš, vid?“

Přikývl jsem, položil stínu ruku na rameno a pak se vrátil zpátky ke Strážnému. Zatímco jsme se se stínem bavili, sbíral Strážný kamení, které se povalovalo na prostranství, a aby nepřekáželo, odhazoval je stranou.

Když jsem k němu přišel, otřel si Strážný o lem košile bílou hlínu, která se mu zachytila na rukou, a pak mi jednu ze svých pracek položil na rameno. Nebylo mi jasné, jestli to má být přátelské gesto, nebo mi tím chce předvést, jak silné má paže.

„Neboj se, o tvůj stín se postarám jak se patří,“ ubezpečoval mě. „Dostane třikrát denně jíst a jednou za den ho pustím i ven, aby se prošel. Nedělej si žádné starosti. Není vůbec proč.“

„A můžu se s ním občas vídat?“

„Hm, tohle,“ pokývá hlavou Strážný. „Rozhodně ne vždycky, kdy tě napadne, ale vidět se s ním můžeš. Když se to bude hodit, když to okolnosti dovolí a když se mi bude chtít, beze všeho se s ním setkej.“

„A co mám udělat, až budu svůj stín chtít zase zpátky?“

„Tys asi ještě nepochopil, jak to tu chodí,“ řekl Strážný, ruku pořád ještě na mém rameni. „V tomhle Městě nesmí nikdo mít svůj stín, a kdo jednou vejde dovnitř, nikdy už nevychází ven. Tvoje otázka je proto naprosto bezpředmětná.“

A tak jsem tedy přišel o svůj stín.

Když vycházíme z Knihovny, navrhuju jí, že ji doprovodím domů.

„Mě vyprovázet nemusíte,“ říká mi. „V noci se nebojím a váš dům je stejně jiným směrem.“

„Já vás ale vyprovodit chci,“ namítanu na to. „Nějak se pořád nemůžu uklidnit, a i kdybych se teď vrátil domů, asi bych jen tak neusnul.“

Ve dvou přecházíme Starý most směrem na jih. Předjarní vánek, ve kterém ještě zbývá stopa chladu, rozechvívá větve vrb na písčném ostrohu řeky; v podivně bezprostředním měsíčním světle se nám pod nohama lesknou kulaté kameny dláždění. Provlhlý vzduch kalně a těžce táhne nad zemí. Dívka si shrne rozpuštěné vlasy do jediného pramene a ten si vpředu zastrčí pod kabát.

„Máte moc krásné vlasy,“ říkám jí.

„Děkuji,“ odpovídá dívka.

„Už vám to někdy někdo řekl?“

„Ne, ještě nikdy. Jste první,“ ujistí mě dívka.

„A jaký je to pocit, když něco takového slyšíte?“

„Já nevím,“ řekne dívka a s oběma rukama v kapsách svrchníku se na mne zadívá. „Že jste mi pochválil vlasy, tomu rozumím. Jenže v tom je i něco víc. Moje vlasy ve vás totiž vyvolávají něco zvláštního a vy mluvíte právě o tom, vidíte?“

„Kdepak. Mluvil jsem jen o vašich vlasech.“

Pousměje se, jako by něco vyhlížela v prázdnou oblohy. „Promiňte. Prostě si pořád nemůžu zvyknout na to, jak mluvíte.“

„To nevadí. Určitě si zvyknete co nevidět,“ povzbudím ji.

Dům, ve kterém bydlí, je v dělnické čtvrti. Dělnická čtvrť je zchátralý kout v jihozápadní části oblasti továren. Už sama tovární oblast je pustá, jako by na ni skoro všichni zapomněli. I Velký kanál, kdysi plný nádherné čisté vody, po které sem a tam pluly lodě a bárky, má teď uzavřené zdymadlo; voda místy ustoupila tak, že je vidět odhalené dno. Doběla ztvrdlé bahno vystupuje na povrch jako vrásčitá mršina obrovitého tvora z dávných dob. Po stranách Kanálu jsou kamenné stupně k vykládání zboží, ale už dlouho je nikdo nepoužívá a ve škvírách mezi kameny bují vysoká tráva. Staré lahve a rezavé součásti různých strojů vykukují z bahna vedle dřevěné pramice, která tu tiše hnije opodál.

Podél Kanálu se táhnou pusté, lidmi zapomenuté továrny. Brány jsou zavřené, okenní skla vytlučená, zdi zarostlé v psím víně, zábradlí únikových schodišť zrezivěla, a kam oko pohlédne, bují v houštinách plevel.

Za řadami továren jsou příbytky pro dělníky. Pětipatrové sešlé budovy. Kdysi v nich bývaly luxusní byty pro bohaté, ale když se změnila doba, rozdělili je příčkami na spoustu menších, ve kterých pak začali bydlet chudí pracující, říká mi dívka. Ale ani ti dělníci už dnes nepracují. Továrny, které je zaměstnávaly, jsou skoro všechny zavřené. Fortel těch lidí už není k ničemu, jen občas podle potřeby vyrobí pro město nějakou maličkost. I její otec býval takovým dělníkem.

Za krátkým kamenným mostem bez zábradlí, který se klene přes poslední vodní kanál, se prostírá čtvrť, ve které je i dívčín dům. Mezi střechami se táhnou žebříkovité chodby, připomínající výjev z obléhání středověkých hradů.

Čas se blíží půlnoci a téměř za všemi okny už je zhasnuto. Bere mě za ruku a úplně jako by chtěla uniknout pohledu nějakého velkého ptáka, co tu snad někde nahoře číhá na lidi, proplétá se se mnou velikou rychlostí uličkami, připomínajícími labyrint. Pak se zastaví před jedním z domů a dává mi sbohem.

„Dobrou noc,“ odpovídám jí.

Potom osaměle vystoupám do svahu Západního vrchu a vrátím se domů.

7. Lebka, Lauren Bacallová. knihovna

Domů jsem se vrátil taxíkem. Venku už se úplně setmělo a ulice byly plné lidí, co se vraceli z práce. A ke všemu poprchávalo, čímž mi shánění taxíku trvalo nehezky dlouhou dobu.

Sehnat taxík mi vždycky trvá věčnost, i když neprší. Čímž chci říct, že abych snížil rizika, nechávám pokaždé minimálně první dva prázdné vozy ujet. Kódmani vlastní pár falešných taxíků a občas se proslýchá, že jimi sem tam naberou kalkulátora, který se vrací z práce, a pak ho odvezou neznámo kam. Samozřejmě to může být jenom fáma. Mně ani nikomu z mého okolí se to nikdy nestalo. Trocha opatrnosti ale ještě nikomu neublížila.

A proto obvykle jezdívám metrem nebo autobusem; ten den jsem byl ale k smrti vyčerpaný a ospalý, k tomu přšlo a z pomýšlení, že nastoupím do vlaku nebo autobusu teď v pozdní večerní špičce, se mi dělalo mírně mdlo, protože jsem radši zdlouhavě sháněl taxík. Několikrát jsem v něm málem upadl do dřímoty, ale vší silou jsem se přemohl a vydržel. Nebylo to místo, kde bych si mohl dovolit spát. To by mě mohlo přijít draho.

Proto jsem se radši soustředil na přímý přenos baseballu, co vysílali z autorádia. V profesionálním baseballu se moc nevyznám, a tak jsem se – pro usnadnění – rozhodl, že budu fandit týmu, co je momentálně na pálce, a tým, který je právě v poli, že mi bude nesympatický. Tým, kterému jsem fandil, zrovna prohrával jedna ku třem. Při dvou autech a obsazené druhé metě se jim konečně povedl odpal, běžec ale mezi druhou a třetí metou ze samého spěchu zakopl a upadl, takže z toho nakonec byly třiauty bez jediného získaného bodu. Komentátor se vyjádřil, že je to hrozná smůla, s čímž jsem jedině souhlasil.

Ve spěchu sice zakopává kdekdo, mezi druhou a třetí metou na baseballových zápasech se to ale doopravdy nehodí. Nato, snad ze samého zklamání, hodil nadhazovač nejlepšimu pálkaři soupeře trapně snadný straight ball, ze kterého pak byl na levé pozici homerun jak vyšitý a celkové skóre jedna ku čtyřem.

Což se už nezměnilo, ani když taxík stavěl před naším domem. Zaplatil jsem a vystoupil z vozu, s krabicí na klobouky a hlavou jako střep. Děšť už v tu chvíli skoro ustal.

Ve schránce jsem neměl vůbec žádnou poštu. Na záznamníku ani jediný vzkaz. Nikdo po mně zřejmě vůbec nic nechce. Nevadí. Ani já po nikom nic nechci. Vyndal jsem z lednice led, do velké sklenice si namíchal pořádnou dávku whisky *on the rocks*, s nepatrnou dávkou sody. A pak jsem se svlékl, zalezl do postele a opřený o její čelo po malých doušcích upíjel. Měl jsem dojem, že snad každou chvíli padnu, za žádnou cenu jsem si ale nehodlal nechat ujít svůj zamilovaný obřad ke konci dne. Tuhle chvíli, kdy už ležím v posteli, ale ještě jsem neusnul, mám radši než cokoli jiného. Zalezu do peřin s něčím k pití a poslouchám hudbu nebo si čtu knihy. Tak jako jiní lidé nedají dopustit na západy slunce nebo čistý vzduch, miluju já tuhle denní dobu.

Vypil jsem ani ne polovinu sklenice, když zazvonil telefon. Aparát byl na malém kulatém stolku asi dva metry od postele. Neměl jsem nejmenší chuť vstávat z postele, do které jsem se jednou zachumlal, a jít ho zvedat, a tak jsem zvonící telefon jen tupě pozoroval. Zazvonil snad třináctkrát nebo čtrnáctkrát, ale nevšímal jsem si toho. Být to ve starém animovaném filmu, bylo by vidět, jak přístroj vibruje, ve skutečnosti ale samozřejmě nebylo vidět nic. Aparát jen nehnutě dřepěl na stolku a vyzváněl a vyzváněl. Já popíjel whisky a díval jsem se na něj.

Vedle telefonu ležela peněženka, nůž a krabice na klobouky, kterou jsem dnes dostal jako dárek. Napadlo mě, že bych ji možná měl otevřít a podívat se dovnitř ještě dnes. Co když je v ní něco, co je lepší dát do lednice, nebo něco živého, anebo taky třeba něco cenného? Byl jsem ale opravdu moc unavený. A předně, kdyby to tak opravdu bylo, bylo by zároveň jen logické, že by mě na to dárce předem upozornil. Počkal jsem, až telefon zmlkne, na jeden lok pak dorazil zbytek

whisky, zhasl světlo u postele a zavřel oči. Jen jsem to udělal, snesl se na mě spánek jako velická černočerná síť, docela jako by na to už dlouho číhal. K čemu si lámat hlavu s tím, co bude, napadlo mě ještě, když jsem do toho spánku upadal.

Když jsem se probudil, bylo kolem mě šero. Hodiny ukazovaly šest hodin patnáct minut, nedokázal jsem ale odhadnout, jestli ráno, nebo večer. Natáhl jsem si kalhoty, vyšel ze dveří a podíval se před dveře vedlejšího bytu. Ležely tam ranní noviny, takže jsem logicky usoudil, že je ráno. V takovýchhle situacích vám předplacené noviny prokážou opravdu neocenitelné služby. Možná bych si je měl taky předplatit.

Evidentně jsem musel spát dobrých deset hodin. Tělo si ještě odpočinek žádalo a toho dne jsem stejně neměl nic na práci, takže bych si klidně mohl ještě chvilku zdřímnout, ale nakonec jsem se rozhodl, že už vstanu. Probouzet se spolu s novým dnem je pocit, kterému se co do příjemnosti hned tak něco nevyrovná. Osprchoval jsem se, pořádně se celý umyl a oholil se. A po svých obligátních dvaceti minutách cvičení jsem si pak dal snídani z toho, co bylo zrovna po ruce. Lednice se tím skoro celá vyprázdnila a vyvstala potřeba ji znovu naplnit. Sednul jsem si za kuchyňský stůl, napájel se pomerančovým džusem a tužkou na kus papíru z bloku sepisoval nákupní seznam. Jeden list nestačil, popsal jsem hned dva. V supermarketu ale stejně ještě neměli otevřeno, a tak jsem se rozhodl nakoupit, až se půjdu v poledne najíst ven.

Zrovna když jsem nacpal špinavé prádlo z koše v koupelně do pračky a začal ve dřezu usilovně drhnout tenisky, vzpomněl jsem si najednou na záhadný dárek od starého pána. Dopral jsem pravou tenisku, levou nechal být, utřel si ruce do ručníku, vrátil se do ložnice a popadl papírovou krabici na klobouky. Pořád mi na svůj objem připadala divně lehká. Jaksi podezřele lehká. Lehká mnohem víc, než je nutné. Nějak se mi to nechtělo líbit. Takzvaná vědomá intuice, bez reálného podkladu.

Rozhlédl jsem se kolem sebe po bytě. Byt byl podivně tichý. Dočista jako by z něj někdo odstranil zvuky, ale když jsem zkusmo zakašlal, zakašlání se ozvalo, jak se sluší a patří. Otevřel jsem svůj zavírák a zkusil zaklepat hřbetem na stůl, ale

i zaklepání se ozvalo tak, jak to má být. Vypadalo to, že kdo si jednou prožil odstranění zvuku, je pak ještě nějakou dobu vůči tichu všeho druhu silně podezřívavý. A tak jsem otevřel okno na balkon. Tím oknem pak bylo slyšet auta a ptačí zpěv a já se uklidnil. Evoluce neevoluce, svět prostě má překypovat nerůznějšími zvuky, aspoň podle mě.

Potom jsem, opatrně, abych nepoškodil obsah, přeřízl nožem izolepu. Navrch krabice byly zmačkané staré noviny. Dvě nebo tři stránky jsem rozbalil a začel se do nich, byly to ale docela obyčejné tři týdny staré *Mainiči Simbun*, a tak jsem z kuchyně přinesl igelitový pytel na smetí a noviny zmuchlal a zahodil. Bylo jich dohromady asi tak za čtrnáct dní. A všechno samé *Mainiči Simbun*. Když jsem odklidil noviny, objevily se pod nimi polyetylenové – nebo snad polystyrénové – měkké vycpávkové granule zvící dětského malíčku. Nabíral jsem je oběma rukama a postupně je štosoval do pytle na smetí. Neměl jsem tuchy, co může být uvnitř, ale už teď to byl pěkně otravný dárek. Když jsem odházal polovinu polyetylenu – nebo snad polystyrénu – objevily se znovu noviny, zabalené do balíčku. Poněkud mě to namíchlo, vrátil jsem se do kuchyně, vzal si tam z lednice plechovku kokakoly, posadil se s ní na postel a pomalu ji vypil. A pak jsem si jakoby nic zkrátil nožem nehty. Na balkon přiletěl nějaký pták s černým bříškem a tak jako vždycky začal poskakovat po stole a zobat rozsypané chlebové drobký. Hotová ranní idylka.

Konečně jsem se trochu uklidnil, vrátil se ke stolu a opatrně vytáhl z krabice tu věc zabalenou do novinového papíru. Noviny byly dokola přelepené izolepou a celé to vypadalo jako nějaký objekt současného umění. Tvar to mělo, jako když protáhnete meloun do nudle, a nevážilo to zhola nic. Odklidil jsem ze stolu krabici a nůž a na prázdné stolní desce opatrně začal rozbalovat izolepu a noviny. Objevila se pod nimi zvířecí lebka.

Ajéje, pomyslel jsem si. To si ten děda vážně myslel, že mi udělá kdovíjakou radost, když mi dá lebku? Říkejte si, co chcete, ale lidi, co ostatním nadělují takovéhle dárky, to nemůžou mít v hlavě docela v pořádku.

Tvarem se lebka podobala koňské, byla ale mnohem menší. Na každý pád se i podle mých skrovných znalostí biologie

zdálo jisté, že k té lebce musely kdysi patřit nohy s kopyty, že to byla hlava dosti protáhlá, žeroucí travu a sedící na ramenou nepříliš velkého druhu savce. Zkusil jsem si pár takových zvířat představit. Jelen sika, koza, ovce, kamzík, karibu, osel a jistě ještě spousta dalších druhů, ale na ty jsem si už nedokázal vzpomenout.

Prozatím jsem lebku postavil na televizi. Moc dobře se tam zrovna nevyjímal, ale na jiné místo jsem nepřišel. Takový Ernest Hemingway by si ji jistě zavěsil nad krb vedle losí hlavy s paroží, já ale v bytě žádný krb nevedl. Ani krb, ani příborník, dokonce ani botník. A tak jsem si lebku toho neznámého tvora nemohl dát opravdu jinam než na televizor.

Když jsem vyhazoval do smetí vycpávky ze dna krabice, našel jsem mezi nimi ještě něco podlouhlého, zabaleného do novin. Rozbalil jsem to a objevil stejné nerezové krbové kleště, jakými starý pán proklepával lebky ve své laboratoři. Vzal jsem je do ruky a chvíli si je prohlížel. Na rozdíl od samotné lebky byly masivní a těžké a působily impozantně, asi jako slonovinová taktovka dirigenta Furthwänglera z berlínské filharmonie.

Poddal jsem se běhu věcí, přistoupil k televizi a zlehka poklepal tam, kde měla lebka čelo. Kjuuuu, udělalo to, docela jako když kňučí nějaký velký pes. Čekal jsem různé duté nebo cvakavé zvuky, takže mě výsledek překvapil, vcelku jsem si ale neměl na co stěžovat. Jednou to prostě zní kňouravě a můj názor na věc s tím nic nenadělá. Můžu si říkat, co chci, zvuk to bude pořád stejný, a i kdyby nebyl, stejně se tím nic nezmění.

Když mě omrzelo lebku obhlížet a proklepávat, odstoupil jsem od televizoru, posadil se na postel, položil si na klín telefon, a abych se ujistil o dalším pracovním rozvrhu, vytočil jsem číslo oficiální agentury Systému. Vzal to můj agent, pravil, že mám další práci za čtyři dny, a otázal se, zda to není problém. Řekl jsem, že ne. Chvíli jsem uvažoval, zda se ho pro jistotu nemám ještě zeptat na pravost toho zvláštního povolení k *shufflingu*, abych si ušetřil případné pozdější problémy, radši jsem toho ale nechal, jelikož by to asi byl hovor na dlouhé lokte. Formuláře byly každopádně pravé a honorář přesně odpovídal. A starý pán nakonec sám říkal, že kvůli utajení

nepodával objednávku přes agenta. Není třeba věci zbytečně komplikovat.

Navíc toho svého agenta nemám osobně nijak zvlášť v lásce. Je to vysoký hubený chlap přes třicet, takový ten typ, co je přesvědčený, že ví úplně všechno. Pouštět se s takovým člověkem do otravných debat je něco, co si milerád odpustím.

Jen co jsme proto v krátkosti dořešili pracovní záležitosti, zavěsil jsem, posadil se s otevřeným pivem do pohovky a pustil si na videu *Key Largo* s Humprey Bogartem. Zbožňuju, jak v tom filmu hraje Lauren Bacallová. Jistěže je skvělá i v *Hlubokém spánku*, mám ale dojem, jako by v *Key Largo* dostával její projev nějakou speciální kvalitu, která ostatním filmům schází. Už mockrát jsem se na *Key Largo* díval, abych zjistil, v čem to vězí, ale na nic konkrétního jsem nepřišel. Možná že to bude v té svého druhu alegoričnosti, nezbytné pro zjednodušení komplikované lidské existence. Nic určitějšího vám k tomu ale neřeknu.

Jak jsem tak zíral na obrazovku televizoru, oči se mi samy od sebe začaly stáčet k lebce, co stála na něm. Proto jsem se taky na televizi nedokázal soustředit tak jako jindy a nakonec jsem video ve scéně, kdy přijde hurikán, zastavil, další sledování filmu vzdal a už jen popíjel pivo a nepřítomně zíral na lebku na televizi. Po chvíli podobného pozorování jsem začal mít dojem, že mi lebka něco velice připomíná, nedokázal jsem si ale vzpomenout, co by to mohlo být. Vytáhl jsem ze zásuvky tričko, přehodil je přes lebku, aby nebyla ani trochu vidět, a dodíval se na *Key Largo*. Tímhle stylem se mi konečně podařilo se na Lauren Bacallovou plně soustředit.

V jedenáct hodin jsem vyšel z bytu, v supermarketu u nádraží jsem nakoupil potraviny, jak mi přišly pod ruku, a pak se ještě stavit v prodejně s alkoholem a koupil červené víno, sodovku a pomerančový džus. V čistírně jsem vyzvedl kabát a dvě prostěradla, v papírnictví si pořídil propisku, obálky a dopisní papíry, v domácích potřebách sehnal nejjemnější brousek. Zašel jsem do knihkupectví a koupil dva časopisy, v elektru si vzal žárovku a kazetu, ve fotoprodejně polaroidový film. A když už jsem byl v tom, stavit jsem se ještě v prodejně s gramodeskami a pár si jich taky koupil. Čímž se zadní sedadlo mého malého vozu kompletně zaplnilo taškami s nákupem.

Zálibu v nákupech už mám zřejmě vrozenou. Když se občas vypravím do města, vždycky to dopadne tak, že skoupím hory nejružnějších věcí.

I to svoje auto jsem si pořídil jen a jen na nákupy. Koupil jsem ho proto, že už jsem všechno to zboží nestačil odnášet domů sám. Prostě jsem jednou takhle šel po ulici ověšený nákupními taškami, když jsem narazil na obchod ojetými auty, vešel dovnitř a zjistil, že tam mají vozů skutečně všechny možné druhy. Nemám auta nijak zvlášť rád a ani se v nich nevyznám, a tak jsem jen řekl: „Prosil bych nějaké auto, na značce nezáleží, ale hlavně ať není moc velké.“

Prodáváč středních let vytáhl katalogy a předváděl mi různé druhy vozů, abychom mohli vybrat model, já ale žádný katalog vidět nechtěl a vysvětlil jsem mu, že chci auto skutečně jen a jen na nákupy. Čili že nebudu ani jezdit vysokými rychlostmi po dálnicích, ani brát holky na projížďky, ani vozit rodinu po výletech. Nechtěl jsem ani supervýkonný motor, ani klimatizaci nebo stereo, střešní okno ani kdovíjak kvalitní pneumatiky. Právil jsem, že chci auto, co se všude vejde, nemá vysoké emise, nedělá randál, nemělo moc poruch a je spolehlivé a výkonné. Kdyby mohlo být ještě k tomu tmavomodré, už bych si snad ani nemohl přát víc.

Auto, které mi nabídnul, byl malý žlutý vůz japonské výroby. Ta barva se mi moc nelíbila, ale při zkušební jízdě jelo víc než dobře a bez problému jsem s ním i vjel všude, kam jsem chtěl.

Líbil se mi i střízlivý design bez veškerých zbytečností, a jelikož šlo o starý model, cena byla taky víc než slušná.

„Takhle nějak má u mě vypadat solidní auto,“ pravil prodáváč. „Víte, mám dojem, že to lidi dneska nemají v hlavách v pořádku.“

Naprosto jsem s ním souhlasil.

A tak jsem přišel ke svému autu na nákupy. Nepoužívám ho vážně skoro k ničemu jinému.

Když jsem to všechno koupil, zaparkoval jsem u jedné restaurace, co byla zrovna po ruce. Objednal jsem si tam pivo, krevetový salát a cibulové kroužky a všechno jsem to sám a mlčky snědl. Krevety byly přechlazené, cibulové kroužky rozměklé. Porozhlédl jsem se kolem dokola po restauraci, ale

jelikož nikde nebylo vidět, že by snad ostatní hosté chytali číšníky za límec, vykřikovali na ně stížnosti a rozbíjeli nádobí o zem, nestěžoval jsem si ani já a snědl jídlo bez jediného slova.

Oknem restaurantu bylo vidět dálnici. Jela po ní spousta aut nejrůznějších barev a značek. Zatímco jsem je pozoroval, přemýšlel jsem o podivném staříkovi a tlusté dívce, se kterými jsem se setkal včera při práci na zakázce. I když jsem se ale snažil brát tu příhodu co možná shovívavě, stejně jsem cítil, že ti dva žijí v prapodivném světě, který je nadobro mimo mé chápání. Ten příšerný výtah, díra do země za šatnou, pokoutníci i odstraněné zvuky, to všechno bylo opravdu jak z jiného světa. A ještě mi na rozloučenou nadělili zvířecí lebku.

Zatímco jsem po jídle čekal na kávu, začal jsem si z nudy vybavovat jednotlivé detaily tlusté dívky. Hranaté náušnice, růžový kostýmek a lodičky, masitá lýtka a krk, rysy tváře a tak dále. Jedno po druhém jsem si to všechno dokázal vybavit docela přesně, když jsem si ale jednotlivé dojmy pokoušel dát dohromady do nějakého celku, byl výsledek kromobyčejně mlhavý. Snad to bylo tím, že jsem zrovna v poslední době nespál s žádnou tlustou dívkou. To se pak člověku podobná ženská vybavuje jen dost nesnadno. Co jsem totiž já měl naposled tlustou, je už víc než dva roky.

Jenomže, jak už říkal i starý pán, takové tloušťky jsou na světě nejrůznější druhy. Jednou – přesně to bylo v tom roce, co se strhl ten malér se Spojenou Rudou Armádou – jsem se vyspal s ženskou, co měla boky a stehna opravdu přímo enormně tlusté. Pracovala v bance a vždycky jsem si s ní u okénka velice příjemně popovídal, až jsme se pak jednou spolu zašli napít a při té příležitosti nakonec skončili v posteli. Až teprve tehdy jsem si všiml, že je pod pasem tak rozměrná. Do té doby jsem ji totiž vídal jen u přepážky a za tou byla vidět jen od pasu nahoru. Řekla mi, že je tak narostlá proto, že za studentských let hrávala pingpong, i když jsem dodnes nepochopil, jak to spolu může souviset. Jakživ jsem neslyšel, že by někomu hraní pingpongu přivodilo ve spodní části těla podobné následky.

Její tloušťka ale byla opravdu okouzlující. Když jsem jí přitiskl ucho na kyčel, bylo mi, jako bych za krásného jarního odpoledne ležel na louce. Stehna měla měkká, jako když se na slunci suší peřiny, a jejich jemné křivky nenuceně přecházely v

pohlaví. Když jsem její baculatost pochválil – jak se mi něco líbí, prostě to musím na místě pochválit – řekla na to jen „Aha, vážně?“ a to bylo všechno. Zdálo se, že mi tu pochvalu moc nevěří.

Jistěže jsem už spal i s dívkou, co byla tlustá rovnoměrně ze všech stran. I s takovou, co byla udělaná jako zápasník. Ta první se živila jako učitelka hry na elektrické varhany, druhá dělala kadeřnici na volné noze. Macatost má doopravdy nejružnější projevy.

Mám dojem, že s čím víc ženskými takhle spíte, tím vědecktější přístup k tomu pak začnete mít. Čímž se bohužel postupně začne vytrácet radost ze samotného sexu. Na sexuální touze jako takové samozřejmě není vědeckého zhola nic. Pokud se ta touha ale ubírá tím správným korytem a dospěje až k vodopádu, jakým je takový sexuální styk, logicky se ocne i v tůni pod vodopádem, kde už je té jisté vědeckosti nashromážděno až až. A tím se, docela stejně jako u Pavlovových psů, vytvoří vědomé spojení mezi sexuální touhou a bezprostředně následující tůní pod vodopádem. Ale možná, že mě tohle všechno napadá jen proto, že už nejsem nejmladší.

Přestal jsem dumat o půvabech nahých obtloustlých dívek, zaplatil jsem a vyšel z restaurantu. A zašel jsem do nedaleké knihovny a hubené dívky s dlouhými vlasy, co seděla za pultem, se zeptal: „Nemáte prosím vás nějaké materiály o lebkách savců?“ Byla dost zabraná do svého paperbacku, ale zvedla hlavu a podívala se na mě.

„Co prosím?“ otázala se.

„Nějaké materiály k lebkám savců,“ artikuloval jsem zřetelně.

„*Lebky savců...*“ zopakovala, dočista jako když zpívá. Tak jak to řekla ona, to znělo doopravdy jako začátek nějaké básně. Jako když básník na autorském čtení své poezie oznámí posluchačům titul. Ale možná že takhle opakuje po lidech pokaždé, když za ní přijdou s nějakým dotazem, napadlo mě. Třeba:

Dějiny loutkových divadel...

nebo:

Úvod do cvičení taiči...

Napadlo mě, že by vlastně bylo docela hezké, kdyby básně s takovými názvy skutečně existovaly.

Chvilku si v zamyšlení usilovně hryzala ret, než nakonec řekla: „Vydržte, já se vám podívám,“ obrátila se k počítači za sebou a vytukala na klávesnici heslo „savci“. Na obrazovku vyplulo nějakých dvacet hesel. Světelným perem dvě nebo tři z nich škrtnla. Zbytek uložila a vytukala „kostra“. Objevilo se asi sedm nebo osm titulů, z nichž uchovala jen dva a ty přesunula pod už uložené. Ani ty knihovny už nejsou, co byly za mých mladých časů. Kde jsou doby, kdy se výpůjční lístky vkládaly do obálek nalepených v zadní části knih. Jako kluk jsem miloval číst sloupce s daty výpůjček, co na nich byly natisknuté razítkem.

Zatímco navyklými pohyby manipulovala s klávesnicí, prohlížel jsem si její útlou postavu a dlouhé vlasy. Lámal jsem si hlavu, jestli se mi líbí nebo ne. Ale byla hezká, byla laskavá, byla, zdá se, i chytrá, mluvila, jako by recitovala básně. Nebyl jediný důvod, proč by se mi měla nelíbit.

Zvláštním tlačítkem stránku obrazovky televizoru sloužícího za monitor vytiskla a list mi podala.

„Podívejte se na těchhle devět,“ řekla mi. Stálo tam:

1. *Přehled savců*
2. *Savci v obrazech*
3. *Skelet savce*
4. *Historie savců*
5. *Já, savec*
6. *Pitváme savce*
7. *Savčí mozek*
8. *Kostry zvířat*
9. *Co vyprávějí kosti*

Na svou legitimaci jsem si mohl vypůjčit maximálně tři svazky najednou. Vybral jsem si dvojku, trojku a osmičku. I *Já, savec* a *Co vyprávějí kosti* se mi zdály zajímavé, netýkaly se ale přímo toho, oč mi šlo, a tak jsem se rozhodl půjčit si je jindy.

„Nezlobte se prosím vás, ale *Savce v obrazech* půjčujeme jen prezenčně, ty si domů nemůžete brát,“ pravila a prohrábla si ofinu propiskou.

„Heleďte,“ zaprosil jsem. „Jde fakt o hodně naléhavou záležitost. Měl bych to u sebe maximálně do zítra dopoledne,

abyste neměla problém – myslíte, že by to opravdu na ten jeden den nějak nešlo zařídit?“

„Jenomže tyhle obrazové publikace jsou hodně oblíbené, a kdyby se přišlo na to, že jsem vám půjčila knihu, co se půjčovat nesmí, měla bych z toho stoprocentně malér.“

„Jenom na den. To přece nikdo nepozná.“

Chvilí váhala, co má udělat. Špičku jazyka při tom váhání tiskla za spodní zuby. Byl to roztomile růžový jazyk.

„OK, dobře. Ale vážně jenom protentokrát. A zítra v devět třicet ať ji tu mám zpátky.“

„Moc vám děkuju,“ řekl jsem já.

„Nemáte zač,“ řekla ona.

„Mimochodem, mohl bych se vám za to nějak revanšovat? Přála byste si něco?“

„Přes ulici je *Thirty-one Ice Cream*, nekoupil byste mi tam zmrzlinu? Dala bych si dvojitou do kornoutu, naspod pistáciovou, navrch moka. Budete si to pamatovat?“

„Dvojitou do kornoutu, naspod pistácie, navrch moka,“ zopakoval jsem.

A pak jsem vyšel z knihovny a zamířil do *Thirty-one Ice Cream*, zatímco ona se vydala dozadu pro mé knihy. Když jsem se vrátil se zmrzlinou, ještě tu nebyla, a tak jsem jen čekal u pultu a třímal v ruce kornout. Dědové, co si opodál na lavičce četli noviny, vrhali vyjevené pohledy střídavě na mě a na zmrzlinu. Ta byla naštěstí hluboko zmražená, takže nehrozilo, že by mi hned tak roztála. Jen bylo poněkud trapné svírat ji tu nenačatou v ruce, jako bych byl nějaký všemi opuštěný bronzový pomník.

Její rozečtený paperback se povaloval rozevřený na pultu jako mrňavý spící králík. Byl to *Poutník časem*, biografie H. G. Wellse, druhý díl. Nebyla to knížka z knihovny, vypadalo to na její vlastní. Hned vedle ležely srovnané tři vzorně ořezané tužky. A taky sedm nebo osm rozsypaných kancelářských sponek. Vážně netuším, proč musím naprosto všude narážet právě na kancelářské sponky.

Možná že se nějakým řízením osudu na světě v poslední době přemnožily sponky na papír. Anebo to taky byla jen obyčejná náhoda, které si prostě jen všímám víc, než by bylo na místě. Ale stejně to celé působilo nepřírozně a já se s tím

nemohl dobře srovnat. Sponky se jako podle nějakého předem připraveného plánu rojily, kam jsem jen vkročil, na zdaleka viditelných místech. Ani trochu se mi to nechtělo líbit. Vůbec se mi poslední dobou nechtěla líbit spousta věcí. Zvířecí lebky, kancelářské sponky, a tak dále. Zdálo se dokonce, že by mezi tím vším mohla být nějaká souvislost, i když jsem neměl nejmenší ponětí, jak spolu může souviset zvířecí lebka a sponky na papír.

Konečně se dlouhovláska vrátila, v náručí tři svazky. Předala mi mé knihy, vzala si za to zmrzlinu a pak se za pultem sklonila k zemi, aby ji nebylo vidět, a dala se do jídla. Když jsem nahlédl shora, ukázal se mi její krk, bezbranný a krásný.

„Děkuju!“ vzhledla ke mně.

„Já děkuju,“ řekl jsem já. „Mimochodem, na co tu máte ty kancelářské sponky?“

„Kancelářské sponky,“ zazpívala po mně ona. „Kancelářské sponky tu máme na papír. To jste nevěděl? Ty jsou přece všude a potřebuje je každý.“

Což byla pochopitelně pravda. Poděkoval jsem, popadl knihy a vyšel z knihovny. Samozřejmě že kancelářské sponky najdete všude. Za tisíc jenů si jich pořídíte doživotní zásobu. Zašel jsem do papírnictví a nakoupil za tisíc jenů kancelářských sponek. A pak jsem se vrátil domů.

Když jsem dorazil domů, uložil jsem potraviny do lednice. Maso a ryby jsem pečlivě zabalil do fólie, co bylo potřeba zmrazit, to jsem zmrazil. Dokonce i chleba a zrnkovou kávu. Tofu jsem uložil do misky s vodou. Pivo jsem uskladnil v ledniče a starší zeleninu přesunul dopředu. Oblečení jsem pověsil do skříně, prací prášky srovnal v kuchyni do police. A pak jsem zkusmo na televizor vedle lebky nasypal pár kancelářských sponek.

Vážně prapodivná kombinace.

Asi taková jako péřový polštář a sekáček na led. Nebo jako láhev inkoustu a hlávka salátu. Vyšel jsem na balkon a chvíli ji zkusmo pozoroval z dálky, výsledný dojem byl ale stejný. Napohled absolutně nic společného. Přesto však musela mezi těmi věcmi někde existovat nějaká pro mě neznámá – nebo snad zapomenutá – tajná souvislost.

Posadil jsem se na postel a dlouho zátiší na televizoru pozoroval. Nic mě ale nenapadalo. Jenom čas plynul dál a dál. Před domem projelo po jedné sanitce a jednom autu nějaké pravicové strany. Dostal jsem chuť na whisky, ale řekl jsem si, že to ještě vydržím. Potřeboval jsem si to chvilku promyslet s jasnou hlavou. Chvilka minula a bylo slyšet, jak se pravičácké auto vrací zase zpátky. Asi si spletli cestu. Tady v okolí se ulice kroutí tak, že se v tom člověk nevyzná.

Nakonec jsem nechal pozorování pozorováním, vstal jsem a u stolu v kuchyni si začal prohlížet knihy z knihovny. Nejdřív ze všeho jsem obhlédl všechny středně velké býložravce a pak se rozhodl podívat se na zoubek jejich kostrám. Býložravých savců střední velikosti bylo mnohem víc, než jsem čekal. Jenom těch pitomých jelenů bylo přes třicet druhů.

Přenesl jsem lebku z televize na kuchyňský stůl a jednu po druhé s ní porovnával ilustrace z knih. Za osmdesát minut jsem tak zvládl zhlédnout nějakých třiadevadesát zvířecích lebek, žádná ale nepřipomínala tu na mém stole. Byl jsem v koncích. Zavřel jsem knihy, naskládal je do rohu stolu na sebe a se zdviženýma rukama jsem se protáhl. Nevěděl jsem si s tím rady.

Radši jsem toho nechal, natáhl se na postel a pustil si na videu Fordova *Tichého člověka*, když vtom zazvonil zvonek u dveří. Nakoukl jsem do rybího oka na dveřích a uviděl na chodbě stát kohosi středních let v uniformě *Tokyogasu*. Pootevřel jsem dveře zalígrované bezpečnostním řetězem a zeptal se, co ho sem přivádí.

„Pravidelná kontrola těsnění,“ pravil mi ten člověk.

„Malý moment,“ řekl jsem já, vrátil se do ložnice, strčil si nůž ze stolu do kapsy u kalhot a otevřel jsem dveře. Únik plynu kontrolovali ani ne minulý měsíc a chlápek sám se choval poněkud podivně.

Já však dělal jakoby nic a dál sledoval *Tichého muže*. Chlap z plynáren nejprve čímsi, co připomínalo lékařský tlakoměr, zkontroloval plynový sporák, načež začal šmejdít sem a tam po kuchyni. Na kuchyňském stole pořád ještě ležela lebka. Právě když jsem se při nahlas puštěné televizi začal tiše vkrádat do kuchyně, chlap, přesně jak jsem čekal, cpal zrovna lebku do igelitové tašky. Otevřel jsem zavírák, skočil do kuchyně,

nasadil chlapovi nelsona a posadil mu špičku nože rovnou pod nos. Chlápek honem honem odhodil tašku s lebkou na stůl.

„Prosímvás, nezlobte se,“ vymlouval se roztřeseným hlasem. „Jak jsem ji uviděl, tak se mi tak hrozně zalíbila, že jsem ji strčil do tašky, ani jsem nevěděl jak. Znáte to, příležitost dělá zloděje. Pusťte mě, prosím.“

„Ani náhodou,“ zasyčel jsem. Opravdu jsem nehodlal věřit báchorkám o tom, jak se kontrolorovi z plynáren zalíbí zvířecí lebka na stole natolik, že se přestane ovládat. „Koukej okamžitě vyspat, co jsi zač, nebo tě na místě zapíchnu,“ slíbil jsem mu. Z vlastních úst mi to sice znělo jako bohapustá lež, chlápek však kupodivu měl na věc jiný názor.

„Nezlobte se, pardon, všechno vám řeknu,“ skuhral chlap. „Zaplatili mi, abych vám ji ukradl. Prostě jsem šel po ulici a zastavili mě takoví dva, zeptali se, jestli si nechci přivydělat, a dali mi padesát tisíc jenů. A řekli, že u nich mám dalších padesát, když jim donesu, co chtějí. Já jsem teda fakt nechtěl, ale jeden z nich byl pořez jako hora a vypadalo to, že když ho neposlechnu, tak mi ještě něco udělá. Takže jsem ho poslechl, i když se mi nechtělo. Prosímvás, nezabíjejte mě. Já mám dvě dcery na střední škole...“

„Tak dvě dcery na střední, říkáš?“ opáčil jsem, jelikož mě to zaujalo.

„Ano, ano, jednu v první a druhou ve třetí třídě,“ soukal ze sebe chlap.

„Hmmmm,“ protáhl jsem. „A kterápak je to škola, mluv!“

„Starší je na Šimurově střední a mladší chodí do Jocuje na Futabu,“ blekotal chlap. Byla to kombinace tak nezvyklá, že to klidně mohlo být možné. Pročež jsem se rozhodl, že mu budu věřit.

Pro jistotu jsem mu ale nechal nůž na krku, vyndal mu ze zadní kapsy peněženku a podíval se dovnitř. Bylo v ní šedesát sedm tisíc v hotovosti, z toho padesát ve zbrusu nových bankovkách. Mimo peněz tam ještě byla legitimace zaměstnance *Tokyogasu* a barevné rodinné foto. Obě dcery vyparáděné v novoročních kimonech. Ani jedna z nich zvlášť hezká. Byly navíc obě stejně vysoké, takže se nedalo říct, která je ze Simury a která z Futaby. A pak tam taky ještě byla předplacená karta na státní dráhy, ze Sugama do Šinanomači.

Opravdu to všechno nepůsobilo nebezpečným dojmem, takže jsem nakonec sklapl nůž a chlapa pustil.

„Můžeš jít,“ řekl jsem mu. A vrátil jsem mu peněženku.

„Hrozně moc vám děkuju,“ rozplýval se chlap. „Ale co teď se mnou bude? Dali mi peníze a já jim vůbec nic nenesu?“

Pravil jsem, že to vážně nevím. Kódmani – poněvadž to nejspíš byli doopravdy oni – se v různých situacích chovají naprosto nevypočitatelně. Dělají to naschvál, aby nikdo neodhalil, o co jim jde. Klidně teď tomu chlapovi můžou vydloubat kudlou oči, a stejně tak dobře mu můžou předat zbylých padesát tisíc se slovy uctivých díků. To je právě to, co nikdo neví.

„Říkáš, že jeden z nich je vazoun jak hora?“ ujistil jsem se.

„Přesně tak. Jeden z nich je fakt obr. A jeho kumpán je zas jak trpaslík. Nemá snad ani metr padesát. A je moc dobře oblečený. Ale z obou z nich jde už od pohledu strach.“

Poradil jsem mu, jak se dostat ven zadním vchodem z parkoviště. Zadní vchod z našeho domu ústí do úzké uličky a zvenčí se na něj jen tak nepříjde. Když bude mít ten chlap štěstí, dost možná se oběma těm pánům vyhne a vrátí se ve zdraví domů.

„Opravdu moc vám děkuju,“ radoval se chlápek jako znovuzrozený. „Můžu vás ještě poprosit, abyste to nehlásil k nám do firmy?“

Pravil jsem, že neřeknu ani slovo. A pak jsem ho vyprovodil ze dveří, ty dveře zavřel na klíč a ještě zajistil řetězem. Usadil jsem se v kuchyni na židli, vrátil sklapnutý nůž zase na stůl a vyndal lebku z igelitové tašky. Jasná mi byla jen jediná věc. Že totiž kódmani pasou právě po ní. Že pro ně ta lebka zřejmě má velký význam.

Momentálně jsme si tedy s kódmany byli dokonale kvit. Já měl lebku, ale netušil jsem, co znamená. Oni to věděli dobře – nebo to alespoň matně tušili – ale v rukou neměli nic. Bylo to opravdu fifty fifty. A já měl teď na vybranou ze dvou možností. První z nich byla zavolat Systém, všechno jim vylíčit a buď se pak nechat evakuovat někam mimo dosah kódmanů sám, nebo naopak nechat Systém, ať někam odklidí lebku. Druhá možnost byla kontaktovat místo Systému tlustou dívku a nechat si smysl té zvířecí hlavy vysvětlit od ní. Jenomže tahat za současné

situace do hry Systém se mi ani trochu nechtělo. Pokud to udělám, zadělám si nejspíš na nejeden pěkně otravný výsledek. Tyhle ty velké organizace si radši držím co nejdál od těla. Zkostnatělé je to až běda a jakékoli jednání s nimi vás stojí neuvěřitelně času i námahy. Nehledě na to, že spousta lidí je tam, slušně řečeno, nepříliš inteligentních.

Kontaktovat tlustou dívku zas nebylo reálně dost dobře možné. Neznal jsem totiž číslo do její kanceláře. Mohl jsem se za ní sice vydat přímo do budovy, zrovna teď ale nebylo nejbezpečnější vycházet z bytu a navíc nebylo moc pravděpodobné, že by mě do podobně strážného objektu jen tak pustili bez předchozího ohlášení.

A tak jsem se nakonec rozhodl nedělat nic.

Vzal jsem znovu do ruky nerezové krbové kleště a ještě jednou zlehka klepnul na temeno lebky. Ozvalo se stejné zakňučení jako prve. Znělo to trochu smutně, docela jako by to záhadné zvíře, jehož jméno jsem neznal, ožilo a kňučelo doopravdy. Vzal jsem lebku do ruky a bedlivě si ji prohlížel, abych zjistil, odkud se ty divné zvuky berou. A pak jsem znovu poklepal kleštěmi. Kjuuuu, udělalo to zas, a když jsem se pozorně zaposlouchal, zazdálo se mi, že se zvuk line z jednoho jediného bodu.

Klepal jsem dál a dál, až jsem nakonec to místo našel. Kňučivé zvuky vycházely z mělké, asi dva centimetry široké prohlubně na čele lebky. Přejel jsem jamku zlehka bříškem prstu. Byla na omak hladší než obyčejná kost. Dočista jako by odtamtud někdo něco násilím vytrhl. Nějaký paroh nebo roh...

Roh?

Pokud by to tedy opravdu byl roh, měl bych před sebou lebku nějakého jednorožce. Znovu jsem prolistoval *Savce v obrazech* a hledal zvíře, kterému roste z čela jeden jediný roh. Ať jsem ale hledal, jak chtěl, nenašel jsem nic. S odřenýma ušima by zadání ještě tak sedělo na nosorožce, čemuž ale zase naprosto neodpovídala velikost a tvar hlavy.

Vzdal jsem to, vyndal z lednice led a nalil si *Old Crow on the rocks*. Už se stmívalo a já měl dojem, že teď už nějaká ta whisky nemůže uškodit. Pak jsem si otevřel plechovku chřestu. Bílý chřest totiž málem zbožňuju. Když jsem ho dojedl, dal

jsem si ještě mezi dva chleby uzené ústřice. A další dvě sklenice whisky.

Pro zjednodušení jsem se rozhodl předpokládat, že lebka opravdu dřív seděla na krku jednorožci. Bez takového předpokladu bych se totiž sotva hnul z místa.

Mám doma lebku jednorožce.

Ach jo, vzdychl jsem si v duchu. Copak se opravdu nemůže dít i něco aspoň trochu normálního? Co jsem komu udělal? Jsem jen obyčejný, střízlivě uvažující kalkulátor s individualistickými sklony. Bez zvláštních ambic a přání. Nemám rodinu, nemám přátele, nemám ani milenky. Jsem muž, co netouží po ničem jiném než si co možná nejvíc našetřit, a až jednou praštím s kalkulátorstvím, jít na odpočinek a užívat si poklidné stáří, zatímco se budu učit starou řečtinu nebo hrát na čelo. Proč se zrovna a jedině já mám zaplétat mezi jednorožce, odstraňování zvuků a jiné podobné prapodivnosti?

Když jsem dorazil druhou whisky s ledem, zašel jsem do ložnice, propátral telefonní seznam, zavolal do knihovny a chtěl mluvit s *Informacemi o knihách*. Za deset vteřin jsem měl na drátě svou dlouhohlásku.

„Tady *Savci v obrazech*“ představil jsem se do telefonu.

„Děkuju za zmrzlinu,“ řekla hned ona.

„Nemáte zač,“ ujistil jsem ji. „Mimochodem, já bych na vás měl ještě jednu prosbu, můžu?“

„*Prosbu?*“ opáčila ona. „Přijde na to, co budete chtít?“

„Potřeboval bych, abyste se mi podívala po jednorožcích.“

„Jednorožcích?“ zazpívala ona.

„Myslíte, že by to šlo?“

Chvíli bylo jen ticho. Domyslel jsem si, že se zřejmě právě hryže do rtu.

„A co bych vám k těm jednorožcům měla vyhledat?“

„Všechno.“

„Poslechněte, teď máme za deset pět, těsně před zavřením a práce, že jeden neví, kam dřív skočit. Tohle prostě nezvládnou. Proč prostě nepřijdete zítra ráno hned po otevření? To si pak vyhledáte jedno– nebo třeba trojrožců, kolik se vám zlíbí.“

„Tohle ale hrozně spěchá, je to fakt naprosto neodkladná záležitost.“

„Ach tak,“ řekla ona. „Jak moc neodkladná?“

„Jedná se o evoluci.“

„*Evoluce?*“ opakovala ona. Evidentně jsem ji poněkud vyvedl z míry. A teď si asi chudák láme hlavu, jestli jsem spíš regulérní šílenec, nebo jen nějaká prostá duše, která na šílence jen vypadá. V duchu jsem se modlil, ať si vybere druhou možnost. To bych u ní přece jen ještě měl jistou naději. Chvilku se mezi námi pohupovalo ticho jako nějaké neslyšné kyvadlo.

„To myslíte tu evoluci, co trvá desetitisíce let? Já se v tom zas tak nevyznám, ale má to v tom případě opravdu tak naspěch? Nepočkalo by to ještě den?“

„Někdy evoluce zabere ty desetitisíce let, jindy může být za tři hodiny po všem. Po telefonu vám to moc dobře nevysvětlím, obávám se. Ubezpečuju vás ale, je to fakt vrcholně důležitá věc. Jde o další vývoj lidského druhu.“

„Asi jako ve 2001: Vesmírná odyssea?“

„Přesně tak,“ řekl jsem já. Vesmírnou odysseu jsem viděl na videu a nejen jednou.

„Poslyšte, víte, jak vy mi připadáte?“

„Asi se nemůžete rozhodnout, jestli jsem nebezpečný šílenec, nebo jen neškodný blázen, vidíte?“

„Poměrně přesně jste se trefil,“ přisvědčila.

„Nejsem asi ten pravý, kdo to posoudí, ale zas tak nebezpečný nejsem,“ ujistil jsem ji. „A jestli chcete něco vědět, tak nejsem ani šílenec nebo blázen. Jsem dost možná lehce výstřední paličák, co si moc věří, ale v hlavě to mám v pořádku. Je spousta lidí, co mě nemůžou vystát, ale nikdo z nich netvrdí, že jsem blázen.“

„Že by?“ pravila ona. „No, minimálně se vyjadřujete tak, že to má hlavu a patu, žejo. Na lumpa zrovna nevypadáte a navíc jste mi koupil zmrzlinu. Takže ať je po vašem, v šest třicet vás čekám v kavárně u knihovny. Tam vám taky předám knihy. Stačí vám to tak?“

„Víte, ono je to ještě trochu složitější. Vinou nejrůznějších okolností, na které ale teď nemáme kdy, dnes nemůžu vytáhnout paty z domu. Pardon, že to tak pořád komplikuju.“

„Takže,“ pravila a zabubnovala si nehty o přední zuby. Nebo to aspoň ve sluchátku tak znělo. „Vy po mně jiným slovem ještě chcete, abych vám ty knihy donesla až domů? Nějak zdá se nechápu, o co vám vlastně jde.“

„Po pravdě řečeno, přesně to bych chtěl. Až na to, že to po vás nechci, ale velmi uctivě vás o to žádám.“

„Spoléháte na moji dobrou vůli, jinými slovy.“

„Přesně to dělám,“ přitakal jsem. „Z mnoha a mnoha různých důvodů.“

Pak bylo dlouhé ticho. Podle toho, že byla v sluchátku slyšet melodie Annie Laurie, ohlašující zavírací dobu, jsem poznal, že tentokrát nejde o vypnutý zvuk. Prostě jen mlčela.

„Dělám tady v knihovně už pět let, ale tak vlezlého návštěvníka jako vy aby jeden pohledal,“ řekla nakonec. „Poručíte si a já vám budu nosit knihy až pod nos. Notabene vás navíc ani neznám. Řekněte, vy si přitom nepřipadáte vlezle?“

„Ale to víte, že připadám, a jak. Jenže si už vážně nevím rady. Tohle je moje poslední šance. Totiž spoléhat na vaši dobrotu.“

„Je to s vámi potíž,“ vzdychla si nakonec. „Tak mi aspoň řekněte, jak se k vám dostanu.“

Což jsem jí milerád vysvětlil.

8. Plukovník

„Svůj stín už nejspíš zpátky nedostaneš,“ říká Plukovník, zatímco usrkává kávu. Jako většina lidí, co byli celý život zvyklí udílet povely, drží se i on dokonale zpříma a bradu má při řeči pedantsky staženou dozadu. Není přitom ale ani trochu arogantní nebo pánovitý. Dlouhá léta v armádě se na něm podepsala jen vzorným držením těla, pravidelnou životosprávou a ohromným množstvím vzpomínek. Těžko bych si mohl přát lepšího souseda, než je právě on. Je laskavost sama, nikdy nedělá rámus a výborně hraje šachy.

„Je to opravdu tak, jak ti řekl Strážný,“ pokračuje Plukovník. „Principiálně i reálně vzato už není žádná cesta, jak bys teď mohl získat zpátky svůj stín. Dokud jsi v tomhle Městě, stín mít nemůžeš, a ven se odsud vyjít nedá. Řečeno po vojensku, tohle Město je bezvýchodná past. Lze do ní vstoupit, ale ven se už nikdo nedostane. Ne, dokud jsou kolem dokola tyhle hradby.“

„Nepočítal jsem s tím, že svůj stín ztrácím navždycky,“ namítám na to. „Myslel jsem, že je to jenom dočasné opatření. Nikdo mě nevaroval jediným slovem.“

„V tomhle Městě ti nikdo předem neřekne jediné slovo,“ opáčí Plukovník. „Tohle Město funguje dokonale po svém. A je mu dokonale jedno, co tu kdo ví nebo neví. No, potkala tě mrzutost, to tedy ano.“

„A co ale teď bude se stínem?“

„Co by s ním bylo? Vůbec nic. Prostě jen bude tam, kde je. Dokud neumře, samozřejmě. Už ses s ním od té doby viděl?“

„Ještě ne. Několikrát jsem se už za ním vypravil, ale Strážný mě k němu nepustil. Prý z důvodů obecné bezpečnosti nebo tak něco.“

„Inu, s tím asi nic nenaděláš,“ vrtí Plukovník hlavou. „Starost o stíny tu padá na Strážného a on za ni nese veškerou

zodpovědnost. Ani já pro tebe nemůžu vůbec nic udělat. Viděls, jaký je Strážný nerudný, hrubý chlap, co si nedá skoro od nikoho nic říct. Nezbývá ti než trpělivě čekat, až někdy bude mít náladu.“

„To samozřejmě udělám,“ ujistím ho. „Ale proč by si vlastně zrovna on měl dělat starosti kvůli mně?“

Plukovník dopije kávu, pak vrátí šálek na podšálek, vytáhne z kapsy kapesník a otře si ústa. Stejně jako Plukovníkovo oblečení je i jeho kapesník starý a sepraný, i když pečlivě pospravovaný a dokonale čistý.

„Bojí se, aby ses se svým stínem zase nespojil. To by se totiž muselo všechno zopakovat zase od samého začátku.“

Jak to řekne, obrátí Plukovník pozornost zpátky k šachovnici. Figury a táhnutí s nimi se v téhle hře trochu liší od šachů, na jaké jsem zvyklý, a proto většinu partií vyhrává starý pán.

„Chystám se ti Opici vzít Velekněze, víš o tom?“

„Jen račte,“ povzbuzuju ho. A pak táhnu Hradbou a odříznu Opici ústup.

Starý pán párkrát pokývá hlavou a zas se zadívá na hrací desku. Hra už je v podstatě rozhodnutá a jeho vítězství se zdá být víc než jisté, on však jako by si toho nevšímal, nijak nespěchá do útoku a dál jen vrší úvahy na úvahy. Partie pro něj neznamená boj proti soupeři, ale výzvu svým vlastním schopnostem.

„Oddělit se od svého stínu a nechat ho umřít je hodně bolestná zkušenost,“ říká starý pán. Táhne šikmo Jezdcem a obratně zablokuje prostor mezi Hradbami a Králem. Můj Král je tak naráz jako nahý. Mat je otázkou nanejvýš tří tahů.

„Ta bolest je pro každého stejná. I mě se něco natrápila. A navíc, něco jiného je, když se odebere stín dítěti, co z toho nemá rozum, a nechá se umřít, dokud se s ním dítě ještě nesžilo, ale pokud se to provádí lidem v letech, podepíše se to na nich tím víc. Já svůj stín nechal zahynout, když mi bylo pětadesát, tak o tom něco vím. Čím víc ti je totiž let, tím víc máš na co vzpomínat.“

„A jak dlouho pak stín ještě žije, když ho odřízneš od těla?“

„To závisí i na tom stínu,“ řekne starý pán. „Některý vydrží víc, jiný míň. Ale v tomhle Městě jednou oddělený stín obvykle

dlouho nepřežívá. Nesvědčí jim to tady. Zima je dlouhá a zlá. Ani jeden se tu ještě nedožil druhého jara.“

Chvilí si prohlížím šachovnici, ale nakonec to vzdávám.

„Můžeš uhrát ještě pět tahů,“ říká mi Plukovník. „Určitě má cenu to aspoň zkusit. Během pěti tahů může soupeř vždycky udělat nějakou chybu. Dokud hra není úplně u konce, není vítězství nikdy jisté.“

„Tak já to zkusím,“ přikývnu.

Zatímco si lámu hlavu, jde starý pán k oknu, poodhrne prsty těžký závěs a skulinou pozoruje venkovní krajinu.

„Tohle období pro tebe bude vůbec nejhorší. To je jako u zubů. Staré už jsou pryč a nové ještě nenarostly. Rozumíš, jak to myslím?“

„Že už je stín pryč, ale ještě úplně neodešel?“

„Tak tak,“ přikyvuje starý pán. „Moc dobře si na to vzpomínám. Člověk nedokáže sladit to, co *bylo*, s tím, co *přichází*. A proto bloudí. Jakmile ti ale narostou nové zuby, na staré v tu chvíli zapomeň.“

„Tím myslíte, až se vytratí duše, co v sobě člověk měl?“ Starý pán neodpoví.

„Promiňte, že se pořád tak vyptávám,“ omlouvám se mu. „Já o tomhle Městě ale opravdu skoro nic nevím a kdeco mě tu vyvádí z míry. Nechápu, jak to tu vlastně chodí, proč jsou dokola ty vysoké hradby, proč musí zvířata každý den ven, co jsou to staré sny – nechápu zkrátka vůbec nic. A jediný, koho se na to můžu zeptat, jste vy.“

„Ani já tu nerozumím zdaleka všemu,“ přiznává tiše stařec. „Něco z toho se ani dobře vysvětlit nedá, a něco dokonce ani nesmí. Ty si ale nedělej s ničím starosti. Tohle Město je totiž svým způsobem poctivé. Všechno, co potřebuješ, všechno, co musíš vědět, ti Město jistojistě bude předkládat samo od sebe. A ty se to zase budeš muset jedno po druhém vlastním úsilím učit. Rozuměj, tohle je dokonalé Město. Na co se tu podíváš, je dokonalé. Dokud to ale doopravdy nepochopíš, jako by tu nebylo nic. Dokonalé nic. To si dobře zapamatuj. To, co ti vysvětlí někdo jiný, ještě v tom okamžiku pomine, to, co sis vydobyl sám, to už ti zůstává. A to tě taky pak drží. Otevři oči, nastraž uši, používej hlavu a odhal, co po tobě Město chce.“

Dokud máš ještě duši, používej i tu. Nic víc ti k tomu už nepovím.“

Pokud byla tovární čtvrť, ve které bydlí dívka, místem, jehož lesk se už dávno ztratil v temnotě, je čtvrť úředních rezidencí v jižní části Města pro změnu místo, jehož barvy se stále víc vytrácí v suchém, vyšisovaném svitu. Svěžest jara tu nejprve roztavilo léto, aby ji pak nadobro rozvály větry zimních období. Podél širokých, mírných svahů zvaných Západní vrch stojí v řadě patrové, bílé budovy rezidencí. Původně měly v každé z nich bydlet tři rodiny a společně užívat jen vstupní halu, která vyčnívá uprostřed jako nalepená. Dřevěné obložení z japonského cedru, okenní rámy, úzké ochozy u vchodů i okenní parapety, všechno je natřené bílou barvou. Široko daleko je tu bílo, kam se jen podíváte. Na svazích Západního vrchu té barvy září snad všechny myslitelné odstíny. Čerstvě přetřené a nepřirozeně svítící běli, běloby tak dlouho vystavené slunci, až dočista zežloutly, i běloby prázdné, kterým už vítr s deštěm vzaly všechno, co šlo, se táhnou do nedohledna podél štěrkové cesty vinoucí se kopcem. U rezidencí nejsou živé ploty. Jen dole u ochozů najdete dlouhé, necelý metr široké květinové záhony. Jsou vzorně udržované a na jaře na nich rozkvétají krokusy, macešky a měsíčky, na podzim krásenky. Když záhony rozkvetou, vyhlížejí budovy pokaždé najednou jako halda zřícenin.

Ještě před takovými deseti lety by asi nikdo neváhal označit tuhle část Města za stylovou a krásnou. Když se někdy bezcílně toulávám sem tam po svazích, podaří se mi občas tu a tam zachytit odlesk těch časů. Vídám děti, hrající si na ulicích, slýchávám, jak někde někdo hraje na klavír, ve vzduchu cítívám vůně vlhkých večerů. Cítím ty vzpomínky až na kůži, jako bych proplouval skrz řadu neviditelných dveří.

Jak název napovídá, obývali dřív tuhle čtvrť úředníci. Lidé střední třídy, jejichž postavení nebylo zvlášť vysoké, ale ani nijak nízké. Každý tu dělal, co uměl, aby uhájil své skromné živobytí.

Už tu ale nejsou. A já nemám ani tušení, kam se poděli.

Vystřídali je vysloužilí vojáci. Zřekli se svých stínů a jako svlečené kůže hmyzu přichycené na sluncem ozářené zdi teď

vedou jeden každý své tiché životy na vrcholku Západního vrchu, provívaného sezonami vichřic. Jim už nezbývá hájit skoro nic. V každé z budov tu žije mezi šesti až devíti zestárlými vysloužilci.

Místnost v jednom z takových domů určil Strážný i za moje obydlí. Kromě Plukovníka tu bydlí po dvou Majorech a Nadporučících, a jednom Rotmistrovi. Ten připravuje jídlo a obstarává všechno možné, zatímco úkolem Plukovníka je rozhodovat. Tak jak tomu bývalo i v armádě. Staří vojáci měli po celý život tolik práce s přípravami a vedením válek a likvidováním jejich následků, s revolucemi a kontrarevolucemi, že pro samé plnění úkolů propásli šance na vlastní rodiny a teď žijí v opuštěnosti a samotě.

Poté, co se brzy ráno vzbudí, v rychlosti, tak jak jsou zvyklí, spořádají snídani, a aniž by jim to někdo nařizoval, jdou si každý po své práci. Někteří jakýmsi špachtlemi odstraňují starou barvu z budov, jiní se pouští do opravy nábytku, další zase jedou s vozíkem pod kopec pro přiděly potravin. Když mají starci svou ranní práci za sebou, sesednou se spolu na výsluní a pohrouží se do hovorů o minulosti.

Pokoj, který mi přidělili, je na východní straně v patře. Okno je obrácené do straně a není z něho moc dobrý výhled, na samém okraji je ale vidět řeku a Hodinovou věž. Omítku pokrývají tmavé skvrny, jako by místnost už drahně dlouho nikdo neobýval, a na okenních rámech se nahromadil bílý prach. Je tu stará postel, malý jídelní stůl a dvě židle. Na okně visí těžké závěsy páchnoucí plísní. Prkna podlahy jsou dost poškozená, a když na ně šlápnu, zaskřípají.

Když nastalo ráno, přišel odvedle Plukovník, společně jsme se nasnídali a během odpoledne pak hráli v zatemněném pokoji šachy. Pokud je odpoledne jasno, nemám jinou možnost jak tu zabít čas.

„V takhle krásný den musí být pro mladého člověka jako ty hrozná muset sedět v pokoji za zataženým závěsem,“ říká mi Plukovník.

„To máte pravdu.“

„Já osobně jsem rád, že mám teď s kým hrát šachy. Ostatní, co tu bydlí, totiž nějaké hry skoro nezajímají. Teď už tu hraju snad jen já sám.“

„Co přimělo zrovna vás, abyste se zřekl stínu?“

Starý pán chvíli pozoruje své prsty, zbarvené paprsky slunce, které proniká škvírou v závěsech, brzy toho ale nechá a posadí se zase naproti mně za stůl.

„Inu,“ uvažuje nahlas. „Nejspíš jsem strávil obranou tohoto Města moc dlouhou dobu na to, abych z něj mohl jen tak odejít. Připadalo mi, že by tím můj život ztratil cenu. Ale teď už je to stejně všechno jedno.“

„Litujete někdy, že jste svůj stín odhodil?“

„Nelituju,“ ujistí mě starý pán. „Nelitoval jsem toho ani jednou. Není totiž čeho.“

Seberu Opici Hradbou a zvětším tak prostor, kudy lze táhnout Králem.

„To nebylo špatné,“ chválí Plukovník. „Hradba teď blokuje Roh a Král je volný. Jenomže se tím taky otevírá prostor pro mého Jezdce.“

Zatímco se starý pán pohrouží do úvah nad dalším tahem, ohřeju vodu a připravím novou kávu. Připadá mi, že podobných odpolední už musela uplynout celá řada. Ve Městě uzavřeném za vysokými hradbami mi nezbyla už téměř žádná volba.

9. Apetýt, zklamání. Leningrad

Zatímco jsem čekal, až přijde, připravil jsem jednoduchou večeři. Rozmačkal jsem v hmoždíři pár solených švestek *umeboši* a připravil salátovou zálivku, na pánvi osmahnul trochu sardinek, smaženého tofu a krájených horských jamů, uchystal do misek dušený celer a hovězí ve vývaru. Nevypadalo to vůbec špatně. Ještě dokonce zbyl čas, a tak jsem si otevřel plechovku piva a připravil navíc i vařený japonský zázvor se sójovou omáčkou a pápeřím ze sušených ryb a zelené fazolky s mletým sezamem. A pak jsem se natáhl na postel a poslechl si starou desku s Mozartovými koncerty v podání Roberta Casadesuse. Mám tak dojem, že je z Mozarta stejně nejlepší zážitek, když ho člověk poslouchá ze starých nahrávek. Což je ale samozřejmě možná jen nějaký můj předsudek.

Bylo už víc než sedm, venku byla úplná tma, ale ona pořád nikde. Nakonec jsem doposlouchal celý Koncert 23 i 24. Nejspíš si to všechno ještě rozmyslela a rozhodla se, že nikam nepůjde. Což jí dost dobře nešlo mít za zlé. Kdokoli normální by to udělal taky tak.

Jenže když už jsem to vzdal a začal pátrat po nějaké další desce, zazvonil zvonek. Vykoukl jsem ven rybím okem a uviděl na chodbě stát slečnu z informací s náručí knih. Pootevřel jsem dveře zajištěné řetízkem a ujistil se, že už na chodbě nikdo jiný nestojí.

„Nikdo další tu už vážně není,“ ubezpečila mě.

Uvolnil jsem řetízek, otevřel dveře a pustil jsem ji dál. Jakmile byla uvnitř, okamžitě jsem zase dveře přibouchl a otočil klíčem.

„Tady to ale nádherně voní!“ řekla a zhluboka se nadechla. „Můžu se podívat do kuchyně?“

„Jistěže. Neviděla jste ale u vchodu někoho podezřelého? Neopravovali třeba silnici, neseděl někde někdo v zaparkovaném autě?“

„Vůbec,“ pravila, hodila obě přinesené knihy na kuchyňský stůl, načež se vrhla k hrncům na sporáku a začala odklápět poklice. „To jste všechno uvařil vy?“

„Tak tak,“ přitakal jsem. „Jestli máte hlad, tak vás zvu. Není to teda kdovíco.“

„Ale, nač ta skromnost? Takovouhle večeři si dám moc ráda.“

Naservíroval jsem jídlo na stůl a pak už jen celý pryč přihlížel, jak se popořadě vrhá na misky a dělá s nimi krátký proces. S takhle horlivou strávnící jsem prostě poněkud nepočítal. Namíchal jsem si do velké sklenice Old Crow s ledem a pak v rychlosti osmažil ještě celý blok tofu, přidal jemně nastrohaného zázvoru a zakusoval to k whisky. Ona jen mlčky jedla a jedla. Nabídl jsem jí pití, ale řekla, že nechce.

„Nedal byste mi ale trochu toho tofu?“ zeptala se. Přesunul jsem před ni zpola vyjedený talířek a dál popíjel jen whisky.

„Kdybyste chtěla, mám tam ještě rýži a *umeboši* a mohl bych vám k tomu rychle udělat i trochu *misoširu*.“

„No to by bylo perfektní,“ nadchnula se.

Udělal jsem trochu vývaru z rybího pápeří, přidal nakrájené řasy *wakame* a pórek, přelil tím *miso*, až vznikla polévka, k tomu připravil rýži se solenou švestkou. Zatočila s tím, než byste řekli švec. Když už z celého jídla zbývala jen ta pecka po švestce, konečně si spokojeně povzdychla.

„Děkuju vám. Bylo to vynikající.“

To bylo vůbec poprvé, co jsem viděl takovou křehotinku jako ona ládovat se podobným stylem. Výkon to byl vážně slušný. Dojedla a já ji stále ještě napůl obdivně, napůl nevěřicně pozoroval.

„Poslyšte, to toho vždycky tolik sníte?“ otázel jsem se nakonec.

„No, sním. Takhle já jím vždycky.“

„Nevypadáte přitom ale ani trochu při těle.“

„Já mám rozšířený žaludek,“ řekla. „Takže netloustnu, i když se cpu sebevíc.“

„Hmmm,“ protáhl jsem. „To ale musíte projíst spoustu peněz, ne?“ Vždyť už stihla spořádat i můj zítřejší oběd.

„Ani se neptejte, je to vážně hrůza,“ přikyvovala. „Když se jdu najíst do restaurace, musím obejít minimálně dva podniky. Nej dřív si na rozjezd zajdu na něco lehčího, třeba na *ramen s gjózou*, a pak si dám teprve pořádné jídlo. Většinu platu prostě prožeru.“

Ještě jednou jsem jí nabídl pití. Řekla, že si dá pivo. Vytáhl jsem ho z ledničky a zkusmo k němu ještě osmažil dvě hrsti frankfurtských párků. Bylo to neuvěřitelné, ale sám jsem z nich stačil sníst sotva dvě nožičky, zbytek vyluxovala ona. Její příšerný apetýt připomínal střelbu z těžkého kulometu do kůlny na dříví. Zásoby, nakoupené na celý týden, mi mizely před očima. Ty párky jsem si chtěl udělat se svým oblíbeným kyselým zelím, například.

Předložil jsem jí směs hotového bramborového salátu s *wakame* a tuňákem; dala si k tomu druhé pivo a vylízala misku, že v ní nezbylo nic.

„Jé, mně je tak dobře,“ řekla mi. Já skoro nejedl a napájel se už třetí dávkou Old Crow. Jak jsem totiž pozoroval ji, nějak mi přestalo chutnat.

„Jestli chcete, měl bych tam ještě čokoládový dort jako dezert,“ zkusil jsem jí nabídnout. Jistěže si dala i ten. Už jen z pohledu na to jsem měl dojem, že mi dnešní večere stoupá krkem vzhůru. Vařím rád, ale co se jídla týče, míň pro mě jednoznačně znamená víc.

Což byl možná taky důvod, proč se mi nepostavil. Nervy se mi totiž soustředily do žaludeční oblasti. To bylo od dob tokijské olympiády vůbec poprvé, co jsem neměl erekci. Jelikož jsem do té doby vůči svým tělesným funkcím tohoto druhu choval téměř neomezenou sebedůvěru, byl to pro mě opravdový šok.

„To je v pořádku, nic si z toho nedělej. Vždyť se zas tolik nestalo,“ utěšovala mě. Dlouhovlasá dívka z knihovny, s rozšířeným žaludkem. Po dezertu jsme si k whisky a pivu pustili ještě dvě nebo tři desky, načež jsme zapluli do postele. Do dnešního dne jsem takhle měl už nejruznější známosti, s knihovnicí to ale bylo poprvé. A taky to bylo vůbec poprvé, co

se mi nějaká dívka dávala takhle snadno a jednoduše. Třeba to bylo tou hostinou, co spořádala k večeři. Ale přesto se mi, jak už jsem říkal, doopravdy nepostavil. Žaludek jsem měl napnutý jak delfíní břicho a na nic jiného se už nedostávalo.

Nahá se ke mně přitiskla a prostředníčkem mi jezdila sem tam po hrudníku. „To se přece občas stane každému, už se tím netrap.“

Čím víc mě ale utěšovala, tím jasněji a zřetelněji se do mne ten fakt zažíral: prostě se mi nepostavil. Vzpomněl jsem si, jak jsem kdysi v nějaké moudré knize četl, že je z estetického hlediska penis v klidu rozhodně hezčí než ten vztyčený, žádná velká útěcha to ale nebyla.

„Kdy jsi vlastně naposledy měl nějakou ženskou?“ zeptala se mě nakonec.

Odklopil jsem v duchu víko své paměťové bedny a chvíli se přehraboval v obsahu.

„Bude to tak čtrnáct dní, řekl bych.“

„A všechno šlo bez problémů?“

„No samozřejmě,“ pravil jsem dotčeně. V poslední době snad nemine den, aby se někdo nezajímal o můj sexuální život. Asi je to nějaká nová móda.

„A kdo to vlastně byl?“

„*Call girl*. Prostě taková ta, co se objednává po telefonu.“

„A neměls tehdy třeba, no, trochu pocit viny, že spíš s takovou ženskou?“

„To nebyla *taková ženská*“ opravil jsem ji. „Byla to mladá holka, dvacet nebo jednadvacet. Pocit viny jsem při tom nijak zvlášť neměl. Prostě jsem se povyrazil a výčitky svědomí se nekonaly. A ani to nebylo poprvé, co jsem si takhle nějakou objednal.“

„A těch čtrnáct dní sis to pak dělal sám?“

„Ani jednou,“ přiznal jsem. Těch čtrnáct dní jsem pak měl tolik práce, že jsem ani neměl čas vyzvednout z čistírny svůj parádní baloňák. Natož pak provádět nějaké masturbace.

Jak zaslechla tohle, spokojeně přikývla. „Tak to bude tím.“

„Jako tím, že jsem si to vůbec nedělal?“

„Tím ne, ty troubo,“ usadila mě ona. „Tys měl teď prostě hrozně práce, žejo?“

„To je fakt, především jsem nespal šestadvacet hodin v kuse.“

„A co děláš za práci?“

„S počítačema,“ odpověděl jsem. Když se mě ptají na práci, řeknu vždycky, že dělám u počítačů. V zásadě vzato to ani není lež a většina lidí se v počítačích zas tak dobře nevyzná, čímž dotěrné dotazy končí.

„Tak to ses prostě trochu přepracoval, začal být ve stresu a na chvíli ti to přestalo fungovat. To se stává každou chvíli.“

„Aha,“ udělal jsem jen. No, nemožné to nebylo. Jednak jsem byl vážně unavený a taky trochu nervózní ze všech těch ztřeštěností, co se dály, a do toho jsem se ještě musel koukat na tuhle nenažranost, hraničící skoro až s násilím. Třeba jsem teď doopravdy dočasně impotentní. To se docela klidně mohlo stát.

Měl jsem ale dojem, že tenhle problém bude trochu hlubší, než aby se dal odbýt jednoduchým vysvětlením. Za tím nejspíš vězí ještě něco jiného. Doposavad jsem totiž mohl být unavený a nervózní nevím jak, ale výkony jsem i tak podával víc než uspokojivé. Takže problém dost možná vyvolala naopak nějaká její zvláštnost.

Takže zvláštnost?

Rozšířený žaludek, dlouhé vlasy, pracuje v knihovně...

„Hele, zkus mi dát ucho na břicho,“ řekla mi. A shrnula si příkrývku až ke kotníkům.

Měla nádherné, dokonale hladké tělo. Štíhlé, bez jediného gramu navíc. I velikost ňader byla ucházející. Tak jak mi řekla, jsem jí přitiskl ucho mezi ňadra a pupek, na břicho rovné jako arch kreslicího papíru. Při tom množství jídla, co v něm bylo nacpané, byl bezmála zázrak, že nebylo břicho ani trochu vystouplé. Připomínalo mi plášť Harpo Marxe, ve kterém jeden za druhým mizí nejneuvěřitelnější předměty. Pokožka byla tenká, měkká a teplá.

„Slyšíš něco?“ otázala se majitelka břicha.

Zatajil jsem dech a nastražil uši. Krom pomalého bušení srdce už nebyl slyšet žádný zvuk hodný toho jména. Připadal jsem si, jako bych ležel uprostřed tichého lesa a z dálky bedlivě naslouchal zvukům dřevorubcovy sekery.

„Neslyším vůbec nic,“ odpověděl jsem nakonec.

„Ani můj žaludek?“ zajímala se ona. „Myslím, jak tráví.“

„Ne že bych tomu nějak zvlášť rozuměl, ale to přece skoro ani není slyšet. Všechno obstarají žaludeční šťávy. Peristaltika samozřejmě taky hraje roli, ale ani ta moc rámusu nenadělá.“

„Jenže já docela jasně cítím, jak mi teď žaludek pracuje maximální rychlostí. Zkus to ještě jednou.“

V té samé pozici jsem napnul sluch a nepřítomně se zahleděl na její podbřišek a na nadýchaný chomáč ochlupení, který se ježil za ním. Nic, co by připomínalo zvuky žaludeční činnosti, se mi ale zaslechnout nepodařilo. Jen jak jí v pravidelných intervalech tluče srdce. Podobná scéna byla myslím ve filmu *Nepřítel pod námi*. Já tu ležím a napínám uši a pode mnou zatím její rozšířený žaludek tiše provádí trávicí operace jako ponorka s Kurtem Jürgensem na palubě.

Nechal jsem toho, zvedl tvář z břicha a tak, jak se opírala o polštář, jsem jí položil ruku kolem ramen. Ucítil jsem její vlasy.

„Nemáš tonik?“ zeptala se mě.

„V lednici,“ odpověděl jsem.

„Dala bych si vodu s tonikem, můžu?“

„Jasně.“

„Dáš si taky něco?“

„Asi to samý.“

Zatímco se nahá zvedla z postele a míchala v kuchyni vodu a tonik, položil jsem na talíř gramofonu desku Johnnynho Mathise, tu, na které je i skladba *Teach me tonight*, vrátil se do peřin a pak jsme si tam polohlasem pobrukovali. Já, můj zvadlý pták a Johnny Mathis.

Zrovna při *The sky is the blackboard* se vrátila s dvěma sklenicemi drinku, postavenými na literatuře o jednorožcích namísto tácu. Poslouchal jsem dál Mathise a upíjel k tomu po malých doušcích koncentrovaný tonik s vodkou.

„Kolik ti je?“ zeptala se.

„Pětatřicet,“ odpověděl jsem. Jedna z nejpříjemnějších věcí na světě totiž jsou holá, nezpochybnitelná fakta. „Dřív jsem byl ženatý, teď žiju sám. Bez dětí. Bez známosti.“

„Mně je dvacet devět. Za pět měsíců mám třicetiny.“

Ještě jednou jsem si ji prohlédl. Ani trochu na to nevypadala. Nanejvýš tak na jeden, dvaadvacet. Zadek měla pěkně pevný a nikde jedinou vrásku. Moje schopnost odhadovat věk žen zaznamenala zřejmě v poslední době radikální propad.

„Vypadám mladší, ale vážně je mi už devětadvacet,“ ubezpečovala mě. „Hele, a nejsi náhodou třeba profesionální baseballista, nebo tak něco?“

Samým překvapením jsem si vylil svou vodku s tonikem na hrudník.

„To ani omylem,“ řekl jsem potom. „Na baseball jsem už minimálně patnáct let nesáhl. Jak jsi na to prosím tě přišla?“

„Mám dojem, že jsem tě viděla v televizi. A já se kromě baseballu a televizních zpráv už na nic nekoukám. Nebyls třeba někdy ve zprávách?“

„V životě ne.“

„Tak třeba v reklamě?“

„Taky ani jednou.“

„Tak to asi máš někde dvojníka. Ale na člověka od počítačů fakt nevypadáš,“ pokračovala. „To je pořád nějaká evoluce nebo jednorožci a navíc ještě nosíš v kapse ten zavírák.“

Ukázala na mé kalhoty, co se povalovaly na podlaze. Z jejich zadní kapsy skutečně koukal nůž.

„Já totiž spravuju biologický data. Jde v tom trochu o biotechnologie a o zisky v průmyslu. Takže musím dávat bacha. V poslední době byla spousta povyku právě kolem krádeží dat.“

„Hm,“ zabručela s nepřítulným chápavým výrazem.

„Ty přece taky děláš na počítači a ani trochu nevypadáš jako někdo od počítačů,“ dodal jsem ještě.

Špičkami prstů si zabubnovala o zuby. „Jenže já ten počítač jenom používám při práci. Prostě jen mám pod palcem výstup.“

Zadávám položku po položce tituly ze skladu, vyhledávám je, když někdo potřebuje, zjišťuju stav výpůjček, a tak podobně. I když nějakou tu operaci bych pochopitelně zvládla taky. Po univerzitě jsem ještě dva roky dělala odbornou počítačovou školu.“

„A co to vlastně v knihovně používáš za stroj?“

Sdělila mi číslo modelu. Byl to nejnovější vzor pro středně velké firmy, mnohem výkonnější, než by do něj jeden na první pohled řekl, a při šikovném uživateli schopný zvládnout i hodně složité postupy. Sám jsem si ho jednou vyzkoušel.

Zatímco jsem se zavřenýma očima uvažoval o kompjútrech, přinesla další dvě vodky s tonikem. Načež jsme se zas oba opřeli o polštář a společně usrkávali druhé kolo drinku. Když

dohrála deska, vrátila se jehla automatického gramofonu zase na začátek a LP deska Johnnyho Mathise spustila ještě jednou. Takže jsem si mohl znovu zabroukat, že je *Nebe jako velká tabule*.

„Hele, nemyslíš, že se k sobě hodíme?“ zeptala se mě. Dno její sklenice s tonikem a vodkou mě občas zastudilo na boku.

„Hodíme?“ opakoval jsem překvapeně.

„Tobě je přece třicet pět a mně devětadvacet, to je prostě ideální věk.“

„Ideální věk?“ opakoval jsem znovu jako ozvěna. Asi jsem od ní chytil její papouškovací mánii.

„V tomhle věku už máme oba nějakou tu zkušenost, oba dva jsme sami, to by nám to přece mohlo docela dobře klapat, ne? Do života bych ti nemluvila a dát bych ti snad taky něco mohla... nelíbím se ti?“

„Ale samozřejmě že líbíš,“ řekl jsem. „A s tím tvým rozšířeným žaludkem a mojí impotencí se k sobě hodíme přímo dokonale.“

Rozesmála se, natáhla ruku a uchopila můj zvadlý penis. Jelikož to udělala rukou, kterou předtím držela vychlazenou sklenici s tonikem, vyskočil jsem málem metr dvacet, jak to zastudilo.

„Uvidíš, že budeš brzo zase ve formě,“ zašeptala mi do ucha. „Já ti pomůžu. A nemusíme na to nijak spěchat. U mě se všechno točí spíš kolem jídla než kolem sexu, takže mi počkat vůbec nevadí. Pro mě je sex něco jako vynikající moučník. Když je, tak tím líp, ale když není, nic se neděje. Pokud si teda člověk může dát nějakou jinou dobrotu.“

„Moučník?“ opakoval jsem.

„Moučník,“ opakovala i ona. „To ti ale vysvětlím ještě někdy jindy a líp. Teď si můžeme říct třeba něco o těch jednorožcích. Kvůli nim sis mě sem přece zval, ne?“

Přikývl jsem a postavil obě prázdné sklenice na podlahu. Ona zatím konečně pustila můj penis a vzala obě knihy, co ležely u postele. První byla *Archeologie zvířat* od Burtlanda Coopera a druhá Borghesova *Fantastická zoologie*.

„Trochu jsem je zatím prolistovala. Stručně řečeno, tahle“ (vzala do ruky *Fantastickou zoologii*) „pojednává jednorožce jako výplod fantazie, podobně jako jsou draci nebo mořské

panny, zatímco tahle“ (vzala do ruky) „zaujímá pozitivní stanovisko a možnost jejich existence předem nutně nevylučuje. Přímě o jednorožcích samotných se toho v nich ale bohužel píše jen hrozně málo. Rozhodně mnohem a mnohem míň než třeba o dracích nebo skřítcích, což je zvláštní. Mám tak dojem, že jednorožci museli nejspíš žít dost v ústraní. Je mi líto, ale to jsou tak jediné knihy na tohle téma, co jsem u nás v knihovně dokázala sehnat.“

„To je myslím víc než dost. Stačí mi, když si o jednorožcích udělám stručnou představu. Děkuju moc.“

Přesunula oba svazky přede mne.

„Nebyla bys tak hodná a nepřečetla mi teď ve zkratce to hlavní z obou těch knížek?“ požádal jsem ji. „Já to líp pochopím, když to uslyším.“

Přikývla, vzala do ruky *Fantastickou zoologii* a nalistovala první stránku.

„O smyslu draků víme právě tak málo jako o smyslu vesmíru,“ četla nahlas. „To je motto knihy.“

„Aha,“ řekl jsem.

Pak otevřela stránku, co byla úplně vzadu založená záložkou. „Nejdřív ze všeho musíš vědět, že jednorožců jsou vlastně dva druhy. Jeden je jednorožec západní, co sahá původem až někam do Řecka, ten další druh je z Číny. Úplně jinak vypadají a docela jinak i vábí lidi. Řekové například popisovali jednorožce takhle:

...je trupem podobný koni, hlavou jelenovi, nohama slonovi a ocasem kanci. Ryčí neobyčejně silně, uprostřed čela mu trčí dlouhý černý roh. Popírá se, že by bylo možno ho dostat živého.

Jednorožec z Číny naproti tomu vypadá takhle:

Má jelení tělo, volský ocas a koňská kopyta. Roh, který mu vystupuje uprostřed čela, je masitý útvar. Srst na hřbetě mu hraje pěti barvami, ale barva břicha je buď hnědá, nebo žlutá.

To je přece rozdíl, co?“

„To teda je,“ přitakal jsem.

„A neliší se jenom vzhledem, jednorožci na západě a na východě mají i docela jinou povahu a význam. Jednorožec, jak se na něj dívali na západě, byl hrozně agresivní a hned na všechny útočil. Vždyť přece taky jeho roh měřil tři stopy, čili skoro metr. A podle Leonarda da Vinciho se dal chytit jen

jedním způsobem, totiž na svoji smyslnost. Postavili před něj prostě mladou pannu, jeho to nabudilo tak, že zapomněl útočit a položil jí hlavu do klína, a tak ho chytili. Dochází ti, co symbolizuje ten jeho roh, ne?“

„Řekl bych, že jo.“

„Naproti tomu jednorožec z Číny byl zvíře posvátné, které nosí štěstí. Byl jedno ze čtyř zvířat štěstí spolu s drakem, fénixem a želvou a ze všech tří set pětadesáti tvorů, co je nosí zem, zastával první místo. Povahu měl neuvěřitelně klidnou, dával pozor, aby nezašlápl ani to nejmenší zvíře, a nejedl dokonce ani živou trávu, jen tu, co už uschla. Dožíval se skoro tisíce let věku, a když se někde ukázal, znamenalo to, že se narodí ctnostný král. Tak třeba ho viděla Konfuciova matka, když nosila syna pod srdcem.“

O sedmdesát let později nějací lovci zabili ři-lina, který měl ještě na svém rohu kousek stužky, kterou mu zavázala Konfuciova matka. Konfucius se na něj šel podívat a rozplakal se, protože si s lítostí uvědomil, co ohlašuje smrt tohoto tajemného a nevinného zvířete, a protože ten kousek stužky obsahoval jeho minulost.

To je přece vynikající, ne? Ve třináctém století dokonce jednorožec vešel do dějin Číny. Když Čingischánovy voje plánovaly vpadnout do Indie, předsunutá skupina zvěděů se uprostřed pouště setkala s jednorožcem. Měl hlavu jako kůň, jeden roh uprostřed čela, srst po těle zelenou, podobal se jelenovi a mluvil lidskou řečí. A řekl jim, že je na čase, aby se jejich vládce navrátil domů.

Jeden z čínských ministrů v odpověď na Čingischánův dotaz vysvětlil, že jde o zvíře řiao-tuan, odrůdu ři-lina. Již čtyři sta let válčí veliké vojsko na západě,‘ pravil. ‚Nebe, rozhněváno prolitou krví, vysílá řiao-tuana jako výstrahu. Pro všechno na světě, smilujte se a ušetřete říši. Jen v umírněnosti spočívá pravé štěstí.‘ Vládce upustil od svých válečných plánů.

I když jednorožce zná Východ i Západ, dokonale se tam od sebe liší. Na Východě znamená harmonii a mír, na Západě agresivitu a chtíč. Každopádně je to ale vždycky zvíře imaginární, a právě proto mu asi člověk může přisoudit nejružnější vlastnosti.“

„Takže zvířata s jedním rohem ve skutečnosti nejsou?“

„Existuje jeden druh delfína s jedním rohem, ale on to vlastně není ani tak roh, jako spíš řezák z horní čelisti, co prorostl lebkou. Měří dva a půl metru, je naprosto bez zakřivení a povrch má do šroubovice jako vrták. To je ale poměrně speciální, ve vodě žijící zvíře, a lidi ve středověku ho nejspíš neznali. Co se savců týká, spousta zvířat, co se vynořila v miocénu, aby pak zase začala postupně mizet, se opravdu docela podobala jednorožcům. Například tady,“ pravila, načež vzala do ruky *Archeologii zvířat* a otevřela ji zhruba v jedné třetině od konce.

„Tohleto jsou dva druhy přežvýkavců, co se v miocénu – to už je tak dvacet milionů let – vyskytovali v severní Americe. To napravo je *Synthetoceras*, nalevo *Cranioceras*. Oni teda měli oba tři rohy, ale jeden z nich vždycky stranou ostatních.“

Vzal jsem knihu a prohlédl si obrázky. *Synthetoceras* vypadal asi jako kombinace menšího koně s jelenem, na čele měl dva rohy jako kráva a na nose jeden dlouhý, se špičkou rozdělenou jako u písmene ypsilon. *Cranioceras* měl v porovnání se *Synthetocerasem* kulatější hlavu, na čele dva růžky jako srnec a kromě nich ještě jeden, vybíhající dozadu, zakřivený, dlouhý a ostře trčící vzhůru. Oba to byli celkem dost groteskní tvorové.

„Jenže tahle zvířata s lichým počtem rohů nakonec stejně skoro všechna vyhynula,“ pravila a vzala mi knihu z rukou.

„Co se savců týká, je zvířat s jedním nebo s lichým počtem rohů jako šafránu, a když se podíváme na průběh evoluce, zjistíme, že jde o svého druhu anomálii, nebo jinak řečeno o slepou uličku vývoje. I když se nebudeme omezovat jenom na savce, ale podíváme se navíc třeba i na dinosaury, zjistíme, že sice existovaly i nějaké obří druhy dinosaurů, co měly tři rohy, ale že šlo o naprosté výjimky. Rohy totiž jsou velice efektivní zbraň a tři už doopravdy nejsou zapotřebí. Jak snadno pochopíme, když si představíme třeba takovou vidličku, třetí roh už jen zvyšuje odpor a jen nesnadno se s ním útočí. Nehledě na to, že při nárazu na něco tvrdšího stoupá podle zákonů mechaniky v případě použití tří rohů pravděpodobnost neúspěchu proniknutí protivníkovým tělem.“

A konečně, pokud je těch protivníků víc, je v případě tří rohů mnohem těžší roh, co se jednou zapíchne do nepřítele, zase vytáhnout a vrhnout se na někoho dalšího.“

„Jelikož je vyšší odpor a dlouho to trvá,“ doplnil jsem ji.

„Přesně tak,“ řekla ona a zaryla mi do hrudníku tři prsty. „To je slabina mnohorožce. Teze číslo jedna. Mnohem efektivnější než mít hodně rohuje mít rohy dva nebo jen jeden. Teď si povíme, co za nevýhody má naopak jeden roh. Anebo vlastně ne, ještě předtím si možná bude lepší nějak stručně říct, proč že jsou nevyhnutelně zapotřebí rohy dva. Výhoda dvou rohů totiž spočívá se skutečností, že je zvířecí tělo utvářené osově souměrně. A fakt, že mají všechny druhy zvířat stejnou pravou a levou polovinu, čili že i síla, kterou vynakládají, se dělí na dvě půlky, pak určuje vzorce jejich chování. I zvířecí čenich má dva otvory, a i taková tlama je souměrná a v zásadě funguje jako spojení dvou částí. Pupek je pravda jenom jeden, ale to je stejně tak trochu degenerovaný orgán.“

„A co penis?“

„Penis tvoří pár s vaginou. Jako rohlík a párek u hotdogu.“

„Aha,“ pravil jsem. Aha, no to se na to podívejme.

„Nejdůležitější jsou pochopitelně oči. Ty se při útoku i obraně chovají jako taková řídicí věž na letišti. Takže je optimální, když rohy narostou co nejtěsněji u nich. Nejlepší příklad je asi nosorožec. Nosorožec, to je v podstatě jednorožec, ale hrozně špatně vidí na dálku. Právě proto, že má jenom jeden roh. Vlastně je to tak trochu mrzák. Přesto se mu ale povedlo přežít, protože je to býložravec a kryjou ho pláty masivní kůže. Takže se nemusí nijak zvlášť zaobírat obranou. Viděno somatologicky se tím dost podobá těm třírohým dinosaurům. To ale není rozhodně případ jednorožce, jak ho známe z obrázků. Toho nekryje žádná masivní kůže, je prostě, no, jak to říct?“

„Bezbrannost sama?“ navrhl jsem.

„Jo. Co se obrany týká, je na tom podobně jako třeba jelen. Kdyby ještě ke všemu špatně viděl, bude to jeho konec. I kdyby měl třeba vynikající čich a sluch, stačí mu zablokovat ústup a končí. To by ho pak šlo ulovit tak snadno, jako když střílíš vysoce výkonnou brokovnicí do kachen, co nemůžou létat. Další slabá stránka jednorožce je ta, že má právě jenom jeden roh, a když se mu s ním něco stane, je to pro něj fatální. Asi jako když

se pustíš autem přes Saharu bez rezervních pneumatik. Chápeš?”

„Jasně.“

„A ještě další potíž s jedním rohem je ta, že se s ním nedá zacházet moc velkou silou. To máš jako u předních a zadních zubů. Na zadní vždycky skousneš větší silou, ne? To je přesně problém dělení síly, o tom jsem už mluvila. Čím je špička těžší a čím větší silou na ni působíš, tím je celek stabilnější. Tak co, už chápeš, že je jednorožec vlastně zmetek?”

„Víc než dobře,“ řekl jsem. „Vysvětlilas mi to dokonale.“

Usmála se a pak mi prsty přeběhla přes hrudník. „Jenže to ještě pořád není všechno. Teoreticky vzato má takový jednorožec jenom jednu jedinou šanci, jak přežít. To je hlavní a nejdůležitější věc, o kterou teď jde. Víš, co je to za podmínku, co musí být splněná?”

Založil jsem si ruce na prsou a na minutu dvě se zamyslel. Napadalo mě ale jen jedno jediné.

„Aby neměl v přírodě nepřítele.“

„Uhodl,“ řekla a dala mi pusu.

„A teď si zkus představit situaci, kdy se zvíře může ocitnout bez nepřátel,“ pokračovala dál.

„Tak předně to asi bude někde na místě dokonale stranou od ostatního světa,“ navrhnul jsem. „Třeba nějaká vyvýšenina jako ve *Ztraceném světě* od Doyla, nebo naopak třeba hlubší terénní propad. Anebo by mohla kolem dokola stát nějaká vysoká hradba, třeba kráter.“

„No vynikající,“ pochválila mě a poklepala mi prstem tam, co mám srdce. „On totiž existuje záznam o nálezu lebek zvířat s jedním rohem přesně v těchto podmínkách.“

Polkl jsem úžasem. Tak tomu všemu přece jen asi začínám přicházet na kloub.

„V roce 1917 je objevili v Rusku na frontě. Konkrétně teda v září.“

„Měsíc před říjnovou revolucí, první světová. Kerenského kabinet,“ pravil jsem já. „Těsně před tím, než bolševici spustili akce.“

„Našel to úplnou náhodou jeden Rus na bojišti na Ukrajině při kopání zákopu. Myslel ale, že ta lebka je buď z krávy, nebo z trochu vzrostlejšího jelena, a tak ji prostě pohodil opodál.“

Kdyby zůstalo jen u toho, byla by celá záležitost asi navěky pohřbená ve tmě dějin, jinou náhodou ale kapitán, co tomu vojákovi velel, byl doktorandem biologie na petrohradské univerzitě. Milou lebku zvedl, odnesl si ji na ubikaci a tam ji zevrubně prozkoumal. A zjistil, že patřila zvířeti, jaké nikdy v životě neviděl. Co nejrychleji to oznámil do Petrohradu na univerzitu vedoucímu katedry biologie a čekal na vyslání výzkumné expedice, která ale nikdy nedorazila. On byl totiž tehdy v Rusku dost zmatek, na frontu pořádně nechodily ani dodávky jídla, munice a léků, všude propukaly stávky a na nějakou výzkumnou expedici, ještě ke všemu na frontu, nebylo ani pomyšlení. I kdyby tam totiž nakrásně dorazili, asi by stejně neměli kdy něco doopravdy zkoumat. Ruská armáda šla od porážky k porážce, fronta pomalu ale jistě ustupovala, až nakonec všechno zabrali Němci.“

„A co se stalo s kapitánem?“

„V listopadu ho pověsili na telegrafní sloup. Z Ukrajiny do Moskvy se jich táhlo moře a důstojníků buržoazního původu na nich viselo dost a dost. I když zrovna on neměl s politikou vůbec co dělat, byl to fakt jen student biologie.“

Představil jsem si plán v Rusku, po které se táhnou telegrafní sloupy a na každém visí jeden buržoazní důstojník.

„Těsně předtím, než se ale dostali bolševici k moci, předal kapitán lebku jednomu vojákovi, kterého posílali domů pro zranění a kterému se dalo věřit, a slíbil mu slušnou odměnu, když ji dopraví do Petrohradu na univerzitu tomu a tomu profesorovi. Jenže ten voják se dostal ven z nemocnice a do Petrohradu až v únoru příštího roku, když byla univerzita zrovna zavřená. No jak by taky nebyla, když studenti nežili celé dny ničím jiným než revolucí, a většina profesorů přišla buď o místo, nebo rovnou o život. Nedalo se nic dělat, o penězích si zatím mohl nechat jenom zdát, a tak nechal krabici s lebkou u švagra, co měl v Petěrburgu sedlářství, a vrátil se do rodné vsi, která ležela asi tři sta kilometrů odtud. Neví se přesně proč, je ale jisté, že se do toho města už nikdy nevrátil a lebka zatím dlouhý čas odpočívala zapomenutá v trezoru obchodu se sedly a postroji všeho druhu.

Světlo světa znova spatřila až roku 1935. Petrohrad mezitím přejmenovali na Leningrad, Lenin sám už dávno nežil,

Trockého vyhnali, moc svíral v rukou Stalin. V Leningradě už se na koních dávno skoro nejezdilo, a tak majitel obchodu polovinu prodal a v té, co zbyla, provozoval malý krámk s hokejovými potřebami.“

„Potřeby na hokej?“ podivil jsem se. „To byl ve třicátých letech v Sovětském svazu tak populární?“

„To já nevím. Tady to tak prostě píšou. Ale po revoluci možná mohli Leningrad hodně zmodernizovat, takže tam hokej pak frčel.“

„Tím to asi bude,“ řekl jsem.

„Každopádně, když pak vedoucí obchodu uklízel trezor, našel krabici, kterou mu v roce 1918 předával švagr, a podíval se do ní. Našel v ní hned nahoře dopis, adresovaný jistému profesorovi petrohradské univerzity, ve kterém stálo mimo jiné i *„nechť ráčí laskavě odpovídajícím způsobem odměnit pana toho a toho, který přinesl tuto krabici“*. Sedlář se samozřejmě na univerzitu (ted' už pochopitelně leningradskou a ne petrohradskou) s krabicí vypravil a setkání s profesorem se dožadoval. Poněvadž ale byl dotyčný profesor Žid, měl tu smůlu, že ho po pádu Trockého deportovali na Sibiř. Čímž sice sedlář přišel o plátce své kýžené odměny, nechťelo se mu ale odcházet s prázdnou, když už jednou měl v držení takovou záhadnou velevzácnou lebku, a proto našel jiného profesora biologie, vysvětlil mu okolnosti a lebku mu pak za jakousi značně symbolickou kompenzací přenechal.“

„No jo, tak aspoň že ta lebka po osmnácti letech konečně dorazila, kam měla.“

„Takže,“ pokračovala ona, „ten profesor pak lebku prozkoumal, jak to jen šlo, a nakonec dospěl ke stejnému závěru, jako před osmnácti lety kapitán – že totiž lebka neodpovídá žádnému z druhů zvířat současných, a ani těm, jejichž existence se předpokládá v dobách minulých. Nejspíš tak ještě připomínala jelena a podle tvaru čelistí tu byla analogie s kopytnatými býložravci, ovšem na jelena to mělo poněkud příliš vystouplé lícní kosti. Co ji však od jelení lebky odlišovalo zdaleka nejvíc, byl fakt, že jí z prostředku čela vyrůstal roh. Jinými slovy, šlo o lebku jednorozce.“

„Vyrůstal na ní roh? Na té lebce?“

„Přesně tak. Rostl na ní roh. Samozřejmě že nebyl kompletní, šlo jen o jeho pozůstatky. V délce asi tří centimetrů byl přeražený, ale podle zbytků se dalo soudit, že musel měřit tak dvacet čísel a byl to zřejmě roh přímý, hodně podobný rohu antilopímu. Průměr u kořene byl – počkat – zhruba dva centimetry.“

„Dva centimetry,“ opakoval jsem já. Dolík v lebce, co mi věnoval starý pán, měřil taky rovné dva.

„Profesor Perov – tak se totiž jmenoval – se v doprovodu několika svých asistentů a doktorandů vydal na Ukrajinu a v místě, kde někdejší kapitán hloubil se svou jednotkou zákopy, pak po dobu jednoho měsíce prováděli praktický výzkum. Další takovou lebku už naneštěstí nevykopali, ale zato se o té oblasti dozvěděli spoustu pozoruhodných věcí. Byla obecně známá jako Voltafilská plošina a utvářená pahorky, i když nevysokými, představovala mezi fádními pláněmi západní Ukrajiny přirozený strategický bod, jakých je tam jinak jen pomalu. Díky tomu se tam taky během první světové války proháněla vojska německá, rakouská i ruská takovým stylem, že po neustálých potyčkách zbyly v zemi metrové brázdy; za druhé světové se pak měla pod palbou z tanků změnit doslova k nepoznání, ale to byla tehdy ještě vzdálená budoucnost. V době exkurze upoutal na Voltafilské plošině pozornost profesora Perova hlavně fakt, že veškeré zvířecí kosti vykopané v její oblasti se svým rozšířením dosti zásadně odlišovaly od nálezů v ostatních částech kraje. A proto vyslovil hypotézu, že tato plošina vypadala v dávných dobách podstatně jinak než dnes, že to totiž byl ohromný kráter, ve kterém existoval zvláštní, uzavřený ekosystém. Čili přesně jak jsi říkal: *Ztracený svět*.“

„Kráter?“

„Jojo, byla to kruhovitá náhorní planina, obehnaná kolem dokola vysokánskou strmou hradbou. Která se pak ovšem za několik desítek tisíc let zřítila a změnila se v docela obyčejné, zvolna se svažující kopce. A za tou hradbou si, nerušená jakýmkoli nepřítelem, žila zvířata s jedním rohem, která tu zapomněla evoluce. Vody tam pramenilo víc než dost, půda byla úrodná, hypotézu tedy bylo alespoň teoreticky docela dobře možné vyslovit. A tak tedy profesor uvedl celkem na třiadesát příkladů z oblasti zoologické, botanické i

geologické, připojil k tomu nalezenou jednorohou lebku a výslednou stat' s titulem *Úvahy o formách života na Voltafilské plošině* pak předložil sovětské Akademii věd. To se psal srpen 1936.“

„Ohlasy nejspíš nebyly nic moc, co?“

„Přesně tak, nebrali ho skoro vážně. A aby bylo ještě hůř, zápolila tou dobou leningradská univerzita o nadvládu nad Akademií věd s moskevskou, přičemž to s ní nevypadalo právě dobře a podobné *nedialektické* výzkumy se nehodlaly nikomu tolerovat. Lebku s jedním rohem ovšem nikdo dost dobře ignorovat nemohl. Hypotézy mohly být jakékoli, ale tohle byla nezpochybnitelná realita. Několik odborníků tedy po dobu jednoho roku lebku zkoumalo a i oni nemohli posléze jinak, než vyslovit závěr, že se nejedná o padělek, ale o skutečnou lebeční schránu zvířete obdařeného jediným rohem. Výbor akademie věd se nakonec usnesl, že se tu jedná o pouhý příklad anomálie jelení lebky, z hlediska vývoje druhů naprosto nepodstatný a nemající jakožto předmět vědeckého zkoumání žádnou reálnou hodnotu, načež lebku poslali zpět do Leningradu profesorovi Perovovi a tím to haslo.

Profesor Perov vyčkával, jestli se přece jen vítr neobrátí a výsledky jeho výzkumu nedojdou uznání, v roce 1941 však Německo napadlo Sovětský svaz, čímž podobné naděje padly, a roku 1943 zemřel i sám profesor, značně frustrován. Lebka samotná se někam ztratila při obraně Leningradu a nikdy ji už nikdo neviděl. Nic naplat, Leningradská univerzita schytala jak německou kanonádu, tak sovětské bomby, takže tam málem nezůstal kámen na kameni, natož pak nějaké zvířecí lebky. A tak ze světa zmizel jediný důkaz, který by byl mohl potvrdit existenci jednorožců.“

„Takže teď nemáme v ruce vůbec nic.“

„Kromě fotek.“

„Fotek?“ opakoval jsem užasle.

„Jistěže, fotek lebky. Profesor Perov jich pořídil dobře několik set. Část z nich unikla dokonce za války zničení a teď je mají uložené v Leningradě v univerzitní knihovně. Hele, tady je máme.“

Vzal jsem jí z ruky knihu a podíval se na snímek, co mi ukazovala. Fotka to byla dosti neostrá, ale tvar lebky byl jakž

takž zachycený. Ležela na stole přikrytém bílým plátnem a vedle byly kvůli měřítku položené náramkové hodinky. V oblasti čela pak bylo nakreslené bílé kolečko, znázorňující polohu rohu. Bez nejmenší pochyby to byla lebka stejného druhu jako ta, kterou mi věnoval stařík. Lišila se jen míra, do jaké se zachoval zbytek rohu, jinak se shodovaly i nejmenší detaily. Zadíval jsem se k televizoru. Lebka, zakrytá tričkem, vypadala při pohledu zpovzdálí docela jako spící kočka. Váhal jsem, jestli mám říct nahlas, co to mám doma za poklad, ale nakonec jsem neřekl nic. Tajemství dělá tajemstvím právě fakt, že ho zná co nejmén lidí.

„Myslíš, že tu lebku fakt někdo zničil za války?“ otázal jsem se jí.

„No, kdoví,“ řekla a malíčkem si odhrnula z čela vlasy. „Podle toho, co se píše v knize, to při bojích o Leningrad vypadalo, skoro jako bys to město kus po kuse válcoval parním válcem, jaká to byla řež, a jelikož zrovna univerzita stála v jedné z nejpostiženějších oblastí, vypadá dost pravděpodobně, že to lebka asi nepřežila. Je tu samozřejmě pořád možnost, že ji profesor Perov před vypuknutím bojů tajně odnesl a někde ukryl, nebo že ji odvezli Němci jako válečnou kořist, ale stejně už ji pak nikdy nikdo neviděl.“

Podíval jsem se ještě jednou na fotografii, pak s klapnutím zavřel knihu a položil ji k posteli. A na moment se zabral do úvah, jestli je lebka, co mám právě v bytě, opravdu ta z Leningradské univerzity, nebo je to lebka jiného jednorozce, vykopaná na docela jiném místě. Nejjednodušší bude zeptat se přímo starého pána. Otázat se, kdepak k té věci přišel, a proč mi ji pak věnoval. Stejně se s ním musím ještě vidět, až mu ponesu přeshufflovaná data, což je právě dobrá příležitost k dotazům. Do té doby se tím nemá cenu trápit.

Jak jsem se tak zamyšleně koukal do stropu, položila mi hlavu na hrudník a přitiskla se ke mně. Objal jsem ji. Teď, když se problém jednorozců konečně trochu pohnul, jsem dostal o něco lepší náladu, bohužel to ale vůbec nic neměnilo na neveselém stavu mého penisu. Ona mi ale dál kreslila prstem po břiše nesrozumitelné obrazce a problémy s erekcí jí evidentně byly dokonale fuk.

10. Zed'

Když jednoho zamračeného odpoledne sejdu ke strážnici, najdu tam svůj stín zrovna pomáhat Strážnému s opravou nějaké káry. Vyvlekli si ji doprostřed prostranství, odstranili staré prkenné bočnice a dno a vyměňují je za nové. Strážný nová prkna zručně hobluje a stín je přitlouká kladivem. Zdá se, že se od chvíle, kdy ho ode mne Strážný odřízl, skoro nezměnil. Nevypadá, že by mu bylo nějak zle, jen jeho pohyby jako by trochu vážly a pod očima má unavené vrásky.

Když se k nim přiblížím, přestanou oba pracovat a zvednou hlavu.

„Potřebuješ něco?“ zeptá se Strážný.

„Potřeboval bych si o něčem promluvit,“ říkám mu.

„Počkej chvilku vevnitř, než to tu dáme trochu dohromady,“ řekne Strážný, pohled upřený na prkno, které má právě v ruce. Stín se na mne ještě jednou podívá, ale hned se zas vrátí ke své práci. Připadá mi, že se na mne zlobí.

Vejdu do strážnice, posadím se za stůl a čekám na Strážného. Na stole je jako obvykle všechno poházené sem tam. Strážný stůl uklidí jen tehdy, když se na něm chystá brousit nástroje. Špinavé nádoby, hrnky, dýmky, namleté kafe a dřevěné piliny se tu vrší bez ladu a skladu jedno přes druhé. Jen čepele na policích na zdi jsou srovnané vzorně, až je radost pohledět.

Strážný velice dlouho nejde. Opřu se do opěradla židle a zahleděný do stropu zabíjím čas. V tomhle Městě je tolik času, až to skoro milé není. Člověk tu sám od sebe připadne na spousty metod, jak ho přechkávat.

Venku stále drhne hoblík a tluče kladivo. Konečně se dveře otevrou, dovnitř však vchází ne Strážný, ale můj stín.

„Nemáme moc času,“ řekne stín, zatímco prochází kolem mě. „Musím jenom do skladiště pro hřebíky.“

Otevře dveře za námi a ze skladiště, co je napravo za nimi, vezme bedničku hřebíků.

„Ted' mě dobře poslouchej,“ říká stín, zatímco kontroluje, jestli mají hřebíky správnou délku. „Nejdřív ze všeho musíš vytvořit mapu tohoto Města. Ale ne tak, že se někoho budeš vyptávat, musí to být mapa, kdes všechno viděl na vlastní oči a obešel vlastníma nohama. Všechno, co uvidíš, do ní musíš zakreslit. Každý nepatrný detail.“

„To zabere pěkně dlouhou dobu,“ namítám.

„Stačí, když ji dostanu, než skončí podzim,“ řekne stín rychle. „A taky k tomu chci napsat popisky. Zvlášť podrobně a do detailu chci vědět, jak vypadá Zeď, východní Lesy a vstup a vyústění řeky. To je všechno. Prosím tě.“

Nic dalšího už stín neřekne, otevře dveře a zmizí, aniž by mi věnoval jediný pohled. Když je pryč, pomalu si přeflékávám, co mi pověděl. Jak vypadá Zeď, východní Lesy, začátek a konec řeky. Pořídít si mapu je doopravdy dobrý nápad. Poznáme tak aspoň přibližně, jak vypadá Město, efektivně se využije i nadbytečný čas. Nejlepší ze všeho ale je, že mi stín pořád ještě věří.

O něco později vejde Strážný. Když je vevnitř, otře si ručníkem nejdřív pot, pak špinavé ruce. Ztěžka dosedne naproti mně.

„Tak cos to potřeboval?“

„Chtěl bych se setkat se stínem,“ říkám mu.

Strážný několikrát pokývá hlavou, pak si nacpe dýmku tabákem, škrtne sirkou a zapálí si.

„Ted' to nejde,“ říká mi. „Je mi líto, ale ještě je moc brzo. V tuhle roční dobu mají ještě stíny moc síly. Počkej, až budou dny kratší. A neměj mi to za zlé.“

Jak to řekne, přelomí v prstech dřívko zápalky vejplů a zahodí je do misky na stole.

„Dělám to přece i kvůli tobě. Kdybych se nechal v půlce ze samé dobroty zviklat, budou s tím později jenom komplikace. Už jsem to taky párkrát viděl. Radím ti dobře: koukej ještě chvíli vydržet.“

mlčím a přikyvují. Nejsem pro něj člověk, kterého by musel brát vážně, a se stínem už jsme se stejně viděli. Ted' už mi zbývá jen trpělivě čekat, až se mi uvolí dát příležitost.

Strážný vstane, přejde ke dřezu a z velikého porcelánového hrnku se několikrát napije vody.

„Práce ti jde?“

„Ano. Postupně si zvykám.“

„Tak to je dobře,“ řekne Strážný. „Teď musíš hlavně pořádně pracovat. Lidi, co pořádně nepracují, napadne leckdy nějaká hloupost.“

Z venku je slyšet, jak stín dál zatlouká hřebíky.

„Pojď, trochu se spolu projdeme,“ říká Strážný. „Chci ti ukázat jednu moc zajímavou věc.“

V závěsu za Strážným vyjdu ven. Na prostranství dřepí na káře můj stín a právě přitlouká poslední postranici. Ze staré káry zbyly už jen kola a osa.

Strážný přejde prostranství a zavede mě pod pozorovatelnu na Zdi. Je parné, zatažené odpoledne. Na obloze nad Zdí visí černá mračna, co přitáhla od západu, a vypadá to, že se každou chvíli musí rozpršet. Strážný má košili promáčenou potem a kolem jeho obrovitánské postavy visí nepříjemný pach.

„Tak tohle je Zed,“ říká Strážný. Několikrát ji poplácá, asi jako se dlaní poplácává kůň. „Sedm metrů na výšku, kolem celého Města. Dostane se přes ni jenom pták. Vejít se dá jenom touhle Branou. Dřív byla jedna i na východě, ale ta je dávno zazděná. Zed je, jak vidíš, z cihel, ale nejsou to cihly, co znáš. Těchhle cihel se nikdo a nic netkne. Ani kanonáda, ani zemětřesení, ani orkán.“

Na ta slova vezme Strážný ze země třísku a začne ji ostřit nožem. Nůž podivuhodně dobře řeže a ze třísky je v momentě maličký klínek.

„Teď se dobře dívej,“ řekne Strážný. „V téhle Zdi nenajdeš mezi cihlami jedinou spáru. Není to totiž potřeba. Cihly dokonale sedí jedna na druhé a nedostaneš mezi ně už ani vlas.“

Strážný přejede hrotem klínku mezi cihlami, ale nedostane se do Zdi ani o milimetr. Zahodí dřívko a pohladí cihly špičkou nože. Ozve se nepříjemné, ostré škrábání, ale na cihlách nezůstane ani šrám. Strážný přezkoumá čepel, pak ji sklapne a vrátí zpátky do kapsy.

„Do téhle Zdi nikdo neudělá ani ten nejmenší škrábanec. Nikdo ji ani nepřeleze. To proto, že je to dokonalá Zed. Dobře

si to pamatuj. Z tohohle Města nikdo nikdy nevyjde. A proto ať tě nenapadají žádné hlouposti.“

Pak mě Strážný poplácá svou ohromnou prackou na rameni.

„Já přece vím, jak ti je. Ale koukni, tímhle si tu projdou všichni. Takže to koukej vydržet i ty. Pak se totiž všechno změní. Pak už tě nebude nic trápit ani bolet. To všechno zmizí. Zakrátko to nebude znamenat už vůbec nic. Radím ti dobře, zapomeň na ten stín. Tady jsi na konci světa. Tady svět končí a nikam dál se nedá jít. Ani ty už proto nikam nepůjdeš.“

Strážný domluví a ještě jednou mě pleskne po zádech.

Cestou domů se uprostřed Starého mostu opřu o zábradlí, a zatímco se dívám na řeku, přemýšlím o slovech, která mi dnes řekl Strážný.

Na konci světa.

Proč jsem ale musel opustit svůj starý svět a přijít sem, kde všechny světy končí, za jakých okolností, za jakým účelem a cílem, to jsou věci, na které si nedokážu vzpomenout. Něco, nějaká síla mě sem seslala. Síla absurdní a síla brutální. Kvůli ní teď ztrácím stín i svou paměť, kvůli nim mě má opustit i duše, kterou v sobě mám.

Řeka pod mýma nohama příjemně hučí. Je v ní písečný ostroh a na něm rostou vrby. Větve, visící nad hladinou, se příjemně pohupují s proudem. Voda v řece je krásně průzračná, u skal, kde voda stojí, jsem zahlédl ryby. Když se dívám na řeku, jsem vždycky tichý a klidný.

Z mostu se po schodech dá na ostroh sejít, ve stínu vrb stojí lavička, kolem ní vždycky odpočívá několik zvířat. Často tam scházím, rozdrobím chleba, který jsem si přinesl v kapse, nabízím ho zvířatům. Chvilku váhají, ale nakonec tiše natáhnou krky a drobtý z mé dlaně si vezmou. Dělávají to vždycky jen nejstarší kusy nebo mláďata.

Jak se prohlubuje podzim, začínají se jejich oči, připomínající jezera, víc a víc barvit smutkem. Žloutnoucí listí a usychající tráva jim ohlašují příchod dlouhého, zlého období hladu. Období, které, jak prorokoval starý pán, bude nejspíš dlouhé a zlé i pro mne samého.

11. Oblékání, meloun, chaos

Když ručičky hodin ukázaly devět, zvedla se z postele, posbírala z podlahy rozházené šaty a pomalu a bez jakéhokoli spěchu se oblékla. Opřený o loket jsem ji při tom koutkem oka nepřítomně pozoroval. Jak si tu tak jeden po druhém navlékala jednotlivé kusy oblečení, vypadala jako nějaký drobounký ptáček uprostřed zimy; ptáček s ladnými pohyby, mezi kterými není ani jeden zbytečný a kolem kterého se vznáší jakýsi tichý mír a klid. Zatáhla si zip u sukně, popořadě shora dolů zapnula knoflíky u blůzy a nakonec se ještě posadila na postel a natáhla si punčocháče. Načež mě políbila na tvář. Dívek, které vás okouzlí tím, jak se svlékají, běhají po světě hejna, těch, co to dokážou při oblékání, je mnohem a mnohem méně. Když měla na sobě všechno oblečení a hřbetem ruky si shrnula své dlouhé vlasy z čela dozadu, pokojem jako by náraz zavanul čerstvý a svěží vzduch.

„Díky za vynikající jídlo,“ řekla.

„Nemáš vůbec za co.“

„To si vždycky vaříš takhle?“ zeptala se.

„Jenom když nemám tolik práce,“ odpověděl jsem jí. „Když mám napilno, není na to čas. To vždycky sním něco, co zbyde, nebo se jdu najíst ven.“

Usadila se na kuchyňskou židli, vytáhla z kabelky cigaretu a zapálila si.

„To já si sama moc nevařím. Jednak nemám vaření zas tak moc ráda, a když si představím, jak se vždycky před sedmou večer vrátím domů, navařím hromadu jídla a pak to všechno slupnu na posezení, sama sobě se začnu málem hnusit. Vždyť by to pak skoro vypadalo, jako bych žila jenom pro jídlo, nemyslíš?“

Pomyslel jsem si, že možná není ani tak daleko od pravdy.

Zatímco jsem se oblékal, vytáhla z kabelky notýsek, propiskou do něj něco napsala, lístek vytrhla a podala mi ho.

„To je moje číslo domů,“ řekla. „Až mě budeš chtít zas vidět nebo až ti zbyde jídlo a nebudeš vědět co s ním, určitě se ozvi. Dorazím hned.“

Když ode mne odešla i s třemi svazky knih o savcích v ruce, byl jako by podivně a ne zrovna příjemně ztichl. Přesl jsem k televizoru, dal stranou přehozené tričko a ještě jednou si tu jednorozí lebku prohlížel. Důkaz jsem na to samozřejmě žádný neměl, ale přesto jsem začínal mít takový dojem, jestli zrovna tohle není právě ta záhadná lebka, kterou na ukrajinské frontě vykopal nešťastný mladý kapitán pěchoty. Čím víc jsem se tak na ni díval, tím víc jsem měl pocit, že se k ní prostě musí pojit nějaká historie. Což ale samozřejmě mohlo být i tím, že jsem si právě sám podobných historií celou řadu vyslechl. Spíš hravě než s nějakým záměrem jsem popadl nerezové krbové kleště a znovu na lebku jemně poklepal.

Pak jsem sebral misky, talířky a sklenice, umyl je ve dřezu a utřel hadrem kuchyňský stůl. Už byl pomalu čas, abych se pustil do *shufflingu*. Aby mě při něm nic nevyrušilo, přepnul jsem telefon na záznamník, odpojil přívodní kabel od zvonku u dveří, nechal svítit jen stojací lampu v kuchyni a jinak pozhasínal v celém bytě. Po dobu minimálně dvou následujících hodin jsem se měl osaměle soustředit jen a jen na shufflování.

Mé heslo pro provádění *shufflingu* zní *Konec světa*. Na základě svého osobního tajného scénáře s tímto názvem pak při shufflování přerazuju předem vypraná data pro další počítačové přepočty. Slovo scénář tu samozřejmě znamená něco úplně jiného, než si možná vybaví běžný divák televizních seriálů. Tenhle scénář je mnohem chaotičtější a nemá pevnou dějovou linii. „Scénář“ tomu říkám jenom pro zjednodušení. Stejně totiž ani nevím, co se v něm přesně odehrává, jelikož mi to nikdy nikdo neřekl. Vím právě jen to, že jeho název zní *Konec světa*.

Tenhle scénář mi stanovila skupina vědců ze Systému. Abych se totiž mohl stát kalkulátorem, musel jsem nejprve absolvovat roční výcvik a složit závěrečnou zkoušku, načež mě na čtrnáct dní zmrazili, během té doby provedli kompletní rozbor mých mozkových elektromagnetických vln, z těch pak

abstrahovali cosi jako ústřední část mého vědomí, stanovili mi ji za přístupový scénář pro provádění *shufflingu* a vzápětí mi ho imputovali zpátky do mozku, tentokrát ovšem v převráceném pořadí. Poté mi sdělili, že jeho titul zní *Konec světa* a že je to moje heslo, bez kterého bych nemohl *shuffling* provádět. Tímhle způsobem tedy bylo moje vědomí od základu rozděleno na dvě různé části. Což znamená, že tu od té chvíle jednak byl jakýsi přirozený celkový chaos mého vědomí a v něm, zrovna jako jsou pecky v nasolených švestkách, navíc sedělo jádro mého vědomí v podobě jakéhosi kondenzátu toho chaosu.

Obsah tohoto kondenzovaného jádra se mi ovšem vysvětlit neuráčili.

„Není potřeba, abyste to věděl,“ oznámili mi. „Nic na světě totiž nepracuje tak přesně, jako právě nevědomost. Když člověk dosáhne určitého věku – naše podrobné propočty ho stanovují na dvacet osm let – přestane se jeho vědomí jako celek měnit. To, co totiž obecně označujeme jako změnu vědomí, představuje z hlediska celkového fungování mozku nepodstatnou, náhodnou odchylku v jeho nejsvrchnější vrstvě. A proto taky bude jádro vašeho vědomí, váš *Konec světa*, fungovat jako jádro přesně a beze změny, dokud nevydechnete naposled. Je vám zatím tohle všechno jasné?“

„Je mi to jasné,“ ujistil jsem je.

„Veškeré teoretické analýzy obsahu, o které byste se snad pokusil, jsou vám platné, asi jako byste se pokoušel rozkrájet meloun krátkými jehlami. Těmi se vám leda tak povede zanechat stopy na kůře, ale na dužinu se s nimi nedostanete nikdy. A právě proto je třeba, abychom vaši kůru a dužinu od sebe jasně separovali. Oni se totiž vždycky najdou na světě šťouralové, co se s největší radostí budou vrtat i jen v té slupce.“

„Jinými slovy,“ pokračovali pak, „musíme teď váš přístupový scénář nadobro uchránit před výkyvy v povrchových vrstvách vašeho vlastního vědomí. Předpokládejme, že bychom vám teď řekli, že je obsah vašeho *Konce světa* takový a takový. Že bychom vám ten meloun zkrátka sami zbavili kůry. Stoprocentně byste se v něm začal vrtat a nakonec byste ho snad ještě celý přetvořil. Tady by to mělo vypadat takhle, sem by ještě patřilo přidat to a to, říkal byste si. A kdybyste to

skutečně udělal, váš přístupový scénář by v tu ránu ztratil svou univerzálnost a bez té je *shuffling* nemožný.“

„Takže jsme vám ten váš meloun vybavili speciálně zesílenou kůrou,“ vložil se do toho další z nich. „Vy s jeho vnitřkem můžete navazovat spojení a vyvolávat si jej. Je to přece jen pořád ještě součást vás samého, že. Poznat ho ale nemůžete. Tam se totiž všechno topí v moři chaosu. A vy se do toho moře budete potápět s holýma rukama a s holýma rukama se z něj zase budete nořit ven. Rozumíte mi?“

„Myslím, že ano,“ řekl jsem já.

„Je v tom všem ještě další problém,“ pokračovali oni. „*Má vůbec člověk přesně znát obsah vlastního vědomí?*“

„To nevím,“ připustil jsem.

„Ani my nevíme,“ přiznali oni. „To je totiž otázka, která přesahuje pouhou vědu. Otázka stejného typu, před jakou se ocitli vědci, co vyvíjeli atomovou pumu v Los Alamos.“

„A možná že dokonce ještě o něco důležitější,“ pravil další z nich. „Takový závěr nám aspoň napovídá naše zkušenost. Proto je taky v jistém smyslu celá tahle záležitost vlastně opravdu extrémně riskantní pokus.“

„Pokus?“ podivil jsem se.

„Pokus,“ ujistili mě. „A nic víc vám už k tomu nemůžeme říct. Je nám líto.“

Potom mě instruovali, jak se má provádět *shuffling*. Musí se provádět o samotě, musí se provádět v noci, nesmím přitom být ani moc sytý, ani nalačno. A musím si třikrát po sobě poslechnout předepsaný zvukový signál. Ten mi právě umožní vyvolat si svůj scénář *Konce světa*. Současně s jeho vyvoláním se ale mé vědomí propadne do chaosu. Do chaosu, ve kterém právě provádím shufflování dat. Když *shuffling* končí, přeruší se jednak mé spojení s *Koncem světa*, jednak se mé vědomí navrací z chaosu ven. Když je pak *shuffling* nadobro u konce, nepamatuju si z něj absolutně nic. Pak ještě existuje i takzvaný *kontra shuffling*, při kterém celý proces probíhá v přesně opačném sledu. A poslouchá se při něm opačný zvukový signál.

Sečteno, podtrženo: šlo o program, nainstalovaný do mne. Z čehož dál plyne, že při *shufflingu* nejsem nic jiného než jakýsi nevědomý tunel. Všechno mnou jen prochází sem tam. Proto se

při něm taky vždycky cítím hrozně bezmocný a nesvůj. Při *brainwashi* je to jiná. Praní stojí člověka námahu, ale můžu na sebe zato být pyšný. Musím na něj totiž vždycky soustředit všechny svoje schopnosti.

Při *shufflingu* nějaká hrdost nebo schopnosti nehrají vůbec žádnou roli. Nejsem tehdy nic víc než používaná věc. *Někdo* prostě v tu chvíli za mými zády *něco* provádí a používá k tomu mé vědomí, o kterém já sám navíc naprosto nic nevím. Co se téhle činnosti týká, sotva mě při ní může těšit, že jsem licencovaný kalkulátor.

Samozřejmě ale nemám žádné právo, abych si pro přepočty vybíral své oblíbené metody. Dostal jsem licenci na provádění *brainwashe* a *shufflingu*, a ty taky musím provádět přesně tak, jak je stanoveno. A jestli se mi to nelíbí, můžu leda tak nechat svého kalkulátorování. Což ovšem dělat nehodlám. Až na to, že při té práci nesmíte nijak odporovat Systému, není žádné jiné povolání, které vám jako jednotlivci poskytuje takovou možnost svobodně projevit své schopnosti, navíc za slušný plat. Stačí, abych u toho vydržel takových patnáct let, a našetřím si tolik, že už v životě nebudu muset hnout ani prstem. Taky jsem kvůli té práci několikrát dělal úmorné posudkové testy a absolvoval ostrý výcvik.

I když u *shufflingu* není na překážku, když se člověk napije, a spíš vám nějakou tu skleničku ještě doporučují kvůli odbourání stresu, mojí osobní zásadou je naopak sedat si k shufflování vždycky absolutně střízlivý. Zvlášť teď, když před dvěma měsíci celou tuhle metodu „zmrazili“ a já už trochu vyšel ze cviku, bylo třeba dávat pozor víc než kdy jindy. Dal jsem si studenou sprchu, čtvrthodinku ostrého cvičení a dvě černé kávy. Což k pročištění hlavy stačilo bohatě.

A pak jsem otevřel trezor, vyndal z něj papír popsaný daty a malý magnetofon a položil to všechno na kuchyňský stůl. Nachystal jsem si pět vzorně ořezaných tužek a zápisník a posadil se ke stolu.

Nejdřív ze všeho vždycky připravím magnetofon. Nasadím si sluchátka, zapnu spínač, nechám digitální počítadlo dojít na 16, vrátím ho na 9, a když pak ještě deset vteřin podržím zámek, číslice na počítadle zmizí a začne běžet zvukový signál.

Pokud to udělám jakýmkoli jiným způsobem, záznam na pásku se automaticky vymaže.

Když byl magnetofon nastavený, položil jsem napravo nepopsaný blok, nalevo data určená ke konverzi. Tím byly přípravy úplně u konce. Nastavil jsem červené kontrolky alarmu na dveřích a všech oknech, kterými se sem dalo vlézt, na ON. Všechno bylo tak, jak má. Když jsem natáhl ruku a stiskl PLAY, ozval se signální tón, po kterém brzy následovala neslyšná vlna vlahého chaosu, který mě nadobro pohltil.

Mě
Pohltit ————— Brzy Chaosu —————>

Se signální tón, po kterém

12. Mapa konce světa

Hned druhý den po setkání se stínem se co nejrychleji pouštím do přípravy mapy.

Nejdřív ze všeho vystoupím na vrchol Západního vrchu a rozhlížím se odtud po okolí. Kopec však není vysoký natolik, aby se odtud dalo přehlédnout celé Město, a moje pozorovací schopnosti jsou teď navíc minimální, tvar Zdi, táhnoucí se kolem města, proto nezvládám jasně zachytit. Jediné, co jsem s to postřehnout, je přibližná rozloha Města.

Není nijak obrovské, ale ani zrovna malé. Jinými slovy, není tak velké, že by to bylo nad mou představivost a chápání, není ale ani tak malé, aby si ho člověk mohl jednoduše vtisknout do paměti. K ničemu dalšímu už jsem na vrcholku Západního vrchu nedospěl. Město obtáčí dokola Zeď, řeka ho dělí na severní a jižní část, podvečerní nebe barví řeku do mdlých odstínů. Nakonec zazní roh a okolí jako tisíce bublinek zaplaví zvuk zvířecích kopyt.

Abych zachytil obrysy Zdi, nezbyvá mi nakonec nic jiného než putovat pěšky podél ní. Není to ale vůbec snadné. Nemůžu se pouštět ven jindy než v zatažené dny anebo navečer, a pokud se vydám dál od Západního vrchu, musím dávat velký pozor. Někdy se stává, že se v cíli mé výpravy náhle rozjasní, nebo naopak začne lít jako z konve. Proto se mi každý den ráno dívá Plukovník na oblohu, jak dnes potáhnou mraky. Jeho předpovědi obvykle vycházejí.

„To proto, že už tu na nic jiného než na počasí ani nemyslím,“ říká starý pán spokojeně. „Až se na ty mraky budeš dívat den co den jako já, taky to poznáš.“

Ani on však nedokáže předpovědět náhlé změny počasí, a tak mé výlety ani s jeho přispěním nejsou docela bez nebezpečí.

Kromě toho je v okolí Zdi spousta křovin, lesíků i skalisek, takže dostat se až k ní a pořádně si ji prohlédnout není mnohdy

vůbec tak jednoduché. Všechny obydlené domy se táhnou v blízkosti řeky, a jakmile se od nich jen trochu vzdálím, je nečekaně těžké už jenom najít nějakou cestu. I jakž takž průchozí vyšlapané pěšiny se tu často vytrácejí v prázdnu nebo mizí v šípkových křovinách a v takovém případě je vždycky musím buď pracně a zdoluhavě obcházet, nebo se vrátit stejnou cestou, jako jsem přišel.

Svoje průzkumy se rozhodnu zahájit na západním konci Města, tam, co u Západní brány stojí bouda Strážného, a odtud pokračovat po směru hodinových ručiček kolem celého města. V začátcích to jde mnohem snáz, než jsem čekal. V úseku Zdi od Brány na sever se v jejím sousedství táhne do nedohledna rovná pláň zarostlá do pasu vysokou travou, mezi kterou, docela volně a nerušeně, vede krásná cesta, jako by ji tam vyšli. Na pláni si postavili hnízda ptáci podobní skřivanům, vzlétají z trav, poletují dokola oblohou a hledají potravu, aby se pak zase vrátili, odkud se vznesli. Zhlédnu i několik zvířat, i když jich není moc. Hlavy a záda jim vyplouvají z pláně, dočista jako by se vznášely na vodní hladině, po které se zvířata pomalu přesouvají sem tam a hledají zelené výhonky, které se dají spást.

Když chvíli postupuju kupředu a zahnu pak podél Zdi doprava, zhlédnu směrem na jih chátrající stará kasárna. Rovnoběžně vedle sebe tři strohé, patrové budovy bez jakýchkoli dekorací, a kousek stranou od nich i hlouček staveb, co zřejmě byly důstojnické ubytovny, o něco mrňavější, než jsou domy úředních rezidencí. Mezi budovami jsou vysázené stromy, kolem nich postavené nízké kamenné zídky. Všechno se to ale už ztrácí ve vysoké trávě a nikde není ani noha. Možná že vysloužilci ubytovaní v úředních rezidencích dřív bydlívali právě v některém z místních baráků. A pak se něco stalo, přestěhovali je do rezidencí na Západní vrch a kasárna zpustla. Ta širá pláň zarostlá travou sloužila nejspíš dřív jako cvičiště, v trávě jsou místy vidět staré zákopy nebo kamenná plošina pro vlajkový stožár.

Když postupuju stále na východ, rovná planina brzy skončí a začínají háje. V pláni se ponenáhlu tu a tam objevují křoviska, a z nich zanedlouho vyvstávají opravdové háje. Většina křovin raší ze starých pařezů; úzké kmeny se proplétají ve snaze dostat

se vzhůru a roztahují své větve přesně ve výšce mezi mými rameny a hlavou. Pod nimi bují nejružnější podrost, tu a tam rozkvétají zčernalé květy velké jako prst. Jak přibývá křovišť, začíná se i dramaticky vlnit terén a mezi křovím se ukáže i několik druhů vysokých stromů. Kromě malých ptáků, co občas za zpěvu přeletí z větve na větev, už není slyšet vůbec nic.

Jak tak postupuju dál a dál prošlapanou pěšinou, rostou i stromy stále houšť a houšť a vysoko nad hlavou mi všechno zakrývají jejich větve. Tím se i můj výhled stále zhoršuje a sledování Zdi začíná být nemožné. Nedá se nic dělat, vydávám se po pěšině zahýbající k jihu zpátky do Města, přecházím Starý most a vracím se domů.

Ani s příchodem podzimu nemám nakonec z Města zakresleno nic víc než jeho nanejvýš neurčité obrysy. V krátkosti a přibližně řečeno je terén Města v západovýchodním směru protáhlý, jen na severu a na jihu jako vybouleniny vyčnívají Severní háje a Jižní vrch. Svahy na východní straně toho kopce jsou zbrázděné drsnými útesy, které se potom podél Zdi táhnou ještě dlouhou dobu. Ve východní části Města se pak po obou stranách řeky prostírají Lesy, mnohem divočejší a ponuřejší než Severní háj, a nevedou tu skoro vůbec žádné cesty. Je tu jen ta, po které se dá dojít podél řeky k Východní bráně, kde se mi daří uvidět Zeď. Východní brána se, přesně jak říkal Strážný, ztrácí pod masivním nánosem jakéhosi betonu a dovnitř ani ven se tudy nikdo nemůže dostat.

Řeka, co pádí dolů z Východního hřebene, podtéká vedle Východní brány Zeď a objevuje se nám tu před očima, pak teče jako podle pravítka středem Města k západu a u Starého mostu tvoří několik krásných písečných kos. Přes řeku vedou tři mosty. Východní, Starý a Západní. Starý most je z nich nejstarší, největší a taky nejkrásnější. Když řeka proteče pod Západním mostem, stočí se prudce k jihu, a tak trochu jako by se chtěla vrátit k východu, nakonec dosáhne jižní Zdi. Před ní se ještě v hlubokém údolí zařízne do svahu Západního vrchu.

Zeď na jihu však řeka nepodtéká. Jen kousek od ní totiž vytváří Tůň a odtud se propadá do jeskynního systému ve vápencovém dně. Podle toho, co mi říkal Plukovník, se pod krasovou plání, co se za hradbami táhne, kam jen oko dohlédne,

větví podobné nespočetné podzemní žíly vod jako oka velikánské sítě.

Samozřejmě že i tehdy stále a bez oddechu pokračuje mé čtení snů. V šest hodin večer otvírám vrata Knihovny, povečeřím s dívkou a pak čtu staré sny.

Během jednoho večera už jich teď dovedu přečíst pět nebo šest. Mé prsty zvládají bez obtíží sledovat spleť světelných vláken a obrazy i hlasy v nich obsažené už cítím mnohem jasněji. Ještě jsem nepochopil, co přesně znamená číst staré sny, a netuším ani, na jakém principu vlastně fungují, ale z dívčiny reakcí vidím, že se mi už čtení daří docela dobře. Oči mě už nebolí, ani když se dívám přímo do záře, kterou lebka vydává, a i následná únava je mnohem a mnohem příjemnější. Vyčtené lebky rovná dívka jednu po druhé na pult. Když přijdu příští večer do Knihovny, jsou už lebky z pultu do jedné pryč.

„Děláte úžasné rychlé pokroky,“ říká mi. „Jde to mnohem rychleji, než jsem vůbec doufala.“

„A kolik vlastně je těch lebek?“

„Hrozně moc. Takový tisíc nebo dva. Nechcete se podívat?“

Zavede mne do archívu za pultem. Je to veliká prázdná místnost připomínající školní třídu, kde se v mnoha a mnoha řadách polic táhnou jedna za druhou bílé lebky zvířat, kam jenom váš zrak pohlédne. Mnohem spíš než sklad knih ten pohled připomíná nějaké pohřebiště. Chlad, čišící z mrtvých, tiše zaplavuje sál.

„A jéje,“ vydám ze sebe. „To bych rád věděl, kolik mi na tohle padne let?“

„Tohle všechno přece nemusíte přečíst vy,“ říká mi. „Stačí, když přečtete tolik, co zvládnete. Co zbyde, přečte zas příští Čtenář snů. Staré sny budou do té doby spát.“

„A vy pak budete pomáhat zase jemu? Tomu dalšímu čtenáři?“

„Nebudu. Jsem tu jen proto, abych pomáhala vám. Tak to bylo dáno. Jednomu Čtenáři snů smí pomáhat jen jediný Knihovník. Až proto přestanete staré sny číst, budu odsud z knihovny muset odejít i já.“

Přikyvují. Nepochopil jsem sice ani trochu, proč to tak musí být, připadá mi to ale přesto jako docela přirozená věc.

Opření o zeď okamžik pozorujeme řady bílých lebek vyrovnané v policích.

„Byla jste někdy na jihu u Tůně v řece?“ zkusím se jí zeptat.

„Byla, to víte, že ano. To už je ale hrozně dávno. Když jsem byla malá, zavedla mě k ní matka. Normální lidi tam skoro nechodí, matka ale byla trochu jiná. Proč vás jižní tůň tolik zajímá?“

„Chtěl bych se tam jít podívat.“

Vrtí hlavou. „U Tůně je to ale mnohem nebezpečnější, než si dokážete představit. Vůbec byste se k ní neměl přibližovat. Jednak není proč a za druhé to tam není ani tolik zajímavé. Co vás tam tolik táhne?“

„Chtěl bych to tu prostě trochu líp poznat. Co to půjde, každý kout. A jestli mě nedoprovodíte, půjdu sám.“

Chvilí se na mne dívá, ale zanedlouho si rezignovaně vzdychne. „Dobrá tedy. Nevím sice, proč bych musela poslouchat zrovna vás, ale samotného vás tam pustit nemůžu. Dobře si ale pamatujte jedno: té Tůně se hrozně bojím a vůbec se mi nechce na takové místo chodit ještě jednou. Leží na něm docela jistě něco nepřírozeného.“

„Žádné strachy,“ uklidňuju ji. „Když půjdeme ve dvou a budeme dávat pozor, nemáme se přece čeho bát.“

Vrtí hlavou. „Vy jste Tůň nikdy neviděl, nemůžete vědět, proč z ní jde takový strach. Voda v ní není obyčejná voda. Je to voda, co volá a láká lidi. Nelžu vám.“

„Nebudeme se k ní pouštět blízko, dám na to pozor,“ slibuju jí a беру ji za ruku. „Podíváme se jenom z dálky. Stačí mi jeden jediný pohled.“

* * *

Tmavého listopadového odpoledne se spolu po obědě vydáváme k Tůni. Jelikož kousek před Tůní, kde na jihu řeka vytváří hluboké údolí, jako by chtěla proniknout západními svahy Západního vrchu, roste ukrutné křoví, které nám uzavírá cestu, musíme postupovat, jako bychom chtěli zadem z východu obejít Jižní vrch. Jelikož ráno pršelo, tlusté vrstvy spadaného listí, co pokrývají zemi, nám při každém došlápnutí vlhce začvachtají pod nohama. Cestou nás z protisměru míjejí dvě zvířata. Projdou kolem nás bez zájmu, zlaté hlavy se beze spěchu kývají vlevo a vpravo.

„Ubývá jim už potravy,“ říká dívka. „Blíží se zima a všichni teď jako o život hledají nějaké plody ze stromů. Proto se taky potulují i v těchhle místech. Sem obvykle nikdy nevzkročí.“

Poté, co opouštíme svahy Jižního vrchu, už žádná zvířata nevidíme a ztrácí se nám i všechny pořádné cesty. Zatímco postupujeme uschlou planinou, kde nespátříte člověka, přes zpustlé usedlosti chátrajících domů, začíná být pomalu slyšet hukot Tůně.

Nepřipomíná to nic, co jsem kdy v životě slyšel. Není to ani hučení vodopádu, není to ani skučení větru, není to podzemní hřmění. Podobá se tak nejspíš chraptivým vzdechům vydávaným z ohromného hrdla. V jednu chvíli zazní nízko, v jinou zase vysoko, jindy zas se ozývají trhaně, nepokojně, jako by je cosi dusilo.

„Zní to, jako když někdo na někoho křičí,“ říkám jí.

Jenom se ke mně otočí a neřekne nic, a zatímco rukama v rukavicích rozhrnuje křoví, pokračuje dál v cestě vpřed.

„Cesta od poslední hrozně zarostla,“ říká mi. „Když jsem tu byla kdysi, bylo to mnohem snazší. Možná bychom se měli vrátit.“

„Vždyť už jsme se dostali až sem. Pojďme aspoň zkusit dojít tak daleko, jak to jenom půjde.“

Když ve vlnících se houštinách pokračujeme asi deset minut za zvukem vody, otevře se nám znenadání výhled. Dlouhý pás křovin tu končí a před námi se podél řeky prostírá doširoka rovná travnatá pláň. Napravo je vidět hluboké údolí, které vymlela řeka.

Proud, jenž si tím údolím prodral cestu, se potom doširoka rozlévá mezi křovisky a za nimi pak dosáhne stepi, na níž právě stojíme my. V místě, kde krátce předtím, než vteče do pláně, opisuje řeka poslední oblouk, začíná náhle voda ztrácet na rychlosti a současně i její odstín ponenáhlu přechází do zlověstně hluboké modři, aby se o kus dál nadula dočista jako had, co pohltil nějaké menší zvíře, a vytvořila svou ohromnou Tůň. Podél řeky se k té Tůni vydávám.

„Nepouštějte se tam,“ varuje dívka a chytá mě zlehka za paži. „Navenek vypadá poklidně a bez jediné vlnky, pod hladinou se ale všechno jen tak točí. Jak vás vír jednou vtáhne, už podruhé nevyplavete.“

„Jak je tam asi hluboko?“

„To si vůbec nedokážu představit. Víry jsou jako vrták, neustále vymílají dno. To je proto pořád hlubší a hlubší. Říká se, že prý tam dřív házeli jinověrce a zločince...“

„A co se s nimi potom stalo?“

„Koho tam jednou hodili, ten už víckrát nevyplaval. O jeskyních už jste přece určitě slyšel? Pod Tůní jich leží celá řada, a když vás to do nich jednou nasaje, už tam pak ve tmě bloudíte navěky.“

Monstrózní vzdechy, které tu jako pára visí nad Tůní, mají ve své moci celé okolí. Málem jako by někde v hlubinách země sténaly v agónii nesčetné zástupy lidí.

Najde kousek dřeva velký jako dlaň a hodí jej doprostředka Tůně. Když dopadne do vody, krouží úlomek chvíli na hladině, pak se však zničehonic párkrát zachvěje, a úplně jako by jej něco stáhlo za nohu, nám mizí uprostřed vod, aby se už víckrát nevynořil.

„Jak už jsem vám řekla, na dně tu jsou hrozně silné víry. Což jste teď už asi pochopil.“

Posadíme se na rovině ani ne deset metrů od Tůně a žvýkáme chleba, který jsme si přinesli po kapsách. Pokud se díváme z dálky, působí okolní scenérie málem jako zosobněný klid a mír. Planina se barví podzimními květy, listí na stromech plane svěží červení a uprostřed toho všeho svítí jako zrcadlo bez jediné vlnky *tůň*. Na její protější straně se věží bílé vápencové útesy a nad nimi, jako by na ně chtěly spadnout, černě ční cihlové řady Zdi. Kromě dechu, co vydává Tůň, panuje kolem dokonalé ticho, ani lísteček se nepohne.

„K čemu vlastně tolik potřebujete mapu?“ ptá se dívka. „Až ji budete mít, už se stejně z Města nebudete moci hnout na krok.“ Omete si z kolen drobty chleba a zadívá se k Tůni. „Nebo snad odsud chcete odejít?“

„Mlčky zavrtím hlavou. Sám nevím, jestli to znamená že ne, nebo se jen nemůžu rozhodnout. Nevím totiž ani tohle.“

„Já nevím,“ řeknu jí. „Chtěl bych prostě poznat Město. Jak vypadá, jak je utvořené, jak se v něm kde žije, to všechno mě zajímá. Chci vědět, co mě tu určuje a co mě podlamuje. Sám nevím, co se za tím vším skrývá.“

„Žádné *za tím* není,“ říká dívka. „Copak to nevíte? Tady je pravý a nefalšovaný konec světa. Nezbývá nám, než tu zůstat navěky.“

Natáhnu se na záda a zírám na oblohu. Nebe, ke kterému můžu vzhlížet, je vždycky zatažené a tmavé. Půda, zmáčená ranním deštěm, je studená a vlhká, obklopuje mě ale příjemná vůně země.

Několik zimních ptáků vzlétne s pleskotem křídel z křovišť, přelétne Zed' a zmizí na jižním nebi. Zed' totiž překonají jediné ptáci. Nízko visící těžká opona mraků svědčí o nadcházející kruté zimě.

13. Frankfurt, dveře, nezávislí pracovníci

Vědomí se mi, tak jako vždycky, vracelo postupně od krajů zorného pole. Nejprve jsem úplně vpravo zaregistroval dveře do koupelny a docela vlevo stojací lampu, a tahle uvědomění se pak z okrajů kousek po kousku přesouvala dovnitř, až se nakonec spojila uprostřed, asi jako když se na jezeře zatahuje led. V samém středu zorného pole jsem teď měl budík, jehož ručičky ukazovaly jedenáct hodin pětadvacet minut. Ten budík jsem dostal na čísi svatbě, jako dárek na památku. Aby člověk vypnul jeho zvonění, bylo tomu přístroji třeba napravo stisknout červený knoflík a současně i nalevo knoflík černý. Jinak jste proti němu neměli šanci. Což mělo být osobité zařízení, jak člověku zabránit, aby ještě napůl ve spaní nevypnul popaměti bzučák a zase neusnul, jak už se to tak na světě často stává, a dlužno říct, že kdykoliv ten vynález začal zvonit, musel jsem se, abych zvládal stisknout oběma rukama tlačítka na protilehlých stranách, skutečně v posteli posadit a položit si budík na klín, čímž už právě mé vědomí nevyhnutelně podniklo ten jeden nebo dva zásadní první kroky do světa bdění. Jak už jsem řekl, dostal jsem ten budík na památku na něčí svatbě. Nepamatuju se už, čí svatba to vlastně byla. Když mi bylo tak něco kolem pětadvaceti a měl jsem kolem sebe přece jenom ještě něco málo lidí toho druhu, který označujeme jako přátele a známé, absolvoval jsem i několikaleté období svatebních obřadů, na jednom z nich jsem právě přišel i k svému budiči. Sám od sebe bych si hodiny otravné tak, že se dožadují vypínání obouruč, v životě nepořídil. Vstávání mi nikdy nedělalo zvláštní problémy.

Když se teď tedy obě poloviny mého zorného pole znovu propojily právě na budíku, rychle jsem ten přístroj navyklým pohybem usadil na klín a oběma rukama stiskl červené a černé

tlačítko. Načež jsem si poprvé všimnul, že jeho bzučák vůbec nezvoní. Nespál jsem, ergo nebyl ani nařízený budík; ten jsem prostě jen náhodou nechal na stole v kuchyni. Jelikož jsem prováděl *shuffling*. Z čehož vyplývá, že teď nemám zapotřebí budík vypínat.

Vrátil jsem tedy budík na stůl a rozhlédl se kolem sebe. V pokoji se od chvíle, kdy jsem začal se *shufflingem*, nezměnilo ani to nejmenší. Červená kontrolka alarmu stále svítila na ON, v koutě stolu stál prázdný šálek od kávy. Na skleněném tácku, použitém jako popelník, ležel natažený nedopalek její poslední cigarety. Marlboro Light. Beze stopy rtěnky. Když na to tak přišlo, vlastně se vůbec nelíčila.

Potom jsem překontroloval zápisník a tužky. Z původních pěti vzorně ořezaných tužek tvrdosti F teď byly dvě přelomené, dvě dokulata upsané po kořen a jen jedna jediná zůstala v původní podobě. V pravém prostředníčku mě ještě trochu brnělo, jako to bývá, když člověk hodně dlouho píše. *Shuffling* byl u konce. Celých šestnáct stran zápisníku bylo hustě popsaných drobnými ciframi.

Tak jak mám popsáno v manuálu, jsem nejprve porovnal objemy dat překonvertovaných při *brainwashi* a těch, co prošla *shufflingem*, načež jsem data z *brainwashe* sprovedil ze světa spálením ve dřezu. Zápisník jsem uložil do bezpečnostní skříňky a tu pak i s magnetofonem zavřel do trezoru. A pak jsem se uvelebil na pohovce a pořádně si vzdychnul. Půlku práce bychom tedy měli z krku. Minimálně den teď nemusím dělat vůbec nic.

Nalil jsem si do sklenice na dva prsty whisky, zavřel oči a na dva rázy to do sebe nalil. Vlažný alkohol mi protekl hrdlem, vlil se do jícnu a nakonec dorazil do žaludku. Zanedlouho se mi jeho teplo začalo šířit cévami do celého těla. Nejdřív se mi prohřál hrudník a tváře, pak ruce, nakonec teplo postoupilo do nohou. Šel jsem do koupelny a vyčistil si zuby, vypil dvě sklenice vody, vymočil se, pak odešel do kuchyně, znovu ořezal tužky a urovnal je do misky na tužky. Potom jsem odnesl budík k posteli, vypnul telefonní záznamník a vrátil ho na místo. Hodiny ukazovaly jedenáct hodin, sedmapadesát minut. Zítřek ještě zbýval celý a netknutý. Rychle jsem shodil šaty, oblékl si pyžamo, zavrtil se do postele, přitáhl si peřinu až po bradu a

zhasnul světlo na nočním stolku. V duchu jsem se rozhodl následujících dvanáct hodin jen spát a spát. Nikým nerušený naspat svých vrchovatých dvanáct hodin spánku. Ať si zpívají ptáci, ať se lidi vypravují narvaným vlakem do práce, ať si třeba v kdovíkterém koutě světa vybuchují sopky, ať si kdovíjaké izraelské komando likviduje na Středním východě vesnici XY, já prostě hodlám spát.

Pak jsem si představoval, jaké to bude, až s kalkulátorstvím jednou praštím. Našetřím dostatek peněz, ke kterým mi ještě přibude důchod, takže si budu bez problémů žít a učit se řecky a na cello. Naložím futrál s cellem dozadu do auta, odjedu do hor a tam budu sám samojediný cvičit a cvičit, jak se mi jenom zlíbí.

Když všechno dobře půjde, možná bych si dokonce mohl koupit v těch horách nějakou chatu. Pěknou útulnou chatu s kuchyní. Tam si budu číst, poslouchat hudbu, pouštět si na videu staré filmy a vařit. Při tom vaření jsem si vzpomněl na dlouhovlásku z informací z knihovny. Nebylo by vůbec špatné, kdybychom tam – tedy v tom domě v horách – mohli být spolu, napadlo mě. Já bych vařil, ona by jedla, a bylo by to.

Jenže jak jsem tak dumal o vaření, zničehonic jsem usnul. Spánek na mě padnul, jako když se protrhne obloha. Cello, chata v horách i vaření se jedno za druhým někam vytratily a zbyl jsem jen já, potopený ve spánku jako tuňák v oceáně.

Někdo mi vyvrtal do hlavy díru a tou se mi pak rozhodl cpát dovnitř něco jako neohebnou šňůru z krouceného papíru. Šňůra byla dlouhá a ten kdosi pěchoval o sto šest. Mával jsem rukama a snažil se to šňůře překazit, ale mizela mi v hlavě jako zjednaná.

Posadil jsem se, přejel si dlaněmi po obou stranách hlavy, ale po šňůře ani stopy. Zrovna tak po nějakých dírách. Bylo jen slyšet zvonek. Zvonil a zvonil a zvonil. Popadl jsem budík, položil si ho na klín, oběma rukama stiskl červený a černý knoflík. Nijak jsem si tím ovšem nepomohl. Zvonil totiž telefon. Ručičky budíku ukazovaly osmnáct minut po čtvrté. Venku byla ještě tma tmoucí – bylo tedy osmnáct minut po čtvrté ráno. Vstal jsem z postele, doběhl do kuchyně, popadl sluchátko. Pokaždé, když mi takhle uprostřed noci zazvoní

telefon, se svatosvatě ujišťuju, že ten krám tentokrát už doopravdy začnu před spaním vracet do ložnice, kam patří, na což ale vždycky téměř vzápětí zapomínám. Čímž si do budoucna zajišťuju další kola holení naražených o nohu stolu nebo o sporák.

„Haló?“ pravil jsem.

Na druhé straně drátu se neozvalo nic. Vládlo tam takové ticho, jako byste konec linky pohřbili do písku. „Haló?!“ zakřičel jsem do sluchátka.

Jenže sluchátko bylo dál hluché jako kus dřeva. Nebyl slyšet ničí dech, nebylo slyšet vůbec nic. Jen ticho, tak hluboké, že by měl jeden málem obavy, aby se do něj po drátě nepropadl sám. Dostal jsem vztek, zavěsil telefon, vytáhl z lednice mléko a dal si pár pořádných loků, načež jsem se zas odebral do postele.

Podruhé se telefon ozval ve čtyři čtyřicet pět. Zase jsem vylezl z postele, stejnou trasou došel k telefonu, zvednul sluchátko.

„Haló?“ vydechl jsem.

„Dobrý den,“ pravil ženský hlas. Nedovedl jsem odhadnout, komu může patřit. „Omlouvám se vám za to předchozí volání. Něco narušilo zvukové pole. Takže mi to někdy prostě vypojí zvuk,“ ozvalo se ze sluchátka.

„Vypojí zvuk?“

„Přesně tak,“ pravila ta žena. „Zničehonic to začalo zlobit. Nejspíš se něco stalo dědečkovi. Poslechněte, slyšíte mě dobře?“

„Slyším,“ ujistil jsem ji. Byla to pochopitelně vnučka toho podivínského staříka, který mi věnoval jednorozí lebku. Ta tlustá a v růžových šatech.

„Nejdřív se dědeček dlouho nevracel a potom začaly problémy na zvukovém poli. Bojím se proto, že se přihodilo něco hrozného. Když mu zavolám do laboratoře, nebere mi to. Co když ho přepadli pokoutníci a něco mu udělali?“

„A není to jenom nějaké nedorozumění? Nezabral se váš dědeček třeba do pokusů, že se tak dlouho neozývá? Tuhle si přece taky celý týden nevšiml, že chodíte s odstraněným zvukem? On je myslím přesně ten typ, co se do něčeho zabere a pak zapomene na všechno ostatní.“

„To určitě ne. To nepřipadá v úvahu. Jsem si naprosto jistá. Mezi mnou a dědečkem je totiž něco jako citové pouto. Když se jednomu z nás něco přihodí, druhý to pozná. Dědečkovi se něco muselo stát. Něco strašného. Něco, co rozbilo akustickou bariéru, to je jasné. A kvůli tomu je teď v nepořádku i podzemní zvukové pole.“

„Cože?“

„Akustická bariéra je zařízení, co vysílá speciální zvuk, který zabraňuje pokoutníkům, aby se přiblížili. To zařízení teď něco násilím poškodilo a tím se narušila i akustická rovnováha v okolí. Pokoutníci docela určitě dědečka přepadli.“

„Ale co by z toho měli?“

„Po výsledcích dědečkových výzkumů pase kdekdo. Pokoutníci, kódmani a spousta jiných. Ti všichni se pokoušeli získat jeho objevy. Nabízeli mu nejružnější obchody, ale děda je všechny odmítnul a strašně se rozzlobil. Prosím vás, honem sem přijďte. Opravdu se musela stát nějaká hrozná věc. Potřebuju vaši pomoc. Prosím.“

Představil jsem si, jak se pokoutníci plíží temnými podzemními chodbami. Už jen z pomyslení, že bych se tam měl za nimi v tuhle chvíli vydat, mi naskakovala husí kůže.

„Poslyšte, nevykládejte si to ve zlém, ale moje práce je jen a pouze provádět přepočty. Nic jiného jednak nemám ve smlouvě, jednak na to ani nestačím. Pokud vám můžu být nějak užitečný, samozřejmě to s radostí udělám. Jenže na to, abych se teď šel prát s pokoutníky a zachraňovat z jejich spárů vašeho dědu, prostě a jednoduše nemám. To byste měla nechat na profesionálech od policie nebo ze Systému, prostě na někom, kdo na to má speciální výcvik.“

„Volat policii je naprosto vyloučené. To by znamenalo zveřejnit úplně všechno a to by byl doopravdy malér. Kdyby se teď dědovy objevy dostaly na veřejnost, byl by to konec světa.“

„Konec světa?“

„Prosím,“ řekla ona. „Rychle přijďte a pomozte mi. Jestli to neuděláte, už nepůjde udělat vůbec nic. Hned po dědovi totiž pasou po vás.“

„Proč by to dělali? O výzkumech vašeho dědečka přeci nic netušíte ani vy, natož pak já?“

„Vy jste totiž *klíč*. Bez vás se nikomu nepodaří otevřít dveře.“

„Ne že bych vám teď nějak zvlášť rozuměl,“ poznamenal jsem.

„Dopodrobna vám to teď po telefonu nevysvětlím. Je to ale moc důležité. Mnohem důležitější, než vůbec tušíte. Musíte mi věřit. *Ve svém vlastním zájmu*. Jestli něco neuděláte, dokud ještě není pozdě, bude konec. Nepřeháním.“

„Co mám s vámi dělat,“ řekl jsem a podíval se na hodiny. „No, každopádně byste teď odtamtud, co jste, asi měla hodně rychle odejít. Pokud je ta vaše předtucha pravdivá, bude tam za chvíli taky pěkně horko.“

„Kam bych ale měla jít?“

Vysvětlil jsem jí, jak se v Aojamě dostane do jednoho supermarketu s celonočním provozem. „Počkejte tam na mě v kafebaru. Dorazím v pět třicet.“

„Já mám strach. Mám dojem, že...“

A všechno zase zmlklo. Několikrát jsem do telefonu zakřičel, ale odpověď se nekonala. Ze sluchátka stoupalo ticho jak od hlavně kouř. Prostě narušené zvukové pole. Zavěsil jsem, svlékl pyžamo a navlékl se do teplákové bundy a bavlněných kalhot. V rychlosti jsem se ještě v koupelně oholil elektrickým strojkem, umyl se, u zrcadla se přičisnul. Z nedostatku spánku jsem měl obličej nakynulý jak laciný tvarohový dort. Nepřál jsem si nic jiného než spát. Pořádně se prospat, nabrat síly a pak vést normální život slušného člověka. Proč mě už konečně nenechají na pokoji? Co mám já co dělat s nějakými jednorožci a pokoutníky?

Navlékl jsem si přes bundu ještě nylonovou větrovku, do kapsy strčil peněženku, nějaké drobné a nůž. A po kratším váhání nakonec ještě zabalil lebku jednorožce do dvou ručníků, strčil ji i s kleštěmi do sportovní brašny a vedle ještě vrazil bezpečnostní schránku s přeshufflovanými daty. V tomhle domě opravdu nebylo bezpečno. Otevřít dveře do bytu a trezor by profesionálovi nezabralo víc času než přeprat kapesník.

Nakonec jsem si obul své zpola vyprané tenisky a se sportovní brašnou v ruce vyšel z pokoje. Na chodbě ani noha. Výtah jsem ignoroval a sešel po schodech. Ještě se nerozvednilo

a v domě vládlo dokonalé ticho. Ani na parkovišti v suterénu nebyla živá duše.

Což bylo zvláštní. Ticha bylo jaksi trochu moc. Pokud jim opravdu tolik šlo o lebku, slušelo by se tu nechat někoho na hlídce, třeba i jen jediného člověka, ale tady nebyl nikdo. Skoro jako by na mě zapomněli.

Otevřel jsem dveře auta, usadil kabelu na sedadlo spolujezdce, nastartoval. Bylo krátce před pátou. Za soustavného rozhlížení po okolí jsem vyjel z parkoviště a zamířil do Aojamy. Ulice byly prázdné a krom taxikářů, jedoucích domů z práce, a nočních rozvážkových nákladňáků nebylo vidět jediné auto. Občas jsem se podíval do zrcátka, nezahlédl jsem ale, že by za mnou někdo jel.

Bylo to celé nějak divné. Způsoby kódmanů jsem znal dobře. Ti když se pro něco rozhodli, šli do toho nadoraz a na plný plyn. Bylo nemyslitelné, že by si podobně fušerským způsobem najímali plynáře, nebo pak zanedbávali moje hlídání. Rozhodovali se vždycky pro nejrychlejší a nejjistější metodu a vykonávali ji bez váhání. Před dvěma lety jednou pochytili pět kalkulátorů a pak jim všem elektrickou pilou odřízli vršek lebky, aby jim mohli vybrat mozky a zaživa z nich vyčíst data, o která jim šlo. Pokus nevyšel a v tokijském zálivu pak plavalo pět těl s vybraným mozkiem a lebkou scházející od obličeje výš. Tolik příklad kódmanůvých metod. Něco tu prostě nesesedělo.

Když jsem u supermarketu zajížděl na parkoviště, bylo právě pět hodin sedmadvacet minut a do času schůzky nezbývalo skoro nic. Nebe na východě nepatrně zesvětlalo. S taškou v rukou jsem vstoupil do prodejny. Ve velikánském obchodě téměř nikdo nebyl a u pokladen seděl na židli mladý prodavač v proužkované firemní uniformě, začtený do týdeníku s nabídkou zboží. Jakási žena neurčitého věku a profese se promenovala uličkou s nákupním vozíkem, ve kterém se vršila hora nejrozumnějších konzerv a instantního jídla. Zahnul jsem podél oddílu s alkoholem a vydal se do kafetérie.

U baru se řadil takový tucet židlí, ona tam ale nikde neseseděla. Posadil jsem se úplně na kraji a objednal si studené mléko a sendvič. Mléko bylo studené tak, že ani nebyla poznat chuť, a sendvič balený do fólie, takže se chleba úplně zapařil. Pomalu a po kouskách jsem uždiboval, po malých doušcích

upíjel mléko. Chvilí jsem taky zabíjel čas prohlížením plakátu nějaké cestovky, na kterém byl vyfotografován Frankfurt. Bylo to focené na podzim, u řeky se už barvilo listí, po hladině pluly labutě a nějaký stařík v černém kabátě a mysliveckém klobouku jim házel žrádlo. Bylo vidět krásný starý kamenný most a za ním věž katedrály. Když jsem se podíval blíž, všiml jsem si, že má most z každé strany na začátku na nosnících cosi jako malou kamennou budku s několika okénky. Neměl jsem potuchy, k čemu to asi mohlo sloužit. Nebe bylo modré, oblaka bílá. Na břehu byly lavičky a na nich seděla spousta lidí. Všichni měli kabáty a hodně žen přes hlavu šátek. Snímek byl pěkný, ale trochu mě z toho pohledu zamrazilo. Mohlo to být tou frankfurtskou podzimní náladou, ale taky tím, že mě mrazí pokaždé, když vidím nějakou vysokou špičatou věž.

Pak jsem na protější zdi uviděl plakát s reklamou na cigarety. Někáký mladík s hladkou tvářičkou držel mezi dvěma prsty zapálenou cigaretu s filtrem a nepřítomným pohledem se díval někam stranou. Kdovíproč se na těchhle cigaretových reklamách musí úplně všechny modely tvářit, že se vůbec na nic nekoukají a taky si naprosto nic nemyslí.

Ani tímhle, ani frankfurtským plakátem jsem zrovna moc času neutloukl, a tak jsem provedl čelem vzad a pozoroval prázdný supermarket. Přímo proti mně se tyčily veliké pyramidy kelímků s konzervovaným ovocem. Byly celkem tři: broskvová, grapefruitová a pomerančová. Stál před nimi ochutnávkový pultík, ale teď za svítání se pochopitelně neochutnávalo. Ve tři čtvrtě na šest ráno se k tomu jaksi nedostávalo zájemců. Vedle pultíku visel další plakát, stálo na něm *USA Fruit Fair*. Před bazénem bílá zahradní sedací souprava, ve které se právě nějaká dívka ládovala ovocným talířem. Byla to pochopitelně modrooká blond sexbomba s dlouhýma opálenýma nohama. Jiné se do reklam na ovoce ani nedávají. Mohli byste si ji prohlížet, jak dlouho chcete, a stejně byste si v momentě, kdy z ní spustíte zrak, už za nic na světě nedokázali vzpomenout, jak vlastně vypadá. Příkladů krásy tohohle typu existuje na světě dost a dost. Nerozlišíte je od sebe, zrovna tak jako se nedají od sebe rozpoznávat grapefruity.

Oddělení alkoholu mělo svou vlastní kasu, u které ale nikdo nestál. Slušní lidé totiž před snídání nakupovat alkohol nechodí.

Takže tu nebyl ani prodavač, ani zákazníci, jen tiché řady lahví táhnoucích se jako sazenice konifer v čerstvě vysázeném lese. Co se plakátů týkalo, mohl jsem si jich tu užít celou jednu zeď. Napočítal jsem po jednom plakátu na brandy, bourbon whiskey a vodku, po třech na skotskou a na japonskou whisky, saké utrhlo plakáty dva a pivo dokonce čtyři kusy. Proč má zrovna alkohol v plakátech takhle vysoké skóre, mi bylo záhadou. Možná to způsobuje slavnostní charakter, který alkoholu mezi ostatním pitím propůjčuje zvláštní pozici.

Pro ukrácení nudy to ale bylo ideální a já si ty plakáty prohlédl po řadě všechny. Což mě po posledním patnáctém přivedlo k poznání, že nejkrásnější pohled, co se alkoholických nápojů týče, je docela určitě na whisky s ledem. Jednoduše řečeno, dobře to na fotografiích vypadá. Do velké sklenice se širokým dnem se hodí tři čtyři kostky ledu a na ně se nalije jantarová, hustá whisky. Než pak led začne tát a bělavá voda se začne mísit s jantarovou barvou whisky, na okamžik po ní plave. Což vypadá doopravdy pěkně. Když jsem se podíval líp, zjistil jsem, že většina fotografií whisky na plakátech je právě *on the rocks*. S vodou to jaksi není na pohled ono a neředit whisky je nudná až běda.

Čeho jsem si všiml ještě, byl fakt, že na žádném z plakátů nebyla u pití žádná příloha k zakousnutí. Nikdo z lidí, co se na plakátech nalévali alkoholem, u toho nevzal do pusy sousto. Všichni prostě a jedinečně pili. Možná že být na fotografiích i jídlo, zkazí to dojem čistoty, kterým alkohol působí. Nebo taky třeba může příloha dodat alkoholu na snímku nežádoucí jednoznačnost. Anebo konečně může taková příloha na plakátě pozornost diváka od alkoholu úplně odvést. Což jsem všechno chápal. Všecko na světě má svůj důvod.

Jak jsem tu tak zíral na plakáty, uhodila nakonec šestá. Tlustá dívka se neobjevovala. Nechápal jsem, proč tu ještě není. Přece mě zapřísahala, abych přišel co nejrychleji. I když, nemusel jsem si vlastně dělat starosti. Já sem dorazil skutečně nejrychleji, jak to šlo. Zbytek už byla jen a jen její věc. Vůbec to celé byla vlastně záležitost, která se mě dvakrát netýká.

Objednal jsem si horkou kávu a bez cukru a mléka ji pomalu usrkával.

Po šesté hodině začalo v obchodě postupně přibývat zákazníků. Hospodyňky přicházely koupit k snídani chleba a mléko, studenti po tahu si chodili koupit něco lehčího k snědku. Viděli jste tu mladé holky nakupovat toaletní papír, i pány v obleku a kravatě pořizovat troje různé noviny. Přišli sem dokonce i dva chlápkové středních let s golfovou brašnou přes rameno zakoupit placatku s whiskou. No, středních let – přesně řečeno to byli třicátníci, zhruba stejného věku jako já. Což vlastně znamenalo, že jsem sám chlápek středních let. Akorát že jsem s sebou netahal golfové brašny a nenavlékal se do šaškovských sportovních úborů, čímž jsem se přece jen jevil o něco mladší.

Byl jsem opravdu rád, že jsme měli smluvený sraz právě v supermarketu. Být to kdekoliv jinde, umřel bych asi nudou. Supermarkety miluju.

Čekal jsem nakonec do půl sedmé; pak jsem to vzdal, vyšel ven, nasedl do auta a odjel na nádraží na Sindžuku. Dal jsem auto na parkoviště, v náručí odnesl svou kabelu do úschovny zavazadel a tam ji svěřil zřízenci. Privil jsem mu, ať s ní zachází opatrně, jelikož jsou v ní křehké věci, zřízenec ji tedy ochotně označil na držadle červeným štítkem s koktejlovou sklenicí a nápisem *Pozor křehké*. Poté, co jsem se ujistil, že je má sportovní modrá Nike brašna skutečně uložena v příslušné polici, převzal jsem stvrzenku. Načež jsem se vydal do kiosku a koupil obálku a za 260 jenů známek, do obálky vložil stvrzenku, nalepil známky a poslal to celé expres do svého osobního tajného poštovního boxu, který jsem měl vedený na jméno imaginární firmy. Tímhle způsobem by tedy, pokud se nestane něco výjimečného, měl být obsah mé tašky v bezpečí. Občas tuhle metodu používám, když je situace nejistá.

Jakmile jsem vhodil obálku do schránky, vymanévroval jsem auto z parkoviště a vrátil se domů. Z pomyšlení, že už teď nemusím mít strach ze zlodějů, jsem dostal mnohem lepší náladu. Zaparkoval jsem v našem domě na parkovišti, vystoupal po schodech, vrátil se do bytu, dal si sprchu a zalezl do postele a usnul jako dřevo, jako by se nechumelilo.

V jedenáct hodin *někdo* přišel. Jelikož jsem vzhledem k situaci už čekal, že někdo přijde, ani mě to tolik nepřekvapilo.

Tenhle *někdo* se však neobtěžoval se zvoněním a začal mi rovnou skákat tělem do dveří. A nebyly to jen tak nějaké nanicovaté skoky, ale rány, ze kterých se otrásala podlaha, jako by to někdo pral vši silou do dveří železnou demoliční koulí. Doopravdy žádní žabaři. Pokud měl ten *někdo* takovouhle páru, mohl si přitom zrovna tak dobře zajít za správcem, přitlačit ho ke zdi a sebrat mu univerzální klíč. Minimálně by mi tím ušetřil výdaje za opravu dveří, což bych jedině ocenil. Nehledě na ten kravál, za který budu stoprocentně mít na krku výpověď z bytu.

Zatímco mi tedy *kdosi* vylamoval dveře, oblékl jsem si kalhoty, přetáhl přes hlavu teplákovou bundu, dozadu za opasek nachystal nůž, zašel na záchod a vymočil se. Pak jsem ještě pro jistotu otevřel trezor a stisknutím nouzového spínače vymazal obsah kazety, z lednice vyndal pivo a bramborový salát a snědl to namísto oběda. Na balkoně byl pořád ještě k dispozici únikový žebřík, po kterém jsem moh 1 zmizet, ale byl jsem už dost unavený na nějaké dlouhé schovávačky. Nehledě na to, že se jimi ani nic neřeší. Mám teď před sebou – anebo spíš: jsem namočený do spousty opravdu dost nebezpečných problémů, a samotný se nepohnu z místa. Čili vyvstává nutnost ty problémy s *někým* prokonzultovat.

Na základě objednávky jsem sešel do podzemní pracovny toho vědátora, zpracoval tam data. Dostal jsem tam lebku, která vypadá jako z jednorožce, odnesl jsem si ji domů. Krátce nato se dostavil ten kontrolor z plynáren, kterého nejspíš koupili kódmani, a lebku se pokusil ukrást. Příští den ráno volá vnučka klienta, že starého pána přepadli pokoutníci a já ať to přijdu řešit. Když se pak vydám na místo schůzky, není tam po ní ani vidu ani slechu. Já sám, zdá se, mám v držení dvě důležité propriety: za první lebku jednorožce a za druhé přeshufflovaná data. Uložím je obě na Sindžuku do úschovny zavazadel.

Záhady, záhady, záhady. Někdo by mi k nim teď mohl ukázat klíč. Jinak tu budu nic netušící klikkovat s lebkou sem tam a nebude to mít konce.

Zrovna když jsem dopil pivo, dojedl salát a trochu si po obědě vydechnul, ocelové dveře se s ohromnou ránou provalily dovnitř a do bytu vešel chlap jako hora, kterého jsem nikdy v životě neviděl. Měl na sobě křiklavou aloha košili, vojenské khaki kalhoty místy zamazané od oleje a bílé tenisky, co

velikostí připomínaly spíš potápěčské ploutve. Vlasy měl úplně nakrátko, nos rozplácly a okolo krku měřil skoro tolik, co normální člověk měřívá v pase. Oční víčka měl tlustá jako z matného kovu, bělmo nepříjemně výrazné a jakoby rozteklé. Vypadalo to málem, jako by měl umělé oči, ale když jsem se pozorně podíval, bylo vidět, že se mu zornice přece jen nepatrně hýbou, čímž bylo zřejmé, že jsou jeho vlastní. Mohl mít takový metr devadesát pět. Ramena měl široká, a i obludně veliká aloha košile, co v ní vypadal spíš jak obalený půlkou prostěradla, mu byla na prsou těsná tak, že mu to div nestrhalo knoflíky.

Obr si zběžně prohlédl dveře pohledem, kterým se já obvykle dívám na vytažené zátky od vína, pak se přesunul k mé maličkosti. Nevypadalo to, že ho nějak zvlášť zajímám. Zadíval se na mě spíš jako na součást nábytku. Vědět jak, s radostí ze sebe takovou součást udělám.

Pak obr odstoupil stranou a za ním se ukázal mrňous. Ten člověk nemohl měřit víc než metr padesát, byl štíhlý, rysy tváře pravidelné. K bleděmodré polokošili od Lacoste měl béžové plátěnky, na nohou světle hnědé kožené polobotky. Nejspíš se vybavil v nějaké luxusní dětské prodejně. Na zápěstí se mu blýskaly zlaté rolexky; jelikož ale tyhle hodinky nevyrábějí v dětských velikostech, byly mu samozřejmě velké. Vypadaly na něm spíš jako komunikační zařízení ze Star Trecku. Mohlo mu být tak něco okolo čtyřiceti let. Být o dvacet čísel větší, udělal by dost možná kariéru v roli hezouna v telenovelách.

Obr mi v botách vpochoval do kuchyně, přešel k protější straně mého stolu, poodtáhl židli. Mrňous pomalu přišel a na židli si sedl. Obr se opřel o dřez, založil na prsou ruce široké, jako má normální člověk stehna, svůj tupý zrak mi upřel na záda, kousek nahoru od míst, kde se nacházejí ledviny. Nápad s útekem přes žebřík na balkoně možná nebyl tak docela od věci. To jsem tedy pěkně zaváhal. Asi bych se měl jet dát seřídít někam do servisu.

Mrňous se na mě skoro nepodíval, s pozdravem se neobtěžoval. Vytáhl z kapsy krabičku cigaret a zapalovač, položil to na stůl. Cigarety Benson & Hedges, zapalovač Dubon ve zlaté barvě. Zvěsti, které v Japonsku poslední dobou prosakovaly stran slabého obratu v zahraničním obchodu, byly

evidentně demagogické výmysly cizích vlád. Mrňous vzal zapalovač do dvou prstů a elegantně s ním zatočil. Hotový podomní cirkus, bohužel poněkud nevyžádané představení.

Zapátral jsem nahoře na lednici, našel popelník s logem Budweiseru, který mi kdysi věnovali v prodejně s pitím, otřel z něj prstem prach a položil jej před mrňouse. Ten si s krátkým, jasným cvaknutím zapálil a s přivřenýma očima vyfoukl kouř. U pidimužika, jako byl on, to vypadalo značně podivně. Obličej, ruce, nohy, to všechno měl ten člověk malé. Vypadal jako verze lidské bytosti ve zmenšeném vydání. Benson & Hedgeska v jeho ruce připomínala spíš zbrusu novou pastelku než cigaretu.

Neřekl ani slovo a chvíli jen pozoroval zapálený konec cigarety. Být to film od Godarda, objevily by se v tuhle chvíli titulky s nápisem *Pozoruje hořící konec cigarety*, naštěstí nebo naneštěstí už ale Godardovy filmy vyšly nadobro z módy. Když se cigareta změnila v dostatečné množství popela, zaťukal prstem a oklepnul ji na stůl. Popelníku nevěnoval nejmenší pozornost.

„Co se těch dveří týče,“ pravil mrňous jasným, vysokým hláskem, „bylo bohužel nutné, abychom je rozbili. Takže jsme to udělali. Mohli jsme docela dobře jen tak otočit klíčem a otevřít si, ale jaká pomoc, okolnosti to nedovolují. Takže se na nás nezlob.“

„Tady ale vůbec nic nenajdete. Můžete se přesvědčit,“ řekl jsem mu.

„Nenajdeme?“ pronesl mrňous překvapeně. „My tu snad něco hledáme?“ promnul si s cigaretou v ústech ruce. „Co bychom tu jako měli hledat?“

„No to já nevím, ale vypadá to, že něco asi ano. Když se sem dobýváte zavřenýma dveřma.“

„Poslouchej, teď jsem ti opravdu ale ani trochu nerozuměl,“ pravil ten člověk. „Mám dojem, že nevíš, co žvaníš. My tu nic nehledáme, my jsme si přišli jen popovídat. Nic víc, nic míň. Nic nehledáme a nic nechceme. Snad jedině kdybys měl trochu koly, ta by teď možná přišla vhod.“

Otevřel jsem lednici, vytáhl dvě plechovky s kolou, co jsem měl nachystanou do whisky, a spolu se sklenicemi to donesl na stůl. Pak jsem si ještě přinesl plechovku Ebisu.

„On by si dal možná taky, ne?“ ukázal jsem na hromotluka vzadu.

Mrňous kývnul prstem, hromotluk neslyšně přiklusal a sebral ze stolu plechovku. Na své proporce se pohyboval nečekaně lehce.

„Až dopiješ, tak zas *jako vždycky*,“ instruoval mrňous hromotluka. Pak se obrátil ke mně a pravil úsečně: „Zvláštní číslo.“

Otočený za sebe jsem se díval, jak v obrovi jediným douškem mizí obsah plechovky. Když dopil, obrátil obr plechovku dnem vzhůru, aby se ujistil, že v ní nezbyla ani kapka, sevřel ji mezi dlaněmi a bez hnutí brvou z ní v okamžení slisoval placku. Zapraskalo to, jako když se ve větru převracejí staré noviny, a z červené plechovky coca-coly zbyl kus lisovaného plechu.

„Tohleto ovšem dovede kdekdo,“ poznamenal trpaslík. Kdekdo to možná dovedl, já bohužel ne.

Hned nato hromotluk vzal ten zplacatělý kus plechu do prstů, a když ho trhal na malé proužky, skoro se mu ani nezkrfivily rty. Viděl jsem kdysi chlapa, co trhal vejpu telefonní seznamy, ale s trháním lisovaných plechovek od koly jsem měl tu čest poprvé. Sám jsem to nezkoušel, tak opravdu nevím, ale zřejmě to nebude nejlehčí.

„Ohne v ruce i stojenovou minci. To zas tolik lidí nedokáže,“ informoval mě mrňous.

Přikývnul jsem a nijak mu to nevyvracel. „A uši, ty trhá vážně jako nic.“ Přikývnul jsem a ani teď se nehádal.

„Jsou to tři roky, co profesionálně zápasil,“ pokračoval mrňous. „To bys nevěřil, jak mu to pěkně šlo. Kdyby si neporanil koleno, namouduši by to dotáhl až mezi šampióny. Není mu moc, má schopnosti, a je mnohem svižnější, než by se kdo nadál. Jenže jak máš problémy s kolenem, tak je prostě konec. Na zápasení musíš mít rychlost, to je fakt.“

Jelikož se na mě zadíval, znovu jsem jen souhlasně přikývnul.

„A od té doby se o něj prostě starám. Co naděláš, vlastní bratranec je vlastní bratranec.“

„Lidi normální velikosti u vás v rodině asi nevedete, co?“ poznamenal jsem.

„Opakuj to,“ pravil trpaslík a věnoval mi pohled do očí.

„Ale nic,“ opravil jsem se.

Trpaslík chvíli váhal, co udělat, ale nakonec toho nechal, odhodil nedopalek na podlahu a zašlápl ho botou. Rozhodl jsem se to přejít mlčením.

„Koukej se trochu uvolnit, člověče. Pěkně se otevři a nestresuj se. Jinak si pořádně nepopovídáme,“ pokračoval dál trpaslík. „Já z tebe přímo cítím stres.“

„Mohl bych si vzít z lednice další pivo?“

„Ale samozřejmě, samozřejmě. Je to přece tvůj byt, tvoje lednice a tvoje pivo, nebo ne?“

„Ty dveře byly taky moje,“ připomněl jsem mu.

„Na dveře koukej zapomenout. Z toho pak právě máš stresy. Stejně ty tvoje vrata za nic nestály. S platem, co bereš, se prostě přestěhuješ někam, kde budou mít lepší.“

Pustil jsem tedy z hlavy dveře, vytáhl z lednice pivo v plechovce a napil se. Mrňous si nalil kolu do sklenice, počkal, až spadne pěna, a pak polovinu vypil.

„Nejdřív bych jenom s dovolením poznamenal, že i když si teď možná myslíš něco jiného, my jsme tu, abychom ti pomohli.“

„Rozmlácením dveří?“

Jen jsem to dořekl, mrňous okamžitě celý zčervenal a naběhlo mu chřípí.

„Myslím, že už jsem říkal něco o *dveřích* a *zapomenutí*?“ otázal se mě tiše. Načež stejnou otázku zopakoval obrovi. Obr souhlasně kývnul. Chlápek byl zřejmě poněkud popudlivý. Jen krajně nerad mám co do činění s poněkud popudlivými lidmi.

„My jsme sem přišli z dobré vůle,“ pokračoval mrňous. „Ty si nevíš rady, a proto jsme tu my, abychom ti poradili. Pokud se ti nelíbí výraz *nevědět si rady*, můžeme to nazvat i tak, že třeba trochu tápeš. Nebo se pletu?“

„Jak byste mohl? Nevím si rady, tápu,“ pravil jsem.

„Ničemu nerozumím, nic nechápu – co taky chtějí od lidí bez dveří, že jo?“

Mrňous popadl ze stolu svůj zlatý zapalovač a tak, jak seděl, s ním švihnul o dveře mé lednice. Ozvala se zlověstná tupá rána a na dveřích zůstal jasně patrný dolík. Obr zvedl zapalovač z podlahy a vrátil ho na místo. Všechno zas bylo jako předtím,

jen na lednici byla teď vidět rýha. Mrňous spořádal zbytek koly, aby se trochu uklidnil. S poněkud popudlivými lidmi je bohužel ta potíže, že se mi zpravidla zachce jejich popudlivost testovat.

„Komu sakra záleží na nějakých blbých dveřích? Zkus se laskavě zamyslet nad vážností situace, ano? Za stávajících okolností je málo i vyhodit tenhle barák kompletně do povětří. O těch dveřích už nechci víckrát slyšet.“

Ale byly to *moje* dveře, vedl jsem v duchu svou. Aťsi třeba laciné, ale dveře. Dveře mají jistou symbolickou hodnotu.

„Dobrá, o dveřích se už nebudeme bavit, ale za to, co se tady dělo, dostanu stoprocentně výpověď z domu. Tady bydlí solidní partaje, co si potrpí na ticho, víte?“ pravil jsem nahlas.

„Pokud někdo bude mít řeči a bude tě chtít vyhodit, tak mi prostě zavolej. Já už mu vysvětlím, že se do toho nemá plést. Stačí? Opravdu ti nehodláme dělat potíže.“

Měl jsem neurčitý dojem, že pokud ten pán udělá, co slibuje, všechno tím jenom zhorší, ale už jsem ho nehodlal provokovat. A tak jsem přikývl a napil se ještě piva.

„Nic mi do toho není, ale po pětatřicítce bys už měl pivo omezit,“ pravil trpaslík. „Pivo je tak pro studenty nebo pro manuálně pracující. Naroste ti břicho a nemá to styl. V jistém věku už je prostě zdravější pít víno nebo brandy. Pití, co moc pudí na moč, ti poškozuje metabolismus. To bys vážně dělat neměl. Přejdi na něco dražšího. Denně víno za dvacet tisíc a budeš koukat, jak se člověk cítí jako znovuzrozený.“

Přikývnul jsem a napil se piva. Opravdu mu do toho nic nebylo. Zvlášť když chodívám pravidelně plavat a běhat, abych si mohl dávat piva, kolik chci, bez rizika vystouplého pupku.

„Ale co jsem vlastně zač, abych ti tu dělal kázání, že,“ pravil mrňous. „Každý máme nějakou tu slabost. Já třeba mám kouření a sladkosti. Zvlášť na sladkostech ti mám vyloženou závislost, i když se z toho jen kazí zuby a člověk si užene cukrovku.“

Přikývnul jsem a nijak mu neodporoval.

Mrňous vytáhl další cigaretu a zapálil si.

„Já vyrostl u čokoládovny, člověče. Asi proto mi ty sladkosti teď tak jedou. Nebyla to žádná Morinaga ani Meidži, jenom mrňavá bezvýznamná továrnička na bonbony do laciných cukráren nebo za minimální cenu do samoobsluh. Ale

stejně, ta vůně čokolády den co den... Všecko ti pak bylo tou čokoládou cítit. Záclony, polštáře, kočky, prostě všecko. Dodneška z toho mám slabost pro čokoládu. Ucítím ji, a hned musím vzpomínat na dětství.“

Vrhnul pohled na ciferník svých rolexek. Uvažoval jsem, zda ještě jednou nezavést hovor na dveře, ale to by evidentně bylo na dlouho a radši jsem si nechal zajít chuť.

„Takže,“ pravil mrňous. „Jelikož nemáme zase tolik času, konec s tlacháním. Už ses doufám trochu uvolnil?“

„Trochu,“ odtušil jsem.

„Takže můžeme přejít k věci,“ odtušil trpaslík. „Jak už jsem říkal, jsem tu proto, abych ti alespoň trochu ulevil v tápání. Takže, jestli náhodou něčemu nerozumíš, ptej se klidně, na co budeš chtít. Vysvětlím ti, co jen budu moci.“

Mrňous pokynul rukama, jako že baží po mých dotazech. „Cokoliv tě bude zajímat.“

„Tak mě by předně moc zajímalo, co jste vy dva vlastně zač, a nakolik vůbec vidíte do situace,“ otázal jsem se ho.

„Správná otázka,“ pravil on, a jako by se dožadoval souhlasu, otočil se k hromotlukovi; když hromotluk kývnul, zadíval se zas na mě. „Když přijde k věci, docela ti to myslí. Nemarníš čas.“

Mrňous oklepl popel, tentokráte do popelníku.

„Dívej se na to takhle: my jsme tě přišli zachránit. S ostatními organizacemi nemáme nic společného. A co se vidění do situace týče, vidíme do ní docela dobře. Víme o profesorovi, o lebce, i o shufflovaných datech. Víme i dost věcí, o kterých ty sám netušíš. Nějaký další dotaz?“

„Toho plynaře, co měl včera ukrást lebku, jste si najali vy?“

„Myslím, že tohle už jsem říkal,“ odtušil mrňous. „Nám se o žádnou lebku nejedná. Nám se tu nejedná vůbec o nic.“

„Tak kdo to teda byl? Kdopak si toho chudáka najal? Nebo snad to byla nějaká halucinace?“

„To my bohužel netušíme,“ ujistil mě mrňous. „My toho ještě nevíme víc. Třeba ten pokus, co profesor právě provádí. Máme dokonalý přehled o tom, co provádí. Nevíme ale, co tím sleduje. A chceme to vědět.“

„Já to ale bohužel taky nevím,“ pravil jsem. „Nic nevím a ještě mi všichni dělají potíže.“

„To my samozřejmě víme. Ty sám nevíš nic. Tebe jenom všichni využívají.“

„Už právě proto tady u mě nic nezískáte, řekl bych.“

„Sem jsme se přišli jenom představit,“ pravil mrňous a zaklepal hranou zapalovače o stůl. „Napadlo nás, že bychom o sobě mohli dát vědět. Už kvůli tomu, aby člověk jeden druhého poznal a udělal si nějaké názory na věc. Ono se to časem může hodit.“

„Co kdybych zapojil trochu fantazie a něco si domyslel?“

„Ale jistě, jak je libo. Představitivost lidská je volná jako pták. Bezbřehá jako oceán. Kdo by se odvážil ji zastavit?“

„Vy dva opravdu nejste ani ze Systému, ani z Továrny. Na to máte o dost jiné metody. Vy budete nějaká nezávislá a ne moc velká organizace. Která teď hledá, ke komu se připojit. Já bych řekl, že dokonce pošilháváte po spojení s Továrnou.“

„No koukej na něj,“ pravil mrňous svému přerostlému bratranci. „Neříkal jsem ti to? Tomu chlapovi to myslí.“

Obr přikývnul.

„Až moc dobře mu to myslí, na někoho, kdo žije v díře, jako je tenhle byt. Opravdu nečekaně dobře na chlapa, co mu utekla žena,“ pokračoval mrňous. Takovou chválu jsem si na sebe už hodně dlouho nevyslechl. Až jsem z toho celý zrudnul.

„Tvoje dohady jsou v zásadě správné,“ pokračoval mrňous. „Nám jde o to, abychom se dostali k profesorovým metodám, a ty nám pak otevřou cestu do celé téhle informační války. Jsme na to připravení a máme na to prostředky. Teď si ještě zbývá zajistit tebe a profesorovy výzkumy, a rozvrátíme celou tuhle bipolární strukturu Systému a Továrny od základů. To už je výhoda informačních válek. Všichni mají rovnou šanci. Kdo přijde s novým geniálním systémem, vyhrál. A to na celé čáře. Předchozí výsledky se nepočítají. Ten současný stav je prostě nepřírozený. Vždyť je to jasný monopol. Na informačním výsluní nám tu kraluje Systém, v jeho stínu se schovává Továrna. Jakápak válka. To je přece proti všem principům liberální ekonomiky. Tobě to připadá normální?“

„Mně se to přece netýká,“ řekl jsem mu. „Já jsem jenom mravenec, co dře na samém konci řetězce. A o ničem jiném ani neuvažuju. Takže jestli si teď malujete, že mě přiberete do hry...“

„Ty si, zdá se, pleteš pojmy,“ mlaskl nespokojeně mrňous.
„Nikdo tě nikam přibírat nehodlá. Řekl jsem jen a pouze, že si
tě hodláme zajistit. Další otázky?“

„Zajímalo by mě, co jsou pokoutníci,“ otázal jsem se.

„Pokoutníci jsou tvorové, co obývají podzemí. Usazují se
třeba v metru nebo v kanálech, živí se městským odpadem,
napájí se ze stok. Mezi lidmi se skoro nepletou. Takže o nich ví
jenom málokdo. Lidé většinou nenapadají, občas ale chytanou a
sežerou někoho, kdo se ztratil v podzemí. Sem tam prostě zmizí
v metru údržbář, no.“

„A to o nich vláda neví?“

„Ale samozřejmě že o nich ví. Stát není tak blbý. Jistěže se
o pokoutnících ví. I když jen na těch opravdu nejvyšších
místech.“

„Proč ale nikomu nic neřeknou, nebo je nevyženou?“

„Tak za prvé,“ pravil mužík. „Kdyby to udělali, vypukne
panika. Velká panika. Pochopitelně, komu by se taky líbilo
pomyšlení, že se mu pod nohama potloukají bandy neznámých
potvor. Za druhé, vyhánět je nemá vůbec význam. Není dost
dobře možné poslat pod Tokio jednotky Domobrany, aby
pokoutníky vytloukla do posledního. Oni to tam dole znají jako
svoje boty. Byl by z toho leda totální masakr.“

Pak jsou tu i jiné faktory. Jedno z největších hnízd mají
pokoutníci rovnou pod císařským palácem, a jakmile by se něco
přihodilo, prokopou se v noci ven a vylezou na povrch. A ty, co
tam najdou, pak třeba začnou stahovat dolů. Dovedeš si
představit poprask, co by v tom případě nastal v Japonsku, ne?
Právě proto vláda pokoutníky zbytečně nedráždí a nechává je na
pokoji. Naopak, pokud by se jí s nimi podařilo spojit, získala by
tím opravdový trumf. I kdyby byl třeba převrat nebo vypukla
válka, s pomocí pokoutníků se udrží vždycky. Pokoutník přežije
i jaderné války. Momentálně s nimi ale vláda žádné spojení
nemá.

Jsou totiž extrémně nedůvěřiví a s pozemskými lidmi
nechtějí nic mít.“

„Já ale slyšel, že se s nimi spřáhli kódmani,“ namítnul jsem
na to.

„To se říká, to je fakt. Jenomže i kdyby to byla pravda,
nejde pravděpodobně o nic víc, než že kódmani z nějakých

důvodů k něčemu naverbovali několik málo z nich. Nedovedu si představit, že by spolu mohli uzavřít nějaký trvalejší pakt. Toho se doopravdy nemusíme bát.“

„Jenže teď přece pokoutníci unesli profesora?“

„To se proslýchá, to máš pravdu. Víc o tom ale nevím ani já. A nedá se vyloučit, že nám tu starý pán sehrál komedii, aby po sobě mohl zahladit stopy. Situace je už tak spleť, že se může stát cokoliv.“

„O co pak ale profesorovi vlastně jde?“

„Profesorovi jde o jeden speciální výzkum,“ pravil mrňous, načež se ze všech možných stran jal obdivovat svůj zapalovač. „Stojí proti kalkulátorům i proti kódmanům, a proto si na vlastní pěst pokračuje v bádání. Kódmani se snaží vyzrát na kalkulátory, kalkulátoři chtějí odklidit z cesty kódmany a profesor lavíruje mezi nimi a pokračuje ve výzkumech, které jsou bez problémů s to převrátit svět vzhůru nohama. K tomu ale potřebuje tebe. Teď nemyslím tvoje schopnosti jako kalkulátora. Potřebuje tebe samého, jako člověka.“

„Mě?“ otázal jsem se překvapeně. „K čemu by potřeboval mě? Jsem naprosto normální člověk, co nic zvláštního neumí. Tím míň někomu pomáhat převracet svět.“

„Taky bychom moc rádi znali odpověď,“ pravil mrňous a roztočil zapalovač v prstech. „Nějaké dohady by tu byly, jasná odpověď ne. Každopádně se teď profesovy výzkumy točily všechny kolem tebe. Po hodně dlouhou dobu, a teď mu zbývalo už jen udělat poslední krok. Aniž bys o tom ty něco tušil.“

„A vy jste pak, až přijde ten poslední krok, hodlali dostat výzkum i mě samotného.“

„Hodlali,“ přisvědčil mrňous. „Jenomže on najednou začal vát opravdu moc divný vítr. V Továrně něco vycítili a začali jednat. A tím pádem jsme museli udělat tah i my. Prekérní situace.“

„A Systém o tom ví?“

„Kdepak, tam ještě nikdo nic netuší. Mají myslím opravdu na čase, aby si na profesora trochu posvětili.“

„A co je vlastně vůbec zač profesor?“

„Profesor několik let pracoval pro Systém. Pochopitelně že ne tak jako ty, ale na výzkumech v Centrální laboratoři. Jeho odborné...“

„Pro Systém?“ přerušil jsem ho. Zamotávalo se to celé čím dál víc. A já byl ten poslední, kdo ještě nic netuší, i když se to všechno vlastně točilo kolem mě.

„Přesně tak, býval to vlastně tvůj kolega,“ pravil mrňous. „Osobně jste se tam sice nepotkali, ale každopádně jste byli v té samé organizaci. A navíc v organizaci, jako je tahle kalkulátorská, která je tak rozsáhlá a spleťtá a ke všemu i přímo odpudivě tajnůstkářská. Přesný přehled o tom, co která a jak se kde děje, má jen skutečná hrstka lidí na vrcholu. Jinými slovy, nejenže tam levice neví o tom, co činí pravice, ale pravé oko se tam navíc dívá jinam než levé. Stručně řečeno je informací už tolik, že je nad síly jednotlivce je zvládnout. Kódmani se je pokoušejí krást, kalkulátoři chránit. A obě jejich organizace se rozrůstají a rozrůstají, až tu informační záplavu jednoho dne už nic nezadrží.“

Na každý pád profesor z nějakého důvodu ukázal kalkulátorům záda a vrhl se jako o život do výzkumu. Jeho odborné zájmy jsou doopravdy košaté. Neurofyzilogie, biologie, frenologie, psychologie – a co se výzkumů určujících faktorů lidského vědomí týká, patří myslím v kterémkoli oboru k naprosté špičce. Je to taková renesanční osobnost naší doby, řekl bych.“

Při vzpomínce, jak jsem se odvážil tomuhle pánovi zasvěceně vysvětlovat *brainwash* a *shuffling*, se mi udělalo mírně mdlo.

„Moc nepřeháním, když ti řeknu, že přepočtový systém, který v současnosti používají kalkulátoři, je skoro celý jeho dílo. Jinými slovy, vy všichni ostatní jste byli jen takové včelky dělnice, naprogramované know-how, které vymyslel on,“ pravil trpaslík. „Doufám, že ti ten výraz nevadí?“

„To je v pořádku, poslužte si,“ odpověděl jsem mu.

„Takže, profesor ze Systému vystoupil. Jakmile to udělal, hned za ním pochopitelně přišli lanaři od kódmanů. Kalkulátor odpadlík přece vždycky skončí jako kódman, ne? Profesor ale tuhle lákavou nabídku odmítl. Řekl jim, že pracuje na výzkumu, který může provést jedině on sám. Což z něho rázem udělalo společného nepřítele Systému i Továrny. Pro kalkulátory je teď totiž profesor někdo, kdo toho trochu moc ví, pro kódmany je to zase člověk, který s nimi netáhne za jeden provaz. Tudíž

zákonitě táhne proti nim, jak praví v podobných případech jejich logika. Což profesor pochopitelně velice dobře ví, a proto si zřídil laboratoř pokoutníků skoro na hnízdě. Byls tam, ne?“

Přikývnul jsem.

„Náramně dobře vymyšlená skryš. Tam se jen tak někdo nedostane. Kolem se v hejnech potulují pokoutníci a na ty nemá ani Systém, ani Továrna. Kdykoliv tam jde nebo se vrací, zapíná profesor zvukové vlny, které pokoutníci nemůžou vystát. Rozestoupí se jak Rudé moře před Mojžíšem. Perfektní repelenční systém. Když nepočítáme jeho vnučku, jsi podle všeho jediný, koho do laboratoře profesor kdy pustil. Což víc než bohatě dokazuje tvoji důležitost. Je úplně jasné, že se profesorův výzkum chýlí k finálnímu závěru a tebe že si povolal právě proto.“

„Hmmm,“ protáhl jsem. Nikdy jsem si nepomyslel, jaký jsem to vlastně důležitý chlapík. Zvláštní pocit, být takhle důležitou osobou. Na to si jeden opravdu jen tak nezvykne. „Takže,“ pravil jsem nakonec, „z toho plyne, že data z pokusů, co jsem měl profesorovi zpracovat, to byla jen návnada, aby si mě mohl zavolat, a ve skutečnosti to jako data nemá vůbec žádnou cenu. Jeho cílem prostě bylo, abych k němu přišel.“

„Ne tak docela,“ odporoval mi trpaslík. Načež opět vrhnul pohled na hodinky. „Data, to byl velice pečlivě napsaný program. Něco jako časovaná bomba. Přejde čas a všechno vyletí do povětří. Pochopitelně jen obrazně řečeno, detaily neznáme ani my. To by šlo zjistit jen přímým dotazem na profesora. Ale máme už čím dál méně času, takže bych s dovolením náš hovor na tomto místě ukončil, co říkáš? Budeme se už pomalu muset pustit do jedné záležitosti.“

„A co se stalo s profesorovou vnučkou?“

„Ono se s ní něco mělo stát?“ zatvářil se mužík překvapeně. „O tom my nic nevíme. Ani my prostě nemáme oči všude. Záleží ti na ní snad nějak?“

„Nijak zvlášť,“ ujistil jsem ho. Myslím, že jsem k ní opravdu nic zvláštního necítil.

Aniž by ze mě spustil zrak, vstal mrňous ze židle a přesunul zapalovač s cigaretami ze stolu zpátky do kapsy u kalhot. „Naši vzájemnou situaci už myslím docela chápeš. Jako přídavek teď máme uchystaný ještě jeden plán. Máme teď totiž lepší přehled

o situaci než kódmani a běžíme v tomhle závodě o krok před nimi. Jenomže jsme v porovnání s Továrnou mnohem a mnohem slabší. Pokud by teď zabrali naplno, nejspíš nás vyšachují a rozdrťí. A proto to na ně musíme sehrát dřív, než to vůbec zkusí. Je ti to zatím jasné?“

„Dokonale,“ odpověděl jsem. Což byl tedy fakt.

„Naše skrovné prostředky na to ovšem samotné nestačí. Z čehož plyne, že budeme muset využít něčí síly. Čí síly bys využil ty, být na našem místě?“

„Systému,“ pravil jsem já.

„Ale podívejme na něj,“ zahalekal mužík stejně jako prve. „Neříkal jsem, že to tomuhle člověku myslí?“ Načež se na mě opět zadíval. „Ten je ovšem třeba nějak navnadit. Bez návnady se nikdo do ničeho nepohne. A ta návnada budeš ty.“

„Řekl bych, že na to jaksi nemám chuť,“ odtušil jsem.

„O tvoji chuť nebo nechut se tu bohužel nejedná,“ konstatoval mužík. „Z toho důvodu, že nám teď jde o všechno. Takže bych teď měl otázku – copak tu v bytě máš nejcennějšího?“

„Tady nic není,“ řekl jsem. „Cennosti tady nevedu. Všechno samý laciný šmejda.“

„To pochopitelně víme. Nemáš tu ale něco, co bys nechtěl, aby se ti rozbilo nebo zničilo? Jsou tu sice jen ty laciné krámy, ale přece jen, je to místo, kde bydlíš, ne?“

„Rozbilo?“ opakoval jsem překvapeně. „Jak to myslíte, rozbilo?“

„Rozbilo. No prostě najednou rozbilo, nic víc. Jako před chvílí ty dveře, například,“ ukázal mrňous na dveře vyrvané z pokroucených pantů. „Něco se prostě rozbije a pak je to rozbité. Takzvaně na cimpr campr.“

„Ale proč?“

„To se ve spěchu špatně vysvětluje a stejně se ani vysvětlením na věci nic nezmění. Takže nám koukej říct, co nechceš, aby se rozbilo nebo poničilo. My už se ti o to postaráme.“

„Tak třeba video,“ rezignoval jsem. „A televize, ty stály spoustu peněz a navíc jsem je jen nedávno kupoval. A taky sbírka whisky ve skříni.“

„Ještě něco?“

„Kožená bunda a nový trojřadový oblek. Bunda je americký letecký bomber s kožešinovým límcem.“

„Ještě něco?“

Krátce jsem zapřemýšlel, jestli snad nemám ještě něco cennějšího. Nevymyslel jsem nic. Nejsem typ, co by si doma skladoval zásoby cenností.

„To je všechno,“ ujistil jsem ho.

Mrňous kývnul. Obr kývnul.

Nato obr pootvíral skříně v pokoji i skříně ve zdi. Z té ve zdi pak vytáhl můj značkový posilovač bullworker, dal si ho za záda a provedl dokonalý back press. S člověkem, který tímto stylem roztáhne bullworker nadoraz, jsem měl tu čest poprvé. Neuvěřitelný výkon.

Pak popadnul bullworker obouruč, jako se držívá baseballová pálka, a odkráčel do ložnice. Vyklonil jsem se, abych viděl, co se bude dít. Dělo se to, že se obr přesunul před mou televizi, hodil si bullworker na rameno, načež, pohled upřený do obrazovky, předvedl plný švih. Ozval se zvuk tříštícího se skla, provázený tak asi stovkou praskavých záblesků, a můj ani ne před třemi měsíci zakoupený televizor se sedmadvacetipalcovou úhlopříčkou se rozpadl jako rozmlácený meloun.

„No moment...“ pravil jsem a pokusil se vstát, mrňous však prudce plácl dlaní do stolní desky a pokus mi překazil.

Nato obr popadl video a několikrát s ním vší silou švihl o hranu někdejšího televizoru. Odletělo několik spínačů, vyzkratovaná šňůra vypustila do vzduchu obláček bílého kouře, připomínající spasenou dušičku. Poté, co se přesvědčil, že z videa nezbyvá nic, co by stálo za řeč, zahodil obr trosky přístroje a tentokrát vytáhl z kapsy vystřelovací nůž. S výmluvným cvaknutím se objevila nabroušená čepel. Obr poté otevřel šatník a čistě a dokonale rozpáral na cáry mou bundu Johnsons Bomber i oblek Brooks Brothers, maličkosti dohromady za nějakých směšných dvě stě tisíc jenů.

„O tomhle jste mi jaksí neráčil říct,“ obořil jsem se na trpaslíka. „Kdopak to sliboval, že se cennostem nic nestane, ha?“

„Nic z toho ti tu pochopitelně nikdo neslíbil,“ pravil docela nevzrušeně trpaslík. „Jen jsme se tě ptali, co tady máš cenného.“

Nikdo přece netvrdil, že to nerozbijeme. Když je něco cenného, naopak se to musí rozbít. To dá přece rozum, ne?“

„Ach jo,“ konstatoval jsem a vytáhl si z lednice plechovku s pivem. Načež jsme s trpaslíkem pozorovali, jak obr obrací můj malý útulný byt ve hromadu sutin.

14. Lesy

Podzim u nás nesetrvá dlouho. Když se jednoho rána probudím a zahledím na nebe, je už to období pryč. Na obloze není ani stopy po ostře řezaných podzimních oblacích, místo nich k nám přes severní hřebeny nahlíží tlustá vrstva olověných mračen jako posel přinášející špatné zprávy. Podzim je ve Městě milou a vítanou návštěvou, pobývá však jen krátce a odchází náhle a nečekaně.

Po jeho odchodu nakrátko zavládne prázdno. Prázdno podivně tiché, které není ani podzimem, ani zimou. Zlatá barva halící těla zvířat postupně ztrácí lesk, bledne a světlá, jako by ji bělili, a zvěstuje každému nadcházející zimu. Mrazivá doba nese všem tvorům i jevům skloněné hlavy a ztuhlá těla. Předtucha zimy pokrývá Město jako neviditelný film. Vanutí větru, šumění trávy a stromů, noční ticho i kroky lidí znějí pojednou těžce a otažitě, jako by cosi chtěly naznačit; i hlas řeky na písčité kose, během podzimu tak laskavý, mě už ani trochu neutěší. Všechno kolem se kvůli zachování vlastní existence uzavírá do ulity a nabírá dojem podivné ukončenosti. Zima je pro všechny zvláštním časem, docela jiným než ostatní období. I ptačí hlasy zní naráz krátce a ostřeji, bílé mrazivé prázdno kolem občas rozechvívá jen tlukot jejich křídel.

„Letos asi bude zima obzvlášť krutá,“ říká starý Plukovník. „Je to vidět z toho, jak vypadají mraky. No jen se podívej támhle.“

Stařec mě dovede k oknu a ukáže na neproniknutelné, černé mraky visící nad Severním hřebenem.

„Rok co rok přicházejí touhle dobou tamhle na severu nad horami předvoje zimních mraků. Jsou to takoví první zvědové zimy a my z jejich tvaru můžeme hádat, jaká bude. Hladké, ploché mraky věstí zimu teplou a mírnou. Čím tlustší ale jsou, tím chladnější zima přijde. Nejhorším znamením jsou oblaka

připomínající ptáky s doširoka roztaženými křídly. Kdykoli se objeví, znamená to zimu mrazivou a zlou. Podívej, třeba támhle ten mrak.“

Napínám oči a dívám se na nebe nad Severním hřebenem. Vidím jenom matně, ale mrak, který mi ukazuje stařec, se mi zahlednout podaří. Táhne se zleva doprava od jednoho konce pohoří nad druhý a s břichem naběhlým jako horský štít doopravdy připomíná ptáka s roztaženými křídly, jak popisoval starý pán. Ohromného, zlověstně popelavého ptáka letícího přes hory.

„Tohle bude zima plná mrazu, jaká přijde tak jednou za padesát, šedesát let,“ odtuší Plukovník. „Mimochodem, ty nemáš žádný pořádný kabát, vid’?“

„To nemám,“ přitakávám. To jediné co mám, je tenounký bavlněný svrchník, co mi přidělili při vstupu do Města.

Starý pán otevře šatní skříň, vytáhne tmavomodrý vojenský plášť a ten mi předá. Je v rukou těžký jako kámen a jeho hrubá vlna kouše.

„Je pravda trochu těžší, ale lepší než žádný, ne? Tuhle jsem ho pro tebe opatřil. Teď jenom, aby ti dobře padnul.“

Navlékám si kabát na sebe. V ramenou je mi trochu širší. Napoprvé mi přijde těžký, až pod ním málem vrávorám, ale celkem mi padne. A přesně jak říkal Plukovník, je to rozhodně lepší než nemít žádný. Poděkuju.

„Kreslíš ještě svoji mapu, vid’?“ ptá se starý Plukovník.

„Kreslím,“ odpovídám mu. „Ještě mi zbývá zakreslit několik částí. Už bych ji rád dokončil. Když už jsem toho zakreslil tolik...“

„Na kreslení map není nic špatného. Je to jen tvoje věc a nikoho tím neobtěžuješ. Dej ale na má slova; jakmile přijde zima, už se nepouštěj do žádných výletů. Nikdy se nevzdaluj od obydlených domů. Zvlášť v zimě, co bude krutá jako ta letošní, nemůže být člověk nikdy dost opatrný. Náš svět sice není nijak zvlášť velký, ale během zimy tu číhá spousta nebezpečí, o kterých nemáš ponětí. Počkej s tím dokončením mapy na jaro.“

„Rozumím,“ ujišťuju ho. „Ale kdy vlastně ta zima doopravdy začne?“

„Jakmile přijde první sníh. S první sněhovou vločkou ji tu máme. A skončí až tehdy, když roztají závěje na písčných kosách na řece.“

Pozorujeme mraky nad Severním hřebenem a společně pijeme svou ranní kávu.

„Ještě něco, a sice dost důležitého,“ praví starý pán. „Jakmile zima začne, drž se tak daleko od Zdi, jak je to jen možné. I od lesů. V zimě totiž dostávají nečekanou sílu.“

„A co v těch Lesích vůbec je?“

„Vůbec nic,“ řekne Plukovník po troše přemýšlení. „Nic tam není. Alespoň tedy nic, bez čeho bychom se já nebo ty neobešli. Pro nás dva nemají Lesy žádný užitek.“

„A to v nich vůbec nikdo nežije?“

Starý pán otevře dvířka sporáku, vymete zevnitř popel, namísto něj dá nějaké tenké třísky a uhlí.

„Večer už asi budeme muset zatopit,“ povídá mi pak. „Tohle dřevo a uhlí pochází z Lesů. I houby, čaj a další podobné věci. V tom smyslu pro nás tedy lesy užitečné jsou. Ale tím to končí. Úplně a nadobro.“

„Jestli to ale tak je, musí tam přece žít i někdo, kdo kope uhlí, sbírá dříví a hledá houby, ne?“

„To je pravda. Pár lidí tam přebývá. Dodávají do Města uhlí s dřívím a houby a my jim za to dáváme obilí a oblečení. Tyhle výměnné obchody provádí jednou týdně na stanoveném místě stanovení lidé. Jinak se s nimi nikdy nestýkáme. Oni se nepřibližují k Městu, my nechodíme do Lesů. Jsme vlastně navzájem úplně odlišné druhy.“

„V čem se ale tolik lišíme?“

„V řadě ohledů,“ praví starý pán. „Téměř ve všem, co si jen dokážeš představit. Ale poslechni, radši se o ně moc nezajímej. Jsou nebezpeční. Mohli by na tebe mít špatný vliv. Ještě totiž nejsi dobře ustálený. A dokud se neustálíš tak, jak máš, neměl by ses zbytečně vystavovat nebezpečí. Lesy jsou Lesy, nic víc. Stačí, když si do své mapy prostě napíšeš ‚Les‘. Rozuměls?“

„Rozuměl.“

„Pak jde ještě o Zeď. Ta je v zimě nebezpečná tolik, že si to neumíš představit. Svírá tehdy naše Město mnohem větší silou než jindy. Jasně všichni cítíme, jak pevně a jistě jsme v ní uzavřeni. Zdi neunikne nic z toho, co se tu odehrává. Nic si s ní

proto nezačíněj a nikdy se k ní nepřibližuj. Už se opakuju, ale znovu ti říkám, že ještě nejsi ustálený člověk. Bloudíš, máš v sobě rozpory, některých věcí lituješ, máš i slabosti. Zima je pro tebe ze všech ročních dob nejnebezpečnější.“

Bude ale přece jen nutné, abych se, než zima plně nastane, do Lesů vydal třeba i jen na krátký průzkum. Je už pomalu načase, abych stínu předal slíbenou mapu, a on mi průzkum Lesa výslovně nařídil. Až ten průzkum skončí, bude má mapa hotová.

Mrak nad Severním hřebenem rozvírá pomalu ale neúprosně křídla, a jak se roztahuje po obloze nad Městem, sluneční svit prudce ztrácí svou zlatou záři. Nebe se zakaluje jako pokryté jemným popelem a světlo slábne a kalí se čím dál víc. Mé zraněné oči si nic lepšího nemohly přát. Obloha ztratila jas a mraky už nerozvine ani ten nejsilnější vítr.

Z cesty vedoucí podél řeky vejdu mezi stromy, a abych se tam neztratil, rozhoduju se, že se na průzkum nitra Lesů vydám podél Zdi. Tím se mi zároveň podaří i zakreslit do mapy tvar hradby v místech, kde obklopuje Les.

Nejsou to ale vůbec snadné průzkumy. Po cestě občas vidím hluboce zařízlé propadliny, jako by tam kdysi všechno naráz sjelo pod zem, i houštiny bujícího obrovitánského jahodní, mnohem vyšší než já sám. Jsou tu bažiny, které mi zastupují cestu, a kam se podíváte, táhnou se veliké lepkavé pavoučí sítě, které se mi zachytávají na hlavě, v obličeji i na ruce. Tu a tam se v okolních houštinách něco s šustěním zahemží. Větve ohromných stromů zastiňují oblohu a dělají v lese příšeří jak na dně mořském. Dole u kořenů raší houby nejrozmanitější velikosti, tvarů a barev; působí skoro jako příznaky nějaké nepříjemné kožní nemoci.

A přesto, jen co se trochu vzdálím od Zdi a vkročím hlouběji do Lesů, rozprostře se tam přede mnou svět nečekaného míru a klidu. Okolí se projasní dechem země, co s sebou přináší příroda netknutá lidskou rukou, a tenhle dech mi tiše projasňuje duši. Vůbec to tu nevypadá na nebezpečné místo, před jakým mě varoval starý důstojník. V okolních stromech, rostlinách a tvorech koluje život a z každého kamínku a kousku hlíny tu zrovna cítím jakýsi vyšší řád.

Čím víc se vzdaluju od Zdi a pouštím hlouběji do Lesa, tím víc ten pocit sílí. Zlověstné známky prudce ustupují, tvary stromů i barvy bylin se zvláště zklidňují, i ptačí hlasy jako by zněly útěšněji. Ani z nevelkých travnatých světlín nebo z potůčků, co se jako nit kroubí mezi stromy, nevane ani náznak napětí a ponurosti, tak dobře patrných v místech poblíž Zdi. Nechápu, odkud se takový rozdíl v prostředí bere. Možná že to Zeď svým vlivem narušila okolní vzduch, možná se jedná jen o zvláštní utváření terénu.

Ať je ale taková procházka po Lesích příjemná sebevíc, úplně Zeď opustit samozřejmě nesmím. Lesy jsou hluboké, a jakmile bych se tu do nich jednou zatoulal, ztratil bych veškerý pojem o směru. Nejsou tu cesty ani orientační body. Proto postupuji mezi stromy jen s nejvyšší opatrností a tak, abych byl vždycky jedním okem na dohled od Zdi. Nedokážu dost dobře odhadnout, jestli je Les můj spojenec nebo nepřítel, a klid a příjemný pocit může zrovna tak dobře být přelud, co mě má vylákat do jeho hlubin. Ať je to, jak chce, jsem, jak říkal Plukovník, pro tohle Město jen slabá, neustálená existence. Proto se nemusím obávat, že bych to s opatrností přeháněl.

Snad proto, že jsem se tedy do Lesů vlastně doopravdy nepustil, se mi ani nedaří zahlédnout nikoho z lidí, co tu bydlí. Nejsou tu šlépěje ani stopy po tom, že by tu někdo něco bral do ruky. Možnosti, že je tu potkám, se napůl bojím a napůl nemůžu dočkat, ale ani po několika dnech obcházení jsem se nesetkal s ničím, co by napovídalo jejich přítomnost. Docházím k závěru, že asi žijí mnohem a mnohem hloub. Anebo se mi neobyčejně šikovně vyhýbají.

Když už tak pátrám třetí nebo čtvrtý den, narážím v místech, kde se východní část Zdi prudce stáčí k jihu, na nevelký palouk u jejího okraje. Travou porostlá loučka se tu v místě ohybu rozvírá do vějíře zaklíněná mezi dvě zdi a vytváří miniaturní prostor, kam se ani okolní hustě rostlé stromy nedostanou. V tomhle jediném koutě není kupodivu vidět nic z hrozivého napětí typického pro nejbližší okolí Zdi, ale vznáší se tu stejný poklidný mír, jaký jsem viděl hlouběji v Lesích. Zemi jak koberec pokrývá provlhlá nízká tráva a nad hlavou se prostírá zvláště tvarovaný, ostře vyřízly kus oblohy. Na

jednom konci světliny je vidět pozůstatky kamenných základů, dokládajících, že tu kdysi stála nějaká stavba. Když je postupně obejdu, zjistím, že to musel být opravdu pořádný a prostorný dům. Rozhodně žádná narychlo stlučená chatka. Rozeznám celé tři pokoje, kuchyň, koupelnu a vstupní halu. Zatímco je obcházejím, pokouším se představit si, jak to tu asi vypadalo, když ještě dům stál. Kdo a proč ale stavěl dům takhle hluboko v Lese a proč ho nakonec nadobro opustil, na to už odpověď nemám.

Vzadu za kuchyní zůstala kamenná studna, je ale zasypaná hlínou a hlínu zarůstá tráva. Možná ji zasypal ten, co odsud odcházel. Proč, to nevím.

Posadím se u ní na zem a opřený o kamenné roubení vzhlédnu k nebi. Vítr vanoucí od Severního hřebene sotva znatelně rozechvívá větve stromů, lemujících v půlkruhu volný střípek oblohy, a šumí v jejich listí. Volným kusem nebe táhnou pomalu mraky, tlusté a nalité vodou. Ohrnu si límec svrchníku vzhůru a sleduju nikam nespěchající oblaka.

Za zříceninami domu se tyčí Zeď. Je to vůbec poprvé, co ji tu v Lesích vidím takhle zblízka. Viděná z tak malé vzdálenosti vypadá, jako by doslova a do písmene dýchala. Usazený na louce vykrojené na východě Lesů, opřený o starou studnu a uši plné šumění větru v korunách začínám skoro věřit tomu, co říkal Strážný. Pokud je v tomhle světě něco dokonalého, je to právě Zeď. Zeď, která tu je nejspíš od samého začátku. Tak jako plují po nebi oblaka, tak jako déšť padající na zem vytváří řeky.

Zeď je moc velká na to, aby se dala zachytit na jeden list mapy, její dech příliš prudký, její křivky až moc rafinované. A pokaždé, když se pokouším načrtnout její tvar do skicáře, zachvátí mě nezměrný pocit bezmoci. S každým novým úhlem pohledu mění nejneuvěřitelnějším způsobem tvářnost, a její přesné zachycení je proto věc skoro nemožná.

Zavírám oči a rozhoduju se chvilku se prospat. Vítr dál neúnavně sviští, ale stromy a Zeď mě před jeho chladem ochrání. Před usnutím myslím na svůj stín. Je právě tak čas, abych mu předal mapu. Detaily jsou pochopitelně nepřesné a místo nitra Lesů jen skoro samé bílé plochy, zima se ale už kvapem blíží, a jakmile přijde, nebudou už moje průzkumy

možné. Zvládl jsem do skicáře zakreslit přibližný tvar Města a polohu a vzhled toho, co v něm je, a v poznámkách zaznamenat všechno, co jsem se o městě dozvěděl. Zbytek už musí nějak vymyslet stín.

I když moc nevěřím, že se mi povede stín navštívit, mám pořád od Strážného slíbeno, že až budou dny kratší a stín zeslábně, budu se s ním moct vidět. Ted', když je zima za dveřmi, musí už ta podmínka být dozajista splněná.

S očima stále zavřenýma si pak vybavuju Knihovnici. Čím víc na ni ale myslím, tím hlubší pocit ztráty na mě padá. Nedovedu říct, odkud se bere a co ho způsobilo, je ale pravý a nefalšovaný. Mám dojem, jako by mi něco, co s ní souvisí, mizelo před očima. Nepřetržitě a bez ustání.

Vídám ji každý den, ale ani tenhle fakt nevyplní prázdnotu, která se ve mně šíří. Když v Knihovně čítávám staré sny, je vždycky nablízku. Jíme spolu večeri, napijeme se něčeho horkého, pak ji doprovázím domů. Za chůze si povídáme o všem možném. Vypráví mi o svém otci, dvou mladších sestřích a svém každodenním životě.

Když s ní ale dojdu až k domu a rozloučíme se, cítím, jak je prázdnota ještě větší než předtím. S tímhle vágním pocitem, že něco schází, nemůžu vůbec nic dělat. Tahle studna je zkrátka trochu moc hluboká a temná a sebevětší množství hlíny s ní nic nenadělá.

Napadá mě, že ty pocity možná souvisejí s pamětí, kterou ztrácím. Moje vzpomínky se u ní něčeho dožadují, já sám na to ale nenacházím odpověď a tenhle rozpor mi pak v duši zanechává nenapravitelné prázdno. Je to ale problém, který ted' nesvedu vyřešit vlastními silami. Na to je sama má existence moc slabá a nejistá.

Vyháním ty spleťité úvahy z hlavy a mé vědomí se propadne do spánku.

Když se probudím, zjišťuju, že kolem překvapivě poklesla teplota. Celý se roztřesu a zachumlám do svrchníku. Slunce zapadlo. Když vstávám ze země a oklepávám z kabátu suchou trávu, zastudí mě na tváři první sněhová vločka. Vzhlednu k obloze a vidím, že mraky visí už docela nízko a jejich zlověstný

stín se prohloubil. Několik velikých, bledých oblačných cárů hnaných větrem se pomalu snáší z nebe. Nastala zima.

Než odtamtud odejdu, ještě jednou se zadívám na Zed'. Pod nehnutým nebem, z něhož se snáší sních, je její dokonalost ještě mnohem znatelnější. Když k ní vzhlížím, mám dojem, že se i ona dívá na mne. Stojí tu přede mnou jako tvor z dávných dob, který právě procitl ze sna.

Co tady pohledáváš, zdá se mě ten tvor ptát. Co tu vůbec chceš?

Já však na ty otázky neznám odpověď. Dřímoty v studeném vzduchu mě připravily o všechno tělesné teplo a do hlavy mi vlily prapodivný, tupý amalgam. Jako by to ani nebylo moje tělo a moje hlava. Všechno je ztěžklé a jako v snách.

Soustředěný na to, abych se pokud možno nedíval na Zed', procházím krajem Lesů a spěchám k Východní bráně. Cesta je dlouhá a tma každým okamžikem houstne. Tělo jako by ztratilo jakousi subtilní rovnováhu. Během cesty se několikrát zastavím, abych popadl dech, sebral síly na další pochod a soustředil roztěkané, otupělé nervy. Něco z večerní tmy jako by na mě doléhalo čím dál tížeji. Mám dojem, že jsem cestou přes Lesy zaslechl i troubení rohu, prochází však mým vědomím dovnitř a zase ven, aniž by po sobě zanechalo sebemenší stopu.

Když konečně vyjdu z Lesů na říční břeh, pokrývá už zem hluboká tma. Bez měsíce a bez hvězd, okolí vládne jen vítr se sněhem a mrazivé šplouchání vody a za zády se mi ježí temné Lesy šumící vichrem. Jak dlouho mi pak trvá, než dorazím do Knihovny, nemám nejmenší ponětí. Vybavím si už jen jediné: nekonečný pochod pobřežní cestou. V temnu se houpou větve vrb a nad hlavou sténá vítr. Jdu dál a dál, cesta ale nebere konce.

Usadí mě před sporák a přiloží mi ruce na čelo. Jsou hrozně studené, hlava mě zabolí, jako by skrz ni prohnala rampouch. Reflexivně se otřesu, ruce ale zůstanou, kde jsou, a když se je pokusím setřást silou, udělá se mi špatně.

„Máte vysokou horečku,“ říká mi. „Kde jste to proboha byl a co jste dělal?“

Pokouším se jí na to něco odpovědět, ale z hlavy se mi vypařila všechna slova. Ani pořádně nechápu, na co se mě ptá.

Dívka odněkud přinese několik přikrývek, zabalí mě do pěkných pár vrstev a uloží mě u kamen. Když mě ukládá, dotknou se mi její vlasy tváře. Pomyslím si, že bych o dívku nerad přišel, netuším ale, jestli se ta myšlenka zrodila v mém vlastním vědomí, nebo zda jde o střípek starých vzpomínek, které mi vypluly z paměti. Je toho tolik, o co jsem přišel, a já jsem tolik unavený. V takových pocitech bezmoci pak cítím, jako by se postupně celé mé vědomí někam ztrácelo. Přepadá mě podivný dojem, že jsem rozdělený vedví, že tělo jen s námahou zadržuje duši, která se od něj snaží odpoutat někam vzhůru. Nemám tušení, na kterou z těch dvou stran se dát.

Po celou tu dobu mě drží za ruku.

„Spěte, prosím vás,“ slyším ji ještě říkat. Zní mi to jako slova, která dlouho a dlouho letí z daleké, černé tmy.

15. Whisky, tortura, Turgenev

Ve dřezu obr do jedné – doslova a do písmene do jedné – porozbíjel mou kolekci lahví whisky. Vedoucí nedalekého obchodu s alkoholem byl můj známý a pokaždé, když nastal výprodej některé dovážené značky whisky, nějakou mi přinesl, čímž jsem si jich postupně vybudoval solidní zásobu.

Chlap nejprve rozbil dvě lahve Wild Turkey, pak stejným stylem zatočil s Cutty Sark, sprovodil ze světa tři I. W. Harpery a dva Jacky Danielse, za těmi padly do hrobu Four Roses a na tříšť rozbitý Haig, a na úplný závěr byl hromadně vyvražděn i půltucet lahví Chivas Regál. Byl to slušný randál a to ještě nebylo nic proti oděru, který pak plul vzduchem. Kdo by se tomu taky divil, když tu naráz padlo za vlast tolik whisky, že bych ji nevypil ani za půl roku. Celý byt jí byl přímo prosáklý.

„Jeden by se opil už z toho, jak tu stojí,“ pravil uznale trpaslík.

Složil jsem u stolu hlavu do dlaní a rezignovaně se díval, jak se ve dřezu vrší napadrt' rozbité lahve. Ti, kdo vystoupali, nevyhnutelně klesnou, vše, co má tvar, bude nevyhnutelně zničeno. Do rachotu tříštících se lahví se mísilo obrově vrcholně nepříjemné pohvizdování. Spíš než jako pohvizdování znělo, jako když nití na čištění zubů přejíždíte po prasklé hadici na přívod vzduchu. Titul té melodie jsem nepoznal a ono to vlastně ani žádnou nemělo. Zubní nit jen přejížděla shora dolů po prasklině. Dost na to, aby měl jeden dojem, že přijde o nervy. Zavrtěl jsem hlavou a vlil si do krku další pivo. Břicho už jsem měl přeplněné jak bankovní úředník na služební cestě aktovku.

Chlap dál pokračoval ve svém nesmyslném ničení. Pro něj samotného tedy samozřejmě nějaký smysl muselo mít, mně ale

bohužel unikal. Obr převrátil postel, rozpáral nožem matrace, vyházel všechno ven ze šatníku, vysypal sakumprásk na podlahu obsah stolních zásuvek, vyrval ze zdi ovládací panel klimatizace, převrhnul koš, ze skříní ve zdi vymetl všechno ven, a co se dalo, to rozbil. Celé to provedl rychle a s neobyčejnou zručností.

Když obrátil ložnici s obývacím ve hromadu zřícenin, zaměřil se chlap pro změnu na kuchyň. Já a pidimuž jsme se mezitím přesunuli do obývacího, odtáhli si na někdejší místo převrácenou a zezadu úplně rozsekanou pohovku, posadili se na ni a dívali se, jak jde obrovi demolice kuchyně od ruky. Zepředu zůstala pohovka skoro netknutá, což bylo opravdové štěstí v neštěstí. Byla neuvěřitelně pohodlná a já ji lacino koupil od jednoho známého, co býval fotografem. Získal si renomé jako reklamní fotograf, pak mu ale zničehonic přskočilo v hlavě, odstěhoval se na nějakou horskou samotu do Nagana a mně lacino přenechal sofa ze své kanceláře. Bylo mi doopravdy líto, že to s ním tak dopadlo, pořídit takovéhle sofa ale byla vážně klika. A teď, jak se zdá, ani nebudu muset kupovat nové.

Usadil jsem se na pravý konec pohovky s plechovkou piva v ruce, mrňous obsadil konec levý, přehodil nohu přes nohu, opřel záda o opěrku pro loket. Přes rámus, co tu mí návštěvníci vyváděli, se zatím neukázal jediný z obyvatel domu. V našem patře jsou skoro všichni svobodní a krom opravdu mimořádných okolností tu ve všední dny přes den není málem ani noha. Vědí to snad ti dva, že si tu teď dovolí docela bez zábran dělat takový kravál? Nejspíš to tak bude. Ti nejspíš vědí úplně všechno. Tváří se jako drsná parta, ale současně mají taky všechno důkladně propočítané dopředu.

Mrňous čas od času pohlédl na své rolexky a zkontroloval, zda práce probíhají podle harmonogramu, obr pak bez jediného zbytečného pohybu jedno po druhém popořadě rozbil veškeré zařízení bytu. Kdyby tu u mě něco hledali, nemohla by jim uniknout ani tužka. Oni tu ale – jak prve prohlásil mrňous – nehledali nic. Oni prostě jen ničili.

Proč?

Asi proto, aby si někdo další myslel, že něco hledají. A kdopak je asi ten další?

Přestal jsem si tím lámat hlavu, dopil poslední lok piva a prázdnou plechovku postavil na stolek. Obr otevřel kredenc, vyházel na podlahu sklenice, pak se vrhnul na talíře. Rozmlátil perkolátor, čajovou konvici, nádoby na sůl, cukr, mouku. Na zem se rozsypala rýže. Stejný osud stihl i potraviny z mrazáku. Půltucet mražených krevet, hovězí filety, zmrzlina, prvotřídní máslo, třicet centimetrů lososích jiker i zkusmo vlastnoručně vyrobený rajský protlak zabušily o linoleum podlahy, jako když roj meteoritů zasáhne asfaltku.

Pak chlap oběma rukama nadzvedl lednici, vysunul ji dopředu a dveřmi dolů s ní třísknul o podlahu. Trochu to zajískřilo; nejspíš od přetržených drátů u chladiče. Přemýšlel jsem, jakou asi výmluvu si vymyslím pro elektrikáře, co tu spoušť přijdou opravovat, a rozbolela mě hlava.

Žkáza skončila docela stejně, jako začala, to jest nečekaně. Žádná *ale*, *kdyby*, *jenže*, nebo i *když*, řádění prostě v jediném okamžiku ustalo a na okolí padlo vleklé, trapné ticho. Ustalo i hvízdání, obr se rozkročil na prahu mezi kuchyní a obývánkem a zadíval se na mne svým tupým kalným pohledem. Neměl jsem přesnou představu, kolik času mohla celkem tahle proměna mého bytu v úhlednou hromadu šrotu trvat. Tipoval jsem tak něco mezi patnácti minutami a půl hodinou. Ne méně, ne víc. Ze spokojeného výrazu pidimuže pohlížejícího na ciferník rolexek jsem si nicméně domyslel, že se ta doba zřejmě dosti blížila standardnímu času potřebnému k demolici dvoupokojového bytu s obývánkem, jídelnou a kuchyní. Už je to tak, že je náš svět plný standardizovaných hodnot, ať už jde o čas k zaběhnutí maratónu, nebo délku toaletního papíru určenou k jednomu použití.

„Úklid tě zřejmě bude stát dost času,“ oznámil mi pidimuž.

„Zřejmě ano,“ pravil jsem já. „O penězích ani nemluv, že.“

„Tady se ale o nějaké peníze nejedná. Tady se momentálně vede válka. Kdo se ve válce moc ohlíží na rozpočty, nevyhrává.“

„Tohle ale není *moje* válka.“

„O to, čím válka to je nebo není, se tu nejedná už vůbec, ani o to, z čí kapsy jdou peníze. Jak už to tak ve válkách chodí. No jo, co naděláš.“

Mrňous vytáhl z kapsy běloskvoucí kapesník, přiložil jej k ústům, dvakrát nebo třikrát si odkašlal. Chvilku si jej zkoumavě prohlížel a pak jej vrátil zpátky do kapsy. Asi to bude nějaký můj předsudek, ale mužským, co nosí kapesníky, skoro ze zásady nevěřím. Takových předsudků mám celou spoustu. Proto mě taky lidi nemají nejradši. Což mi jen vytváří další a další předsudky.

„Za chvíli po tom, co odsud vypadneme, sem přijdou chlapci ze Systému. Těm pak o nás musíš říct, rozumíš? Přepadli jsme tvůj byt, něco jsme tu asi hledali. Pak jsme si tě podali a ptali jsme se: *Kams dal lebku?* Ale tys jako z udělání o žádné lebce nevěděl. To dá přece rozum, ne? Když něco nevíš, nemůžeš to říct, co nemáš, nemůžeš nikomu dát. I kdyby tě mučili, jak chtěli. Což vysvětluje, proč jsme přišli i odešli dočista a dokonale s prázdnou.“

„Mučili?“ opakoval jsem.

„Nikdo o tom nebude pochybovat. Nemají potuchy, že jsi byl až u profesora. To teď víme jen my. Tobě samotnému se proto nic nestane. Jsi kalkulátor s vynikajícími výsledky a oni ti dozajista uvěří. O nás pak musíš tvrdit, že jsme byli z Továrny. Tím už by se měly věci trochu rozhybat. Aspoň podle našich propočtů.“

„Mučili?“ opakoval jsem. „Co máte na mysli tím mučením?“

„To poznáš, až přijde čas,“ ubezpečil mě mrňous.

„A co jestli na vás všechno vyklopím na ústředí Systému, pánové?“ otázal jsem se ještě.

„Jestli to uděláš, sami tě zlikvidují,“ ubezpečil mě mrňous znovu. „To není lež, ani vyhrožování. To je prostě fakt. Šels tajně za profesorem, prováděls přísně zakázaný *shuffling*. To už je samo o sobě dost zlé, ale tebe navíc používal profesor k pokusům. To ti jenom tak neprojde. Ty jsi teď v takové bryndě, že ani sám netušíš v jaké. Dej si veliký pozor, protože, narovinu řečeno, jako bys teď stál na jedné noze na zábradlí mostu. Měl by sis moc dobře rozmyslet, na jakou stranu budeš padat. Abys pak nelitoval, až si něco uděláš.“

Mlčky jsme se navzájem pozorovali ze svých protilehlých konců pohovky.

„Dovolte ještě otázku,“ pravil jsem. „K čemu to bude, když s vámi začnu spolupracovat a obelhávat Systém? Já jsem totiž opravdový a reálný kalkulátor, začleněný do Systému, ale kdo jste vlastně vy? Pročpak bych měl lhát vlastním lidem a paktovat se s cizími?“

„Tak to je úplně jednoduché,“ ubezpečil mě trpaslík. „My totiž o tobě víme skoro všechno a nechali jsme tě žít. Tvoje organizace o situaci, ve které jsi, naopak neví skoro nic. Kdyby se to dozvěděla, tak tě dost možná sprovodí ze světa. Na nás se ti prostě vyplácí sázet mnohem víc. Nic složitějšího, nemám pravdu?“

„Systém se ale dřív nebo později stejně všechno dozví. Nevím, co přesně se dozví, ale dozví se to. Systém je velký a vážně není hloupý.“

„Možná,“ odtušil mrňous. „Jenže mu to ještě nějakou dobu potrvá a do té doby docela dobře můžeme všechny naše problémy několikrát vyřešit. Tak už to prostě chodí, když člověk musí volit. Musíš si vybrat tu stranu, kde je vyšší pravděpodobnost úspěchu, i kdyby to mělo být o jediné procento. To je stejné jako v šachách. Když dostaneš šach, couváš. Zatímco to děláš, může někde protihráč udělat chybu. I ten nejsilnější chybí. Takže –“

Při těch slovech vrhl pidimuž pohled na hodinky, otočil se na obra a luskl prsty. Jakmile to udělal, zvedl obr v mžiku bradu jako robot, kterého právě zapnuli, a velice rychle přešel k pohovce. Zastoupil mi cestu jako zástěna. No, vlastně ne tak docela jako zástěna, spíš jako obří promítací plátno v drive-in kině. Kromě něj už nebylo vidět vůbec nic. Za jeho postavou zmizela i lampa na stropě a mě zahalil bledý stín. Když jsem byl ještě student, pozorovali jsme jednou na školním dvoře sluneční zatmění a tu chvíli jsem si teď vybavil. Všichni jsme si tehdy nad svíčkou očiadili kousek skla a přes něj jsme se jako přes filtr dívali na slunce. Od té doby už ale pomalu uplynulo čtvrt století. Neuvěřitelné, kam jednoho za takové čtvrtstoletí osud zavane.

„Takže,“ opakoval pidimuž. „Teď to pro tebe možná bude trochu nepříjemné – možná že dokonce hodně nepříjemné, ale uvědom si, že to děláme pro tebe, a koukej vydržet. Ostatně, ani

my to neděláme kdovíjak rádi. Děláme to jen a pouze proto, že se nic jiného dělat nedá. Sundej si kalhoty.“

Rezignovaně jsem to udělal. Odporovat nemělo smysl.

„Klekní si na podlahu.“

Vstal jsem poslušně z pohovky a klekl si na koberec. Klečet tu takhle na podlaze jen v teplákové bundě a trenýrkách bylo trochu zvláštní, ale neměl jsem moc času se tím zaobírat, jelikož se obr mezitím přesunul za mě, vsunul mi ruce do podpaždí, chytnul mě za zápěstí a přidržel mi je u boků. Tím byl jakýkoli můj pohyb dokonale blokován. Zdánlivě nijak zvlášť silně, ale když jsem se pokusil pohnout, v ramenou a zápěstích mě zabolelo, jako by mi je trhali. Načež mi obr ještě nohama znehybnil kotníky. Čímž už jsem opravdu byl nehybný jako maketa kachny, seřazená s ostatními maketami na polici střelnice.

Ten menší pak odešel do kuchyně, odkud se navrátil s obrovským vystřelovákem. Vysunul čepel, co mohla mít nějakých sedm centimetrů, vytáhl z kapsy zapalovač a ostří pečlivě přežehnul v plameni. Nůž sám o sobě byl kompaktní model a dvakrát hrozivě nevypadal, bylo ovšem od pohledu jasné, že to není žádný laciný šmejd, co vám prodají někde v hokynářství. Na rozpárání člověka by stačil bohatě. Lidské tělo je, na rozdíl třeba od medvědího, měkké jako broskev a s kvalitními sedmi centimetry čepele po ruce si s ním v podstatě můžete dělat, co se vám jen zamane.

Když nůž v plameni dostatečně vydezinfikoval, nechal ho pomalu vychladnout. Pak vzal levou rukou za gumu mých trenýrek a poodtáhl ji, dokud nebyl zpoloviny vidět můj penis.

„Teď to bude trochu bolet, ale vydrž,“ pravil trpaslík.

Z břicha mi do krku vystoupal knedlík vzduchu velikosti tenisového míče. Špičku nosu mi zaléval pot. Jinými slovy, měl jsem strach. Nejspíš z toho, že mi s *ním* teď trpaslík něco udělá. A že jestli to udělá, tak už se mi nejspíš nepostaví navěky.

Pidimuž mi s ním ale nic neudělal. Řízl mě zhruba pět centimetrů pod pupkem, zhruba šesticentimetrovým, vodorovným řezem. Ještě teplá, nabroušená čepel se mi jako nic zařízla zleva doprava do podbřišku, jako když táhne čáru podle pravítka. Samozřejmě jsem se břicho hned pokusil odtáhnout, ale jelikož mě obr blokoval zezadu, nehnul jsem se ani o vlas. A

ještě ke všemu mě pak trpaslík chytnul přímo *za něj*. Cítil jsem, jak mi po celém těle stéká studený pot. Za chvíli potom se dostavila tupá, bodavá bolest. Nato trpaslík papírovým kapesníkem otřel z nože krev a zároveň mě obr pustil. Bílé trenýrky mi zrudly krví. Obr mi z koupelny přinesl čistý ručník a já si ho přitiskl na ránu.

„Sedm stehů a budeš zase fit,“ odhadl trpaslík. „Jizva ti nejspíš zůstane, ale tam co je, to nebude tak vidět. Je mi tě líto, ale to už je náš pomíjivý svět, s tím se musíš smířit.“

Odtáhl jsem ručník z rány a prohlédl si ji. Hluboká zas tolik nebyla, stejně ale krví prosvítalo i narůžovělé maso.

„Až odsud vytáhneme paty, koukej ránu hezky ukázat chlápčům ze Systému. A řekni jim, že jsme ti zaručili, že řízeme ještě hloub, jestli nám nepovíš, kde najdeme lebku. Což jsi nám ovšem nemohl říct, když jsi to doopravdy nevěděl. Tak jsme tě nakonec nechali a odtáhli pryč. Tím bychom měli odbyté to mučení. Kdybychom se do toho dali, jak se patří, nevyváznul bys takhle lehce. Ale řekl bych, že prozatím to stačí. Zbytek ti ukážeme někdy jindy a důkladněji, až k tomu bude vhodná příležitost.“

S ručníkem přitisknutým na břicho jsem mlčky přikývl. Nevím ani pořádně proč, ale měl jsem dojem, že bude líp, když udělám, co říkají.

„Mimochodem, toho chudáka plynaře jste opravdu najali vy, co?“ otázal jsem se ještě. „A že se mu to nepovedlo, byl zase jenom váš tah, který mě měl přimět, abych radši ukryl lebku a data někde v bezpečí. Nebo ne?“

„No vidíš, jak ti to pěkně myslí,“ pravil trpaslík a zadíval se na obra. „Uvažuj takhle pěkně dál, a dost možná i přežiješ. Když budeš mít štěstí.“

Pak mě to milé duo opustilo. Nemuseli za sebou zavírat ani zamykat. Ocelové dveře mého bytu, s urvanými panty a pokrouceným rámem, byly teď otevřené celému širému světu.

Svlékl jsem zkrvavené trenky a zahodil je do koše, kusem gázy namočené ve vodě jsem z okolí rány otřel krev. Kdykoliv jsem se předklonil, v ráně mě ošklivě zabořilo. Jelikož byl od krve i rukáv teplákové bundy, vyhodil jsem i tu. A pak jsem z haldy šatstva na podlaze vybral triko, na kterém nebude krev

moc vidět, a co nejmenší slipy, a natáhl jsem si to na sebe. Čímž jsem měl první bojový úkol z krku.

Pak jsem se odebral do kuchyně, vypil dvě sklenice vody a ponořený do úvah čekal, až se dostaví kolegové ze Systému.

Kolegové ze samého ústředí se dostavili do půl hodiny celkem tři. Za prvé mladý náfuka sloužící jako spojka, který ke mně vždycky chodil vyzvedávat data. Měl na sobě svůj obvyklý tmavý oblek, bílou košili a kravatu, ve které vypadal jak bankovní úředník z oddělení úvěrů. Další dva měli tenisky a vypadali jako od stěhováků. Totiž, doopravdy tak nevypadali vůbec. Jen se oblékli jako bankovní úředník a stěhováci, aby nebyli tak nápadní. Neustále propátrávali zrakem okolí a svaly měli napjaté jako struna, aby dokázali kdykoli pohotově zareagovat.

Taky oni se neobtěžovali se zaklepáním a vlezli mi do bytu v botech. Ti, co hráli stěhováky, začali hned propátrávat byt, spojka si vzala na starost můj výslech. Vytáhl si na to z kapsy u saka černý zápisník, do kterého si pak mikrotužkou zaznamenával hlavní body. Řekl jsem mu, že mě navštívili dva pánové, kteří se tu sháněli po lebce, ukázal jsem mu ránu. Tu si chvilku prohlížel, s projevy účasti se ale neobtěžoval.

„Co mysleli tou lebkou?“ zajímalo ho naopak.

„Nemám potuchy,“ řekl jsem mu. „Sám bych se to moc rád dozvěděl.“

„Vás *opravdu* vůbec nic nenapadá?“ tázala se mladá spojka hlasem dočista bez intonace. „Jde o velmi závažný problém, pokuste se proto prosím co možná přesně rozpomenout. Svou výpověď už nebudete moci změnit. Kódmani jak známo nepodnikají nic bez příčiny. Pokud ve vašem bytě hledali lebku, bude příčina zřejmě v tom, že jste tu nějakou měl. Nic na světě se nerodí jen tak z ničeho. Navíc je jasné, že tuto lebku zřejmě opravdu stálo za to hledat. Já si nedovedu dost dobře představit, že byste s tím vším skutečně neměl nic společného.“

„Když jste tak chytrý, proč mi rovnou neřeknete sám, co ta zatracená lebka znamená?“ přerušil jsem proud jeho úvah.

Spojka chvilku proklepávala roh zápisníku hrotem své mikrotužky.

„Buďte bez obav, já to vypátrám,“ pravila nakonec.

„Vypátrám, co se jen vypátrat dá. Pokud se do toho my jednou

dáme, není nic, co bychom nevypátrali. A jestli náhodou zjistíme, že jste nám něco zatajil, následky takto vzniklé překerní situace si poneseš sám. Jste s tím srozuměn?”

Pravil jsem, že jsem s tím plně srozuměn. Kdo ví, co se ještě všechno může stát. Do budoucnosti nikdo nevidíme.

„Máme takové tušení, že kódmani něco připravují. Dali se nám totiž nějak do pohybu. Netušíme ale ještě, o čem jim může jít. A nevíme ani, jak s tím vlastně souvisíte vy. Ani co znamenají ty řeči o lebce. Máme ale čím dál více stop a čím dál nezvratněji se blížíme jádru věci. Ta jediná věc je úplně jistá.“

„A co mám teď dělat já?”

„Vy se především mějte na pozoru. Dejte se dohromady a dávejte při tom pozor. Nějaký čas teď nepřijímejte zakázky. A jakmile se kolem něco šustne, okamžitě nás o tom uvědomte. Telefon vám doufám funguje?”

Zvedl jsem sluchátko. Telefon normálně fungoval. Napadlo mě, že ho možná ti dva nechali na pokoji zcela záměrně. Co tím ale mohli sledovat?

„Funguje,” potvrdil jsem.

„Takže, rozumíme si?” pokračoval on. „Ať se stane sebenepatrnější maličkost, okamžitě nám to hlase. Nepokoušejte se nic řešit sám. Nepokoušejte se nic tajit. S nimi nejsou žádné žerty. Příště byste nemusel skončit jen s nějakým škrábancem na břiše.“

„Nějakým škrábancem?” ujelo mi.

Parta fingovaných stěhováků, propátrávajících byt, mezitím dokončila průzkumy a vrátila se do kuchyně.

„Prošťárali to tu křížem krážem,” oznámil starší z obou pánů. „Neuniklo jim vůbec nic a šli na to jaksepatří metodicky. Čistá práce profesionála. Docela jednoznačně dílo kódmanů.“

Spojka pokývala hlavou a ti dva opustili byt. Zůstali jsme tu jen já a on.

„Prosím vás, proč mi při tom hledání lebky museli ještě i rozpárat oblečení?” otázal jsem se spojky. „Tam se přece v životě žádná lebka schovávat ani nemohla? Ať by už byla, jaká chce.“

„To víte, jsou to profesionálové. Ti musí myslet na všechno. Dejme tomu, že jste milou lebku ukryl někde na nádraží do

boxu a klíč si někde schoval. Takový klíč se už dá ukrýt ledaskde, že.“

„Aha, no to mě nenapadlo,“ pravil jsem mu na to. To by jeden doopravdy neřekl.

„Mimochodem, nedělali vám ti kódmani nějaké návrhy?“

„Návrhy?“

„Myslím, jestli vám nenavrhovali, abyste přešel k Továrně. Jestli vám nenabízeli peníze, pozici, nebo něco takového. Nebo jestli vám naopak nevyhrožovali.“

„Nic takového se vážně nekonalo,“ ubezpečil jsem ho. „Jenom mi kuchali břicho a ptali se, kam jsem dal lebku.“

„Poslyšte, teď mě doopravdy dobře poslouchajte,“ pravila spojka. „Jestli vám nějaké takové návrhy udělají a budou se vás snažit zlákat, chraň vás nebe na to přistoupit. Jestli nás náhodou podrazíte, najdeme si vás třeba na kraji světa a pak už si na něm dlouho nepobudete. To není chvástání. To je slib. Za námi stojí celý stát. Slovo nemožnost pro nás neexistuje.“

„Dám si na to pozor,“ ujistil jsem ho znovu.

Když se všichni vytratili, ještě jednou jsem si to všechno pro sebe zkusil shrnout. Jenže ať jsem shrnoval, jak chtěl, stejně jsem se nikam nedostal. Jádrem problému totiž zůstávalo, oč tu vlastně jde profesorovi. Pokud jsem neměl jasno v tomhle bodě, nic kloudného jsem už vydedukovat nemohl. A já neměl ani jen přibližné tušení, co se asi tomu dědkovi může honit hlavou.

Jediné, co mi jasné bylo, byl fakt, že jsem, i když pod tlakem okolností, právě Systém doopravdy podrazil. Pokud se tohle provalí – což se dřív nebo později stane – budu, jak to prorokoval ten arogantní náfuka, v situaci doopravdy překerní. I když jsem lhal jen a pouze z donucení. Možná že to i pochopí, ale mně už to nebude nic platné.

Při těchhle úvahách mě už zas rozbolela rána, a tak jsem si v seznamu vyhledal nedalekou taxislužbu a objednal si taxík, aby mě zavezl do nemocnice, kde mi břicho ošetří. Přiložil jsem na ránu ručník, navlékl si co nejvolnější kalhoty, obul boty. Když jsem se při jejich obouvání předkláněl, zbolelo to tak, až jsem měl dojem, že snad prasknu vejpůl. Stačí opravdu slabé dva tři milimetry nožem do břicha, a z člověka se stane takováhle troska. Nejste se už s to obout, o nějakém chození po schodech ani nemluvě.

Přivolal jsem si proto výtah, sjel dolů, posadil se na zídku s živým plotem u vchodu a čekal na taxík. Ručičky ukazovaly půl druhé odpoledne. Od chvíle, co mi duo zlikvidovalo dveře, uplynulo sotva sto padesát minut. Opravdu řádně dlouhých sto padesát minut. Osobně bych tipoval spíš deset hodin.

Minulo mě tu několik hospodyněk s nákupními košíky. Z tašek ze supermarketu vykukovaly pórky a ředkve. Přistihl jsem se, že jim závidím. Jim nikdo nerozmlátil lednice, ani nepáral nožem břicha. Když neřešíte nic jiného, než jak uvařit pórek s ředkví a školní prospěch ratolestí, zdá se svět mírumilovnost sama. Nemusíte se zaobírat lebkami jednorozců, ani nesrozumitelnými tajnými kódy a jinými spleťnými procesy. Žijete si zkrátka svůj obyčejný život.

Napadlo mě, že se mi na podlaze v kuchyni pořád ještě rozpouští krevety, hovězí, máslo a rajsý protlak. Nejspíš bych to měl ještě dnes sníst. Nějak jsem ale neměl pomýšlení na jídlo.

Na červeném skútru přijel poštovní doručovatel a zručně rozdělil poštu do schránek u vchodu. Když jsem ho při tom chvíli pozoroval, všiml jsem si, že některé schránky poštou přímo přetéka, zatímco do jiných nepřišlo vůbec nic. Do mé schránky například nevhodil nic. Ani se na ni nepodíval.

Vedle schránek stál fíkus v květináči, ve kterém bylo zrovna naseto špejle od nanuků a špačky z cigaret. Fíkus sám vyhlížel podobně ztrápeně jako já. Každý si prostě přijde a odhodí vajgl nebo urve list. Vlastně jsem si vůbec nevybavoval, odkdy tu ten květináč vlastně stojí. Soudě podle stupně zaprášení to už muselo být hezky dlouho. Sám jsem kolem něj chodil dnes a denně, abych si jeho existence všimnul až ve chvíli, co tu s pořezaným břichem čekám na taxík.

Když doktor viděl moje břicho, otázel se mě, jak jsem k něčemu takovému přišel.

„Trochu jsme se servali o jednu ženskou,“ pravil jsem mu. Nic jiného se celkem říct nedalo. Byla to vážně naprosto jasná rána nožem.

„A víte, že takové věci bych měl správně hlásit na policii,“ upozornil mě doktor.

„To prosím vás nedělejte,“ požádal jsem ho. „Jednak to všechno byla moje vina a pak ta rána ani není tolik hluboká, takže bych rád, aby to bylo jen mezi námi. Moc vás prosím.“

Doktor chvíli brblal a reptal, zanedlouho toho ale nechal, položil mě na lehátko, vyčistil ránu, dal mi pár injekcí a nakonec vytáhl jehlu a nit a ránu mi zručně a odborně sešil. Když bylo šití u konce, sestra z ordinace mi s podezřívavým pohledem připlácla na ránu tlustý kus gázy a ten mi kolem boků upevnila jakýmsi gumovým pásem. Sám jsem se musel smát, jak vypadám.

„Pokud možno se vyhýbejte prudkým pohybům,“ nařizoval mi lékař. „Žádný alkohol, žádný sex, žádné výbuchy smíchu. Někdy čas si prostě jen budete číst knížky. A zítra ať vás tu mám na kontrolu.“

Poděkoval jsem, u okénka zaplatil, převzal prášky proti infekci a vrátil se domů. Tam jsem se, jak mi doktor nařídil, natáhl na postel a četl si Turgeněvova *Rudina*. Vlastně jsem si původně chtěl číst *Jarní vody*, vydolovat ale z trosek i jen jednu knihu byl pro mě skoro nadlidský výkon, nehledě na to, že, vzato kolem a kolem, zase *Jarní vody* o tolik lepší román než *Rudin* nejsou.

Jak jsem si tak s obvazem kolem břicha četl od pozdního odpoledne v posteli Turgeněvův starý román, začalo mi naráz být dočista všechno jedno. Nic z toho, co mě postihlo za poslední dny, jsem si sám od sebe nevybral. Všechno se to na mě jen odněkud sneslo a já se do toho pak zapletl.

Šel jsem do kuchyně a zkusil opatrně vybrat z dřezu pozůstatky lahví. Většina se jich ovšem rozbila napadrt', jedna z Chivas Regal ale jako zázrakem z poloviny přežila a na jejím dně se nacházela dobrá sklenice whisky. Přelil jsem si ji do sklenky a prohlédl proti světlu lampy, nezahlédl jsem ale žádný střep. Vrátil jsem se s úlovkem do postele a za popíjení vlažné neředěné whisky si četl zbytek románu. *Rudina* jsem naposledy četl někdy na vysoké škole, což už bylo dobrých patnáct let. Po takové době a se zafačovaným břichem jsem teď při čtení s Rudinem najednou soucítil mnohem víc než dřív. Člověk je totiž nenapravitelný. Možná tak do pětadvaceti je jasné, kdo bude k čemu inklinovat, a pak už se jeho charakter sebevětším úsilím nezmění. Problém je potom ve způsobu, kterým na

takové charakterové sklony reaguje okolní svět. Opojení z whisky jen prohlubovalo můj soucit s Rudinem. S Dostojevského hrdiny jsem takhle skoro nikdy nesoucítil, ale u Turgeněva to na sebe nenechávalo dlouho čekat. Bývá mi líto dokonce i postav z *87. revíru*. Snad to je proto, že i já mám jako člověk spousty chyb. U těch, kdo mají plno nedostatků, pak jiní podobní lidé zákonitě budí soucit. Slabé stránky hrdinů Dostojevského románů však někdy ani jako slabé stránky nepůsobí. A právě proto se s nimi nedokážu stoprocentně ztotožnit. V případě Tolstého pak jsou chyby hrdinů až příliš velké a někdy působí trochu staticky.

Když jsem dočetl *Rudina*, hodil jsem paperback na trosky knihovny a poohlédl se, jestli by se ve dřezu ještě něco nenašlo. Na dně Jacka Danielse s černou nálepkou zůstal ještě malý hlt, který jsem přelil do sklenice, vrátil se do postele a tentokrát se začel do Stendhala, *Červený a černý*. Asi mám nějakou slabost pro staré romány. Kdo z mladších ročníků dneska vůbec vezme *Červeného a černého* do ruky? Každopádně jsem se při četbě tohoto románu už zase přistihl, že je mi líto Julienu Sorela. Jeho špatné stránky se utvrdily, ještě než mu bylo patnáct let, což tím víc podnítilo můj soucit. Mít v patnácti letech pevně nalinkované všechny životní faktory je i z pohledu cizího člověka dost smutná věc. Je to stejné, jako by sám sebe zavřel do nedobytného vězení. Ve světě obklopeném dokola zdmi potom směřoval k své vlastní zkáze.

Tohle mi znělo nějak povědomě. Zed'.

Svět obklopený kolem dokola zdmi.

Zavřel jsem knihu, hodil do sebe zbytek Jacka Danielse a na moment se zamyslel nad světem ve zdech. Dovedl jsem si ty zdi i bránu do něj docela živě představit. Zdi jsou velice vysoké a brána hrozně velká. A je tam ticho jako v hrobě. A já jsem tam uvnitř. Jako bych měl ale něčím zastřené vědomí, jelikož skoro nerozeznávám okolní krajinu. Celkový vzhled města znám do detailu, mé okolí je ale rozostřené a jako v mlze. A z druhé strany toho neprůhledného závoje mě někdo volá.

Připomínalo to výjev z nějakého filmu, takže jsem zavzpomínal, jestli taková scéna nebyla v některém z historických filmů, co jsem zatím viděl. Jenže ani z *Cida*, ani z *Ben Hura*, z *Desatera přikázání*, *Roucha* nebo ze *Spartaka* jsem

si žádnou takovou nepamatoval. Nejspíš šlo o nějaký výplod mé fantazie.

Dost možná má ta zeď představovat můj život plný omezení, napadlo mě. Ticho jak v hrobě bude asi následek odstranění zvuku. A co se týká zamlžené scény, ta znamená, že je to s mou fantazií na pováženou a něco ji silně ohrožuje. A volá mě nejspíš ta růžová tlustá dívka.

Po téhle nenáročné analýze svých vidin jsem znovu otevřel knihu. Nemohl jsem se na ni už ale soustředit. Napadlo mě při ní totiž, že je můj život vlastně prázdný. Dočista na nule. Nic na něm není. Co jsem v něm doposavad vytvořil? Nic. Komu jsem přinesl štěstí? Nikomu. Co mám? Úplné houby. Nemám rodinu, nemám kamarády, nemám dveře. Dokonce se mi už ani nepostaví. A co se práce týče, s tou je to taky nahnuté.

I ten poslední životní cíl, co mi zbýval, sen o poklidném světě violoncella a jazyka řeckého, byl najednou ve vážném ohrožení. Jestli teď přijdu o práci, sotva už kdy dám dohromady dost prostředků, nehledě na to, že koho pronásleduje Systém až na kraj světa, těžko si kdy najde čas na memorování řeckých nepravidelných sloves.

Zavřel jsem oči, vydal povzdech hluboký jak incká studně a pak se vrátil k *Červenému a černému*. Co je ztracené, je jednou ztracené. A žádné úvahy mi to už nevrátí.

Když jsem se probрал, už se úplně setmělo a kolem mě visela stendhallovska – turgeněvovská tma. Rána na břiše už tolik nebolela, asi proto, že jsem teď chvíli v klidu ležel. Občas se z ní rozběhla do břicha tupá, neurčitá bolest, asi jako když někdo v dálce uhodí do bubnu, ale jakmile odezněla, už jsem na zranění nemusel vůbec myslet. Ručičky ukazovaly sedm hodin dvacet minut, ale já pořád ještě neměl chuť k jídlu. V půl šesté jsem si dal ten nechutný sendvič s mlékem, pak ten bramborový salát v kuchyni a po něm už ani sousto, ale stejně se mi z pouhé myšlenky na jídlo žaludek celý stáhnul. Byl jsem unavený a nevyspalý, ještě ke všemu měl pořezané břicho, a v mém bytě byl binec, jako by ho vyhodily do povětří celé ženijní čtyři pidimužíků. Na nějakou chuť k jídlu mi mezi tím vším prostě nezbývalo místo.

Před několika lety jsem náhodou četl sci-fi z nedaleké budoucnosti, ve kterém se svět změnil v trosky pod záplavou

nepotřebných krámů. Přesně tak teď vypadal můj byt. Na podlaze bylo naseto krámů, co jste si jen dokázali představit. Rozřezaný trojřadový oblek, rozmlácené video a televize, rozbitá váza, stojací lampa s uraženou hlavou, rozšlapané gramodesky, rozteklý rajský protlak, urvané šňůry od reproduktorů... po celé podlaze navíc vrstva košil a prádla, z větší části pošlapaného, politého inkoustem, zmazaného rozmačkanými hrozny – a skoro nic z toho už nebylo dál k použití. Předevčirem jsem u postele zapomněl talířek s vínem a to se teď komplet ocitlo rozsypané a rozšlapané na zemi. Má osobní sbírka Josepha Conrada a Thomase Hardyho ležela v louži špinavé vody z vázy. Řezané mečiky skončily jako pohřební kytice pro padlého na prsou mému světle béžovému kašmírovému svetru. Na rukávu se svetru skvěla kaňka od inkoustu (Pelican, odstín Royal Blue) velikosti golfového míčku.

Všechno se obrátilo v hromadu haraburdí.

V horu nanicovatého, zbytečného svinstva. Z uhynulých mikroorganismů vzniká ropa, z dávných pralesních velikánů máme zásoby uhlí. Co ale leželo tady, bylo čiročiré smetí, se kterým už nikdo nic nenadělá. Jaké vyhlídky má takové rozmlácené video?

Ještě jednou jsem šel do kuchyně a prohrábl střepy ve dřezu, ale bohužel, whisky už tam nezbývala ani kapka. Všechna skončila nevypitá v potrubí, kterým jako Orfeus klesla do podzemní nicoty ve světě, jemuž kralovali pokoutníci.

Jak jsem se prohraboval ve střepích ve výlevce, rozříznul jsem si o jeden z nich prostředník na pravé ruce. Chvilí jsem jen tak pozoroval, jak se z bříška prstu valí krev a ukapává na jednu z etiket od whisky. Jak jednou utržíte větší úraz, přestanete si tolik dělat z malých. Na říznutí do prstu ještě vážně nikdo nevykrvácel.

Nechal jsem krev téct, dokud od ní nebyla nálepka Four Roses celá rudá, krvácení ale neustávalo, takže jsem si nakonec otřel ránu papírovým kapesníkem a zalepil prst náplastí.

Na kuchyňské podlaze se jako nábojnice po dělostřelecké přestřelce povalovalo asi sedm nebo osm plechovkových piv. Když jsem je sbíral, zjistil jsem, že už plechovky dost zteplaly, ale lepší vlažné pivo než žádné. V každé ruce s jednou jsem se

vrátil do postele, četl si zbytek *Červeného a černého* a pomalu přitom upíjel. Netoužil jsem po ničem jiném než utopit v alkoholu stres, co se ve mně nahromadil za poslední tři dny, a pak usnout jako dřevo. Ať už mě zítra čeká sebevíc problémů – a nebylo pochyb, že zřejmě opravdu čeká, aspoň po dobu, než se svět otočí kolem své osy jako Michael Jackson, jsem se chtěl pořádně prospat. Čerstvé trable je nejjistější přivítat čerstvou beznadějí.

Něco před devátou se na mě konečně snesl bůh spánku. Ani mému mrňavému bytu, zpustošenému jak odvrácená strana měsíce, se totiž nevyhýbalo spaní. Upustil jsem do tří čtvrtin rozečteného *Červeného a černého* na podlahu, vypnul noční lampičku, co jako zázrakem ušla masakru, stočil se na boku do klubíčka a usnul. Malý zárodek v děloze zdevastovaného bytu. Nikdo a nic mě nemůže vytrhnout ze spánku, dokud nepřijde určený čas. Jsem princ beznaděje, zahalený v plášti potíží. Dokud nepřijde ropucha velká jako volkswagen golf a nepolíbí mne, hodlám spát jako zabitý.

Přes svůj ušlechtilý záměr jsem ale nakonec spal sotva dvě hodiny. V jedenáct totiž přišla tlustá dívka v růžovém a zacloumala mi ramenem. Celý svět zřejmě nabyl dojmu, že je můj spánek laciná komodita z veřejné dražby. Že prostě kdekdo může přijít a kopnout si do něj, jako se na zkoušku kope ojetému autu do pneumatik. Takové právo jsem už ale nikomu nehodlal poskytnout. Nejsem přece ojetá kára.

„Nechte mě na pokoji,“ zavrčel jsem.

„Prosím, rychle vstaňte, prosím vás,“ pravila dívka.

„Nechte mě na pokoji,“ opakoval jsem důrazně.

„Teď nemůžete spát,“ vedla svou dívka a párkrát mi poklepala rukou po boku. Projela mnou taková bolest, jako bych se zrovna řítíl do pekel.

„Prosím,“ opakovala dívka. „Vstávejte, nebo nastane konec světa.“

16. Příchod zimy

Když otevřu oči, ležím v posteli. Vznáší se v ní důvěrně známá vůně. Je to moje postel. A pokoj je ten, co v něm bydlím. Celá místnost jako by se ale oproti dřívějšímu v něčem změnila. Vypadá to tu jak v nějaké scéně zrekonstruované podle mých vzpomínek na ni. Zrekonstruované i s flekatým stropem a poškrábanou omítkou.

Oknem je vidět, jak venku prší. Zimní déšť, rýsující se s ostrostí ledu, se tam vpíjí do země. Je slyšet i kapky bubnující na střechu. Nedokážu ale dobře odhadnout vzdálenost. Zní to blízko, jako bych měl střechu rovnou u ucha, současně vzdáleně, jako by byla nejmíň kilometr odsud.

U okna si všimnu Plukovníka. Starý pán sedí na židli, co si tam přinesl, záda má jako vždy dokonale rovná a nehnutě pozoruje déšť. Nechápu, co na tom vlastně vidí. Je to opravdu jen obyčejný liják. Liják, který buší na střechu, prosakuje zem, vtéká do řeky.

Chci zvednout ruku a sáhnout si dlaní na tvář, ruka mě ale neposlouchá. Doléhá na mě hrozná tíha. Pokouším se otevřít ústa a říct o tom Plukovníkovi, nevydám ale žádný hlas. V plicích mám žvanec vzduchu a nedokážu ho vytlačit ven. Všecky mé tělesné funkce se beze zbytku vytratily. Svedu jen otevřít oči a pozorovat okno a déšť a Plukovníka. Nedokážu si vzpomenout, kde a co mě takhle zřídilo. Když se o to pokusím, rozbolí mě hlava, jako by se mi měla rozskočit.

„Zima je tady,“ říká Plukovník. A zatuká prstem na okenní sklo. „Už ji tady máme. Sám jsi teď myslím pochopil, co dovede.“

Docela maličko kývnu.

Je to tak – zimní Zed' mě pěkně potýrala. A já jsem pak – ano, prošel Lesem a nějak se dostal do Knihovny. Vybavuju si dotyk dívčích vlasů na své tváři.

„Dívka z knihovny tě doprovodila až sem. Pomohl jí Strážný. Měl jsi vysokou horečku a blouznils. Byls celý zpocený. Vypotils toho snad celý kbelík. To se ale stalo už předevcířem.“

„Předevcířem...?“

„Je to tak, spíš už celé dva dny,“ říká Plukovník. „Už jsem se skoro bál, že se nevzbudíš. Byls v Lesích, vid’?“

„Byl, nezlobte se.“

Stařec sundá z kamen hrnec, který se tam hřál, nabere z něj do misky. Pak mě posadí a opře o čelo postele. Čelo vydá zvuk podobný skřípění kostí.

„Nejdřív ze všeho se musíš najíst,“ říká starý pán. „Na přemýšlení a omluvy přijde čas potom. Máš hlad?“

Říkám, že ne. Mám co dělat, abych vůbec dýchal.

„Dej si ale aspoň tohle. Stačí tři loky. Když je zvládneš, zbytek už pít nemusíš. Doopravdy. Zvládneš to?“

Kývám.

Vývar s léčivými bylinkami je hořký, až mi to obrací žaludek, nějak se mi ale podaří polknout tři doušky. Když to udělám, mám dojem, že snad každou chvíli omdlím.

„To stačí,“ říká Plukovník a vrací lžíci do misky. „Je to trochu hořké, ale teď zato vypotíš opravdu všechnu nemoc. Až se probudíš, mělo by ti být už mnohem líp. Pěkně se prosí. Budu na tebe dávat pozor.“

Když se vzbudím, je za oknem už úplná tma. Silný víchř žene do oken dešťové kapky. Starý pán sedí u mé postele. „Tak co? Už je ti o něco líp?“

„Myslím, že už je to mnohem lepší,“ ujistím ho. „Kolik je teď hodin?“

„Je osm hodin večer.“

Pokouším se zvednout z postele, ještě se ale trochu motám.

„Co chceš dělat?“ ptá se Plukovník. „Jít do Knihovny. Musím číst staré sny,“ odpovídám mu. „Nemluv hlouposti. Neujdeš ani pět metrů.“

„Nemůžu ale přece ztrácet čas.“

Starý pán vrtí hlavou. „Staré sny ti neutečou. A Strážný i dívka vědí, že s tebou nějakou dobu nic nebude. Knihovna stejně ani není otevřená.“

Stařec si vzdychne, jde ke sporáku a vrátí se ke mně s hrnkem čaje. Do okna v pravidelných poryvech naráží vítr.

„Jak to vypadá, máš tu dívku asi rád,“ říká starý pán. „Zaslechl jsem to, i když jsem to vůbec neměl v úmyslu. To proto, jak tu u tebe po celou dobu sedím. V horečce člověk blouzní, tak už to chodí. Nemusíš se nijak stydět. Každý se v mládí někdy zamiloval, ne?“

Mlčky kývám.

„Je to hodná dívka. A dělala si o tebe velké starosti,“ usrkává starý pán čaje. „Aby ses do ní ale zamiloval, to se zrovna nehodí. Nemluvím o tom zvlášť rád, ale povědět ti to musím.“

„Ale proč by se to nemělo hodit?“

„Ona totiž tvé city nedovede opětovat. Za to nikdo nemůže. Není to tvoje vina, není to ani její vina. Takový už je prostě svět. A svět, ten nikdo z nás nezmění. Stejně jako nepřimějeme řeky, aby tekly obráceně.“

Zvedám se na posteli a třu si oběma rukama tváře. Mám dojem, jako by se mi o číslo zmenšil obličej.

„Vy teď asi myslíte na ty záležitosti s duší, nemám pravdu?“

Starý pán přikyvuje.

„Já ji mám, ale ona ne. Takže ji můžu milovat sebevíc a vůbec nic tím nezískám. To jste chtěl říct?“

„Přesně to,“ přitaká starý pán. „Ty svou duši zatím jen ztrácíš. Ona ale žádnou nemá. Stejně jako ji nemám já. Stejně tak jako ji tu nemá nikdo.“

„Jste na mě ale přece tolik laskavý? Staráte se o mě, sedíte tu u mě a ani se nevyspíte. To by přece člověk bez duše nemohl nikdy dokázat?“

„Bohužel, mylíš se. Mít duši není to samé co pouhá laskavost. Laskavost je docela nezávislá funkce. Přesněji řečeno, je to povrchní funkce. Je to zvyk, s duší nemá nic společného. Duše, to je něco mnohem hlubšího, mnohem silnějšího. Mnohem rozporuplnějšího.“

Zavírám oči a sbírám do všech stran rozběhlé myšlenky. „Víte, co mě teď napadlo?“ ptám se pak. „Jestli to není tak, že člověk ztrácí duši, když zemřel jeho stín. Trefil jsem se?“

„Dokonale.“

„A protože její stín tu už není, té dívce už duši nikdo nevrátí. Je to tak?“

Starý pán kývá. „Byl jsem na radnici a našel jsem si o jejím stínu záznamy. Není proto pochyb. Ztratila svůj stín, když jí bylo sedmnáct. V souladu s předpisy byl pohřben v jabloňových hájích. Dochoval se i záznam o pohřbu. Na zbytek se už musíš zeptat dívky samotné. Od ní to pochopíš líp, než bych ti kdy byl s to vysvětlit já. Pokud ale můžu ještě něco dodat, ta dívka se se svým stínem rozloučila ještě dřív, než úplně dorostla do rozumu. Nemůže si proto ani pamatovat, že v sobě kdy měla něco podobného duši. Na rozdíl od lidí jako já, co odhodili stín z vlastní vůle, když přišli do let. Dovedu proto odhadnout, co cítíš v hloubi své duše, ale ona to nedokáže.“

„Ona ale často vzpomíná na matku. A podle toho, co říká, to vypadá, že v její matce něco z duše zbylo. I když její stín umřel. Nevím, jak je to možné, ale nemyslíte, že je v tom určitá naděje? Trocha té duše mohla přece vybýt i na dívku.“

Stařec párkrát zamíchá vychladlým čajem v šálku a pak jej pomalu dopije.

„Poslyš,“ praví mi potom. „Zdi, co nás tu všechny obklopuje, neunikne duše ani kousíček. I kdyby jí nakrásně někde zbyl, Zeď to všechno nasaje a pohltí. A co nepohltí, to vyžene. Tak jak to postihlo i matku té dívky.“

„Čili si nemám dělat žádné naděje?“

„Snažím se tě ušetřit zklamání. Město je silné a ty jsi slabý. Což jsi ale už musel poznat sám.“

Stařec se na okamžik zahledí do prázdného hrnku. „Samozřejmě ale, že se ti může zdařit tu dívku získat.“

„Získat?“ opakuju.

„Jistěže. Může se ti podařit s ní spávat, dokonce i žít. V tomhle městě můžeš získat naprosto všechno, po čem zatoužíš.“

„Za podmínky, že tu neexistuje nic podobného duši, vidíte?“

„Pro tu tady bohužel není místo,“ praví starý pán. „Jenže i ta tvoje už co nevidět zmizí. A jakmile se tak stane, zmizí i bolest ze ztráty, i veškerá beznaděj. Zmizí i láska, která nikam nevede. Zůstane ti jen existence. Tiché a poklidné bytí. Ta dívka tě nejspíš přitahuje a ty nejspíš přitahuješ ji. Jestli ti to tak stačí, můžeš to mít. Nikdo a nic tě o to nemůže připravit.“

„Víte, je to zvláštní,“ říkám mu. „I když jsem o svou duši ještě úplně nepřišel, stejně jako by se mi občas vytratila. Vlastně ne občas, ale spíš skoro pořád. A přitom jsem si někde uvnitř zvláštně jistý, že se mi jednou vrátí, a tahle jistota mi pak dodává sílu. Já si vlastně neumím představit, jaké to je, když člověk o duši přijde.“

Stařec několikrát tiše přikývne.

„Dobře si to rozmysli. Na to jediné ti ještě zbývá času dost.“

„Rozmyslím si to,“ přitakávám.

Po dlouhou dobu se pak vůbec neukazuje slunce. Když pominou horečky, vylezu z postele, otevřu okno a vdechnu venkovní vzduch. I když už teď můžu vstát, ještě dva dny jsem slabý jako moucha. Ani chytit se zábradlí nebo vzít za kliku nesvedu tak, jak bych si přál. Starý pán mi každý večer připraví svůj léčivý vývar z hořkých bylin a něco kašovitého k jídlu. Pak se posadí u mé postele a vypráví mi o dávných bitvách. O dívce ani o Zdi se už ani slovem nezmíní, a já se na ně taky neptám. Všechno, co mi měl říct, už mi přece dávno vysvětlil.

Třetí den už je mi dobře natolik, že si od starého pána zvládám půjčit hůl a pomalu se projít kolem úřednických rezidencí. Až při chůzi zjišťuju, jak málo najednou vážím. Možná je to i tím, kolik jsem toho teď vypotil, zdá se ale, že jen v tomhle to nebude.

Zima totiž všemu kolem dodává podivný dojem tíže. A jsem to asi jen já, kdo je z toho ztěžklého světa vyloučen.

Ze svahu kopce u rezidencí lze zahlédnout celou západní polovinu Města. Je vidět řeku, Hodinovou věž, Zed', a docela vzadu je matně vidět i něco, co připomíná Západní bránu. Mé zesláblé oči v černých brýlích už nic podrobnějšího nerozeznávají, i tak ale jasně vidím, jak zimní povětrí dodalo konturám Města na nevídané jasnosti. Jako by sezónní vichry, vanoucí od Severního hřebene, z města nadobro odvály prach neurčité barvy, který se tu po všech koutech usadil.

Jak tak pozoruju scénérii Města, vzpomenu si najednou, že musím stínu předat mapu. Kvůli tomu, že jsem musel ležet, se už pozdím skoro o týden. Dost možná, že si o mě stín dělá starosti, anebo si snad myslí, že jsem na něj zapomněl, a smiřuje se s nejhorším. Z takového pomyšlení dostávám špatnou náladu.

Vyžádám si od starce pár starých pracovních bot, z jedné odstraním vložku, vsunu tam mapu, složenou na co nejmenší rozměr, a vložku zase vrátím na místo. Jsem si jistý, že stín boty pořádně prošťárá a mapu najde. Pak svěřím boty zpátky starci a požádám ho, jestli by za stínem nezašel a osobně mu je nepředal.

„On má jen takové lehké tenisky, a až napadne sníh, byla by mu v nich zima,“ povídám mu. „Strážnému se nedá věřit. Vy se snad s mým stínem ale setkat můžete, ne?“

„To by snad neměl být problém,“ říká starý pán a boty si bere.

Pozdě večer se vrací a říká, že boty stínu bez problémů osobně předal.

„Dělal si o tebe starosti,“ dodá ještě Plukovník. „A jak se mu vůbec daří?“

„Zdá se, že na něj trochu doléhá chladno. Ale je v pořádku. Nemusíš si dělat žádnou starost.“

Navečer desátého dne konečně můžu sejít z kopce a jít do Knihovny.

Když zatlačím na vrata a vejdu, připadá mi vzduch uvnitř ještě stojatější než kdy předtím. Jako v prostorách, kam dlouhou dobu nevnikla lidská noha, nejde ani tady vycítit jedinou stopu lidské přítomnosti. Oheň v kamnech je vyhaslý, konvice ledová. Odklopím pokličku a káva uvnitř je bíle zkalená. Strop se zdá být ještě vyšší než jindy. Světlo je zhasnuté a moje kroky znějí ve tmách podivně zaprášeně. Dívka tu není a na pultě leží tenká vrstva prachu.

Nevím, co bych měl udělat, a tak si jen sedám na dřevěnou lavici a rozhoduju se na dívku počkat. Dveře nebyly na zámek a to znamená, že se tu určitě musí objevit. Roztřesený zimou jen čekám a čekám. Ať ale čekám sebedéle, dívka nepřichází. Jen víc a víc houstne tma. Připadá mi, jako by se všechny domy světa někam propadly a zbyla tu jenom Knihovna. A já jsem jediný člověk, který tu na konci světa zbyl. Můžu natahovat ruce, jak daleko chci, jak živý už se ničeho nedotknou.

I na místnost tedy padla zimní tíha. Všechno, co v ní je, vypadá, jako by to někdo přitloukl k podlaze a ke stolu kladivem. Když tu tak osamoceně sedím v temnotách, jako by

různé části mého těla ztrácely svou odpovídající váhu a svévolně se natahovaly a smršťovaly. Jako bych stál před pokřiveným zrcadlem a pomalu kousek po kousku pohyboval tělem.

Vstanu z lavice, otáčím vypínačem. Pak naberu z kyblíku uhlí, nasypu ho do sporáku, škrtnu sirkou, rozdělám oheň a vrátím se zpátky na lavici. Když rozsvítím, jen se tím prohloubí tma okolo, když rozdělám oheň, jen tím podtrhnu okolní zimu.

Snad jsem se až příliš ponořil do sebe. Nebo mě snad jakási otupělost, co ve mně ještě vězí, svedla ke krátké dřímotě. Když se ale náhle proberu, stojí dívka přede mnou a tiše se na mne dívá. Kvůli světlu, které mi svítí do zad, hrubému jako žlutý prach, visí kolem jejího obrysu nezřetelný stín. I já si ji chvilku prohlížím. Má na sobě svůj obvyklý kabát, vlasy sepnuté do ohonu má stočené dopředu a zasunuté pod límec. Cítím z ní zimní fujavici.

„Už jsem myslel, že nepřijdete,“ vítám ji. „Čekám tu na vás celou věčnost.“

Vylije z konvice starou kávu do dřezu, vypláchne vodou, nalije dovnitř čerstvou vodu a postaví ji na sporák. Pak si vyndá vlasy zpod límce, svlékne kabát a pověsí na ramínko.

„A proč jste si myslel, že už nepřijdu?“ otáže se mne.

„Já nevím,“ krčím rameny. „Měl jsem prostě ten dojem.“

„Jsem tu přece pro vás, kdykoli potřebujete. A teď mě potřebujete, nebo ne?“

Kývám. Jistěže ji potřebuju. Potřebuju, ať už se po setkání s ní cítím sebeprázdnější.

„Chtěl bych se vás zeptat na váš stín,“ říkám jí. „Možná že jsem se s ním setkal ve starém světě.“

„Možná že ano. Taký mě to hned napadlo. Když jste tehdy říkal, že už jste mě někde viděl.“

Posadí se ke kamnům a chvíli pozoruje oheň uvnitř.

„Když mi byly čtyři roky, vzali mi stín a vyhnali ho ven za Zed'. Stín potom žil venku a já žila uvnitř. Co tam má stínová dívka dělala, nemám představu. Ani ona nevěděla nic o tom, jak žiju já. Když mi pak bylo sedmnáct, vrátila se zpátky sem do města a zemřela. Stíny se vždycky vrací umřít sem. A pak ji Strážný pohřbil v hájích jabloní.“

„A z vás se tak stal právoplatný obyvatel Města?“

„Ano. Se zbytkem duše pochovali můj stín. Vy jste mi říkal, že je duše jako vítr, ale nepodobáme se tomu větru spíš my sami? Jen tudy procházíme a nemyslíme na nic. Nečeká nás stárí, ani smrt.“

„Když se vaše stínová dívka vrátila, setkaly jste se spolu?“

Zavrtí hlavou. „Ne, ani jednou. Připadalo mi, že k tomu nemám důvod. Že už se mnou nemá vůbec nic společného.“

„Ale ta dívka, to jste přece byla vy sama?“

„Možná,“ připustí ona. „Ale to už je teď stejně jedno. Kruh se už jednou uzavřel.“

Konvice na kamnech začíná syčet, ale jako by to znělo z mnohakilometrové dálky.

„Přes to všechno říkáte, že mě potřebujete?“

„Potřebuju vás,“ odpovídám já.

17. Konec světa, Charlie Parker, časovaná bomba

„Prosím,“ opakovala tlustá dívka. „Vstávejte, nebo přijde konec světa.“

Svět ať si klidně skončí, napadlo mě. Rána v břiše mě bolela jako čert. Už tak dost omezený rámec mé představivosti teď jako by ještě dostal plný zásah kopanci hned dvou párů nohou nějakých neposedných dvojčat.

„Co se stalo? Není vám dobře?“ ptala se dívka.

Klidně a zhluboka jsem dýchal, pak jsem vzal tričko, co leželo vedle, a lemem si otřel z tváře pot.

„Někdo mi prostě rozřízl nožem asi šest centimetrů břicha, no,“ pravil jsem hlasem, jako by ze mě ucházel vzduch.

„Nožem?“

„Jo, rozřízli mě jako pokladničku,“ ujistil jsem ji.

„Ale kdo a proč vám udělal něco tak hrozného?“

„Nevím. Netuším,“ pokrčil jsem rameny. „Ne že bych se nad tím už něco nenapřemýšlel. Ale bohužel nevím. I když bych se to vážně rád dozvěděl. Proč po mně sakra musíte všichni šlapat jak po rohožce?“

Dívka zavrtěla hlavou.

„Tak mě napadá, nebyli ti dva třeba někdo z vašich známých nebo kamarádů? Myslím ty chlápky s tím nožem?“

Tlustá dívka se na mě na okamžik zadívala s naprosto nechápavým výrazem. „Jak vás tohle napadlo?“

„Ani nevím. Zřejmě bych teď rád našel někoho, koho budu moct obvinít. To člověku moc pomůže, když zažil něco, v čem se nevyzná.“

„Jenže to přece nic neřeší.“

„To je pravda, neřeší,“ přikývl jsem. „Jenomže, já jsem celý tenhle cirkus nespískal. Já to nezačal. Tuhletu mašinu promazal

a spustil váš děda. Já se jenom vezu a vůbec ne rád. A nechápu, proč bych tenhle váš problém měl řešit právě já.“

Znovu mě přepadla prudká bolest, a tak jsem zavřel pusu a čekal jako na přechodu, až projede kolem a zmizí.

„Vždyť si vemte, jak to bylo třeba dnes. Nejdřív mi ráno zavoláte v naprosto neuvěřitelnou hodinu. Řeknete, že se vám někam zaběhnul děda a já at' s tím jdu něco udělat. Já jsem tedy opravdu šel, jenže vy jste se jaksi neobtěžovala se ukázat. Když se pak vrátím domů a pokouším se spát, přijdou na mě dva pošukové, co mi zdemolují byt a hrabou se mi nožem v břiše. Jako další se ukáží hoši ze Systému a začnou mi dávat nepříjemné otázky. A po tom všem se sem ještě nahrnete vy. Chodíte si sem jak podle rozvrhu, jako byste byli smluvení. Útočná formace jak z basketbalu, fakt. Co všechno vůbec víte vy osobně?“

„Abych řekla pravdu, nevím toho asi o moc víc než vy sám. Já jsem jen pomáhala dědečkovi ve výzkumu a dělala, co mi nakázal. To bylo pořád: udělej tohle, udělej tamto, běž tamhle, stav se tady, zavolej tam a tam, napiš těm a těm – a tak dál. Co vlastně děda doopravdy prováděl, o tom, stejně jak vy, nemám nejmenší ponětí.“

„A to jste nic nepoznala, ani když jste mu pomáhala?“

„Ono šlo jenom o zpracování dat a podobné technické záležitosti. Já nemám skoro žádné odborné znalosti a z toho, co jsem viděla a zaslechla, jsem nepochopila vůbec nic.“

Špičkou nehtů jsem si nervózně zaklepal o zuby a snažil se utřídit si myšlenky. Situace vyžadovala nějaký průlom. Bylo potřeba aspoň trochu uvolnit tlak okolností, než mou maličkost dočista rozdrtí.

„Před chvílí jste povídala něco o koncích světa. Tím jste myslela co? Proč by měl nastat konec světa a co ho vlastně má způsobit?“

„Já nevím. On to říkal dědeček. Že jestli se s ním něco stane, přijde konec světa. Děda nepatří k lidem, co by si dělali legraci.“

Jestli řekl, že bude konec světa, tak se to taky stane. Vážně. Skončí svět.“

„Ted' vám teda moc nerozumím,“ vstoupil jsem jí do toho.
„Co váš děda tím koncem přesně myslel? Neříkal třeba *Náš svět zmizí* nebo *Svět bude zničen*?“

„Nene, říkal opravdu, že skončí svět.“

Za vydatné práce nehtem na sklovině jsem se pohroužil do úvah o konci světa.

„No... takže... jak se ale ten váš konec světa může týkat mne?“

„Týká se vás. Dědeček říkal, že prý jste k tomu všemu klíč. Už několik let se vámi vědecky zabývá, víte?“

„No, jen pokračujte,“ vybídl jsem ji. „Co například má znamenat ta časovaná bomba?“

„Časovaná bomba?“

„Ti chlápkové, co mně párali břicho, o ní mluvili. Že prý ta data, co jsem přepíral pro vašeho dědu, jsou něco jako časovaná bomba. Co tím sakra mysleli?“

„O tom se já můžu jenom dohadovat,“ pravila tlustá dívka. „Děda se ve svých výzkumech zabýval myslím hlavně lidským vědomím. Pořád, od chvíle, co vyvinul shufflingovou technologii. Mám dojem, že tou asi všechno začalo. Protože do té doby, než vzniknul *shuffling*, jsem se od dědečka dozvídala spoustu věcí. O jeho výzkumech, co právě dělá, co bude provádět dál. Jak už jsem vám řekla, nemám skoro žádné odborné znalosti, ale děda to vždycky podal tak, že to bylo srozumitelné a ohromně zajímavé. Víte, měla jsem ty hovory moc ráda.“

„Čímž chcete asi říct, že po dokončení vývoje shufflingového systému se děda najednou nápadně odmlčel, že?“

„Jak to víte? Od té doby je v jednom kuse v té své podzemní laboratoři a o odborných záležitostech už se se mnou vůbec nebaví. I když se ho vyptávám, vždycky na mě jen něco zabručí.“

„A vám je z toho pak smutno, co?“

„To si pište, že je, a jak,“ zadívala se na mne na tlustá dívka. „Prosím vás, nemohla bych si k vám vlézt do postele? Máte tady strašnou zimu.“

„Když mi nebudete sahat na ránu ani se mnou lomcovat, tak prosím,“ svolil jsem. Ženské celého světa si zřejmě našly nový sport: lezení do mé postele.

Obešla postel z druhé strany a přímo ve svých růžových šatech se zavrtala do peřin. Předal jsem jí jeden ze svých dvou polštářů, co jsem měl naštosované pod sebou, a ona ho naklepala rukou a dala si ho pod hlavu. Krk jí voněl stejnou melounovou kolínskou, jako když jsme se setkali poprvé. S obtížemi jsem se přetočil směrem k ní. Dívali jsme se teď na sebe přes polštář.

„Víte, že jsem ještě žádnému muži nebyla takhle blízko?“ přiznala se pak.

„Aha?“ reagoval jsem já.

„Já jsem totiž ještě skoro nikdy nebyla ve městě. Proto jsem se taky nedostala na místo, kde jsme měli sraz. Zrovna když jsem se chtěla přeptat, jak se tam jede, vypnul se mi zvuk.“

„Každý taxikář by vás tam přece hodil, kdybyste mu řekla kam.“

„Když já jsem skoro neměla peníze. Ven jsem vyběhla okamžitě, ale na peníze jsem úplně zapomněla. Musela jsem tam jít pěšky,“ přiznala dívka.

„Jiné členy rodiny už nemáte?“ zeptal jsem se jí.

„Když mi bylo šest, tak se všichni zabili v autě, rodiče i sourozenci. Srazili se s nákladním autem, chytnul benzín a všichni uhořeli.“

„A zachránili jenom vás?“

„Já tehdy byla v nemocnici. A oni za mnou jeli na návštěvu.“

„Aha,“ pravil jsem znovu.

„A pak jsem už pořád byla s dědečkem. Nechodila jsem do školy, skoro jsem ani nevycházela ven, s nikým se nekamarádila...“

„Vy jste nechodila do školy?“

„No jasně že ne,“ řekla dívka, jako by se nechumelilo. „Dědeček říkal, že to nemám zapotřebí. Sám mě naučil všechny předměty. Od angličtiny a ruštiny až po anatomii. Vaření, šití a takové věci mi zase vysvětlila tetička.“

„Tetička?“

„Tetička, co s námi bydlela a starala se o domácnost a o úklid. To vám byla ale hodná paní. Jenomže před třemi roky najednou umřela na rakovinu. A od té doby žijeme s dědečkem jen sami dva.“

„Takže vy jste opravdu od chvíle, co vám bylo šest, nechodila nikdy do školy?“

„No jistě, ale na tom přece vůbec nic není. I tak přece zvládnu všechno, co je potřeba. Ovládám čtyři světové jazyky, hraju na píáno a na altsaxofon, dovedu montovat telekomunikační přístroje, slušně se vyznám v navigaci i provazochodectví a přečetla jsem spoustu knih. A moje sendviče vám taky chutnaly, ne?“

„To jo,“ uznal jsem.

„Děda říká, že těch šestnáct let, co člověk stráví ve škole, je dobrých leda k tomu, aby vám tam vygumovali mozek z hlavy. On sám do školy skoro nechodil.“

„Má můj obdiv,“ pravil jsem. „Nebylo vám ale někdy líto, že nemáte žádné kamarády ve vašem věku?“

„Líto... víte, já měla pořád tolik práce, že jsem se nad tím ani nestihla zamyslet. A pak, hovory s mými vrstevníky mě zrovna nelákají...“

„Aha,“ pravil jsem potřetí. Inu, lidé jsou různí.

„Ale vy, vy mě doopravdy zajímáte.“

„Proč?“

„Vy se teď totiž zdáte být unavený, ale přitom to vypadá, jako by vám ta únava i nějak dodávala energii. A tomu právě nerozumím. Nikoho takového už totiž neznám. Dědeček není unavený nikdy a já jsem po něm. Poslyšte, vy jste doopravdy unavený?“

„To doopravdy jsem.“ V tuhle chvíli bych ji o tom ujistil klidně třeba dvacetkrát.

„Jaké to ale vlastně je, být unavený?“

„To máte prostě takový chaos v citové sféře, no. Je vám líto sebe sama a na ostatní se zlobíte, nebo je vám naopak líto ostatních a zlobíte se na sebe – a tak dál.“

„Pořád tomu moc nerozumím.“

„Nakonec už pak nerozumíte vůbec ničemu. Jako byste roztočila takovou různobarevnou káču. Čím větší rychlostí se

otáčí, tím nezřetelnější jsou hranice mezi barvami, až pak najednou všechno splyne dohromady.“

„To zní vážně zajímavě,“ zhodnotila tlustá dívka. „Vypadá to, že se v tom asi moc dobře vyznáte, co?“

„Jistě,“ povzdychl jsem si. O pocitech vyčerpání, co člověku užírají síly, anebo o těch, co mu zčistajasna vybublají do života, aniž by o to stál, bych jí mohl vykládat třeba stokrát. Myslím, že je to taky jedna z věcí, které vás v žádné škole nenaučí.

„Vy hrajete na altsaxofon?“ otázala se dívka.

„Nehraju,“ odpověděl jsem.

„Máte nějakou desku od Charlie Parkera?“

„Myslím, že mám. Teď ji bohužel nejspíš nenajdu, ale ono je stereo stejně rozbité, takže bych vám ji ani nemohl pustit.“

„A hrajete na něco jiného?“

„Neumím hrát vůbec na nic.“

„Mohla bych si na vás sáhnout?“ otázala se dívka.

„Ne,“ ohradil jsem se. „Z některých dotyků mě hrozně bolí rána.“

„A mohla bych si sáhnout pak, až se uzdravíte?“

„Až se uzdravím, a pokud nenastane ten konec světa. Teď bych se navrhoval vrátit k vážným věcem. Myslím, že jsme zatím došli k tomu, že se váš dědeček po dokončení shufflingového systému úplně změnil, ne?“

„To máte pravdu. Děda byl od té chvíle jako vyměněný. Skoro nemluvil, byl celý nabručený a pořád si něco povídal pro sebe.“

„A nevybavíte si něco o tom, jak se ten člověk – váš dědeček, pardon – vyjadřoval o *shufflingu*?“

Tlustá dívka promnula v prstech jednu ze svých zlatých náušnic a na chvíli se zamyslela.

„Říkal, že je *shuffling* brána do jiného světa. Že byl původně vyvinutý jako doplňkový prostředek k rearanžování vstupních dat do počítačů, ale že by eventuálně mohl při odpovídajícím použití změnit nejen data, ale i světové uspořádání. Tak jako vedla jaderná fyzika k atomové bombě.“

„*Shuffling* má tedy být brána do jiného světa a já od té brány klíč?“

„Celkově to tak vychází, ne?“

Znovu jsem si špičkou nehtů proklepal sklovinu. Toužil jsem po pořádné sklenici whisky s ledem, led i whisky však v tomhle bytě byly nedostatkové zboží.

„A vy fakt myslíte, že váš děda hodlal způsobit konec světa?“

„Ne. To nepřichází v úvahu. Děda sice vypadá jako protiva, který si dělá, co se mu zlíbí, ale je to moc hodný člověk. Tak jako třeba já nebo vy.“

„Děkuju za poklonu,“ pravil jsem. To o mně opravdu ještě jaktěživ nikdo neřekl.

„Děda se navíc hrozně bál, že jeho výzkumy přijdou do nepovolaných rukou a někdo jich zneužije. Takže by je asi ani sám nepoužil k ničemu zlému. I ze Systému vystoupil, protože se bál, že když tam bude pokračovat v projektech, Systém jeho práci dřív nebo později zneužije k vlastním účelům. Proto odtamtud odešel a pak už bádál sám.“

„Ale Systém přece stojí na straně těch dobrých, ne? Zasahuje proti kódmanům a jejich organizaci, co vykrádá data z kompjutrů, a pak je pouští na černý trh. Prostě ochraňuje právoplatné držitele informací a hotovo.“

Thlustá dívka se na mě upřeně zadívala a pak pokrčila rameny. „Mám ale dojem, že si děda zrovna moc nelámal hlavu s tím, která strana je dobrá a která zlá. Říkal, že o dobrou a zlou se dá možná mluvit, když je řeč o základních kvalitách člověka, ale otázka uchovávání vlastnických práv že patří do docela jiné kategorie.“

„Tak nějak to asi bude,“ odušil jsem.

„Od té chvíle už děda nedůvěřoval žádné moci, ať byla jakákoliv. Je fakt, že sám nějakou dobu patřil pod Systém, ale byl tam jen proto, že tam měl neomezený přístup k obrovské zásobě dat, pokusného materiálu i k velkokapacitním simulátorům. Proto taky říkal, že až dokončí ten složitý shufflingový projekt a bude už moct bádát sám, bude to mnohem příjemnější a efektivnější.“

Že jakmile *shuffling* dotáhne do konce, bude se věnovat už jen činností, co nevyžadují žádné fyzické zařízení, to jest úvahám a myšlením.“

„Aha,“ protáhl jsem. „A když váš děda odcházel ze Systému, neodnesl odtamtud náhodou nakopírovaná moje osobní data?“

„To já nevím,“ řekla dívka. „Ale myslím, že to udělat mohl, kdyby chtěl. Byl totiž v Systému hlavní vedoucí laboratoří a měl veškerá práva k ukládání i využití informací.“

Napadlo mě, že se nejspíš opravdu stalo to, co si myslím. Totiž že profesor vážně vynesl moje osobní data ven, použil je k vlastním privátním výzkumům a se mnou jakožto hlavním pokusným vzorkem pak rozpracoval teorii *shufflingu* do mnohem a mnohem pokročilejších fází. Což by pak vysvětlovalo mnohé. Jak už naznačoval trpaslík, aby se dobral k jádru svého výzkumu, povolal si mě profesor k sobě, dal mi nějaká nahodilá data a jejich přeshufflováním se pak v mém vědomí spustila reakce, vyvolaná speciálním kódem, který v nich byl ukrytý.

Pokud by tohle byla pravda, moje vědomí – nebo spíš nevědomí – už muselo dávno začít reagovat. Časovaná bomba, říkal trpaslík. Zkusil jsem zhruba z hlavy odhadnout, kolik času uplynulo od doby, co jsem dokončil *shuffling*. Když jsem se po shufflování probral, bylo půl jedné v noci a od té doby už uběhlo skoro čtyřicet hodin. To je spousta času. Nevím, na kolik hodin byla nařízená ta časovaná puma, ručičky hodin už z toho času ale ukrojily téměř jeden celý den.

„Měl bych ještě jednu otázku,“ dodal jsem. „Vy jste říkala, že *nastane konec světa*, vidíte?“

„No jo. Tak to přece řekl dědeček.“

„A řekl to dědeček předtím, než prozkoumal moje data? Anebo až potom?“

„Potom,“ řekla dívka. „Aspoň mám ten dojem. On to totiž takhle začal říkat jen docela nedávno. Proč vás to zajímá? Má to nějakou souvislost?“

„To sám pořádně nevím. Ale něco mi je na tom nápadného.“

On je totiž *Konec světa* i můj přístupový scénář pro *shuffling*. Takové heslo, víte? To nebude jenom náhoda.“

„A o čem ten váš *Konec světa* konkrétně je?“

„To nemám potuchy. Je prý uložený v mém vědomí, ale ukrytý tak, abych do něj nemohl. Jediné, co mi o něm řekli, je jeho jméno.“

„A nemohl byste ho třeba nějak získat zpátky?“

„To je holá nemožnost,“ konstatoval jsem. „Z podzemních trezorů Systému ho nedostanu ani s armádní divizí. Ostraha je tam jak ostříž a všude je plno speciálních poplašných zařízení.“

„Dědeček ho ale možná díky svému vlivu vynesl?“

„Možná. Ale to je pořád jenom domněnka. Pravdu budeme muset vymámit přímo z vašeho dědy.“

„Vy mi ho pomůžete zachránit od pokoutníků?“

Stiskl jsem si břicho a zkusil se na posteli posadit. V hlavě mi to jen jen vibrovalo bolestí.

„Vypadá to, že budu muset,“ pravil jsem. „Nemám sice vážně ponětí, co váš děda tím svým *Koncem světa* myslí, každopádně to ale nemůžeme nechat jenom tak. Mám dojem, že jestli se tomu *konci* nezabrání, někdo si to ošklivě odskáče.“ A že ten *někdo*, jak se znám, budu nejspíš zase já sám.

„Už proto, aby se tomu *konci* zabránilo, musíte teď dědu rozhodně dostat ven.“

„Protože je hodný jako vy a já, co?“ zavtipkoval jsem.

„To máte pravdu,“ odtušila tlustá dívka.

18. Čtení snů

Neschopný prohlédnout vlastní duši se vracím ke čtení starých snů. Zima se prohlubuje a práci nejde oddalovat do nekonečna. A navíc jsem alespoň během soustředění na sny na chvíli s to zapomenout na pocit ztráty, který se ve mně rozrůstá.

Naproti tomu ve mně ale pokračující čtení snů vyvolává pocit bezbrannosti docela jiného druhu. Je to tím, že ať starých snů přečtu sebevíc, jejich poselství mi zůstává nesrozumitelné. Dovedu sny jen číst, jejich smysl mi však uniká. Jako bych den za dnem pořád dokola předčítal nesmyslné texty. Jako bych den co den pozoroval, jak plyne voda v řece. K ničemu mi to není. Techniku čtení jsem si zlepšil, jak se jenom dalo, ale ani to mi nepomůže. Jen teď mnohem zručněji odkroutím jejich dávku, čímž ovšem jen vynikne nesmyslnost takového počínání. Člověk může dlouhodobě vynakládat úsilí, aby dosáhl pokroku. Já se však sebevětším úsilím nedokážu pohnout z místa.

„Vůbec ty staré sny nechápu,“ říkám dívce. „Vy jste mi tuhle říkala, že moje práce bude vyčíst staré sny z lebek. Ty sny ale jenom proudí skrz mne. Nepochopil jsem ještě ani jediný, a čím víc čtu, tím větší mám dojem, že se sám opotřebovávám a vytrácím.“

„Ale i přesto je pořád čtete a čtete jako posedlý. Proč?“

„Nevím,“ říkám a vrtím hlavou. Snad se někdy soustředím na práci, abych potlačil pocit ztráty a prázdnoty. Sám ale vím, že jenom tím to není. Dívka má totiž pravdu, skutečně čtu jako posedlý.

„Já myslím, že problém může být i ve vás samotném,“ usoudí dívka.

„Ve mně samotném?“

„Myslím, že byste se měl víc otevřít. Otevřít svou duši. Já toho o duši moc nevím, ale cítím, že jste moc uzavřený do sebe.“

Aby se vám staré sny chtěly samy dát přečíst, musíte o ně víc stát. Potřebovat je.“

„Jak vás tohle napadlo?“

„Takové to už při čtení snů bývá. Čtenář snů musí číst své sny tak, jako ptáci táhnou na jih a na sever, když přijde čas.“

Pak natáhne ruku a položí ji přes stůl na moji. A usměje se. Její úsměv je jako jemná záře jarního slunce, linoucí se mezerou v mracích.

„Otevřete víc svou duši. Nejste přece vězeň. Jste jako pták, co letí nebem a hledá sen.“

Nakonec mi nezbývá než brát staré sny jeden po druhém do ruky a s vypětím všech sil se je snažit luštit. Z nekonečných řad lebek na policích si vyberu jednu, v náručí ji nesu ke stolu. Potom s dívčinou pomocí otřeme jen nepatrně navlhčeným kusem látky prach a nečistoty a suchým hadříkem pak lebku pomalu, důkladně leštíme. Pečlivě přešetřený září starý sen jako právě napadlý sníh. V okolním světle vyhlíží dopředu zející oční důlky jako pár bezedných studní.

Zakrývám temeno lebky zlehka oběma rukama a čekám, až se mým tělesným teplem trochu prohřeje. Jakmile dosáhne jisté dané teploty – není to žádný žár, jen vlažné teplo jako v zimě na výsluní – začne vybělená lebka vyprávět staré sny, co jsou do ní vryté. Zavřu oči, zhluboka se nadechnu a s co možná otevřenou duší jdu svými prsty naproti příběhu. Hlasy, co se ozývají, jsou ale moc slabé, vize, co přicházejí, jsou bledé a zastřené jako vzdálené hvězdy za úsvitu. Nevyčtu nic než pár nejasných úryvků, ze kterých nedostanu celkový obraz, ať je skládám, jak chci.

Jsou tu krajiny, které jsem jaktěživ neviděl, zní hudba, jakou jsem jakživ nezaslechl, ozývá se šepot v nesrozumitelných řečech. A to všechno se objevuje zničehonic, aby se to pak stejně náhle propadlo do temnoty. Jednotlivé úlomky spolu nespojuje nic. Má práce připomíná rychlé přeposílání rádiového signálu ze stanice na stanici. Zkousím se různými způsoby koncentrovat na své prsty, výsledek je ale pokaždé stejný. I když poznám, že se mi sen snaží povědět nějaký příběh, nedokážu ten příběh přečíst.

Možná je něco špatně na způsobu, kterým čtení provádím. Možná se naopak za dlouhé roky slova příběhu opotřebovala a rozpadla. Anebo taky mezi jejich a mým pojetím příběhu může ležet zásadní dobový rozdíl a docela odlišný kontext.

Ať už to ale je, jak chce, nezbyvá mi nic jiného, než vyvstávající a mizející různorodé střípky jen pozorovat bez jediného slova. Samozřejmě že se najde i pár výjevů naprosto obyčejných, které důvěrně znám. Vítr ševelí v zelené trávě, bílá oblaka táhnou oblohou, sluneční zář se chvěje na hladině řeky a jiné podobné všední motivy. Jenže takové nanicovaté scénérie mi zanechávají v duši těžko vyjádřitelný, podivný smutek. Nechápu, odkud se v nich bere. Jako loď proplouvající za okny se objeví a pak zase bez jediné stopy mizí.

Když tohle pokračuje nějakých deset minut, začíná starý sen pomalu chladnout, jako když opadávají vody přílivu, a nakonec tu zbyde jen bílá studená lebka jako dřív. Starý sen se opět ponořil do dlouhého spánku. A jeho voda zachycená na mých prstech pak steče na podlahu. Mé čtení snů je jen nekonečným opakováním téhož.

Když starý sen ztratí všechno teplo, předám ho dívce a ta jej přidá k ostatním na pult. Já si mezitím položím obě ruce na stůl, odpočinu si a uvolním se. Za večer teď přečtu snů nanejvýš pět nebo šest. Při větším počtu se už přestávám soustředit a prsty nevyčtou víc než jen jakýsi slabý ševel. Když rafije hodin v místnosti ukážou jedenáctou, jsem unavený na smrt a nějakou dobu se dokonce ani nedokážu zvednout ze židle.

Úplně nakonec dostanu vždycky od dívky horkou kávu. Někdy mi i nabídne lehkou večeři z přinesených věcí – sušenky nebo ovocný chléb, co napekla přes den. Téměř bez jediného slova pak proti sobě pijeme kávu a přikusujeme sušenky nebo pečivo. Já jsem unavený tak, že se nějakou dobu nezmůžu na slovo, ona to chápe a mlčí se mnou.

„Není to náhodou kvůli mně, že se vám nedaří otevřít svou duši?“ ptá se dívka. „Snad se vám zatvrdila, protože ode mne nedostává odpověď.“

Sedíme jako pokaždé na schodišti, vedoucím zprostředka Starého mostu na říční písčnou kosu, a pozorujeme řeku. Mrazivý bílý srpek měsíce se zachvívá na říční hladině. Dřevěná loďka, kterou někdo u vody přivázal ke kůlu, sotva

znatelně tlumí šplouchání vln. Jak tu tak sedíme vedle sebe na úzkých stupních schodiště, cítím na rameni teplo jejího těla. Napadá mě, že je to zvláštní. Lidé mohou někdy přirovnat lidskou duši k určitému teplu. Mezi duší a tělesným teplem však žádná souvislost není.

„Tak to určitě nebude,“ ujišťuju ji. „To, že ji neumím otevřít, je dozajista jen můj problém. Rozhodně ne váš. Já do své duše nevidím, a proto mám teď v sobě zmatek.“

„Takže ani vy se v své duši dobře nevyznáte?“

„Občas mám ten dojem,“ přisvědčím. „Stává se, že ji pochopím až za dlouhou dobu, ale to už někdy bývá pozdě. Většinou ale člověk musí volit, co udělá, i když svou duši neprohlédl, a proto tak často bloudí.“

„Víte, mně ta vaše duše připadá jako hrozně nedokonalá věc,“ pousměje se dívka.

Vytáhnu obě ruce z kapes a prohlížím si je v měsíčním svitu. Bíle zbarvené měsíčním světlem vypadají jak párek soch, které v tomhle malém světě zůstaly po dokončení trčet na místě bez možnosti dalšího využití.

„Taky mi to tak připadá. Skoro nemožně nedokonalá,“ přitakám jí. „Nikdy se mi ale nevytrácí beze stopy. A já pak její stopu můžu sledovat. Jako bych kráčel podle šlépějí ve sněhu.“

„Kam ty stopy ale vedou?“

„Ke mně samotnému,“ odpovídám jí. „Takové to už s duší je. Bez ní se člověk nikam nedostane.“

Vzhlížím na měsíc. Zimní luna visí nad městem ve vysokých zdech a zalévá je až podivně jasným svitem.

„To ale rozhodně není vaše vina,“ říkám nakonec.

19. Hamburger. Nissan Skyline, deadline

Nejdřív ze všeho jsme se rozhodli něco sníst. Co se mě týkalo, neměl jsem na jídlo skoro pomyslen, nebylo ale jisté, kdy přijde další příležitost něco zkonzumovat a nápad udělat to hned zněl víc než rozumně. Pivo a hamburger snad do sebe nějak nasoukám. Dívka pravila, že měla k jídlu naposledy čokoládu někdy v poledne a že má tedy hlad hrozný. Na víc než na tu čokoládu totiž neměla u sebe peníze.

Opatrně, abych si nepodráždil ránu, jsem se nasoukal do džínsů, přes tričko si navléknul sportovní košili a přes košili ještě tenký svetr. Pak jsem ještě pro jistotu otevřel skříň a vylovil nylonovou horolezeckou větrovku. Dívčin růžový kostýmek se k prozkoumávání podzemí už od pohledu nehodil, můj šatník ale bohužel neobsahoval žádné svetry ani kalhoty, které by jí mohly být. Já jsem byl o dobrých deset centimetrů vyšší, ona zas o dobrých deset kilo tlustší. Bylo by asi vůbec nejlepší stavit se v nějakém obchodě a koupit si tam něco, co by moc nepřekáželo v pohybu, takhle v noci se to ale člověku snáz řekne než udělá. Ještě tak nejspíš jí padla tlustá americká bunda z armádního výprodeje, takže ji ode mne dostala. Problémem zůstávaly její lodičky, ale pravila, že až dorazíme do kanceláře, má tam sportovní boty a holínky.

„Růžové tenisky a růžové holínky,“ dodala na vysvětlenou.

„To máte tak ráda růžovou?“

„Líbí se dědečkovi. Říká, že mi růžová moc sluší.“

„To má teda pravdu,“ konstatoval jsem. Nebyla to žádná lež, doopravdy jí to slušelo. Když ženská při těle nosí růžovou, vypadá v tom obvykle trochu jako přerostlý jahodový dort, téhle holce ale ta barva padla přímo dokonale.

„Asi se mu taky líbí silnější holky, co?“ zeptal jsem se ještě pro upřesnění.

„No jasně že ano,“ pravila dívka. „Takže si vždycky dávám moc záležet, abych byla pěkně tlustá. Myslím v jídle, víte? Jak si nedám pozor, hned začnu hubnout jak zjednaná, a proto se pěkně ovládám a jím máslo a smetanu a tak.“

„Aha,“ řekl jsem na to jenom.

Otevřel jsem skříň ve zdi, vytáhl ruksak, ujistil se, že není rozřezaný, a nacpal do něj bundy pro oba, baterku a kompas, rukavice, ručníky, velký nůž, zapalovač, provaz a tuhé palivo do vaříče. Pak jsem se přesunul do kuchyně, z potravin rozestých po podlaze sebral dva balíčky chleba, hovězí, broskvové, párkové a grepové konzervy a všechno to přidal do ruksaku. Navíc jsem vrchovatě naplnil láhev na vodu. A nakonec ještě do kapsy u kalhot nacpal veškerou hotovost, co jsem po bytě našel.

„To je skoro, jako bychom šli na piknik,“ zhodnotila to tlustá dívka.

„O tom vůbec nepochybujte,“ ujistil jsem ji.

Než jsme odešli, přelétl jsem ještě jednou pohledem svůj byt, připomínající teď skládku velkorozměrného odpadu. V životě to nakonec dopadá vždycky stejně. Něco vybudovat trvá léta, pak je to ale v jediném okamžiku pryč. Žil jsem si v těchhle třech malých pokojících sice občas ve shonu a stresu, ale vlastně mi tu nic nescházelo. Teď všechno zmizelo jako ranní mlhy a za čas kratší, než člověk potřebuje na dvě piva v plechu. Moje práce, moje whisky, můj klid, moje samota, moje sbírka Somerset Maughama a Johna Forda – ze všeho zbylo jen nepotřebné svinstvo.

Třpyt v trávě, sláva v květinách, zarecitoval jsem v duchu. A pak jsem natáhl ruku, vypnul pojistky, a v bytě zhaslo světlo.

Rána bolela trochu moc, než abych měl čas na hluboké úvahy, navíc jsem byl i dost unavený, proto jsem raději nepřemýšlel o ničem. Než přemýšlet polovičaté, to už radši vůbec. A tak jsem důstojně nastoupil do výtahu, sjel do suterénu na parkoviště, otevřel auto a hodil svůj batoh na zadní sedadlo. Pokud mě někdo sleduje, ať se vynadívá, jak mu libo, pokud se na nás chce zavěsit, ať si jenom poslouží. Připadalo mi, že už mi to může být jedno. Za prvé, před kým bych se teď

ještě měl mít na pozoru? Před kódmany, před Systémem, před tou dvoučlennou úderkou s nožem? Hra na schovávanou se všemi třemi byla momentálně úkol nad moje síly. Dost na tom, že se tu právě s vykrojenými šesti centimetry na břicho a nevyspalý vydávám s tlustou dívkou do podzemní tmy, abych se tam pustil do pokoutníků. Pokud někdo ještě teď hodlá spustit nějakou akci, ať to klidně zkusí.

Řídit auto se mi ani trochu nechtělo, protože jsem o to požádal tlustou dívku. Pravila, že to nedovede.

„Nezlobte se. Já umím jezdit jenom na koni,“ omlouvala se.

„Nic si z toho nedělejte. To se ještě vždycky může hodit,“ utěšoval jsem ji.

Ujistil jsem se, že je nádrž plná benzínu, a vyrazili jsme. Proplekli jsme se spleť uliček obytné čtvrti a vyjeli na hlavní ulici. I teď v noci byla ještě plná aut. Skoro polovina byly taxíky, zbytek směs osobních aut a nákladňáků. Nechápal jsem, co ještě v tuhle hodinu vede tolik lidí, aby se autem proháněli po městě. Člověk by čekal, že budou rádi, když se poté, co mají v šest padla, vrátí domů, a v deset že už budou dávno v posteli spát ve tmě tmoucí.

No co, nakonec je to jejich problém. Svět roste podle svých vlastních principů, ať si o tom já myslím cokoli. Arabové budou nejspíš i tak dál těžit naftu, a někdo jiný z ní zas bude vyrábět elektřinu a benzín a v nočních ulicích se pak honit za svými touhami a vášněmi. Já bych se teď naopak měl snažit, abych vyřešil své vlastní problémy.

Položil jsem obě ruce na volant a během čekání na zelenou si dlouze zív.

Před námi právě stálo veliké nákladní auto, vrchovatě naložené stohy papíru. Vpravo zas bílý Nissan Skyline, v něm nějaká mladá dvojice. Asi mířili za nějakým nočním povyražením, nebo se z něj právě vraceli, tvářili se ale oba dost znuděně. Žena, ležérně vystrkující z okénka ruku se dvěma stříbrnými náramky, se na mě letmo zadívala. Ne že bych ji nějak zvlášť zajímal, prostě tu zrovna nebylo nic, na co by se dalo koukat. Bylo jedno, jestli bude civět na vývěsní štít u Denny's, dopravní značku, nebo mně do obličeje. I já jsem si ji krátce prohlédnul. Hezká sice jakž takž byla, ale jinak na ní nebylo nic zvláštního. Být to v televizním seriálu, bude

stoprocentně hrát kamarádku hlavní hrdinky, takovou tu do scén z kavárny, kde jí nad čajem bude říkat „Co je s tebou?“ a „Dneska fakt nevypadáš dobře.“ Obsadí ji maximálně jednou a v momentě, kdy zmizí z obrazovky, si už nikdo nevybaví, jak vypadá.

Naskočila zelená, a zatímco se nákladník před námi pomalu dával do pohybu, práskl bílý skyline mocně výfukem a s hitem od Duran Durana, linoucím se z jeho naplno otevřených oken, se mi ztratil z dohledu.

„Dejte mi pozor na auta za námi, ano?“ požádal jsem tlustou dívku. „Kdyby se na nás někdo nalepil, hned mi dejte vědět.“

Dívka přikývla a obrátila se dozadu.

„Vy myslíte, že nás někdo sleduje?“

„To vážně nevím,“ pravil jsem já. „Rozhodně ale neuškodí dát si pozor. Bude vám k jídlu stačit hamburger? Ten by nám nezabral moc času.“

„Mně bude stačit cokoli.“

Zastavil jsem u nejbližšího drive-inu s hamburgery. Objevila se dívčina v krátkých jednodílných červených šatečkách, připevnila nám z každé strany na okno táč a otázala se na objednávku.

„Dvojitý cheeseburger, hranolky a horkou čokoládu,“ poručila si tlustá dívka.

„Normálního hamburgera a pivo,“ poručil jsem si já.

„Promiňte, pane, ale pivo bohužel nevedeme,“ omlouvala se servírka.

„Normálního hamburgera a kolu,“ opravil jsem se. Na co myslím, že si objednávám alkohol v drive-inu?

Než nám přinesli jídlo, dával jsem pozor, jestli se za námi neobjeví auto, neukázalo se ale ani jedno. Jestli nás už někdo doopravdy sleduje, nebude nejspíš tak neopatrný, aby vjížděl na to samé parkoviště. Upíchne se nejspíš někde do skrytu a počká si, až odsud vyjedeme. Přestal jsem proto bloumat pohledem po okolí, pustil se radši do přineseného hamburgeru s bramborovými chipsy a listem salátu velikosti dálniční karty, a spolu s kolou si je mechanicky nasoukal do žaludku. Otlá dívka zatím způsobně a pomalu, přímo s láskou přežvykovala cheeseburger, uzobávala hranolky a usrkávala čokoládu.

„Nedáte si taky trochu hranolků?“ nabízela mi.

„Ne,“ odmítnul jsem.

Když sprovodila ze světa všechno, co měla na talíři, a vyžunkla poslední doušek čokolády, olízla si z prstů kečup s hořčicí a papírovým ubrouskem otřela ústa. Už od pohledu bylo jasné, že si pochutnala přímo královsky.

„No a teď tedy k vašemu dědečkovi,“ načal jsem debatu. „Nejdřív bychom se asi měli vydat do jeho podzemní laboratoře, ne?“

„Myslím, že asi ano. Snad tam najdeme nějakou stopu. Já vám pomůžu.“

„Zvládneme ale projít pokoutníkům kolem hnízda? Zařízení, co je odhánělo, bude asi nejspíš rozbité, ne?“

„S tím si nedělejte starosti. Mám jedno menší pro výjimečné případy. Moc velký výkon zrovna nemá, ale když ho ponese s sebou, pokoutníci si na nás nedovolí.“

„Takže máme po problému,“ oddechl jsem si.

„Zas tak jednoduše si to nepředstavujte,“ upozornila mě dívka. „To zařízení je na baterie a nevydrží pracovat víc jak půl hodiny. Pak se musí vypnout a znova nabít.“

„Ach tak,“ pravil jsem. „A kolik času trvá nabíjení?“

„Patnáct minut. Půl hodiny pracuje a čtvrt hodiny se dobíjí. To na cestu do laboratoře a zpátky úplně stačí, proto je jenom nízkokapacitní.“

Neřekl jsem na to radši nic. Každopádně lepší takové zařízení, než žádné, a člověk občas musí i něco vydržet. Vyjel jsem z parkoviště, cestou našel samoobsluhu s celonočním provozem a koupil dvě plechovky piva a kapesní balení whisky. Pak jsem zaparkoval auto a vypil obě plechovky a čtvrtinu obsahu whisky. Trochu mi to zvedlo náladu. Zavřel jsem láhev a podal ji dívce, aby ji uklidila do batohu.

„Proč pijete tolik alkoholu?“ zeptala se mě. „Možná proto, že mám strach,“ odpověděl jsem. „Já se taky bojím, ale alkohol proto nepiju.“

„Váš strach a můj strach jsou dvě docela jiné kategorie, řekl bych.“

„To mi není moc jasné,“ usoudila dívka. „Jak člověk přichází do let, přibývá věcí, co už nejdou změnit, víte?“ pravil jsem já.

„A vy toho už máte dost?“

„Tak tak,“ přikývl jsem. „A já toho už začínám mít dost.“ Obrátila se ke mně, natáhla ruku a sáhla mi na ušní lalůček. „Žádný strach. Už se ničeho nebojte. Jsem tu přece pořád s vámi,“ utěšovala mě.

„Děkuju vám,“ odpověděl jsem.

Zaparkoval jsem na parkovišti u budovy, kde měl její děda kancelář, vystoupil a naložil si ruksak na záda. Rána pobolívala v pravidelných intervalech. Bylo to pocit, asi jako by mi přes břicho pomalu přejížděl vůz s fúrou sena. Je to jen bolest a nic víc, říkal jsem si, kvůli zjednodušení. Jen prachpítomá, povrchní bolest, co se mnou vlastně nemá nic společného. Je to, jako když prší. Nemůže to trvat věčně. Sebral jsem v sobě poslední zbytky hrdosti, vyhnal si myšlenky na bolest z hlavy a rychlým krokem se vydal za dívkou.

U vstupu do budovy byla ostraha, takový mladý vazoun, který po dívce chtěl předložit průkaz rezidenta. Vytáhla z kapsy plastikovou kartu a předala mu ji. Vazoun zasunul kartu do čtečky na stole a poté, co si na monitoru ověřil jméno a číslo apartmá, stisknul spínač a vpustil nás do komplexu.

„Tohleto je opravdu speciální dům, víte?“ vysvětlovala dívka, zatímco si to vykračovala napříč širokanskou halou. „Tady má totiž každý nějaké tajemství, a aby si ho mohl uchovat, platí tu zvláštní ochranný systém. Provádí se tu třeba důležité výzkumy, nebo pořádají tajné porady, a podobně. U vchodu ověří vaši totožnost a každého, co sem vešel, pak sledují kamerou, jestli dorazil, kam má. Takže i kdyby nás třeba někdo sledoval až sem, dál už se za námi nedostane.“

„Ví tady ale někdo, že si odsud váš děda prokopal šachtu pod zem?“

„Jestli to tu vědí? Já myslím, že ne. Děda si sice, když to tu celé stavěli, objednal své pokoje speciálně tak, aby se z nich dalo chodit pod zem, ale o tom ví jen malá hrstka lidí. Majitel a architekt, řekla bych. Dělníkům se řeklo, že stavějí kanalizaci, a podobně se to zakamuflovalo i při objednávce výkresu.“

„To ho muselo ovšem stát šílené peníze.“

„Stálo. Jenže dědeček má peněz, kolik chce,“ nechala se slyšet dívka. „A já taky. Já jsem hrozně bohatá, víte? Peníze po

rodičích a za životní pojistky jsem výhodně investovala do akcií.“

Vytáhla z kapsy klíč a odemkla dveře výtahu. Nastoupili jsme do známé nesmyslně velké klece té absurdní zdviže.

„Do akcií?“ ujistil jsem se.

„No jasně, děda mi vysvětlil, jak se to dělá. No třeba jak se orientovat v informacích, jak poznat situaci na trhu, jak obcházet daně, jak posílat peníze do zahraničních bank, a tak. Akcie jsou vážně moc zajímavé. Už jste to někdy zkusil?“

„Bohužel ne,“ odpověděl jsem. Doteď jsem se trapně nezmohl ani na stavební spoření.

„Než se děda pustil do vědy, dělal makléře. Ale protože těch peněz měl už trochu moc, vrhl se s nimi do výzkumů. No není to úžasné?“

„Je to naprosto neuvěřitelné,“ souhlasil jsem s ní. „On ať děda dělá, co chce, je v tom vždycky nejlepší, víte?“ řekla dívka.

Výtah, stejně jako poprvé, jel tak pomalu, že se nedalo určit, jestli stoupá nebo klesá. Zas to trvalo celou věčnost a zas jsem byl jako na trní při představě, že nás tu po celou dobu snímá skrytá kamera.

„Děda taky říkal, že běžnou školní výchovou se člověk mezi ty nejlepší dostane jen sotva. Myslíte, že je to pravda?“ zeptala se dívka.

„Co já vím? Nejspíš jo,“ pokrčil jsem rameny. „Chodil jsem do školy šestnáct let a myslím, že mi to skoro k ničemu nebylo. Neumím řeči, na nic nehraju, v akciích se nevyznám a na koni jsem taky v životě neseděl.“

„Tak proč jste se na tu školu nevykašlal? To byste přece kdykoliv mohl, kdybyste chtěl, ne?“

„Hmmmm,“ protáhnul jsem. A pak jsem se nad tou možností krátce zamyslel. Jistěže, vlastně by se tenkrát vážně stačilo rozhodnout, že tam už nechci, a kdo by mě přinutil? „Víte, mě to tenkrát nějak nenapadlo. U nás jsme, na rozdíl od vás, byli docela obyčejná, průměrná domácnost a mě tehdy ani nenapadlo, že bych se v něčem mohl dostat mezi nejlepší.“

„To byl rozhodně omyl,“ řekla dívka. „Každý člověk má přece na to, aby byl aspoň v něčem ten nejlepší. Jenomže ne všichni svoje vlohy dost rozvinou. Kdo neví, jak na to, ten svůj

talent promarní, a proto se taky spousta lidí mezi nejlepší vůbec nedostane. A zmizí a nikdo po nich ani nehlesne.“

„Tak jako já,“ ujelo mi.

„Vy jste přece docela jiný. Ve vás docela určitě bude něco, co nikdo jiný nemá. Máte hrozně silnou citovou ochrannou vrstvu a pod ní se toho musí skrývat spousta docela nedotčeného.“

„Ochrannou citovou vrstvu?“

„No jistěže,“ pravila dívka. „Proto ještě ani teď nemůže být pozdě. Poslyšte, až dokončíme tuhle záležitost, nemohla bych s vámi bydlet? Teď nemyslím nějakou svatbu nebo tak něco, prostě jen spolu bydlet. Jeli bychom třeba do Řecka, do Rumunska nebo do Finska, nebo kamkoliv jinam, kde se žije podobně v pohodě a bez spěchu, a tam bychom si pak mohli jezdit na koních a zpívat písničky, jak by se nám zachtělo. Peněz, jak říkám, mám, kolik chci, a vy byste se mezitím mohl dopracovat k tomu, v čem jste nejlepší.“

„Hmm,“ udělal jsem znovu já. Neznělo to vůbec špatně. Moje kariéra kalkulátora se po dnešní nehodě octla v poněkud ožehavé pozici a vyhlídka na pohodový život někde v cizině byla doopravdy lákavá. Nějak jsem ale nemohl uvěřit, že zrovna já mám na to, abych byl v něčem doopravdy nejlepší. Ti opravdu ze všech nejlepší se jimi totiž stanou obvykle proto, jelikož je ani na chvíli nenapadlo, že by jim to snad nemuselo vyjít. Silně pochybuju, že se kdy kdo vyšvihnul mezi špičku jenom tak náhodou a proti vlastnímu přesvědčení.

Tímhle stylem jsem se nořil do zmatených úvah tak dlouho, dokud se dveře výtahu neotevřely. Dívka vyšla ven, já se vydal za ní. Stejně jako když jsme se setkali poprvé, kráčela svižným tempem chodbou za neustálého klapotu podpatků a já ji následoval. Před očima se mi natrásala zadnice lepých tvarů, blýskaly zlaté náušnice.

„Víte, i kdyby to, co navrhuje, vyšlo...“ oslovil jsem dívčina záda. „Vy mi toho nabízíte tolik a já vám za to nemůžu nabídnout skoro nic. To by přece nebylo fér a ani normální, mám tak dojem.“

Trochu zmírnila tempo, zařadila se vedle mě a kráčeli jsme spolu.

„To myslíte vážně?“

„Myslím,“ ujistil jsem ji. „Nenormální a nefér.“

„A já zas myslím, že mi toho můžete nabídnout docela dost,“ pravila dívka.

„Jako třeba?“ otázel jsem se.

„Jako třeba tu vaši emoční ulitu. O té bych se vážně chtěla leccos dozvědět. Jak jste si ji vytvořil, jak funguje, a tak dál. Já se s něčím podobným ještě nesetkala a hrozně mě to zajímá.“

„To přece není nic tak světoborného,“ bránil jsem se. „Všichni kolem sebe máme, ve větší nebo menší míře, takovéhle ulity, a jestli se do toho dáte, najdete jich, kolik jen budete chtít. Vy jste ještě prostě neviděla svět, a tak zatím moc nechápete duševní pochody normálních lidí.“

„Vy jste opravdu nepochopil vůbec nic,“ usoudila tlustá dívka. „Dovedete přece shufflovat, ne?“

„To samozřejmě dovedu. Jenže je to jenom dovednost, kterou do mě vpravili zvenčí, jako hotový proces. Podstoupil jsem operaci a pak jsem prodělal trénink. Naprostá většina lidí *shuffling* po troše cvičení zvládne. To je, jako když si nacvičíte počty na počítadle, nebo hraní na klavír.“

„Jenže tady jde přece jen o něco víc,“ pravila záhadně dívka. „Samozřejmě že si to všichni zpočátku mysleli. Zrovna jak jste to říkal, že po troše odpovídajícího výcviku bude každý bez rozdílu – samozřejmě se myslí z kandidátů vybraných nějakým testem – shufflovat, jako když bičem mrská. Myslel si to tak i děda. Takže se šestadvacet lidí včetně vás podrobilo operaci, prošlo výcvikem, a naučili se shufflovat. Tehdy ovšem bylo ještě všechno v pořádku. Problémy nastaly až potom.“

„O žádných problémech mi nikdo neřekl slovo,“ ubezpečil jsem ji. „Naopak jsem slyšel, že všechno probíhá dokonale podle plánu...“

„Navenek možná. Pravda ale byla jiná. Pětadvacet z šestadvaceti lidí způsobilých k shufflování totiž zemřelo od dvanácti do osmnácti měsíců od chvíle, kdy ukončili výcvik. Zbyl jste jedině vy. Jen vy jste zůstal naživu i po víc než třech letech a bez problémů a známek úhony si shufflujete vesele dál. Ještě pořád si myslíte, že jste docela obyčejný a normální? Vy jste teď nejdůležitější osoba ve hře.“

S oběma rukama v kapsách jsem chvíli mlčky pokračoval dál chodbou. Situace se mi poněkud vymykala z rukou a

vypadalo to, že můžu očekávat ještě ledacos. Kam až ale to ledacos nakonec zajde, to jsem bohužel netušil.

„A ví se, proč všichni umřeli?“ otázal jsem se dívky.

„Neví. Příčina smrti nejasná. Totiž, ono šlo o selhání funkce mozku, ale nikdo netuší, proč k ní vlastně došlo.“

„Jsou přece aspoň hypotézy, ne?“

„No, děda to řekl nějak takhle. Normální člověk nejspíš nevydrží vyzařování z jádra vědomí a jeho neurony se snaží vytvořit si proti němu protilátky, reakce je ale moc prudká a nakonec vede až ke smrti. Ono to teda bylo celé ještě složitější, ale vysvětleno jednoduše to zní asi takhle.“

„A proč jsem ale zůstal naživu já?“

„Asi jste v sobě měl přirozenou protilátku. Nejspíš nějak souvisí s tou emocionální bariérou, co jsem o ní mluvila. Z nějakého důvodu už prostě ve vašem mozku byla a vy jste díky ní přežil.“

Děda se ji pokoušel na ochranu funkcí mozku vytvořit uměle, jenže asi byla moc slabá.“

„Ta ochrana, to je ta takzvaná slupka melounu, co mi o ní řekli?“

„Zhruba řečeno.“

„Takže,“ pokračoval jsem, „ta protilátka, neboli ochrana, neboli bariéra, neboli slupka melounu, to je něco, co mám vrozeného? Nebo jsem to získal nějak druhotně?“

„Ona je myslím zčásti vrozená a zčásti získaná. Dál už mi to ale děda nevysvětlil. Kdybych toho prý věděla moc, nebylo by to pro mne nejbezpečnější. Počítáno podle dědečkových hypotéz, má takové přirozené protilátky jako vy v sobě sotva jeden člověk z milionu, nebo dokonce až z milionu a půl, a nedají se v lidech objevit jinak, než že do nich zkusmo vpraví schopnosti pro *shuf* –“

„Jinými slovy, pokud je hypotéza vašeho dědy správná, tak je to, že jsem mezi těmi šestadvaceti byl zrovna já, tak trochu zázrak, co?“

„Proto jste taky tak důležitý vzorek, potenciální klíč ke dveřím.“

„Co to ale se mnou teď váš děda prováděl? Proč mi dával přeshufflovat ta data a k čemu má být ta lebka jednorožce?“

„To kdybych věděla, tak vás teď zachráním sama a hned.“

„A taky ten svět,“ připomněl jsem jí.

V kanceláři to vypadalo zhruba stejně jako v mém bytě, i když možná ne do takové míry. Po podlaze se válela nejružnější ležra, stůl byl převržený, trezor vypáčený, zásuvky z registratur vyházené, na pohovce rozřezané na cáry se válelo profesorovo a dívčino oblečení. Její bylo doopravdy všechno růžové. Od tmavých odstínů po světlé, v podivuhodné růžové škále.

„No to je hrůza,“ zavrtěla dívka hlavou. „Asi sem našli z podzemí.“

„Myslíte, že to byli pokoutníci?“

„Ti určitě ne. Pokoutníci se takhle nahoru na zem neodvážují, a i kdyby se odvážili, bylo by to tu po nich teď cítit.“

„Cítit?“

„Rybinou a bahnem, dost odporný smrad. Tohle nejspíš byli ti samí lidé, co vyplundrovali váš byt. Měli podobný styl.“

„Vypadá to tak,“ pravil jsem a ještě jednou se tu porozhlédl. Před převrženým stolem ležela hromádka rozsypaných kancelářských sponek v množství asi tak na jednu krabičku a třpytila se v svitu zářivek. Ty sponky mě už od poslední fascinovaly, protože jsem předstíral, že zkoumám něco na podlaze, a nabral si jich do kapsy kalhot celou hrst.

„Měli jste tu něco důležitého?“

„Vůbec nic,“ ujistila mě dívka. „Tady byly povětšinou samé nepodstatné maličkosti. Účetní knihy, stvrzenky, materiály k ne tak důležitým výzkumům. Skoro nic, co by nás zvláště mrzelo, kdyby nám to ukradli.“

„A s tím zařízením proti pokoutníkům se nestalo nic?“

Z hromady před nerezovými skříňkami, kde se v jednom chumlu válela baterka, kazetový magnetofon, budík, role lepicí pásky, plechovka pastilek proti kašli a podobné věci, vytáhla malý přístrojek, připomínající Vú měřič, a několikrát zacvakala vypínačem.

„V pořádku. Funguje to, jak má. Určitě si mysleli, že je to nějaký nesmyslný aparát. On je to navíc i docela jednoduchý mechanismus a nějaká ta rána o zem mu nic neudělá,“ vysvětlovala otlá dívka.

Pak odpochozovala do rohu místnosti, klekla si na podlahu, odklopila vršek elektrické zásuvky, a když stiskla malý spínač, který se objevil, otevřel se ve zdi otvor velikosti telefonního seznamu, za kterým se ukázalo cosi jako trezor.

„Tak co? Že byste na to taky nepřišel?“ pravila dívka spokojeně, načež čtyřciferným kódem otevřela dveře trezoru.

„Nevyndal byste to všechno na stůl?“

Přes bolest v ráně jsem se přinutil uvést stůl do původní polohy a obsah trezoru pak vyrovnal do řady na stolní desku. Byl tam asi pětcentimetrový štos vkladních knížek, převázaných gumičkou, nějaké akcie a cenné papíry, dva nebo tři miliony jenů na hotovosti, něco hodně těžkého v plátěném sáčku, zápisník v černé kůži a světle hnědá obálka. Její obsah dívka vyndala na stůl. Byly to staré náramkové hodinky omega a zlatý prsten. Hodinky měly popraskané sklo a byly celé zčernalé.

„Ty jsou po tátovi,“ řekla dívka. „A prsten je po mámě. Jinak všechno shořelo.“

Přikývnul jsem a ona pak uložila hodinky a prsten zpátky do obálky, do kapsy kostýmku si zastrčila hrst bankovek. „Já předtím dočista zapoměla, že tu ty peníze mám,“ řekla omluvně. Potom otevřela plátěný sáček, vyndala cosi zamotaného ve staré košili, košili rozmotala a ukázala mi obsah. Byla to malá automatická pistole. Z toho, jak byla zašlá, bylo docela jasné, že nejde o žádnou napodobeninu, ale o opravdovou zbraň. V těch se sice moc nevyznám, tipoval jsem ale na nějaký browning nebo berettu. Viděl jsem je totiž v nějakém filmu. U pistole byl jeden rezervní zásobník a krabička patron.

„Jde vám střelení dobře?“ otázala se dívka.

„Ani omylem,“ pravil jsem překvapeně. „V životě jsem to nedržel v ruce.“

„Mně to jde skvěle. Cvičím už kolik let. Když jsme byli na chatě na Hokkaidu, střílela jsem tam sama v horách a na deset metrů vám trefím terč velikosti pohlednice. To je přece dost slušné, ne?“

„To je,“ přitakal jsem. „Kde jste ale přišla k pistoli?“

„Vy jste vážně trouba,“ vzdychla dívka otráveně. „Za peníze si přece koupíte, co chcete. To jste nevěděl? No jo, jelikož teda neumíte střílet, vezmu si to k sobě já. Nevadí?“

„Poslužte si. Hlavně se pak ale ve tmě nesplet'ete a netrefte omylem mě. Další zranění bych už nemusel přežít.“

„Žádné strachy, spolehněte se. Já jsem velice opatrná, víte?“ pravila dívka a zastrčila si automat do kapsy u saka. Na kapsách jejího obleku nebylo kupodivu nic znát, ať toho v nich měla nacpáno sebevíc. Ani nejmenší vybouleninka. Nejspíš byly nějak speciálně zhotovené. Anebo prostě jen dobře ušité.

Pak rozevřela zhruba veprostřed černý kožený zápisník a ve světle baterky ho velice dlouho pečlivě zkoumala. Zběžně jsem si tu stránku prohlédl, jen se tam ale řadily nesrozumitelné šifry a číslice, nic, čemu bych jenom vzdáleně rozuměl.

„To je dědečkův zápisník,“ vysvětlila mi. „Je psaný kódem, kterému rozumím jen já a on. Jsou tu zaznamenané plánované události a co se který den stalo. Děda mi nakázal, že jestli se mu něco přihodí, mám si zápisník pročíst. Takže – moment. Devětadvacátého září jste dokončil praní dat, vidíte?“

„Přesně tak,“ potvrdil jsem.

„U toho je tu poznamenaná jednička. Asi že šlo o první krok. Potom jste, buď třicátého večer, nebo prvního října ráno, provedl *shuffling*. Souhlasí?“

„Dokonale.“

„To tedy máme dvojku. Krok číslo dva. Dál – hmmm, poledne druhého října. To je bod tři. *Ukončení programu*, stojí tady.“

„Druhého v poledne jsem se měl s profesorem osobně setkat. Zřejmě měl v úmyslu odstranit ten speciální program, co do mě nainstaloval. Aby neskončil svět. Jenže se nám trochu změnila okolnost. Profesora buď zavraždili, nebo v lepším případě někam odvěkli. To je teď asi náš hlavní problém.“

„Počkejte moment. Zkusím se podívat ještě dál. Ty šifry jsou tu čím dál složitější.“

Zatímco propátrávala pohledem stránky, urovnal jsem trochu obsah batohu a vyměnil v baterce monočlásky za nové. Pršipláště a gumové holínky ze skříněk se válely jedny přes druhé na podlaze, naštěstí se ale daly použít. Bez nich bychom po průchodu vodopádem skončili mokří jako myši a promrzlí

do morku kostí. A z toho by mě ještě rozbolela rána. Pak jsem ještě zvedl z podlahy její růžové sportovní boty a uložil je do batohu. Digitálky na mém zápěstí už ukazovaly téměř půlnoc. Do ukončení programu zbývalo všehovšudy dvanáct hodin.

„Pak už jsou tu jen samé odborné výpočty. Elektrický náboj, tavná rychlost a hodnota odporu, pravděpodobná odchylka a tak. V tom se nevyznám.“

„Tak to přeskočte. Už nemáme moc času,“ pravil jsem. „Rozluštěte mi jen to, co pochopíte.“

„V tom případě už nemusím luštit nic.“

„Jak to?“

Podala mi zápisník a ukázala na to místo prstem. Nebyly tam opravdu žádné šifry, jen ohromné X s poznamenaným datem a hodinou. Ve srovnání s okolními úhledně psanými blechami, na které abyste si pomalu brali lupu, bylo X skutečně zbytečně veliké a tenhle nepoměr velikostí ještě zvyšoval jeho zlověstný dojem.

„To má být asi nějaký deadline,“ usoudila.

„Dost možná. Nejspíš bod číslo čtyři. Když se povede ukončit program v bodě tři, situace X nenastane. Jestli se to ale z nějakých důvodů nezdaří, pojede program dál, až nakonec přijde bod X, řekl bych.“

„To znamená, že musíme maximálně do druhého dne do poledne najít dědečka.“

„Pokud byly mé dohady správné.“

„To snad ale jsou, ne?“

„Možná,“ pravil jsem potichu.

„Kolik nám v tom případě ještě zbývá času?“ zeptala se mě. „Do toho konce světa nebo velkého třesku nebo co to vlastně je?“

„Šestatřicet hodin,“ řekl jsem. Ani jsem nemusel koukat na hodinky. Pouhá jedna a půl otočky zeměkoule. Přinese nám dvě rána a jeden večer. Dvakrát zazvoní budík, pánové se dvakrát oholí. Ti šťastnější z nás si za tu dobu třeba i dvakrát nebo třikrát zasouloží. O moc víc se toho už za šestatřicet hodin

nestihne. Pokud vezmeme za průměrnou délku lidského života sedmdesát let, představuje ta doba přesně jednu sedmnácttisíctřiatřicetinu. A až ta doba uplyne, něco přijde – pravděpodobně tedy konec světa.

„Co teď budeme dělat?“ ptala se dívka.

Z příruční lékárničky, co se válela v hromadě před skříňkami, jsem vyndal tisíci prostředek proti bolesti, zapil ho vodou z lahve a naložil si ruksak na záda.

„Teď už nám zbývá jen cesta do podzemí,“ pravil jsem.

20. Smrt zvířat

Zvířata už ztratila několik svých druhů. Po první noci, kdy doopravdy padal sníh, leží ráno několik nejstarších kusů pohřbených v jeho pěticentimetrové vrstvě a zlatá barva jejich těl jen podtrhuje bělost všude okolo. Ranní slunce září mezerou prorvanou mezi mraky a rozjasňuje okolní mrazivou scénérii svým svěžím svitem. Dech víc než tisícíhlavého stáda jako by v tom svitu bíle tančil.

Probouzím se před úsvitem a zjišťuju, že celé Město pokrývá bílý sníh. Je to nádherný pohled. Uprostřed jedolité běli kraje se černá špice Hodinové věže, pod ní se proplétá řeka jako tmavý pás. Slunce ještě nevystoupalo nad obzor a nebe je pokryté tlustými mračny bez jediné škvírky. Vezmu si kabát a rukavice a sejdu do liduprázdných ulic Města. Sníh se začal nehlučně sypat, jakmile jsem usnul, padat přestal chvilku předtím, než jsem se probudil. Neleží na něm ještě jediná šlépěj. Když ho trochu naberu do dlaně, je jemný jako práškový cukr, lehký a hladký na dotek. U říčních břehů zamrzla voda a i na ledu se sníh tu a tam drží.

Krom mého bělavého dechu se široko daleko nic nepohne. Nevane vítr, neukazují se ptáci. Jen zvuk podrážek sešlapávajících sních se nepřírozně hlasitě rozléhá mezi kamennými zdmi domů, jako nějaký složený zvukový efekt.

Když dorazím skoro k Bráně, zahlédnu před prostranstvím Strážného. Je zalezlý pod vozem, co tuhle se stínem opravovali, a promazává osy kol kolomazí. Na korbě stojí několik hliněných džbánů na řepkový olej, a aby se neskácely, jsou provazem pevně přivázané k postranicím. Připadá mi zvláštní, nač asi Strážný potřebuje takové množství oleje.

Strážný vystrčí hlavu zpod vozu a zamává mi na pozdrav. Vypadá to, že má dobrou náladu.

„Ty jsi ale nějak časně na nohou. Co za vítr tě sem přiválo?“

„Přišel jsem se podívat na sních,“ říkám mu. „Z vrcholu kopce to tu vypadalo opravdu nádherně.“

Strážný se hlasitě zachechtá a pak mi jako vždycky položí na rameno svou širokánskou pracku. Nemá ani rukavice.

„Ty jsi vážně zvláštní. Teď, když si zakrátko užijeme sněhu, až se nám bude zajídat, se na něj chodí dívat leda blázen.“

Pak vyfoukne tolik bílého dechu, že to vydá za parní stroj, a zadívá se přitom směrem k bráně.

„Jdeš ale možná právě včas,“ usoudí nakonec nahlas. „Vylez se podívat na hlásku. Uvidíš zajímavé věci. Tohle jsou za letošní zimu první. Za chvíli zatroubím na roh, dobře se proto dívej.“

„Cože je za letošek první?“

„Poznáš, až se podíváš.“

Celý zmatený lezu na hlásku vedle Brány a dívám se do světa venku. Na jabloňových hájích leží tolik sněhu, že to vypadá, jako by se tam snesl na zem mrak. Bílá je i většina severních a východních hřebenů, jen místy jako jizvy zbyly vyčnívající linie skal.

Hned pod hláskou spí jako vždycky zvířata. S nohama skrčenýma pod sebou dřepí nehnutě na zemi, rohy zbarvené stejným bělostným odstínem, jako má sních, natrčila dopředu a všechna tonou v tichém a klidném spánku. I na zádech zvířat se hojně zachytil sních, ale zdá se, že si toho nevšímají. Jejich spánek má v sobě hrozivou hloubku.

Konečně se mraky nad hlavou začínají trhat a na zemi zasvitnou první sluneční paprsky, já však dál a dál stojím na hlásce a pozoruju okolní krajinu. Sluneční svit dopadá jen na malé místo jako namířený reflektor a já chci navíc zjistit, co myslel Strážný těmi *zajímavými věcmi*.

Konečně Strážný otevře vrata a jako vždycky zaduje nejprve jednou dlouze, pak třikrát krátce na svůj roh. Na první zadutí otevřou zvířata oči, zvednou hlavy a všechna se podívají směrem, odkud se line zvuk. Z množství stoupajících bílých dechů pak poznávám, že už jim organismus zahájil činnosti nového dne. Ve spánku totiž dýchají jen docela málo.

Když se první zatroubení rohu vpije do atmosféry, zvířata vstanou. Nejprve pomalu a nejistě natáhnou přední nohy, zvednou zadek těla, potom natáhnou zadní. Několikrát trknou rohem do vzduchu a nakonec se, jako z náhlého popudu, celá zatřesou a shodí na zem sněh, který se na nich přes noc nahromadil. A potom se vydají k Bráně.

Poté, co zvířata zajdou do Brány, konečně pochopím, cože mi to Strážný vlastně chtěl ukázat. Několik kusů, co vypadají, jako když spí, je ve skutečnosti zmrzlých. Nepůsobí vůbec jako mrtví, spíš jako by hluboce přemýšleli o nějaké důležité poučce. Správnou odpověď už se ale nedoví. Z jejich nozder a tlam se už žádný bílý dech zvedat nebude. Jejich organismy už svou činnost nezahájí, jejich vědomí pohltila hluboká, černá tma.

Když ostatní zvířata odejdou směrem k Bráně, zbude na zemi pár mrtvých těl, jako by se na ní nadělaly boule. Přikrývá je bílý rubáš sněhu. Jen jediný roh trčí podivně živě do vzduchu. Jak jdou řady zvířat, která přežila, kolem nehybných těl, některá hluboko skloní hlavy, jiná tichounce zaklapou kopytem. Oplakávají své mrtvé.

Pozoruju ta ztichlá mrtvá těla do chvíle, než slunce vystoupá do výše, stíny Zdi se stáhnou a paprsky začnou rozpouštět ležící sněh. Pořád mám dojem, že přece ranní slunce musí zaplašit i samu jejich smrt, že zvířata, jen zdánlivě mrtvá, musí každou chvíli vstát a vydat se jako vždycky na svůj ranní pochod.

Nevstávají ale, jen jejich zlatá srst, zmáčená vodou z roztáleného sněhu, se třpytí na slunci. Brzy mě rozbolí oči.

Když sestoupím z hlásky, přejdu řeku, vyjdu na Západní vrch a vrátím se do svého bytu, poznám, že mi ranní slunce podráždilo oči mnohem víc, než jsem myslel. Zavřu víčka a jedna za druhou se mi nezadržitelně vyřinou slzy a ve velkých kapkách mi kanou na klín. Zkousím si omýt oči studenou vodou, ale nijak mi to nepomůže. Zatáhnu těžké okenní závěsy a se zavřenýma očima pak hodiny a hodiny upřeně pozoruju čáry a obrazce podivných tvarů, co se vynořují a mizí ve tmě, v níž se nadobro ztrácí veškerý pocit prostoru.

V deset hodin mi na dveře zaklepe Plukovník, na ruce podnos s kávou, a když mě spatří ležet na břiše na posteli, otírá

mi víčka ledovým ručníkem. Za ušima mě rezavě zabolí, ale zdá se, že oči mi už tolik neslzí.

„Cos to prosím tě vyváděl?“ ptá se Plukovník. „Ranní slunce má mnohem větší sílu, než si myslíš. A zvlášť když leží sněh. Musels přece vědět, že jako Čtenář snů nesneseš silné světlo, tak proč ses vůbec pouštěl ven?“

„Šel jsem se podívat na zvířata,“ odpovídám mu. „Spousta jich pomřela. Osm, nebo devět, nebo ještě víc.“

„Zanedlouho jich pomřou ještě větší spousty. Pokaždé, když zasněží.“

„Jak to, že je to tak snadno zabije?“ ptám se starce a vleže na zádech si sundám z tváře ručník.

„Protože jsou slabí. Nevydrží zimu ani hlad. Tak to ale chodí odjakživa.“

„A to nehrozí, že vyhynou?“

Plukovník vrtí hlavou. „Ti tu žijí už desítky tisíc let, a nějakou dobu to ještě vydrží. Během zimy jich sice spousta uhynie, ale na jaře budou mít mladé. Starý život pouze ustoupí novému. Stromy a vegetace ve Městě prostě užijí jen omezené počty zvířat.“

„Tak proč nejdou někam jinam? V lesích kolem je stromů až až a někde víc na jihu určitě ani tolik nesněží. Nemají přece zapotřebí věčně tvrdnout tady.“

„To netuším ani já,“ přizná starý pán. „Zvířata ale tohle Město opustit nemohou. Patří sem, Město je chrání. Stejně jako sem patříme a jsme chráněni ty a já. Jejich instinkt jim všem napovídá, že odsud z Města nesmí odejít. Možná že nemohou žrát jiné rostliny než ty, co vyrostly ve Městě. Možná že by cestou na jih žádné nepřekonalo krasové pustiny, co se tam prostírají. Je jedno, co je příčinou, zvířata se odsud ale vzdálit nedovedou.“

„A co se stane s těmi, co uhynuli?“

„Spálí je. Strážný, víš?“ říká stařec, zatímco si hřeje své vysušené ruce o hrnek s kávou. „Nějakou chvíli teď nebude dělat skoro nic jiného. Nejdřív mrtvým zvířatům useká hlavy, odstraní mozky a oči a lebky pak vyvaří ve velkém kotli a pěkně vyčistí. Těla, co zůstanou, pak poleje řepkovým olejem, rozdělá oheň a všechna je spálí.“

„A ty lebky pak skončí se starými sny uvnitř na policích ve skladišti Knihovny, vidíte?“ ptám se starce, oči pevně zavřené.
„Ale proč? Proč zrovna lebky?“

Stařec neodpovídá. Je jen slyšet, jak mu pod nohama vrže podlaha. Vrzání se pomalu vzdaluje od postele a zastaví se u okna. Pak ticho a nato další zavržení.

„To poznáš, až pochopíš, co jsou to staré sny,“ říká starý pán. „Pak budeš vědět, proč jsou skryté zrovna v lebkách. Já ti to vysvětlovat nemůžu. Ty jsi Čtenář snů. Odpověď si musíš najít sám.“

Otřu si ručníkem slzy a otevřu oči. U okna vidím matně a jako v mlze starcovu postavu.

„V zimě se vždycky spousta věcí vyjasní,“ pokračuje starý pán. „Ať už se to člověku líbí nebo ne. Sníh padá a padá, zvířata umírají. Nikdo to nedokáže zastavit. Odpoledne uvidíš, jak z těl spalovaných zvířat stoupá šedivý dým. Každý den v zimě bude takový. Bílý sníh a popelavý kouř.“

21. Náramky. Ben Johnson, d'ábel

Za šatnou se prostírala sice docela stejná tma jako prvně, ale teď, když jsem věděl, že se v ní skrývají pokoutníci, zdála se mi být ještě hlubší a ještě mrazivější. Dokonalá tma, co se jen tak nevidí. Dusivé černo typu, co zřejmě zaplavovalo svět do chvíle, než temnotu z povrchu zemského sprovodily pouliční lampy, neony a rozzářené výklady.

Dívka sestoupila po žebříku jako první. Odpuzovač pokoutníků zastrčený v hluboké kapse přšipláště, přes rameno šikmo přehozený popruh příručního reflektoru, šplhala osaměle velikou rychlostí na dno temnot, až gumové podrážky holin vrzaly. Za chvíli už se zdola do hučení vody ozvalo její volání: „Je to v pořádku, pojd'te dolů!“ a rozkomíhalo se žluté světlo. Na dno té pekelné díry se to zdálo být ještě hloub, než jsem si pamatoval. S baterkou v kapse jsem slézal po žebříku. Stupně byly jako obvykle vlhké a každá nepozornost hrozila uklouznutím. Cestou dolů jsem musel neustále myslet na dvojici ve Skylinu, ve kterém se z reproduktorů linul Duran Duran. Ti dva nemají o ničem ani tušení. Nevědí, že se tu spouštím do temnot s baterkou a kudlou po kapsách a popadám se přitom za břicho, aby mi neprasklo vejpl. Ti mají v hlavách leda tak cifru na tachometru, naděje nebo vzpomínky na sex, popřípadě pohyb popových slad'áků po žebříčcích popularity. Samozřejmě, že se jim to nedalo mít za zlé. Prostě opravdu jen nic netušili.

Kdybych, stejně jako oni, taky nic netušil, nemusel bych teď podnikat, co právě podnikám. Zkusil jsem si sám sebe představit, jak taky sedím za volantem Skylinu, vedle sebe tu krasavici, hraje Duran Duran a my se řítíme nočním městem na plný plyn. Jestlipak si ta holka sundává své dva náramky z

tenkého stříbra, když se miluje? Bylo by fajn, kdyby to nedělala, napadlo mě. Kdyby si prostě, až se celá svlékne, ty náramky nechala na ruce jako něco, co k ní neodmyslitelně patří.

Ona si je ale možná naopak sundá. Ženské totiž ze sebe sundávají všechno, když se sprchují. Z čehož plyne, že to s ní bude třeba provést ještě předtím, než stihne zalézt do koupelny. Anebo ji jednoduše požádat, ať si náramky nechá. Váhal jsem, co z toho bude lepší řešení. Každopádně ale bude potřeba doopravdy udělat co se dá, abych se s ní pomiloval, když na sobě bude mít náramky. To bylo prostě nevyhnutelné.

Představil jsem si, jak s ní spím, a ona má ty náramky na zápěstí. Vůbec jsem si nemohl vybavit její tvář, a proto jsem si představil, že jsme si k tomu zhasli. V místnosti je tma a tak jí moc nevidím do tváře. Když jí sundám světle fialové nebo snad bílé či bledě modré prádlo, zůstanou náramky tím jediným, co na sobě dívka má. V šeru se bíle blýskají a na prostěradle tichounce a krásně zvoní.

Jak jsem tu tak s podobnými vágními představami slézal po žebříku, cítil jsem pod přšipláštěm, že začínám mít erekci. To tak ještě opravdu scházelo. Proč zrovna tady a teď? Proč ne tehdy, když jsem byl v posteli s tou dívkou z knihovny, s tou s rozšířeným žaludkem? Co je tak zvláštního na blbých dvou stříbrných náramcích? Navíc teď, když začíná hrozit konec světa?

Když jsem sestoupal až na skalnaté dno, pročesala dívka okolí světlem baterky a posvítila, kam se jen dalo.

„Vypadá to doopravdy, že se to tu pokoutníky jen hemží,“ pravila. „Něco je slyšet.“

„Slyšet?“ opakoval jsem.

„Takové pleskání, jako když klepete rybími skřelemi o zem. Jen docela tiché, ale když dáte pozor, zaslechnete to. Pak si taky všimnete toho zvláštního pocitu a toho smradu kolem.“

Zaposlouchal jsem se a začíchal, ale ničeho jsem si nevšiml.

„Když na to nejste zvyklý, tak to nepoznáte,“ pravila dívka.

„Až si trochu zvyknete, rozpoznáte i jejich hlasy. I když spíš než hlasy to vlastně jsou takové zvukové vlny. Jako u netopýrů. Na rozdíl od těch je ale část zvuků vydávaných

pokoutníky slyšitelná i pro člověka a oni sami se tak můžou dorozumívat.“

„Jak je ale dokázali kontaktovat kódmani? Pokud nemluví jako lidi, tak to snad ani nejde, ne?“

„Dá se na to vyrobit takový přístroj. Zařízení, co konvertuje jejich zvukové vlny na lidský hlas a lidskou řeč naopak na zvukové vlny. Kódmani si nejspíš tohle zařízení vyrobili. Děda by to taky bez problémů dokázal, jenže nakonec nechtěl.“

„Proč?“

„Nechtěl se s nimi totiž bavit. Jsou to odporné bestie a to, co říkají, je odporné zrovna tak. Nežerou nic jiného než shnilé maso a zkvašené smetí, pijou zkaženou vodu. V dřívějších dobách žili pod hřbitovy a živili se masem pohřbených. Dokud se nezačalo pohřbívat žehem, víte?“

„Takže živého člověka nežerou?“

„Když někoho chytanou živého, naloží ho na hezkých pár dní do vody a postupně ožírají ty části, co se začaly kazit.“

„No fuj,“ ulevil jsem si. „Skoro se mi ani nechce dál, ať si to všechno dopadne, jak chce.“

Ale přesto jsme pokračovali v cestě podél tekoucí vody. Ona vepředu, já za ní. Posvítíl jsem jí baterkou na záda a jedna z jejích zlatých náušnic, veliká jako poštovní známka, se zablýskala ve světle.

„Nejsou vám ty náušnice trochu těžké?“ oslovil jsem ji zezadu.

„Člověk si zvykne,“ řekla na to ona. „To máte stejné jako s penisem. Připadá vám ten váš snad těžký?“

„Kdepak, nijak zvlášť.“

„Tak tohle máte opravdu přesně to samé.“

Dál jsme zas chvíli kráčeli mlčky. Jako by tu na zemi znala každý kámen, svítila dívka jen po okolí a spěšně postupovala vpřed. Já se neustále díval, kam šlapu a následoval ji jen s obtížemi.

„Heleďte, když se sprchujete nebo sejdete koupat, sundáváte si ty náušnice?“ promluvil jsem na ni znovu, aby mi nezmizela. Jedině při mluvení totiž o něco zpomalila chůzi.

„Vždycky si je nechám,“ ujistila mě dívka. „I když jsem jinak úplně nahá, náušnice si nechávám. Přijde vám to sexy?“

„No, vlastně ano,“ pravil jsem, poněkud vyvedený z míry.
„Vlastně docela jo, když se tak ptáte.“

„Poslyšte, když s někým souložíte, děláte to zepředu? Tváří v tvář?“

„No jo. Většinou tak.“

„Ale někdy určitě i zezadu, vidíte?“

„No jo. Někdy.“

„Je ale i celá spousta dalších způsobů, ne? Třeba že jste dole vy, nebo přitom sedíte, nebo to děláte na židli...“

„Lidi jsou různí a situace tím pádem taky, víte?“

„Já se v sexu totiž moc nevyznám,“ pravila dívka. „Nikdy jsem to neviděla, ani sama nedělala. A nikdo mi o tom nic nevysvětlil, ani slovem.“

„Takové věci se přece nevysvětlují. Ty si musíte objevit sama,“ pravil jsem já. „Až si najdete přítele a budete s ním spát, postupně to všechno poznáte docela přirozenou cestou.“

„To mě tedy ani trochu neláká,“ dala se slyšet dívka. „Já mám radši – jak bych vám to řekla? – když má někdo nebo něco nade mnou převahu. Aby mě třeba někdo na jeden ráz znásilnil a bylo to. Žádné *postupně*, ani *přirozenou* cestou.“

„Nejspíš jste trochu moc dlouho žila s člověkem, co je mnohem starší než vy. S člověkem, co je geniální a v ničem nesnese odpor. Všichni na světě ale takoví nejsou. Většina jich je naopak docela obyčejných, bloudících a tápajících v temnotách. Jako třeba já.“

„Takový vy nejste. Vy nemáte problém. Už jsem vám to přece říkala, když jsme se posledně viděli.“

Nakonec jsem se radši rozhodl vyhnat si všechny sexuální představy z hlavy. Erekcí jsem pravda měl pořád, ale v téhle tmě na dně světa jaksi postrádala smyslu, nehledě na to, že se s tím i špatně pochodovalo.

„Ten váš přístroj na odpuzování vlastně vysílá zvukové vlny, co pokoutníci nesnesou, vidíte?“ změnil jsem téma hovoru.

„Přesně tak. Dokud je vydává, nepřiblíží se k nám víc než na patnáct metrů. Takže ani vy se ode mě nevzdalujte víc než patnáct metrů, ano? Jinak vás chytanou, odvěčou k sobě do hnízda, tam vás zavěsí do některé ze svých studní a budou vás ohlodávat od zahnívajících částí. Ve vašem případě by nejdřív

začla hnít asi ta rána na břicho. Mají hrozně ostré zuby a drápy. Tak trochu jako řady tlustých nebozezů.“

Jen to dořekla, honem honem jsem ji doběhl a už se od ní nehnul.

„Bolí vás ještě to břicho?“ zeptala se dívka.

„Díky prášku je to trochu lepší. Když se prudce pohnu, tak mě v ráně píchne, ale dokud se pohybuju normálně, už to tolik nebolí,“ odpověděl jsem.

„Jestli se nám povede setkat se s dědečkem, tak vás té bolesti myslím zbaví.“

„Váš děda? Jak?“

„Jednoduše. I mě párkrát pomohl od bolesti. Když mě třeba hrozně bolela hlava. Vložil mi do vědomí signál, co způsobil, že jsem na bolest zapomněla. Bolest je pro tělo důležité varování, takže by se taková věc správně dělat radši neměla, ale tohle byly extrémní případy, tak to myslím tolik nevadilo.“

„To by mi vážně moc pomohlo.“

„Před tím se nám ho ovšem opravdu musí podařit najít,“ řekla dívka.

Svou silnou svítilnou mířila hned vpravo, hned vlevo a jistým krokem si to dál a dál rázovala podzemím proti proudu tekoucí vody. Ve skalní stěně po stranách se jako praskliny rozvíraly do všech směrů chřtány bočních chodeb a zlověstně vyhlížejících štol. Místy se z mezer mezi skalami řinula voda v malých potůčcích, které se pak vlévaly do podzemní řeky. Podél nich se táhly husté porosty rosolovitého mechu. Byl nepřirozeně jasně zelený. Nechápal jsem, jak může mít takovou barvu mech, co roste v podzemní díře, kde jakživ nemůže probíhat ani náznak fotosyntézy.

Ale možná, že ho tu v místních peklech chránila nějaká pekelná prozřetelnost.

„Poslechněte, vědí pokoutníci, že tudy teď jdeme?“

„Samozřejmě že vědí,“ pravila dívka jako by nic. „Tady jsme v jejich světě. Vědí všechno, co se pod zemí jen šustne. I teď jsou všude kolem nás a neustále nás sledují. Už nějakou dobu je přece slyšet takové jakoby šumění.“

Zkusil jsem posvítit baterkou na okolní stěny, kromě křivolakých skal a mechu ale nebylo vidět nic.

„Všichni se samozřejmě skrývají ve štolách a chodbách, kam nedolehne světlo,“ řekla dívka. „A pak nás docela jistě sledují i zezadu.“

„Kolik času uplynulo od doby, co jste zapnula odpuzovač?“ otázal jsem se jí.

Dívka se podívala na hodinky. „Deset minut,“ pravila. „Deset minut a dvacet sekund. Za pět minut dorazíme k vodopádu, takže je to v pořádku.“

Dorazili jsme tam přesně v pěti minutách. Odhlučňovací zařízení zřejmě ještě pracovalo, jelikož vodopád stejně jako prve nevydával téměř žádný zvuk. Natáhli jsme si přes hlavu kapuce, zavázali si pod bradou šňůrky, nasadili si brýle a prolezli tichým vodopádem.

„To je zvláštní,“ pravila dívka. „Odhlučňovač pracuje, a to znamená, že laboratoř musí být v pořádku. Kdyby to tady přepadli pokoutníci, nezůstal by uvnitř kámen na kameni. Oni totiž tuhle laboratoř srdečně nenávidí.“

Jako na potvrzení jejích dedukcí byly dveře do laboratoře skutečně zamčené, jak se sluší a patří. Pokud by dovnitř vnikli pokoutníci, se zamykáním by se neobtěžovali. Tady přepadával někdo jiný.

Dlouhou dobu nastavovala na zámku číselnou kombinaci, pak vytáhla elektronický klíč a otevřela dveře. V laboratoři bylo studeno a tma a ve vzduchu bylo cítit kávu. Honem přibouchla dveře, zamkla, a poté, co se ujistila, že je doopravdy zavřeno, stiskla vypínač a rozsvítila v místnosti světlo.

V laboratoři panovaly podobné podmínky jako v místnostech nahoře a v mém bytě. Papíry byly rozeseté po podlaze, nábytek povalený, nádobí rozbité, koberec odtržený a politý minimálně kýblem kávy. Nechápal jsem, k čemu si jí profesor navařil takové kotle. Ať měl kávu rád, jak chtěl, tohle by nevypil ani slon.

Způsob destrukce laboratoře se ale od řádění jinde v jednom bodě dost podstatně lišil. Tady destrukční četa docela jasně rozlišovala mezi tím, co zničí, a tím, čeho se naopak ani netkne. Co se rozhodli zničit, to rozcupovali na kousky, na ostatní nesáhli ani prstem. Počítač, komunikační zařízení, odhlučňovač a generátor proudu zůstaly tak, jak byly, a při zapnutí spínače normálně fungovaly. Jen veliký generátor repelenčních vln proti

pokoutníkům měl vyrváno několik agregátů, ale vyměnit je za nové, mohl se od minuty zase použít.

I v zadní místnosti to vypadalo podobně. Napohled beznadějný chaos, ve skutečnosti ale všechno předem naplánované do detailu. Lebky v policích unikly zkáze dokonale, zrovna tak přístroje potřebné k měření. Do mrtě rozmlácené byly jen laciné, snadno dokoupitelné přístroje a materiály k pokusům.

Šla k trezoru ve zdi, otevřela dvířka a podívala se dovnitř. Nebyl zamčený. Vyhrábla z něj všeho všudy dvě hrsti bílého popela ze spáleného papíru, který se rozsypal po podlaze.

„Automatický spalovač pro případy krize zřejmě zafungoval dokonale,“ zhodnotil jsem situaci. „Odtáhli s dlouhým nosem.“

„Kdo myslíte, že to byl?“

„Lidi, kdo jiný?“ usoudil jsem. „Kódmani, nebo kdo to vlastně byl, se spikli s pokoutníky, přišli sem, otevřeli dveře, dovnitř vešli jenom lidi a obrátili to tu vzhůru nohama. Nejspíš proto, aby tu pak, jak se aspoň domnívám, mohli sami pokračovat v profesorových výzkumech, nechali důležité zařízení nepoškozené. A aby jim to tu nevyplundrovali pokoutníci, znovu pak za sebou zamkli.“

„Nic důležitého tu ale nezískali, co?“

„Nejspíš,“ pokrčil jsem rameny a rozhlédl se ještě jednou po pokojích. „Dostali ale vašeho dědu. A ten je pro ně to nejcennější.“

Tím pádem se už v životě nedozvím, co že to do mě profesor vlastně nastražil za pekelný stroj. Tady už se nedá nic dělat.“

„To se ale pletete,“ pravila tlustá dívka. „Dědečka jen tak někdo nedostane. To buďte klidný. Odsud vede totiž ještě jedna tajná chodba. A děda jí dozajista použil. Má stejný kapesní odpuzovač na pokoutníky jako my.“

„Jak si tím jste tak jistá?“

„Na sto procent si jistá nejsem, ale vím to. Děda je hrozně opatrný člověk. Ten se jen tak chytit nenechá. Jak poznal, že se někdo dobývá dovnitř, docela určitě utekl.“

„Tak to už dávno bude někde nahoře na zemi, ne?“

„Nebude,“ pravila dívka. „Tak jednoduché to zas není. Ta tajná chodba je jak labyrint, vede přímo doprostřed hnízda

pokoutníků a odtamtud se ani v největším spěchu nikam nedostanete dřív než za pět hodin. Vzhledem k tomu, že odpuzovač vydrží jen půl hodiny, musí tam děda ještě být.“

„Anebo už ho taky pokoutníci dávno dostali.“

„Toho se nemusíme bát. Děda myslel na všechno a zajistil si i pod zemí bezpečné útočiště, kam se žádný pokoutník neodváží. Nejspíš tam teď sedí a čeká na nás.“

„Toho vážně jen tak něco nepřekvapí,“ řekl jsem uznale. „A vy víte, jak se tam dostat?“

„Řekla bych, že vím. Cestu děda podrobně vysvětlil i mně. A tady v zápisníku je navíc jednoduchá mapka. I s různými nebezpečnými místy, na která musíme dát pozor.“

„Jako třeba?“

„To byste snad ani neměl vědět,“ pravila dívka. „Jsou lidi, co zbytečně znervózňují, když se to dozví.“

Vzdychl jsem si a zakázal si další otázky o nebezpečnostech, která mě zřejmě od téhle chvíle hrozila obklopovat na každém kroku.

„A kolik času zabere dostat se na to místo, kam se ani pokoutníci neodvážují?“

„Dorazit ke vchodu trvá takových pětadvacet třicet minut. Dostat se tam, co je teď asi děda, pak dalších šedesát až devadesát minut. Jakmile se dostaneme ke vchodu, nemusíme se už bát pokoutníků, problém ale je cesta tam. Musíme sebou pořádně hodit, aby nám vystačila baterie v odpuzovači.“

„A jestli nám cestou dojde?“

„Tak už zbývá jenom doufat,“ pronesla dívka. „Svítit kolem sebe na všechny strany baterkou, aby se k nám ty potvory nepřibližovaly a utíkat jako o život. Pokoutníci nesnášejí zásah světlem. Stačí jim ale i ten nejneopatrnější proužek tmy, aby přes něj dosáhli až na nás a pak je s vámi i se mnou konec.“

„Čím dál tím lepší,“ okomentoval jsem situaci. „Už se ten přístroj aspoň stihl dobít?“

Podívala se na ukazatel odpuzovače, pak na hodinky.

„Do pěti minut je to hotové.“

„Měli bychom si vážně pospíšet,“ pravil jsem. „Pokud jsou moje dohady správné, nahlásili už určitě pokoutníci kódmanům, že tady jsme, a oni se sem můžou každou chvíli vrátit.“

Svlékla si přšiplášť a zula holiny a převlékla se do americké armádní bundy a běžeckých bot, které jsem jí přinesl. „Převlékněte se radši taky. Tím, co nás za chvíli čeká, se jinak než nalehko neprotáhnete,“ odtušila.

Sundal jsem si tedy po jejím vzoru přšiplášť, natáhl si přes svetr nylonovou větrovku, zapnul si zip až pod bradu. Pak jsem si hodil na záda ruksak, zul holínky a nazul tenisky. Hodinky ukazovaly skoro půl jedné.

Dívka přešla do zadní místnosti, ze šatny zapuštěné ve zdi vyházela ven ramínka, nerezovou tyč pak uchopila oběma rukama a začala s ní otáčet. Jak s ní tak chvíli točila, ozvaly se zvuky, jako když do sebe zapadají dvě ozubená kola. Poté, co ještě chvíli otáčela tyčí stále stejným směrem, se ve zdi šatny vpravo dole otevřel otvor asi sedmdesát centimetrů na výšku i na šířku. Když do něj člověk nahlédl, uviděl jen tmou, hustou tak, že by se dala rukama nabírat. Cítil jsem, jak do místnosti proudí studený, plísňově páchnoucí vzduch.

„Šikovné zařízení, vidíte?“ otočila se na mě dívka, tyč na ramínka stále ještě sevřenou v dlaních.

„To tedy je,“ uznal jsem. „Normálního člověka by v životě nenapadlo, že bude únikový východ zrovna tady. To už je doopravdy dílo maniaka.“

„Maniak určitě ne. Maniak je přece člověk, co se umanutě drží pořád stejného směru nebo tendence. To ale děda nedělá, ten prostě jen ve všech směrech daleko vyniká nad ostatní. Od astronomie a genetiky po tesařinu vlastníma rukama,“ pravila dívka. „Druhý takový člověk jako můj děda už není. Spousta lidí se sice produkuje v televizi a časopisech a tvrdí tam všechno možné, jenže to jsou všechno podvodníci. Opravdický génie je docela spokojený ve svém vlastním světě.“

„Samotný génie možná, ale lidi kolem něj ne. Ti se naopak snaží zeď jeho netečné spokojenosti strhnout a využít ho. A pak se stávají nehody jako je tahle. Nikdo není tak geniální ani tak pitomý, aby si mohl dovolit uzavřít se čistě do svého vlastního světa. A může se k tomu zakopávat jak chce hluboko pod zem nebo se obehnat jak chce vysokými hradbami. Stejně vždycky někdo přijde a prokope se k němu. Ani váš děda v tom není výjimka. Já teď díky tomu mám pořezané břicho a za nějakých pětatřicet hodin se má navíc konat konec světa.“

„Až dědečka najdeme, určitě se všechno vyřeší,“ přišla dívka ke mně, natáhla se a zlehka mě políbila pod ucho. Trochu mě při tom políbení zalilo teplo, i rána jako by bolela o něco míň. Možná, že mám pod uchem nějaký speciální bod. A možná, že mě jen už hrozně dlouho nepolíbila sedmnáctiletá holka. Sedmnáctileté holky mě totiž naposledy líbaly před dobrými osmnácti lety.

„Prostě jen věřte, že to dobře dopadne a nemáte se čeho bát,“ dodávala mi odvahy.

„Čím je člověk starší, tím má takovéhle víry míň a míň,“ pravil jsem. „Jako by se mu obrušovaly zuby. Ne že by nějak cyničtěl, nebo se z něj stával skeptik, prostě se obrušuje.“

„Máte strach?“

„To víte, že mám,“ přiznal jsem. Načež jsem se sklonil a ještě jednou se zahleděl do díry před námi. „Tma a málo prostoru, to mi vždycky nahánělo hrůzu.“

„Zpátky už se ale vrátit nemůžeme. Už nám zbývá jenom cesta kupředu, nebo ne?“

„Teoreticky,“ pravil jsem. Měl jsem čím dál tím větší pocit, jako by mi mé tělo už ani nepatřilo. Přesně tak jsem se cítil kdysi dávno na střední, když jsme hrávali basket. Míč skákal a létal čím dál rychleji, a když jsem se s ním pokoušel držet krok, mé vědomí jako by přestávalo tomu tempu stačit.

Dívka chvíli sledovala ukazatel odpuzovače. „Půjdem,“ řekla po chvíli. Nabíjení baterií skončilo.

Stejně jako předtím se ujala vedení a já ji následoval. Když jsme zalezli do díry, otočila se dívka ještě za sebe, několikrát zatočila kličkou vedle vchodu do šatny a zatáhla za námi dveře. Jak se zavíraly, čtverec světla, co sem jimi pronikal, byl pořád užší a užší, až se z něj nakonec stala jediná svislá linka, která zanedlouho úplně zmizela. Obklopila mě tma snad ještě temnější než prve, hustá tak, že jsem to v životě nezažil. Na její vládu bylo i světlo baterky krátké, jenom v ní otevřelo jakýsi mrňavý bezduchý světelný tunýlek.

„Já nechápu jednu věc,“ posteskl jsem si. „Proč si váš děda musel vybudovat svoji tajnou chodbu zrovna samým prostředkem hnízda pokoutníků?“

„Protože je to tak nejbezpečnější,“ řekla dívka, zatímco na mě svítila svítilnou. „Pro pokoutníky tvoří střed jejich hnízdišť svatyni, do které mají zapovězený vstup.“

„Z nějakých náboženských důvodů?“

„Myslím, že to tak nějak bude. Já sama ji neviděla, ale děda to říkal. Říkat tomu víra je dost nechutné, ale o určitý druh náboženství tu nepochybně jde. Jejich božstvem jsou prý ryby. Obrovitánské ryby bez očí,“ pravila dívka a namířila světlo svítilny zase dopředu. „Teď ale každopádně musíme vyrazit. Moc času už nezbývá.“

Strop sluje byl tak nízký, že jsme museli kráčet předklonění. Stěny byly povětšinou hladké a skoro bez výstupků, přesto jsem se ale párkrát pořádně praštil do hlavy o náhodný skalní výčnělek. S nějakou naraženou hlavou si ale nebylo kdy dělat starosti.

Namířil jsem světlo baterky dívce na záda a šlapal dál jako šílenec, abych ji neztratil z očí. Na to, jak byla dívka tlustá, se pohybovala pěkně svižně, nohy měla rychlé a výdrž zřejmě taky nemalou. Ani já nebyl tak úplně z cukru, ale při chůzi v předklonu mě začalo bodat v ráně v podbřišku. Bolelo to, jako by mi do břicha zaráželi ledový klín. Košile, propocená, že by se dala ždímat, se mi studeně lepila na tělo. Všechno to ale bylo mnohem příjemnější, než abych ztratil dívku z dohledu a octnul se tu sám v neproniknutelné tmě.

Jak jsme postupovali vpřed, pocít, že mi mé tělo přestává patřit, se ještě stupňoval. Napadlo mě, že je to možná proto, jak na sebe ve tmě kolem nevidím. Tady si totiž člověk vážně neviděl ani na dlaň před očima.

Nevidět sám na sebe bylo doopravdy zvláštní. Žít takhle delší dobu, nejspíš by si člověk za chvíli začal myslet, že je lidské tělo jenom pouhá hypotéza. Bolest z naražené hlavy byla pochopitelně skutečná a rána na břicho bolela pořád stejně. Pod chodidly jsem cítil zemi. To ale byly právě jen pocity bolesti a jeden hmatový vjem. Nic než pouhé koncepty, založené na hypotéze těla. Nebylo by nic tak divného, kdyby už jako takové dávno někam zmizelo a dál tu fungoval už jenom jeho koncept. I lidé, kterým uřízli nohu, se přece dušují, že ještě po amputaci jasně cítí, jak je svědčí neexistující prsty.

Několikrát jsem na sebe už už posvítil, abych se ujistil, že tu ještě jsem, bál jsem se ale, aby mi dívka nezmizela z dohledu. Všechno je v pořádku, ještě pořád existuju, přesvědčoval jsem sám sebe. Pokud by se mé tělo vytratilo a zbyl by tady jen nějaký můj duch, určitě bych tak mohl být šťastnější. Pokud ovšem takový duch nemá problémy s poraněným břichem, žaludeční vředy nebo hemoroidy, protože to by potom nemohlo být ani řeči o nějaké spáse. Pokud by duch nemohl existovat nezávisle na těle, k čemu by pak vůbec byl?

V takových úvahách jsem tedy následoval tlustou dívku v olivově zelené vojenské bundě, pod kterou bylo vidět růžovou přiléhavou sukni a růžové běžecké boty Nike. Její náušnice se třpytivě pohupovaly ve světle baterky. Vypadalo to úplně jako by jí kolem hlavy poletoval párek světlušek.

Jedinkrát se po mně neotočila a se semknutými rty se valila stále vpřed. Jako by jí nadobro sešlo z mysli, že tu ještě jsem. Postupovala kupředu a světlem reflektoru bleskově pročesávala chodby a štoly. Na křižovatce se zastavila, vytáhla z náprsní kapsy mapu, posvítila na ni baterkou a přesvědčila se, kudy dál. Tehdy se mi konečně podařilo dostat se až k ní.

„Je všechno v pořádku? Jdeme správně?“ ujišťoval jsem se.

„No samozřejmě. Zatím ano. Jdeme docela správně,“ pravila naprosto jistým hlasem.

„A jak to ale víte, že jdeme doopravdy správně?“

„Prostě jdeme a hotovo,“ řekla a posvítila nám pod nohy.

„No schválně, podívejte se na zem.“

Ohnul jsem se v pase a ve světle reflektoru upřeně zíral na světelný kruh na zemi. Ve skalních prohlubních bylo tu a tam vidět, jak se tam něco malého stříbřitě leskne. Vzal jsem jednu z těch věcí do ruky. Byla to kancelářská sponka na papír.

„Tak to vidíte, ne?“ otázala se dívka. „Dědeček tudy musel jít. A protože tušil, že se vydáme za ním, zanechal nám tady znamení.“

„Aha,“ pravil jsem já.

„Čtvrt hodina je v tahu. Musíme si pospíšet,“ řekla dívka.

Následovalo ještě několik rozcestí a na každém z nich byly poházené sponky na papír, takže jsme mohli postupovat bez bloudění a už jen tím ušetřit trochu drahocenného času.

Občas se nám taky v cestě rozevřela hluboká díra. V mapě byla poloha každé zakreslená červeným fixem, takže jsme vždycky v dostatečném předstihu trochu zvolnili a svítili si cestou opatrně pod nohy. Jelikož měly každá jen asi padesát, maximálně sedmdesát centimetrů v průměru, daly se vždycky snadno překročit nebo obejít. Do jedné jsem zkusmo hodil kámen veliký jako pěst, který jsem našel ležet opodál, jenže ať jsem pak čekal jak chtěl, neozvalo se absolutně nic. Dočista jako by kámen prolétl zeměkoulí až někam do Brazílie nebo do Argentiny. Už jen z představy, že bych nedejbože špatně došlápl a do takové díry spadl, se mi dočista smršknul žaludek.

Cesta se vlnila vpravo vlevo jako had, mockrát se rozdělovala na křižovatkách a klesala stále hloub a hloub a hloub. Nesvazovala se nijak prudce, ale zato pořád. Připadalo mi, jako by se mi tím jasný svět povrchu zemského s každým krokem víc a víc setřásal ze zad.

Po cestě jsme se dokonce i jednou líbali. Zničehonic zastavila, obrátila se dozadu, zhasla světlo a objala mě pažemi. Pak prsty nahnátla moje rty a políbila je. Taky jsem ji objal a jemně ji k sobě přitiskl. Provozovat něco takového v naprosté tmě byl zvláštní pocit. Vzpomněl jsem si, že se podobná situace popisovala i někde ve Stendhalovi. Titul knihy jsem ale zapomněl. Pokoušel jsem si název vybavit, vzpomenout jsem si však nedokázal. Líbal se snad někdy Stendhal s nějakou ženou v naprosté tmě? Pokud odsud vyjdu živý a samozřejmě pokud ještě svět nebude u konce, určitě ten román vyhledám, slíbil jsem si v duchu.

Krk už jí nevoněl melounovou kolínskou. Místo toho voněl jako krk sedmnáctileté dívky. Pod ním to bylo cítit mnou samým. Pach mého života, zachycený do americké vojenské bundy. Jídla, co jsem uvařil, a káva, co jsem rozlil, a pot, co jsem propotil. Všechno tam zůstalo tak, jak se tam vsáklo. Když jsem se tu teď v podzemních temnotách líbal se sedmnáctiletou dívkou, připadal mi celý ten život naráz jako přelud, co se už nikdy nevrátí. Můžu si vybavit, že kdysi byl. Ne už ale, jak se do něj já vracím.

Dlouho jsme se tak objímali. Čas jen tak letěl, ale s tím jsem si nelámal hlavu. Svým objetím jsme totiž jeden druhému ulehčovali od strachu. A to teď bylo to úplně nejdůležitější.

Brzy jsem už na hrudi těsně cítil její prsy, do úst mi z jejích otevřených rtů s hřejivou vůní pronikal její jemný jazyk. Obtočil se kolem mého, prsty mi zajely do vlasů. Tím ale taky po nějakých deseti vteřinách všechno skončilo a ona se ode mne odtáhla. Pohltit mě rázem pocit dokonalé beznaděje, jako kosmonauta, kterého zanechali samotného uprostřed širého vesmíru.

Když jsem rozsvítil světlo, byla tu. Taky ona rozsvítila.

„Tak pojďme,“ řekla jen. Pak se otočila jako na obrtlíku a vydala se na pochod stejným tempem jako předtím. Cítil jsem ještě na rtech ty její. Cítil jsem ještě na hrudi tlukot jejího srdce.

„Jsem docela dobrá, ne?“ řekla, aniž by se otočila.

„To tedy jste,“ pravil jsem.

„Ale něco by to ještě možná chtělo, ne?“

„To je pravda,“ odpověděl jsem jí. „Něco by to chtělo.“

„Jenže co vlastně?“ ptala se dál ona.

„To já nevím,“ řekl jsem já.

Když jsme pak ještě asi pět minut sestupovali poměrně rovnou cestou, dorazili jsme na širokánské, prázdné prostranství. Vzduch tu najednou byl docela jinak cítit, i kroky se jinak rozléhaly. Když jsem tleskl do dlaní, vrátil se zvuk prapodivnou ozvěnou, jako by prostranství bylo uprostřed vyduté.

Zatímco vytáhla mapu, aby si ověřila, kde jsme, zkusil jsem reflektorem posvítit všude kolem, kam se dalo. Strop měl přesně stejný tvar jako krytý baseballový stadion, i prostranství samo bylo kruhové. Evidentně šlo o uměle vytvořený, přesný, a hladký kruh. Stěny se přímo leskly, bez jediné prohlubně nebo výstupku. Uprostřed byla asi metr široká mělká díra a na jejím dně stála nějaká lepkavá, neznámá hmota. Nijak zvlášť to nezapáchalo, ale z čehosi ve vzduchu se vám tu okamžitě udělalo v ústech odpudivě kyselo.

„Tady asi bude vchod do svatyně,“ pravila dívka. „Tím pádem jsme aspoň prozatím zachráněni. Sem se už pokoutníci neodvážejí.“

„To je sice vynikající, ale dokážeme se pak odsud vymotat?“

„To už bych nechala na dědovi. Ten už určitě něco vymyslí. A když dáme dohromady naše dva odpuzovací aparáty, tak si přece na nás jen tak nějaký pokoutník netroufne, ne? Chci říct, že zatímco jeden přístroj bude pracovat, druhý se mezitím bude nabíjet. S takovou se nemáme čeho bát. A nemusíme si dělat starosti s časem.“

„Aha,“ pravil jsem já.

„Tak už je vám trochu veseleji?“

„Trochu jo,“ přikývl jsem.

Po obou stranách vstupu do svatyně byly vyvedeny detailně propracované reliéfy. Obrazec představoval dvě ohromné ryby stočené do kruhu, každá ocas v tlamě té druhé. Působily podivně už na pohled. Hlavy měly nateklé jak kapoty bombardérů, neměly oči, namísto nich jen dvě dlouhá, tlustá makadla jako rostlinné úponky. Ústa byla v poměru k tělu neúměrně velká, prořízla rovně až někam ke skřelím a hned pod nimi, jako nakrátko useklé hnáty nějakého zvířete, trčely jakési ztloustlé orgány. Nejdřív jsem je měl za cosi podobného přísavkám, když jsem se ale podíval blíž, zjistil jsem, že mají vepředu po třech ostrých drápech. Ryby s drápy jsem ještě v životě neviděl. Hřbetní ploutve měly nepravidelný tvar a šupiny trčely z těla jako trní.

„To jsou nějaká bájná zvířata? Nebo to doopravdy existuje?“ zeptal jsem se dívky.

„Já ani nevím,“ odpověděla, sklonila se a zas zvedla ze země několik kancelářských sponek. „Každopádně se zdá, že jsme nikde nezabloudili a dorazili na místo. Tak, teď hlavně rychle dovnitř.“

Ještě jednou jsem posvítíl na reliéf a pak se pustil za dívkou. Že pokoutníci dokázali v okolní totální tmě vytesat tak precizní reliéf, mě šokovalo. I když jsem už věděl a chápal, že vidí i ve tmě, teď, když jsem si to ověřil na vlastní oči, nebylo moje překvapení o nic menší. Nehledě na fakt, že si nás nejspíš odněkud ze tmy prohlížejí i teď.

Po vstupu do svatyně začala cesta mírně stoupat vzhůru, strop se prudce zvýšil a zanedlouho už ho nebylo ve světle svícen možná rozeznat vůbec.

„Teď nás čeká výstup na horu,“ pravila dívka. „Vyznáte se v lezení?“

„Kdysi jsem jezdil na hory každý týden. Potmě jsem to ale ještě nezkoušel.“

„Ona to není žádná velká hora,“ pravila dívka a vrátila mapu zpátky do náprsní kapsy. „Vlastně to ani není hora. Jen takový kopec. Pro ně je to ale pochopitelně hora, říkal děda. Je to vůbec jediná podzemní hora, co existuje. Posvátná hora.“

„To ji teď ale nejspíš znesvětime, ne?“

„Kdepak. Přesně naopak. Ta hora je už od začátku nečistá. Tady se koncentruje sama podstata špíny. Svět, ve kterém právě jsme, je totiž něco jako Pandořina skříňka uzavřená do zemské kůry. A my se teď pokusíme projít přímo jejím středem.“

„Hotová cesta peklem.“

„To jste docela trefil. Tady je to opravdu trochu jako v pekle. A zkažená atmosféra, co tu vládne, pak přes kanalizaci a nejrůznější jeskyně a vrtvy vyvěrá až na povrch zemský. Pokoutníci sami nahoru na zem nechodí, ale zdejší ovzduší tam proniká. A sem tam ho i někdo vdechne.“

„Myslíte, že přežijeme cestu něčím takovým?“

„Musíte tomu přece věřit. Už jsem to jednou říkala, ne? Pokud si budete věřit, nemáte se čeho bát. Určitě máte nějakou hezkou vzpomínku, vybavíte si lidi, co jste měl rád, věci, kvůli kterým jste plakal, dobu, když jste byl malý, něco, co plánujete do budoucna, hudbu, která se vám líbí, prostě cokoli. Když na to budete pořád myslet, nepříjde vám, že máte strach.“

„A můžu myslet na Bena Johnsona?“ zeptal jsem se já.

„Na Bena Johnsona?“

„To je herec, co hrál v jednom starším filmu od Johna Forda a perfektně jezdí na koni. Opravdu dokonale.“

Radostně se ve tmě zachichotala. „Vy jste úžasný. Mám vás moc ráda.“

„Jsem o hodně starší,“ řekl jsem. „A neumím na nic hrát.“

„Až odsud vyjdeme, tak vás naučím jezdit na koni.“

„Děkuju,“ řekl jsem. „Mimochodem, na co teď budete myslet vy?“

„Na to, jak jsme si dávali pusy,“ odpověděla mi. „Přesně proto jsem to taky udělala. To vám nedošlo?“

„Ne.“

„A víte, na co myslel děda?“

„Nemám potuchy.“

„Nemyslel na nic. On si dovede dočista vyprázdnit hlavu. To už tak géniové dovedou. Nemyslí vůbec na nic a zlý vzduch na ně nemůže.“

„Aha,“ pravil jsem já.

Přesně jak řekla, začala se cesta čím dál příkřeji zvedat, až nakonec přišly strmé útesy, kde už jsme se museli držet oběma rukama. Myslel jsem po celou dobu na Bena Johnsona. Na to, jak sedí na koni. Promítal jsem si ho v hlavě ve *Válečných bubnech*, *Nosila žlutou stužku*, *Krytých vozech* i *Rio Grande*, tolik scén, kolik se jen dalo. Nad pláněmi zářilo slunce, na nebi visely mraky tak bělostné, jako by je tam nabílili štětkou. Stáda bizonů plnila údolí, ženy se objevovaly ve dveřích a otíraly si ruce do naškrobených zástěr. Řeky plynuly, vzduch se vlnil, lidé zpívali. A všemi těmi výjevy projížděl Ben Johnson jako vystřelený šíp a kamery si to jenom svištěly do dáli po kolejnicích, aby ho udržely v záběru.

Přidržel jsem se balvanů, pátral nohama kam došlápnout a stále myslel na Bena Johnsona. Nevím, jestli to bylo zrovna tím, ale bolest v břiše se mi zklidnila tak, jako by nikdy neexistovala, a já mohl kráčet dál a dál bez toho, že bych se musel pořád v duchu zaobírat svým zraněním. Když jsem si to uvědomil, napadlo mě, že dívčiny řeči o tom, že lze vložením určitého signálu do lidského vědomí uvolnit tělesnou bolest, nebudou možná zas tak přehnané.

Z horolezeckého pohledu nešlo o žádné náročné skalní výstupy ve skále. Vždycky si bylo kam bezpečně stoupnout, nelezli jsme kolmou stěnou, a stačilo natáhnout ruku a člověk vždycky našel příhodnou výduť ve skále. Měřeno pozemským standardem skála pro začátečníky, navíc cesta jednoduchá tak, že by jí bez rizika zvládl bez doprovodu i prvňáček v neděli po ránu. V temnotě na zemském dně to ovšem bylo něco trochu jiného. Tak za prvé tu – což už ale opravdu nemusím říkat – nebylo vůbec nic vidět. Neviděli jste, co přijde dál, ani jak daleko ještě musíte vylézt, natožpak kde se sami právě nacházíte, co máte vlastně pod nohama a jestli vůbec lezete správnou cestou. Nikdy jsem netušil, kolik strachu vám přinese, když přijdete o možnost orientovat se zrakem. Taková věc vás totiž v jistých situacích připraví o měřítka hodnot, a s nimi pak i o hrdost a odvalu, která je na těch měřítkách založená.

Kdykoliv se člověk pokouší dosáhnout něčeho nového, je docela přirozeně potřeba mít jasno ve třech bodech. Za první: čeho se mi povedlo dosáhnout do téhle chvíle? Za druhé: jakou zaujímám pozici právě v tuhle chvíli? Za třetí: co mám dělat od téhle chvíle dál? Nic víc a nic méně. Pokud vás o tyto tři záchytné body někdo nebo něco připraví, zůstane vám jen strach, nedůvěra v sebe samého a pocit vyčerpanosti. Což přesně byla moje současná situace. Technická obtížnost cesty nebyla sama o sobě tak velký problém. Problém bylo, nakolik tu člověk může ovládat sebe sama.

A tak jsme dál stoupali na horu v temnotách. Lézt po útesech s baterkou v ruce nebylo prakticky možné, a tak jsem si svítidlo zastrčil do kapsy u kalhot; i ona si popruh od reflektoru přetáhla přes záda jako pásek, co se s ním podvazují rukávy u kimona, aby nepřekážely, a světlo si přehodila na záda. Díky tomu jsme ani ona ani já neviděli z cesty doopravdy ani ň. Světlo, co se jí houpalo na zádech, jen naprázdno zářilo kamsi do tmy. Udělal jsem si z něj aspoň orientační bod a dál lezl přes dokonale tiché útesy.

Aby se ujistila, že se neopožd'uju někde vzadu, občas na mě zavolala. „Jste v pořádku?“ nebo „Ještě kousek!“ a tak podobně.

„Nezazpíváte mi něco?“ otázala se zase po chvíli.

„A co?“

„To je jedno, cokoliv. Cokoliv, co bude mít melodii a slova. Zazpívejte něco.“

„Já ale před lidma zpívat nedokážu.“

„Zazpívejte, prosím.“

Nedalo se nic dělat, zazpíval jsem *Idylu u kamen*:

„V noci, když padá sníh, je nejlíp doma u kamen jen ohni plápolej, my chceme si popovídat tak jako kdysi, kdysi dávno jen ohni plápolej nám.“

Další slova jsem už neznal, tak jsem si vymýšlel vlastní a zpíval dál podle fantazie. O tom jak všichni sedí u kamen, a když se jde tatínek podívat, kdože to zaklepal na dveře, stojí tam poraněný sob a říká: Mám hlad. Dejte mi něco k jídlu. A lidé mu otevrou plechovku broskvového kompotu. Taková to tedy byla píseň. A nakonec se v ní všichni znovu sesedli u těch kamen a zapěli si z plných plic.

„Poslouchejte, vám to ale doopravdy dobře jde. Bohužel vám momentálně nemůžu zatleskat, ale bylo to vynikající.“

„Děkuji,“ pravil jsem já. „Zazpívejte ještě něco!“ Pročež jsem se pustil do *Bílých Vánoc*.

*„Já sním o Vánocích bílých
Vánocích, jaké z dětství znám.
Zněly zvonky saní
a každé přání v ten den
splnilo se nám.*

*Já sním o Vánocích bílých,
v duši ten starý sen chtěl bych ti dát.
Světla svíček,
jmelí a sních,
tak byly krásné
Vánoce častokrát.“*

„To je krása,“ nechala se slyšet ona. „Ty slova jste složil vy?“

„Zpíval jsem, co mi slina přinesla na jazyk.“

„A proč pořád zpíváte jen o zimě a o sněhu?“

„Víte, že ani sám nevím? Asi proto, že je tu tma a zima. To si pak člověk na jinačí písničky nevzpomene,“ pravil jsem, zatímco jsem se natahoval od jedné skalní prohlubně ke druhé. „Teď je ale každopádně řada na vás.“

„Bude vám stačit *Písnička o kole*?“

„Jen do toho,“ pobídl jsem ji.

*„Dubnovým ránem,
neznámou cestou,
jedu do lesa, jedu na kole,
co ho mám právě koupené.
V růžové barvě
řídítka, sedlo,
gumy i brzdy,
úplně celé
kolo mám krásně růžové“.*

„To je vaše vlastní tvorba, co?“ otázal jsem se. „Jistěže. Jen a jen má vlastní,“ přiznala hrdě dívka. „Líbí se vám?“

„To víte, že líbí.“

„Chcete to slyšet dál?“

„No jasně, že chci.“

*„Dubnovým ránům
sluší růžová,
ostatní barvy
prostě vůbec ne.
Mé kolo právě koupené,
v růžové barvě
boty kožené,
čepici, svetr,
kalhoty, prádlo
všechno mám komplet růžové.“*

„Je vidět, že máte růžovou vážně ráda, ale to už se v té písni nedělo nic víc?“ nadhodil jsem.

„Tahle část tam ale vážně nemohla chybět,“ odtušila dívka. „Heleďte, myslíte, že jsou i růžové sluneční brýle?“

„Myslím, že Elton John snad takové jednou nosil.“

„Aha,“ pravila dívka. „No, tak já zpívám dál.“

*„Po cestě jsem pak
potkala pána
a ten měl zase
všecko jen modré.
I tváře neoholené
měl celé modré
jak hlubokou noc,
přehlubokou noc,
dlouhou moc a moc,
všechno jen hluboce modré.“*

„To má jako být o mně?“ otázal jsem se se. „Kdepak. O vás ne. Vy tam vůbec nevystupujete.“

*„Řekl: děvenko
nechod' do lesa,
lesy jsou jenom*

*pro ta zvířata.
Tak jako voda studená
nesteče vzhůru
ani po ránu,
po ránu v dubnu
ani v tom ránu dubnovém.*

*A já jsem stejně
do lesa jela,
na tom svém kole
pěkně růžovém,
tím krásným ránem dubnovým.*

*Já se nebojím
ani dost málo
dokud jede dál
růžové kolo.
Ani ne modré,
ani červené,
ani ne hnědé,
ale jen a jen
krásně růžové.“*

Krátce nato, co dopěla svou cyklistickou ódu na růžovou, jsme zřejmě dosáhli konce útesů, jelikož jsme se ocitli na jakési rozlehlé plošině. Chvíli jsme si tam vydechli a pak si pořádně posvítili kolem sebe. Plocha hladká jako stůl málem neměla konce. V místech, kde jsme na plošinu vylezli, se dívka na chvíli sklonila k zemi a brzo objevila asi půl tuctu sponek na papír.

„Kam až váš dědeček asi došel?“ zajímal jsem se.

„Už vůbec není daleko. Jenom kousek odsud. O cestě na tuhle plošinu mi vyprávěl už hodněkrát, takže jsem si celkem jistá.“

„Tím chcete říct, že sem snad chodívá častěji?“

„Samozřejmě. Aby mohl nakreslit svoji mapu, prošel tu každý kout. Zná to tu jako svoje boty. Od vyústění všech odboček až po tajné zkratky, prostě opravdu všechno.“

„To to prošel celé sám?“

„No jasně, že ano,“ ujistila mě dívka. „Děda rád dělá všechno sám. Ne že by snad byl nějaký misantrop, co nikomu nevěří, prostě s ním nikdo neudrží krok.“

„Myslím, že to chápu,“ souhlasil jsem. „Mimochodem, co je ale tohle vlastně za plošinu?“

„Na téhle hoře kdysi sídlili předkové pokoutníků. Prokopali do ní díry a v nich všichni žili. Rovina, kde teď stojíme, jim sloužila k provádění náboženských obřadů. Je to místo, kde sídlí jejich bozi. Tady vzývali kněží a zaříkavači božstva tmy a přinášeli jim živé oběti.“

„Ti bozi, to jsou ty šeredné drápaté ryby?“

„Přesně tak. Pokládají je za vládce nad tímhle temným krajem. Nad zdejším životem a všemi věcmi, nad všemi představami, nad hodnotami, nad životem a smrtí a tak podobně. Podle jejich legend sem kdysi dávno ty ryby dovedly první předky pokoutníků.“ Nato namířila proud světla k zemi a ukázala mi asi deset centimetrů hluboké a zhruba metr široké koryto vyhloubené v zemi. Táhlo se od vstupu na plošinu a rovně jako šíp mířilo někam do tmy. „Když teď půjdeme pořád touhle cestou, zavede nás k dávnému oltáři. Myslím, že dědeček se skrývá nejspíš tam. Oltář je totiž z celé svatyně nejposvátnější, a jestli si nikdo netroufne ani do svatyně, k oltáři tím spíš. K tomu se nesmí přiblížit nikdo, ať je to kdo je to, a není místo, kde by tu člověk byl v bezpečí víc.“

Šli jsme dál kupředu korytem cesty. Brzy se začala svažovat a stěny po stranách následně zvedat výš a výš. Jako by se k sobě blížily čím dál víc a hrozily nás sevřít mezi sebou a rozdrtit na placku. Vládlo tu však stále ticho jak na dně studny a nikde se nic nehnulo. Mezi stěnami se jen v prapodivném rytmu rozléhaly kroky našich gumových podrážek. Za chůze jsem se několikrát zapomněl a zvedl hlavu k neexistující obloze. Kdykoliv totiž člověk takhle pochoduje tmou, začne docela přirozeně hledat na nebi svit hvězd a měsíce.

Nahoře ale samozřejmě žádné hvězdy ani měsíc nebyly. Jen na mě doléhalo hezkých pár vrstev tmy. Nefoukal vítr, vzduch těžce visel na místě. Víc než kdy předtím jsem cítil, jak všechno kolem těžkne. I sám sobě jsem připadal těžší a těžší. Můj dech, klapot mých kroků i pohupování mých rukou, všechno se za mnou táhlo jako bláto. Spíš než že sestupuju hloub a hloub do

nitra země, jsem měl pocit, že jsem se octl kdesi ve vesmíru na nějakém neznámém tělese. Někde, kde se gravitace, hustota vzduchu i vnímání času úplně liší od toho, na co jsem normálně zvyklý.

Zvedl jsem levou ruku, rozsvítil ciferník digitálek a podíval se, kolik je hodin. Dvě hodiny jedenáct. Pod zem jsme sestoupili přesně o půlnoci a v temnotě jsme tedy prozatím strávili opravdu jen dvě hodiny a kousek, osobně mi ale připadalo, že už tu pod zemí trávím snad čtvrtinu života. I slabé světlo digitálek mě za chvíli začalo píchat v očích. Nejspíš si už pomalu začaly zvykat na temno. Stejně protivně působila i rozsvícená baterka. Pokud jste totiž v temnotách moc dlouho, začne vám pak tma připadat jako normální, přirozený stav a světlo naopak jako nepřirozená, cizorodá záležitost.

MLčky jsme kráčeli hloub a hloub úzkou strouhou cesty. Povrch byl rovný a nehrozilo ani, že si tu člověk narazí hlavu o zeď, tak jsem nakonec úplně vypnul baterku a pokračoval v cestě podle zvuku jejích gumových podrážek. Zakrátko už mi ani nebylo jasné, jestli mám za chůze oči otevřené nebo zavřené. Tma při otevřených očích a tma při zavřených byla totiž naprosto stejná. Schválně jsem zkusil chvíli jít s otevřenýma a chvíli se zavřenýma, ale nakonec jsem skoro už ani sám nerozeznával, co je co. Máme-li totiž jistou lidskou činnost A a jí protikladnou činnost B, primárně mezi nimi musí existovat určitá platná odlišnost, a pokud ta padne, přehradý dělící od sebe činnost A a činnost B se automaticky zborťí.

To jediné, co jsem v tuto chvíli vnímal, byl zvuk jejích kroků v mých uších. Vlivem terénu, nebo snad ovzduší, anebo možná tmy, se rozléhaly velice neobvykle. Napadlo mě si k nim v duchu zkusit přiřadit nějaká slova, žádná se k tomu ale nehodila. Znělo to úplně jako nějaká mně neznámá řeč z Afriky nebo Blízkého východu. Na zvukový rozsah japonštiny se to doopravdy naroubovat nedalo. Možná by člověk pochodil líp s francouzštinou, němčinou nebo angličtinou. Pro začátek jsem se to rozhodl vyzkoušet anglicky.

Nejprve jsem měl dojem, že slyším:

Even – through – be – shopped – degreed – well,

ale když jsem ta slova zkusil sám vyslovit, poznal jsem, že zní docela odlišně než zvuky kroků. Přesnější by bylo nejspíš asi:

Efgvén – gthóuv – bge – shpěvg – égvele – wgevl.

Připomínalo by mi to málem finštinu nebo něco takového, bohužel ale neumím vůbec finsky. Při zvuku slov samotných se mi v hlavě kdovíproč vybavovala věta *Potkal sedlák u cesty starého ďábla*, ale to byla jen pouhá moje domněnka. Domněnka nadobro bez podkladů.

Pokračoval jsem dál v chůzi a během ní si zkoušel do zvuků podrážek dosazovat nejruznější věty a jazyky. A v duchu si k tomu představoval, jak její růžové boty Nike střídavě dopadají na rovný povrch cesty. Pravý podpatek se snáší na zem, těžiště se přesunuje na špičku, a než se ta odlepí od země, přistane na zemi levá pata. A takhle to pokračovalo dál a dál. Čas jako by se zpomaloval čím dál víc. Jako když v hodinách praskne péro a ručičky se nehýbají ani o kousek dopředu. Růžové běžecké boty v mé otupělé hlavě pomalu přecházely zezadu dopředu a zpět.

Efgvén – gthóuv – bge – shpěvg – égvele – wgevl Efgvén – gthóuv – bge – shpěvg – égvele – wgevl Efgvén – gthóuv – bge.....

zpívaly boty.

Na kamení finské venkovské silnice seděl věkovitý ďábel. Mohlo mu být tak deset, i dvacet tisíc let, už na první pohled vypadal unaveně, šaty i boty měl celé zaprášené. I vousy měl celé odřené. *Kampak tak spěcháš, panáčku?* řekl ten ďábel sedlákovi. *Inu, zlomil jsem motyku o kámen, jdu si ji nechat překovat*, odpověděl mu sedlák. *Nespěchej ty nic*, pravil ďábel. *Slunce ještě stojí vysoko, kam by ses tak hnál? Posad' se přece, poslechni, co ti chci povědět.* Sedlák se na ďábla bojácně zadíval. Dobře věděl, že z paktů s ďábly nic kloudného nevzchází, ďábel se však zdál na smrt unavený, na konci svých sil. A proto sedlák...

Něco mě plesklo do tváře. Něco měkkého, plochého, ne zas tak moc velkého, něco důvěrně známého. Co to jen mohlo být?

Zatímco jsem o tom uvažoval, plesklo mě to znovu. Zvedl jsem pravou ruku a pokoušel se to něco někam odehnat, ale nedařilo se mi. Zasáhlo mě to znovu. Před obličejem se mi cosi nepříjemného, třpytivého komíhalo sem tam. Otevřel jsem oči. Než jsem to udělal, ani jsem si nevšiml, že to provádím já. Měl jsem je totiž zavřené, aniž bych o tom věděl. A to, co jsem měl před nimi, byl její veliký světlomet, a její ruka mi v jeho světle propleskávala obličej.

„Nechte si toho, jo?“ vykřikl jsem našťavaně. „Víte, jak ten váš krám hrozně oslňuje?“

„Vy si nechejte ty pitomé kecy! Kde jste to viděl, tady a spát? Okamžitě se koukejte zvednout!“ okřikla pro změnu ona mě.

„Zvednout?“

Zapnul jsem svou baterku a posvítíl okolo sebe. Zjistil jsem, že aniž bych o tom měl tušení, sedím na zemi opřený o kamennou stěnu. Asi jsem usnul a vůbec si to neuvědomil. Země i stěny byly vlhké, jako promáčené vodou.

Pomalů jsem se zdvihl a vstal.

„Vůbec to nechápu. Netuším, jak jsem mohl usnout. Nepamatuju se, že bych si sedal, natož že bych chtěl spát.“

„To je *jejich* dílo. Políčili to na vás,“ pravila dívka. „Pokoušejí se nás uspat.“

„*Jejich*?“

„Tvorů, co obývají tuhle horu. Nevím, jestli to jsou božstva nebo zlí duchové, ale jsou tu. A pokoušejí se nás zastavit.“

Zavrtěl jsem hlavou a setřásl strnulost, která v ní ještě vžela.

„V hlavě jsem měl náraz prázdno a nemohl jsem už rozeznat, jestli mám otevřené, nebo zavřené oči. To proto, jak vám divně zněly boty...“

„Moje boty?“

Vysvětlil jsem jí, jak se mi ze zvuků jejích bot postupně vyloupnul v hlavě starý ďábel.

„To bylo mámení,“ řekla dívka. „Něco jako hypnóza. Kdybych si toho nevšimla, spal byste tu asi, dokud by už nebylo pozdě.“

„Pozdě?“

„No samozřejmě. Pozdě,“ opakovala dívka, ale v jakém smyslu by vlastně bylo pozdě, mi už nesdělila. „Vy jste měl v ruksaku provaz, že jo?“

„Měl. Šňůru, asi tak pětimetrovou.“

„Vyndejte ji.“

Shodil jsem ranec ze zad, mezi konzervami, whisky a lahví s vodou nahmatl nylonovou šňůru a tu jí předal. Jeden konec mi přivázala na opasek, druhý si přivázala kolem boků. Pak šňůru napjala, až to s námi oběma škublo.

„Takhle to bude stačit,“ usoudila. „Teď už se jeden druhému neztratíme.“

„Pokud nás ovšem neukolébají oba,“ obával jsem se. „Ani vy jste toho přece moc nenaspala, nebo ne?“

„Tomu se jednoduše nesmíme poddávat. Jestli si začnete tu svou nevyspalost připouštět, uhodí na vás zlé síly právě tudy. Rozumíte?“

„Rozumím.“

„No když rozumíte, můžeme jít dál. Na lenošení prostě není čas.“

Spojení šňůrou jsme postupovali vpřed. Já se snažil nevšímat si už zvuku jejích bot. A svou baterku jsem jí tentokrát namířil na záda a celou dobu bedlivě sledoval olivově zelenou armádní bundu. Kupoval jsem si ji docela určitě v roce 1971. Tehdy ještě trvala válka ve Vietnamu a prezidentem byl Richard Nixon se svým zlověstným pohledem. Všichni měli tehdy dlouhé vlasy a špinavé boty, poslouchali psychedelický rock, nosili americké vojenské bundy z výprodeje s přimalovaným symbolem míru na zádech a připadali si jako Peter Fonda. Doby dávné jak věk dinosaurů.

Chtěl jsem si znovu vybavit nějaké události z té doby, nevzpomenul jsem si však na žádnou. Takže jsem si nakonec chtěl nechtě představil jen Petera Fondu, jak jede na motorce. Do toho výjevu jsem si pak ještě zkusil promítnout píseň *Born To Be Wild*, jak ji hráli Steppenwolf. Jenže *Born To Be Wild* se mi zničehonic změnilo v *I Heard It Through The Grapevine* od Marvinu Gaye. Nejspíš proto, že ty písně mají obě podobný začátek.

„Na co myslíte?“ otázala se mě zpředu obézní dívka.

„Celkem na nic,“ pravil jsem.

„Nezazpíváte zas něco?“
„Zpívat se mi už nechce.“
„Tak vymyslete něco jináčího.“
„Co si třeba povídat?“
„O čem?“
„Třeba o deštích?“
„To by myslím šlo.“
„Vybavíte si teď nějakou konkrétní situaci s deštěm?“
„Ten den, co se naši zabili v autě, večer přšelo.“
„To si nevzpomenete na nic veselejšího?“ zeptal jsem se.
„To je v pořádku. Mně nevadí o tom mluvit,“ řekla dívka.
„A kromě toho se o tom nemůžu bavit s nikým jiným než s vámi. Jestli to nechcete slyšet, samozřejmě toho nechám.“
„Pokud o tom chcete mluvit, mluvejte,“ vybídl jsem ji.
„Nebylo vlastně ani pořádně poznat, jestli vážně prší, nebo ne. To počasí trvalo už od rána. Obloha byla celá kalně šedá a nehnutá. Ležela jsem v nemocnici na posteli a pořád se dívala na nebe. Začínal listopad, za oknem rostl kaftovník. Byl to ohromný strom. Shodil už dobrou půlku listů a větvemi prosvítala obloha. Díváte se rád na stromy?“
„Já ani nevím,“ váhal jsem co odpovědět. „Nic proti tomu nemám, ale nikdy jsem si je vlastně pořádně neprohlížel.“
Upřímně řečeno, nedokázal bych vlastně ani rozeznat kaftovník od kaftanovníku.
„Já pozoruju stromy moc ráda. Když jsem byla malá, i teď. Když mám čas, posadím se pod strom, dotýkám se kmene, dívám do větví a třeba několik hodin nedělám vůbec nic. Kaftovník na dvoře nemocnice, kde jsem tehdy ležela, byl vážně nádherný. Natáhla jsem se na postel a celý den pozorovala větve a oblohu mezi nimi. Nakonec jsem si už pamatovala každou větvíčku. Úplně stejně jako si fanoušci železnice pamatují všechny názvy tratí a jména nádraží.“
Pak na ten kaftovník začali sedat ptáci. Spousty druhů. Vrabci, řuháci, špačci a tak. Pak ještě další, moc pěkně barevní, které jsem ani neznala. Někdy i holubi. Přiletěli, na chvíli si ve větvích odpočinuli, a pak zas někam odlétli. Ptáci jsou moc hákliví na déšť. Věděli jste to?“
„Nevěděl,“ přiznal jsem jí.

„Když prší, nebo to vypadá, že bude, ptáci se nikdy neukazují ve větvích. Jakmile ale déšť ustane, okamžitě se objeví a začnou hlasitě zpívat. Jako by chtěli všichni oslavit, že je po dešti. Nevím, proč to dělají. Možná, že déšť přivábí ze země hmyz. Nebo mají prostě opravdu jen radost, že přestalo pršet. Já podle toho ale mohla poznat, jak je venku. Když se ptáci neukazovali, znamenalo to déšť, když přišli a rozezpívali se, bylo jasné, že už neprší.“

„Byla jste v té nemocnici dlouho?“

„Asi měsíc. Měla jsem kdysi problém se srdeční chlopní a museli mě operovat. Operace byla moc náročná a rodina už skoro přestávala doufat, že to dobře dopadne. Ale je to zvláštní. Nakonec jsem já jediná živá a zdravá a všichni ostatní umřeli.“

Odmlčela se a kráčela dál mlčky. Já za ní, hlavu plnou myšlenek na její srdce, kafrovník a ptáky.

„Ten den, co se to stalo, měli ptáci od rána do večera hrozně napilno. Taky aby neměli, když se každou chvíli spustil a pak zas ustal déšť, o kterém bylo navíc těžko říct, jestli prší doopravdy, nebo ne, takže se i ptáci neustále schovávali a zase ukazovali. Bylo moc chladno, jako by se už hlásila zima, a v nemocničním pokoji bylo zapnuté topení, takže bylo okno celé orosené a já ho musela každou chvíli otírat. Vstát z postele, otřít ručníkem sklo, zase si jít lehnout. Správně jsem vůbec neměla vstávat, ale moc jsem chtěla vidět ten strom, ptáky a nebe. Když je člověk dlouho v nemocnici, začnou pro něj takové věci být skoro životně důležité. Ležel jste někdy v nemocnici?“

„Ne,“ přiznal jsem. Většinou totiž bývám zdravý a čiperný jako medvěd z jara.

„Za oknem byli ten den i ptáci s červeným peřím a černými hlavičkami. Vždycky se pohybovali v páru. Špačci proti nim byli nezajímaví jako úředníci z banky. Ale jakmile přestalo pršet, ve větvích se objevili a rozezpívali všechny druhy bez rozdílu.“

Tehdy mě napadlo, jak je ten svět vlastně zvláštní. Že na něm totiž určitě rostou desítky, dost možná i stovky miliard kafrovníků – samozřejmě, že to mohly být i úplně jiné stromy – na které svítí slunce a padá déšť, a zároveň na ně usedají a vzlétají z nich i desítky a stovky miliard ptáků. Když jsem si to uvědomila, bylo mi z toho moc smutno.“

„Pročpak?“

„Asi proto, že je svět plný všech těch nespočetných stromů a nespočetných ptáků a nespočetných dešťů. A že já mám přitom pocit, že nedokážu pochopit ani jeden jediný z těch kafrovníků, že se nevyznám ani v jednom jediném dešti. Že jim nikdy nebudu rozumět. Že zestárnu a umřu a kafrovníky a dešť pro mě budou pořád stejná záhada jako na začátku. Bylo mi z toho smutno k uzoufání a všemi opuštěná jsem se dala do breku. Moc jsem si přála, aby mě někdo honem vzal do náruče. Nikdo takový ale nikde nebyl. Takže jsem brečela sama, osamělá na své posteli.“

Venku mezitím zapadlo slunce, přišla tma a ptáci už nebyli vidět. Už jsem se nemohla nijak ujistit, jestli skutečně prší, nebo ne. A ten večer se pak naši zabili. To jsem se ale dozvěděla až za dlouho.“

„To pro vás musela být rána.“

„Já už nevím. Mám dojem, že jsem v tu chvíli necítila vůbec nic. Pamatuju se jenom na to, že mě toho podzimního podvečera nikdo do náruče nevzal. Jako by pro mě znenadání skončil svět. Je tma, je vám hrozně, jste sám, že se to nedá vydržet, a strašně toužíte, aby vás někdo objal, ale nikde nikdo, kdo by to mohl udělat – umíte si představit, jaké to je?“

„Myslím, že dovedu,“ odtušil jsem.

„Ztratil jste někdy někoho, koho jste měl rád?“

„Několikrát.“

„Takže proto jste teď úplně sám, co?“

„Ale ani ne,“ pravil jsem, nylonovou šňůru v prstech. „Na světě nikdo není docela sám. Všechno spolu víc nebo míň souvisí. Déšť padá, ptáci zpívají. Člověku pořežou břicho a pak ho ve tmě líbají holky.“

„Jenže když ten člověk nemá nikoho rád, celý svět kolem něj jako by ani nebyl,“ usoudila tlustá dívka. „Svět, kde není nikdo, koho by měl člověk rád, je jako vítr, co fouká za oknem. Nemůžete si na něj sáhnout, nemůžete ho ucítit. Ať si pak ten člověk koupí za peníze slečen, kolik se mu zlíbí, ať se náhodně vyspí s kolika dívkami chce, nic z toho není opravdové. Nikdo vás neobejme, co má síly.“

„Já si přece nekupuju slečny a nespím s náhodnými známými zas tak často,“ bránil jsem se.

„To na věci nic nemění,“ ubezpečila mě.

No, možná opravdu ne, pomyslel jsem si v duchu. Jelikož mě doopravdy nikdo neobjímá, co má síly. A mezitím mi ubíhají roky. Jako sumýš přichycený na dně moře ke skále jen osaměle stárnu, čím dál víc.

Zabraný do nejasných úvah jsem si ani nevšiml, že se přede mnou zastavila a vrazil jsem do jejích naducaných zad.

„Pardon,“ pravil jsem.

„Pssst!“ udělala ona a chytila mě za paži. „Něco je slyšet. Poslouchejte!“

Už jsem se ani nepohnul a jen naslouchal, co se to ozývá ze tmy. Znělo to z dálky vpředu z cesty, po které jsme šli. Nevýrazný, tichý zvuk, kterého by si člověk málem ani nevšiml, pokud nedal zvlášť pozor. Jako by se tam zachvívala a duněla zem, jako by se tam o sebe třely nějaké těžké, masivní kusy kovu. Ať to ale bylo, co to bylo, ozývaly se ty zvuky bez ustání dál, a dokonce se zdálo, že postupně, i když jen velice zvolna, nabírají na síle. Znělo to mrazivě a zlověstně, jako by tam nějaký nestvůrně velký hmyz pomalu napřimoval hřbet. Zněly velice nízko, téměř na samé hranici slyšitelnosti.

Zdálo se, že se už začíná chvět i vzduch okolo nás. Kalný, těžký vítr nás pomalu začal obtékat jak bahno hnané proudem. Vzduch jako by nasákl vodou, byl těžký a studený. A na všechno kolem padla jakási předtucha, že se cosi začíná dít.

„To začíná zemětřesení, nebo co?“ strachoval jsem se.

„Zemětřesení ne,“ odtušila dívka. „Něco ještě mnohem horšího.“

22. Popelavý kouř

Jak předpověděl stařec, stoupá kouř k obloze každický den. Popelavý dým se zvedá z jabloňových hájů, aby ho nahoře na nebi pohltily těžké a neprostupné vrstvy mraků. Jak se tak na tu scénu dívám, propadnu bezmála iluzi, že snad všechna mračna oblohy povstávají právě v jabloňových hájích. Kouř se začíná zvedat přesně ve tři hodiny odpoledne a doba, po kterou stoupá, se podle počtu uhynulých zvířat různí. Ve dnech, které následují po prudkých vánicích a mrazivých nocích, se husté kotouče dýmu jako z lesního požáru valí po dlouhé hodiny.

Proč lidé nevymyslí nějaký plán, aby smrti zvířat zabránili? To je otázka, na kterou jsem ještě nenašel odpověď.

„Proč pro ně někde nepostavíme nějaké boudy?“ ptám se při hraní šachů starého pána. „Proč ta zvířata neochráníme před sněhem, větrem a zimou? Na to by přece nebylo potřeba kdovíco? Jednoduchá střecha a nějaká stěna okolo by zachránila spousty a spousty životů.“

„Protože je to zbytečné,“ říká stařec, aniž by zvedl zrak od hrací desky. „I kdybychom nějaké boudy postavili, zvířata do nich nikdy nevkočí. Odjakživa nespí jinde než na holé, otevřené zemi. Spávají venku, i kdyby je to mělo stát život. Spí a přístřeším je jim jen sníh, vítr a chlad.“

Plukovník přesune Velekněze přímo proti Králi a upevní tím sevření. Po obou stranách mu drží palebnou linii dva Rohy. Čeká, že proti němu vytáhnou do útoku.

„To pak ale málem vypadá, že zvířata to utrpení a smrt sama vyhledávají?“ namítnu já.

„V jistém smyslu to možná opravdu dělají. Pro ně to ale je něco docela přirozeného. Myslím tu zimu a utrpení. Pro ně to totiž možná je vysvobození.“

Stařec se odmlčí a já mezitím přesunuju Opici vedle Hradby. Zkousím Plukovníka vyprovokovat k tahu. Plukovník

se k němu už už chystá, v poslední chvíli si to však rozmyslí, místo hradbou raději couvne jedním z Jezdců a jeho obranný prostor se teď ježí jako jehelník.

„Zdá se, že ses už něčemu přiučil,“ směje se Plukovník.

„Na vás jsem ale pořád ještě krátký,“ směju se s ním. „Jak jste to ale myslel s tím vysvobozením?“

„Že je pro ně možná smrt doopravdy vysvobozením. Zahynou, to je jisté, ale na jaře se zase vrátí na svět. Myslím jako nová mláďata.“

„Která pak zase vyrostou, aby trpěla a umírala stejně jako oni? Proč musí tolik trpět?“

„Protože to tak bylo dáno,“ odtuší stařec. „Jsi na tahu. A nevyhraješ, dokud mi nerozdrtíš Velekněze.“

Po třech dnech, kdy bez ustání padal sníh, se zničehonic vyjasní. Město, které znalo jen bílé, mrazivé sluce, po dlouhé době zalijí teplé paprsky a zanedlouho se už okolí plní crčením vody z tajícího sněhu a oslnivým svitem. Odevšad je slyšet, jak z větví padají kusy sněhu. Zatáhl jsem okenní závěsy, abych se ochránil před světlem a pořád jen vysedávám v pokoji. I když se však k dokonale zakrytým oknům točím zády, světlu neuteču. Město pod sněhem a ledem odráží jako precizně vybroušený drahokam sluneční paprsky do všech stran, posílá tu podivně přímou záři až do mého pokoje a útočí na můj zrak.

Takové odpoledne můžu jen proležet na břiše s obličejem v polštáři a poslouchám, jak venku zpívají ptáci. Nejrůznější druhy s nejrůznějšími hlasy mi přilétají k oknu, aby pak zmizeli u oken jiných. Starci, co žijí v úředních rezidencích, jim totiž sypou na okno drobečky z chleba a ptáci to vědí. Slyším i hlasy těch starců; sesedli se pod okny na výsluní a povídají si. Jen já jsem z dobrodiní slunečních paprsků vyloučen.

* * *

Když se setmí, vstávám z postele, omývám si chladnou vodou naběhlé oči, nasazuju černé brýle a sestupuju zasněženým svahem kopce ke knihovně. Ve dny, kdy mi oslnivé paprsky rozbolavěly oči, však nedokážu přechíst tolik snů jako obvykle. Jen se vypořádám s jednou dvěma lebkami, bolí mě ze záře starých snů oči, jako by mě do nich někdo bodal

jehlami. Kalný prostor v nich mi ztěžkne, jako by se mi oči vyplnily pískem a spolu s tím se mi z prstů vytrácí jemnější cit.

Tehdy mi dívka promne víčka chladným, vlhkým ručníkem, ohřeje řídkou polévku nebo mléko a nabídne mi. Vývar i mléko jsou na jazyku podivně drsné a ani chuť se nezdá nejjemnější, po několikátém napití si však ústa zvyknou a já jsem konečně s to rozeznat osobitou chuť nápoje.

Řeknu, na co jsem přišel, a ona se spokojeně usměje.

„To znamená, že si postupně začínáte ve Městě zvykat,“ říká mi. „Jídlo v tomhle Městě se trochu liší od jídel, která jste asi poznal jinde. Používáme tu jen docela málo surovin, ze kterých připravujeme všechno možné. Co tu vypadá jako maso, není maso, co připomíná vajíčka, vejce ve skutečnosti vůbec nejsou, co vypadá jako káva, není káva. Všechno je jen připravené tak, aby to jako maso, vejce a káva vypadalo. Ta polévka vám udělá moc dobře. Tak co, že už jste se trochu zahřál a už vás tolik nebolí hlava?“

„Máte pravdu,“ říkám jí.

Skutečně, po polévce je mi zas teplo a ani hlavu už nemám tak těžkou jako předtím. Poděkuju za ni, zavřu oči a tělo i hlavu pořádně uvolním.

„Neschází vám něco?“ ptá se dívka.

„Co by mi scházelo, když jste tu vy?“

„To já nevím, ale mám najednou takový dojem. Že kdybyste to něco měl, tak se vaše zimou uzavřená duše musí aspoň trochu otevřít.“

„Já potřebuju sluneční svit,“ říkám jí. Sundávám si černé brýle, otírám skla hadříkem a zase si brýle nasazuju. „Jenomže to právě nejde. Moje oči sluneční světlo nesnesou.“

„Určitě bude stačit i něco míň než to. Jen úplná maličkost, co vám projasní duši. Musí přece být nějaký způsob, jak to udělat, třeba jako když vám promnu oči, aby nebolely. Co jste dělával ve svém starém světě, když jste měl v duši temno?“

Dlouhou dobu jeden po druhém propátrávám střípky vzpomínek, které mi ještě zbyly, nevzpomínám si ale na nic, co by mohlo být odpovědí na její otázku.

„Nejde to. Už si nic nepamatuju. Vzpomínky, co mi ještě zbývaly, jsou skoro všechny pryč.“

„Stačí i jen to nejmenší. Jestli si vzpomenete, zkuste mi to říct. Společně si to promyslíme, ano? Ráda bych vám byla aspoň nějak prospěšná.“

Přikývují a ještě jednou se s maximálním soustředěním pokouším dolovat z paměti zasuté vzpomínky na starý svět. Skalní příkrov je ale přespříliš tvrdý a ať ze sebe ždímu, kolik chci sil, nepohnu s ním ani o píd'. Znovu mě rozbolí hlava. Nejspíš jsem se beznadějně ztratil sám sobě ve chvíli, kdy jsem se odloučil od svého stínu. Duše, co ve mně ještě zbývá, je nejednotná a nejistá. A ke všemu se mi ještě v nastalém zimním chladu uzavírá čím dál víc.

Dívka mi tiskne dlaně ke skráním.

„Už se netrapte. Přemýšlení necháme na příště. Mezitím se vám možná něco vybaví.“

„Přečtu teď ještě jeden poslední sen, ano?“ říkám jí svůj úmysl.

„Vypadáte ale moc unaveně. Neměli bychom radši pokračovat až zítra? Není třeba se přepínat. Staré sny na vás přece vždycky počkají.“

„Ale jaképak přepínání. Číst staré sny je pro mě ta největší zábava. Při čtení aspoň nemusím na nic myslet.“

Chvilku se na mne dívá, pak ale přikývne, vstane od stolu a zmizí mezi regály. Vsedě za stolem zavřu s bradou v dlaních oči a ponořím se do tmy. Jak dlouho ještě ta zima potrvá? Bude dlouhá a tvrdá, říkal starý pán. A prozatím sotva začala. Zvládne ji můj stín přečkat? Zvládnu ji vůbec přečkat já sám, s duší plnou zmatků a nejistoty?

Pokládá lebkku na stůl a poté, co ji jako vždy otře vlhkým hadříkem, přešetří ji ještě suchým kouskem látky. S bradou v dlaních jen pozoruju její prsty při práci.

„Něco pro vás přece určitě udělat můžu?“ zvedá dívka hlavu.

„Staráte se o mě přece víc než dobře,“ namítám.

Přestane s leštěním, usedne na židli, upřeně se na mne zadívá. „Tohle přece nemyslím. Já myslím něco jiného. Třeba abych s vámi šla spát, jestli byste chtěl.“

Vrtím hlavou. „Ne, já s vámi nechci spát. I když jste hodná, že mi to nabízíte.“

„Ale proč ne? Nechcete mě snad?“

„To víte, že vás chci. Ale aspoň v tuhle chvíli s vámi prostě spát nemůžu. Nezávisle na tom, co chci, nebo nechci.“

Na chvíli se ponoří do úvah, pak ale začne znovu pomalu leštit lebku. Zvednu v tu chvíli hlavu a pohlédnu na vysoký strop a na žlutou lampu, co visí pod ním. Ať se má duše uzavírá sebevíc, ať mě sebevíc svírá nastalá zima, je teď naprosto vyloučeno, abychom spolu spali. Tím by v mé duši nastal jen ještě větší zmatek a mé pocity ztráty a prázdnoty by se prohloubily ještě víc. Město zřejmě chce, aby se to stalo. Mohlo by mě tak o mou duši připravit tím snáz.

Pokládá přede mne vyleštěnou lebku, já se jí však netknu a jen pozoruju její ruce na desce stolu. Pokouším se něco vyčíst z jejích prstů, nejde to ale. Je to jen a jen deset štíhlých prstů.

„Rád bych se dozvěděl něco o vaší matce,“ říkám.

„A co se chcete dovědět?“

„Cokoliv.“

„No, víte,“ začne vyprávět, lebku na stole stále v rukou. „Připadá mi, že jsem ke své matce cítila něco docela jiného než ke všem ostatním. Je to už samozřejmě tak dávno, že si nevzpomínám přesně, ale tenhle pocit mi přetrval. Ani k otci a sestře jsem necítila to samé, co k ní. Nevím proč.“

„Takové to už s duší je. Ta neměřívá rovným dílem. Je jako říční proud. Tvar jí dává až to, co zrovna obtéká.“

Usměje se. „To mi ale připadá nespravedlivé.“

„Taky že je,“ přitakávám. „Ale maminku máte přece ráda i teď, ne?“

„Já nevím.“

Staví lebku na stole do různých úhlů a upřeně se na ni dívá. „Asi jsem se ptal moc neurčitě, ne?“

„No. To ano. Asi to bude tím.“

„Tak se do toho tedy pust'me jinak,“ navrhuju. „Nevzpomínáte si na něco, co měla vaše matka ráda?“

„To si vzpomínám dobře. Slunce, procházky, koupání v létě a taky si ráda hrála se zvířaty. Za teplejších dnů jsme se něco naprocházely. To ve městě skoro nikdo nedělá. Vy se taky rád procházíte, že?“

„Moc,“ přikyvuju. „A mám rád i to slunce a koupání. Nevzpomínáte si ještě na něco?“

„Vzpomínám. Ještě si doma často povídala pro sebe. Nevím, jestli to dělala ráda, nebo ne, ale rozhodně tak mluvila skoro pořád.“

„A co říkala?“

„Už se nepamatuju. Nebylo to ale obyčejné povídání pro sebe. Nevím, jak bych vám to ale vysvětlila, ona to asi byla nějaká matčina zvláštnost.“

„Zvláštnost?“

„No. Měla přitom takový podivný přízvuk a různě protahovala a zkracovala slova. A hlas jí stoupal a klesal, jako když fouká vítr.“

Dívám se na lebku v jejích dlaních a znovu propátrávám nejasné vzpomínky.

„To byl zpěv,“ říkám jí.

„A vy tak taky dovedete mluvit?“

„Při zpěvu se nemluví. Při tom se zpívá.“

„Zkuste taky něco zazpívat,“ prosí dívka.

Zhluboka se nadechnu a pokusím se o to, nevzpomenu si však na jedinou píseň. Všechny se ze mně někam vytratily. Zavřu oči a povzdychnu si.

„Nejde to. Nemůžu si na zpívání vzpomenout,“ přiznávám.

„Co bychom měli udělat, abyste si vzpomněl?“

„Stačila by gramodeska a gramofon. Ba ne, to by tu asi nešlo. Stačil by nějaký hudební nástroj. Kdybych měl hudební nástroj a dostal z něj nějaký zvuk, určitě bych si vzpomněl aspoň na jednu písničku.“

„A jak vypadá takový hudební nástroj?“

„Takových nástrojů jsou stovky druhů, to vám tak rychle nepopíšu. Ty druhy se liší způsobem použití a zvukem, co vydávají. Mají všechny možné velikosti i tvary – některé neuvednou ani čtyři lidi, jiné se vejdou do dlaně.“

Jen to vyslovím, uvědomím si, jak se ve mně zamotaná nit paměti začíná sice málo, ale zato docela jistě uvolňovat. Možná, že se věci pohnuly tím správným směrem.

„Třeba by se něco našlo v depozitáři, co je za naší Knihovnou? I když teď už to tedy spíš než opravdový depozitář je jen takový sklad haraburdí z dávných dob a já do něj zatím moc nenahlížela. Co říkáte, nepodíváme se tam?“

„Můžeme to zkusit,“ přikývnu. „Stejně toho dnes už asi moc nepřečtu.“

Projedeme mezi řadami regálů srovnaných lebek, vejdemo jiné chodby a otevřeme dveře s neprůhledným sklem, docela stejně jako ty, jimiž se vchází do Knihovny. Na mosazné klice je vrstvička prachu, zamčeno ale není. Otočí vypínačem a drsné, žluté světlo ozáří místnost a na bílé stěny začne vrhat stín spousty věcí, naskládaných přes sebe na podlaze.

Skoro všechno jsou to kufry nebo kabely. Občas je vidět i psací stroj či tenisovou raketu, vykukující z některé z tašek. Až na podobné výjimky je ale přes půl místnosti zaplněno jen těmi kufry, brašnami a kabelami nejrůznějších velikostí a tvarů. Může jich být i něco ke stovce. A všechny jsou ukryté, skoro až pohřbené pod silnými vrstvami prachu. Nevím, jakým řízením osudu se sem ty jednotlivé kabely dostaly, ale otvírat a propátrávat je jednu po druhé dá docela určitě spousty práce.

Skláním se k podlaze a zkusmo otevírám víko kufříku s psacím strojem. Bílý prach zavíří prostorem jako sloup sněhového prachu po lavině. Stroj je veliký, starodávný, jako pokladna ze staré prodejny, a klávesy má kulaté. „Víte, co to je?“

„Nevím,“ odpovídá mi, jak tak stojí vedle mě se založenýma rukama. „V životě jsem to neviděla. To je ten hudební nástroj?“

„Kdepak. Tohle je psací stroj. Věc, která tiskne písmena. Tenhle je teda hodně starý.“

Zaklapnu víko kufříku a zkusím pro změnu otevřít ratanový košík vedle. Je v něm piknikový set. Nože a vidličky, talířky a hrníčky, sada zažloutlých ubrousků, všechno pečlivě srovnané uvnitř. I tohle je věc ze starých dob. Od chvíle, co jsou na světě misky z hliníkové fólie a papírové kelímky, už nikdo podobné věci nepoužívá.

Ve velké cestovní brašně z vepřovice je skoro samé oblečení. Obleky, košile, kravaty, ponožky, prádlo – jak to vypadá, většiny těch věcí se ani netkl žádný mol. Mezi oblečením je vidět pouzdro na toaletní potřeby a malou placatou kapesní láhev na whisky. Zubní kartáček a štětka na holení jsou celé zatvrdlé, když otevřu plochou láhev, není z ní cítit vůbec nic. Nic jiného už tam není. Knihy, sešity nebo zápisníky žádné.

Obsah těch několika dalších kufrů a kabel, které zkusím otevřít, je skoro úplně stejný. Jen oblečení a minimum osobních drobností – všechno to působí dojmem cestovních příprav konaných v šíleném spěchu. V každém zavazadle schází něco, co by musel za normálních okolností jeho vlastník mít docela jistě při sobě a pohled na takhle zabalené věci je doopravdy podivný. Nikdo se přece nevydává na cestu jen s oblečením a trochou toaletních potřeb. Jinými slovy, schází v těch zavazadlech cokoli, z čeho byste mohli poznat něco bližšího o osobnosti a životě jejich majitelů.

I to oblečení je všechno jen docela obyčejné zboží. Žádné luxusní věci, žádné ošuntělé hadry. Druhy a styly se liší podle dob, ročních období, pohlaví a věku nositele, nic z těch věcí ve vás ale nezanechává zvláštní dojem. Dokonce i cítit je to všechno docela stejně. Do většiny už se dali moli. A na žádném oblečení není jediná jmenovka. Jako by tu někdo bral jedno po druhém zavazadla a přepečlivě z nich odstranil jména i jakékoli připomínky osobitosti. Co zbývá, je jen bezejmenný sediment, jaký nevyhnutelně vyprodukuje každá z lidských generací.

Otevřu celkem pět nebo šest kufrů a kabel, ale pak to vzdávám. Je z toho trochu moc prachu a žádné zavazadlo nevypadá na to, že by se v něm skrýval hudební nástroj. I kdyby v tomhle městě nějaké nástroje byly, mám dojem, že tady určitě ukryté nebudou.

„Pojďme odtud,“ říkám jí. „Moc se tu práší a mě z toho bolí oči.“

„Jste zklamaný, že jste nenašel hudební nástroj?“

„Jsem. Zkusím se po něm ale poohlédnout někde jinde,“ ujišťuju ji.

Když se s ní rozloučím a začnu osaměle stoupat svahem Západního vrchu, zvedne se zezadu silný zimní vítr, jako by se mnou chtěl závodit, a mezi stromy háje to začne znít, jako by praskala obloha. Ohlédnu se a vidím měsíc, kterého už dobrá polovina schází, jak se osaměle vznáší nad špicí Hodinové věže, obklopený mocnou hromadou plujících mračen. Hladina řeky v jeho světle je černá, jako by tudy tekla téra.

Vtom si vzpomenu, že jsem v jednom z kufrů v depozitáři objevil i tlustou šálu. Měla sice několik velikých děr od molů,

ale omotaná v několika vrstvách by mi mohla v téhle zimě docela dobře stačit. Až se zeptám Strážného, dozvím se možná dost a dost zajímavých věcí, napadá mě. Jako třeba komu patřily všechny ty kufry a jestli si něco z nich můžu nechat. Když tu tak stojím na větru bez šály, bolí mě uši, jako by mi je někdo páral na kusy nožem. Zítra ráno musím určitě zajít za Strážným. Musím se přece taky dozvědět, jakpak se má můj stín.

Znovu se obrátím k Městu zády a stoupám zledovatělou cestou k úředním rezidencím.

23. Díry, pijavice, věž

„To není žádné zemětřesení,“ odtušila tlustá dívka. „To je něco ještě horšího.“

„Ono může být i něco horšího než zemětřesení?“

Už už se nadechovala, že něco řekne, radši toho ale nechala a jen zavrtěla hlavou.

„Na vysvětlování teď prostě není kdy. Zbývá nám jenom upalovat ze všech sil kupředu. Jinak nás nezachrání nic. Asi to bude trochu nápor pro vaše břicho, ale to je pořád lepší, než kdybyste tu přišel o život, že ano?“

„Nepochybně,“ odvětil jsem já.

Spojení navzájem šňůrou jsme se v strouze rozběhli plnou parou vpřed. Baterka, kterou měla v ruce, se do rytmu jejího běhu kývala vzhůru a dolů ve velkých obloucích a na plochách vysokých kamenných stěn po stranách kreslila zubaté obrazy připomínající nějaký graf. Na mých zádech se s rachotem natrásal obsah batohu. Konzervy, láhev vody, placatka whisky a jiné podobné věci. Velice se mi zachtělo nechat si jen to opravdu nejnutnější a všechno ostatní z báglu vyházet, nebylo však kdy se zastavovat. Neměl jsem ani čas si uvědomit, že mě vlastně bolí rána na břicho a dál jsem jen běžel za dívkou, co mi jen síly stačily. Od chvíle, co jsme se spojili provazem, jsem už nemohl zpomalovat, jak by se mi líbilo. Její supící dech a můj rachtaující ruksak se pravidelně rozléhaly úzce zařízlou tmou, až je nakonec přehlušilo to podivné dunění země.

Čím víc jsme postupovali vpřed, tím více ten zvuk sílil, tím víc a víc jasněji zněl. Běželi jsme totiž přímo nejkratší cestou tam, odkud se linul. To, co zpočátku připomínalo podzemní dunění, se zanedlouho změnilo v cosi podobného prudkému sténání vycházejícímu z ohromného hrdla. V něco připomínajícího dech ždímaný z obrovitánských plic, přecházející vzadu v hrdle v hlas nehlas. A do kterého, jako by

s ním soupeřily v rychlosti, zněly nepravidelně zvuky chvějící se země, podobné skřípění ohromné skalní tabule. Così neznámého, zlověstného se nám rozlézalo u nohou a pokoušelo se nás to každým okamžikem pohltnout.

Z pomýšlení, že teď běžíme rovnou do samého centra těchhle zvuků, se mi dělalo mírně mdlo, ale jak se k tomu jednou rozhodla ona, nezáleželo už pranic na tom, co se snad líbí mně. Nezbývalo nic než hnát se, kam se jenom dohnat dá.

Cesta našťastí nikde nezahýbala, nelomila se a nic se nám nestavělo pod nohy; povrch byl hladký jako bowlingová dráha a my mohli běžet a běžet a ničeho jiného si nevšímat.

Do stenů se postupně vkrádaly odmlky. Vypadalo to, jako by sténání, lomcující podzemními tmami, naráželo vší mocí na nějaký osudový zlomový bod. Občas bylo slyšet i zvuk, jako by se dvě ohromná skaliska o sebe třela drtivou silou. Jako by se veškeré síly, napěchované v okolních temnotách, za smrtelného chropotu zoufale pokoušely setřást jho, které je poutá.

Když takhle celý ten cirkus nějakou dobu pokračoval, zničehonic ustal. Chvilku se nedělo nic a potom okolí zaplavilo cosi, co znělo jako když se sejde několik tisíc starců a všichni naráz se nadechují skrz mezery v zubech. Dunění, sténání, tření i skřípění skal nadobro zmlkly. *Hjú, hjú, hjúúúúú*, vibrovalo teď temnotami jen odpudivé fučení větru. Znělo to dočista jako když nějaká bestie tiše číhá s napjatými svaly, až se k ní kořist dostane blíž, a tiše při tom funí rozkoší, nebo jako když bezčetné spousty nějakého podzemního hmyzu, hnané jakousi předtuchou, natahují a smršťují svá odporná těla jako tahací harmoniky. Tak nebo tak to byly zvuky naplněné tak prudkou zlobou, že jsem nic děsivějšího jakživ neslyšel.

Co mi na nich připadalo nejděsivější, byl fakt, že zněly ne jako by nám hrozily, ale jako by nás naopak vábily. Ti tvorové věděli, že se k nim blížíme, a jejich zlé duše se nad tím tetelily radostí. Když jsem si to uvědomil, pocítil jsem v běhu, jak mě strachy začíná mrazit po zádech. Jistěže to nebylo žádné zemětřesení. Bylo to, přesně jak řekla ona, něco mnohem a mnohem strašnějšího. Netušil jsem ale, co konkrétně to může být. Tohle byla nejen situace nad mé nejděsivější představy, tohle už byl málem stav na pomezí vědomí. Už jsem si nesvedl představit nic. Svedl jsem jen hnát sebe sama ke krajním mezím

svých sil a bezedně hluboké trhliny, zející na každém kroku mezi představivostí a realitou, přeskakovat cestou. Lepší ale dělat něco než nedělat vůbec nic.

Mám dojem, že jsme tak běželi velice dlouhou dobu, nevím ale, jak přesně byla dlouhá. Třeba to bylo jen tři nebo čtyři minuty, a třeba taky třicet nebo čtyřicet. Hrůza, co se na mě snesla, a zmatek, který s sebou přinášela, ve mně nadobro ochromil jakýkoli smysl pro čas. Necítil jsem únavu a bolest z rány v břiše už nezasahovala mé vědomí ani okrajově. Lokty obou rukou jsem měl divně ztuhlé, ale to byl asi tak jediný tělesný pocit, na nějž jsem se během našeho úprku zmohl. Ani jsem si vlastně pořádně neuvědomoval, že běžím. Nohy mi samy uháněly vpřed a odrážely se od zemského povrchu. Letěl jsem stále kupředu, jako by mě před sebou tlačila veliká masa stlačeného vzduchu.

V tu chvíli jsem to ještě nevěděl, ale mé zdřevěnělé lokty měly myslím svůj původ v uších. Ve snaze nevnímat to odporné fučení kolem jsem docela automaticky zaťal svaly kolem boltců a tahle ztuhlost se mi pak přes ramena rozšířila až k loktům. Všiml jsem si toho v momentě, kdy jsem dívce vrazil v plné rychlosti zezadu do ramen, povalil ji na zem a pak se přes ni ještě převalil dopředu. Přeslechl jsem totiž varování, které na mě křičela. I když jsem měl dojem, že jsem něco slyšel, obvod, který mi v hlavě spojoval fyzické zvuky, vnímané ušima, se schopností vyčíst a uvědomit si z nich nějaký smysl, byl nadobro zablokovaný, a tak jsem si její varování vůbec jako varování nevyložil.

Hlavně to se mi tedy honilo hlavou v okamžiku, kdy jsem letěl vzduchem a dopadal lebkou na tvrdou kamennou zem. Že jsem, aniž bych si to uvědomil, dokázal upravit svůj vlastní sluch.

Napadlo mě, že je to vlastně docela podobné jako profesorovo *odzvučňování*. Zdá se, že vystavené extrémním podmínkám vykazuje takové lidské vědomí najednou nejružnější neobvyklé schopnosti. Anebo se už sám pomalu přibližuju nějaké té evoluci.

Hned nato – anebo možná přesně vyjádřeno se ty dva děje spíš překrývaly – jsem ucítil omračující bolest ve spáncích. Před očima jako by mi explodovala tma a rozprskla se do všech

stran, čas se jako by zastavil a já jako bych zůstal ležet v ustrnulé časoprostorové smyčce. Tak prudká bolest to byla. Měl jsem dojem, že má lebka musela buď prasknout, nebo se z ní kus urazil, nebo jsem si do ní někde snad udělal důlek. Nebo že mi něco vyrazilo z hlavy mozek. Že já sám jsem už dávno mrtvý, jenom moje vědomí se tu ještě jak odtržený ještěrčí ocásek zmítá v posledních křečích bolestí, hnaných na kusy roztrhanými zbytky paměti.

Jakmile však tenhle okamžik odezněl, měl jsem hned příležitost si řádně uvědomit, že žiju. Žil jsem a dýchal, následkem čehož mě brutálním způsobem bolela hlava. Cítil jsem, jak se mi z očí řinou slzy, až od nich mám tváře celé mokré. Klouzaly mi po lících a kanuly na tvrdé kamenné podloží, natekly mi i do koutků úst. Jakživ jsem se ještě takhle hrozně do hlavy nepraštil.

Myslel jsem, že snad na místě omdlím, něco mě tu však ve světě bolesti a temnot zadrželo. Jakýsi nejasný útržek paměti, že mi tu ještě zbývá něco dokončit. Ano – něco jsem přece právě prováděl. Běžel jsem přece, při běhu zakopl a upadl. Něčemu jsem se snažil utéct. Takže je vyloučeno, abych tu teď usnul. Z paměti mi zbyly jen mizerně neurčité cáry a já je oběma rukama sevřel, co jsem jen měl sil.

Svíral jsem je doopravdy, jak se jenom dalo. Brzy se mi však úplně vrátilo vědomí a já si tím pádem všiml, že to, co tu křečovitě svírám, nejsou jen tak nějaké cáry vzpomínek. Svíral jsem totiž nylonovou šňůru. Na okamžik jsem měl dojem, že se snad ze mě stal těžký kus prádla a povívá mnou vítr. Vzdušoval jsem jemu a zemské přitažlivosti a ještě celé spoustě dalších sil, které se mě pokoušely srazit ze šňůry na zem a ze všech sil se snažil uhájit své poslání kusu prádla – přesně tak mi to připadalo. Proč mi to tak připadá, v tom jsem sám neměl pořádně jasno. Asi se do mě můj zlozvyk představovat si v různých situacích všechny možné zjednodušující analogie už zažral víc, než je zdravo.

Další věc, kterou jsem pociťoval, byl fakt, že se má spodní půle těla nachází v diametrálně odlišných podmínkách nežli půle horní. Přesněji řečeno, v té spodní jsem neměl téměř vůbec žádný cit. V té horní mi zatím fугоval jakž takž slušně. Bolela mě hlava, tváře a rty jsem měl přitlačené na tvrdou a studenou

skalní desku, obě ruce mi pevně svíraly provaz, žaludek jsem měl až někde v krku a hrudník se mi zadrhnul o jakýsi hrbol. Tolik mi tedy bylo jasné, co se děje s dolní půlí mojí maličkosti, jsem ovšem netušil.

Třeba už ani žádnou spodní polovinu nemám, napadlo mě zčistajasna. Z toho nárazu, když to se mnou praštilo o zem, jsem se dost možná v ráně na břicho rozlomil vejpl a spodní část někam odlétla. Mé nohy – říkal jsem si – mé prsty u nohou, mé břicho, můj penis, mé koule, moje... jenže mi to stejně pořád znělo dost přitažené za vlasy. Ztratit spodní půlku těla, nejspíš by to nebolelo jen tak, jak to bolí teď.

Pokusil jsem se nad svým stavem zauvažovat co možná chladně. Má spodní půlka totiž docela jistě existuje. Jenže momentálně vůbec nic necítí. Zavřel jsem pevně oči, překonal bolest, která mi ve vlnách válcovala hlavu, a soustředil se vši silou na svůj spodek. Snaha soustředit se na něco, o čem ani nevíte, jestli je to ještě na světě, byla ale jako pokoušet se přimět impotentní penis, aby se postavil. To jest jako upírat své síly do prostoru, kde není vůbec nic.

Během téhle své snahy jsem myslel na dívku z knihovny, tu s dlouhými vlasy a rozšířeným žaludkem. Za žádnou cenu jsem s ní nemohl dostat erekci, vzpomínal jsem. A od té chvíle jako by se všechno nadobro pomotalo. Nebyl ovšem čas o podobných věcech dumat nějak dlouho. Smyslem lidského života totiž opravdu není jen starost, jak přimět penis ke zdařilé erekci. Nabyl jsem aspoň takový dojem, když jsem kdysi dávno četl Stendhalovu *Kartouzu parmskou*. Pročež už jsem na nějaké erekce dál nemyslel.

Má spodní polovice jako by někde zůstala viset, uvědomil jsem si. Jako by se někde vznášela v prázdnu... to je ono! Spodek těla mi visí do prázdna pod kamenným dnem cesty, zatímco hořejšek se ho s vypětím všech sil snaží zachránit před pádem. A za tím účelem také tak pevně svírám oběma rukama provaz.

Když jsem otevřel oči, zjistil jsem, že na mě míří proud oslnivého světla. Tlustá dívka mi svým reflektorem svítila rovnou do obličeje.

Soustředil jsem síly do paží svírajících provaz a pokusil se vytáhnout obě své půle zpátky na cestu.

„Dělejte!“ řvala tlustá dívka. „Jestli sebou okamžitě nepohnete, tak tady zůstaneme oba!“

Zkusil jsem dostat nahoru nohy, nebylo to ale vůbec tak jednoduché. Člověk by je i rád zvedl, nebylo je ale vůbec o co zachytit. Nedalo se nic dělat, pustil jsem se šňůry, zapřel oba lokty o zem a rozhodl se vzepřít se vzhůru jako při shýbu. Byl jsem pekelně těžký a země byla podivně kluzká, jako by byla zbrocená krví. Příčinu jsem neznal, ale pít se po ní nebylo kdy. Zraněné břicho mi drhlo o skalní hranu, což byla taková bolest, jako by mi ho někdo rozřezával podruhé. Cítil jsem se jako by po mně někdo dupal, co jen má síly. Jako by chtěl rozdupat na prach nejen mé tělo, ale i moje vědomí a celou moji existenci jako takovou.

Přes to všechno to ale vypadalo, že se mi centimetr po centimetru daří vytahovat se nahoru. Opasek se mi zachytil o hranu skály a zároveň jsem pochopil, že mě nylonová šňůra, co na něm byla uvázaná, táhne dopředu. Jenže spíš než aby mi to bylo k nějakému reálnému užitku, mi to jen dráždilo břicho a zabraňovalo v soustředění.

„Netahejte kruci za to lano!“ zařval jsem do místa, odkud vycházelo světlo. „Já už to zvládnu sám, přestaňte okamžitě tahat!“

„Vážně?“

„Jo, vážně. Prostě to zvládám.“

S překroucením opasku zachycenou o hranu skály jsem s nasazením všech sil dostal nahoru jednu nohu a z té záhadné temné d'uzny se vyhrabal. Poté, co se ujistila, že jsem skutečně ve zdraví venku, přišla dívka ke mně a prohmatala mě, jako by se chtěla ujistit, zda mě někde kus nechybí.

„Promiňte, že jsem vás z toho nesvedla sama vytáhnout,“ pravila mi pak. „Měla jsem co dělat, jak jsem se držela skály, aby nás to tam dolů nestáhlo oba dva.“

„To se nemusíte omlouvat, proč jste mi o té díře ale neřekla předem?“

„Nebylo kdy. Mohla jsem jen zastavit a křičet na vás, co to šlo.“

„Já vůbec nic neslyšel.“

„Každopádně odsud musíme okamžitě pryč,“ supěla těžce dívka. „Těch děr je tady strašná spousta a my tudy musíme

opatrně projít. Pak už budeme téměř v cíli. Pokud si ale nepospíšíme, vysaje to tu z nás tolik krve, že tu na místě usneme a už se neprobudíme.“

„Krvě?“

Posvítla na díru, kam jsem se před chvílí málem zřítíl. Ta byla dokonale kruhová, dočista jako by ji tu někdo vykroužil kružítkem, a v průměru mohla mít takový metr. Pak posvítla okolo a já poznal, že se docela stejné díry táhnou všude kolem, kam jen oko dohlédlo. Připomínalo to obrovský včelí plást.

Kolmé stěny, co se doposavad táhly po obou stranách cesty, se nadobro ztratily a před námi se prostírala rovina, posetá nesčetnými zejícími jámami. Mezi nimi se jako nitky vinula pevná zem. Na nejširších místech mohla mít nějaký metr, na nejužších se smrskávala v sotva třicet centimetrů širokou nejistou pěšinku, kterou ovšem s trochou pozornosti nebylo nemožné překonat.

Problém byl ovšem ten, že se zem viditelně chvěla. Byl to moc podivný pohled. Skála pod nohama, která přece měla být naprosto nehnutá, se zdála celá hemživě kroutit a svíjet. Nejdřív ze všeho mě napadlo, jestli se mi snad vinou rány do hlavy něco nestalo s očním nervem. Posvítíl jsem si proto na ruku, ta se však ani netřásla, ani nesvíjela. Byla to moje ruka, tak jak má být. Což znamenalo, že mám všechny nervy v pořádku. Povrch se doopravdy kroutil.

„To jsou pijavice,“ pravila dívka. „Spousty a spousty pijavic, co vystoupaly z děr. Když se tu budeme ještě chvíli ochomýtat, vysajou nás do poslední kapky, že z nás zbude jenom suchá kost a kůže.“

„Pěkně děkuju,“ pravil jsem. „Takže tohle je to *něco mnohem horšího*, o čem jste tuhle mluvila?“

„Ale kdeže. Pijavice jsou jen taková předehra. To pravé nadělení přijde až po nich. Honem.“

Spojení šňůrou jsme vykročili na skálu zamořenou pijavicemi. Z nohou se mi po zádech plížil slizký pocit, jak gumové podrážky mých tenisek drtily tisíce a tisíce těch potvor.

„Hlavně nešlápněte vedle. Jestli spadnete do díry, je po vás. Uvnitř těch mrch číhají hotové oceány,“ pravila dívka.

Uchopila mě pevně za loket, já sevřel v ruce lem její bundy. Štrachat se v temnotách po slizké, klouzavé skále zvící slabých

třiceti čísel byl úkol extrémně náročný. Šlem z rozšlapaných pijavic se nám v tlustých vrstvách lepil na boty jako huspenina a každý krok byl kvůli tomu jenom nejistý. Docela jasně jsem cítil, jak se mi pijavice, co se mi nejspíš při pádu do první díry přichytly na oblečení, přisávají na krk a za ušima, nemohl jsem je ale nijak setřást. Levicí jsem svíral baterku, pravicí cíp jejího oděvu, a ani jednu z těch rukou jsem nemohl uvolnit. Jak jsem si takhle musel na každém kroku svítit pod nohy, chtěl nechtěl jsem se pořád díval na celá klubka pijavic. Bylo jich tolik, že jsem měl dojem, že omdlím. A valily se sem dál a dál vzhůru ze svých temných děr.

„To ti pokoutníci určitě házeli při obřadech v těch dávných dobách své oběti sem, ne?“ otázal jsem se dívky.

„Přesně tak. Vy jste ale chápavý,“ pravila dívka.

„Tolik tu člověk ještě vytuší,“ konstatoval jsem suše.

„Pijavice byly pokládány za posly těch ryb. Za takové jejich podřízené. Takže stejně, jako se obětovalo rybám, se oběti přinášely i pijavicím. Čerstvé oběti, se spoustou masa a krve. Většinou to byli lidé shora ze země, které někde chytili a přivedli sem.“

„Ted' už ten zvyk ale doufám zanikl, ne?“

„No, nejspíš ano. Děda říká, že lidské maso ted' pokoutníci sežerou sami a na znamení oběti jen od těla uříznou hlavu a tu obětují pijavicím a rybám. Alespoň poté, co se z tohoto místa stalo posvátné území, už sem nikdo z nich nevzkročí.“

Přešli jsme kolem nepočítaných děr, rozšlapali snad desetitisíce těch slizkých potvor. Já i ona jsme několikrát už už šlapali vedle, ale pokaždé se nám přitom povedlo se navzájem podepřít a nebezpečí překonat.

Zlověstné fučivé zvuky se zdály stoupat přímo z nitra děr. Natahovaly ze dna svá chapadla podobná pralesům nočních stromů a neprostupně nás obklopovaly na každém kroku. Když se do nich člověk zaposlouchal pořádně, zněly spíš jako *hjó, hjó, hjóóó*. Dočista jako když se o něčem sípavě dohadují armády lidí s usekanými hlavami.

„Vody se blíží,“ pravila dívka. „Pijavice jsou jen takový úvod. Jakmile zmizí, přijde voda. Ze všech těch děr se zakrátko vyvalí vody a všechno kolem tu promění v mokřinu. Pijavice to

vědí, a proto se snaží z děr uniknout. Než to přijde, musíme už být u oltáře.“

„A tohle víte po celou dobu?“ otázal jsem se. „Jak to, že jste mi to neřekla dřív?“

„Nevěděla jsem to jistě. Ty vody nestoupají každý den, jen dvakrát nebo třikrát za měsíc. Prostě jsme náhodou přišli v ten nejhorší možný den.“

„Průšvihy zásadně chodí v zástupech, co?“ vyslovil jsem, na co jsem toho dne myslel už od rána.

Postupovali jsme stále vpřed, od díry k díře, ostražití na nejvyšší míru. Ať jsme ale šli, jak dlouho jsme chtěli, díry pořád nebraly konce. Zřejmě se táhly na sám kraj světa. Na podrážkách už se nám nalepilo tolik rozšlapaných pijavic, že už jsem si ani nepřipadal, že jdeme nohama po zemi. Při soustředění na jeden každý krok se člověku málem zatmívalo v hlavě a udržet balanc bylo čím dál tím těžší. Když se člověk octne v extrémních podmínkách, často se stane, že se mu rozvinou fyzické schopnosti, duševních sil potřebných k soustředění máme ale každý mnohem omezenější zásobu, než by jeden řekl. Ať jste v sebenebezpečnější situaci, když už ta situace trvá moc dlouho, soustředění začne nevyhnutelně klesat. Jak plyne čas, vědomí konkrétního nebezpečí i představivost stran možné smrti otupí a před očima pak máte už jen prázdnou vlastního vědomí.

„Ještě kousek,“ oslovila mě dívka. „Ještě kousek a dostaneme se do bezpečí.“

Jelikož se mi obtížně mluvilo, nic jsem jí na to neřekl a jen jsem přikývl. Načež jsem si uvědomil, že přikyvovat v těchto temnotách jaksi nemá příliš smysl.

„Slyšíte mě? Jste v pořádku?“

„Jsem. Jenom je mi tak trochu na zvracení,“ odpověděl jsem jí.

Ten pocit už jsem měl hezky dlouho. Klubka pijavic na zemi, odporný smrad, co z nich stoupal, sliz, ve kterém jsme šlapali, zlověstné kvílení kolem, tma, únava, nevyspalost, všechno se slilo do jediného celku, který mi sevřel žaludek jako železná obruč. Nutkavý pach žaludečních šťáv mi vystoupal až do krku. Má schopnost soustředění se zřejmě blížila svým krajním limitům. Bylo to jako pokoušet se zahrát na klavír, na

kterém zbylo kláves sotva na tři oktávy, a už ho pět let nikdo neladil. Kolik hodin už tu sakra pochoduju v těchhle tmách? A kolik hodin může být asi venku? Už se tam aspoň rozednívá? Už aspoň začali rozvázet ranní noviny?

Nedalo se ani podívat na hodinky. Jen s maximálním úsilím našlapovat jednou nohou po druhé vpřed a svítit si k tomu na zem. Velice jsem zatoužil uvidět, jak se venku začíná bělat obloha. Napít se teplého mléka, ucítit, jak voní po ránu stromy, listovat stránkami ranního čísla novin. Temnot, pijavic a pokoutníků už jsem měl po krk a plné zuby. Všecky mé orgány, svaly i buňky toužily zoufale po světle. I po tom nejmenším světélku. I po tom nejmizernějším kousíčku světla, jen aby bylo skutečné a ne z té pitomé baterky.

Z pomyšlení na světlo se mi žaludek sevřel, jako by ho něco zmáčklo, a ústa mi zalila odporná pachut'. Puch jak po zkaženém salámové pizze.

„Až projdeme tohle, můžete se vyzvracet, kolik jen budete chtít, teď ještě malou chvilku vydržte,“ povzbuzovala mě dívka. A pevně mi stiskla loket.

„Nebudu zvracet,“ zasténal jsem se skoro zavřenou pusou.

„Věřte si a doufejte,“ pravila dívka. „Tohle všechno přejde. Průšvihy si můžou třeba chodit v zástupech, ale i ten největší zástup jednou přejde a zmizí. Všechno má svůj konec.“

„Dobře, budu doufat,“ odpověděl jsem.

Ale díry stejně jako by se táhly donekonečna. Mně to tak aspoň připadalo. Měl jsem dokonce dojem, že snad chodíme v kruhu na jednom a tom samém místě. Vybavil jsem si ještě jednou ty čerstvě vytištěné noviny. Čerstvé tak, že se člověku ještě zachytí tiskařská barva na prstech. Uvnitř se spoustou složených reklamních letáků, v pořádně tlusté vrstvě. A jak v tom ranním vydání stojí úplně všechno. Všecko o životě na povrchu zemském. Včetně přesného času, kdy vstal předseda vlády, situace na burze, rodinných sebevražd, receptů na něco lehčího pro ty, co dostanou v noci hlad, délky sukní, kritik hudebních alb, reklam realitních kanceláří, zkrátka dočista všeho.

Já ale bohužel neměl předplacené žádné noviny. Nečetl jsem je už nejmíň tři roky. Sám bych nedovedl říct proč, ale každopádně jsem toho nechal. Nejspíš se můj život posunul

někam, kde pro něj noviny a televize neměly už žádný smysl. Svět se mě dotýkal jen tak, že jsem mixoval v hlavě kýmsi zadané cifry a konvertoval je do jiné podoby; v ostatním čase jsem si už jen osaměle četl předpotopní romány, pouštěl si na videu starou hollywoodskou produkci a popíjel pivo a whisky. Neměl jsem proto zapotřebí listovat v nějakých novinách nebo časopisech.

Jenomže v tomhle lidským rozumem neproniknutelném temnu, kde nebyla po denním světle ani stopa, uprostřed milionů děr a miliard pijavic, se mi po ranních novinách opravdu velice zastesklo. Sednout si na výsluní a přečíst celičké vydání tak jako kočka vylizuje talířek s mlékem, do posledního písmenka. A na tom slunci pak do sebe nasát zlomky všech možných životů lidí, co jich jen svět nosí a celý se jimi osvěžit až do nejposlednější buňky.

„Už je vidět oltář!“ vykřikla dívka.

Pokusil jsem se vzhlednout, ale nešlo to, podkluzovaly mi nohy. Jakou má ten oltář barvu a jak vypadá, se každopádně dozvím, jakmile tam dojdeme. Soustředil jsem poslední zbylé úsilí a opatrně našlapoval dál.

„Už jen asi deset metrů!“ zvolala dívka.

Přesně při těch slovech sípavé kvílení vycházející ze dna děr ustalo. Dočista jako by se tam dole někdo objevil a dobře nabroušenou obrovitou sekyrou tomu jednou ranou udělal přítrž. Skončilo to velice nepřírozeně a náhle. Bez jakékoli přede hry či dozvuku to uši drásající fučení, vyvstávající ze zemských děr a tížící všecko kolem, v jediném okamžiku zmlklo. Spíš než že ustal zvuk sám, to působilo, jako by docela zmizel prostor, který k nám ten zvuk nesl. Přišlo to celé tak znenadání, že jsem na moment ztratil rovnováhu a málem jsem ošklivě uklouzl.

Na okolí padlo takové ticho, že z něj až bolely uši. V okolní tmě byl takový náhlý klid mnohem zlověstnější než všechny nepříjemné a podivné zvuky. Vůči zvukům, ať byly jakékoli, se vždycky dá zaujmout nějaké stanovisko. Ticho má však nulovou hodnotu, ticho není nic. Obklopovalo nás ze všech stran a zároveň nebylo nikde. V uších mi zvláště zalehlo, jako by se kolem prudce změnil tlak. Nedokázaly zareagovat na

prudkou změnu podmínek, ještě zvýšily aktivitu a snažily se z ticha okolo vyčíst nějaký signál.

Ticho však bylo dokonalé. Jakmile zvuky jednou ustaly, už se víckrát neozvaly. Já i ona jsme se zastavili a nastražili do toho ticha uši. Aby mi odlehl sluch, polkl jsem trochu slin, ale moc to nefungovalo a jen se mi v uších ozval nepřírozeně hlasitý zvuk, jako když jehla gramofonu narazí o hranu talíře.

„To už ta voda klesla?“ chtěl jsem se ujistit.

„Teď právě začala stoupat,“ odtušila dívka. „Ten fukot před chvílí byl z toho, jak tlak vody vyháněl z klikatých přírodních kanálů vzduch. A protože už je všechen vzduch venku, vodě už nic nestojí v cestě.“

Vzala mě za ruku a překonali jsme několik posledních děr.

Možná to byl jen můj dojem, ale zdálo se mi, jako by pijavic, hemžících se tu po skále, nějak ubylo. Po pěti nebo šesti dírách jsme konečně opět stanuli na prázdné rovině. Díry zmizely, vytratily se i pijavice. Asi utíkaly před potopou opačným směrem než my. Překonal jsem nejhorší úsek, ani jsem nevěděl jak. I kdybych tu teď měl zahynout ve vyvřelých vodních spoustách, byla to pořád mnohem a mnohem lepší vyhlídka než padnout do díry plné pijavic.

Téměř reflexivně jsem zvedl ruku a chystal se odtrnout si přísáté pijavice z krku, dívka mě ale zadržela.

„To si nechte na potom. Nejdřív ze všeho musíme na věž, jinak se tu utopíme,“ pravila a honem honem mě za paži začala tahat vpřed. „Pět nebo šest pijavic ještě nikoho nezabilo, a když je navíc budete rvát násilím, jenom si natrhnete kůži. To jste nevěděl?“

„Ne,“ přiznal jsem. Připadal jsem si už beznadějně pitomý, asi jako závaží světelné bóje na hladině průplavu.

Po dvaceti nebo třiceti dalších krocích mě zastavila a svým velikým reflektorem posvítla na ohromnou věž, co se nám tyčila zrovna před očima. Měla tvar hladkého válce a mířila kolmo vzhůru do tmy nad našimi hlavami. Zdálo se mi, že se, zrovna jako to bývá u majáku, od paty směrem vzhůru postupně zužuje, neměl jsem ale potuchy, jak může být vlastně vysoká. Na to, aby si na ni člověk pořádně posvítíl a podrobně si ji prohlédl, byla moc velká, a na podobné ověřování navíc nebyl čas. Dívka po ní jen v rychlosti přelétla proudem světla, beze

slova pak příběhla až k ní a po jakýchsi kamenných schodech v její stěně se pustila nahoru. A já samozřejmě za ní.

Věž sice možná z odstupu a v nedostatečném osvětlení vypadala jako nějaký impozantní a vypracovaný monument, jaký by musely řady lidí budovat po dlouhý čas s vynaložením obdivuhodné zručnosti, když jsem však přišel až k ní a dotknul se jí, zjistil jsem, že je to vlastně jen veliký skalní suk, hrubý a nepravidelný. Jenom náhodný výsledek přirozené erozní činnosti.

Ani ty točité schody, co kolem skaliska jako závit vysekali pokoutníci, nebyly rozhodně nijak zvlášť hodné toho jména.

Nepravidelné, bez ladu a skladu, široké sotva na jednu nohu, občas dokonce někde chyběl stupeň. Na takových místech bylo vždycky třeba šlápnout na příhodný skalní výčnělek, my se však museli držet oběma rukama skály, abychom se nezřítíli, a nemohli jsme si ani ověřovat chybějící stupně baterkou. A tak se nám dost často stávalo i to, že nám noha nic nenahmatala a už už se šinula do prázdna. Ani pro pokoutníky, kteří vidí ve tmě, to nemohl být med, pro nás to však byly schody mimořádně hrozné a nepohodlné. Přilepení ke stěně jsme se krůček po krůčku museli plazit kupředu jak párek gekonů.

Po přesně šestatřiceti stupních – mám takový zlovyk počítat schody – jsem ve tmě pod svýma nohama zaslechl podivný zvuk. Jako by tam kdosi vši silou praštil o hladkou zeď kusem mamutího rostbífů. Znělo to ploše a vlhce a k tomu s nevybíravou rozhodností. Načež se rozhostil okamžik nečekaného, skoro by se řeklo provizorního ticha, asi jako když bubeník, který se už už chystá uhodit paličkou, ji místo toho nechá viset po celý takt ve vzduchu. Velmi nepříjemná a zlověstná odmlka. V předtuše, že se něco žene, jsem se chytil oběma rukama skalního výčnělku a držel se ho jako klíště.

Přihnalo se naprosto neoddiskutovatelné hučení vody. Zvuk, jak v jediném okamžiku vytryskla ze všech těch děr, kolem kterých jsme před chvílí museli projít. A nebyla jí rozhodně žádná troška. Připomnělo mi to výjev ze slavnostního otvírání přehrady, co jsem jako dítě viděl v jednom týdeníku. Starosta nebo někdo takový, opatřený slušivou helmou, tiskne knoflík přístroje, načež se otevírá propust a spolu s oblaky vodní tříště a

hromovým rachotem z ní do zejícího prázdna vyrazí mohutné spousty vod. To bylo ovšem ještě za dob, kdy se v biografech promítaly týdeníky a animované filmy. Když jsem ten týdeník tenkrát viděl, představoval jsem si tehdy jako malý kluk se strachem a hrůzou, co by se asi stalo, kdybych se snad z nějakého důvodu nacházel tam dole pod padajícími vodními masami. Kdepak by mě tehdy napadlo, že bude stačit sotva čtvrt století, abych se v takové situaci doopravdy octl. Děti si totiž povětšinou malují, že je před naprostou většinou katastrof, co se na světě můžou stát, nakonec ochrání nějaké vyšší síly. Alespoň já jsem si to tak v dětství doopravdy myslel.

„Kam až vlastně stoupne ta voda?“ zavolal jsem na dívku, lezoucí o dva nebo tři kroky nade mnou.

„Vysoko,“ ujistila mě dívka stručně. „Jestli se chcete zachránit, musíme se dostat co možná nejvíc nahoru. Na úplný vrchol se voda každopádně nedostane. Tolik vám aspoň můžu říct.“

„A kolik nám na ten vrchol ještě asi zbývá schodů?“

„Hodně,“ odpověděla dívka. Odpověď k nezaplacení. Člověk si při ní začne představovat jen to nejhorší.

Stoupali jsme dál po spirále kolem věže nejvyšší rychlostí, jakou jsme dokázali vyvinout. Soudě podle zvuků vydávaných vodou, trčela věž, k jejíž stěně jsme se právě silou mocí tiskli, uprostřed prázdné roviny, obklopená ze všech stran pijavčími jámami. Což znamenalo, že se právě ze všech sil škrábeme na cosi podobného dekorativnímu sloupu v ohromné kašně. A že pokud byla pravda, co říkala dívka, celé to okolní širé prostranství teď jako močál zaplaví vody a uprostřed nich jako ostrov zůstane jen horní část nebo snad dokonce jen špička téhle věže.

Reflektor, zavěšený na popruhu, se dívce nepravidelně pohupoval u boku a jeho světlo kreslilo do tmy náhodné obrazce. Stoupal jsem za tím světlem po schodech jako za nějakou svojí metou. V počtu stupňů jsem se od jisté chvíle přestal orientovat, rozhodně jsme jich ale museli mít za sebou takových sto padesát nebo dvě stě. Počáteční rachot pod námi, vyvolávaný tím, jak padající spousty vod bušily na skálu na dně, se zanedlouho změnil na dunění vodopádů dopadajících do stojaté vody, a vzápětí přešel na mohutné mumlavé kypění, jako

by ho někdo přikryl poklicí. Hladina doopravdy stoupala. Jelikož nebylo vidět dolů, netušil jsem, kam až může dosahovat, skoro jsem ale čekal, že se mi ledová hladina už každou chvíli musí otřít o kotníky.

Bylo to do puntíku jak zlý sen, jaké člověk mívá, když je mu obzvlášť mizerně. Něco mě pronásleduje, ale mé nohy se ne a ne pohnout z místa; to něco už je skoro u mě a sahá mi po patách slizkýma prackama. Už i jenom ve snu je to dost ošklivá zkušenost, což ale teprve, když se pak stane realitou. Schody neschody, držel jsem se pevně oběma rukama skály, až jsem se na ní prakticky zavěsil, a tak jsem se sunul pořád dál.

A co takhle třeba radši vlézt do vody a vystoupat až nahoru se zdvihající se hladinou, napadlo mě znenadání. To by přece bylo mnohem snazší, minimálně už proto, že bychom si nemuseli dělat hlavu s nějakými pády. Chvilku jsem o tom nápadu uvažoval a na to, že pocházel z mé hlavy, se mi nezdál vůbec špatný.

Jen jsem ho ale vyslovil nahlas, nechala se dívka obratem slyšet, že je to hloupost. „Hned pod hladinou je hrozně silný vír, a jakmile by vás vtáhl, už byste si moc nezaplaval. Na hladinu už byste víckrát nevyplul, a i kdyby nakrásně ano, v téhle tmě byste se stejně nikam nedostal.“

Takže nám skutečně nezbývalo než úmorně pomalu krok za krokem stoupat a stoupat. Hukot vody zněl každým okamžikem hloub a hloub, jako motor, co postupně snižuje obrátky, až se nakonec změnil v jakési tupé kvílení. Což znamenalo, že hladina bez ustání stoupá. Kdyby tak aspoň bylo světlo, posteskl jsem si pro sebe. Svítit na nás i sebeslabší světélko, už dávno bychom po těchhle skaliskách vylezli na vrchol a měli bychom přitom i přehled, kam až vystoupila voda. A tím pádem by nás ani netrápily ty nesnesitelné obavy, kdypak nás asi voda čapne za kotníky. Nenáviděl jsem okolní tmu už celou duší. Co mě tu totiž doopravdy pronásledovalo a už už dobíhalo, nebyla voda. Byla to temnota rozkládající se mezi vodní hladinou a mýma nohama. Temnota, která mi vdechovala do těla ledový, bezedný strach.

Týdeník v mé hlavě se zatím odvíjel dál. Mohutný oblouk přehrady na plátně chrlil další a další proudy vod na mísovité dno pod námi. Filmová kamera ten výjev neúnavně zabírala ze

všech možných úhlů. Shora, zepředu i z profilu sledoval objektiv stříkající vodu, jako by se do ní chtěl vpít. Bylo vidět i stín, který dopadající voda vrhala na betonovou hráz. Tančil po holé bílé betonové stěně, jako by to ani nebyl stín, ale voda samotná. Když jsem ho tak chvíli pozoroval, proměnil se stín vody najednou v můj vlastní. Po zakřivené stěně přehrady tancoval můj vlastní stín. Já seděl na sedadle v biografu a upřeně jsem ho pozoroval. Hned jsem poznal, že je to můj stín, netuším ale, jak se mám jako divák zachovat. Jsem sotva devíti nebo desetiletý kluk, co toho ještě moc nezmůže. Možná bych měl upalovat k plátnu a vzít si svůj stín zpátky, nebo snad vtrhnout k promítači a celý film mu zabavit. Nedokážu ale posoudit, jestli by to bylo správné. A tak nedělám nic a jen se na svůj stín dívám a dívám a dívám.

Stín mi zatím tancuje před očima pořád dál. Svíjí se tiše v nepravidelném rytmu jako vzdálené krajiny chvějící se ve žhavém vzduchu. Nemůže mluvit, zdá se, že mi ani nemůže nic naznačit nějakým posunkem. Něco se mi však přesto naznačit snaží. On totiž ví, že tady sedím a dívám se na něj. Nezmůže toho ale o nic víc než já. Je to jen pouhopouhý stín.

Nikdo z ostatních diváků si zdá se ještě nevšiml, že je stín padající vod ve skutečnosti můj vlastní. Na vedlejší sedadle sedí můj starší bratr, ani on si toho ale nevšiml. Jinak by mi to už dávno pošeptal. Je už takový, že vždycky při filmech šeptá, čeho si všimne, až je to člověku skoro protivné.

Ani já nikomu neprozradím, že se tu právě díváme na můj vlastní stín. Mám dojem, že by mi to stejně nikdo nevěřil. A navíc to vypadá, že vzkaz, který se tu stín snaží sdělit, je určený *výhradně mně*. Stín, uzavřený na jiném místě a v jiném čase, se mi tu přes filmové plátno snaží něco povědět.

Zůstal tu na prohnuté betonové stěně, osamělý a všemi opuštěný. Jak se tam na přehradu asi dostal a co si chce počít teď? Nemám potuchy. Zanedlouho se rozhostí tma, která ho nejspíš celého pohltí. Anebo jej snad spláchnou pádící vody do moře, kde bude dál sloužit jako můj stín. Je mi při tom pomyšlení nad očekávání smutno.

Filmová zpráva o přehradě v okamžení končí a na plátně se objevuje výjev z korunovace nějakého krále. Spousty a spousty koní s chocholy na hlavách táhnou nádhernou ekvipáž po

dláždění nějakého náměstí. Hledám na dlažbě znovu svůj stín, jsou ale vidět jen stíny koní, kočárů a budov.

A tím byly mé vzpomínky u konce. Nebyl jsem ale dost dobře s to posoudit, jestli jsem opravdu tohle všechno kdysi na vlastní kůži zažil. Žádná podobná vzpomínka se mi totiž ještě nikdy v životě nevybavila. Možná to celé byla jen imaginární vidina, kterou ve mě vyvolal zvuk vody v okolní podivné tmě. Kdysi jsem o něčem takovém četl v knize od nějakého psychologa. Když se člověk ocitne v extrémních podmínkách, začne si v hlavě vytvářet sny za denního světla, aby se uchránil před drtivým náparem reality – tak to aspoň tvrdil ten psycholog. Na nějakou takovou vykonstruovanou imaginární vidinu byl výjev, který jsem zrovna měl příležitost vidět, až moc propracovaný a živý a byla v něm síla, která mě zasahovala přímo z podstaty. Dokázal jsem si naprosto jasně vybavit vůně i zvuky, které mě tehdy obklopovaly. A dokázal jsem v sobě znovu pocítit bezradnost, zmatek a blíže neurčený strach. Nemohlo být pochyb, tohle všechno se mi opravdu kdysi přihodilo. Nějaká síla to zapečetila v nitru mého vědomí a v extrémních podmínkách, v nichž jsem se právě octl, pak popraskaly její obruče a všechno se vyvalilo na povrch.

Co za sílu to mohlo být?

Nejspíš to asi všechno začalo už při operaci, kterou jsem podstoupil, abych mohl provádět *shuffling*. Tehdy mi totiž uzavřeli vzpomínky za hradbu mého vlastního vědomí. Sebrali mi tak paměti za dlouhá a dlouhá léta.

Popadal mě při tom pomyšlení vztek. Na mé vzpomínky přece neměl nikdo jiný právo. Byly moje, jen a jen mé vlastní. Když někoho připravíte o vzpomínky, zároveň ho taky okradete o čas, který znamenaly. Spolu se vztekem mě pomalu opouštěl strach. Ať se děje co chce, já to prostě musím přežít, rozhodl jsem se pevně. Přežít, vyjít z tohoto šíleného panoptika tmy a vydobýt si své ztracené vzpomínky nazpátek do poslední vteřiny. Konec světa nekonec světa. Musím se zas vrátit k sobě samému, tak jak to má být.

„Lano!“ vykřikla najednou dívka.

„Lano?“

„Hele, honem pojd'te sem, jo? Tady vážně visí lano!“

Rychle jsem postoupil o tři nebo čtyři schody výš, došel až k ní a přejel rukou po skále. Lano tam doopravdy viselo. Nebylo moc tlusté, ale zato pevné horolezecké a jeho konec se mi komíhal u hrudníku. Sevřel jsem ho v dlani a zkusil opatrně zatáhnout. Podle odporu, co jsem ucítil, bylo nahoře docela jistě k něčemu uvázané.

„To určitě dědeček,“ vykřikla dívka. „Spustil ho dolů pro nás!“

„Pro jistotu bych teď ještě vystoupal jednou dokola,“ navrhl jsem já.

Urazili jsme tedy další okruh po závitě věže, stále pomalu, jelikož jsme museli ustavičně zkoušet, kam šlapeme. Lano samozřejmě viselo, kde jsme ho našli předtím. Každých třicet centimetrů na něm byl uzel na zapření nohou. Pokud doopravdy vedlo až na vrcholek věže, znamenalo to pro nás vážně slušnou úsporu času.

„To je dědečkova práce. Nemůže o tom být pochyb. Děda je člověk, co pamatuje opravdu na všechno.“

„To tedy jo,“ pravil jsem. „Dovedete šplhat po laně?“

„Jistěže umím,“ přisvědčila dívka. „Ve šplhu po laně jsem už od malička skoro přeborník. Já vám to ještě neřekla?“

„Tak lezte jako první,“ vyzval jsem ji. „Až dorazíte na vrchol, otočte se dolů a zablikejte na mě baterkou. Pak začnu šplhat já.“

„Do té doby tu dávno bude voda. Neměli bychom radši lézt oba naráz?“

„Jedno lano, jeden člověk. To je základní horolezecké pravidlo. Lana mají svou stanovenou pevnost a krom toho, když se na něj navěsíme oba najednou, polezeme jen o to víc pomalu. A i kdyby sem ta voda mezitím vystoupala, můžu se už vždycky chytit lana a nahoru se nějak dostanu.“

„Jste o moc kurážnější, než vypadáte,“ řekla uznale.

Zadoufal jsem, že mě snad zase chce políbit a čekal jsem ve tmě, že to udělá, už se o mě ale nestarala a pustila se vzhůru po laně jako blesk. Svíral jsem oběma rukama skálu a díval se, jak šplhá, až se reflektor kymácí. Vypadalo to málem, jako by se to vracela do nebe nějaká pod obraz opilá dušička a potácela se na té pouti ode zdi ke zdi. Jak jsem tu scénu tak pozoroval, zatoužil jsem najednou po loku whisky, měl jsem ji ale ukrytou

v batohu na zádech a pokoušet se v téhle nestabilní pozici skrčit, sundat batoh a vytanout láhev bylo prostě a jednoduše nemožné. Takže jsem to ani nezkoušel a rozhodl se namísto toho si představit, jak takovou whisky vychutnávám v duchu. Čistý, tichý bar, po ruce nějaké ty oříšky, z reproduktoru hraje Modern Jazz Quartet svůj *Vendome* a whisky je dvojitá a s ledem. Postavím sklenku na pult a chvilku ji jen tiše pozoruji, aniž bych se jí dotkl. Whisky si totiž nejdřív ze všeho musíte vychutnat především pohledem. A až když se nabažíte pohledu, můžete se napít. Stejný princip jako s hezkými dívkami.

Když jsem v myšlenkách dospěl až sem, uvědomil jsem si, že už vlastně nemám žádný oblek, ani blejzr. Všecko slušné oblečení, co jsem měl, mi rozpáralo duo kreténů. Ach jo a ještě jednou ach jo. V čem teď vlastně mám do toho baru jít? To si budu muset ještě předtím opatřit něco na sebe. Tmavomodrý tvídový oblek, rozhodl jsem v duchu. Prvotřídní modrá látka. Se třemi knoflíky, ramena bez vycpávek, bez úžicích se boků, prostě oblek ve starém dobrém stylu. Takový, co počátkem šedesátých let nosíval George Peppard. S modrou košilí. V dokonale ladícím, jakoby vybledlém odstínu. Ze silnějšího bavlněného oxfordu, límeček ten nejobyčejnější a nejjednodušší. Kravata třeba s dvoubarevným proužkem. V červené a zelené. Červená bude tmavá a zelená v odstínu rozbouraného moře, kdy skoro nejde rozeznat, jestli jde o zelenou nebo o modrou. Pořídím to všecko v nějakém stylovém pánském obchodě, obléknu se a pak půjdu někam do baru a objedná si dvojitou skotskou s ledem. A nějaké pijavice, pokoutníci a drápaté ryby ať se tu ve svém podzemním světě třeba staví na hlavu. Já budu zatím ve světě nad zemí v svém tmavomodrém tvídovém obleku popíjet whisky, dovezenou speciálně ze Skotska.

Když jsem se vytrhl z úvah, nebylo už slyšet vodu. Možná se už přestala valit z děr. Nebo už prostě jen stoupla hladina tak vysoko, že už voda nevydávala žádný hluk. Bylo mi to ale už úplně jedno. Jestli chce voda ještě stoupat, ať si klidně poslouží. Já se rozhodl přežít, ať se bude dít cokoliv. Abych mohl získat zpět ztracené vzpomínky. Už se mnou nebude nikdo orat sem a tam. Zatoužil jsem to najednou vykřiknout na celý svět. *Už se mnou nebudete orat, slyšíte?*

Rvát tu však v řiti světa do temnot, přitisknutý ke skále, to nedávalo žádný smysl, takže jsem to nakonec neudělal a radši zaklonil hlavu a zkusil se podívat vzhůru. Byla už mnohem výš, než jsem čekal. Nevím, kolik jí ode mne dělilo metrů, být to však patra obchodního domu, byla by teď někde ve třetím nebo čtvrtém podlaží. Někde u dámské konfekce nebo u metráže. Celý otrávený jsem uvažoval, kolik vlastně tohle šílené skalisko může měřit. Už to, co jsme zatím oba urazili po schodech, musela být pořádná výška, a soudě podle vzdálenosti, která ještě zbývala, byla skalní věž vysoká doopravdy rekordně. Jednou jsem z nějakého hecu vyšel v jednom mrakodrapu pěšky šestadvacet pater a dnešní stoupání na skálu se tomu tehdejšímu „výstupu“ minimálně rovnalo.

Každopádně bylo v téhle situaci naopak spíš štěstí, že kvůli tmě nebylo vidět dolů. Na lezení jsem byl sice zvyklý, ale provozovat ho bez jakékoli výstroje a jen v teniskách, stylem, že se tu ve výšce člověk křečovitě tiskne ke skále, to byla činnost, které by koukání pod nohy doopravdy nijak neprospělo. Bylo to stejné, jako mýt okna někde v půli mrakodrapu bez záchranných sítí a bez závěsné gondoly. Dokud člověk na nic nemyslel a jen lezl a lezl slepě vzhůru, ještě se to dalo zvládnout, jakmile jste ale jednou zastavili, hned jste museli začít myslet na to, jak vysoko asi vlastně jste.

Ještě jednou jsem zaklonil hlavu a podíval se nad sebe. Zřejmě pořád ještě lezla, protože se světlo pohupovalo jako předtím, bylo už ale strašně daleko. Ta holka byla, přesně jak říkala, v lezení po laně přeborník. Výška to ale stejně byla ukrutná. Přímo šílená. Co vlastně vedlo staříka k útěku právě na takhle pitomé místo, to jsem doopravdy nechápal. Čekat na nás v nějaké snazší a střízlivější destinaci, ušetřil by nám celé ty dosavadní trable.

Zatímco jsem tu tak v podobných úvahách okouněl, najednou jako by na mě někdo shora zavolal. Podíval jsem se tam a uviděl jsem nad sebou blikat malé žluté světýlko, jako koncové světlo na ocase letadla. Asi už se dívka konečně dostala až na vrchol. Chytl jsem se jednou rukou lana, druhou vytáhl z kapsy baterku a vyslal nahoru ten samý signál. Zároveň jsem taky posvítil dolů, abych se ujistil, kam až vlastně stoupla voda, ve slabém světle své baterky jsem však skoro nic

nezahlédl. Tma byla moc hustá a nebyla šance v ní nic rozeznat, pokud se člověk nepřiblížil málem až k tomu. Digitálky ukazovaly čtyři hodiny dvanáct minut ráno. Zatím se ještě nerozvedlo. Ranní noviny ještě neroznesli. Ani vlaky ještě nejezdí. Lidé na povrchu zemském ještě tvrdě spí a nevědí o ničem.

Přitáhl jsem si oběma rukama lano, zhluboka se nadechl a začal pomalu šplhat.

24. Prostranství stínů

Když se toho dne ráno probudím, je nádherné jasno posledních tří dnů pryč. Nebe zas do posledního místečka pokrývají tlusté vrstvy temných mračen bez jediné skuliny a sluneční světlo, které se skrz ně přece jen nějak protlačí na povrch zemský, ztrácí po cestě většinu svého tepla a jasu. V šedivě kalném, chladném svitu, který zbývá, rozpínají stromy proti nebi své holé haluze bez listů, až to připomíná hotovou síť prasklin, a řeka vysílá do okolí podivně ztuhle znějící šumění. Při takových mračnách by nebylo nic divného, kdyby každou chvíli začal padat sníh, zatím však ještě nesněží.

„Dnes asi ještě sněžit nebude,“ vysvětluje mi stařec. „Tohle nejsou mraky, co přinášejí sníh.“

Otvírám okno a ještě jednou se zadívám na oblohu, neumím však rozeznat pohledem, které mraky sníh nesou a které ne.

Strážný sedí se zutýma botama u velikého železného sporáku a hřeje si nohy. Sporák je ten samý typ, co už znám z Knihovny. Nahoře má dvě plotny na konvice nebo hrnce, úplně dole zásuvku na vybírání popela. Zepředu vypadá tak trochu jako prádelník a dokola má velké kovové madlo. Strážný sedí na židli a obě nohy má položené na madle. Pára, valící se z konvice, a pach laciného dýmkového tabáku – nejspíš to ani nebude skutečný tabák – zaplňuje místnost vlhkým, nedýchatelným dusnem. K tomu samozřejmě přispívá i zápach nohou Strážného. Za židlí, na které Strážný sedí, je veliký dřevěný stůl a na něm v řadě brousky, sekáče a sekery. Každý sekáč a každá sekera má rukojeť od neustálého používání skoro zčernalou.

„Jsem tu kvůli šále,“ přejdu hned k věci. „Bez šály je mi hrozná zima na krk.“

„No jo, to je pravda,“ řekne Strážný s překvapivou upřímností. „Já vím, já vím.“

„V depozitáři za Knihovnou jsou spousty oblečení, které nikdo nepoužívá. Tak jsem si říkal, jestli by nevadilo, kdybych si něco z toho vzal?“

„Aha, tamto,“ kývne Strážný. „Z toho si klidně vem, co chceš. Ty můžeš. Šálu, kabát, všechno, co jen budeš chtít.“

„To už to nemá žádné majitele?“

„S majiteli si hlavu nelámej. A jestli tu třeba ještě jsou, už na ty věci stejně dávno zapomněli,“ ujistí mě Strážný. „Mimochodem, tys prý hledal nějaké hudební nástroje?“

Přikyvují. Před Strážným se evidentně nic neutají.

„Hudební nástroje v tomhle městě principiálně vzato nemají co dělat,“ řekne Strážný. „To ale neznamená, že by se tu přece jen nějaké nenašly. A ty navíc dobře provádíš svěřenou práci, a nikomu se nestane žádná škoda, když budeš mít nějaký svůj hudební nástroj. Běž do elektrárny a zeptej se jejího Správce. Možná by se tam pro tebe něco našlo.“

„V elektrárně?“ ptám se, celý zaražený.

„No samozřejmě, máme ji tady,“ pronese Strážný a ukáže na žárovku na stropě. „Odkud sis myslel, že to bere šťávu? Že nám tu roste na jabloních?“

Strážný se chechtá a kreslí mi mapku cesty k elektrárně. „Musíš jít cestou, co vede po jižním břehu řeky, pořád proti proudu. Asi po třiceti minutách uvidíš napravo starou sýpku. Nemá už střechu, ani dveře. Hned za ní zahni doprava a jdi ještě kousek, kudy tě povede cesta. Přijdeš na kopec a za ním bude Les. Vejdi do něj a asi po půl kilometru dorazíš do elektrárny. Je ti to jasné?“

„Myslím, že je,“ přikyvují já. „Není to ale v zimě v Lesích nebezpečné? Všichni to přece říkají a já už jsem na to taky málem doplatil.“

„Aha, to je pravda. Už jsem na to úplně zapomněl. Vezl jsem tě tehdy na káře až k vám na kopec,“ přikývne Strážný. „Už je ti aspoň líp?“

„Jsem úplně v pořádku. Děkuju vám.“

„Doufám, že ses aspoň trochu poučil?“

„No to víte, že ano.“

Strážný se tiše uchechtne a prohodí si nohy na okraji kamen. „A to je dobře, že ses poučil. Člověk je pak opatrnější, když se poučí. A opatrnější člověk si pak jen tak snadno něco

neudělá. Dobrý dřevorubec má jen jednu jizvu. Nemá jich víc, nemá jich méně. Jen jednu jedinou. Chápeš, co ti chci říct?“

Znovu přikývnu.

„Cestou do elektrárny se ale ničeho bát nemusíš. Je to hned za vstupem do Lesů a vede tam jen jedna cesta, takže nezabloudíš. Ani tam nenarazíš na nikoho z Lesů. Nebezpečné je to jenom hluboko v lese a u kraje Zdi. Když se nebudeš pouštět tam, nemáš se už čeho bát. Prostě jen za žádnou cenu nescházej z cesty a nepouštěj se za elektrárnu. To by se ti pak zas mohlo něco ošklivého stát.“

„Správce elektrárny je taky jeden z lidí, co žijí v Lesích?“

„Ne, ten ne. To není ani člověk z lesů, ani z Města. Tak něco mezi. Do Lesů nemůže a do Města už nesmí. Nebezpečný není, je to bázlivec.“

„A co za lidi to vlastně žije v Lesích?“

Strážný skloní hlavu a mlčky se na mě chvíli dívá. „Myslím, že už jsem ti na začátku říkal, že je jen na tobě, na co se mě zeptáš, a jen na mně, na co z toho ti odpovím.“

Přikývnu.

„Výborně. Takže na tohle ti zrovna odpovídat nechci,“ řekne Strážný. „Mimochodem, pořád jsi říkal, jak se chceš setkat se svým stínem. Možná, že už je na to čas, co říkáš? V zimě jsou stíny o něco slabší, teď už při takovém setkání nic nehrozí.“

„To je mu nějak zle?“

„Není mu nijak zvlášť zle. Je zdravý jako rybička. Každý den ho pár hodin nechám, aby se trochu proběhl venku, a to bys koukal, jakou má pak chuť k jídlu. Jenže teď v zimě jsou prostě dny trochu kratší a taky je víc zima, a to stínům jako takovým moc nesvědčí. To ale není ničím vina, víš? Tak už to prostě příroda zařídila. Nemůžu za to ani já, ani ty. Ale víš co, já tě k němu pustím a vyříkej si to s ním sám.“

Strážný sundá ze stěny svazek klíčů, strčí jej do kapsy u svrchníku a se zívnutím si nazuje své šněrovací boty. Jsou už na pohled velice těžké a na podrážkách mají veliké železné hřeby, aby se s nimi dalo chodit i na umrzlém sněhu.

Stíny tu přebývají na místě, které je jakýmsi styčným bodem mezi tímhle Městem a vnějším světem. Já nemůžu vycházet z Města ven, stín nemůže vstoupit dovnitř.

Prostranství stínů je vůbec jediné místo, kde se mohou setkat lidé, co ztratili stín, se stíny, co ztratily lidi. Jde se tam zadním vchodem ze strážnice. Prostranství je ovšem jen takové označení, žádná velká prostora se tam nekoná. Je tam místa asi jako za nějakou trochu větší zahradou u domu. Kolem dokola jsou hrozné železné mříže.

Strážný vytáhne z kapsy svazek klíčů, otevře železná vrátka, nechá mě vejít prvního a pak mě následuje sám. Prostranství je dokonale čtvercové a jeho protější strana je tvořená zdí obklopující město. V koutě tu stojí starý jilm a pod ním je jednoduchá lavička. Jilm je tak vybělený stářím, že není jasné, zda ještě žije, nebo už nadobro uschl.

V rohu u zdi stojí jakási bouda, asi provizorně vystavěná ze starých cihel a trámů. Okna nejsou zasklená, jen s odklápěcími dřevěnými okenicemi. Komín to nemá, což zřejmě znamená, že tam nebude ani kde zatopit.

„Tady tvůj stín přespává,“ vysvětluje Strážný. „Není to zas taková hrůza, jak to možná vypadá. Minimálně je tam voda, má tam i záchod. Má tam dokonce i sklep a do toho mu ani nezafouká. Hotel to tedy rozhodně není, ale chrání to před deštěm a před větrem. Nechceš se kouknout dovnitř?“

„Ne, chtěl bych se s ním sejít tady,“ říkám rychle. Z ohavného vzduchu ve strážnici mě rozbolela hlava. Tady je sice trochu chladno, ale jsme tu na čerstvém vzduchu a to je mnohem lepší.

„Ale jistě, hned ti ho sem přivedu,“ souhlasí Strážný a mizí v boudě.

Zvednu si límec u kabátu, posadím se na lavičku pod jilm, šťourám podpatkem do země a čekám, až přijde stín. Země je tvrdá, sem tam na ní zbývají i trochy zledovatělého sněhu. Jen tam, kam u úpatí zdi nedopadá slunce, zůstává sníh nedotčený, tak jako předtím.

O chvílku později přivádí Strážný můj stín. Strážného nohy v okovaných botách si to rázují přes náměstí mílovými kroky, stín se pomalu šine vzadu. Vůbec nevypadá tak čile, jak se mi snažil namluvit Strážný. Obličej má oproti dřívějšímu trochu přepadlý, oči a vousy mu z něj podivně vystupují.

„Nechám vás teď chvíli o samotě,“ oznámí Strážný. „Máte si toho určitě spoustu co říct. Tak jen si to v klidu řekněte. Zas

tak dlouho vás ovšem pohromadě nenechám. Kdybyste se mi tu ještě třeba spojili, trvalo by věčnost vás zase oddělovat. Nehledě na to, že byste tím vůbec ničemu neprospěli. Jen byste všem přidělali práci. No nemám pravdu?“

Kývám hlavou, že má. Asi to tak doopravdy bude. I kdybychom se zase spojili, jen nás od sebe znovu oddělí. A všecko by se muselo opakovat zase od začátku.

Sledujeme se stínem, jak Strážný zamyká dveře a mizí ve strážnici. Křupání bodců na podrážkách se vzdaluje a nakonec bouchnou těžké dřevěné dveře. Jakmile Strážný zmizí, posadí se stín vedle mě. A začne zrovna tak jako já rýt podpatkem do země. Má na sobě tuhý svetr z hrubé vlny, pracovní kalhoty, k tomu staré pracovní boty, co jsem mu dal já.

„Máš se dobře?“ vyptávám se ho.

„Vůbec se nemám dobře,“ odpovídá stín. „Je mi tu hrozná zima a jídlo nestojí za nic.“

„Strážný ale říkal, že tě denně pustí proběhnout se venku?“

„Proběhnout venku?“ zadívá se na mě stín nevěřičně. „Tak on tomu říká takhle? Každý den mě odsud vleče za Bránu a musím mu pomáhat pálit zvířata. Jejich mršiny nakládáme na káru, vyvezeme je od brány do jabloňových hájů, lejeme na ně olej a pálíme je na popel. Než je spálí, useká jim Strážný ještě hlavy sekáčem. Tu jeho úžasnou sbírku železa jsi přece viděl, ne? Ten chlap to nemá v hlavě v pořádku. Kdyby mohl, tak rozseká na kusy snad celý svět.“

„On je taky jeden z lidí z Města?“

„Ne, on ne. Jeho si tu nejspíš najali. Pálení zvířat si vyloženě užívá. To by nikdo z Města nedokázal. Od začátku zimy už jich spálil hrozně spousty. Dneska ráno se nevzbudily jen asi tři kusy. Za chvíli je máme jít zlikvidovat.“

Stín, docela stejně jako já, chvíli ryje podpatkem ve zmrzlé zemi. Je umrzlá na kámen. Zimní ptactvo s pronikavým křikem vzlétá z větví jilmu.

„Mapu jsem našel,“ říká stín. „Je nakreslená mnohem líp, než jsem čekal, a vysvětlivky jsou vynikající. Přišla jen trochu moc pozdě.“

„Nebyl jsem v pořádku,“ omlouvám se mu.

„To jsem slyšel. Ted' po začátku zimy je ale už vážně dost pozdě. Potřeboval jsem ji dřív. To by bylo všechno mnohem snazší a mohl jsem i dřív vypracovat plán.“

„Plán?“

„Plán útěku z tohoto místa. To je přece jasné, ne? Jaký jiný plán asi? Nebo sis snad myslel, že po tobě chci mapu, abych se tady nenudil?“

Vrtím hlavou. „Já jsem čekal, že mi třeba řekneš, co je tohle zvláštní Město zač. Zůstala ti přece skoro celá moje paměť.“

„To se tedy neplet'“, řekne stín. „Samozřejmě, mám ted' většinu tvé paměti, jenomže mi to k ničemu není. Aby se dala použít, museli bychom se ještě jednou spojit, a to není reálně možné. Už bychom se víckrát nemohli vidět a celý plán by byl v tahu. Takže ted' nad tím, co je tohle Město zač, musím přemýšlet jen já sám.“

„A přišels už na něco?“

„Na něco ano. Ještě ti to ale nemůžu říct. Dokud pořádně nedomyslím detaily, asi bych tě moc nepřesvědčil. Dej mi ještě trochu času. Mám dojem, že když si to ještě trochu promyslím, musí mi do sebe všechno zapadnout. I když už v tu chvíli možná bude pozdě. Od chvíle, co začala zima, už totiž doopravdy ztrácím síly a může se stát, že i když vypracuju plán útěku, už mi na něj nebudou stačit síly. Proto jsem taky chtěl mít mapu dřív, než nastane zima.“

Zadívám se vzhůru do koruny jilmu. Mezi tlustými větvemi je vidět tmavou šed' mračen.

„Odsud se ale nedá utéct“, říkám mu. „Viděls přece mapu, ne? Není odsud žádný východ. Tady je konec světa. Nedá se odsud vrátit zpátky a jít dál není kam.“

„Možná že to konec světa i je, ale nějaká cesta ven tady být musí. Tím jsem si docela jistý. Jako by to stálo napsané na nebi: tady musí být i východ. Ptáci přece Zed' přeletí, ne? A kam potom asi letí? Jednoduchá věc: do světa venku. Za touhle Zdí je docela určitě jiný svět a tyhle hradby brání lidem z Města, aby se tam dostali. Kdyby tam nic nebylo, nemusely by tu přece žádné hradby ani být. A docela jistě odtud musí vést i cesta ven.“

„To se říká: kdoví jestli.“

„Já na ni přijdu a pak spolu utečeme ven. Opravdu nehodlám zdechnout v téhle hnusné díře.“

Po těch slovech se stín odmlčí a znovu ryje podpatkem v zemi.

„Myslím, že už jsem ti říkal úplně na začátku, že je tohle Město divné a zvrácené,“ začne znovu stín. „Jsem o tom přesvědčený i teď. Je to tu nenormální, je to tu zvrhlé. Problém ale je, že je to nepřirozenost a zvrácenost dovedená do dokonalosti. Protože je v tomhle Městě divné a pokřivené úplně všechno, má to pak za výsledek systém, kde do sebe jedno s druhým dokonale zapadá. Všechno je v něm uzavřené. Takhle.“

Stín opíše podpatkem na zemi kruh.

„Ten kruh v sobě propojil všechno bez výjimky. Čím delší dobu v něm proto člověk je a zamýšlí se nad tím, co vidí, tím víc se mu *jejich* způsob začíná zdát správný a jeho vlastní způsob pomýlený. Právě proto, že se zdá, jako by z té uzavřenosti nebylo nikde úniku. Chápeš, co ti chci říct?“

„Až moc dobře. Samotnému mi to tak někdy připadá. Že jsem na rozdíl od Města jen taková slabá, nanicovatá existence plná rozporů.“

„A to je právě největší chyba,“ konstatuje stín a kreslí hned vedle kruhu úplně nesmyslný obrazec. „Pravdu totiž máme my a oni jsou na omylu. My jsme normální, oni ne. Musíš tomu věřit. Věřit, co jen máš síly. Jestli to neuděláš, tak tě Město pohltí, než si toho vůbec všimneš, a to už pak bude pozdě.“

„Jenomže ono je tak hrozně relativní, co je pravda a co omyl, a hlavně, už ani nemám žádnou paměť, abych tyhle dvě věci mohl od sebe odlišit.“

Stín přikyvuje. „Já vím, jaký teď musíš mít ve všem zmatek. Podívej se na to ale takhle. Věříš, že může existovat perpetuum mobile?“

„To je přece nemožnost už z principu.“

„A to je přesně ono. To zdánlivé *bezpečí* a *uzavřenost* tohoto Města je zrovna jako to perpetuum mobile. Z přesně stejného principu jako není žádné perpetuum mobile, nemůže nikde existovat ani žádný dokonalý svět. Tady to ale na pohled dokonalé je. Což znamená jedinou věc: že to celé bude docela jistě mít nějaký zádrhel. Stroj, co navenek sám od sebe

produkuje nepřetržitý pohyb, to může dělat jenom proto, že někde v pozadí, kam nikdo nevidí, využívá nějakou cizí sílu.“

„A tys ji objevil?“

„Ne, aspoň ne prozatím. Jak jsem ti před chvílí řekl, vytvořil jsem si už hypotézu, budu ale ještě muset propracovat detaily. A to ještě nějakou chvíli potrvá.“

„A neřekl bys mi aspoň tu hypotézu? Třeba bych ti pak ohledně detailů mohl vypomoci.“

Stín vytáhne ruce z kapes u kalhot, dýchá si na ně, aby se mu zahřály a pak si je tře o sebe.

„Ne, radši ti to nepovím. Já třeba nejsem v pořádku po těle, ale ty jsi na tom špatně po duševní stránce.“

Nejdřív ze všeho se musíš uzdravit, tak rychle, jak to jenom jde. Když to neuděláš, je s námi oběma konec ještě dřív, než se vůbec pokusíme utéct. Přemýšlet proto budu já a ty musíš udělat všecko, co se dá, aby ses zachránil. To je teď ze všeho nejdůležitější.“

„Je fakt, že mám teď ve všem zmatek,“ přiznávám, pohled upřený na kruh vyrytý do země. „V tom máš úplnou pravdu. A vůbec nevím, co si mám vlastně vybrat. Už ani netuším, kdo jsem vlastně býval dřív. Jakou sílu taky může mít duše, které se ztrácí z dohledu vlastní já? A to ještě ke všemu v Městě, co má takovou sílu a uznává tak pevné hodnoty, jako to naše? Od chvíle, co přišla zima, už ve svou duši věřím pořád míň a míň, víš?“

„To přece není pravda,“ říká mi stín. „Tvoje já se ti neztrácí. Jen před tebou šikovně ukryli tvé vlastní vzpomínky. Proto si taky připadáš tak zmateně. To ale vůbec neznamená, že mají pravdu a ty se pleteš. I když jsi přišel o své vzpomínky, tvá duše dál sleduje svůj směr. Duše má své vlastní principy, podle kterých jedná. A právě to je tvé já. Musíš důvěřovat vlastním silám. Nebo se dostaneš do vleku cizích a skončíš, ani sám nebudeš vědět kde.“

„Udělám, co budu moci,“ slibuju.

Stín přikývne a chvíli pozoruje zatažené nebe, vzápětí ale zavře oči, jako by se nad něčím zamyslel.

„Vždycky když si nevím rady, pozoruju ptáky,“ řekne pak. „Když se na ně podívám, jsem si úplně jistý, že se nepletu. Na ptáky je totiž ta zdánlivá dokonalost Města krátká. Zdi, brány,

troubení na roh, nic z toho se jich netýká. Až nebudeš vědět kudy kam, jen si je dobře prohlédni.“

Slyším, jak mě od vchodu do klece volá Strážný. Čas povolené návštěvy vypršel.

„Nějaký čas teď za mnou vůbec nechod“, pošeptá mi stín. „Až bude třeba, zařídím, aby tě ke mně pustil. Strážný je hrozný nedůvěřivec, a kdybychom se vídali často, ještě by si mohl něco domyslet, začít si na nás dávat pozor a to by nám všechno jen zkomplikovalo. Jestli se bude ptát, dělej, že jsme si toho neměli moc co říct. Rozuměls?“

„Dokonale“, přikývnu.

„Tak co?“ vyptává se Strážný, když se vracíme na strážnici. „Jsi rád, že ses zas mohl vidět se svým stínem?“

„Já vám ani nevím“, vrtím odmítavě hlavou. „No jestli já si to hned nemyslel“, pronese spokojeně Strážný.

25. Jídlo, továrna na slony, past

Šplhat po laně bylo mnohem a mnohem příjemnější než se plahočit po kamenných stupních. Každých třicet centimetrů spolehlivý uzel, samotné lano tlusté tak, že člověku akorát padlo do ruky. Svíral jsem ho oběma rukama, mírně komíhal tělem dopředu dozadu a nabíral tak švih, a takovým způsobem se krok za krokem posunoval vzhůru. Jak v nějaké filmové scéně na visuté hrazdě. I když opravdická visutá hrazda nemá pochopitelně na lanech žádné uzly. Na takové visuté hrazdě byste totiž sotva sklízeli aplaus, který by za něco stál.

Občas jsem se podíval nahoru, ale protože světlo mířilo pořád na mě, oslňovalo mě tak, že jsem nedokázal odhadnout vzdálenost. Asi si o mě dívka dělala starost, a proto radši shora sledovala celý můj výstup. V ráně na břicho mě pořád ještě s každým úderem srdce tupě bodlo. Taky mě samozřejmě bolela hlava, kterou jsem si při pádu narazil. Ne natolik, aby mi to překáželo při šplhání, ale bolest to byla neoddiskutovatelná.

Jak se přibližoval vrchol, začala lampa v dívčině ruce osvětlovat čím dál víc mě i moje okolí. Byla to však tak trochu medvědí služba. Byl jsem už tak zvyklý na šplh v dokonalé tmě, že mě světlo kolem naopak vyvádělo z míry, a několikrát mi málem podklouzla noha. Nesvedl jsem totiž pořádně odhadovat vzdálenosti mezi osvětlenými a zastíněnými místy. Místa, kam dopadalo světlo, se zdála být mnohem vystouplejší, než ve skutečnosti byla, místa ve tmě mi zas připadala o mnoho víc propadlá. A reflektor mě navíc oslňoval. Lidské tělo se opravdu rychle přizpůsobuje nejrozumnějším prostředím. Už mi nepřípadalo vůbec tak zvláštní, nakolik dokázali pokoutníci přizpůsobit své tělesné funkce tmě od chvíle, co kdysi dávno sestoupili do podzemí.

Po šedesáti nebo sedmdesáti uzlech jsem se konečně dostal někam, kde to vypadalo jako na vrcholu. Zaklesl jsem obě ruce za okraj skály a vyplazil se po ní nahoru jako plavec, co se zdvihá na kraj bazénu. Po dlouhém ručkování jsem už neměl v rukou skoro žádnou sílu, a tak mi ten úkon trval hrozně dlouho. Cítil jsem se, jako bych uplavál kraulem kilometr nebo dva. Chytila mě proto radši za opasek a pomohla mi vylézt.

„Tohle bylo vážně o fous,“ poznamenala dívka. „O čtyři nebo pět minut později, a bylo nadobro po nás.“

„No potěš,“ řekl jsem, zatímco jsem ležel natažený na rovné skále a zhluboka oddychoval. „Kam až vystoupala voda?“

Položila reflektor na zem a pomalu si přitáhla lano. Jen co ho vytáhla nějakých třicet uzlů, předala mi ho do ruky. Bylo úplně mokré. Voda vystoupala doopravdy pořádně. Přesně jak řekla, dorazit k němu jen o čtyři pět minut později, nemuselo to dobře dopadnout.

„Mimochodem, našla jste už dědečka?“ zajímal jsem se.

„No samozřejmě,“ ujistila mě. „Je támhle vzadu uvnitř oltáře. Má ale vymknutou nohu. Jak utíkal, šlápl někam do prohlubně.“

„A to se s vymknutou nohou dokázal dostat až sem?“

„No jistěže. Můj děda něco vydrží, víte? My totiž máme výdrž v rodině.“

„Už to tak vypadá,“ přitakal jsem. Sám se taky nepovažuji zrovna za padavku, těmhle dvěma jsem se ale vůbec nemohl rovnat.

„Tak pojďme. Děda nás čeká. A vám toho chce opravdu hodně říct.“

„To já jemu taky,“ odušil jsem zamyšleně.

Ještě jednou jsem si hodil ruksak na záda a vydal se za ní směrem k oltáři. Spíš než kdovíjaký oltář to vlastně byla jen kulatá díra do skály. Za ní se otvírala jakási veliká místnost a v jejím výklenku stála propanbutanová bomba s plynovou lampou, jejíž světlo prozařovalo okolí bledým žlutým světlem. Nepravidelný skalní povrch vrhal v tom světle nespočetné, prapodivně tvarované stíny. Vedle lampy seděl profesor zabalený do přikrývky. Tvář mu zpoloviny krylo temné přitímí. Jeho oči se ve světle lampy zdály být úplně zapadlé, ve skutečnosti ale přímo kypěly zdravím.

„Už jsem o vás málem začínal mít obavy,“ pravil mi radostně na přivítanou. „I já samozřejmě počítal se stoupající vodou, ale nedělal jsem si s ní původně takovou starost, poněvadž jsem si myslel, že se uvidíme o něco dřív.“

„Já zabloudila ve městě, dědečku,“ pravila jeho tlustá vnučka. „Takže mi zabralo o celý den víc, než jsem tohohle pána našla.“

„To nic, to nic. To už je teď docela jedno,“ pravil profesor. „Teď už nějaký uplynulý nebo neuplynulý čas na ničem nic nezmění.“

„A co by jako jinak měl na čem měnit?“ otázal jsem se.

„Víte co, nechme tuhle složitou otázku na později a raději se nejprve posaďte sem, ano? Nejdřív ze všeho odstraníme ty pijavice, co máte za krkem. Kdybychom je nechali tak, ještě vám zůstanou stopy po kousancích.“

Usadil jsem se kus od profesora na zem. Vnučka se posadila vedle mě, vytáhla z kapsy sirky, škrtlá, a ohněm mi z krku odstranila párek vypasených pijavic. Byly nacucané jak korkové zátky od vína. Při přiložení sirky plamínek vlhce zasyčel. Na zemi se ty potvory ještě chvilku svíjely, brzo ale skončily rozšlapané podrážkami dívčích běžeckých bot. Kůže na krku mi pak zůstala bolavě ztuhlá jako po spálenině. Když jsem nahnul krk doleva jak nejvíc šlo, měl jsem dojem, že mi snad pokožka praskne jako přezrálé rajče. Ještě tak týden podobného života, a je ze mě namouduši chodící vzorník všech možných i nemožných jizev. Jen mě natisknout v živých barvách na obrazové tabule a rozeslat do lékáren jako jeden z těch osvětových plakátů na příznaky dermatomykóz a podobných věcí. Řezná rána na břicho, boule na hlavě, modřiny po pijavicích – a neměli bychom vlastně zapomínat ani na mé problémy s erekcí. Ty mají pochopitelně zvlášť velkou závažnost.

„Nemáte s sebou náhodou něco k snědku, prosím vás?“ otázal se mě profesor. „Já měl bohužel tak napilno, že jsem si ani nestačil vzít pořádné zásoby, a od včerejška jsem měl k jídlu jenom čokoládu.“

Otevřel jsem ruksak a vytáhl několik konzerv, chleba a láhev s vodou a spolu s otvírákem to předal profesorovi. Ten se nejdřív s požitkem napil z lahve, pak jednu po druhé

prozkoumal etikety plechovek, jako když zjišťujete u vína ročník. Nato si otevřel jeden broskvový kompot a jedno hovězí.

„Co kdybyste si také něco dali?“ otázal se nás profesor. Řekli jsme oba svorně, že si nedáme. Na tomhle místě a v tuhle chvíli jsme jaksi neměli chuť.

Profesor utrl kus chleba, naložil na něj kopec hovězího a s opravdovým gustem začal žvýkat. Pak spořádal několik broskví, načež přiložil plechovku k ústům a vysrkal ještě šťávu. Já mezitím vytáhl svou kapesní láhev whisky a upil dva tři doušky. Trochu mi to po těle ulevilo od nejrůznějších bolestí. Ne, že by jich snad nějak ubylo, alkohol mi ale trochu otupil nervy a bolest mi náraz připadala jako tvor, co si žije svůj vlastní život, a mě samého se bezprostředně netýká.

„Tohle mě tedy vážně postavilo na nohy,“ pravil mi vděčně profesor. „Obvykle tu mívám pro případ krize nachystáno zásob tak na dva nebo tři dny, tentokrát jsem ovšem zrovna zanedbal jejich doplnění. To je tedy ostuda. Jak si člověk jednou zvykne na snadný život, rázem přestane být ostražitý. Je to pro mě ovšem vynikající poučení. Dokud ještě slunce svítí, hled' svůj deštník vyspravit, praví trefně staré pořekadlo.“

Profesor se tomu na okamžik sám zasmál svým obvyklým *uo-cho-cho*.

„Tím bychom tedy měli jídlo odbyté,“ pravil jsem. „Předjeme proto radši rychle k věci. Nejdřív bych vás chtěl poprosit, jestli byste mi teď všechno neodvyprávěl pěkně od začátku. O co se vám to vůbec jednalo, co jste prováděl, jaké to bude mít následky a co mám teď vlastně dělat já – prostě úplně všechno.“

„To ale, myslím, bude dosti odborná rozprava, víte?“ pravil pochybovačně profesor.

„Odborné pasáže mi prostě nějak přeberte a zjednodušte, buďte tak hodný. Úplně mi stačí znát hrubé obrysy a jednotlivé konkrétní postupy.“

„Obávám se ale, že pokud vám řeknu úplně všechno, dost možná se na mne rozhněváte a...“

„Já se na vás zlobit nebudu,“ ubezpečil jsem ho. Na něco takového už bylo stejně pozdě.

„Ze všeho nejdříve se vám musím velmi omluvit,“ pravil profesor. „I když to třeba bylo pro účely výzkumu, podvedl

jsem vás a zneužil, a ještě následně přivedl do nynější bezvýchodné situace. Ani nevíte, jak velice mne to mrzí. Neříkám to jen tak do větru, skutečně se vám z celé duše omlouvám. Byl bych však rád, kdybyste pochopil, že výzkum, který jsem prováděl, byl výzkumem takřka bezprecedentní důležitosti a hodnoty. Pokud jsou vědci postaveni před zdroj poznání, často si pak bohužel přestávají čehokoli ostatního všímat. Což ovšem také na druhou stranu umožňuje vědě procházet nepřetržitým vývojem a pokrokem. Věda totiž, poněkud extrémně řečeno, vzrůstá právě svou ryzostí... mimochodem, četl jste Platóna?“

„Skoro vůbec,“ přiznal jsem se. „Ale prosím vás, přejděte radši k důležitým věcem, ano? O ryzosti cílů vědeckého zkoumání jsem se toho myslím už dozvěděl dost.“

„Odpusťte, odpusťte, měl jsem jen na mysli, že právě vinou takovýchto ryze vědeckých aktivit je velmi často ublíženo až příliš mnoha lidem. Jde o naprosto stejnou situaci, jako když v některých případech zasáhnou člověku do života ryze přírodní úkazy. Sopečné erupce zasypávají města, velká voda odnáší lidi, zemětřesení smetou z povrchu zemského, co se jenom dá – máme-li v takovém případě říci, zda jde o úkazy zlé...“

„Dědečku,“ skočila mu najednou do řeči jeho tlustá vnučka. „Jestli si v tom vysvětlování trochu nepospíšíš, nestihneme to!“

„Přesně tak, děvenko, přesně tak,“ pravil profesor, uchopil ji za ruku a poplácal, jen to zapleskalo. „Mimochodem, é – odkud ale mám vlastně začít? Nic mi nedělá větší potíže, než pomalu a popořadě rozebírat nějakou situaci, co bych vám tedy měl vlastně povědět?“

„Dával jste mi třeba nějaká data k přeshufflování, ne? Co jste tím sledoval?“

„To bychom se ale museli ve vyprávění vrátit takové tři roky nazpátek.“

„Tak se beze všeho vraťte,“ ujistil jsem ho.

„Pracoval jsem tehdy v laboratořích Systému. Nikoliv však jako běžný zaměstnanec, ale coby privátní detašovaná síla. Měl jsem pod sebou čtyř nebo pětičlenný tým, poskytli mi špičkové vybavení, finančních prostředků jsem měl k dispozici, kolik se mi zamlulo. O ty mi pravda až tolik nešlo, jsem však jednou takový, že naprosto nesnáším, mám-li pracovat podle něčích

příkazů, a navíc, Systém mě zásoboval tak bohatým pokusným materiálem k bádání, že bych se k takovému jinde nedostal, a možnost dovést výzkum ke hmatatelným výsledkům pro mě byla prostě neodolatelně přitažlivá.

Systém se v té době nacházel v dosti kritické situaci. Ať totiž vyvíjel k ochraně informací jakkoli sofistikované systémy míchání dat, kódmani se mu do nich naprosto vždycky dokázali nabourat. Čím komplikovanější způsoby vyvíjel, tím komplikovanější metody vyvíjeli i kódmani k jejich rozšifrování, a to se opakovalo pořád dokola. Bylo to dočista jako takové ty závody ve stavění plotů. Jedna rodina si postaví tak a tak vysoký plot a sousedi, aby si nezahladili, musí mít ještě vyšší. A tak to jde dál, až je plot nakonec tak vysoký, že je k nepotřebě. Jenomže ani jedna ze stran už nemůže couvnout. Kdyby to udělala, prohraje. Což ji zároveň připraví i o smysl její existence. A tak se Systém rozhodl, že vyvine metodu kódování postavenou na úplně odlišných principech, jednoduchou a nerozluštitelnou. A přizval mě do hry jakožto vedoucího týmu, pověřeného tímto vývojem.

Mým výběrem se trefili dokonale do černého. Tehdy – platí to pochopitelně i dnes – jsem byl na poli neurofyziologie nejschopnějším a nejnaděšenějším vědcem. Jelikož jsem se nijak nehrnul do publikování statí, účasti na konferencích a podobných dalších stupidit, v akademických kruzích mne pochopitelně naprosto ignorovali, co do znalostí o fungování mozku se mi ovšem nemohl nikdo rovnat. A to Systém věděl. A přesně proto si mě také vybral. Nechtěli nic jiného než naprosto převratný koncept. Žádné rozpracování a sofistikaci stávajících systémů, ale zásadní, drastický zlom. Což jim ovšem žádný z těch chudáků, kteří se od rána do večera pinoží někde na univerzitě v laboratoři, zavalení sepisováním nanicovatých reportů a s plnou hlavou starostí, jak vyjít s příjmem, nemohl v životě poskytnout. Opravdový kreativní vědec musí být vždycky svobodný člověk.“

„Vy jste ale o svou svobodu vstupem do Systému přišel, ne?“ zajímal jsem se.

„Tak to opravdu dopadlo,“ přikývl profesor. „Naprosto tak, jak říkáte. Také mne to teď samotného náležitě mrzí. Ne, že bych si to nějak zvlášť vyčítal, ale v hlavě mi to leží. Jenomže, i

když to samozřejmě není žádná omluva, přímo jsem tehdy prahnul po příležitosti uplatnit své teorie v praxi. Tou dobou jsem je už měl všechny přesně formulované v hlavě, scházel jen způsob, jak je reálně ověřit. To je odjakživa slabé místo všech neurofyziologických výzkumů, jelikož při nich na rozdíl od ostatních odvětví fyziologie nevystačíte jen s pokusy na zvířatech. Z toho důvodu, že ani mozek opice nedisponuje tak složitými funkcemi, aby mohly skýtat paralelu například k fungování hlubin lidské psýchy či paměti.“

„Takže vy jste si prostě,“ vpadl jsem mu do řeči, „vy jste si prostě udělal pokusné králíky z nás.“

„Hlavně žádné ukvapené závěry, prosím vás. Nejprve mi dovoluete vysvětlit vám v principu svou teorii. Ohledně kódů a šifer existuje jedno známé obecné tvrzení. Zní: *Není nerozluštitelných kódů*. To je tedy naprostá pravda. Z toho důvodu, že jakýkoli kód je vždycky založený na určitých principech. A ať jde o principy sebekomplikovanější a sebesofistikovanější, v konečném důsledku jsou to stejně pouze jakési společné mentální faktory, pochopitelné mnoha a mnoha lidem. Jakmile zjistíme, jak fungují, rozlušíme i kód. Dokonce i nejspolehlivější ze všech kódů, takzvaný systém *book to book* – čili způsob, kde mají obě strany stejné vydání téže knihy a zadávají slova pomocí čísel stránek a řádků – přestává fungovat, jakmile se dopátráme příslušné knihy. A navíc musí člověk mít tu knihu neustále po ruce. To je neúměrně velké riziko.

A proto jsem uvažoval jinak. Je jen jediný dokonalý způsob, jak něco zakódovat. A ten zní: je nutno informace přeskupit podle systému, kterému nerozumí absolutně nikdo. To jest, zamíchat daty tím, že je proženeme dokonalou černou skříňkou, a takto zpracovaná je pak použitím stejné černé skříňky zas převádět nazpátek. Co je přitom obsahem skříňky, natožpak, jak ten obsah vlastně funguje, přitom nebude vědět ani sám její vlastník. To znamená – používat ji může, ale o ní samotné neví vůbec nic. A pokud nic nebude tušit ani samotný držitel skříňky, nemůže se už informací nikdo zmocnit, a to ani násilím. Dokonalé, že?“

„A tou černou skříňkou má, jinými slovy, být asi lidské podvědomí, co?“

„Ano ano, přesně tak. Dovolte, abych to objasnil ještě o trochu víc. Každý člověk jedná podle svých vlastních, osobních principů. Ani dva lidé nejsou stejní. Jinak řečeno, máme tu co dělat s problémem lidské identity. Co je identita? Originální systém myšlení a poznávání, plynoucí ze souhrnu zkušeností a vzpomínek, které každý jednotlivec v minulosti učinil. Obecně řečeno, individuální duše každého z nás. Ani dva lidé nejsou po duševní stránce stejní. Lidé však o systému, jakým myslí, nevědí téměř nic. Výjimkou nejsem ani já nebo vy. To, co z něj doopravdy známe – nebo spíš co se domníváme znát – představuje sotva jednu patnáctinu či desetinu z jeho celkového objemu. Nic než pouhou špičku ledovce. Stačí kupříkladu tato jednoduchá otázka. Jste člověk kurážný, nebo bázlivý?“

„To vážně nevím,“ pravil jsem upřímně. „Někdy odvahu mám, jindy zase ne. Nedá se to jednoduše vystihnout.“

„A právě tak tomu je i s našimi osobními systémy myšlení. Ani ony nejdou jednoduše vystihnout. Který z obou polů odvahy a zbabělosti si nakonec vyberete, se totiž rozhodujete docela přirozeně téměř ve zlomku vteřiny podle okolností a cíle, který máte před sebou. Tak podrobný program v sobě totiž máte. O tom, jak je napsán a co v něm stojí, však netušíte téměř nic. Protože to taky není nutné. I bez takové znalosti můžete v plné míře fungovat jako vy sám. A to je přesně podstata každé černé skříňky. Jinými slovy, v hlavě každého z nás je zakopán jakýsi ohromný sloní hřbitov, kam lidská noha dosud nevšlula. Vedle vesmírných dálav je to snad poslední *terra incognita*, jakou lidský rod ještě zná.

A vlastně ani výraz sloní hřbitov není docela přesný. Ono se totiž nejedná o žádný sklad mrtvých vzpomínek. Možná bude přesnější mluvit spíš o *sloní továrně*. Střípky vašich vzpomínek a toho, co jste si kdy uvědomil, jsou v ní pečlivě tříděny, vytríděné složitě sestavovány do řad a ty potom neméně složitě do svazků, které právě vytvářejí systém. Je to skutečně v pravém slova smyslu továrna. Opravdu se v ní totiž vyrábí. Ředitelem jste samozřejmě vy sám, ale bohužel, nikdy se do ní nebudete moci jít podívat. Právě jako v Alenčině říši divů, *Wonderlandu*, byste potřeboval kouzelný přípravek, abyste se tam dostal. Ten příběh se Lewisi Carrollovi ale skutečně znamenitě podařil!“

„A vzorce našeho chování jsou pak určovány instrukcemi, vycházejícími z té továrny, ne?“

„Přesně tak,“ pravil stařík. „Jinými slovy...“

„Počkejte moment,“ zarazil jsem ho. „Měl bych ještě jeden dotaz.“

„Ale jistě, jen se ptejte.“

„V principu je mi to jasné. Jenomže, nějaké vzorce chování přece nemůžou rozhodovat úplně o všem, co pak v reálném světě na povrchu doopravdy uděláme. Třeba jestli, když ráno vstanu, si dám k pečivu k snídani mléko, nebo kávu, nebo čaj – to přece dělám podle nálady.“

„Naprosto správně,“ pravil profesor a hluboce přikývl. „Druhým problémem, na který nutně narážíme, je skutečně fakt, že se lidské podvědomí neustále mění. Pokud si mohu dovolit přirovnání, je to, jako by člověk dennodenně vydával encyklopedii v novém revidovaném vydání. A k tomu, abychom mohli myšlenkový systém člověka ustálit, musíme vyřešit obě tyto potíže.“

„Potíže?“ vyhrkl jsem. „Kde je v tomhle, co mi popisujete, jaká potíže? To jsou přece naprosto přirozené stránky lidského chování?“

„No tak, no tak,“ pravil chláholivě profesor. „Pokud tyhle dvě otázky pečlivě prozkoumáme, dostaneme se až k problémům přímo teologického rázu. Přesněji řečeno, k determinismu a podobným záležitostem. K otázce, jestli je lidské chování od počátku předem určené bohem či bohy, anebo jestli je naopak úplně spontánní. Věda od počátku moderní doby dále se pochopitelně vyvíjela s důrazem kladeným především na fyziologickou spontaneitu člověka. Jenomže, jakmile se začneme ptát, cože to ona spontaneita vlastně je, zjistíme, že nám nikdo nedovede dát uspokojivou odpověď. Nikdo totiž nezná přesná tajemství oné továrny na slony, kterou máme ve svém nitru. Freud, Jung a jiní o nich sice vydedukovali řadu teorií, ty však ani v tom nejlepším případě neznamenají více, než že byla vynalezena odborná terminologie, kterou lze použít k jejich popisu. Což je pohodlné, ale lidskou spontaneitu nám to bohužel už vymezit nedokázalo. Jen se tím, z mého pohledu viděno, poskytl psychologii až scholastický nádech.“

Starý pán se na okamžik opět rozesmál svým *uo-cho-cho*. Já i vnučka jsme čekali, až ho to přejde.

„Já jsem, abych tak řekl, realisticky uvažující člověk,“ pokračoval pak profesor. „Pokud si mohu dovolit staré pořekadlo: co jest císařovo, císaři, a co Božího, Bohu. Metafyzika a podobné věci jsou pro mne jen pouhé sémiotické tlachy. Než začneme utíkat mimo realitu k podobným záležitostem, máme před sebou ještě velikánskou hromadu úkolů přímo v našem omezeném prostoru. Například právě problém naší černé skříňky. Pochopitelně, že jsem ji mohl nechat, jak je, a vůbec se v ní nešourat. A její neproniknutelnosti prostě využívat tak, jak se nám nabízí. Jenomže,“ pravil profesor a zvedl významně prst, „jenomže, abych toho využití byl schopen, musel jsem si poradit s oběma problémy, o kterých jsem už mluvil. Prvním z nich je nahodilost aktů na povrchové úrovni vědomí, dalším jsou změny, co nastávají v černé skřínce, když do ní přibudou nové zkušenosti. Tyto problémy se v žádném případě nedají vyřešit jednoduchou cestou. A to z toho důvodu, že, právě jak jste to před chvílí formuloval, jde o činnost pro člověka zcela přirozenou. Dokud je naživu, činí člověk nejružnější zkušenosti a ty pak minutu od minuty a vteřinu od vteřiny ukládá do sebe. Chtít po něm, aby toho nechal, je totéž, jako chtít po něm, aby zemřel.“

A právě tehdy jsem vyslovil jednu hypotézu. Co takhle například zafixovat černou skříňku ve stavu, v němž se člověk nachází v určitém okamžiku? Pokud ji pak bude chtít změnit, klidně může. Kromě ní tu ovšem stále bude ukotvený stav černé skříňky v tom daném okamžiku a ten bude možno kdykoliv vyvolat. Jako jakýsi zmrazený moment času.“

„No počkat,“ přerušil jsem ho. „To by pak v sobě člověk ale měl hned dva různé systémy myšlení, ne?“

„Přesně tak, přesně tak,“ pravil stařík. „Zrovna tak, jak to říkáte. Chápete opravdu rychle, vidím, že jsem se ve vás nezmýlil. Trefil jste to dokonale. Myšlenkový systém A zůstává stále zachován. No, a ta druhá fáze se zatím neustále mění: A‘ A“, A“, A“, ... „Jako byste měl v pravé kapse u kalhot hodinky, které se zastavily, a v levé hodinky, které jdou. Vy pak podle

potřeby můžete kdykoli vytáhnout kterékoli z nich. Čímž bychom měli jeden z problémů vyřešený.

Na stejném principu pak můžeme vyřešit i druhý z problémů. Stačí, když odstraníme možnost volby myšlenkového systému A na úrovni povrchového vědomí. Rozumíte, co chci říci, ne?“

Odpověděl jsem, že nerozumím.

„Jinými slovy, když v něm z vědomí obrousíme povrchové vrstvy, jako když vám dentista obrušuje zubní sklovinu. A ponecháme v něm jen naprosto nezbytné, ústřední faktory neboli takzvané jádro vědomí. Po takovém kroku už na něm nebudou vznikat žádné odchylky, které by stály za řeč. A pak celý ten systém s obroušeným povrchem zmrazíme a potopíme na dno studně. Jen to tak žbluňkne. To je celý princip shufflingové metody. A taková byla zhruba teorie, jak jsem si ji pro sebe formuloval, ještě než jsem vstoupil do Systému.“

„To znamená, že je třeba provést operaci na mozk?“

„Operace mozku je nevyhnutelná,“ pravil profesor. „Možná, že jí postupně přestane být třeba, až výzkumy víc pokročí. Snad potom půjde příslušný stav navodit i vnější manipulací, třeba nějakým druhem hypnózy. V současném stadiu jsme ovšem ještě tak daleko nepokročili. Nezbyvá proto než stimulovat mozek elektřinou. Uměle v něm ovlivňovat bioelektrickou aktivitu. To zase není nic tak neobvyklého. Jen jsme trochu upravili některé stávající stereotaktické zákroky, prováděné například pacientům s Parkinsonovou chorobou. Při těch dochází k regulaci elektrického impulzu mozkových struktur... Ale takové odborné záležitosti mohu nejspíš přeskočit, že?“

„Přeskočte je,“ souhlasil jsem. „Řekněte mi jenom to hlavní.“

„Jednoduše řečeno, nainstalovali jsme na lidské mozkové rytmy přepínač. Jakousi rozdvojku na mozku. Se zabudovanou elektrodou a miniaturní baterií. Přepínač, co na daný signál udělá cvaky cvak a přehodí obvod.“

„To chcete jako říct, že mám teď v hlavě zabudovanou nějakou baterii a elektrody?“

„No samozřejmě.“

„Jděte do háje,“ neudržel jsem se už.

„Kdepak, nejde o nic tak hrozného ani zvláštního, jak si možná myslíte. Veliká je jen asi jako hrášek a to byste se divil, kolik lidí s něčím podobným chodí po světě. Ještě musím dodat, že obvod, na němž je zakonzervovaný původní myšlenkový systém, čili ty pomyslné zastavené hodinky, je obvod uzavřený. Když se do něj přepnete, je vyloučeno, abyste si jakýmkoli způsobem uvědomoval tok svých myšlenek. Jinými slovy, nemáte během té doby nejmenší tušení, na co myslíte a co děláte. Kdyby tomu tak nebylo, hrozilo by, že ten systém budete měnit.“

„Tohle všechno ale přece zároveň působí problémy, jelikož to čisté jádro vědomí občas vyzařuje ven, ne? Aspoň mi to tak po operaci tvrdil člověk z vašeho štábu. Že prý takové vyzařování může mít na lidský mozek razantní vliv.“

„A měl pravdu. To se taky stává. V tomhle bodě jsme ale neměli na věc ustálený názor. V té době to byl jen jeden z dohadů. Nic, co by bylo prokázáno, jen jedna z možných eventualit, abych tak řekl.“

Vy jste na mne před chvílí zahlížel kvůli pokusům na lidech – mám-li přiznat pravdu, skutečně jsme jich pár provedli. Nemohli jsme si totiž dovolit vystavovat hned zpočátku nebezpečí tak cenné lidské zdroje, jako jste vy kalkulátoři. Systém pro nás proto vyhledal asi deset jiných příhodných kandidátů, my na nich provedli operaci a čekali na výsledek.“

„Co to bylo za lidi?“

„To nám nikdo neřekl. Věděli jsme jen, že jde o deset mladých, zdravých mužů. Žádný z nich neměl záznam o duševní chorobě a všichni měli IQ vyšší než 120 – tak zněly podmínky. Co k nám takhle přivedli za lidi a jakým způsobem je rekrutovali, to už jsme se nedozvěděli. Výsledky byly jakž takž ucházející. Přepínač spolehlivě fungoval sedmi lidem z deseti. U tří ostatních se přepnutí nezdařilo vůbec a buď u nich převážil jejich stávající mentální systém, nebo jim naopak vypukl ve vědomí chaos. U sedmi lidí se však experiment zdařil.“

„Co pak bylo s těmi, u kterých nastal chaos?“

„Samozřejmě, že jsme je vrátili zpět do normálu. Bez jakýchkoli následků. Zbýlých sedm pak pokračovalo výcvikem a mezitím začaly být zřejmé některé problémy. Jedny byly

technického rázu, další byly přímo na straně pokusných osob. Zaprvé, docházelo k chybné identifikaci vyvolávacího signálu. Nejprve jsme do něj jen zadali kód pěti náhodných čísel, ale bůhvíproč se pak stávalo, že se nám pár subjektů přepnulo, když ucítilo vůni hroznového džusu. Přišlo se na to, když ho jednou dostali u oběda.“

Tlustá dívka vedle mne se zahihňala. Mně se to naopak nezdálo vtipné ani trochu. Poté, co jsem sám prodělal shufflingový zákrok, mě některé vůně začaly obtěžovat, že to bylo k nevydržení. Jakmile jsem třeba ucítil její melounový parfém, připadalo mi najednou, že něco v duchu slyším. Jestli se člověku přepíná hlava na jiný okruh pokaždé, když něco ucítí, musí to být peklo.

„Vyřešili jsme to nakonec tak, že jsme mezi čísla signálu zakomponovali i zvukové vlny. Reakce vyvolávaná jistými čichovými vjemy byla totiž velmi podobná reakci na samotný vyvolávací signál. A dalším problémem byl fakt, že se u některých lidí nepodařilo původní systém myšlení vůbec spustit, ani když se přepínač samotný přepnul, jak měl. Podle výsledků nejrozumnějších provedených testů jsme nakonec pochopili, že problém spočíval už v samotných systémech myšlení těchto pokusných osob. Jádro jejich vědomí bylo totiž už od počátku nenapravitelně labilní a slabé. Neměli zdravotní problémy, ani to nebyli žádní hlupáci, neměli však téměř žádnou psychologickou identitu. A pak byli i takoví, co naopak nedokázali zvládnout sami sebe. Identity samotné měli na rozdávání, nevískli jí však žádný řád, a tak jim k ničemu nebyla. Jinými slovy, ukázalo se, že jen operace samotná ještě nikoho k *shufflingu* neuzpůsobí, ale že pro něj člověk navíc buď má, nebo nemá předpoklady. Až nám nakonec zbyli všeho všudy tři adepti. Ti se všichni dokázali přepnout na přesný vyvolávací signál stanovený pro přepínač a s pomocí svého zmrazeného původního myšlenkového systému efektivně a stabilně fungovat. Poté, co jsme je pak po dobu jednoho měsíce ještě podrobili mnoha pokusům přímo za chodu, jsme nakonec celou akci odstartovali naostro.“

„A až tehdy jsme prošli shufflovacím zákrokem i my, že?“

„Přesně tak. Pomocí testů a pohovorů jsme nakonec z bezmála pěti stovek kalkulátorů vybrali šestadvacet mužů

jednak psychicky nezávislých, zároveň však také schopných ovládat své jednání i emoce, zdravých a bez záznamu o duševní chorobě. To nám tedy dalo doopravdy zabrat. Samotné testy a pohovory totiž neodhalí úplně všechno. O jednom každém z těch šestadvaceti nám pak Systém vypracoval detailní dokumentaci. Dětství, školní výsledky, rodina, pohlavní život, množství konzumovaného alkoholu... na cokoliv si vzpomenete. Posvětili si na vás tak důkladně, že se to hned tak nevidí. I já vás teď proto znám tak dobře, jako pak už jen svoji vnučku.“

„Mně jenom není jasná jedna věc,“ ozval jsem se. „Podle toho, co jsem slyšel, prý byla všechna naše jádra vědomí, čili ty vaše černé skříňky, uložena v knihovně Systému. Jak je tohle možné?“

„Protože jsme si vaše systémy myšlení do detailu zaznamenali. A vyrobili jejich simulace a ty si pak rozhodli uschovat jako jakousi centrální banku. Kdybychom to neudělali, byli bychom v případě, že by se s vámi něco stalo, nadobro v koncích. Šlo o jistou pojistku.“

„To ty simulace byly tak dokonalé?“

„Dokonalé samozřejmě nebyly, ale protože účinné odstranění svrchních vrstev podstatně zjednodušilo záznam, z funkčního hlediska se dokonalosti velmi blížily. Detailněji řečeno, byly to simulace tvořené třemi druhy rovinných souřadnic a holografických záznamů. Dřívější počítače nebyly samozřejmě něčeho takového vůbec schopny, ale současná generace už obsahuje dostatek funkcí pracujících podobně jako naše imaginární továrna na slony, a je proto kompatibilní i se složitými strukturami lidského vědomí. Jde tu jinými slovy o problém fixnosti zobrazení, jenže to by bylo opět na delší povídání, do kterého se nebudeme pouštět. Řečeno úplně jednoduše a srozumitelně, byla metoda záznamu následující. Nejprve se do počítače zadá co možná největší množství vzorců elektrických impulsů vašeho vědomí. Mezi těmi jsou případ od případu nepatrné odchylky. Střípky, montované na linkách továrny, si totiž občas prohodí místa a to samé se stává i s řadami ve svazcích. Některé z těch změn nejsou pro měření podstatné, jiné ano. To vyhodnocuje počítač. Nepodstatné změny jsou pak odstraněny, důležité naopak zachovány jako

základní vzorce. A to se pak opakuje znovu a znovu a znovu, po milionech. Jako byste vrstvil přes sebe vrstvy plastické fólie. A pak, když se přesvědčíte, že už se nevyskytly žádné další odchylky, uložíte si ty vzorce jako černou skříňku.“

„Čili jste vlastně získal něco jako můj druhý mozek?“

„Ne. Ten se ničím nahradit nedá. Jen jsem si tak zafixoval systém vašeho vědomí na úrovni úkazu. A to ještě jen pro jistý pevně vymezený časový úsek. Proti flexibilitě, jakou vykazuje lidský mozek vůči časové podmíněnosti, jsme totiž dokonale bezmocní. Neprovedl jsem však jenom tohle. Podařilo se mi navíc ještě obsah černých skříněk vizualizovat.“

Profesor domluvil a pohlédl na svou tlustou vnučku a na mě.

„Ano, převedl jsem jádro lidského vědomí do obrazů. To se ještě nikdy nikomu nepodařilo. Protože to nebylo možné. Já jsem to umožnil. Jak myslíte, že jsem to provedl?“

„To opravdu netuším.“

„Ukázal jsem pokusným subjektům různá tělesa, zrakovým vjemem vyvolanou elektrickou reakci jsem analyzoval, převedl na čísla a ta zas na body. Nejprve jsem tak získával jen docela jednoduché obrazce, ale postupným vylepšováním a doplňováním detailů se na monitoru konečně objevily tytéž útvary, na jaké se dívaly pokusné osoby. Nebylo to tak snadné, jak vám tady popisuji, naopak to stálo nehorázné úsilí a čas, ale stručně řečeno to probíhalo tímhle způsobem. Když se to takhle mnohokrát a mnohokrát zopakovalo, počítač si vzorce osvojil a začal z impulzů elektrické odezvy mozku automaticky generovat obrazy. Ty počítače jsou doopravdy milé, to vám tedy řeknu. Pokud jim dodáte dokonalé instrukce, odvedou vám dokonalou práci.“

A pak jsme už konečně mohli do počítače nakrmeného vzorci zkusit zadat celý obsah černé skřínky. Pokud to totiž člověk udělá, má pak příslušné jádro vědomí zobrazené jako na dlani. Obrazy jsou to ale pochopitelně jen zlomkovité a chaotické a samy o sobě nedávají vůbec žádný smysl. V ten okamžik přichází ke slovu střih. Přesně tak, opravdový filmový střih. Stříháte i spojujete shluky obrazů, sem tam něco vyřadíte, zbytek nejružnějším způsobem seskupujete. Až nakonec všechno sloučíte do jediného, smysluplného příběhu.“

„Příběhu?“

„To přece není nic tak zvláštního,“ ohradil se profesor. „Nejlepší hudebníci převádějí své vědomí v tóny, malíři zase v barvy a tvary. Spisovatelé pak samozřejmě do příběhů. To je jedna a ta samá logika. Pochopitelně, jedná se tu o převod, nikoli o absolutně věrný záznam, k tomu, abychom si udělali povšechný obrázek o daném vědomí, se však ta metoda hodí skutečně znamenitě. Ať jsou obrazy samotné sebejasnější, pokud je sledujeme v chaotických záplavách, celek samotný nám dokonale unikne. A pak, s hotovou obrazovou verzí jsem už potom stejně neměl žádné konkrétní záměry, takže jsem si s přílišnou přesností nemusel až zas tolik lámat hlavu. Celou tu vizualizaci jsem podnikl čistě z osobní záliby.“

„Záliby?“

„Dříve, dokonce tedy ještě před válkou, jsem pracoval jako asistent ve filmové střižně, a proto mi podobná činnost velmi dobře jde. Chci říci: činnost, při které můžu vnášet řád do chaosu. Takže jsem nepotřeboval už žádné další pomocníky, zavřel jsem se ve své laboratoři a provedl to celé sám. Nikdo neměl nejmenší tušení, co to vlastně provádím. A ta vizualizovaná data jsem si pak jakožto svůj osobní majetek tajně odnesl domů. Byl to takový můj poklad.“

„Vy jste vizualizoval vědomí nás všech šestadvaceti?“

„Tak jest. Pro začátek jsem to vzal jedním rázem. A pak jsem jednomu každému z příběhu přiřadil titul a ten se pak stal i názvem černé skříňky dotyčného. Váš název například zněl *Konec světa*.“

„To je pravda, byl to Konec světa. Však mi bylo pořád divné, proč jsem dostal zrovna takový název.“

„Na tohle téma si promluvíme ještě o něco později,“ pravil profesor. „O tom, že jsem úspěšně vizualizoval všech šestadvacet vědomí, neměl každopádně nikdo nejmenší potuchy. Ani já o tom nikomu neříkal. Tenhle výzkum jsem pak chtěl dál rozvinout někde mimo dosah Systému. Projekt, kterým mě Systém pověřil, jsem úspěšně dotáhl do konce a dokončil jsem i pokusy s lidmi, o které mi šlo. Neměl jsem už nejmenší chuť se ještě někdy angažovat ve výzkumu, z nějž měl pak někdo cizí mít zisk. Hodlal jsem se zase pěkně vrátit ke starému životu badatele, který si pěkně v klidu zkoumá, co se mu zlíbí a

co mu jen přijde pod ruku. Uvrtat se do jednoho jediného projektu, to opravdu není nic pro mne. Mně naopak vyhovuje provádět několik paralelních zkoumání najednou. Jako třeba na jedné straně zkoumání fyziognomická, na druhé akustická a současně i neurologická. Rozhodně jsem však nestál o to, abych někomu posluhoval. A proto jsem, jakmile výzkumy dospěly do jistého bodu, oznámil Systému, že je moje úloha u konce a dál už zbývá jen dořešit technické záležitosti, takže bych od nich rád odešel. To ovšem oni vůbec nechtěli dovolit. Věděl jsem toho totiž o tom nešťastném projektu příliš mnoho. Báli se, že bych rovnou běžel za kódmany a celé plány se *shufflingem* by přišly úplně vniveč. Pro ně je každý, kdo není přímo jejich spojenec, rovnou jejich nepřítel. Požádali mne, ať ještě tři měsíce posečkám. Ať prý si zatím v laboratořích provozuji výzkumy, jaké jen budu chtít. Nemusím ani nic dělat a zaplatí mi i speciální prémie. Za tři měsíce dokončí speciální, přísně tajný zabezpečovací systém a potom budu moci odejít. Jsem od narození svobodomyšlný tvor a nechávat se takhle svazovat mi bylo silně proti srsti, jako nabídka to ale nebylo zas tak zlé. A tak jsem se nakonec rozhodl strávit tam ty tři měsíce tak, že si budu v pohodě a klidu dělat, co chci.

Když ale necháte člověka, aby si v klidu dělal, co jen bude chtít, nikdy z toho nevzejde nic dobrého. Mne například z přemíry volného času napadlo, že pokusným osobám – mezi které jste patřil i vy – připojím na přepínač v mozku ještě další obvod. Třetí mentální okruh. A na ten jsem naeditoval své sestříhané verze jader vědomí.“

„Proč jste to proboha dělal?“

„Za prvé mě zajímalo, jaký to na pokusné osoby bude mít dopad. Chtěl jsem vidět, jak v nich bude fungovat vědomí, které zredigoval a vtiskl mu řád někdo jiný. Tak jasný případ se totiž zatím nevyskytl v celých dějinách lidského rodu. A za druhé – což byl ale samozřejmě až přidružený motiv – jsem si řekl, že pokud si tedy Systém hodlá evidentně dělat, co chce, budu si to dělat taky. Chtěl jsem přidat do hry jednu funkci, o které nebudou mít ani tušení.“

„A jenom z těchto důvodů,“ otázal jsem se, „jste nám do hlav cpal nějaké své šílené obvody, jako byste si stavěl elektrické vláčky?“

„Poslyšte, já sám se za to teď stydím. Doopravdy. Jenomže, jak vám možná nebude úplně známo, zvědavost člověka, co se zabývá vědou, je obvykle nepotlačitelná. I mně samotnému se pochopitelně hnusí všechny ty somatologické pokusy na lidech, co prováděli nacisti po koncentračních táborech, ale v hloubi duše si stejně na jejich adresu říkám, pánové, když už jste něco podobného prováděli, tak proč proboha ne o trochu efektivněji? Tak totiž v hloubi duše smýšlejí všichni vědci, co se zabývají lidským tělem. A co jsem provedl já, alespoň nevystavovalo ničí život přímo v ohrožení. Jen jsem přidal třetí komponent tam, kde už byly dva. Tím se sice poněkud změnil proud na elektrických obvodech, ale pro mozek to neznamenal žádnou zvláštní další zátěž. Jen jsem vzal tytéž abecední karty, co už byly ve hře, a sestavil z nich nové slovíčko.“

„Jenže pravda je taková, že kromě mě pak všichni, kdo podstoupili shufflingový zákrok, přišli o život. Co se stalo?“

„To nevím ani já sám,“ přiznal profesor. „To co říkáte, je fakt. Pětadvacet z šestadvaceti kalkulátorů, co podstoupili *shuffling*, zemřelo. Všichni stejně, jako by ta úmrtí razítkem natiskl. Vlezli do postele, usnuli, ráno se už nevzbudili.“

„Což znamená,“ podotkl jsem, „že se něco podobného může třeba hned zítra stát i mě, co?“

„Tak jednoduché to zas není,“ vrtěl sebou profesor v příkrývce. „Tím chci říci, že data úmrtí těch pětadvaceti spadají všechna do rozmezí přibližně půl roku. Od čtrnácti do dvaceti měsíců po zákroku. V tomhle intervalu jich odešlo všech pětadvacet. Naproti tomu vy jediný jste i teď, po víc než devětatřiceti měsících od té doby, pořád s to provádět *shuffling* bez sebemenších problémů. Což musí nevyhnutelně znamenat, že máte nějaké speciální kvality, jaké nikdo jiný nemá.“

„Co tím myslíte?“

„Jen nepředbíhejme. Mimochodem, neprojevily se vám po shufflingovém zákroku nějaké neobvyklé příznaky? Třeba zrakové či sluchové halucinace, mdloby, a tak dále?“

„Žádné,“ ubezpečil jsem ho. „Ani zrakové, ani sluchové. Jen mám dojem, že jsem začal být nepříjemně citlivý na některé druhy vůní. Hlavně na nejružnější ovocné.“

„To zpozorovali všichni. Určité ovocné vůně mají totiž vliv na přepínač. Nevíme proč, ale vliv mají. Vy ovšem tvrdíte, že

jste následně nepocítil ani žádné halucinace, ani ztráty vědomí?“

„Naprosto žádné,“ přitakal jsem.

„Hm,“ zadumal se na okamžik profesor. „A něco kromě toho?“

„Opravdu jen před chvílí jsem začal mít dojem, jako by se mi vracely zapomenuté vzpomínky. Předtím byly jen hodně útržkovité, takže jsem jim skoro nevěnoval pozornost, ale teď byly rázem mnohem konkrétnější a souvislejší. Vím dokonce, co je spustilo. Vyvolalo mi je, když jsem uslyšel vodu. Nebyly to ale žádné halucinace. Byly to opravdické vzpomínky. Za to vám ručím.“

„To se bohužel mýlíte,“ pravil pevně profesor. „Vy je možná jako vzpomínky pocítujete, ale to je jen umělý můstek, který jste si vytvořil vy sám. Jinými slovy, mezi vaší vlastní identitou a vědomím, jak jsem ho zeditoval a vložil do vás, zeje samozřejmě propast, a vy, abyste obhájil svou vlastní existenci, se tu propast pokoušíte překlenout.“

„Já nevím. Tohle se mi stalo úplně poprvé. Proč se to tak najednou spustilo zrovna teď?“

„Protože jsem přepnul váš přepínač a otevřel váš třetí okruh,“ pravil profesor. „Pokračujme ale pěkně popořádku. Jinak bude náš další hovor jen obtížný a pro vás i téměř nepochopitelný.“

Vytáhl jsem svou láhev whisky a dal si další lok. Tohle zavánělo nějakým pořádným malérem.

„Když po řadě za sebou zemřelo prvních osm lidí, Systém si mě zavolal. Chtěli, abych zjistil příčinu smrti. Já s nimi upřímně řečeno už nechtěl vůbec nic mít, ale přeci jen, kromě techniky, kterou jsem osobně vyvinul, tu šlo i o otázku života a smrti, a to jsem si nemohl dovolit přehlížet. Takže jsem se rozhodl, že se aspoň půjdu podívat, jaká je situace. Seznámili mne s podrobnými okolnostmi všech osmi úmrtí, i s výsledky pitev v dutině lebeční. Jak už jsem říkal před chvílí, všech osm zemřelo naprosto stejným způsobem a z úplně neznámých příčin. Na těle ani na mozku nebyly patrné žádné abnormality a všichni vypadali, jako když tiše spí. Úplně jako by se jim dostalo eutanazie. Ani ve tváři neměli jedinou známku utrpení.“

„Příčinu smrti jste nepoznal?“

„Ne. To ovšem neznamená, že jsem byl nadobro bez dedukcí a hypotéz. Zvlášť když všech osm byli kalkulátoři po shufflingovém zákroku a odešli jeden po druhém, což nelze odsunout stranou jako pouhou náhodu. Bylo potřeba vyvinout nějaké opatření. To už je jednou povinností vědce, děj se co děj. Tedy, moje dedukce se odvíjely takto: Co jestli přepínač, vsazený do mozku, poklesl na funkčnosti, přehřál se, nebo dokonce přestal fungovat úplně, a systém myšlení dotyčného se zatemnil, co jestli byla jeho energie taková, že mozek prostě nevydržel fungovat? Anebo, pokud nebyla chyba v samotném přepínači, co jestli není hlavní potíží už v tom, že bylo otevřeno samotné jádro vědomí, jakkoli na krátkou dobu? Co jestli jde o záležitost, kterou lidský mozek není s to rozchodit?“ uvažoval profesor, přikrývkou vytaženou až ke krku, načež se nakrátko odmlčel. „Takto jsem tedy přemítal. Na sto procent jsem se netrefil, ale když o tom všem tak uvažuji kolem a kolem, připadá mi pravděpodobné, že příčina leží buď v jednom, ne-li dokonce v obou z uvedených důvodů.“

„To se na nic nepřišlo ani při pitvě?“

„Mozek není topinkovač ani pračka. Neukážou se vám žádné dráty ani vypínače. A námi instalovaný přepínač sloužil jen ke změnám neviditelných elektrických impulsů, i kdybychom ho proto po smrti vyjmuli a zkoumali, stejně se z něj nic nedozvíme. Pokud by nastala nějaká anomálie na živém mozku, věděli bychom o tom, z mrtvého mozku ale nezjistíte nic. Někakých poranění nebo nádorů bychom si samozřejmě všimli, ale žádná se nekonala. Ty mozky byly dokonale čisté.“

Takže jsme si zavolali do laboratoře asi deset z žijících účastníků pokusu a znovu je prověřili. Vyšetřili jsme EEG, přepnuli okruhy myšlení a zkusili ověřit, jestli přepínač pracuje, jak má. Proběhly i důkladné pohovory, během nichž jsme zjišťovali, jestli nebyly pozorovány nějaké tělesné příznaky, nebo sluchové či vizuální halucinace. Nepřišli jsme však na nic, co by stálo za řeč. Všichni byli naprosto zdraví a shufflingovou proceduru prováděli bez jediného problému. Takže jsme si řekli, že zřejmě měli všichni ti zemřelí nějakou vrozenou dysfunkci mozku a že se pro *shuffling* zkrátka nehodili. Nevěděli jsme sice, co to mohlo být za defekt, ale tenhle

problém se přece mohl objasnit, až výzkumy víc pokročí, a vyřešit, než spustíme druhou generaci shufflingových zákroků.

To jsme se ale bohužel netrefili. Jelikož během následujícího měsíce zemřelo dalších pět lidí, tři z nich navíc účastníci pokusu, které jsme nedávno podrobili opětovným testům. Jinými slovy, bezprostředně po důkladných testech si jen tak beze všeho odešli lidé, které jsme právě vyhodnotili jako bezproblémové. To tedy byl pro nás opravdu šok. Aniž bychom znali důvod, přišli jsme rázem o polovinu z šestadvaceti pokusných osob. Za takové situace se jasně muselo jednat o mnohem zásadnější problémy, než že se někdo pro *shuffling* náhodou nehodí. Jinak řečeno, znamenalo to, že přepínání mezi dvěma myšlenkovými systémy byla pro mozek činnost už od začátku nevhodná. A já jsem Systému navrhl celý projekt zastavit. Čili, vyjmout ještě žijícím kalkulátorům z mozku přepínač a se *shufflingem* jednou provždy přestat. Jinak zřejmě nikdo nepřežije. Systém však pravil, že je to nemožné. Můj návrh byl tím pádem smeten ze stolu.“

„Proč?“

„*Shuffling* byl jako systém opravdu výjimečně efektivní a nebylo reálně možné jej celý v jediném okamžiku anulovat. To by paralyzovalo celý Systém jako takový. A navíc není prý ani jisté, že je smrt kalkulátorů skutečně nevyhnutelná, a pokud by někdo zůstal naživu, může prý jako cenný vzorek posloužit pro další výzkumy, dali se slyšet. Tak jsem toho nechal.“

„A naživu jsem nakonec zůstal jenom já.“

„Zcela správně.“

Opřel jsem hlavu o kamennou stěnu, zadíval se prázdným zrakem do stropu a přešel si dlaní po tvářích. Nedokázal jsem si vzpomenout, kdy jsem se vlastně naposledy oholil. Musel na mě asi být pěkný pohled.

„A jak to, že tady ještě pořád jsem?“

„I to je jen pouhá hypotéza,“ pravil profesor. „Vrším je tu teď jednu přes druhou. Myslím ale, že zas tak daleko od pravdy být nemohu. Řekl bych to takhle. Vy jste nejspíš od počátku fungoval na víc než jednom myšlenkovém systému. Samozřejmě nevědomky. Aniž byste o tom co tušil, měl jste od začátku dvě identity. Mám-li znovu uplatnit svou předchozí metaforu, měl jste hodinky v obou kapsách, v pravé i v levé.

Měl jste v sobě svůj vlastní přepínač, a proto jste byl proti podobným věcem psychicky imunní. Taková je moje hypotéza.“

„Máte pro to nějaké důkazy?“

„Mám. Jsou to už asi dva nebo tři měsíce, co jsem si ještě jednou prohlédl vizualizace černých skříněk, čili systémů myšlení všech šestadvaceti lidí. A všiml jsem si tam jedné věci. Že je totiž vaše vizualizace ze všech nejucelenější, bez lapsů, a že dává smysl. Jednoduše řečeno, že je dokonalá. Natolik, že kdyby se tak jak je, převedla do románu nebo zfilmovala, měla by zaručeně úspěch. Ostatních pětadvacet vizualizací však takových nebylo. Byly zmatené, nejasné, nesouvislé, smysl se v nich nedal vystopovat ani po sebevětších zásazích a editacích, neměly žádné vyústění. Byly to jen takové pospojované sny. Vaše ne. Ta se od nich lišila asi jako obraz profesionála od dětské čmáranice.

Dlouho jsem přemýšlel, čím to může být, ale vysvětlení mě napadlo jen jedno jediné. A sice takové, že jste si to tak všechno uspořádal sám. Proto měly nakupené obrazy tak jasnou a zřetelnou strukturu. Mohu-li si dovolit ještě jednu metaforu, vy jste osobně sestoupil do továrny na slony v hlubinách svého vědomí a sestavil tam slona vlastníma rukama. A navíc aniž byste to vůbec tušil.“

„To se mi skoro nechce uvěřit,“ řekl jsem. „Jak se to mohlo vůbec stát?“

„Z nejrůznějších příčin,“ pravil profesor. „Dětská traumata, stresující rodinné prostředí, nadměrná objektivizace ega, pocity viny... je u vás prostě zvlášť patrná tendence si až extrémním způsobem chránit ulitu kolem sebe. Nemám pravdu?“

„Třeba i máte,“ připustil jsem. „Jenomže co z toho? Jestli tedy jsem vážně takový?“

„Vůbec nic. Být to za normální situace, nejspíš byste si ještě dlouho nerušeně žil,“ odtušil profesor. „Problém je, že tohle opravdu v žádném případě není normální situace. Okolnosti jsou totiž takové, že ať se vám to líbí nebo ne, představujete klíč, který rozhodne průběh celé téhle pitomé informační války. Systém dozajista odstartuje už zakrátko projekt číslo dva, kterému budete sloužit za model právě vy. Hodlají vás analyzovat do poslední mrtě a řádně se ve vás povrtat. Co s

vámi budou konkrétně všechno dělat, to nemám tušení ani já. Nepochybujte ale o tom, že to nebude vůbec nic příjemného. Já nejsem nijak zvlášť protřelý člověk, ale minimálně tohle je mi jasné. Chtěl jsem vám proto aspoň nějak pomoci.“

„Ale sakra práce,“ neudržel jsem se. „To chcete říct, že už se toho projektu vážně nebudete dál účastnit?“

„Jak už jsem několikrát zdůraznil, kusový prodej výzkumů na cizí objednávku se mi bytostně příčí. A navíc nehodlám přispívat k věci, která zas může stát život nevímkolik lidí. Už i tak mám dost věcí, kterých hluboce lituji. Jedno se sešlo s druhým, až je to k nesnesení, a já si nakonec musím budovat laboratoře pod zemí a nikoho si k sobě nepouštět. Nejde zdaleka jenom o Systém, lezou za mnou už i kódmani a hledí, jak by mě využili. Nemám tyhle mamutí organizace vůbec rád. Nemyslí nikdy na nic jiného než na svůj vlastní prospěch.“

„Tak proč jste na mě potom zkoušel všechny ty svoje figle? Povolával si mě pod falešnou záminkou a nechával mě provádět přepočty?“

„Chtěl jsem si jen ověřit svou hypotézu, dokud vás ještě nemá v rukou Systém nebo kódmani a nevrtají se ve vás. Pokud by se potvrdila, ušetřilo by to spoustu nemilých příhod i vám samotnému. V datech, co jsem vám předal, byl skrytý vyvolávací signál, co vás měl přepnout na kanál třetího systému. Čili, poté, co jste přepnul na systém číslo dvě, jste přepnul ještě o jeden bod a přepočty samotné prováděl až v myšlenkovém systému číslo tři.“

„Což je tedy ten systém, který jste vizualizoval a sestíhal, co?“

„Přesně tak,“ přikývl profesor.

„Jak ale tohle mělo prokázat vaše hypotézy?“

„Jedná se tu především o problém odchylek,“ pravil profesor. „Vy jste měl pevně pod kontrolou celé své vědomí, aniž byste o tom sám věděl. Takže ve stadiu, kdy šlo o využití myšlenkového systému číslo dvě, se nevyskytovaly naprosto žádné komplikace. Jenomže obvod číslo tři, to je výsledek mého střihačského zásahu, a tak se mezi těmito dvěma obvody zákonitě musí vyskytovat odchylky. A ty ve vás zase musí vyvolat nějakou odezvu. Já chtěl udělat to, že změřím vaši reakci na tyto odchylky. Z výsledků měření bych býval dostal o

něco konkrétnější představu o síle, charakteru a původu *toho*, co se vám ukrývá hluboko ve vědomí.“

„Byste býval dostal???“

„Ano, býval bych ji dostal. Ted' už je ale všemu konec. Přišli totiž kódmani spřažení s pokoutníky a zničili mi laboratoř. Odnegli i všechny materiály. Poté, co ti lumpové odtáhli, jsem se tam ještě jednou vrátil, abych se přesvědčil. Z důležitých věcí tam nezůstalo naprosto nic. Za téhle situace si o nějakém měření odchylek můžu leda tak nechat zdát. Odnegli dokonce i vizualizace černých skříněk.“

„A jak to souvisí s tím, že má skončit svět?“ otázal jsem se já.

„Ono se, upřímně řečeno, nejedná o konec našeho současného světa jako takového. Končí vlastně jeden svět v lidské duši.“

„Nechápu,“ vydechl jsem.

„Jinými slovy, jedná se tu o jádro vašeho vědomí. To, co totiž vaše vědomí ztvárňuje, je právě konec světa. Já nevím, proč se u dna vašeho vědomí skrývá právě tohle. Ale je to tak. Ve vašem vědomí se odehrává konec světa. Nebo, řečeno naopak, vaše vědomí žije na samém konci světa. Světa, kde už není skoro nic z toho, co známe v našem normálním světě. Neplyne tam čas a neprotírá se prostor, nenajdete tam ani život, ani smrt, a nejsou tam v pravém slova smyslu ani žebříčky hodnot nebo nějaká já. Lidská já tam totiž ovládají zvířata.“

„Zvířata?“

„Jednorožci,“ pravil profesor. „Je tam město a v tom městě žijí jednorožci.“

„Mají ti jednorožci něco společného s lebkou, co jste mi dal?“

„To byla replika, kterou jsem sám vyrobil. Že je docela povedená? Udělal jsem ji podle vaší vizuální představy a dalo mi to poměrně zabrat. Nemá žádný zvláštní smysl, jen jsem ji ze zájmu o fyziognomii zkusil vytvořit. Je to můj dárek pro vás.“

„Ne tak rychle, prosím vás,“ přerušil jsem ho. „Dobře, chápu, dejme tomu, že se mi někde ve vědomí ukrývá takový svět. A že vy jste ho sestíhal, takže je teď ještě jasnější, a vložil

mi ho do hlavy jako třetí okruh. Pak jste tedy vyslal vyvolávací signál, přesunul na ten okruh mé vědomí a nechal proběhnout *shuffling*. Až potud to doufám říkám správně.“

„Naprosto správně.“

„A jakmile *shuffling* proběhl, třetí okruh se automaticky uzavřel a mé vědomí se vrátilo nazpátek na okruh číslo jedna, kam patří.“

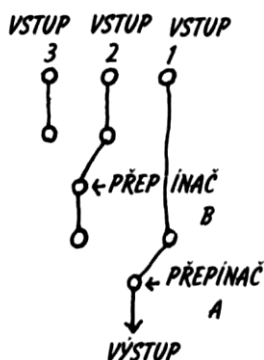
„A to právě bohužel není pravda,“ řekl profesor a poškrábal se v rozpacích za krkem. „Kdyby to tak bylo, bude všechno jednoduché, ale je to jinak. Třetí okruh nemá samočinnou uzavírací funkci.“

„To tedy znamená, že můj třetí okruh zůstane stále otevřený?“

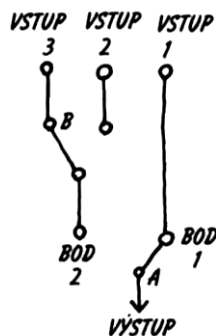
„Už to tak bude.“

„Ale teď přece můžu pořád myslet a jednat podle prvního okruhu?“

„To proto, že je uzavřený váš obvod číslo dvě. Kdybychom si to celé nakreslili, vypadalo by to nějak takhle,“ pravil profesor, vytáhl z kapsy zápisník a propisovačku, nakreslil náčrtek a celé mi to podal.

„Takhle to tedy vypadá. Tohle je váš normální stav. Přepínač A je na vstupu 1, přepínač B je připojený na vstupu 2. Jenomže, teď se věci mají takhle,“ nakreslil profesor na jiný list další obrázek.

„Chápete? Přepínač B je stále na okruhu číslo 3 a přepínač A je samočinně přepojený na první okruh. A proto teď můžete myslet a jednat na prvním okruhu. To je však pouze dočasná situace. Bylo by urychleně třeba přehodit přepínač B na okruh číslo 2. Protože, upřímně řečeno, okruh číslo tři, to vlastně nejste vy. Pokud to necháme jen tak, uvolní všechny ty odchylky takovou energii, že přepálí přepínač B, ten zůstane navěky připojený na třetí obvod, jeho elektrický impuls přetáhne přepínač A do bodu (2) a zároveň ten přepínač opět celý spálí. Já jsem býval měl, ještě než k tomu dojde, energii těch odchylek změřit a všechno vrátit zase do normálu.“

„Býval jste měl?!“ vyrazil jsem.

„Teď už to pro mne bohužel není proveditelné. Jak už jsem podotkl, laboratoř mi zničila banda idiotů, kteří odnesli všechny důležité dokumenty. Takže mě to moc mrzí, ale nemohu pro vás už vůbec nic udělat.“

„Vy chcete jako říct,“ začal jsem, „vy chcete říct, že jestli to takhle půjde dál, zůstanu navěky uzavřený do okruhu číslo tři a už se nebudu moct vrátit zpátky?“

„Ano, přesně tohle se stane. Budete žít na konci světa. Je mi to opravdu moc líto.“

„Vám je to *líto*?“ málem jsem už vybuchl. „Vy si řeknete, že vás to mrzí a myslíte si, že to tím končí? Vám to sice možná stačí, ale co teď bude se mnou? Kdo spustil celý tenhle pitomý cirkus? Vy! Tohle přece není legrace! Chce se mi z toho zvracet.“

„A vy si myslíte, že mně je líp? Mě by taky ve snu nenapadlo, že se nám kódmani spaktují s pokoutníky.“

Vyčenichali, že jsem se do něčeho pustil a zaútočili, aby se zmocnili tajemství *shufflingu*. O čemž už pravděpodobně touhle dobou ví i Systém. My dva teď pro Systém představujeme takový dvousečný meč. Chápete? Oni si dozajista myslí, že jsem se s vámi spojil a někde daleko od celého Systému jsme se pustili do nějaké nové věci. A pochopili, že na tu věc mají zálsusk i kódmani. Kódmani si dali speciálně záležet, aby se Systém dozvěděl přesně tohle. Čímž vzniká situace, kdy Systém, aby zachránil svá strategická tajemství, půjde po krku nám. Ať se to vezme jak chce, jsme teď pro ně zrádci, a i když třeba celý *shufflingový* systém nakrásně vezme zasvé, pravděpodobně nás budou chtít zlikvidovat i tak. My dva jsme klíčové postavy prvního *shufflingového* projektu a nemůžou ani náhodou připustit, abychom společně padli do rukou kódmánům. Což na druhou stranu nahrává i kódmánům samotným. Pokud nás Systém odstraní, celý *shufflingový* projekt se tím s konečnou platností zhroutí, a pokud náhodou na útěku před Systémem přeběhneme k nim, nemůžou si víc ani přát. Ať tak nebo onak, nemají absolutně co ztratit.“

„A sakra,“ ujelo mi. Jelikož mi pochopitelně došlo, že ti, kdo přišli do mého bytu, obrátili ho vzhůru nohama a pořezali mě na břiše, nebyl nikdo jiný než právě kódmani. Sehráli na Systém s velkým rámussem divadýlko, aby na mě obrátili jejich pozornost. Což znamená, že jsem jim dokonale padl do pastí.

„To tedy znamená, že jsem skončil. Pokud mi jde po krku Systém i kódmani, už si na světě nejspíš dlouho nepobudu.“

„Vy si na světě naopak pobudete, až se budete divit. Jenomže na trochu jiném světě, než je ten náš.“

„To je přece prašť jako uhod,“ odpověděl jsem mu. „Poslyšte, já chápu, že jsem jako člověk taková nicka, že si na mě jeden musí skoro vzít lupu, aby si mě vůbec mohl všimnout. Ono to ani nikdy nebylo jinak. Když si prohlížím školní maturitní fotku, mám sám co dělat, abych se tam našel. Nemám ani rodinu, a jestli teď zmizím ze světa, nebude to opravdu nikomu vadit. Jelikož nemám ani kamarády, nebude z mého odchodu ani nikomu smutno. To dokonale chápu. Ale, což vám možná může přijít zvláštní, byl jsem i tak na tomhle světě svým způsobem šťastný. Ani vám sám nevím proč. Třeba i proto, že jsem se, jak tvrdíte, rozdělil na dvě části a žil jsem si se svým

druhým já jako nějaká dvojice komiků. O tom já sám bohužel nic nevím. Každopádně se mi ale na tomhle světě nežilo nijak špatně. Ne že bych tu měl rád úplně všechno, a ne že by tu všichni měli kdovíjak rádi mě, ale leccos tu vážně mám rád, a když říkám rád, tak myslím fakt *hodně* rád. Nezávisle na tom, jestli tu někdo má nebo nemá rád mě. Přesně takhle tu žiju. Nechci odsud nikam jít. Svět bez smrti mě neláká. Stárnout možná není nic moc pěkného, ale to přece nečeká jen mě. Zestárneme všichni. A o nějaké jednorožce někde za plotem vám nestojím.“

„Nikoliv za plotem, ale za zdí,“ opravil mne profesor. „To je přece úplně fuk. Plot, nebo zeď. Nestojím vám ani o jedno,“ pravil jsem já. „Poslyšte, já se naštvu málokdy, ale tohleto je vážně moc. Mám pocit, že snad vyletím z kůže, jaký mám vztek.“

„V takovéhle situaci se asi ani nedá nic jiného dělat,“ pravil profesor a mnul si rozpačitě ušní lalůček.

„Tohle všechno jste od začátku do konce spískal jen a jediné vy! Já za to přece odpovědnost nenesu. Vy jste to začal, vy jste to rozpracoval dál, vy jste mě do toho navezl. Cpát lidem do hlavy nějaké své pitomé obvody, nechat mě, abych shuffloval na vaše zfalšované povolení a podrazil tak Systém, způsobit, že po mně jdou kódmani, hnát mě někam do horoucích pekel pod zemí, a pak mi ještě jen tak sdělit, že mě čeká konec světa? Tohle jste vážně přehnal. Nebo snad máte na věc jiný názor? Okamžitě mě vraťte zpátky do původního stavu, slyšíte!“

Starý pán jen cosi zamručel.

„Vždyť je to přesně tak, jak ten pán řekl, dědečku,“ vložila se do věci tlustá dívka. „Ty se někdy tak zabereš do toho, co děláš, že už ani nevidíš, jaké z toho mají lidi kolem problémy. Pamatuješ se snad na ten experiment s ploutvemi na nohou? Neříkej, že ne! Musíš rychle něco podniknout!“

„Měl jsem jen ty nejlepší úmysly, ale situace se bohužel zvrtila tím nejnešťastnějším směrem,“ pravil starý pán s lítostí. „A okolnosti dospěly do bodu, kdy s nimi už nic nezmůžu. Ani já, ani vy. Už nemůžeme vůbec nic udělat. Kolo se točí stále rychleji a nikdo jej nemůže zastavit.“

„Já se z vás zblázním,“ vzdychl jsem si zoufale.

„Vy ale v tom příštím světě s největší pravděpodobností získáte zpátky všechno, oč vás tenhle připravil. Všechno to, co jste už ztratil, i oč právě přicházíte.“

„To, co jsem ztratil?“

„Ano ano,“ pravil profesor. „Všechno, o co jste přišel. Všechno vás to tam čeká.“

26. Elektrárna

Když jí po čtení snů říkám, že se vypravím do elektrárny, zatváří se dívka zoufale.

„Elektrárna je přece v Lesích!“ říká vyčítavě, zatímco hasí pískem ve kbelíku rudě žhnoucí uhlí.

„Jen na samém začátku Lesa,“ říkám já. „I Strážný říkal, že mi tam nic zvláštního nehrozí.“

„U Strážného nikdy nikdo neví, co má vlastně na mysli. Může to klidně být jen na začátku, ale les je les.“

„Já tam ale stejně půjdu. Prostě ten hudební nástroj musím najít za každou cenu.“

Když vybere všechno uhlí do posledního, otevře ještě spodní zásuvku a vysype do kbelíku spousty bílého popela. A pak několikrát zavrtí hlavou.

„Půjdu s vámi,“ tvrdí rozhodně.

„Proč? Vy se přece nechcete k Lesům ani přiblížit? Do něčeho takového bych vás nechtěl zatahovat.“

„Nemůžu vás tam pustit samotného. Vy ještě pořád nevíte, jak umí být Lesy strašné.“

Pod zataženou oblohou se spolu vydáváme podél řeky k východu. Je ráno tak teplé, že to vypadá málem jak na začátku jara. Nefouká vítr, i zvuk říční vody postrádá svou obvyklou chladnou průzračnost a zní jaksí otupěle a bezvýrazně. Po deseti nebo patnácti minutách chůze si sundávám rukavice a odkládám i šálu.

„To je jako na jaře, vidíte?“ ptám se jí.

„To máte pravdu. Jenže takovéhle teplo nepotrvá víc než jeden den. Je to vždycky stejné. Zima se zase hned vrátí,“ vysvětluje dívka.

Za domy, sporadicky roztroušenými na jižním břehu za mostem, je po pravé straně cesty vidět už jen pole, a spolu s tím

se ulice s dlážděním z kočičích hlav změnil v úzkou blátivou cestu.

V brázdách na poli zůstává jako škrábance několik bílých čar umrzlého sněhu. Nalevo se po břehu řeky táhnou v řadě vrby; jejich povislé haluze se sklánějí nad hladinou. Nějaký ptáček do těch komíhavých větví usedne a několikrát se na jedné zhoupne sem tam, aby nabral zpět rovnováhu, nakonec toho ale nechá a přelétne na nějaký jiný strom. Slunce září jen bledě a mírně. Několikrát zvedám hlavu a užívám si poklidného tepla. Dívka strčí pravou ruku do kapsy svého kabátu, levou do mé kapsy. Já mám v levé ruce kabelu, pravou rukou svírám její ruku ve své kapse.

V kabele se skrývá oběd pro nás dva a pozornosti pro Správce elektrárny.

Až přijde jaro, bude zas všechno určitě mnohem příjemnější, napadá mě, zatímco mi dívčina teplá ruka hřeje dlaň. Pokud moje duše vydrží do jara a pokud přežije zimu můj stín, snad se mi duši podaří vrátit zpět do stavu, který jí bude lépe vyhovovat. Musím nad zimou zvítězit, tak jak to říkal můj stín.

Tak tedy jdeme pomalu proti proudu a rozhlížíme se po kraji. Během té doby nepromluví ani já, ani ona téměř jediné slovo; není to proto, že bychom si neměli co říct, ale proto, že mluvit nepotřebujeme. Kráčíme a jako bychom se o těch věcech chtěli postupně ujišťovat, pozorujeme bílé zbytky sněhu v úžlabinách země, ptáky zobající ze stromů červené bobule, tuhé, silné listy zimní zeleniny na polích, křišťálové tůně, co v některých místech vyhloubil říční tok, siluetu horského hřebene, zasypaného sněhem. Všechny okolní úkazy jako by z plných plic vdechovaly ten krátký moment tepla a nechávaly jej prosáknout až do svého posledního záhybu. I mraky pokrývající nebe se zdají postrádat svou obvyklou tíhu a působí podivně vlídným dojmem, jako by náš malý svět obklopovaly měkkými dlaněmi.

Tu a tam vidíme v suché trávě občas i zvířata, obcházející kolem za potravou. Jsou pokrytá vybledle zlatými kožichy, do kterých prokvétají i nádechy bílé barvy. Srst je mnohem delší než byla na podzim, je taky huňatější, přesto ale lze jasně rozeznat, jak velice jsou oproti dřívějšímu vyhublá. Nad rameny

jim jako péra ze staré pohovky zřetelně vystupují kosti a kůži u tlam jim volně plandá dolů takovým způsobem, že jim to dodává skoro zpustlé vzezření. Lesk v jejich očích je jen mdlý a klouby na nohou mají nateklé jako koule. Jediné, co se nezměnilo, je bílý roh, který jim každému trčí z čela. Stejně jako kdykoliv jindy dokonale přímý protíná pyšně vzduch.

Zvířata tvoří skupinky po třech nebo po čtyřech a podél brázd na poli se pomalu přemisťují od křoví ke křoví. Plody a měkké zelené listí, které by se hodilo za potravu, už jsou ale téměř k nenalezení. Na nejvyšších větvích stromů ještě sem tam trocha ovoce zbývá, zvířata však na něj nedosáhnou, a tak jen dál marně hledají, jestli nějaké nespadlo na zem a smutně pozorují, jak z něj ve výšce uzobávají ptáci.

„Proč se nepustí do plodin na polích?“ zajímá mě.

„Protože to tak je dáno. I když ani já nevím přesně proč,“ říká dívka. „Zvířata se nikdy netknou toho, čím se živí lidé. Samozřejmě, že pokud jim to dáme my, nabízenou potravu přijmou, jinak však na ni ani nesáhnou.“

Na břehu řeky několik zvířat ohýbá přední nohy, sklání těla a pije vodu z říční tůně. I když projdeme těsně kolem nich, jediné z nich nezvedne hlavu a všechna jen dál pijí a pijí. Na hladině se zřetelně odrážejí jejich bílé rohy, až to vypadá, jako by na dno tůně napadaly bílé kosti.

Přesně jak říkal Strážný, po asi půlhodině chůze po břehu narazíme za Východním mostem na pěšinu odbočující vpravo. Je to tak úzká stezička, že jít kolem a nevědět o ní, ani bychom si jí nevšimli. V těch místech už nejsou žádná pole, po obou stranách cesty jen hustě raší vysoká tráva. Pláň se táhne mezi poli a Východními lesy, jako by je od sebe chtěla oddělit.

Jak jdeme cestou v pláni dál a dál, začíná postupně stoupat a trávy kolem ubývá. Stoupání přechází ve svah a ten nakonec ve skálu. Ani tehdy se ale neškrábeme po žádné skalní stěně, v níž by se nebylo čeho zachytit, naopak jsou tu vytesané docela dobré schody. Skála je z relativně měkkého pískovce a hrany schodů jsou sešlapané dokulata. Po nějakých deseti minutách stojíme na vrcholku kopce. Co se výšky týká, řekl bych, že je jen o trochu nižší než Západní vrch, kde bydlím.

Na rozdíl od severní strany se jižní svažuje jen zvolna. Chvilku se ještě táhne suchá step a za ní se jako širé moře prostírají temné východní lesy.

Když dorazíme až sem, posadíme se, popadneme dech a chvíli se rozhlížíme po okolí. Odsud od východu je na Město úplně jiný pohled, než na jaký jsem zvyklý. Řeka je tu překvapivě přímá, bez jediné písčité kosy, a vypadá spíš jen jako nějaký uměle zbudovaný kanál, kterým se hrne kupředu voda. Na druhé straně za řekou je pás severních mokřin a napravo od nich už na protějším břehu jako předsunuté hlídky začínají pohlcovat zemi ostrůvky Východních lesů. Vlevo na naší straně řeky je vidět pole, která jsme cestou minuli. Široko daleko není vidět jediný dům, i Východní most zeje prázdnotou a vypadá málem posmutněle. Když ještě trochu napneme zrak, rozeznáme i dělnickou čtvrť a Hodinovou věž, působí to všechno ale spíš jako nereálné přeludy, přicházející odněkud z veliké dálky.

Po krátkém odpočinku scházíme po svahu směrem k Lesům. V místech, kde se do nich vchází, je mělký rybník, kterému je vidět na dno, a v jeho samém středu trčí kratounký pahýl ohromného stromu, uschlého do odstínu připomínajícího kost. Sedí na něm dva bílí ptáci a upřeně nás pozorují. Sníh je tvrdý a naše podrážky na něm nezanechávají žádné stopy. Dlouhá zima úplně proměnila vzezření Lesů. Už tu nezpívají žádní ptáci, už není vidět žádný hmyz. Jen obrovité stromy dál sají životní sílu z nemrznoucích hlubin země a tyčí se do temně zatažené oblohy.

Jak tu tak jdeme dál lesní cestou, zaslechneme najednou něco zvláštního. Zní to trochu, jako když Lesem povívá vítr, okolní vzduch je však téměř dokonale nehybný a na opravdový vítr to navíc zní moc fádně, zvuky nestoupají ani neklesají. Čím dále jdeme, tím hlasitější a zřetelnější ty zvuky jsou, nemáme však tušení, co znamenají. I dívka je totiž u elektrárny úplně poprvé.

Stojí tu mohutný dub a za ním je vidět prázdné prostranství. Úplně vzadu na něm stojí budova, co bude nejspíš elektrárna. I když to musí být ona, nemá budova navenek nic z toho, co dělá elektrárnu elektrárnou. Vypadá jen jako nějaké velkánské skladiště. Nejsou tu nikde žádná zvláštní zařízení, odnikud

nevybíhají dráty vysokého napětí. Podivný hukot větru, co jsme zaslechli, asi vycházel zevnitř cihlových zdí té stavby. Vchod hradí pevná dvoukřídlá železná vrata, úplně nahoře je ve zdi vidět několik malých okének. Z prostranství dál nevede žádná cesta.

„Tohle už asi bude elektrárna,“ říkám dívce.

Vrata v průčelí však jako by byla zamčená na zámek, ať se do nich opíráme oba dva najednou, stejně se ani nehnu.

Rozhodujeme se budovu obejít kolem dokola. Boční zeď elektrárny je o něco delší než její průčelí, i na ní je výšce řada okének a právě z nich se ozývá ten podivný šum. Dveře však scházejí. Jen fádňí cihlová stěna bez jediného záchytného bodu. Vypadá úplně jako ta, co kolem dokola obklopuje Město, když ale přijdeme blíž, je vidět, jak moc se její hrubé cihly liší od těch, z nichž je vystavěna městská Zeď. I na dotek jsou drsné a sem tam nějaká úplně chybí.

Vzadu s elektrárnou sousedí malý domek ze stejného cihlového zdiva. Velký je zhruba jako bouda Strážného, s docela obyčejnými dveřmi a okny. V oknech jsou namísto záclon pověšené plátěné pytle od zrní, na střeše stojí komín umouněný od sazí. Alespoň tady se dá vycítit trocha lidské přítomnosti. Třikrát třemi poklepy zatukám na prkenné dveře, odpověď ale nepřichází. Dveře jsou zamčené.

„Támhle naproti je vchod do elektrárny,“ říká dívka a bere mne za ruku. Když se podívám, kam mi ukazuje, opravdu v koutku zadní stěny budovy uvidím malé železné dveře, otevřené dokořán.

Podivné hučení větru se ze vchodu ozývá o to silněji. Uvnitř je mnohem větší tma, než jsem čekal, a než si na ni oči zvyknou, není vůbec poznat, co se v ní skrývá, ani když si člověk zastíní zrak dlaní. Není tu jediná lampa – na elektrárnu věc přinejmenším podivná – a slabé světlo z vysoko umístěných okének dokáže dopadnout tak nanejvýš na strop. Prázdnou budovou se pyšně prohání jen ten hučící vítr.

I kdybychom volali, nemá nás nikdo šanci slyšet, a proto se jen postavím u vchodu, sundám své černé brýle a čekám, až si mé oči přivyknou na tmu. Dívka trochu poodejde a postaví se za mne. Vypadá to, že být po jejím, k budově by se ani nepřiblížila. Vítr a tma jí nahánějí strach.

Mé oči jsou ovšem na tmě zvyklé a zahlédnout postavu muže, stojícího vprostřed haly, jim proto zas tak dlouho netrvá. Muž je hubený a pomenší. Před mužem ční z podlahy až do stropu kulatý železný sloup, dobré tři nebo čtyři metry tlustý, a muž sloup upřeně pozoruje. Kromě sloupu tu už není nic, co by vypadalo na nějaké zařízení nebo stroje a v hale je prázdné jako někde v jízdárně. Podlaha je vydlážděná stejnými cihlami, z jakých postavili zdi. Připadám si tu jako v obrovitých kamnech.

Nechávám dívku u vchodu a sám se vydávám dál do budovy. Když postoupím zhruba do poloviny mezi dveře a železný sloup, muž si mě konečně všimne. Ani se nepohne, jen ke mně otočí hlavu a sleduje mě celou dobu, co se k němu blížím. Je to mladý muž. Dost možná o několik let mladší než já. Co do vzhledu je to ve všem všudy pravý opak Strážného. Ruce, nohy i krk má tenké a štíhlé, ve tváři je bledý. Kůži má hladkou, skoro žádné stopy po vousech, nad širokým čelem mu už hodně ustoupily vlasy. I oblečení má úpravné a v dokonalém pořádku.

„Dobrý den,“ pozdravím ho.

S pevně semknutými rty se na mne zadívá, pak mi zlehka pokyne hlavou.

„Nepřišli jsme nevhod?“ zeptám se pro jistotu. Pro samé hučení větru musím pořádně zvýšit hlas.

Muž dá zavrtěním hlavy najevo, že nerušíme, pak se ke mně obrátí a ukáže prstem na skleněný průzor velikosti pohlednice. Jako by říkal, ať se podívám dovnitř. Když se dobře podívám, vidím, že je to průzor ve dveřích, které vedou do sloupu. Ty jsou pevně uchycené šrouby. Za sklem se divoce otáčí jakýsi obrovský ventilátor, upevněný vodorovně k podlaze. Jako by tam otáčel hřídelem velikánský motor o mnoha tisících koňských sil. Asi tam kdovíodkud vanoucí proud vzduchu roztáčí větrník a jeho energií se pak generuje elektřina, napadá mne. „To je na vítr, co?“ zkusím nadhodit.

Muž přikývne na souhlas. Pak mne bere za paži a míří k východu. Je skoro o půl hlavy menší než já. Těsně vedle sebe jako dobří kamarádi spolu jdeme ke dveřím. U dveří čeká ona. Muž jí pokyne zrovna tak nenápadně, jako před chvílí mně.

„Dobrý den,“ říká dívka.

„Dobrý den,“ řekne i muž.

Odvede nás na místo, kde už není hukot tolik slyšet. Za domkem má pole, vymýcené z Lesa. Stojí tam několik pařezů a my se na ně posadíme.

„Promiňte, mám hrozně slabý hlas,“ říká mladý Správce omluvně. „Vy jistě budete z Města, že?“

Přítakávám.

„Jak jste sami viděli,“ říká mladý muž, „všechna elektřina pro Město pochází z větru. V těchhle místech je v zemi velikánská díra a my využíváme sílu proudu vzduchu, co z ní vychází.“

Muž se na chvíli odmlčí a pozoruje pole u svých nohou.

„Vítr se zvedne vždycky jednou za tři dny. Jsou tady pod zemí spousty jeskyní. Střídavě v nich proudí vzduch a voda. Já tu mám na starosti údržbu zařízení. Když vítr ustane, dotahuju na větrníku šrouby a promazávám mechanismus. Nebo dohlížím, aby nezamrzly spínače. Vzniklá elektřina pak odsud putuje podzemním kabelem do Města.“

Správce domluví a rozhlíží se po poli. Jako hradba se kolem něj dokola táhne vysoký Les. Černá půda poleje pečlivě obdělaná, obilí ale ještě neraší.

„Když mám čas, kácím kus po kuse Les a rozšiřuju pole. Jsem na to sám a pochopitelně toho tolik nezmůžu. Velké stromy musím obcházet kolem dokola a vybírat si na nich to neschůdnější místo. Jsem ale rád, že můžu něco dělat vlastníma rukama. Od jara se tu vždycky daří i zelenině. Vy jste si to tu přišli prohlédnout?“

„Tak nějak,“ říkám.

„Tady se lidi z Města skoro neukážou,“ říká Správce. „Do Lesa totiž nikdo z nich nechodí. Samozřejmě kromě těch, co nosí dodávky. Jednou za týden přinesou potraviny a různé věci pro každodenní potřebu.“

„To tu bydlíte pořád sám?“ zajímám se.

„Bydlím. Už hrozně dlouhou dobu. Poznám do detailu stav větrníku podle zvuku, který vydává. Vždyť už si tu s tím strojem bezmála den co den povídám. Když to děláte delší čas, vyznáte se v tom, že ani nevíte jak. Když je zařízení v pořádku, jsem i já mnohem klidnější. Pak znám i zvuky, co vydává Les. On totiž vydává všechny možné zvuky. Úplně jako by byl živý.“

„A není to těžké, žít tu tak docela sám v Lesích?“

„To já nevím, jestli to je, nebo není těžké,“ říká. „Tady je prostě Les a já v tom Lese žiju. Nic jiného. Někdo tu prostě musí být a dávat pozor na stroj. A kromě toho jsem tu jen na samém začátku lesa, hlouběji v něm to neznám.“

„A bydlí v Lesích ještě někdo takový, jako jste vy?“ ptá se dívka.

Správce se na okamžik zamyslí, nakonec ale párkrát maličko pokývá hlavou.

„Několik jich znám. Jsou mnohem hlouběji v Lesích, ale pár jich tu je. Kopou uhlí nebo kácejí Les a zakládají pole. Já jich potkal ale opravdu jen docela málo a nenamluvil jsem s nimi skoro nic. Neberou mě totiž mezi sebe. Oni bydlí v Lesích a já žiju tady, tím je to. Hloub v Lesích jich určitě musí být víc, ale to je všechno, co vím. Já se nepouštím hluboko do Lesa a oni zase skoro nevycházejí až sem.“

„Neviděl jste tu taky jednu ženu?“ ptá se ho dívka. „Asi jednaného dvaatřicetiletou.“

Správce jen vrtí hlavou. „Ne, ženu jsem tu neviděl ani jednou. Jen samé muže.“

Zadívám se na ni, ale dívka už neřekne nic.

27. Encyklopedie, nesmrtelnost, sponky na papír

„To mám teda fakt radost,“ zoufal jsem si. „To už se doopravdy nedá nic dělat? Jak daleko už ta hrůza pokročila, podle vašich výpočtů?“

„Tím myslíte situaci ve vaší hlavě?“ otázal se profesor.

„Samozřejmě,“ pravil jsem já. Co jiného bych asi tak v tuhle chvíli myslel? „Chci vědět, nakolik to už mám v hlavě zdevastované.“

„Podle mých propočtů se přepínač B měl roztavit už zhruba před šesti hodinami. *Roztavit je* samozřejmě jen takový výraz pro zjednodušení, ve skutečnosti se vám v mozku pochopitelně nic neroztaví, jen se...“

„...zafixoval obvod číslo tři a vypnul druhý obvod, co?“

„Přesně tak. Takže, jak už jsem říkal dříve, už se vám začaly tvořit spojovací můstky. Jinými slovy, začínáte produkovat vzpomínky. Mohu-li si dovolit metaforu, v továrně na slony ve vašem podvědomí se změnil systém, a proto se teď mezi ní a vaším povrchovým vědomím představuje spojovací potrubí.“

„Což znamená,“ řekl jsem, „že ani přepínač A už nepracuje na sto procent? Když už tedy z obvodu v podvědomí začínají prosakovat informace?“

„Ne tak docela,“ opravil mě profesor. „To takzvané potrubí už v sobě totiž máte odjakživa. Ať jsme vaše myšlenkové okruhy rozvětvovali sebevíc, tenhle kanál jsme si nemohli dovolit přerušit. Ono je to totiž tak, že vaše povrchové vědomí – čili obvod 1, je vyživováno vaším vědomím podpovrchovým, čili obvodem 2, na němž závisí. To potrubí je něco jako kořeny stromu nebo jako elektrické uzemnění. Bez něho lidský mozek nemůže fungovat. Proto jsme ho museli zachovat. Na minimální

možné úrovni, do takové míry, aby za normálních podmínek nedocházelo ke zbytečným průsakům a zpětnému proudění. Jenže energie impulzu vyvolaného roztavením přepínače B způsobila uvedenému potrubí otřes, o jakém se při normálních podmínkách dá mluvit opravdu jen stěží. Což váš mozek šokovalo natolik, že zahájil záchranné práce.“

„Takže to znamená, že ta produkce nových vzpomínek, co jste o ní mluvil, bude postupovat pořád rychlejším tempem?“

„Přesně to se bude dít. Zjednodušeně řečeno, jde o podobnou záležitost jako takzvané *déjà vu*. V principu mezi tím není zas takový rozdíl. Tahle situace bude ještě nějakou dobu trvat. Až nakonec ty vaše zbrusu nové vzpomínky budou mít za následek přetvoření světa.“

„Přetvoření světa?“

„Přesně tak. Vy se tu právě připravujete na přechod do jiného světa. A spolu s tím se proto pomalu mění i svět, jak ho vidíte teď. Tak se to totiž má s lidským vnímáním. Je to právě vnímání, co mění světy. Svět není výmysl, svět skutečně je. Viděno ale na úrovni jevů, představuje vždy jen jednu z bezbřehého množství možností. Když to ještě víc rozvedu, změní jej už i to, jestli se někde vydáte směrem vpravo, nebo vlevo. Není tedy nic tak zvláštního, že se svět bude měnit už změnou paměti a vzpomínek.“

„Víte, tohle mi zní jako falešná logika,“ poznamenal jsem. „Strašně vykonstruované. Vy úplně pouštíte ze zřetele časovost. To, co mi tu vykládáte, platí leda pro případy, jako je časový paradox.“

„Přesně o ten se tu taky v jistém smyslu jedná,“ přikývl profesor. „Tím, že si vytváříte vzpomínky, si zároveň vytváříte svůj vlastní paralelní svět.“

„Chcete říct, že se svět, jak ho zažívám, postupně odchyluje od mého původního světa?“

„To stoprocentně nevím a nikdo to ani nemůže dokázat. Říkám jen, že to není nemožné. Samozřejmě teď nemám na mysli žádné ty extrémní paralelní světy z vědeckofantastických románů. Jde doopravdy jen o záležitost vnímání. O vidění světa vnímáním vytvářené. Tam zřejmě dojde k nejruznějším změnám.“

„A až nastanou, přepínač A se přepne, objeví se úplně jiný svět a já v tom světě budu žít, že. Zastavit se to pochopitelně nedá a mně zbývá jen sedět a čekat, až to přijde.“

„Přesně tak to je.“

„A jak dlouho ten svět má asi trvat?“

„Nejspíš navěky,“ pravil profesor.

„Teď jsem vám asi nerozuměl,“ přiznal jsem. „Jaképak *nejspíš navěky*? Lidské tělo má přece svoje meze? Když člověk umře, jeho mozek odejde s ním. A pak je konec i s vědomím. Nebo se snad pletu?“

„Tak trochu ano. Pro myšlenky totiž žádný čas neplatí. Tím se také odlišují od snů. Pro myšlenky není nic nemožného obsáhnout v jediném okamžiku vše. Nebo zakusit věčnost. Anebo vybudovat uzavřený okruh a obíhat po něm kolem dokola. Takové už totiž myšlenky jsou. Na rozdíl od nesouvislých snů. Jsou jako encyklopedické hůlky.“

„Encyklopedické hůlky?“

„Encyklopedická hůlka je teoretická hříčka, výmysl jistého vědce. Jde v ní o to, jak vyrýt třeba celou encyklopedii na jediné párátko. Víte, jak se to dělá?“

„To vážně nevím.“

„Jednoduše. Text, v našem případě encyklopedii, celý převedeme do cifer. Jedno písmeno po druhém přepíšeme do dvoumístných číslic. A bude 01, B 02 a tak dále. 00 bude znamenat mezeru a stejným způsobem numerizujeme i tečky a čárky. A před tuhle číselnou řadu pak úplně dopředu napíšeme nulu a za ní uděláme desetinnou čárku. Takže dostaneme obudně dlouhé desetinné číslo: 0,1732000631... a dál a dál. A v odpovídajícím bodě párátko pak uděláme zářez. Takže třeba pro 0,50000... bude přesně v polovině, pro 0,33333... v jedné třetině. Chápete?“

„Chápu.“

„Takovým způsobem tedy do jediného bodu na párátku zaznamenáte jakkoli dlouhou informaci. Samozřejmě čistě teoreticky, v praxi je to neproveditelné. Tak přesný bod by vám žádná současná technika na párátko nepřenesla. Můžete si z toho však udělat představu o povaze myšlenek. Čas, to je celková délka párátko. A s tou nemá vůbec co dělat, kolik je uvnitř obsaženo informací. Těch může být libovolné množství.“

Mohou pokračovat třeba do nekonečna. Což se skutečně může stát, stačí, aby číslo bylo periodické. Pak nepřijde žádný konec. Rozumíte? Všechno je záležitost softwaru. O hardware tu vůbec neběží. Je úplně jedno, zda použijete párátka, dvě stě metrů dlouhý trám, nebo budete zaznamenávat na rovník. To všechno je vedlejší. Vy sám můžete zemřít a vaše vědomí se může rozpadnout v prach, ale vaše myšlenky stačí zachytit okamžik těsně před tím a rozložit ho na věčnost. Vzpomeňte na ten starý paradox o letícím šíp. *Letící šíp je v klidu*, říká se v něm, a to je přesně ono. Fyzická smrt je jako ten letící šíp. Míří po své dráze přímo na váš mozek. Nikdo jí nemůže uhnout. Každý člověk jednou umře, každé tělo jednou pomine. Čas žene šíp neustále vpřed. Jenomže, jak už jsem říkal, lidské myšlenky ten čas rozkládají na další a další a další díly. Takže se paradox stane skutkem. Šíp nikdy nedopadne.“

„Jinými slovy,“ doplnil jsem ho, „jde o nesmrtnost.“

„Přesně tak. Kdo vstoupil mezi myšlenky, neumírá. I když tohle, přesně řečeno, není nesmrtnost, ale něco, co se jí nekonečně blíží. Věčný život, chcete-li.“

„Což byl, mám tak dojem, i skutečný cíl vašich výzkumů, ne?“

„Ne, to ani náhodou,“ protestoval profesor. „Sám jsem si toho zprvu nevšiml. Šlo o výzkum, kterému jsem se začal věnovat jen tak pro zábavu. Jak ale pokračoval, narazil jsem na to. A učinil jsem objev. Člověk nedosahuje nesmrtnosti tím, že čas prodlužuje, ale tím, že jej dělí.“

„A mě jste pak do toho nesmrtelného světa musel mermomocí zatáhnout, co?“

„Nikoliv, to byla jen a pouze nehoda. Opravdu jsem nic podobného neměl v úmyslu. Věřte mi to, prosím. Je to tak. Takovou věc jsem vám udělat nechtěl. Teď už ovšem bohužel není na výběr. Máte jen jednu jedinou možnost, jak se světu nesmrtnosti vyhnout.“

„Která to je?“

„Když hned teď zemřete,“ konstatoval profesor úředním tónem. „Ještě, než se sepne přepínač A. Pak by nezůstalo vůbec nic.“

V jeskyni zavládlo hluboké ticho. Profesor si odkašlal, tlustá dívka vzdychla, já vytáhl whisky a napil se. Nikdo z nás nepromluvil jediné slovo.

„A... jaký je to vlastně svět?“ zeptal jsem se profesora po chvíli. „Myslím ten svět nesmrtelnosti, co o něm mluvíte?“

„Jak už jsem říkal prve,“ pravil profesor, „je to klidný a tichý svět. Je to váš vlastní svět a vytvořil jste ho vy sám. V něm budete moci být sám sebou. Je tam úplně všechno a zároveň tam není vůbec nic. Dovedete si to aspoň trochu představit?“

„To nedovedu.“

„Vytvořilo ho ale vaše podvědomí. To je něco, co nikdo jiný nedokázal. Stát se tohle komukoli jinému, musel by zřejmě navěky bloudit rozporuplným, nepochopitelným chaosem. To však není váš případ. Vy se totiž pro nesmrtelnost hodíte.“

„A kdy se ty světy mají vlastně přepnout?“ zeptala se tlustá dívka.

Profesor pohlédl na hodinky. I já se na ně podíval. Ukazovaly šest hodin dvacet pět. Teď už se venku rozbřesklo. A ranní tisk je rozvezený.

„Podle mých propočtů zbývá ještě devětadvacet hodin a třicet pět minut,“ pravil profesor. „Možná plus minus nějakých pětadvaceti minut, ale řekl bych, že se nemýlím. Nastavil jsem to přesně na poledne, aby to bylo jasnější. Na zítřejší poledne.“

Zavrtěl jsem bezmocně hlavou. Aby to bylo *jasnější*? A pak jsem si znovu lokl whisky. Ať jsem jí však pil sebevíc, vůbec jsem v sobě necítil alkohol. Dokonce mi to ani nechutnalo jako whisky. Žaludek jako by mi dočista zkameněl.

„Co teď budete dělat?“ položila mi dívka ruku na koleno.

„To opravdu netuším,“ konstatoval jsem. „Ale rozhodně bych se rád vrátil na zem. Sedět tady a čekat, co bude, to se mi doopravdy nechce. Půjdu někam, kde je vidět slunce. A zbytek si rozmyslím pak.“

„Stačilo vám mé vysvětlení?“ optal se profesor. „Opravdu bohatě. Děkuji vám,“ pravil jsem já. „Vy se na mne zlobíte, vidíte?“

„Tak trochu,“ přisvědčil jsem. „Jenomže tím se už vůbec nic nespraví, a tohle je navíc celé tak absurdní, že jsem to ještě

doopravdy nevstřebal. Později bych se na vás nejspíš začal zlobit víc. Jenže to už budu pro tenhle svět samozřejmě mrtvý.“

„Až takhle dopodrobna jsem vám situaci vysvětloval opravdu nechtěl,“ pravil profesor. „Kdybyste nic netušil, všechno by pro vás skončilo, aniž byste se cokoli dozvěděl. Z psychologického hlediska by to pro vás asi bylo nejšetrnější řešení. Jenomže, poslyšte, tohle přeci nebude vůbec žádná smrt. Jen nekonečná ztráta vědomí.“

„To je přece prašť jako uhoď,“ usoudil jsem. „Ale já se to stejně dozvědět chtěl. Už proto, že se tu jedná o můj život, víte? Nechci, aby se ve mně přepínaly přepínače, když o tom nic nevím. Svoje věci si řeším zásadně sám. A teď chci vědět, jak se dostanu ven.“

„Ven?“

„Ven z téhle díry, zpátky na povrch zemský.“

„A nevádí vám, že to potrvá dlouho a budete muset projít kolem hnízda pokoutníků?“

„Nevadí. Teď už se stejně nemám čeho bát.“

„Dobrá,“ přikývl profesor. „Slezete ze skály a vlezete do vody. Už se úplně uklidnila a je nehybná, takže se v ní dá bez problémů plavat. Poplavete směr jihojihovýchod. Budu vám tam svítit reflektorem. Když poplavete přímo tam, najdete ve skalní stěně kousek nad vodou nepříliš velký otvor. Když se vydáte chodbou za ním, dostanete se do stoky. Ta stoka vede přímo do kolejiště metra.“

„Metra?“

„Ano, metra. Na trat' Ginza, přímo mezi Gaienmae a Aojama Iččóme.“

„A jak to, že vede zrovna do metra?“

„Protože koleje metra jsou celé v moci pokoutníků. Ve dne to ještě jakž takž jde, ovšem v noci si tam ty potvory dělají, co se jim jen zlíbí. Výstavba tokijského metra jim dramaticky rozšířila akční rádius. Dali jsme jim tím do pracek celé sítě chodeb, že. Sem tam dokonce přepadají údržbáře a potom je sežerou.“

„Jak to, že se to ještě nedostalo na veřejnost?“

„Protože by z toho byl strašný průšvih. Kdyby se to zveřejnilo, kdo by pak asi ještě pracoval v metru? A kdo by jím vůbec ještě jezdil? Správa metra o tom samozřejmě ví, takže

neustále zesiluje stěny, zacpává díry, rozsvěcuje lampy, kde to jen jde, a hlídá ve dne v noci, něčím takovým ovšem nemá vůbec šanci pokoutníky zastavit. Těm stačí jediná noc, aby zdi zase rozbili a lampám přehryzali kabely.“

„Jestli ale, jak říkáte, vylezu mezi Gaienmae a Aoyama Iččóme, kde to vlastně jsme teď?“

„Inu, nejspíš tak někde pod Omotesandó u svatyně Meidži. Přesněji vám to ale nepovím. Zabloudit však opravdu nemůžete, vede tam jen jediná cesta. Hrozně se klikatí a je úzká, takže to zabere nějaký čas, projít by se však měla dát bez problémů. Vy odsud nejprve zamíříte směrem na Sendagaju. Samotné hnízdo pokoutníků si představte někde před Národním atletickým stadionem. Cesta se v těch místech stáčí vpravo. Dáte se tedy doprava, směrem na baseballový stadion Džingú a odtud pak směrem od Obrazárny vyjdete na trati Ginza na Aojamské třídě. Až k východu vám to potrvá takové dvě hodiny. Je vám to všechno jakž takž jasné?“

„Je.“

„Kolem hnízda pokoutníků musíte projít co možná nejrychleji. Z potulování se po takových místech nemůže vzejít nic dobrého. A v metru si dávejte dobrý pozor. Vedou tam kabely s vysokým napětím a jezdí vlaky na plný plyn. Teď je navíc právě dopravní špička. Nemělo by cenu, aby vás ještě po všech útrapách porazil vlak.“

„Dám si pozor,“ ubezpečil jsem ho. „Mimochodem, a co teď budete dělat vy?“

„Já mám vyvrknutý kotník, a jakmile bych vylezl ven, jen by se na mě sesypal Systém i kódmani dohromady. Radši tu chvíli zůstanu schovaný. Tady mě nikdo obtěžovat nebude. A vy jste mi navíc přinesl jídlo. Naštěstí moc nejím, takže mi vaše zásoby vystačí na tři čtyři dny,“ pravil profesor. „Beze všeho mne tu nechte. Nedělejte si se mnou žádné starosti.“

„A jak to uděláme s odpuzovačem na pokoutníky? Na cestu k východu jsou zapotřebí dva a to by na vás už žádný nezbyl?“

„Půjde s vámi moje vnučka,“ pravil profesor. „Doprovodí vás, vrátí se sem a pomůže zas ven mně.“

„Moc ráda,“ nechala se slyšet dívka.

„Ale co jestli se jí cestou něco stane? Jestli ji třeba zajmou, nebo něco podobného?“

„Já se chytit nenechám,“ ujistila mě dívka.

„O tu si nemusíte dělat žádnou starost,“ potvrdil profesor. „Na svůj věk si vede doopravdy dobře. Má mou plnou důvěru. A navíc, kdyby bylo nejhůř, nejsem tak docela bez prostředků. Se suchou baterií, vodou a kusem tenkého kovu si můžu vyrobit provizorní odpuzovač. Jen jednoduché zařízení, nebude mít takový efekt jako původní přístroj, ale znám to tu pod zemí jako své boty a zbavit se pokoutníků dokážu vždycky. Určitě jste přece viděli kousky kovu, které jsem trousil za sebou? Kam je dám, tam pokoutníci nev kročí. Tedy, po nějakých patnáct dvacet minut.“

„Těmi kousky kovu myslíte ty kancelářské sponky?“ otázal jsem se ho.

„Ano ano, přesně ty. Kancelářské sponky se k tomu hodí nejlépe. Jsou levné, nezaberou místo, hned se zmagnetizují, lze je i spojit do kruhu, který si pak člověk pověsí na krk. Na sponku na papír prostě nedám dopustit.“

Vytáhl jsem z kapsy u větrovky hrst sponek a předal je profesorovi. „Hodí se vám k něčemu tahle trocha?“

„No tohle, no tohle!“ zvolal profesor překvapeně. „To mi ale opravdu velmi pomůže! Abych řekl pravdu, roztrousil jsem cestou sem trochu víc sponek, než by bylo zdrávo, a už jsem si dělal starosti, jestli se zbytkem vystačím. Vy jste ale vážně pozorný!“

Ještě jednou, máte můj veliký dík! Takhle bystrých lidí je skutečně pomalu.“

„Dědečku, už se budeme muset vydat na cestu,“ pravila vnučka. „Času je čím dál tím méně, víš?“

„Dávej mi na sebe pozor,“ pravil profesor. „S pokoutníky není žádná legrace.“

„Žádný strach. V pořádku se ti vrátím,“ řekla na to vnučka a lehce profesora políbila na tvář.

„A vám bych se ještě jednou chtěl velmi omluvit za to, co jsem vám způsobil,“ obrátil se profesor ke mně. „Kdyby to bylo jen trochu možné, nabídl bych se, že si to s vámi vyměním. Já už si užil života až až a nemám už čeho litovat. Kdežto na vás je myslím ještě opravdu příliš brzy. Na takhle náhlou skutečnost se ani nemůžete pořádně připravit a je toho nejspíš hodně, co jste na tomto světě ještě býval měl udělat, že?“

Mlčky jsem přikývl.

„Nedělejte si však přílišné obavy,“ pokračoval profesor. „Nemusíte se ničeho bát. Pamatujte, tohle není smrt. Čeká vás věčný život. Ve světě, kde budete moci plně být sám sebou. V porovnání s tím je tento svět jen prázdným preludem. Nezapomeňte na to!“

„Tak, už je čas,“ řekla dívka a uchopila mne za paži.

28. Hudební nástroje

Mladý Správce elektrárny nás vede do svého domku. Zkontroluje, jak hoří oheň v kamnech, pak zvedne konvici s vroucí vodou, zanesení ji do kuchyně a nalije nám čaj. Jsme už celí prokřehlí zimou, co vládne v Lesích, a horký čaj je přesně to, co jsme potřebovali. Hukot větru pokračuje po celou dobu, co pijeme.

„Tenhle čaj vyrostl v Lesích,“ vysvětluje Správce. „V létě ho vždycky nasuším ve stínu. Pak mám po celou zimu co pít. Je ohromně zdravý a člověk se i zahřeje.“

„Je i moc dobrý,“ chválí dívka.

Čaj voní a má v sobě nevítavou sladkost.

„Z čehopak jste to uvařil?“ vyptávám se ho.

„Jméno té rostliny vám přesně neřeknu,“ omlouvá se Správce. „Objevil jsem ji v Lese. Hezky voněla a tak jsem z ní zkusil připravit čaj. Je nízká a zelená a v červenci vyhání do květu. Tehdy trhám a suším nejkratší lístky. Její květy moc chutnají zvířatům.“

„Zvířata chodí až sem?“ ptám se překvapeně.

„No jistě, až do začátku podzimu. Jak se přiblíží zima, ze dne na den se najednou vytratí. Když je teplo, chodí sem ve skupinkách po několika a dělají mi společnost. Děním se totiž s nimi vždycky o jídlo. V zimě je to ale jiná. To se k Lesům nepřiblíží, i když dobře vědí, že bych jim něco k snědku dal. Proto bývám v zimě vždycky sám.“

„Pokud by vám to nevadilo, nepoobědval byste s námi?“ ptá se dívka. „Přinesli jsme nějaké sendviče a ovoce, ale jen pro nás dva je jich nějak moc. Mohli bychom vám nabídnout?“

„To bych vám byl moc vděčný,“ říká Správce. „Už si ani nepamatuju, kdy mi takhle někdo naposledy nabízel jídlo. Já mám uchystaný vývar s lesními houbami. Nedáte si?“

„Rádi,“ ujišťuju ho.

Ve třech sníme dívčiny sendviče, správcovu houbovou směs, a po jídle přikusujeme k čaji ovoce. Během jídla skoro nepromluvíme. Za takového mlčení se do pokoje vplíží jako průzračná voda hukot větru a ticho mezi námi dočista pohltí. Když se do hučení vmísí ještě zvuky vidliček a nožů ťukajících o talíře, zní to všechno najednou jako z nějakého jiného světa.

„Vycházíte někdy z Lesů?“ vyptávám se Správce.

„Nikdy,“ vrtí Správce klidně hlavou. „Protože je to tak dáno. Musím být pořád tady a starat se o elektrárnu. Jednou možná přijde někdo, kdo mě v té práci vystřídá. Kdy to bude, nevím, ale jestli se to stane, budu i já moci opustit Lesy a vrátit se do Města. Do té doby ovšem musím zůstat tady. Nesmím z Lesů vyjít ani na krok. Musím tu čekat na vítr, co vane jednou za tři dny.“

Přikývnu a dopíjím zbytek čaje. Od doby, co se začal hukot ozývat, ještě tolik času neuběhlo. Ty zvuky trvají tak nejvýš dvě hodiny, nebo dvě a půl. Jak je tak stále poslouchám, mám dojem, že mě celého silou strhávají k sobě. Dokážu si představit, jak smutno asi musí být člověku, co je tu na kraji Lesů v prázdnotou zející elektrárně samojediný poslouchá.

„Mimochodem, vy tu asi nebudete jen kvůli návštěvě elektrárny, vidíte?“ vyptává se mladý Správce. „Jak už jsem řekl, sem totiž lidi z Města skoro nechodí.“

„Přišli jsme se sem poohlédnout po hudebních nástrojích,“ odpovídám mu. „Řekli mi, že když se vás na ně zeptám, budete už vědět, kde je najít.“

Několikrát přikývne a pak se zadívá na nože a vidličky, navršené na talířích.

„Nějaké hudební nástroje by tu opravdu byly. Jsou už staré a nevím, jestli ještě budou k použití, ale jestli se vám nějaký bude hodit, beze všeho si ho vezměte. Já stejně na žádný hrát nedovedu. Jen si je tu přerovnáвам a prohlížím. Chcete se podívat?“

„Kdybyste byl tak hodný,“ kývnu.

Odtáhne židli a vstane, já udělám to samé. „Tak prosím pojďte za mnou. Mám je vystavené v ložnici,“ zve mě.

„Já zůstanu tady, sklídím nádobí a uvařím třeba kávu,“ říká dívka.

Správce otevře dveře do ložnice, rozsvítí světlo a zavede mě dál. „Tady jsou,“ pokyne mi.

U zdi ložnice jsou nástrojů seřazené nejrozličnější druhy. Všechny jsou tak staré, že vypadají jako z vetešnictví, a většina jich je strunných. Mandolína, kytara, cello, nějaká menší harfa. Struny jsou povětšinou rudé rzi, zpřetrhané, nebo úplně chybí. V tomhle Městě nejspíš nejde sehnat náhradní.

Jsou tu i nástroje, jaké jsem v životě neviděl. Na dřevěném nástroji, co připomíná práci valchu, jsou v řadě nehtovité kovové výstupky. Beru jej do rukou a chvíli se ho pokouším rozeznít, nástroj ale nevydává žádný zvuk. Je tu i řada malých bubínků. Patří k nim zvláštní malé paličky, ani z toho ale, zdá se, nevyhloudím žádnou melodii. Zhlédnu i velký dechový nástroj, co připomíná fagot, s tím bych si ale asi neporadil.

Správce usedne na malou dřevěnou postel a dívá se, jak si jeden po druhém prohlížím nástroje. Povlečení i polštář jsou čisté a úhledně ustlané.

„Bude se vám něco z toho hodit?“ osloví mě.

„No, ještě nevím,“ přiznávám mu. „Jsou přece jenom všechny dost staré. Musím si je vyzkoušet.“

Vstane z postele a jde ke dveřím, zavře a zase se vrátí. Ložnice je bez oken, a tak za zavřenými dveřmi není hučení větru tolik slyšet.

„Nezajímá vás, proč takové věci sbírám?“ ptá se Správce. „V tomhle Městě totiž něco takového nezajímá nikoho. V tomhle Městě totiž nejsou lidé, co by se zajímali o věci. Samozřejmě, že každý má všechno to, co potřebuje k životu. Hrnce, nože, prostěradla, oblečení, a tak dál. Ale to jim taky úplně stačí. Když uspokojí svoje potřeby. Nic víc už nikdo z nich nechce. Já ale takový nejsem. Mě tyhle věci zajímají moc. Nevím ani sám, proč to tak je. Prostě mě přitahují. Věci, které mají zajímavý tvar a jsou hezké.“

Položí jednu ruku na polštář a druhou strčí do kapsy u kalhot.

„A proto, jestli chcete něco vědět, mám moc rád i tuhle elektrárnu,“ pokračuje dál. „Větrník, všechny ty různé měřáky, transformátory. Snad mě sem poslali proto, že jsem v sobě měl takové záliby. Nebo se ve mně ty záliby vyvinuly z osamělého života tady. Přišel jsem sem už hrozně dávno a úplně jsem už

zapomněl na všechno, co bylo předtím. Takže někdy mívám dojem, že se už do města víckrát vrátit nemůžu. Pokud mám v sobě tyhle sklony, město mě nikdy nepřijme.“

Beru do rukou housle, kterým už zbývají jen dvě struny, a prstem na ně zadrnkám. Ozve se vysušené staccato.

„Kde ty nástroje berete?“ vyptávám se.

„Všude možně,“ říká on. „Poprosil jsem člověka, co mi přináší jídlo a on mi je sem postupně nanosil. Mají je občas po domech zahrabané ve skříních nebo po kůlnách. Většinu jich už spálili jako nepotřebné krámy s dřívím na otop, něco ale ještě zůstalo. Ty mi vyhledal a přinesl. Hudební nástroje mají všechny krásný tvar. Já nevím, jak se používají, a používat je ani nechci, ale když si je prohlížím, vidím, jak jsou nádherné. Jsou složité, ale přitom nepřepřácané. Vždycky se tu posadím a jen tak se dívám. To mi úplně stačí. Myslíte, že je to normální?“

„Hudební nástroje jsou přece opravdu krásné,“ souhlasím s ním. „Na tom není nic nenormálního.“

Zrak mi padne na tahací harmoniku, zaklíněnou mezi cello a buben, a zkusím ten nástroj vyndat. Je starodávná, s knoflíky místo kláves. Měch jde ztuha a místy na něm jsou prasklinky, ale vypadá to, že vzduch nikudy neuniká. Vsunu ruce do postranních pásů a několikrát nástroj roztáhnu a stlačím. Musím roztahovat mnohem víc, než jsem čekal, jestli jsou ale v pořádku knoflíky, snad by se nástroj dal použít. Tahací harmonika je přece nástroj, na kterém se krom měchu už jinak nemá moc co pokazit, a i kdyby měch netěsnil, dám ho poměrně snadno do pořádku.

„Můžu zkusit něco zahrát?“ vyptávám se.

„Jistě, jen si poslužte. Na to přece nástroje jsou,“ povzbuzuje mě mladý Správce.

Roztahuju a stahuju měch, zdola nahoru popořadě tisknu knoflíky. Některé hrají jenom potichu, stupnici ale přece jen dohromady dám. Tisknu ještě jednou, tentokrát odshora dolů.

„To je ale zvláštní zvuk,“ říká mladík se zájmem. „Úplně jako by měnil barvu.“

„Když tisknu tyhle knoflíky, ozvou se zvuky různých vlnových délek,“ vysvětluju mu. „Každý má svou vlastní. Podle vlnových délek pak spolu některé zvuky ladí a některé ne.“

„Není mi moc jasné, co je to to ladí a neladí. Co znamená, že ladí? Že se navzájem vyžadují?“

„Právě tak,“ přikyvuju. Zkusím vyhmátnout náhodný akord. Intervaly neodpovídají, ale ne zas natolik, aby výsledek úplně tahal za uši. Píseň si však žádnou nevybavím. Jenom ten akord.

„Tohle je ten zvuk, co ladí?“

Říkám, že je to tak.

„Tomuhle teda vážně nerozumím,“ říká fascinovaně. „Tenhle zvuk už v sobě má i něco víc, než že jen nezvykle zní. Takovýhle zvuk jsem ještě nikdy neslyšel. Ani vám nevím, jak bych to řekl. Je to úplně jiné, než když fouká vítr nebo když zpívají ptáci.“

Když to dopoví, složí ruce na kolena a dívá se na akordeon a na mne.

„Ten nástroj si určitě musíte vzít. Vemte si jich, kolik jen budete chtít. Něco takového by měl mít u sebe někdo, kdo ví, co s tím. Tady u mě to není k ničemu,“ dodá a na chvíli se zas zaposlouchá do hukotu větru. „Půjdu se zas podívat na stroje. Musím je zkontrolovat každých třicet minut. Jestli se větrník otáčí, jak má, jestli správně pracuje transformátor. Počkal byste chvíli vedle?“

Když mladý Správce odejde, vrátím se do místnosti, co slouží zároveň za obývací pokoj a za kuchyň, a vypiju kávu, kterou uvařila dívka.

„To je ten hudební nástroj?“ ptá se mě.

„Jeden jeho druh,“ přikyvuju. „Nástrojů je spousta druhů a každý z nich vydává jiný zvuk.“

„Vypadá to úplně jako měch.“

„Funguje to na stejném principu.“

„Můžu si na to sáhnout?“

„Samozřejmě,“ řeknu a hned jí předám akordeon. Vezme ho do rukou, jako by to bylo bezbranné mládě nějakého zvířete, a nespouští z něj oči.

„To je ale divná věc,“ řekne a nejistě se usměje. „Ale aspoň, že jste ho konečně sehnal. Máte radost?“

„Cítím, že stálo za to sem jít.“

„Víte, ten člověk úplně nepřišel o svůj stín. Nezbyvá mu ho moc, ale něco přece,“ říká dívka šeptem. „A proto teď žije tady“

v Lesích. Nemá tak silnou duši, aby se do nich odvážil hloub, do Města se ale vrátit nemůže. Je to chudák.“

„Myslíte, že je vaše matka taky v Lesích?“

„Možná, že je, a možná, že není,“ říká dívka. „Nevím to přesně. Jen mě to tak napadlo.“

Mladík se vrací do domku po sedmi nebo osmi minutách. Poděkuje mu za nástroj, otevře kabelu, vyndám dárky, co jsme přinesli, a rozloží je na stůl. Malé cestovní stolní hodinky, šachy a benzinový zapalovač. Našel jsem to všechno po taškách v depozitáři.

„Tohle máte za nástroj. Vemte si to, prosím,“ pobízím ho.

Nejprve odmítá, ale nakonec si věci vezme. Prohlíží si hodinky, prohlíží si zapalovač, jednu po druhé si prohlíží i šachové figurky.

„Víte, k čemu to je?“ ptám se ho.

„To je v pořádku. Nepotřebuju to vědět,“ říká mladík. „Stačí mi dívat se, jak jsou ty věci krásné, a na způsob použití myslím co nevidět přijdu. Času na to tady mám přece dost a dost.“

Říkám, že už budeme pomalu muset jít.

„Spěcháte?“ ptá se posmutněle.

„Než se setmí, rád bych se vrátil do Města, trochu si zdřímnul a pustil se do práce,“ vysvětluju mu.

„To máte pravdu,“ pokyvuje mladík hlavou. „Rozumím. Vyprovodím vás před dům. Moc rád bych s vámi šel až k východu z Lesů, ale mám tu teď práci a nemůžu se odsud hnout.“

Před jeho domkem se rozloučíme.

„Někdy zas musíte přijít. A zahrát mi,“ říká mladík. „Vy tu vždycky budete vítán.“

„Děkuju vám,“ říkám já.

Jak se vzdalujeme od elektrárny, hukot větru slábne a u východu z Lesa už ho vůbec není slyšet.

29. Jezero, Masaomi Kondó. punčocháče

Abychom si s tlustou dívkou při plavání nezmáčeli úplně všecko, sbalili jsme si část věcí na co nejmenší objem, zamotali to do rezervních košil a ty jsme si připevnili na hlavy. Vypadalo to trochu zvláštně, ale na nějaké úsměšky teď opravdu nebylo kdy. Zásoby, whisky a nepotřebnou výstroj jsme nebrali, takže věcí nebylo zas tolik. Já měl baterku, svetr, boty, peněženku, nůž, odpuzovače pokoutníků a to bylo tak všechno. Ona měla zhruba to samé.

„Dávejte na sebe pozor,“ opakoval profesor. Ve tmavém světle lampy vypadal najednou mnohem starší, než když jsem ho viděl poprvé. Kůži měl povislou, vlasy zanedbané jako rostlina, která vyrostla, kde nemá, ve tváři mu vyrazilo pár tmavých skvrn. Vypadal teď jako docela obyčejný vyčerpaný starý pán. Všichni lidé stárnou a nakonec umřou, i kdyby to byli vědci nevím jak špičkoví.

„Sbohem,“ rozloučil jsem se s ním.

Po laně jsme se spustili až ke hladině vody. Já lezl první, dole jsem dal dívce baterkou signál, ona se spustila za mnou. Nořit se do vody potmě nebyl vůbec dobrý pocit a mně se do toho ani trochu nechtělo, samozřejmě ale nebylo na výběr. Strčil jsem nejdřív pod hladinu nohu, pak jsem se ponořil až po ramena. Voda byla studená jako led, ale jinak byla docela v pořádku. Byla to jen docela obyčejná voda. Nic jiného už v ní neplavalo a nadnášela tak, jak voda nadnášet má. Kolem bylo všechno tiché jako na dně studně. Vzduch, voda, tma, nic se ani nepohnulo. Jen naše šplouchání, několikanásobně zvětšené ozvěnou, znělo tmou. Zvuk, jako když nějaký obrovský vodní živočich přežvykuje kořist.

V momentě, kdy jsem vlezl do vody, jsem si uvědomil, že jsem úplně zapomněl poprosit profesora, aby mi ránu zbavil bolesti.

„Ty velké ryby s drápy tu určitě nikde neplavou, vidíte?“ otázal jsem se směrem, kde jsem tušil tlustou dívku.

„Ne,“ odtušila dívka. „Nejspíš ne. To je určitě jen legenda.“

A stejně jsem se pořád nemohl zbavit strachu, že nějaká z těch potvor najednou vyplave ze dna a ukousne mi nohu. Tma prostě hrozně zveličí všechny strachy.

„A co pijavice?“

„Ty tu nejspíš taky nebudou. Aspoň bych řekla,“ pravila dívka v odpověď.

Spojení navzájem provazem jsme pomalu, abychom si nezmáčeli věci, plavali prsa kolem věže a přesně na její opačné straně objevili zářit světýlko profesorovy baterky. Jako nakloněný maják pronikalo rovně tmou a barvilo část hladiny do bledé žluti.

„Stačí, když poplaveme pořád tímhle směrem,“ řekla dívka. Čímž myslela, že máme plavat tak, že se světlo na hladině a svit baterky ve tmě budou pořád krýt.

Já plaval vepředu a ona za mnou. Střídavě bylo slyšet zvuky mých a jejích temp. Občas jsem se ohlédl dozadu, zkontroloval světlo a poopravil směr.

„Dejte vážně pozor, ať nenamočíte věci,“ zavolala na mne dívka mezi tempy. „Jestli se namočí odpuzovač, nepůjde už použít.“

„Žádné strachy,“ uklidnil jsem ji. Ve skutečnosti mě však taková snaha stála nemalé úsilí. Všechno kolem tonulo ve tmě a já ani pořádně neviděl, kde je hladina. Chvillemi jsem dokonce málem ztrácel přehled o vlastních rukou. Při plavání jsem si vzpomněl na podsvětní řeku, kterou musel překonat Orfeus cestou do země mrtvých. Na světě je nepřeborná řada náboženství a mýtů, co se ale týká představ o lidské smrti, najdou se mezi nimi překvapivé shody. Orfeus překračoval řeku temnot ve člunu. Já tu ve tmě plaval prsa s rancem krámů na hlavě. Staří Řekové byli rozhodně mnohem stylovější než já. Trochu mi dělala starost rána na břiše, jenže takové obavy mi stejně byly k ničemu. Byl jsem tolik vystresovaný, že bolest ani

nebyla tak hrozná, a i kdyby mi třeba praskly stehy, na něco takového jen tak neumřu.

„Opravdu se na dědečka tolik nezlobíte?“ otázala se dívka. Vlivem tmy a podivné akustiky jsem vůbec nedokázal odhadnout, z jakého směru a vzdálenosti se vlastně její hlas line.

„Nevím. Sám nemám potuchy,“ zavolal jsem do náhodného směru. I můj hlas mi zněl jako z úplně neznámého místa. „Když jsem poslouchal ty jeho řeči, začalo mi to být celé úplně jedno.“

„Jedno?“

„Ten život stejně nestál za nic a mého mozku nebude žádná škoda.“

„Přece jste ale říkal, že jste se svým životem spokojený?“

„To byla taková řečnická figura,“ vysvětlil jsem jí. „Každá armáda potřebuje nějaký ten prapor.“

Dívka o mých slovech chvíli uvažovala. Mezitím jsme tiše plavali dál. Na hladině podzemního jezera zavládlo mlčení hluboké jak sama smrt. Kde jsou asi ty ryby, napadalo mě. Začínal jsem věřit, že tu ty potvory s odpornými drápy někde opravdu jsou. Třeba tvrdě spí někde u dna? Nebo plavou sem a tam po nějaké jiné jeskyni? Nebo už nás třeba ucítily a teď se na nás řítí? Představil jsem si, jak mě drápy čapnou za nohu, a celý jsem se roztrásl. Aťsi třeba mám zakrátko umřít nebo zmizet, rozhodně nesmím dovolit, aby mě sežraly ryby v téhle hnusné díře. Jestli už mám umřít, chci, aby to bylo pod sluncem, na které jsem zvyklý. Vlivem studené vody jsem měl paže celé oteklé, ale stejně jsem dělal dál tempa ze všech sil.

„Ale stejně jste úžasný člověk,“ usoudila dívka. Její hlas nezněl unaveně, ani co by za nehet vlezlo. Zněl nonšalantně, jako by se zrovna ráchala ve vaně.

„Moc lidí si to ale nemyslí,“ ujistil jsem ji.

„Já si to myslím.“

Zkusil jsem se při plavání ohlédnout. Světlo profesorovy baterky mizelo někde daleko vzadu, na skalní stěnu, k níž jsme plavali, jsem ale zatím nenarazil. To je teda ale dálka, přemítal jsem otráveně. Na to nás starý pán taky mohl upozornit předem.

Aspoň bych se pak na podobné plavání trochu připravil. A co ty ryby? Ještě si nás nevšimly?

„Nehodlám se dědečka nijak zastávat,“ pokračovala plavoucí dívka. „Ale rozhodně to nedělal ze zlého úmyslu. On se jen pokaždé do něčeho zabere a pak přestane brát zřetel na své okolí. I tenhle výzkum začal s těmi nejlepšími úmysly. Chtěl sám přijít na kloub vašemu tajemství a zachránit vás, ještě než se ve vás Systém začne vrtat. I on se teď svým způsobem stydí, že spolupracoval se Systémem a dělal všechny ty pokusy s lidmi. To byla vážně chyba.“

„Mlčky jsem plaval dál. V tuhle chvíli mi byly podobné řeči už nadobro ukradené.“

„Takže dědečkovi odpusťte, ano?“ pravila dívka.

„Já si myslím, že vašemu dědovi může být úplně jedno, jestli mu odpustím, nebo ne,“ utrousil jsem. „Proč ale ten člověk utekl z celého projektu, když ještě není u konce? Pokud se vážně cítí tak strašně zodpovědný, neměl by spíš podniknout nějaký výzkum, aby už Systém nechrtil další oběti? Sice se mu třeba nelíbí dělat ve velkých organizacích, ale následkem těch jeho bádání pak padají lidi jeden za druhým.“

„Dědeček ale Systému ani trochu nevěřil,“ vysvětlovala dívka. „Říkal, že Systém se svými kalkulátory a Továrna s kódmany jsou jako pravá a levá ruka toho samého lumpa.“

„Co prosím?“

„No že co provádějí Systém i Továrna, je z technického hlediska jen jedno a to samé.“

„Z technického hlediska snad. My ale informace chránili, zatímco kódmani je kradou. To jsou dvě úplně odlišné věci.“

„Jenomže, podívejte se,“ nadechla se dívka. „Co jestli celý slavný Systém i Továrnu skutečně ovládá jeden jediný člověk? Čili že levá ruka loupí a druhá jí v tom brání, ha?“

Zkusil jsem se nad těmi slovy v temnotách mezi pomalými tempy zamyslet. Znělo to neuvěřitelně, a přece to nebylo docela nemožné. Byla sice pravda, že jsem pracoval pro Systém, ale kdybyste se mě zeptali, jak to tam chodí na nejvyšších místech, netušil bych, co vám na to říct. Protože byl Systém tak oblodně velký a vnitřní informace se držely v tajnosti stylem, který hraničil až s posedlostí. My byli jen ti, kdo dostávají shora instrukce, a pak je jednu po druhé pěkně plní. Jak to vlastně vypadá nahoře, o tom si takový poslední poskok jako já mohl leda tak nechat zdát.

„Jestli to, co říkáte, je pravda, šlo by o neuvěřitelně výnosný byznys,“ usoudil jsem nakonec. „Ten, kdo by proti sobě obě strany takhle poštvál, by si pak mohl diktovat jakoukoli cenu. Stačilo by mu jen vyrovnávat obě síly a nemusel by se bát propadu cen.“

„Toho si právě dědeček při práci na výzkumu pro Systém všiml. Systém nakonec není nic jiného než soukromý podnik, který se infiltroval do státu. Cíl všech soukromých podniků je jen jeden: sledovat vlastní zisk. Aby si nahrabaly, udělají cokoli. Systém navenek vykřikuje, jak mu strašně záleží na ochraně práva na držení informací, ale to jsou jen řeči. Děda vytušil, že jestli bude ve svých výzkumech pokračovat tímhle stylem dál, bude všechno ještě horší. Pokud by si za chvíli mohl kdekdo měnit a upravovat lidský mozek, jak by se mu zlíbilo, bylo by to se světem i s lidmi co nevidět velmi na pováženou. Někde musí zůstat nějaká kontrola a omezení. Systém ani Továrna ale nic podobného neznají. Proto děda vystoupil z projektu. Vás a ostatních kalkulátorů je škoda, ale další výzkumy už prostě nepřicházely do úvahy. Přineslo by to jenom víc a víc obětí na životech.“

„Víte, rád bych se vás zeptal na jednu věc. Vy jste tohle všechno věděla od samého začátku, vidíte?“ otázal jsem se dívky.

„No, věděla,“ přiznala po kratším váhání.

„A proč jste mi to teda všechno neřekla rovnou? Nemusel bych se hnát do těchhle horoucích pekel a ještě bych ušetřil čas.“

„Chtěla jsem, abyste se viděl s dědečkem a pochopil přesně, jak se věci mají,“ přiznala dívka. „A navíc, kdybych vám to vykládala já, asi byste mi ani nevěřil.“

„To asi ne,“ přiznal jsem. Slyšet od ní o nějakém třetím okruhu a nesmrtelnosti, nejspíš bych opravdu netušil, kolikátá bije.

Po pár dalších tempech nahmatala moje ruka najednou něco tvrdého. Byl jsem ponořený do úvah a v prvním momentě mě to dočista zmátlo, zakrátko jsem ale pochopil, že je to skalní stěna. Přeplavali jsme celé podzemní jezero. „Tak jsme tu,“ oznámil jsem jí.

Doplavala ke mně a přesvědčila se. Za námi jak nějaká sotva patrná hvězda zářilo do tmy světlo baterky. Nasměřovali jsme se podle něj a přesunuli se ještě o nějakých deset metrů vpravo.

„Bude to někde tady,“ řekla dívka. „Asi půl metru nad hladinou musí být vstup do chodby.“

„A nemohla třeba voda stoupnout nad něj?“

„Nemohla. Voda tu stoupá pokaždé naprosto stejně. Nevím čím to je, ale je to tak. Ani o pět centimetrů víc nebo míň.“

Opatrně, abych nevysypal obsah, jsem ze zabalené košile na hlavě vylovil malou baterku, a zatímco jsem se přidržoval rukou dolíku ve skále, abych neztratil rovnováhu, posvítíl jsem na stěnu ve výšce půl metru od hladiny. Na skálu dopadlo oslnivé žluté světlo. Velice dlouho mi trvalo, než jsem si na něj zvykl.

„Tady nic jako díra není,“ řekl jsem já.

„Posuňte se trochu víc doprava,“ poradila mi.

Svítíl jsem si nad sebe baterkou a přesouval se podél stěny. Žádnou díru jsem ale neviděl.

„Opravdu byla ta díra vpravo?“ zeptal jsem se. Když jsem se ve vodě přestal pohybovat, měl jsem dojem, že mi chlad proniká až do morku kostí. Klouby mi tuhly, jako by zamrzaly, a už jsem málem nesvedl ani otevřít pusy a promluvit.

„Musí tam být. Ještě trochu víc doprava.“

Celý roztřesený jsem se přesunul o další kus vpravo. Zanedlouho má levačka, tápající po stěně, nahmatala něco zvláštního. Bylo to kulaté jako nějaký štít a vystupovalo to ze skály, veliké to mohlo být asi jako LP deska. Když jsem po tom přešel prsty, zjistil jsem, že to má povrch pečlivě opracovaný jako lidskou rukou. Namířil jsem na to baterku a pečlivě si to prohlédl.

„Reliéf,“ konstatovala.

Už jsem nebyl s to vydat hlásku, a tak jsem jen mlčky přikývl. Byl to opravdu reliéf, se stejným vzorem, jako jsme viděli u vstupu do svatyně. Dvě ryby s odpudivými drápy, navzájem si hlodající ocasní ploutve a obtočené kolem zeměkoule. Kulatý reliéf vystupoval horními dvěma třetinami z vody jako měsíc klesající do oceánu, zbylá třetina byla skrytá pod hladinou. Stejně detailně propracovaná plastika, jako jsme

viděli prve. Vytesat tak dokonalé dílo někde, kde si ani není pořádně kam stoupnout, to musel být opravdu úctyhodný výkon.

„Tady musí být východ,“ řekla. „Tyhle reliéfy myslím označují všechny vchody i východy. Zkuste se podívat nad něj.“

Ve světle baterky jsem sledoval povrch skály. Snad proto, že tu byla skála trochu vystouplá dopředu, jsem na to místo pro stín neviděl přesně, připadalo mi však, že tam něco musí být. Předal jsem baterku dívce a rozhodl se, že tam zkusím vylézt.

Nad reliéfem byl naštěstí příhodný úchyt, kam šlo zaklesnout ruce. Sebral jsem všechny síly, vytáhl své ztuhlé tělo vzhůru a zapřel nohy o reliéf. Pak jsem natáhl pravou ruku, popadl hranu skalního výčnělku, nadzvedl se a vystrčil nad skálu hlavu. Opravdu se tam černal otvor chodby. Ve tmě jsem ho moc dobře neviděl, ale ucítil jsem slabý závan vzduchu. Studený a protivně zatuchlý jak odněkud ze sklepů, nicméně dokládající, že tam musí být tunel. Zaklesl jsem se na skále lokty, nohama došlápnul do úchytu a vytáhl se vzhůru.

„Je tu díra!“ zakřičel jsem dolů a ze všech sil přitom přemáhal bolest v břiše.

„No sláva,“ konstatovala dívka.

Natáhl jsem se k ní pro baterku, pak ji chytil za ruku a vytáhl ji nahoru. Posadili jsme se oba do ústí chodby a chvíli se tam jen klepali jak sulc. Mokrý košile a kalhoty byly studené, jako bych je právě vyndal z mrazicího boxu. Cítil jsem se, jako bychom přeplavali ohromnou sklenici chlazené whisky s vodou.

Pak jsme sundali ze hlav své rance, rozbalili je a převlékli se do suchých košil. Přenechal jsem jí svůj svetr. Mokrou košili a bundu jsem zahodil. Spodek těla jsem měl pořád stejně mokrá, ale rezervní kalhoty a spodky jsem neměl, takže se nedalo nic dělat.

Zatímco dívka kontrolovala odpuzovače pokoutníků, zablikal jsem několikrát baterkou a dal profesorovi na věži na vědomí, že jsme se šťastně dostali až do tunelu. Na ten signál osamělé žluté světélko v temnotách také dvakrát třikrát zablikalo, a pak úplně zhaslo. Když jeho záře zmizela, vrátil se svět znovu do dokonalé tmy. Do nezměřitelné, neproniknutelné prázdnoty.

„Je čas jít,“ řekla dívka. Rozsvítil jsem hodinky a podíval se, jaký je čas. Sedm hodin osmnáct minut. Všechny televizní stanice právě vysílají ranní zprávy. Lidé ve světě na povrchu jedí snídani a pěchují si ještě rozespálé hlavy předpovědí počasí, reklamami na prášky proti bolení hlav či informacemi o stavu problémů s vývozem aut do Spojených států. A nikdo nemá ponětí, že jsem se celou noc trmácel sem a tam podzemními labyrinty. Plaval v ledové vodě, nechal se vysávat pijavicemi, přemáhal bolest z pořezaného břicha. Nikdo neví, že můj reálný svět má v osmadvaceti hodinách a dvaadvaceti minutách nadobro skončit. Takové věci vám totiž v žádných zprávách neřeknou.

Díra byla mnohem užší než ty, kterými jsme se proplétali doposud, a museli jsme se skoro plazit, abychom se vůbec dostali vpřed. Navíc se neustále kroutila nahoru dolů a vpravo vlevo jako bychom lezli nějakým střevem. Občas jsme museli i sestupovat do šachtovitých prohlubní a pak se zase drápat ven. Někde dokonce dělala chodba i tak prapodivné kličky, jako by tam tryskáč udělal looping. Postupovat vpřed nás tudíž stálo opravdu hodně času i úsilí. Tuhle chodbu nejspíš nevyhloubili pokoutníci, ta vznikla přirozeným zvětráváním. Ať byli pokoutníci sebevětší bestie, podobně vražedný koridor by snad nevytvořili ani oni.

Šli jsme půl hodiny, vyměnili odpuzovače a šli pak dál ještě nějakých patnáct minut, když klikatá chodba skončila a my znenadání vyšli na otevřené prostranství s vysokým stropem. Bylo tam ticho a tma jak v hale starého věžáku a páchlo to tam plísni. Chodba se dál větvila vpravo a vlevo do tvaru velkého T a cítili jsme, jak jí zprava doleva proudí mírný vítr. Dívka posvítla do obou chodeb. Každá se jako podle pravítka táhla do naprosté tmy.

„Kudy teď?“ otázal jsem se já.

„Doprava přece,“ řekla ona. „Směr souhlasí a navíc odtamtud vane i vítr. Jak říkal děda, jsme teď pod Sendagajou a tam přece máme zahnout vpravo a jít směrem ke stadionu Džingú.“

V duchu jsem si představil, co máme asi právě teď nad hlavou. Pokud to bylo tak, jak říkala, museli jsme být někde v

těch místech, co stojí vedle sebe dvě nudlárný s *ramenem*, o kus dál nakladatelství Kawade a přes ulici Victor Studio. Nebylo odtud daleko ani k mému holiči. K tomu, co k němu chodím už přes deset let.

„Víte, že kousek odsud vlastně chodívám k holiči?“ nadhodil jsem.

„Vážně?“ opáčila dočista bez zájmu.

Napadlo mě, že ještě než skončí svět, nebylo by špatné tam zajít a nechat se ostříhat. Za nějakých čtyřiaadvacet hodin už stejně nic převratného nevykonám. Vykoupu se, převleču se do čistého, zajdu si k holiči a to bude tak asi všechno, co můžu od života ještě čekat.

„Ted' dávejte pozor,“ ozvala se dívka. „Už se každou chvíli musíme přiblížit ke hnízdu pokoutníků. Je už slyšet jejich hlasy a cítit, jak smrdí. Jděte těsně u mě a nevzdalujte se ani na krok.“

Nastražil jsem uši, začíchal jsem, nic podobného jsem ale nezaslechl ani neucítil. Jen jsem měl pocit, jako by mi v uších hvízdaly nějaké zvukové vlny, úplně jistý jsem si ale nebyl.

„Vědí, že se k nim ted' blížíme?“

„Samozřejmě, že to vědí,“ odušila dívka. „Tady jsme v jejich říši. Není nic, o čem by tu nevěděli. A navíc jsou pořádně navztekaní. Prošli jsme přímo jejich svatyní a blížíme se jim ke hnízdu, což se jim ani trochu nelíbí. Kdyby nás chytili, asi by s námi provedli něco hrozného. Nechoďte ode mě ani na krok, slyšíte? Stačí, když se za mnou jen trochu opozdíte, a ze tmy se po vás natáhnou jejich spáry a někam vás odvedou.“

Zkrátili jsme o pořádný kus šňůru, co nás poutala, a nechali mezi sebou jen nějakých padesát centimetrů provazu.

„Pozor! Tady není stěna!“ vykřikla dívka pronikavě a namířila světlo doleva. Skála se na té straně opravdu někam vytratila a místo ní se ukázal prostor plný husté černočerné tmy. Světlo jím projelo po přímce jako šíp, aby ho daleko vzadu pohltila tma ještě hustější. Zdálo se mi, že je ta tma živá, že dýchá a zmítá se. Byla to tma těžká jako rosol, nepříjemná a zlověstná.

„Slyšíte to?“ zeptala se.

„Slyším,“ ujistil jsem ji.

Ted' už jsem hlasy pokoutníků zřetelně rozpoznával i já. Přesně řečeno to ani nebyly hlasy, ale spíš takové zvonění v

uších. Bzučení ohromných hejn komárů, které se nese tmou a zavrtává se do uší jak hroty nebozezů. Prudce se rozléhalo v okolních stěnách a kroutilo mi ušní bubínky do nejšilenějších úhlů. Chtělo se mi zahodit baterku, dřepnout si na zem, zacpat si vší silou uši. Měl jsem dojem, jako by mi někdo všechny nervy, co jen mám v těle, brousil rašplí vyrobenou z čiré nenávisti.

Nenávisti takového druhu, jaký jsem ještě v životě nezažil. Nenávisti, která se nás jako prudký víchř vanoucí ze samé jámy pekelné pokoušela rozdrtit a roztrhat na cáry. Měl jsem pocit, že nad námi visí ohromná koule z myšlenek černých jako všechna podzemní tma zkondenzovaná do jednoho chumlu, smíšených s pokřiveným, nečistým plynutím času světa, připraveného o oči a denní světlo. Netušil jsem, že může nějaká nenávist takovým způsobem tížit.

„Nezastavujte se!“ řvala mi dívka do uší. Hlas měla vyschlý jako troud, ale ani se jí nezachvěl. Až když jsem zaslechl, jak na mě ječí, uvědomil jsem si, že opravdu stojím.

Co měla síly, zatáhla za šňůru, která nás poutala k sobě. „Nezastavovat! Jestli se zastavíte, je to náš konec! Odvlečou nás oba do temnot!“

Nohy mi však vypověděly službu. Nenávist všude kolem mi je dokonale přibila k zemi. Čas jako by se vracel zpátky ke svým děsivým prehistorickým vzpomínkám. Pro mě už nikde žádná cesta nebyla.

Najednou a zničehonic mi ze tmy přistála na tváři facka. Tak prudká, že mě na okamžik skoro přešel sluch.

„Pravou, povídám!“ zaslechl jsem pak ječet dívku. „Pravou! Bude to? Pravou nohu dopředu! Okamžitě, vy kreténe!“

Konečně se mi povedlo vykročit třesoucí se pravou nohou dopředu. V *hlasech* jako by zazněla příměs zklamání.

„A teď levá!“ křičela dívka a já sunul dopředu levačku.

„Tak, tak, hezky držet rytmus! Pomalu jednou nohou po druhé vpřed! Zvládáte to?“

Řekl jsem, že to zvládám, ale sám jsem si nebyl jistý, jestli mě bylo opravdu slyšet. Jistý jsem si byl leda tím, že se nás pokoutníci, přesně jak to dívka říkala, pokoušejí silou mocí odvléct do své husté tmy okolo. Pustit nám nejdřív ušima do

těla strach, co nám ochromí nohy, aby se pak mohli pomalu přiblížit až k nám.

Jak se mé nohy jednou daly do pohybu, posedla mě naopak náhlá touha dát se do běhu a upalovat ze všech sil. Utéct co možná nejrychleji z celého tohoto strašného místa.

Dívka však, jako by to vycítila, natáhla ruku a pevně mi sevřela zápěstí.

„Sviťte pod nohy,“ nařídila mi. „Otočte se zády ke zdi a postupujte krůček po krůčku bokem. Rozuměl jste?“

„Rozuměl,“ ujistil jsem ji. „A za žádnou cenu nezvedejte světlo, slyšíte?“

„Proč?“

„Protože jsou teď pokoutníci přímo před námi. Skoro hned u nás,“ pravila dívka téměř šeptem. „Jestli tu baterku zvednete, uvidíte, jak vypadají. A pak už neodlepíte nohy od země, za to vám ručím.“

Se světlem baterky namířeným pod nohy jsme se krok za krokem sunuli bokem podél stěny vpřed. Tvář nám občas pohladil studený závan větru, přinášející odpudivý zápach leklých ryb. Měl jsem pokaždé dojem, že se zalknu. Byl to pocit, jako bychom prolézali mršinou obludně velké ryby s vyhrzlými vnitřnostmi, které se hemží červy. Řvaní pokoutníků pokračovalo pořád dál. Ultraprotivnými zvuky, které jako by někdo násilím ždímal odněkud, odkud se snad ani žádné ozývat nemohou. Ušní bubínky jsem měl převrácené naruby a ústa plná odporných slin.

Přes to všechno se ale mé nohy dokázaly po celou dobu reflexivně sunout do strany. Soustředil jsem se jen a jen na to, jak kladu jednu za druhou, stále, bez ustání. Dívka na mě občas něco zavolala, ale mé uši ji neslyšely. Cítil jsem, že na okolní hlasy ve tmě zřejmě nezapomenu, co jen budu živ. Že se na mě v nestřežené chvíli znovu sesypou spolu s hlubokou černou tmou. A pak se, nevyhnutelně, natáhnou slizké spáry pokoutníků a popadnou mě za nohy.

Přestal jsem už úplně tušit, kolik času mohlo uplynout od chvíle, co jsme vkročili do okolního zlého snu. Modrá kontrolka odpuzovače v dívčině ruce pořád svítila, takže to jistě nebylo

tak dlouho, mně ale připadalo, že jím už jdeme druhou nebo třetí hodinu.

Najednou jsme však ucítili, že se proudění vzduchu kolem nás změnilo. Zápach hniloby ustupoval, tlak v uších slábl, jako když opadává příliv, i zvuky se rozléhaly jinak. Než jsem se nadál, zněly už *hlasy* jen jako šumění moře v dálce. Dostali jsme se z nejhoršího. Když dívka zvedla světlo ze země, dopadlo zas jen na pevnou kamennou stěnu. Opřeli jsme se o ni, zhluboka si oddechli a hřbetem ruky setřeli z čela záplavy ledového potu.

Dlouhou dobu pak nikdo z nás neřekl jediné slovo. I vzdálený ryk pokoutníků nakonec ustal a v okolí se opět rozhostilo ticho. Do prázdna zněl jen tichounký zvuk, jako když někde ukapává voda.

„Co to jen v těch mrchách vyvolává takovou nenávist?“ optal jsem se dívky.

„Svět světla a ti, co v něm žijí,“ odpověděla ona.

„Nemůžu uvěřit, že by se kódmami vážně spřáhli s něčím podobným. I kdyby to pro ně bylo nevím jak výhodné.“

Na to mi dívka nedala žádnou odpověď. Namísto toho mi jen znovu pevně stiskla zápěstí.

„Poslyšte, víte, na co teď myslím?“

„To nevím,“ řekl jsem.

„Na to, jak by bylo krásné, kdybych do toho světa, co vás teď čeká, mohla jít s vámi.“

„A opustila tenhle?“

„No,“ přitakala ona. „Tady to nestojí za nic. Tam v tom vašem vědomí to musí být mnohem zábavnější.“

Jenom jsem mlčky potřásl hlavou. Mně samotnému se v mém vědomí žít ani trochu nechtělo. Nechtělo se mi žít vůbec v ničím vědomí.

„Teď ale musíme jít dál,“ rozhodla dívka. „Nemůžeme se tu zdržovat věčně. Musíme najít stoku, kterou se jde ven. Kolik je teď hodin?“

Stiskl jsem knoflík a rozsvítil ciferník. Ještě se mi trochu třásl prsty. Což jim zřejmě ještě chvíli mělo vydržet. „Osm hodin dvacet minut.“

„Měníme odpuzovač,“ řekla dívka, zapnula spínač u nabitého přístroje, ten, co jsme používali doposavad, přepnula

na dobíjení a frajersky si ho zastrčila za pás sukně. Od chvíle, co jsme vlezli do chodeb, uplynula rovná hodina. Podle profesorových instrukcí nás zanedlouho měla čekat cesta zatáčející vlevo směrem ke stromořadí před Obrazárnou. Jakmile se dostaneme tam, musí to už do kolejiště metra být coby kamenem dohodil. A metro – no to už je přece jasné prodloužení civilizovaného světa na povrchu. To už nás dozajista vyvede z temnot říše pokoutníků kolem.

Když jsme postupovali ještě chvíli, cesta se opravdu stočila v pravém úhlu doleva. Vypadalo to, že už budeme u jinanové aleje. Podzim sotva začal, jinany budou ještě plné zeleného listí. Představoval jsem si v duchu hřejivý sluneční svit a vůni zelených trávníků a první podzimní větřík. Zachtělo se mi se tam venku na několik hodin natáhnout a jen tak se dívat na oblohu. Zajít si k holiči, nechat se ostříhat a pak rovnou upalovat na Gaien, rozvalit se na trávník a pozorovat nebe. A pít ukrutně studené pivo. Než nastane konec světa.

„Jestlipak je asi venku hezky?“ nadhodil jsem směrem k dívce přede mnou.

„No, kdopak ví? Já aspoň ne. Jak to taky mám vědět?“

„Vy jste neviděla předpověď?“

„To tedy vážně ne. Vždyť jsem celý den pátrala, kde vlastně bydlíte.“

Zavzpomínal jsem, zda byly vidět hvězdy, když jsem včera večer vycházel z domu, ale vzpomínal jsem marně. Jediné, co se mi vybavilo, byli mladík a dívka ve Skylinu, ze kterého nahlas hraje Duran Duran. Hvězdy žádné. Což mi připomnělo, že jsem se vlastně na hvězdy nepodíval za posledních pár měsíců ani jednou. I kdyby už třeba před čtvrt rokem do jedné zmizely z oblohy, já bych to vůbec nezaregistroval. Pro mě tu byly jen stříbrné náramky na dívčích rukou nebo špejle od nanuků v květináčích s fíkusem. Což jen dokládalo, jak pitomý a prázdný život jsem vlastně vedl. To už jsem se klidně mohl narodit jako ovčák někde v Jugoslávii a každý večer se dívat na Velký vůz, co hrdlo ráčí. Všechny Skyliny, Duran Duran, stříbrné náramky, *shuffling* i tmavomodré tvídové obleky mi naráz začaly připadat jako nějaký dávno minulý sen. Jako když se v hydraulickém lisu sešrotuje auto na kovovou placku, vyhlížely najednou i nejruznější moje vzpomínky podivně

ploše. Navzájem zapletené do sebe se smrskly na lístek tenounký jako kreditní karta. Při pohledu zepředu vypadaly snad jen trochu nepřírozně, stačilo se ale kouknout z boku a jediné, co jste viděli, byla pouhopouhá úzká čára, nedávající skoro žádný smysl. Skrýval se tam sice celý můj život, sám o sobě to však byl jen tenký kousek plastu. Karta, kterou člověk musí strčit do speciální čtečky, aby se v ní vůbec sám vyznal.

Nejspíš už začal slábnout první obvod, představoval jsem si. Proto mi asi mé reálné vzpomínky připadají tak ploché a cizí. To už se mi asi vzdaluje mé vlastní vědomí. A má plastiková ID karta se zřejmě ztenčuje pořád dál, až nakonec bude jako papír a pak to udělá lup a ztratí se úplně.

Jak jsem tak mechanicky jako stroj kráčel dál za dívkou, vybavil jsem si ještě jednou dvojici ve Skylinu. Sám jsem nevěděl, proč na ně pořád musím tolik myslet, nic jiného než oni mi ale na mysl nepřicházelo. Uvažoval jsem, co asi dělají právě teď. Nedokázal jsem si ale vůbec představit, co by tak mohli v půl deváté ráno vlastně provádět. Možná že ještě tvrdě spí v posteli, nebo se už rozjeli ranním vlakem každý do své firmy. Sám jsem netušil, která možnost je pravděpodobnější. Reálný svět a má představivost si běžely po cestách, co navzájem neměly skoro nic společného. Být autorem televizních seriálů, asi bych pro každého z těch dvou napsal nějaký příběh. Dívka se na studiích ve Francii provdá za Francouze, ten ale v dopravní nehodě utrpí úraz a upadne do komatu. Ona už takový život dál nesnese, uteče od něj a vrátí se do Tokia, kde si najde práci na belgické nebo švýcarské ambasádě. Stříbrné náramky nosí jako památku na svatební den. Prostřih na zimní pobřeží v Nice. Náramky z dívčiny ruky nikdy nemizí. Ani při koupeli nebo při milování. Mladý muž je jedním z účastníků obsazení Jasudovy auly za studentských stávek a podobně jako hlavní hrdina *Popele a démantu* nesundá nikdy z očí tmavé brýle. Je populárním televizním režisérem a často se mu zdávají děsivé sny plné slzného plynu. Jeho žena se před pěti lety zabila, podřezala si žíly. Prostřih do minulosti. Těch bude v tomhle seriálu opravdu hodně. Kdykoliv zahlédne zvonící náramky na dívčině paži, vybaví se mladíkovi zkrvavělé, podřezané zápěstí vlastní ženy. Žádá dívku, zda by si

náramky nepřendala na pravé zápěstí. „Nikdy,“ říká ona. „Náramky nosím jediné na levé ruce.“

Mohl bych tam třeba vrazit i nějakého toho pianistu jako z *Casablancy*. Pianistu alkoholika. Na piáně mu bude vždycky stát sklenice neředěného ginu, jen s vymačkaným citronem. Je to přítel mladého muže i dívky, zná všechna jejich tajemství. Býval to znamenitý jazzový klavírista, ale alkohol ho docela zničil.

Když jsem to vymyslel až sem, přišlo mi to všechno strašně hloupé, a tak jsem radši dalšího vymýšlení nechal. Takovéhle příběhy nemají s realitou společného vůbec nic. Jenomže, když jsem pak začal uvažovat o tom, co to vlastně je realita, měl jsem z toho v hlavě jen tím větší guláš. Připadala mi ta realita tupá a těžká jak kartónová krabice naditá po okraj pískem a zrovna jak ten písek jsem ji nezvládal dost dobře uchopit. Jak by taky ne, když to už bylo pár měsíců, co jsem naposledy viděl hvězdy.

„Já už to nevydržím,“ vydechl jsem zoufale.

„Co nevydržíte?“ optala se ona.

„Tu tmu a ten plesnivý smrad a pokoutníky, už se mi z toho všeho dělá nanic. I z mokrých kalhot, pořezaného břicha, prostě ze všeho. Vždyť ani nevím, jak je vlastně venku. A co je dnes vůbec za den?“

„Ještě chvílku,“ chlácholila mě. „Ještě chvíličku a všechno to skončí.“

„Už se mi všechno plete v hlavě,“ pokračoval jsem. „Nemůžu si vzpomenout, jak to vlastně vypadá venku. Všechny myšlenky se mi stáčí nějakým divným směrem.“

„A na co jste myslel?“

„Na Masaomi Kondóa, na Rjóko Nakano, na Cutomu Jamazakiho.“

„Zapomeňte na ně,“ pravila dívka. „Nemyslete na žádné herce, nemyslete na nic. Ještě malou chvíli a dostanu vás odsud, slibuju.“

A tak jsem se rozhodl nemyslet opravdu na nic. Když jsem to udělal, všiml jsem si najednou, jak se mi nohavice studeně lepí na nohy. A jak je mi proto zima a že mě zas tupě píchá v pořezaném břichu. I když mi ale byla taková zima, necítil jsem kupodivu vůbec nutkání na malou. Kdypak jsem vlastně

naposledy močil? Přetřásl jsem a prohrabal veškeré své vzpomínky, ale marně. Vůbec jsem si nedokázal vzpomenout.

Alespoň jsem tedy ani jednu nechcal tady v podzemí. Předtím? Předtím jsem řídil auto. Jedl hamburger, pozoroval dvojici ve Skylinu. Ještě předtím? Ještě předtím jsem spal. Pak přišla tahle tlustá holka a probudila mě. Že bych se vymočil poté, co jsem vstal? Nejspíš ale ne. Bušila do mě tehdy, jako bych byl věc, kterou chce narvat někam do tašky, čímž mě probudila a vzápětí odvěkla s sebou. Na malou potřebu prostě nezbyl čas. A ještě předtím? Co bylo ještě předtím, to už jsem si nedokázal přesně vzpomenout. Asi jsem šel k doktorovi. A doktor mi sešil břicho. Ale co to bylo za doktora? Nevím, netuším. Prostě nějaký doktor. Takový v bílém plášti a sešíval mě jen kousek nad ochlupením. Šel jsem někdy tou dobou na záchod?

Nevím a netuším.

Ale asi ne. Pokud bych šel někdy tou dobou na záchod, musel bych si jasně pamatovat, jak mě při tom bolelo břicho. A jelikož jsem si to nepamatoval, plynulo z toho, že jsem potřebu konat nešel. Z čehož dále plynulo, že od chvíle, co jsem naposledy močil, musela uplynout už pekelně dlouhá doba. Kolik hodin to vlastně mohlo být?

Z úvah o čase jsem v hlavě začínal mít zmatek jak v kurníku za svítání. Dvanáct hodin? Osmadvacet? Nebo snad dokonce dvaatřicet? A kam vůbec všechna ta moč zmizela? Měl jsem přece mezitím pivo, kolu, taky jsem pil whisky? Co se se všemi těmi tekutinami stalo?

A dost možná, že jsem byl s tím břichem u doktora třeba taky už předevčírem. Připadalo mi skoro, že včerejšek musel být nějaký docela jiný den. 1 když jsem tedy vůbec netušil, jaký vlastně. Včerejšek, to byla jen taková vágní, neurčitá hrouda času. Obří cibulovitá masa, napitá až k prasknutí vodou. Co se v ní kde skrývá a co se na člověka vyvalí, když ji zmáčkne, nemá nikdo potuchy.

Události přicházely a mýjely jedna za druhou jak kolotočové koně. Kdy to vlastně bylo, co mě ti dva ranaři párali? Bylo to ještě předtím, co jsem za svítání seděl na kafi v supermarketu, nebo snad až potom? A kdy jsem to tedy naposledy šel na malou? A co mě vlastně pořád tolik zajímá nějaké močení?

„Je to tady,“ oznámila dívka, otočila se a popadla mě silou za loket. „Kanál. Východ.“

Přestal jsem planě dumat o tělesných potřebách a pozoroval část zdi, na kterou dopadal svit dívčiny baterky. Byl v ní čtverhranný otvor, připomínající vyústění odpadové šachty.

„Tohle ale není žádný kanál,“ protestoval jsem.

„Stoka začíná až za tím. Tohle je tunel, co do té stoky vede. No podívejte, už jsou cítit splašky.“

Vstrčil jsem do otvoru hlavu a nasál vzduch. Bylo to tak, ucítil jsem starý dobrý obvyklý kanálový smrad. Po lezení sem a tam klikatými podzemními labyrinty mi i takovýhle puch splašků připadal blízký a milý. Z otvoru navíc docela jasně vanul proud vzduchu. Netrvalo dlouho, země se slabě roztrásla a v otvoru bylo slyšet rachot vlaku metra, jedoucího kolejištěm. Trval deset nebo patnáct vteřin, načež začal slábnout, jako když pomalu zavíráte vodovodní kohout, až se nakonec vytratil docela. Nemohlo být pochyb. Dorazili jsme k východu.

„Tak jsme to dokázali!“ usmála se dívka a políbila mě na krk. „Jak se cítíte?“

„To se ani neptejte,“ pravil jsem já. „Ani vám sám nevím.“

Začala se jako první po hlavě protahovat dírou. Když v otvoru zmizela i její naducaná zadnice, pustil jsem se tudy i já. Díra byla úzká a chvíli vedla rovně dopředu. Baterka, co jsem rozsvítil, mi ve tmě ukázala jen dívčino pozadí a lýtko. Lýtko, která ve mně vyvolávala představu nějaké bílé, hladké čínské zeleniny. Sukni měla dívka úplně mokrou a lepila se jí na stehna jako banda bezprizorných dětí.

„Poslyšte, jste tam?“ zakřičela na mě.

„Jistěže jsem!“ zakřičel jsem i já.

„Tady totiž leží bota!“

„Bota?“

„Pánská černá polobotka z kůže! Jenom jedna, druhá schází.“ Brzy jsem si jí taky všiml. Byla pěkně stará, s utrženým podpatkem. Na špičce zaschlý nános bílého bahna. „Jak se sem tohle dostalo?“

„No, jakpak asi. Nejspíš tu spadla z nohy někomu, koho ulovili pokoutníci.“

„Vyloučit se to nedá, co?“

Jelikož nebyl na výběr jinačí výhled, plazil jsem se kupředu se zrakem upřeným na lem dívčiny sukně. Ten se občas odhrnul vzhůru a odhalil blátem nedotčenou nadýchanou bílou plet'. Staromódně řečeno, část těla, kde se zapínají podvazky. Místa, kde za starých časů bývalo mezi krajem punčoch a podvazkovým pásem vidět ničím nezakrytou kůži. Ještě předtím, než na svět přišly punčocháče.

A tak mi dívčina odhrnutá sukně přivedla na mysl staré časy.

Dobu Jimmiho Hendrixe, Cream, Beatles, Otise Reddinga a ostatních. Zkusil jsem zapískat prvních pár taktů z *I Go to Pieces*, co hrávali Peter and Gordon. Nádherná písnička. Dojemná a smutná. Kam se na ni hrabal nějaký Duran Duran. Ale možná mi to tak připadalo proto, že už jsem začínal být starý. Tahle hudba přece letěla před víc jak dvaceti roky. Kdo tehdy co věděl o nějakých punčocháčích?

„Proč si zrovna tady pískáte?“ zavolala na mě.

„Já nevím! Prostě se mi chtělo!“ zavolal jsem já na ni.

„A co je to za písničku?“

Řekl jsem jí, jak se to jmenuje.

„To vůbec neznám!“

„Tohle se poslouchalo, ještě než jste byla na světě!“

„A o čem se tam zpívá?“

„O tom, jak se člověk celý hroutí!“

„A proč si pískáte zrovna tohle?“

Chvilku jsem přemýšlel, ale na nic jsem nepřišel. Prostě mě to jen tak najednou napadlo.

„Nevím!“ zavolal jsem úplně nakonec.

Zatímco jsem si snažil vybavit jinou melodii, dostali jsme se konečně do stoky. Ona to tedy vlastně byla spíš obyčejná betonová roura. V průměru měla tak metr padesát a po dně tekly takové dva centimetry vody. Podél té rostl jakýsi slizký mech. Zepředu jsme několikrát zaslechli projíždět metro. Rachot byl už tak zřetelný, že to bylo skoro nepříjemné, a zasvitlo dokonce i slabé žluté světlo.

„Jak to, že tu vede kanalizace zrovna do kolejí metra?“ zajímal jsem se.

„Ona to vlastně žádná kanalizace není,“ odpověděla. „Jen takové potrubí, co má svádět vodu, která vyvěrá v podzemí, do

strouhy v metru. Stejně se sem ale vždycky dostanou i splašky, a voda je proto špinavá. Kolik je hodin?“

„Devět hodin padesát tři minut,“ odpověděl jsem.

Vytáhla zpoza pasu odpuzovač na pokoutníky a zapnula ho namísto toho, který byl doposavad v provozu.

„Tak, už jenom kousek. Ale ještě se moc neradujte. Moc pokoutníků neslábne ani v metru. Viděl jste přece botu, ne?“

„To jsem viděl,“ pravil jsem já. „Síla, co?“

„To teda jo.“

Šli jsme dál podél vody tekoucí betonovou rourou. Okolím znělo čvachtání gumových podrážek, jako by se tam někdo pořádně nahlas olizoval, a do toho se ještě s rachotem přibližovaly a vzdalovaly vlaky. V životě jsem ještě nebyl tak rád, že slyším zvuky jedoucího metra. Připadaly mi jak život sám, plné elánu, hřmotné, prozářené nádherným světlem. To proto, že v nich seděli lidi, spousty lidí, začtených do novin nebo do týdeníků a jedoucích každý za svým vlastním cílem. Vybavil jsem si barevně potištěné závěsné reklamy i schéma linky na tabulích nade dveřmi. Trať Ginza má vždycky žlutou. Nevím, proč ji znázorňují zrovna touhle barvou, ale je to opravdu pokaždé ona. Kdykoliv proto pomyslím na tuhle trať, vybavuje se mi žlutá skoro automaticky.

Cesta k východu nám tolik času nezabrala. Zakrývaly ho mříže, ty však někdo poničil takovým způsobem, že vznikl otvor zrovna takový, co by se protáhl člověk. Beton byl do hloubky rozrytý a jedna železná tyč úplně chyběla. Evidentně další dílo pokoutníků, ale speciálně v tomhle případě jim člověk musel být opravdu vděčný. Kdyby tyč nechyběla, mohli bychom se teď na venkovní svět tak leda bezmocně dívat.

Za kulatým vyústěním chodby bylo vidět čtverhrannou dřevěnou bednu, do jakých se obvykle ukládají signální lampy a náradí. Mezi kolejemi se v pravidelných intervalech táhly jako řada kúlů zčernalé betonové pilíře. Elektrické lampy na nich osvětlovaly okolní prostory sporým svitem, který mě ale i tak oslňoval mnohem víc, než by bylo zdravo. Byl jsem už tak dlouho zahrabaný pod zemí, že se mé oči už úplně přizpůsobily tmě.

„Teď musíme chvíli počkat a přivyknout zase na světlo,“ pravila dívka. „Deset nebo patnáct minut by mělo docela stačit.“

Až si zvykneme tady, postoupíme kousek dál. A tam si zas budeme zvykat na trochu silnější světlo. Jestli to neuděláme, mohli bychom přijít o zrak. Než přivyknete, ať vás ani nenapadne dívat se na vlaky, co pojedou kolem. Rozumíte?“

„Rozumím,“ přikývl jsem.

Vzala mě za ruku, přiměla mě, ať se posadím na suchý kus betonu, a sama si sedla vedle mě. A pak, jako by mne chtěla podepřít, zaklesla se do mé pravé paže kousek nad loktem.

Bylo slyšet, jak se blíží vlak a tak jsme oba sklonili hlavy a zavřeli pevně oči. Za víčky nám krátce zablikalo oslnivé světlo, aby se vzápětí vytratilo i s ohlušujícím rachotem vlaku. Bylo tak oslnivé, že mi z očí skanulo několik velikých slz. Rukávem od košile jsem si je otíral z tváří.

„To nic, za chvíli si zvyknete,“ těšila mne dívka. I jí tekly z očí slzy a řinuly se jí proudem po lících. „Necháme projet ještě tři čtyři vlaky a bude to. Pak, až budeme na světlo úplně zvyklí, můžeme jít až úplně ke stanici a tam už nám pokoutníci nemůžou nic udělat. Dostaneme se zpátky nahoru na zem.“

„Tohle už jsem určitě jednou zažil,“ přemýšlel jsem nahlas.

„Že jste tahle šel metrem?“

„Kdepak, to ani náhodou. Myslím to světlo. Hrozně oslnivě svítilo a mě tekly z očí slzy.“

„To přece zažil kdekdo.“

„Ne, to ne. Já myslím jinou věc. Měl jsem zvláštní oči a svítilo zvláštní světlo. A byla hrozná zima. Oči jsem měl, přesně jako teď, už hrozně dlouho zvyklé na šero a nemohly se dívat do světla. Nebyly to ale mé obvyklé oči, byly doopravdy jiné.“

„Vzpomínáte si ještě na něco?“

„Jenom na tohle. Nic jiného se mi nevybaví.“

„To už vám asi začala proudit paměť v protisměru,“ usoudila dívka.

Opírala se o mě, a já proto stále cítil na paži oblinu jejího ňadra. Vinou promáčených kalhot jsem byl úplně prokřehlý, ale tam, co se mě dotýkalo ňadro, mi zima nebyla.

„Až teď vyjdeme ven, máte nějaké plány? Chcete někam zajít, něco dělat, s někým se vidět, nebo něco takového?“ optala se dívka a podívala se na hodinky. „Zbývá vám ještě pětadvacet hodin a padesát minut.“

„Vrátím se domů a vykoupu se. Převleču se do čistého. A pak si možná zajdu k holiči,“ řekl jsem.

„Ale to vám ještě stejně dost času zbyde.“

„Další věci si promyslím pak.“

„Můžu s vámi teď zajít k vám domů?“ zeptala se mě dívka.
„Taky bych se ráda vykoukala a převlékla.“

„Ale beze všeho,“ souhlasil jsem.

Od Aojamy lččóme už přijížděl druhý vlak, takže jsme zase sklonili hlavy a zavřeli oči. Světlo bylo zrovna tak oslnivé jako prve, ale slz nám už tolik neteklo.

„Přece vám ale vlasy ještě nenarostly tolik, aby to chtělo holiče,“ posvítla mi dívka na hlavu. „A vám docela jistě sluší víc delší.“

„Já už dlouhé nenosím.“

„Stejně vám ale ještě nedorostly tolik, abyste se musel dávat ostříhat. Kdy jste byl vůbec naposled u holiče?“

„Já nevím,“ přiznal jsem. Už jsem si vůbec nepamatoval, kdy jsem u toho holiče vlastně naposledy byl. Žádný div u člověka, co si nevzpomene, ani kdy šel naposledy na malou. Věci, co se staly před pár týdny, mi už připadaly jako šerý dávnověk.

„Máte u sebe nějaké oblečení, co by mi bylo?“

„No, to netuším, možná ani ne.“

„Nevadí, nějak už si poradíme,“ pravila dívka. „Budete teď nějak využívat postel?“

„Využívat postel?“

„No jestli třeba zavoláte nějaké holce a budete s ní spát?“

„To ne, to jsem vůbec neměl v úmyslu,“ ujistil jsem ji. „Na postel nejspíš jen tak nedojde.“

„Mohla bych se v ní v tom případě prospat? Než půjdu dolů pro dědečka, ráda bych si trochu zdřímla.“

„To mi vůbec vadit nebude, jenže u mě teď nejspíš začnou otravovat hordy kódmanů a hochů ze Systému. Víte, jsem teď tak trochu populární postava a navíc už ani nemám na dveřích zámek.“

„Tím bych se vůbec netrápila,“ usoudila dívka.

Ona se tím asi opravdu trápit nebude, napadlo mě. Lidi se totiž starají hlavně o svá vlastní trápení.

Od Šibuje přijel třetí vlak a profrčel rovnou před námi. Zavřel jsem oči a pomalu v duchu počítal. Když jsem dopočítal do čtrnácti, přehnal se kolem nás i poslední vagon vlaku. Oči mě už skoro nebolely. Překonali jsme první stádium výstupu na povrch zemský. Teď už nás nebudou lapat pokoutníci, aby si nás zavěsili do studní, ani nás nebudou žrát žádné obří ryby.

„Tak,“ řekla dívka, pustila mou paži a vstala. „Je už nejvyšší čas jít.“

Přikývl jsem, zvedl se a spustil se za ní dolů z roury na koleje. A pak jsme se dali na pochod směrem Aojama Iččóme.

Když se probudím, mám pocit, že všechno, co se odehrálo v Lesích, byl jen pouhý sen. A přece to nemohl být sen. Na stole, jako nějaké zvířátko, co se tam zmožené stočilo do klubíčka, leží stará tahací harmonika. Všecko se to doopravdy událo. Větrník, rotující v proudu vzduchu vyvěrajícího z hlubin země, nešťastně se tvářící mladý Správce i jeho sbírka hudebních nástrojů.

V hlavě mi ale stále znějí jakési neskutečné zvuky. Jako by se mi tam něco zabodávalo. Bez oddechu to jen zní a zní, do hlavy se mi neúnavně dere cosi plochého. Hlava mě přitom ani trochu nebolí. Mám ji naprosto v pořádku. Jen neskutečný pocit trvá a trvá.

Zkouším z postele obhlédnout pokoj, všechno je v něm ale stejné jako vždycky. Strop, čtyři stěny, ne úplně rovná podlaha i záclony v oknech, všechno je docela stejné jako dřív. Je tu stůl, na stole harmonika. Na zdi visí kabát a šála. Z kapsy u kabátu vykukují rukavice.

Zkouším pak jednu po druhé pohnout nejružnějšími částmi svého těla. Všechny se hýbou, jak mají. Ani oči mě nebolí. Všecko je v dokonalém pořádku.

A přesto mi v hlavě stále zní ty zploštělé zvuky. Nepravidelně, ozývají se ve shlučích. Vždycky se spojí dohromady několik tónů té samé kvality. Pokouším se postihnout, odkud se asi linou, ať ale naslouchám sebek pozorněji, směr, z něhož přicházejí, se mi zjistit nedaří. Zdá se málem, jako by to znělo z mé vlastní hlavy.

Když však, abych měl jistotu, vylézám z postele a jdu se podívat k oknu, konečně příčinu zvuků pochopím. Na prázdném prostranství hned pod okny kope skupina tří starců rýči velikou díru. Zvuky, které jsem slyšel, jsou zvuky hrotů rýčů, zakusujících se do umrzlé země. Vzduch se celý chvěje, zvuky

jím díky tomu zvláště víří a to mě právě mate. Asi mám i trochu vybičované nervy, jak se na mě teď různé události hrnou jedna přes druhou.

Rafije hodin se už přesunují k desáté. To je vůbec poprvé, co jsem tak dlouho spal. Proč mě vlastně Plukovník neprobudil? Krom toho dne, co jsem měl horečku, mě den co den budí přesně v devět hodin a přináší do pokoje tác se snídaní pro nás oba.

Čekám až do půl jedenácté, Plukovník se ale neobjevuje. Nakonec to vzdávám a scházím dolů do kuchyně, kde dostanu chleba a něco k pití; s tím se pak vracím do pokoje a nasnídám se sám. Už jsem úplně přivykl snídáním ve dvou, a proto mi ta dnešní připadá nemastná a neslaná. Sním jen polovinu chleba a druhou si schovávám pro zvířata. A pak se zachumlaný do kabátu posadím na postel, nedělám nic a čekám, až kamna pořádně prohřejí celou místnost.

Včerejší klamné teplo se přes noc vytratilo a v pokoji visí stejně tíživý chlad jako vždycky. Zatím nevane silný vítr, okolní krajina se ale vrátila zpátky do zimy a od Severního hřebene po Jižní planiny visí na nebi dusivá oblaka plná sněhu.

Na prostranství pod okny čtyři starci stále jen kopou a kopou svou díru.

Čtyři?

Když jsem se na ně prve díval, byli docela určitě jen tři. Tři starci, ryjící a ryjící rýči. Ted' jsou ale čtyři. Čtvrtý se k nim asi přidal až v průběhu práce, představuji si. Na tom není vůbec nic divného. V úředních rezidencích žije starců, že se jich jeden nedopočítá. Čtyři z nich si tu rozdělili místa a každý jen mlčky hloubí díru u svých nohou. Náhlé závany nevyzpytatelného větru občas prudce rozevlají šosy tenkých stařeckých svrchníků, starým pánům však zima, zdá se, nevadí a se zčervenalými tvářemi neúnavně dál zarývají rýče do země. Někteří z nich si dokonce celí propocením svlékají svrchník. Ten potom visí na větvi stromu jak svlečená kůže hmyzu či hada a povlává tam ve větru.

Když se místnost trochu prohřeje, usadím se na židli, беру ze stolu harmoniku a pomalu roztáhnu měch. Ted' ve svém pokoji vidím, že jde o mnohem lepší nástroj, než se mi zdálo, když jsem ji včera prvně uviděl v Lesích. Knoflíky a měch jsou

sice celé vybledlé, lak na dřevěných panelech je ale úplně neporušený a i jemné, zeleně malované arabesky na něm se dochovaly bez úhony. Tohle není jen nástroj, to je opravdové umělecké dílo. Měch jde vážně trochu ztuhla, ne ale natolik, aby to bránilo v hraní. Nástroj nejspíš někde dlouhou dobu jen tak ležel, aniž by se ho někdo dotknul. Kdo na něj ale hrával a jakým způsobem harmonika doputovala až tam, kde jsem ji našel, to bohužel netuším. Všechno je zahalené tajemstvím.

Není jen pěkně zdobená, je i vidět, že ji stavěl opravdový mistr. Už jen to, že je tak malá. Složenou ji celou ukryju do kapsy u kabátu. Malým rozměrům ale nepadla za obět' funkčnosti, neschází vůbec nic z toho, co mají harmoniky mít.

Párkrát roztáhnou a stáhnou měch, když si přivyknou na jeho pohyb, přezkouším po řadě pravou rukou knoflíky a současně s nimi tisknu na levé straně akordová tlačítka. Když po řadě vyloudím všechny tóny, co se jen dají, trochu si odpočinu a zase se zaposlouchám do okolí.

Je stále ještě slyšet starce, jak kopou díru. Hroty čtyř rýčů se zakusují do hlíny, bludné, nepravidelné zvuky se s podivnou jasností linou až ke mně do pokoje. Poryv větru občas rozechvěje okno. Za sklem je vidět svah kopce, na kterém ještě místy zbyly ostrůvky sněhu. Nevím, zda starci zaslechli mou harmoniku. Myslím, že asi ne. Zněla jen potichu a vítr fouká opačným směrem.

Je to už hodně dávno, co jsem hrál naposled na harmoniku, navíc to byl akordeon, opatřený klávesami, než si proto zvyknou na starodávný systém a řazení knoflíků, dlouho mi to trvá. Celý nástroj je malý, i knoflíky jsou malé a navíc hrozně blízko u sebe, vhodné leda tak pro ruce dítěte nebo ženy; pro vzrostlého, dospělého muže je ale hra na ně doopravdy náročná. A k tomu je pochopitelně třeba i pravidelně tahat měch.

A přesto už po hodině po dvou svedu dát bezchybně dohromady několik jednodušších akordů. Melodie se mi však nevybavuje žádná, ať dělám co dělám. Znovu a znovu mačkám knoflíky a pokouším si vybavit nějaký nápěv, nevyloudím však víc než dlouhé řady nesmyslných stupnic, které nikam nevedou. Chvilími se zdá, že mi náhodné řazení některých tónů už už připomene nějaký motiv, tóny však zase hned zmizí do prázdna.

Nevzpomněl jsem si na jedinou melodii a připadá mi, že je to i tím, jak starci venku neustále ryjí a ryjí. Není to samozřejmě jen tím, ale je fakt, že mě ty zvuky dost ruší v soustředění. Zní mi to rytí v uších tak zřetelně, že mi už skoro připadá, jako by starci kopali ne do země, ale rovnou do mé hlavy. Jako by se s každým úderem rýče zvětšovala i prázdnota ve mně.

Před polednem vítr prudce zesílí a přimísí se do něj sněh. Je slyšet, jak na okenní sklo suše zaťukají sněhové vločky. Bílé, jako led ztvrdlé krupičky sněhu se jedna přes druhou sypou na okenní rám, než je zase odvane pryč vítr. Není to sněh, který by se hromadil, každou chvíli se však už může změnit ve veliké a měkké, vlhkostí napité vločky. Tak, jak se to děje vždycky. A pak se země zas pokryje bělostnou pokrývkou. Tvrdý sněh pokaždé věští velké sněžení.

Starci však, jako by se doopravdy nechumelilo, jen dál pokračují v kopání. Skoro se zdá, že o sněhu předem věděli. Nikdo ani nevzhledne, nikdo se nezastaví, nikdo nepromluví. I svrchníky ve větvích stromů jen dál vlají a vlají v prudkém větru.

Jejich počet zatím vzrostl na šest lidí. Dva nově příchozí pracují s krumpáčem a ruční kárkou. Stařec s krumpáčem stojí v jámě a rozbíjí ztvrdlou zem, stařec s kárkou na ni lopatou nakládá hlínu vyházenou z jámy, zajíždí na svah a shazuje to všechno dolů. Díra už jim dosahuje po pás. Ani silný vítr nezapláší zvuky rýčů a krumpáče.

Přestávám pátrat po nápěvech, odkládám harmoniku na stůl, přejdu k oknu a chvíli se na ty starce dívám. Nevidím mezi nimi nikoho, kdo by snad jejich práci řídil. Všichni pracují v dokonalé shodě, nikdo neudílí instrukce ani rozkazy. Starci s krumpáčem jde rozkopávání tvrdé země báječně od ruky, další čtyři vyhazují svými rýči hlínu ven, šestý ji mlčky odváží na kárce na svah.

Jak se tak ale na tu díru děle a děle koukám, začínají se ve mně rodit pochybnosti. Na jámu na odpadky je zbytečně velká, navíc teď docela jistě napadnou spousty sněhu. Možná, že díru kopou pro nějaký zvláštní účel. I tak do ní však vítr stále přináší sněh a do příštího rána už jím může být i docela zasypaná. To přece musejí po jediném pohledu na nebe vědět i oni sami.

Severní hřebeny se už od poloviny svahů ztrácejí pod neustále padajícím sněhem jak v mlze.

At' přemýšlím sebevíc, smysl počínání starců mi zůstává neznámý, a proto se raději vrátím ke kamnům, usadím do židle a už jen zírám na rudě plápolající uhlí a nemyslím na nic. Napadá mě, že už si možná ani žádný nápěv nedokážu vybavit. Je totiž úplně jedno, jestli mám nebo nemám hudební nástroj. At' zkouším řadit tóny sebevíc, bez melodie je to jen pouhý sled tónů. Harmonika na stole není nic víc než obyčejná krásná věc. Mám dojem, že už přesně chápu, co měl na mysli správce elektrárny. Je zbytečné zkoušet na ni hrát, je prostě krásná na pohled. Zavřu oči a zaposlouchám se do sněhu, dopadajícího na tabule okna.

Když nastane čas oběda, přeruší starci konečně práci a vrátí se do rezidencí. Venku po nich zůstane jen po zemi poházené nářadí.

Zatímco si ze židle u okna prohlížím všemi opuštěnou díru, vrátí se můj soused Plukovník a zaklepe u mě na dveře. Má na sobě svůj obvyklý tlustý kabát a pracovní čepici se štítkem. I kabát i čepice jsou celé bílé od sněhových krupiček.

„Vypadá to, že nám dnes přes noc asi pěkně nasněží,“ říká Plukovník. „Mám ti přinést oběd?“

„To byste byl moc hodný,“ požádám ho.

Za nějakých deset minut se vrátí s hrncem v náručí a postaví ho na sporák. Pak, docela jako když nějaký korýš svléká na přelomu ročních dob svůj krunýř, sundá Plukovník přeopatrně svou čepici, kabát i rukavice. Nakonec si ještě přihladí svůj zcuchaný bílý knír, posadí se do křesla a vzdychne si.

„Odpust', že jsem nemohl přijít ke snídani,“ omlouvá se. „Mám dnes od rána tolik práce, že mi ani nevybyl čas na jídlo.“

„Tím asi myslíte, jak jste kopali díru?“

„Díru? Aha, ty myslíš tu jámu. To jsem neměl na mysli. I když si sem tam taky docela rád zakopu,“ řekne Plukovník a trochu se zasměje. „Měl jsem dneska práci ve Městě.“

Když se jídlo v hrnci ohřeje, rozdělí ho do dvou talířů a donese na stůl. Je to zeleninová dušená směs s nudlemi. Fouká do ní, aby vystydla, a jí s opravdovou chutí.

„A k čemu ta díra vlastně má být?“ vyptávám se Plukovníka.

„Vůbec k ničemu,“ říká Plukovník, zatímco nese k ústům lžíci. „Kopou tu jámu, aby ji kopali. V tom smyslu je to tedy velice čistá díra.“

„Tomu moc nerozumím.“

„Je to jednoduché. Kopou, protože chtějí kopat. Žádný jiný cíl to nemá.“

Ukusuju chleba a usilovně přemýšlím o té čisté díře.

„Oni prostě občas takhle kopou,“ dodá Plukovník. „V principu půjde asi o to samé, jako když jsem já stále zabraný do svých šachů. Smysl to nemá a nikam to nevede. Na tom ale vážně nezáleží. Nikdo totiž nepotřebuje, aby to dávalo smysl nebo někam vedlo. Každý z nás tu takhle dál a dál kope své vlastní čisté díry. Činnost bez cíle, úsilí bez pokroku, chůze, jež nevede nikam – tobě to nepřipadá skvělé? Nikdo tím nikoho neraní, nikdo není zraněn. Nikdo se před nikoho nežene, nikdo nezůstává pozadu. Není tu vítězství a není ani proher.“

„Mám dojem, že už vám rozumím.“

Starý pán několikrát pokývá hlavou, nakloní talíř a spořádá z něj poslední sousto.

„Snad ti některé věci v tomhle Městě připadají nepřírozené. Pro nás jsou ale úplně normální. Přírozené, opravdové, plné míru. I ty to určitě jednou poznáš, myslím dokonce, že to poznat chceš. Žil jsem po dlouhou dobu jako voják a nelituju toho. Byl to svým způsobem radostný život. Dým střelného prachu, pach krve, blyštění bodáků, polnice troubící do útoku, ještě teď si na to občas vzpomínám. Vůbec si už ale nevzpomínám, co nás do všech těch bitev vlastně tolik hnalo. Byla to sláva, vlastenectví, bojové nadšení nebo snad nenávist? Ty se teď možná bojíš, protože ztrácíš svou duši. Já se tehdy taky bál. To není nic, zač by ses musel stydět,“ řekne Plukovník a na chvíli se zahledí do prázdna, jako by hledal další slova. „Kdo však odhodí svou nepokojnou duši, získá mír. Mír tak hluboký, že takový nikdy nezažil. Alespoň tolik si dobře zapamatuj.“ Mlčky přikyvují.

„Mimochodem, slyšel jsem ve městě o tvém stínu,“ dodá Plukovník, zatímco vytírá chlebem zbytky oběda. „Podle toho, co se říká, to s tvým stínem vypadá už moc špatně. Skoro všechno, co vloží do úst, prý zase hned zvrátí a už tři dny jen leží a leží ve své kobce pod zemí. Ten už tu asi dlouho nebude.“

Pokud ti to není proti mysli, možná bys ho měl jít aspoň jednou navštívit. Určitě by byl rád, kdybys za ním přišel.“

„No, to máte asi pravdu,“ dělám, jako bych trochu váhal. „Já bych za ním samozřejmě rád šel, ale to mě za ním Strážný pustí?“

„Samozřejmě, že tě pustí. Přece ti umírá stín, a v takovém případě má každý na setkání svaté právo. Přesně tak to bylo dáno. Smrt stínu je pro tohle Město nanejvýš vážný ceremoniál, a ani Strážný si ho nemůže dovolit narušovat. Nemá ostatně ani proč.“

„Tak to abych snad šel co možná nejdřív,“ říkám schválně po kratší odmlce.

„Rozhodně, to bys asi měl,“ souhlasí stařec, přejde ke mně a poklepe mi na rameno. „Běž, večer už bude plno sněhu. Tak nebo tak, nikdo člověku není tak blízký, jako jeho vlastní stín. Když dobře procítíš, jaké to je, je to pak už jenom dobré. Nech ho hezky v klidu umřít. Nebude to asi nic příjemného, ale děje se to jen kvůli tobě.“

„To já přece dobře vím,“ přikyvuji. A pak si obleču kabát a omotám kolem krku šálu.

31. Turnikety. The Police, detergenty

Od ústí roury už to do Aojamy Iččóme nebylo tak daleko. Pochodovali jsme po kolejích, a když jel zrovna vlak, ukryli jsme se za pilíř a čekali, až přejede. My sami do vlaku viděli úplně jasně, cestující se však po nás ani nepodívali. Cestující metrem totiž nikdy nesledují, co se odehrává za oknem. Všichni si buď četli noviny, nebo jen tak koukali do prázdna. Pro většinu lidí metro představuje jen takový efektivní prostředek ke zjednodušení přesunů prostorem velkoměsta. Nikdo jím nejedí proto, že by se tím chtěl povyrazit.

Cestujících ve vagonech nebylo zase tolik. Skoro nikdo nestál. Jednak byla špička dávno za námi, a jednak co mi paměť sahá, nebylo na trati Ginza po desáté dopoledne nikdy dvakrát narváno.

„Co máme dnes vůbec za den?“ otázal jsem se dívky. „To vůbec nevím. Já se o dny v týdnu nestarám“ oznámila mi. „Na všední den je nějak málo cestujících,“ usoudil jsem a zavrtěl hlavou. „Možná, že bude neděle.“

„A co z toho?“

„Vůbec nic. Prostě by jen byla neděle,“ konstatoval jsem.

Kolejištěm metra se šlo mnohem líp, než by člověk čekal. Koleje byly pěkně široké, nic nám nestálo v cestě, nebrzdily nás semaforey, nejezdily tu auta. Nikdo tu nevybíral na dobročinné účely, nenarazili jste na opilce. Cestu nám vcelku slušně osvětlovaly zářivky na stěnách, díky klimatizaci tu byl i čerstvý vzduch. Alespoň v porovnání se zatuchlým oděrem prve v podzemí si vážně nešlo na nic stěžovat.

Nechali jsme projet nejdřív jeden vlak směrem na Ginzu a pak další směrem na Sibuju. A potom jsme došli až ke stanici Aojama Iččóme a zpoza pilíře tajně obhlédli, jak to vypadá na

nástupišťích. Pokud by nás na kolejích uviděl někdo z personálu stanice, byl by z toho strašný průšvih. Alespoň jsem si nedokázal představit výmluvu, kterou by nám tu byli ochotní věřit. Na jedné straně bylo v přední části nástupiště vidět žebřík. Překonat plůtek za ním se zdála být docela snadná věc. Zbývalo opravdu jen nějak zaonačit, aby nás u toho neviděli zaměstnanci metra.

Skrytí za pilířem jsme sledovali, jak k nástupišti přijíždí vlak směr Ginza, jak se otvírají dveře a vystupují cestující a jak noví cestující vcházejí do vlaku a dveře se zas zavírají. Průvodčí vystoupil na peron, ujistil se, zda všichni ukončili výstup a nástup, pak zavřel dveře a bylo vidět, jak dává pokyn k odjezdu. Jakmile vlak zmizel, vytratil se někam i staniční personál. Ani na peróně na druhé straně nebylo vidět nikoho v uniformě.

„Jdeme,“ rozhodl jsem. „Neutíkejte a dělejte, jakoby nic. Jestli poběžíme, vzbudí to pozornost cestujících.“

„Rozumím,“ pravila dívka.

Vyšli jsme zpoza sloupu, rychlým krokem se přesunuli k bližšímu konci peronu a pak, jako by šlo o něco docela všedního, co provozujeme den co den, jsme vystoupili po železném žebříku a přelezli dřevěný plůtek. Několik cestujících se po nás kouklo s vyplašeným výrazem. Co je tohle proboha za lidi, zdál se říkat jejich výraz. Na zřízence metra jsme tedy vážně nevypadali. Zamazaní blátem od hlavy k patě, kalhoty a sukni celé mokré, vlasy rozcuchané, oči uslzené z oslnivého světla kolem. Takhle přece žádný slušný zřízenec nevyhlíží. Jenomže kdo jiný by se tu jinak takovýmhle stylem procházel jen tak beze všeho po kolejích? Záhada nad záhady.

Než se ale stačili dopracovat k nějakému vlastnímu závěru, prošli jsme zatím my dva urychleně nástupištěm a zamířili k východu s turnikety. A až tam jsme si poprvé uvědomili, že vlastně nemáme lístky.

„Nemáme jízdenky,“ nadhodil jsem.

„Tak budeme dělat, že jsme je ztratili a zaplatíme jim, ne?“ navrhla ona.

Řekl jsem mladému zaměstnanci v uniformě, co seděl u okénka, že jsme ztratili lístky.

„A podívali jste se opravdu dobře?“ zeptal se on. „Máte přece spoustu kapes. Nezkusili byste se kouknout ještě jednou?“

Prohledali jsme tedy u turniketů všechno, co jsme měli na sobě. Zaměstnanec nás přitom podezřívavě pozoroval.

Pravil jsem mu, že lístky asi opravdu nemáme.

„A kde jste nastupovali?“

Pravil jsem mu, že na Šibuji.

„A kolik jste platili ze Šibuje až sem?“

Pravil jsem, že jsme to už zapomněli. „Myslím, že nějakých stovracet nebo stočtyřicet jenů.“

„Vy si to nepamätujete přesně?“

„My jsme zrovna mysleli na něco jiného,“ vylouval jsem se.

„A opravdu jste nastoupili na Šibuji?“ tázal se úředník.

„Na tohle nástupiště to ani odjinud nejezdí, ne? Přece bychom vás nepodváděli, když to ani nejde.“

„A jak mám vědět, že jste nepřijeli na protější peron a pak sem nešli podchodem? Tahle trať je přece pěkně dlouhá. Taky jste třeba mohli jet Východozápadní tratí až odněkud z Cudanumy a pak přestoupit na Nihonbaši a jet až sem.“

„Z Cudanumy?“

„Například.“

„Tak nám to klidně napočítejte z Cudanumy. Kolik to dělá? Bude to tak už v pořádku?“

„A vy jste přijeli z Cudanumy?“

„Nepřijeli,“ pravil jsem já. „V žádné Cudanumě jsme v životě nebyli.“

„Tak proč z ní pak chcete platit jízdné?“

„Protože jste to tak nadhodil vy, nebo ne?“

„To jsem myslel jenom jako příklad.“

V tu chvíli přijel další vlak, z něj vystoupilo asi dvacet lidí, prošlo skrz turnikety a vyšli z metra ven. Díval jsem se, jak vycházejí. Ani jednomu z nich nescházel lístek. Potom jsem zas přešel do vyjednávání.

„Jaké jízdné teda máme zaplatit, aby vám to vyhovovalo?“ otázal jsem se zřízence.

„Pochopitelně ze stanice, kde jste nastoupili,“ pravil mi na to ten mladý muž.

„Což, jak jsme vám už říkali, bylo na Šibuji,“ nedal jsem se já.

„Jenomže vy mi nejste schopni říct, kolik vás odtud stály lístky.“

„To jsme totiž zapomněli, abyste věděl,“ opakoval jsem já. „Vy si přece taky nepamatujete, na kolik vás v McDonaldu vyšlo kafe, nebo jo?“

„Já kafe z McDonaldu nepiju,“ konstatoval ten dobrý člověk. „To je totiž vyhazování peněz.“

„To jsem řekl taky *jenom jako příklad*,“ vypálil jsem já. „Takovou maličkost si přece nemůže pamatovat nikdo.“

„Víte, oni nám tu všichni ti lidi, co ztratili lístky, vždycky hlásí menší sumu, než opravdu projeli. Nahrnou se všichni k tomuhle východu a tvrdí nám, že jedou ze Šibuje. Všichni do jednoho.“

„Já vám ale říkám, že vám to zaplatíme odkudkoliv. Odkud vám to teda bude stačit?“

„To přece já opravdu nemůžu vědět.“

Pokračovat v podobných nikam nevedoucích debatách se mi už ani trochu nechťelo, a tak jsem položil na okénko tisícijenovku a prostě jsme vyšli ven. Bylo slyšet, jak za námi mladík z okénka něco křičí, my ale dělali, že nic neslyšíme a šli jsme dál a dál. Svět se chýlil ke konci a v takovou chvíli je přece pitomost nechat se prudit pro jeden nebo dva nanicované lístky z metra. Kterým, když na to tak přijde, jsme se vlastně ani nesvezli.

Venku na zemi právě přšelo. Déšť drobný jako jehly, ale země i stromy byly celé zmáčené. Asi přšelo po celou noc. Trochu mě rozladilo, že prší. Tohle byl přece můj vzácný poslední den. V takový jsem o nějaký déšť opravdu nestál. Jeden dva dny bez mráčku, to by mi docela stačilo. Pak si můžou třeba měsíc padat trakaře jako v románech J. G. Ballarda, to už mi bude úplně ukradené. Teď se ale chci natáhnout na trávník, na který bude pražit slunce, poslouchat hudbu a nalévat se vychlazeným pivem. Nic dalšího už jsem nežádal.

Jako na potvoru ale venku přšelo a přšelo a nevypadalo to, že by mělo přestat. Mraky, bezvýrazné, jako by je omotal potravinářskou fólií, pokrývaly nebe souvislou vrstvou bez

jediné skulinky a neustále se z nich linul drobounký déšť. Napadlo mě, že si koupím ranní noviny a přečtu si předpověď počasí, ale pro ty bych si musel zajít zpátky do metra poblíž turniketů, kde by se, zcela nepochybně, rozhořela další podobně plodná debata u okénka. Takže jsem noviny pustil z hlavy. Jak se zdálo, začínal pěkně nanicovatý den. A člověk přitom ani nevěděl, který vlastně.

Všichni lidé okolo měli nad sebou rozevřený deštník. Jediný, kdo byl bez deštníku, jsme byli my dva. Postavili jsme se před střechu u vchodu do nějaké budovy a dlouho jen tak civěli na město před sebou, jako bychom si prohlíželi ruiny Akropole. Promoklou křižovatkou jezdily sem a tam řady aut všech možných i nemožných barev. Bylo pro mě těžko uvěřit, že se nám kdesi hluboko pod nohama rozprostírá podivný svět pokoutníků.

„To je dobře, že prší,“ pravila dívka.

„Cože?“

„Protože kdyby bylo hezky, tak by nás to tolik oslepovalo, že bychom nějakou dobu vůbec nemohli vyjít ven. Takže je déšť opravdu lepší, ne?“

„No, to asi jo,“ připustil jsem.

„A co chcete dělat teď?“ otázala se dívka.

„Nejdřív bych si chtěl dát něco teplého. A pak se vrátit domů a naložit se do vany.“

Zašli jsme do nedalekého supermarketu a ve zvláštním oddělení se sendviči poblíž vchodu jsme si objednali dvě kukuřičné polévky a jeden sendvič se šunkou a vajíčky. Když slečna za pultem uviděla, jak jsme oba zasvinění, nejprve trochu zaváhala, ale pak se zatvářila, že nic nevidí a striktně profesionálním tónem naši objednávku potvrdila.

„Takže dvakrát kukuřičná polévka a jeden sendvič s šunkou a vejci, ano?“ obrátila se ke mně.

„Přesně tak,“ souhlasil jsem. „Copak je prosím vás dneska za den?“

„Máme neděli, pane.“

„Co jsem říkal?“ otočil jsem se k tlusté dívce. „Neděle a ne, že ne.“

Než nám přinesli polévky a sendvič, krátil jsem si čas čtením čísla Japonského sportu, které někdo nechal na

sousedním stolku. Nečekal jsem, že se ze sportovních novin dozvím něco podstatného, ale bylo to rozhodně lepší než nic. Na novinách bylo datum 2. října, neděle. Předpovědi počasí se ve sportovních novinách netisknou, na dostihové stránce jsem ale zato našel celkem podrobné informace o dešti. Stálo tam totiž, že ať už do večera pršet přestane nebo ne, bude díky náročné situaci terénu mít finální závod bezpochyby dost dramatický průběh. Na stadioně Džingú proběhlo finále Tokyo Yakult Swallows – Chunichi Dragons, z čehož vyšli Swallows jako poražení, 6:2. Že mají právě pod Džingú hnízdo pokoutníci, o tom neměl nikdo ani tušení.

Dívka prohlásila, že si chce přečíst stránku, kterou má už dlouho před sebou, pročez jsem jí tu část novin předal. Ukázalo se, že jí padl do oka článek, jehož titul se tázal, zda *Dělá polykání spermatu dobře vaší pleti?* Pod ním sliboval další zajímavé počtení jiný článek s titulkem *Zavřeli mě do klece a znásilnili!* I když jsem, pravda, nechápal, jak chce kdo znásilňovat dívku zbedněnou v kleci. Možná se to dá provést, když se člověk snaží. Zavání to ale opravdovou dřinou. Já bych to nejspíš nedokázal.

„Poslyšte, máte rád, když partnerka polkne vaše semeno?“ otázala se dívka.

„To je mi docela fuk,“ řekl jsem.

„Ale tady to tak píšou: *Většina mužů dává přednost tomu, aby partnerka jejich sperma při felaci polkla. Mohou si tím totiž potvrdit, že je žena bezvýhradně přijímá. Jde pro ně o svého druhu obřad, slavnostní akt přijetí.* Co vy na to?“

„Já vám ani nevím,“ poznamenal jsem.

„A už vás nějaká takhle polknula?“

„To si teda nevzpomínám. Ale řekl bych, že ne.“

„Hmmm,“ udělala jen ona. A pak se zas začetla do článku. Já zatím pročítal pálkářské průměry odpalů v Pacifické a Centrální lize.

Mezitím přinesli polévky a sendvič. Polévku jsme snědli každý svou a o sendvič jsme se rozdělili. Chutnal po toustu a šunce a vaječném bílku a žloutku. Otřel jsem si papírovým ubrouskem od úst drobky chleba a žloutek a pak si ještě jednou povzdychl. Tak hluboce, že se v tom zkoncentrovaly všechny povzdechy, co se ve mně jen stačily nashromáždit. Tak hluboce,

že si tak člověk může za život vzdychnout snad jen jednou jedinkrát.

Vyšel jsem na ulici a sháněl taxík. Byl jsem tak zamazaný, že trvalo hodně dlouho, než mi konečně jeden zastavil. Řídil ho nějaký dlouhovlasý kluk, co měl vedle sebe na sedadle položený veliký kazeták, ze kterého vyřvávaly The Police. Zahalekal jsem na řidiče, kam pojedeme, a pak zapadl do opěradla.

„Kde jste se sakra tak zmazali?“ otázal se řidič do zrcátka.

„My se trochu servali v dešti, víte?“ odpověděla mu dívka.

„Ty brdo, tak to je síla,“ pravil řidič. „Vypadáte teda fakt hustě. Třeba ty modřiny, co máte na krku.“

„Vím o nich,“ ujistil jsem ho.

„Mně to teda jako neva, takže v pohodě,“ konstatoval řidič. „Vážně?“ zajímala se tlustá dívka.

„Já totiž zásadně беру jen mladý lidi, co vypadaj, že poslouchaj rock. Takový můžou klidně bejt i zaprášený jak dobytek. Stačí, že poslouchají to samý co já. Líbej se vám The Police?“

„Celkem jo,“ pravil jsem opatrně.

„Firma mi to ovšem furt zkouší zarazit. Že prej si mám jako pouštět písničky z rádia. To si teda fakt dělaj srandu. Přece nebudu poslouchat nějaký srágory jako Matchy nebo Seiko Macudu? The Police jsou prostě nejlepší. To můžu poslouchat třeba celý den. Pak ještě můžu taky reggae. Hele, šéfe, co říkáte reggae?“

„Že je v pohodě,“ odpověděl jsem mu.

Když dohrála kazeta s The Police, vyměnil ji řidič za *Live!* od Boba Marleyho. Měl těch kazet na palubní desce celé hory. Byl jsem unavený na smrt a vymrzlý a připadalo mi, že se mi snad co nevidět rozpadnou všechny klouby mého ospalého těla, takže jsem z hudby neměl vůbec žádnou radost, každopádně jsem byl ale šťastný, že se vezu. Nepřítomně jsem zezadu pozoroval, jak řidič za volantem kroučí do rytmu reggae rameny.

Když taxík zastavil u našeho domu, zaplatil jsem, vystoupil z auta a přidal řidiči ještě tisíc jenů se slovy: „Kup si nějakou pěknou kazetu.“

„Šéfe, tohle máte u mě,“ ocenil to mladík. „Tak zas někdy někde na viděnou!“

„Jasná věc,“ přikývl jsem já.

„Mimochodem, nemáte taky dojem, že za takovejch deset nebo patnáct let bude stejně většina taxíků jezdit s puštěným rockem? To by přece bylo super, ne?“

„Jo, to by bylo,“ pokýval jsem hlavou.

Osobně jsem ale neměl dojem, že je taková věc možná. Jim Morrison už byl po smrti rozhodně víc než deset let, a stejně jsem ještě v životě nejel taxíkem, ve kterém by vyhrávali Doors. Na světě se některé věci mění a jiné zůstávají stejné. A co zůstává stejné, je takové už napořád. Jako třeba hudba v taxících. V těch nikdy nebude znít nic jiného, než popové hitparády, pitomé talkshow nebo baseball. Tak jako patří k obchodním domům orchestr Raymonda Lefèvre, do pivnic polka a do nákupních zón koncem roku vánoční koledy od Ventures.

Vyjeli jsme výtahem do bytu. Dveře byly pořád vytržené z pantů, někdo je však opřel do veřejí tak, aby to vypadalo, že jsou zavřené. Nevím, kdo to byl, určitě ho to ale muselo stát dost práce. Odstrčil jsem ocelovou desku stranou, asi jako když člověk cromagnonský odstrkává zátaras ze vchodu do sluje, a vtáhl dívku dovnitř. Pak jsem zevnitř dveře zase přisunul, aby do bytu nebylo vidět z chodby a pro jistotu ještě zatáhl řetízek.

V bytě bylo dokonale čisto a uklizeno. Tak čisto a tak uklizeno, že jsem měl v prvním okamžiku dojem, že se mi snad prve o demolování mého bytu opravdu jen zdálo. Nábytek, který přece měl být popřevrácený na podlaze, byl všechen na svém místě, změt' potravin z podlahy byla odklizená, střepy lahví a rozbité nádobí někam zmizely, knihy a gramodesky byly zpátky v policích, oblečení v šatníku. Kuchyň, koupelna i ložnice byly vydrhnuté, že se jen leskly, a na podlaze ani jediné smítko.

Když jsem se ale podíval blíž, přece jen jsem tu a tam objevil stopy předchozí zkázy. Obrazovka televize byla stále proražená a zela v ní díra připomínající časový tunel. Lednice nefungovala a vnitřek byl úplně vymetený. Rozřezané oblečení bylo všechno pryč a oděvů zbývalo jenom tolik, co by člověk sbalil do malého kufříku. V kredenci zbylo jen několik málo

talířů a sklenic. Hodiny na zdi nešly a nenašel jsem jediný funkční elektrospotřebič. Někdo evidentně vytrídil a vyházel většinu věcí, které už nebyly k potřebě. Díky tomu vyhlížel teď můj byt čistě a svěže. Zbavený různých nepotřebných krámů, jako by v něm najednou přibylo místa. Musely dozajista scházet i nějaké potřebné součásti vybavení, ale s tím jsem si ve své situaci opravdu nemusel dělat velké starosti.

Šel jsem do koupelny, zapálil plynový bojler, zkontroloval vanu, zda je v pořádku, a pak do ní napustil vodu. Mýdlo, holení, kartáček na zuby, ručník i šampon jsem všechny našel v pořádku, fungovala i sprcha. Ani s mým županem se nic nestalo. I z koupelny viditelně ubylo věcí, nedokázal jsem si ale vzpomenout, které to vlastně byly.

Zatímco jsem napouštěl vanu a obhlížel situaci v koupelně, natáhla se tlustá dívka na postel s Balzacovými *Venkovanými*.

„Heleďte, věděli jste, že i ve Francii žily vydry?“

„No jo, mám dojem, že jo,“ přitakal jsem.

„A myslíte, že tam žijou i dneska?“

„To vážně nevím,“ odpověděl jsem jí. A jak jsem to taky měl vědět?

Posadil jsem se v kuchyni na židli a uvažoval, kdo asi byl tak hodný a zlikvidoval z mého bytu tu skládku smetí. Někdo evidentně za jakýmsi účelem nelitoval námahy a vysmýčil tu u mě každý kout. Možná to byli zas ti dva kódmani, nebo možná někdo ze Systému. Ani trochu jsem nechápal, oč tu zase komu mohlo jít, každopádně jsem ale byl neznámému uklízeči vděčný. Vážně neznám nic příjemnějšího než návrat do uklizeného domova.

Když byla vana plná vody, poslal jsem dívku zdvořile do koupelny jako první. Založila knížku záložkou, vstala z postele a uprostřed kuchyně ze sebe v okamžiku shodila šaty. Udělala to tak samozřejmě, že jsem zůstal sedět na posteli jako přikovaný a jen ji nepřítomně pozoroval. Nahá vypadala jako podivná kombinace dítěte a dospělého. Měla po těle takovou spoustu měkkého, bílého masa, že to působilo, jako když normálního dospělého člověka oplácáte souvislou vrstvou rosolu. Byla to tak rovnoměrná tloušťka, že kdyby si člověk nedal pozor, mohl by vlastně úplně přehlédnout, že je dívka tolik obézní. Paže, stehna, krk i břicho byly úžasně baculaté a

hladké, jako by měl člověk před očima velrybu. Na to, jaká byla všude mohutná, měla sice poměrně nenápadná, ale přiměřeně vytvarovaná prsa a i zadek se jí klenul tak, jak to má být.

„Že nevypadám tak hrozně?“ otázala se mě z kuchyně. „To rozhodně ne,“ uznal jsem.

„Však mi taky dalo vážně pěknou fušku, než jsem se takhle zakulatila. Musela jsem se pořád vykrmovat a ještě jíst spoustu dortů a mastného,“ svěřovala se dívka.

Mlčky jsem jí na to přikývl.

Zatímco se v koupelně myla a poté naložila do horké vody ve vaně, svlékl jsem si košili a promáčené kalhoty, převlékl se do oblečení, co mi zbylo, natáhl se na postel a uvažoval, co budu dělat dál. Čas se blížil k půl dvanácté. Zbývalo mi ještě čtyřicet hodin a kus. Což vyžadovalo, abych si pořádně rozmyslel, jak je vlastně strávím. Posledních čtyřicet hodin v životě lidském nejde přece jen tak naplano nechat náhodě.

Venku za okny dál pršelo a pršelo. Byl to tichý, skoro neviditelný déšť. Kdybych neviděl, jak z okapu nahoře nad oknem padají kapky, ani bych pořádně nepoznal, že prší. Tu a tam bylo slyšet, jak pod okny projíždí auto a rozráží tenounký film vody pokrývající asfalt. Bylo i slyšet, jak nějaké děti na někoho volají. V koupelně si zpívala dívka jakousi melodii, kterou jsem nedokázal přesně rozeznat. Asi zas nějakou vlastní píseň.

Nataženého na posteli mě přepadala hrozná ospalost, teď jsem si ale nemohl dovolit usnout. Promarnil bych tím několik drahocenných hodin.

Jenomže když přišlo na to, co bych měl tedy dělat, když nebudu spát, nemohl jsem najednou vůbec na nic přijít. Sundal jsem z obruby stínidla stojací lampy u postele gumovou krytku, chvíli si s ní hrál a pak ji zas vrátil na místo. Tak nebo tak, v tomhle bytě jsem zůstat nemohl. Tím, že tu budu jen tak sedět na zadku, vůbec nic nezískám. Když půjdu ven, třeba už na nějakou činnost připadnu. Co to bude, o tom můžu zrovna tak dobře přemýšlet někde venku.

Že člověku ze života zbývá posledních dvacet čtyři hodin, bylo doopravdy divné pomyšlení. I když je určitě spousta věcí, které by člověk v takové situaci měl rozhodně udělat, já si nemohl vzpomenout ani na jedinou. Znovu jsem sundal z lampy

krytku a roztočil ji v prstech. Načež mi vyvstal před očima ten plakát cestovní kanceláře s Frankfurtem. Ten s řekou, mostem a labutěmi na hladině. To město nevypadalo vůbec špatně. Ani pomýšlení na zakončení života právě ve Frankfurtu neznělo ani trochu zle. Dostat se tam ale v příštích čtyřiašedesáti hodinách byla čirá nemožnost, a i kdyby nebyla, nepřicházelo do úvahy, že bych se přes deset hodin plácal v letadle a krmil nechutným jídlem, co tam podávají. A navíc, nikde nebylo psáno, že by ta krajinka z plakátu nemohla být na fotce krásnější než ve skutečnosti. A já se rozhodně chtěl vyhnout tomu, abych ze života odcházel zklamaný. Což znamenalo, že se cestování z mých plánů s konečnou platností vylučuje. Cesta zabere moc času a většinou to pak ani nebývá taková zábava, jakou člověk zprvu čekal.

Nakonec mě tedy napadlo, že si zajdu s nějakou dívkou na něco dobrého k večeři a něčeho se napít. Nic jiného se mi už dělat nechtělo. Prolistoval jsem zápisník, našel číslo do knihovny, zavolaal tam a chtěl přepojit na informace.

„Haló,“ ozvala se dívka z informací.

„Ještě jednou děkuju za knihy o jednorozcích,“ řekl jsem. „Já zase za vynikající jídlo,“ opáčila dívka. „Jestli se ti to hodí, nešla bys na večeři i dneska večer?“ zeptal jsem se jí.

„Dnes večer na večeři?“ opakovala dívka. „Jenže já mám dneska přednáškové setkání.“

„Přednáškové setkání?“ zopakoval jsem pro změnu já.

„Probíráme tam znečištění řek. Že kvůli detergentům z pracích prášků vymírají ryby a tak. Tak se tím teď všichni vážně zabýváme. Dnes večer mám zrovna mít referát.“

„No to bude dozajista užitečný výzkum,“ poznamenal jsem.

„To tedy je. Nemohla by ta večeře být radši zítra? To je pondělí, knihovna má zavřeno a nebude vůbec žádný spěch.“

„Já tu ale zítra odpoledne už bohužel nebudu. Po telefonu se to těžko vysvětluje, ale odjíždím na čas na jedno místo dost daleko odsud.“

„Daleko odsud? To jako budeš cestovat?“ ptala se mě. „Tak nějak,“ přikývl jsem. „Prosím tě, vydrž chvíli, ano?“

Vypadalo to, že se právě věnuje nějakému návštěvníkovi u pultu. Skrz mluvítko ke mně putovala atmosféra nedělní knihovny. Někáká holčička nahlas křičela a tatínek ji napomínal.

Cvakala klávesnice počítače. Svět fungoval dál tak, jak to má být. Lidé si půjčovali knížky, zřízenci metra číhali na černé pasažéry, dostihoví koně cválali v dešti.

„Přemístění a opětovná výstavba chalupy?“ mluvila právě dívka s návštěvníkem. „V oddíle F5 by na to téma měly být tři publikace, podívejte se prosím tam.“

„Pardon, už jsem tu,“ vrátila se pak k telefonu. „No dobře, ať je po tvém. To přednášení dneska zruším. I když mi pak asi všichni vynadají.“

„To je mi líto.“

„To nic. Široko daleko stejně není v řece jediná ryba, takže se zas tolik nestane, když se s referátem o týden zdržím.“

„To se asi fakt nestane,“ usoudil jsem já. „Budeme večerět u tebe?“

„U mě to teď za moc nestojí. Nefunguje mi lednice a nemám skoro nádobí. Takže bohužel nemůžu vařit.“

„To já přece vím,“ řekla ona. „Ty to víš?“

„Jasně že jo. Že to tam ale docela prokouklo?“

„Tos uklidila ty?“

„No jasně. Vždyť to byla hrůza. Dnes ráno jsem se u tebe cestou stavila ještě s jednou knihou a našla jsem dveře dokořán a vevnitř binec, tak jsem trochu poklidila. Přišla jsem pak sice trochu pozdě do práce, ale když tys mě posledně tak báječně hostil. Nemáš nic proti, že ne?“

„Ještě aby,“ řekl jsem. „Naopak jsem hrozně rád.“

„Mohl by ses pro mě teda v šest večer stavit v knihovně? V neděli máme totiž přesně do šesti.“

„Jasně,“ přisvědčil jsem. „Díky moc.“

„Nemáš za co,“ řekla a zavěsila sluchátko.

Zatímco jsem hledal, co si vezmu večer na sebe, vrátila se tlustá dívka z koupelny. Předal jsem jí ručník a župan. Vzala si je a pak přede mnou s těmi věcmi v rukou chvilku stála úplně nahá. Umyté vlasy se jí těsně lepily na čelo a na tváře a mezi nimi vykukovaly zašpičatělé uši. Na těch jí visely její nezbytné náušnice.

„To se vždycky koupete i s náušnicemi?“ zeptal jsem se jí.

„No jasně že jo. To už jsem přece říkala, ne?“ divila se dívka. „Vypadnout mi nemůžou, takže nic nehrozí. Líbí se vám?“

„Jsou moc pěkné,“ řekl jsem já.

V koupelně se sušilo její prádlo a sukně a blůza. Růžová podprsenka a růžové kalhotky a růžová sukně a světle růžová blůza. Už jen z toho, jak jsem se na ty věci naložený ve vaně díval, mě prudce rozbolely skráně. Odedávna nemám vůbec rád, když si někdo suší v koupelně prádlo a punčochy. Nedovedl bych vám vysvětlit proč, ani kdybyste se mě neví jak ptali, ale opravdu se mi to ani trochu nelíbí.

Ještě jednou jsem si v rychlosti opláchl vlasy a tělo, vyčistil si zuby a oholil se. A pak jsem vylezl z koupelny, osušil se osuškou a natáhl si spodky a kalhoty. Přes všechny šílenosti, co jsme po celou dobu provozovali, mě rána na břicho bolela už mnohem méně než včera. Než jsem zalezl do vany, málem bych si na ni ani nevzpomněl. Tlustá dívka seděla na posteli, sušila si fénem vlasy a četla si dál Balzaca. Děšť za okny pořád padal a padal a nezdálo se, že by snad měl přestat. Jak jsem to tak všechno pozoroval – prádlo sušící se v koupelně, ji jak sedí na posteli, fénuje si vlasy a čte, i padající děšť, měl jsem najednou skoro dojem, že se vrátily zpátky doby, kdy jsem býval ženatý.

„Chcete fén?“ zeptala se mě.

„Ne, díky,“ odpověděl jsem jí. Ten fén mi tu totiž nechala žena, když odešla z domu. Já měl krátké vlasy a k ničemu ho nepotřeboval.

Posadil jsem se vedle ní, opřel hlavu o čelo postele a zavřel oči. Když jsem to udělal, uviděl jsem ve tmě za víčky vyvstávat a zase mizet všechny možné barvy. Napadlo mě, že jsem toho za posledních pár dnů moc nenaspal. Kdykoliv jsem se o to pokusil, pokaždé někdo přišel a začal do mě bušit, aby mě vzbudil. Se zavřenýma očima jsem cítil, jak se mě spánek pokouší stáhnout do světa hlubokánské tmy. Natahoval z ní po mně ruce a snažil se mě stáhnout dolů úplně jako nějaký pokoutník.

Otevřel jsem oči a protřel si oběma rukama tvář. Díky tomu, že jsem se umyl a oholil po tak dlouhé době, jsem teď měl obličej celý vyschlý a kůže na něm napjatou jako buben. Jako bych se ani nedotýkal své vlastní tváře. Kousance po pijavicích mě svědily. Ty dvě potvory mi musely vysát doopravdy slušnou spoustu krve.

„Poslyšte,“ řekla dívka a odložila knihu. „Vážně byste nechtěl, abychom vyzkoušeli to s tím spermatem?“

„Teď zrovna opravdu ne.“

„Nemáte na to asi náladu, co?“

„To nemám.“

„A ani byste se se mnou nevyspal?“

„V tuhle chvíli nechci.“

„Asi se vám nelíbí, jak jsem tlustá, vidíte?“

„To vůbec ne,“ namítl jsem. „Jste moc sexy.“

„Tak proč se se mnou nechcete vyspat?“

„Já nevím,“ řekl jsem. „Nevím proč, ale mám dojem, že se to teď zrovna nehodí.“

„To myslíte nějaké morální důvody? Je to proti vašim životním zásadám?“

„Životní zásady,“ opakoval jsem po ní. To slovo mělo ale vážně divný zvuk. S pohledem upřeným do stropu jsem o tom chvílku přemýšlel.

„Ne, myslím, že určitě není,“ řekl jsem jí nakonec. „V tom je něco jiného. Nějaký instinkt nebo předtucha, něco takového. Nebo to možná souvisí s tím, jak mi teď proudí paměť obráceným směrem. Asi vám to moc dobře nevysvětlím. Sám za sebe bych s vámi spal hrozně rád. Ale to *něco* mě od toho pořád odrazuje. V tuhle chvíli na to není ten správný čas.“

Opřela se loktem o polštář a dlouho mě pozorovala.

„Je to pravda?“

„Já v takovýchhle záležitostech nelžu.“

„Takže si opravdu myslíte to, co jste mi řekl?“

„Já to tak cítím.“

„A můžete to dokázat?“

„Dokázat?“ opakoval jsem po ní ohromeně. „Něco, co by mě přesvědčilo o tom, že byste se mnou vážně rád spal.“

„Vždyť mi z vás stojí,“ přiznal jsem. „Ukažte,“ řekla dívka.

Chvilku jsem váhal, ale nakonec jsem se rozhodl spustit kalhoty a ukázat jí, co chtěla vidět. Byl jsem už moc unavený na další podobné debaty, navíc mi toho na tomhle světě už moc nezbývalo. Tím, že teď ukážu sedmnáctileté holce exemplář zdravého penisu v erekci, snad nevyvolám žádný fatální společenský převrat.

„Hmmm,“ udělala dívka, když uviděla mé vztyčené pohlaví.
„Mohla bych si sáhnout?“

„Ne,“ řekl jsem pevně. „Ale jako důkaz to snad stačí, nebo ne?“

„To jo, rozhodně.“

Natáhl jsem si znovu kalhoty a vrátil penis tam, kam patří. Pod okny bylo slyšet, jak ulicí pomalu projíždí velikánský nákladník.

„Kdy se vrátíte pro dědečka?“ zeptal jsem se jí.

„Až se trochu prospím a uschne mi prádlo,“ odpověděla.
„Do večera by ta voda měla být pryč a pak se tam zase vydám přes metro.“

„V tomhle počasí vám prádlo uschne tak nejdřív zítra ráno.“

„Vážně?“ polekala se. „Ale nedalo by se s tím něco udělat?“

„Kousek odsud je laundromat a tam by se to snad dalo vysušit.“

„Já ale nemám v čem jít ven.“

Lámal jsem si chvíli hlavu, ale nic zvlášť moudrého mě nenapadlo. Nezbývalo opravdu nic jiného, než abych se vydal do samoobslužné prádelny a hodil tam její oblečení do sušičky. Šel jsem do koupelny a nacpal její mokrou garderóbu do igelitové tašky s logem Lufthansy. Pak jsem si z oblečení, které mi ještě zbylo, vybral olivově zelené plátěnký a modrou zapínací košili. Na nohy hnědé pohodlné mokasíny. Čímž jsem se odsoudil nesmyslně proplýtvat část svého drahocenného času vysedáváním v laundromatu na mizerné židli z ohýbaných trubek. Bylo dvanáct hodin a sedmnáct minut.

32. Umírání stínu

Když otevřu dveře do strážnice, štipá Strážný zrovna dřevo u zadního vchodu.

„Vypadá to, že nám pěkně nasněží,“ říká, sekeru v ruce. „Dnes ráno nepřežily další čtyři ze zvířat. A zítra jich bude asi o dost víc. Tak krutá zima jako letos se jenom tak nevidí.“

Sundám si rukavice, přejdu ke sporáku a hřeju si ruce. Strážný váže nadrobno naštipané dříví do otýpek, ty odnese do skladiště, zavře zadní vchod a vrátí sekeru zpátky ke zdi. Pak přejde ke mně a stejně jako já si hřeje dlaně.

„Vypadá to, že teď asi budu nějaký čas spalovat mrtvoly zvířat sám. Když mi byl k ruce on, bylo to mnohem příjemnější, ale nedá se nic dělat. Celé je to vlastně jen a jenom moje práce.“

„Stínu je teď prý nějak zle?“

„Dobře mu tedy rozhodně není,“ vrtí Strážný zešíroka hlavou. „Vypadá to dost ošklivě. Už tři dny v kuse leží. Rád bych pro něj udělal, co jenom svedu, život ale prodlužovat neumím. Lidské schopnosti mají svoje meze.“

„Mohl bych ho vidět?“

„To víš, že můžeš. Klidně za ním běž. Omez to ale tak na půl hodiny, ano? Pak budu zas muset jít spalovat zvířata.“ Přikyvuju.

Strážný bere ze zdi svazek klíčů a otvírá jimi železné dveře, co vedou na prostranství stínů. Předejde mě, přejde ráznými kroky prostranství, otevře dveře baráku, kde žije stín, a vpustí mě dovnitř. Najdu tam holé stěny bez jediného kusu nábytku, na podlaze nic než vymrzlé cihlové dláždění. Škvírami v okně sem fičí tak studeně, až má člověk dojem, že tu snad za chvíli zamrzne i vzduch. To není dům, to je ledárna.

„Já si to takhle nevymyslel,“ prohlásí Strážný skoro omluvně. „Nezavírám sem tvůj stín proto, že bych se v tom nějak vyžíval. Že budou stíny bydlet zrovna tady, bylo přesně

dáno a já to jen musím dodržovat. Tvůj stín je na tom ostatně ještě krásně. V horších případech sem taky zavírám třeba dva nebo tři najednou, víš?“

Všechna slova jsou tu zbytečná, a tak jen mlčky přikývnu. Tady jsem tedy svůj stín vážně neměl zanechávat.

„Tvůj stín je dole,“ říká Strážný. „Běž tam za ním. Je tam o něco větší teplo. I když teda taky trochu smrad.“

Strážný jde do rohu místnosti a otevře provlhlé dřevěné posuvné dveře. Nejsou za nimi žádné schody, jen docela obyčejný žebřík. Strážný nejdřív sám sešplhá o několik stupňů, pak mi pokyne, ať lezu za ním. Smetu si z kabátu sníh a následuju ho.

V kobce dole mě nejdřív ze všeho praští přes nos odporný zápach výkalů. Nejsou tu žádná okna, a tak se tu ani nedá větrat. Címra je prostorná zhruba jako nějaký kumbál a třetinu místa v ní zabírá postel. Na ní leží můj strašlivě vyhublý stín a dívá se směrem k nám. Pod postelí je vidět hliněný nočník. Letitý, rozpadající se stůl, na stole hoří stará svíce. Mimo ní nevidím už nic, co by tu snad vydávalo světlo nebo teplo. Podlaha je z udusané hlíny a v místnosti visí vlhký, lezavý chlad, který proniká až do morku kostí. Stín má přikrývku přitaženou až po uši, ani se nepohne a dívá se po mně očima bez života. Stařec to vystihl přesně: stínu už nejspíš moc času nezbývá.

„Tak já pomalu půjdu,“ říká Strážný, který evidentně nemůže vystát hrozný smrad kolem. „A vy si tu pěkně popovídejte. Jak jen budete chtít. Ted’ už tvůj stín nemá tolik síly, aby se na tebe zase nalepil.“

Když se Strážný vytratí, rozhlíží se stín chvíli kolem, potom mi pokyne, abych přišel blíž.

„Prosím tě, běž se podívat nahoru, jestli tam ten chlap tajně neposlouchá,“ šeptá mi tiše stín.

Přikývnu, tichounce vystoupám po žebříku, otevřu dveře a vyhlédnu ven, přesvědčím se, že tam nikde nikdo nestojí, a pak zase slezu dolů.

„Nikde nikdo,“ hlásím stínu.

„Ted’ mě dobře poslouvej,“ říká stín. „Nejsem tak slabý, jak se zdám. To je jen takové divadýlko, abych obalamutil

Strážného. Sil mi ubylo, to je fakt, ale zvracení a polehávání opravdu jen hraju. Ještě se svedu zvednout a chodit.“

„To myslíš kvůli útěku?“

„No samozřejmě. Kvůli čemu jinému bych asi podstupoval tohle peklo? Tímhle jsem získal takové tři dny. Do tří dnů musíme utéct. Protože pak se už nejspíš doopravdy nepostavím na nohy. V téhle díře mě to za chvíli zničí. Je tu hrozná zima a něco mi to, zdá se, dělá i s kostmi. Mimochodem, jak je teď venku?“

„Sněží,“ říkám, obě ruce v kapsách u kabátu. „A v noci to bude ještě horší. To asi přijde opravdu hrozná zima.“

„Když sněží, znamená to, že budou zvířata chcípat jako mouchy,“ povídá stín. „A když budou zvířata chcípat jak mouchy, znamená to, že s nimi bude mít Strážný spoustu práce. Což je právě chvíle, kdy odsud my dva musíme zmizet. Myslím, až ten mizera bude v jabloňových hájích pálit mrtvolý zvířata. Ty mezitím sebereš ze zdi jeho klíče, otevřeš klec a oba utečeme.“

„Bránou?“

„Bránou ne. Ta bude zamčená zvenčí, a i kdybychom se dostali ven, Strážný nás natotata chytí. Nepůjde to ani přes zeď. Přes tu se dostanou vážně jenom ptáci.“

„Kudy teda chceš utéct?“

„To už nechej na mně. Plán jsem promyslel, že to snad víc ani nešlo. Mám taky o tomhle městě spousty informací, víš? Do tvé mapy jsem málem prokoukal díru, ledacos jsem slyšel i od Strážného. Jakmile si začal myslet, že už mu neuteču, byl tak hodný, že mi o městě prozradil všechno možné. To proto, žeš ho pomohl ukolébat. Zabralo to sice delší čas, než jsem původně myslel, ale samotný plán jde hladce. Strážný měl pravdu, že už mi nezbývá tolik síly, abych se s tebou zase spojil, ale jestli se dostaneme ven, zase ji naberu a pak už se to musí podařit. Já se tak udržím naživu a tobě se zase vrátí zpátky vzpomínky a paměť a budeš zase moct být sám sebou, takový, jaký jsi býval dřív.“

Neříkám nic a jen pozoruju plamen svíčky.

„Co je to s tebou?“ ptá se znepokojeně stín.

„Co to ale je: být sám sebou, jako jsem byl dřív? Já to nevím!“

„Poslechni, co má tohleto znamenat? Snad jsi nezačal pochybovat?“

„Začal, abys věděl. Doopravdy váhám,“ přiznávám stínu. „Předně si už vůbec nedokážu vzpomenout, kým jsem to vlastně dřív býval. Stojí to vůbec za to, vracet se do starého světa, stojí to za to, být zas tím člověkem co dřív?“

Stín chce něco říct, já ale zvednu ruku a zarazím ho.

„Ještě moment. Nech mě to dopovědět do konce. Už nevím, kdo jsem byl nebo nebyl dřív, vím ale, že takový, jaký jsem teď, jsem tohle Město začal skoro mít rád. Ta dívka z knihovny mě přitahuje a Plukovník rozhodně není špatný člověk. Rád se dívám na zvířata. Zima je tu zlá, ale ostatní roční doby zato radost pohledět. Nikdo tu nikomu neublíží, nikdo se s nikým nehádá a navzájem nesoupeří. Život je tu opravdu dost prostý, ale svým způsobem naplněný a všichni si tu jsou rovni. Nikdo nikoho nepomlouvá, nikdo s nikým o nic nebojuje. Pracuje se tu tvrdě, ale každého tu vlastní práce těší. Pracuje se tu čistě proto, aby se pracovalo, nikdo nikoho k ničemu nenutí, nikdo nedělá, co by se mu nelíbilo. Nikdo nikomu nic nezávidí. Nikdo nenaříká, nikdo se ničím netrápí.“

„A nejsou tu ani peníze, majetky, ani společenské pozice. Soudní procesy ani nemocnice,“ doplňuje mě stín. „Stejně tak tu ani nikdo nestárne, nikdo se nebojí, že umře. Vid’?“

Přikyvuji. „Takže mi řekni jednu věc. Jaký mám já vlastně důvod, abych odsud chtěl odejít?“

„Pravda pravdoucí,“ řekne stín, vysune zpod pokrývky ruku a mne si vysušené rty. „Na tom, co říkáš, rozhodně něco je. Pokud by takovýhle ideální svět existoval, byla by to opravdová utopie. A já bych ti nemohl říct ani slovo. A ty by sis mohl udělat, co by se ti zlíbilo. A já bych klidně a spokojeně umřel. Ty ale bohužel nevidíš docela všechno. Něco velice důležitého ti uniká.“

Pak se stín na okamžik rozkašle. Čekám, až ho kašel přejde.

„Když jsme se spolu viděli posledně, opakoval jsem ti znovu, že je tohle Město divné a zvrácené. A že je v té zvrácenosti svým způsobem dokonalé. Tys teď mluvil právě o téhle dokonalosti, ve které do sebe všechno navzájem zapadá. Já ti musím povědět o opačné stránce věci, právě o tom nenormálním a zvráceném. Dobře mě teď poslouvej. Za prvé,

což je vůbec nejdůležitější, na tomhle světě nic jako dokonalost neexistuje. Z přesně těch samých důvodů, jako nemůže existovat ani perpetuum mobile, jak jsme si posledně říkali. Entropie bude mít vždycky navrch. Jak se jí ale zbavuje tohle Město? Tady opravdu – snad jenom s výjimkou Strážného – nikdo nikomu neubližuje, nikdo k nikomu necítí nenávist a ani nemá žádné tužby. Všichni jsou spokojení a žijí si v klidu a míru. A víš proč? Je to proto, že v sobě nemají žádnou duši.“

„To já přece vím,“ říkám mu.

„Veškerá dokonalost tohoto Města pochází právě z toho, že se tu ze všeho a ze všech odstraňují i ty nejposlednější stopy duše. Tím, že se jí tu všichni zřeknou, zůstávají vězet uprostřed času, protaženého až do věčnosti. Proto tu nikdo nestárne, nikdo neumírá. K tomu je nejdřív ze všeho nutné ze sebe strhnout stín, to základní, z čeho se vůbec odvíjí lidské já, a pak si počkat, až umře. Jakmile je po stínu, není už duše nebezpečná. Zbývá jen trpělivě odklízet její nepatrné bublinky, které dál v člověku den za dnem stoupají ze dna.“

„Odklízet?“

„Tohle téma nechme trochu na později. Zatím si ještě musíme povědět o duši samotné. Ty ses tu rozplýval, jak v tomhle městě nejsou žádné pranice a spory, nenávisti ani palčivé touhy. To je všechno moc hezké. Kdybych na to měl ještě sílu, tak snad vstanu a hlasitě tleskám. Kdyby to ovšem nechodilo tak, že kde nejsou sváry, nenávist a bolest z touhy, nenajdeš ani jejich opak. To jest radost, úplné štěstí, lásku. Pouze tím, že je na světě beznaděj, zklamání a smutek, může se na něm rodit i radost. Kde není beznaděj, není nikdy ani úplné štěstí. Jen tomu a ničemu jinému říkám normální stav. Ve hře jsou tu samozřejmě i záležitosti lásky. Což se přesně týká té dívky z Knihovny, o které mluvíš. Ty ji možná opravdu miluješ. To je ale bohužel pocit, který už nikam dál nepovede. Ona totiž nemá žádnou duši. Člověk, který nemá duši, je jen pochoduující přelud. Jaký má smysl, abys po něm natahoval ruku? Láká tě snad žít věčně *tímhle* způsobem? Chceš se i ty sám stát takovým přeludem? Jestli tu teď umřu, zařadíš se i ty do toho davu okolo a už nikdy odsud z Města nevytáhneš paty, to si piš.“

Sklep na chvíli zahalí dusivé, studené ticho. Stín ještě několikrát zakašle.

„Já ji tu ale přece nemůžu nechat? Ať si je ta holka třeba přelud, já ji mám rád a chyběla by mi. Tak to chci celou svojí duší a tu ošidit nemůžu. Kdybych teď utekl, určitě pak budu litovat, a jestli odsud navíc odejdu, už se sem nikdy nebudu moct vrátit.“

„No tohle nám ještě chybělo,“ řekne stín, posadí se na posteli a opře o zed'. „Přesvědčovat někoho, jako jsi ty, to je vážně práce pro vrahy. Znáš tě už tak dlouho, že moc dobře vím, jak jsi hrozně tvrdohlavý, ale teď jsi teda opravdu všechno zkomplikoval ještě na poslední chvíli. Co chceš vlastně dělat? Tu holku s sebou brát nemůžeme. Člověk bez stínu ve světě venku nepřežije.“

„To moc dobře vím,“ říkám mu. „Já měl na mysli tohle: co kdybys odsud utekl sám? Pomohl bych ti.“

„Ne, ty to prostě nechápeš,“ říká stín, hlavu opřenou o zed'. „Když pomůžeš utéct jen mně a sám zůstaneš tady, dostaneš se do zoufalé situace. Tolik mi aspoň prozradil Strážný. Veškeré stíny musí do jednoho umřít tady. I ty vyhnané ven se sem před smrtí vrací. Stíny, co to neudělají, nemůžou odejít úplně. Což znamená, že tu budeš muset navěky žít nezbavený a nezbavovaný duše. A navíc v Lesích. Tam přebývají ti, kdo nedokázali dokonale zabít svůj stín. I tebe mezi ně vyženou a pak budeš odsouzený k věčnému bloudění po Lesích, zmítaný nejrůznějšími myšlenkami. Co obnášejí Lesy, to přece víš?“

Přikyvují.

„Navíc klidně zapomeň na to, že bys tam snad s sebou vzal tu dívku,“ pokračuje stín. „Ona totiž je *dokonalá*. Tím chci říct: dokonale bez duše. Takoví *dokonalí* lidé můžou žít jen ve Městě. Do Lesů nemůžou. Odsoudil by ses k věčné samotě a nevím nevím, jestli tu má smysl zůstat za takových podmínek.“

„A kam se tu tedy odklízejí ty stopy duší, co den za dnem přirůstají v lidech? Co se s nimi stane?“

„A to si říkáš Čtenář snů?“ ozve se stín otráveně. „Jak to, že nevíš ani tohle?“

„Já to ale opravdu nevím,“ ujišťuju ho.

„Tak já ti to tedy povím. Stopy duší vynášejí ven za hradby zvířata. Právě ta je *odklízejí*. Nasávají je a střádají do sebe a odnášejí do venkovního světa. A pak, když přijde zima, umřou i s lidskými já, nashromážděnými v sobě. Nezabíjí je ani chlad,

ani nedostatek potravy. Zabíjí je právě tíha lidského ega, kterou je v sobě přinutilo nést Město. Potom, když přijde jaro, se narodí nová zvířata. Narodí se jich přesně jen tolik, kolik bylo zvířat, co nepřečkala zimu. A když tahle mláďata vyrostou, střádají do sebe i ona tíhu lidského já, která jim nakonec přináší smrt. To je cena, kterou je nutné zaplatit za dokonalost. Jaký má potom taková dokonalost smysl? Dokonalost, zajištěná tím, že se všechno uvalí na nejslabší a nejbezbrannější?“

Neříkám nic a jen se dívám na špičky svých bot.

„Když zvířata umřou, Strážný jim useká hlavy,“ pokračuje stín. „Lidská já jsou všechna nesmazatelně vrytá v lebkách. Ty se pak vyčistí a poté, co byly jeden rok pohřbené v zemi, která trochu srazí jejich sílu, přepraví se do regálů Knihovny, kde je ruce Čtenáře snů vybíjejí do vzduchu. Čtenář snů – teď jsi to právě ty – je práce, která se svěří vždycky těm, kdo jsou ve městě noví a ještě jim neumřely stíny. Lidské ego, vyčtené Čtenářem snů, pak vystoupá do atmosféry a kdesi v ní se rozplyne. To a nic jiného jsou totiž ty „staré sny“. Jinými slovy, plníš tu prostě funkci normálního elektrického uzemnění. Je ti to jasné?“

„Je,“ přitakávám já.

„Jakmile mu umře stín, přestává být Čtenář snů čtenářem a splyne s Městem. Takovým způsobem se Město bez ustání pohybuje v uzavřeném kruhu dokonalosti. Co je nedokonalé, odsoudí k druhořadému živení a samo potom slízne smetanuku. Připadá ti to správné a v pořádku? Je tohle svět, jak má být? Takhle to snad má na světě vypadat? Nepřipadá ti, že by ses měl na věc podívat i z hlediska těch slabých a nedokonalých? Zvířat, stínů, lidí z Lesa? Co?“

Zírám tak dlouho do plamene svíčky, až mě z toho začnou bolet oči. Musím si sundat brýle a otírat z očí záplavu slz.

„Přijdu sem zítra ve tři hodiny,“ říkám svému stínu. „Je to tak, jak říkáš. Tohle opravdu není místo, kam patřím.“

33. Deštivý den v prádelně, autopůjčovna, Bob Dylan

V neděli deštivou jako ta dnešní byly pochopitelně všechny sušičky v laundromatu obsazené. Na madlech u dvířek se houpala pestrobarevná směsice igelitových a nákupních tašek. V prádelně vysedávaly tři ženy. Jedna byla nějaká hospodyně před čtyřicítkou, druhé dvě vypadaly na holky z koleje nedaleké dívčí univerzity. Hospodyně jen tak seděla na trubkové židli a dočista jako by se dívala na televizi, sledovala za sklem rotující prádlo. Holky z dívčí školy se sesedly k sobě a listovaly výtiskem *JJ*. Když jsem vešel dovnitř, všechny tři si mě zběžně prohlédly, hned se ale zase vrátily ke svému prádlu a módnímu časopisu.

Usadil jsem se na židli, tašku s logem Lufthansy na kolenou, a čekal, až na mě přijde řada. Studentky z dívčí školy u sebe krom časopisu neměly skoro nic, takže bylo jasné, že se jejich prádlo už všechno hřeje v sušících bubnech. To znamenalo, že jen co se některá ze čtyř sušiček otevře, přijdu na řadu. Což nemuselo zas tak dlouho trvat a já si oddychl. Pomyslení, že tu strávím třeba šedesát minut pozorováním roztočeného prádla, mi nahánělo husí kůži. Vždyť už mi teď nezbývalo ani celých čtyřadvacet hodin.

Natáhl jsem se do židle a nepřítomně koukal do prázdna. Kolem se linula zvláštní nezaměnitelná směs vůní sušícího se prádla a pracího prášku. Dvě dívky vedle mě se právě bavily o jakémsi vzorku na svetr. Ani jedna nebyla zvlášť hezká. Která atraktivní holka by taky trávila neděle čtením časopisů u pračky?

Sušičky se ne a ne zastavit. Pro laundromaty platí několik nepsaných zákonů a jeden z nich zní takto: „Doba rotace sušičky je přímo úměrná netrpělivosti čekajícího.“ Prádlo už při

pohledu z vnějšku musí být pětkrát suché jak troud, buben se však dál točí a točí jako šílený.

Čekal jsem už minimálně patnáct minut, ale ze sušiček se nezastavila vážně ani jediná. Mezitím k nám přibyla ještě jedna štíhlá, dobře oblečená mladá paní, naházela do pračky plnou náruč dětských plínek, roztrhla balení pracího prášku a nasypala z něho dovnitř, přibouchla dvířka a do otvoru naházela mince.

Zachtělo se mi zavřít oči a usnout jako dřevo, hrozilo ale, že mi pak někdo obsadí sušičku, která třeba mezitím dorotuje, a tak jsem si radši nechal zajít chuť. Jen bych tím proplýval další čas.

Zalitoval jsem, že jsem si s sebou taky nevzal nějaký časopis. Kdybych si něco četl, nehrozilo by mi, že usnu a čas by mi rychleji utekl. I když jsem vlastně po pravdě nevěděl, jestli je to zrovna v tuhle chvíli žádoucí. Asi bych si teď měl spíš přát, ať čas plyne naopak co nejpomaleji. Jenže, jaký měl takový pomalu plynoucí čas pro mě smysl zrovna tady v prádelně? Není to vlastně jen o to větší plýtvání časem?

Z podobných úvah o čase mě akorát rozbolela hlava. Čas je v podstatě jen hrozně akademický pojem. Což člověka ovšem nezabaví rizika, že jakmile do takové akademické časovosti začne zasazovat jednu po druhé nejrůznější reálné substance, zanedlouho už sám nebude tušit, zda je to, co mu takto následně vyvstává, víc atributem času, nebo spíš těch substancí.

Dál už jsem se nad časem přestal pro jistotu zamýšlet a hloubal raději o tom, co budu dělat, až zase vyjdu z laundromatu ven. Nejdřív ze všeho si budu muset koupit nějaké oblečení. To znamená slušné oblečení. Jelikož už nemám čas na úpravy kalhot a podobné věci, není ani kdy na to, abych si nechával šít svůj tvídový oblek, co jsem si vysnil v podzemí. I když nerad, musím se ho vzdát. Takže to už musím nějak vydržet ve svých plátěnkách a koupím si jen blejzr, košili a kravatu. A pak ještě nepromokavý baloňák. V tom už mě pustí do kterékoliv restaurace. Opatřit si tohle všecko mi může zabrat takovou hodinu a půl. Nákupy dokončím tak někdy ve tři. Do schůzky v šest pak budou zbývat celé tři volné hodiny.

Uvažoval jsem, co budu během nich dělat, nenapadlo mě ale nic kloudného. Myšlenky mi brzdila ospalost a únava. A to ještě někde daleko vzadu, kde jsem na ně ani nedosáhl.

Zatímco jsem se marně pokoušel rozmotat své myšlenky, zastavil se buben krajní pravé sušičky. Přesvědčil jsem se, jestli se mi to náhodou nezdá a pak se rozhlédl kolem. Hospodyně i obě studentky se po bubnu krátce koukly, zůstaly však dál sedět na židlích jako přikované. Jak káže nepsané pravidlo samoobslužných prádelen, otevřel jsem dvířka bubnu, nacpal nepříjemně teplé prádlo zevnitř do nákupní tašky na klíče a přemístil dovnitř obsah své letecké igelitky. Pak jsem zavřel dveře, vhodil mince a poté, co jsem se ujistil, že se buben otáčí, jsem se vrátil zpátky na svou židli. Hodiny ukazovaly dvanáct hodin padesát minut.

Hospodyně a studentky dívčí školy přitom zezadu sledovaly každý můj pohyb. Vrhly pohled do bubnu sušičky a hned potom se zadívaly na mě. I já proto zvedl oči a podíval se na buben, kam jsem právě strčil prádlo. Pointa tkvěla pochopitelně v tom, že bylo prádla jednak mizivě málo, za druhé bylo všechno evidentně dámské a za třetí růžové. Což muselo opravdu být poněkud nápadné. Znechuceně jsem zavěsil igelitku na kliku dvířek a zbývajících dvacet minut se radši rozhodl strávit někde jinde.

Venku naprosto stejně jako ráno jen padal a padal drobný déšť, málem jako by tím chtěl světu něco naznačit. Roztáhl jsem deštník a začal se jen tak procházet ulicemi. Za tichou a klidnou obytnou čtvrtí se táhla ulice plná nejrůznějších obchodů. Holičství, pekárna, prodejna pro surfaře – co vlastně dělají prodejny pro surfaře v obvodu, jako je Setagaja? – trafika, cukrárna v západním stylu, půjčovna videokazet a pak opravdická prádelna ve starém stylu. Ta měla před vchodem nápis „Za deštivého počasí na všechny zakázky 10% sleva“. Nedokázal jsem pochopit, jakým způsobem může deštivé počasí souviset se slevami. Uvnitř za pultem stál oplešatělý majitel provozovny a se zamračeným výrazem žehlil košile. Ze stropu se jako nějaké tlusté šlahouny vinulo několik šňůr od žehliček. Byla to opravdu stará dobrá prádelna, kde vám vedoucí vyžehlí košili osobně a vlastníma rukama. Ten člověk mi začínal být sympatický. V téhle prádelně docela určitě nepřicvakávají čísla objednávek ke košilím sešívačkou, tím jsem si byl jistý. To je totiž něco, co nemůžu vystát, a důvod, proč jsem své košile přestal prádelnám vůbec svěřovat.

Před vchodem do prádelny stála jakási lavička a na ní se řadilo několik květináčů. Chvíli jsem si je prohlížel, nepoznal jsem ale ani jednu rostlinu. Sám jsem pořádně nechápal, jak je to možné. Vypadaly všechny úplně obyčejně a měl jsem dojem, že by je normální člověk měl okamžitě poznat do jedné. Děšť stékající z okapu střechy padal do černé půdy v květináčích. Z toho pohledu na mě skoro padla beznaděj. Chodím po tomhle světě nějakých pětatřicet let, a nepoznám ani docela obyčejnou kytku.

Jedna jediná prádelna a člověk v ní udělá takových objevů. Rostou tu rostliny, o jakých nemám tušení, jako docela samozřejmá věc se snižují taxy za deštivého počasí. A já chodívám touhle ulicí skoro každý den a nevšimnu si pořádně ani lavičky před prádelnou.

Po lavičce lezl osamělý šnek. Další objev. Celou dobu jsem žil v přesvědčení, že šneci vylézají jedině, když přijdou předletní deště. Kdyby to tak bylo, co by ti chudáci dělali v ostatních ročních obdobích?

Strčil jsem tohohle říjnového šneka do jednoho z květináčů, pak ho usadil na zelený list. Chvíli se tam nemohl zachytit, nakonec se ale na šikmé ploše listu stabilizoval a ostražitě se rozhlížel po okolí.

Pak jsem se vrátil zpátky k trafice a koupil si jedny dlouhé larksky a zapalovač. Nechal jsem vlastně kouření někdy před pěti lety, ve svůj poslední den už toho ale člověk krabičkou cigaret zase tolik nezkazí. Pod stříškou před vchodem do trafiky jsem rovnou jednu vyndal a připálil zapalovačem. Mít po tak dlouhé době cigaretu v ústech byl nečekaně divný pocit. Pomalu jsem nasál kouř, ještě pomaleji jej vydechl. Prsty mě lehce brněly a v hlavě jsem měl jako vymeteno.

Po trafice jsem se stavil v cukrárně a koupil si tam čtyři různé zákusky. Každý z nich měl tak sáhodlouhý francouzský název, že jsem si v momentě, kdy jsem je vložil do košíku, nemohl už vůbec vzpomenout, co jsem vlastně koupil. Všechna franština se mi nadobro vykouřila z hlavy, jen co jsem vychodil univerzitu. Prodavačka byla dívčina vysoká jak jedle, s naprosto nemožně uvázanými stužkami. Jakživ jsem nepotkal vysokou holku se šikovnými prsty. I když samozřejmě netvrdím, že je to obecné pravidlo. Třeba jsem na takové prostě jen neměl štěstí.

Do půjčovny videokazet, co byla vedle, jsem občas chodil i předtím. Manželům, co obchod vedli, bylo skoro stejně let jako mně a paní byla navíc opravdová krasavice. Na sedmadvacetipalcové obrazovce u dveří běžely právě *Zlé časy* od Waltera Hilla. Film, ve kterém hraje Charles Bronson holýma rukama bojujícího boxera a James Coburn jeho manažera. Vešel jsem dovnitř, posadil se na pohovku, co tam měli, a z dlouhé chvíle se rozhodl podívat na scénu se souborem.

Vedoucí vzadu za pultem se evidentně nudila, a tak jsem jí nabídl jeden ze zákusků. Vybrala si košíček s náplní evropských hrušek, já nepečený tvarohový řez. Ukusoval jsem a sledoval, jak se Charles Bronson pere s nějakým holohlavým obrem. Naprostá většina diváků ve filmu tipovala na obra, já ale film před pár lety viděl, a tak jsem si byl jistý, že to Bronson vyhraje. Po dortu jsem si ještě zapálil cigaretu, dokouřil ji zhruba do poloviny a poté, co jsem se ujistil, že je Bronsonův soupeř skutečně KO, jsem se zvedl z pohovky.

„Klidně se ještě dívejte dál, jestli máte chuť,“ pobízela mě majitelka.

Omluvil jsem se, že mám zrovna v laundromatu sušící se prádlo. Bleskový pohled na hodinky odhalil, že už máme jednu hodinu a pětadvacet minut. Sušička už musela stát celou věčnost.

„To je teda nadělení,“ chytal jsem se za hlavu.

„Snad nebude tak zle. Někdo vám to určitě ze sušičky vyndá a dá do tašky. Vaše prádlo přece nikdo odnášet nebude.“

„Doufejme,“ pravil jsem rezignovaně.

„A stavte se příští týden, dostaneme tři starší věci od Hitchcocka,“ dodala ještě vedoucí nakonec.

Vyšel jsem z půjčovny a stejnou cestou se vrátil do laundromatu. Naštěstí tam zrovna vůbec nikdo nebyl, jen v sušičce se povalovalo usušené prádlo a věrně čekalo, až si pro něj přijdu. Ze všech čtyř sušiček teď byla v provozu jen jedna jediná. Nacpal jsem prádlo do tašky a vrátil se domů.

Tlustou dívku jsem našel v posteli; spala, jako by ji do vody hodil. Spala tak hluboce, že jsem se v první chvíli lekl, jestli je vůbec ještě naživu, ale když jsem k ní naklonil ucho, zaslechl jsem, jak tichounce oddechuje. Vyndal jsem z tašky její suché

prádlo, dal jí ho k posteli, k lampě položil krabici se zákusky. Kdyby to šlo, natáhl bych se okamžitě vedle ní a usnul jako dřevo, teď jsem si to však nemohl dovolit.

Šel jsem do kuchyně a vypil sklenici vody, zašel si na malou, jelikož se mi najednou začalo chtít, usadil se na kuchyňské židli a porozhlédl se kolem sebe. Vodovodní baterie, plynový bojler, digestoř, plynová trouba, hrnce a konvice všech velikostí, lednice, opékač topinek, kredenc, stojánek na nože, velická plechovka čaje Brooke Bond, elektrický hrnec na rýži, kávovar a tak dál a dál, řadilo se to tu všechno jedno za druhým. Ono se docela jednoduše řekne: kuchyně, ve skutečnosti ji ale tvoří směs všech možných spotřebičů a věcí. Když jsem si kuchyň ještě jednou důkladně prohlédl, cítil jsem, že vnímám jakýsi vysoce komplexní klid, dýhající řádem univerza.

Když jsem se do tohoto bytu nastěhoval, byl jsem ještě ženatý. Už to bylo víc než osm let a míval jsem tehdy ve zvyku sedávat po nocích sám právě u tohoto kuchyňského stolu a číst si. I moje žena spávala tak hrozně potichu, až jsem se chvílemi lekal, jestli je vůbec ještě naživu. Měl jsem ji rád, jak jsem byl jenom schopný, ať už bývala jakákoli.

To se podívejme, už v tomhle bytě bydlím osm let. Před těmi dávnými časy jsme tu žili tři: moje žena, moje kočka a já. První pak odešla žena a hned po ní se vytratila kočka. A teď přišla řada i na mě samého. Se starým kávovým šálkem bez talířku jako s popelníkem jsem vykouřil cigaretu a pak se znovu napil vody.

Jak jsem vůbec mohl v bytě jako tenhle vydržet takovou dobu? Samotnému mi to bylo divné. Nijak zvlášť se mi tu vlastně nelíbilo a ani to tu nebylo nijak levné. Odpoledne tu bývalo horko od slunce a správce domu byl protiva. Nikdo tu ani nenadělal žádné štěstí a byt vykazoval podezřele prudké úbytky obyvatelstva.

To už ale teď, když všechno mělo skončit, bylo úplně jedno.

Věčný život, přemítal jsem v duchu. Nesmrtelnost.

Odcházím do světa beze smrti. Tak to aspoň říkal profesor. Že koncem mého světa nebude smrt, ale přepnutí někam úplně jinam, kde budu moci být sám sebou a kde se setkám se vším, co už jsem ztratil a co právě teď ztrácím.

Pro mě za mě, třeba to tak je. Totiž, asi to tak určitě je. Říkal to přece ten vševědoucí starý pán. Když on tvrdí, že jde o svět nesmrtelnosti, tak je to svět nesmrtelnosti a basta. A přesto ve mně ta slova nevzbuzovala vůbec nic. Na to byla hrozně abstraktní, beznadějně vágní. Měl jsem dojem, že mi docela vyhovuje být sám sebou takový, jaký jsem teď, a představit si, jak se asi musí cítit takový nesmrtelný člověk, to byl úkol, který nadobro převyšoval skrovné schopnosti mé fantazie. Tím spíš, že mělo jít o jakési jednorožce a vysoké zdi. I svět čaroděje ze země Oz se mi zdál být pochopitelnější.

O co všechno už jsem vlastně přišel? Škrábal jsem se za uchem a přemítal. Ztratil jsem toho už bez pochyby hromady. Dopodrobna rozepsaný by seznam těch ztrát mohl dost možná zaplnit i celý školní sešit. Některé ty věci mě ve chvíli, kdy jsem je ztrácel, ani moc nemrzely a o to víc mě potrápily později, u jiných to bylo přesně naopak. A já ztrácel všechno: věci, lidi, přicházel jsem dokonce i o své pocity. V kapse symbolického kabátu mého života zela fatální díra, s jakou nic nenadělají ani sebelepší jehly a nitě. Kdyby teď někdo otevřel okno, vrazil dovnitř hlavu a zařval na mě, že můj život stojí úplně za hovno, nezbylo by mi než s ním tiše souhlasit.

A stejně jsem měl dojem, že i kdybych měl možnost žít svůj život ještě jednou a líp, dopadlo by to nejspíš všechno úplně stejně.

Protože můj život, můj vytrácející se život, to jsem byl jenom a pouze já sám. Neměl jsem jinou možnost než být sám sebou. Ať na mě ostatní kašlali sebevíc a ať jsem já sebevíc kašlal na ně, ať už jsem pomalu neměl žádné nebo jen minimální zbytky krásných citů, skvělých vlastností anebo snů, byl jsem sám sebou a nemohl jsem se stát nikým jiným.

Kdysi, když jsem býval mladší, myslíval jsem si, že bych se možná mohl změnit. Snil jsem dokonce o tom, že pojedou do Casablanky, otevřu si tam bar a potkám tam nějakou svoji Ingrid Bergmannovou. Anebo jsem si maloval o něco realističtější – jestli se v takovém případě dá ten výraz použít – že bych se možná mohl dopracovat naplněného života, který bude víc odpovídat mému založení, mému já. Abych se dokázal změnit doopravdy, dokonce jsem to i trénoval. Četl jsem Reichovo *Zelenání Ameriky* a nejmíň třikrát viděl *Bezstarostnou*

jízdu. Ale stejně jsem se vždycky jen vrátil, odkud jsem vyšel, jako loď s pokřiveným kormidlem. Vždycky jsem jen zůstal takový, jaký jsem už byl. Nemohl jsem doputovat nikam jinam. Zbývalo mi jen trpělivě čekat, až se zas vrátím k sobě samému.

Neříká se náhodou přesně tomuhle beznaděj?

Nevěděl jsem. Možná, že to beznaděj byla. Možná, že takový Turgeněv by tomu říkal deziluze. A Dostojevskij možná peklo. A Somerset Maugham zas realita. Ale nehledě na to, jak to snad kdo nazve, podstata věci se neměnila. Byl jsem to já sám.

Nedovedl jsem si dost dobře představit svět, ve kterém neexistuje smrt. Dost možná, že tam opravdu získám zpět všechno, co jsem ztratil, a budu se moci stát sám sebou v docela novém a lepším vydání. Možná mi tam za to dokonce i někdo zatleská a pográtuluje. A já pak třeba budu od té chvíle šťastný a povedu už jen naplněný život, jaký bude dozajista lépe uspokojovat mé malé ego. Už to ale nebudu ten samý já co teď, bude to někdo jiný. Teď jsem ještě stoprocentně sám sebou. A to je něco, co nikdo nevyvrátí, to je historický fakt.

Po kratším přemítání jsem nakonec dospěl k závěru, že má nejspíš daleko větší smysl předpokládat, že za dvaadvacet hodin a něco doopravdy *umřu*. Přesuny do říše nesmrtelnosti mi zněly podobně přitažené za vlasy jako historky z *Učení dona Juana*.

Na mě čeká smrt – řekl jsem si pro zjednodušení. Tak to bude mnohem víc v mém stylu. A když jsem si to takhle ujasnil, udělalo se mi přece jen o něco líp.

Uhasil jsem cigaretu, přešel do ložnice a chvíli se díval, jak dívka spí. Ujistil jsem se, zda mám v kapsách kalhot všechno potřebné. Když se to tak ale vzalo kolem a kolem, nebylo už vlastně skoro nic, co bych ještě teď doopravdy potřeboval. Leda snad peněženku a kreditní kartu – co jiného jsem ještě mohl použít? Klíče od bytu mi byly k ničemu, zrovna tak licence kalkulátora. Nepotřebuju diář a auto jsem nechal stát kdoví kde, takže nepotřebuju ani klíčky od něj. Nepotřebuju nůž. Nepotřebuju drobné. Pročež jsem hrábl do kapes a všechny mince do jedné z nich vyházal na stůl.

Zajel jsem nejdřív vlakem na Ginzu a u Paula Stuarta si koupil košili, kravatu a blejzr a zaplatil to kartou American Express. Když jsem to pak dal všechno na sebe a zkusil si

stoupnout před zrcadlo, nevypadalo to vůbec zle. Dělal mi trochu starost, že na svých olivových plátěnkách nemám zrovna zřetelné puky, nemůže ale být vždycky všechno dokonalé. V námořnicky modrém flanelovém blejzru a vybledle oranžové košili jsem působil jako nějaký mladý nadějný zaměstnanec reklamní agentury. Alespoň na mně nebylo vidět, že jsem chlápek, který ještě donedávna lozil kdovíkde pod zemí a který se v nějakých jednadvaceti hodinách chystá zmizet z tohoto světa.

Když jsem se zkusil postavit v blejzru do pozoru, všiml jsem si, že mám levý rukáv o dobrý centimetr a půl kratší než pravý. Přesněji řečeno, nebylo to tak, že by měl blejzr krátký rukáv, to já měl moc dlouhou levou ruku. Nechápal jsem, jak je tohle možné. Jsem pravák a nepamatoval jsem si, že bych svou levačku v poslední době nějak zvlášť namáhal. Prodavač mi nabízel, že mi délku rukávů mohou do dvou dnů upravit, já ale pochopitelně odmítl.

„Nehrajete náhodou baseball, nebo něco podobného, pane?“ zeptal se, když mi předával stvrzenku od platby kartou.

Pravil jsem, že bohužel ne.

„Víte, většina sportů dost deformuje postavu,“ vysvětlil mi. „Oblek ze všeho nejvíc potřebuje, aby se člověk nehýbal nad míru a pokud možno nepřejídal.“

Poděkoval jsem a vyšel z obchodu. Svět, jak se zdálo, překypoval spoustami nejrůznějších pravidel. Nové objevy mě čekaly doslova a do písmene všude, kam jsem jen vkročil.

Pořád ještě přšelo, ale nakupovat oblečení se mi už vůbec nechtělo, a tak jsem pustil z hlavy i shánění pláště proti dešti, zašel radši do pivnice a dal si tam pivo a čerstvé ústřice. Pivnicí kdovíproč zněla nějaká symfonie od Brucknera. Číslo jsem nerozpoznal, ale v číslech Brucknerových symfonií se nevyzná nikdo. Každopádně to bylo vůbec poprvé, co jsem Brucknera slyšel nad pivem.

Kromě mě v té pivnici byly už jen tři další hosté. Nějaká mladá dvojice a maličký dědeček v klobouku. Děda klobouk vážně ani nesmeknul a jen ucucával piva, mladík s dívkou se piva skoro netknuli a jen si něco potichu povídali. Tak to už v pivnicích za deštivých dnů chodí.

Zaposlouchal jsem se do Brucknera, pokapal si svých pět ústřic citronem, pak je po směru hodinových ručiček ujídal z talíře a vypil k tomu třetinku piva. Ručičky velikých hodin na zdi se chystaly ukázat tři hodiny. Vespod ciferníku stáli proti sobě dva lvi, neustále se střídavě skláněli a narovnávali a natahovali tak péro hodin. Oba to byli samci a ocasy měli zakroucené tak, že připomínaly věšák na kabáty. Za chvíli poté dozněla sáhodlouhá Brucknerova symfonie a hudba přešla v Ravelovo *Bolero*. Doopravdy zvláštní kombinace.

Objednal jsem si ještě jedno pivo, pak jsem šel na záchod a znovu se vymočil. Proud trval a trval, nebralo to vůbec konce. Sám jsem nechápal, kde se to ve mně všechno bere, nebyl však důvod někam spěchat, a tak jsem jen pomalu pokračoval dál. Muselo mi to zabrat tak minimálně dvě minuty. Po celou tu dobu se za mnou dál linulo *Bolero*. Provozovat za jeho zvuků to, co jsem právě dělal, byl poněkud zvláštní pocit. Měl jsem dojem, že to snad nikdy nedotáhnu do konce.

Když jsem měl tu sáhodlouhou proceduru konečně za sebou, cítil jsem se jako znovuzrozený. Umyl jsem si ruce, prohlédl si svou tvář v pokřiveném zrcadle, vrátil se ke stolu a znovu se dal do piva. Zatoužil jsem si zapálit, ale vtom jsem zjistil, že jsem zapomněl cigarety doma v kuchyni, a tak jsem zavolal číšníka, koupil si Seven Stars a zápalky k nim dostal zadarmo.

V liduprázdné pivnici se zdálo, jako by se čas zastavil, ten ale ve skutečnosti okamžik po okamžiku neodvratně míjel. Lvi na hodinách dál opisovali půlkruhy a ručičky hodin se zanedlouho přemístily na deset minut po třetí. Sledoval jsem je pohledem, loket opřený o stůl, a pil přitom pivo a kouřil sevenstarsky. Trávit čas sledováním hodin byl v každém ohledu čirý nesmysl, neměl jsem však žádný lepší nápad. Většina lidských činností je založená na předpokladu, že před vámi leží nějaká budoucnost, a jakmile podobné předpoklady odstraníte, nezbyde vám už skoro vůbec nic.

Vytáhl jsem z kapsy peněženku a jedno po druhém prohlédl všechno, co v ní bylo. Pět desetitisícových bankovek, nějaké ty tisícíjenovky. V kapse na protější straně dvacet desetitisícijenovek v kovové klipsně. Krom hotovosti ještě kreditní karty, American Express a Visa. A pak dvě výběrové

karty z banky. Ty jsem rozlámal na čtyři kusy a zahodil do popelníku. Stejně už nebudou nikdy k použití. Za nimi jsem naházel ještě průkazku do krytého bazénu, průkazku do videopůjčovny a kartičku, na kterou jsem sbíral razítka při nákupu zrnkového kafe. Řidičský průkaz jsem si ještě nechal, dvě staré vizitky jsem vyhodil. Popelník se plnil ruinami mého života. Až mi nakonec zbyla jen hotovost, kreditní karty a řidičský průkaz.

Když ručičky hodin ukázaly půl čtvrté, zvedl jsem se od stolu, zaplatil účet a vyšel z podniku. Zatímco jsem popíjel, déšť skoro úplně ustal, a tak jsem se rozhodl nechat svůj deštník ve stojanu u dveří a jít dál bez něj. Zdálo se to být dobré znamení. Počasí se uklidňovalo a já byl čím dál tím lehčí a lehčí.

Bez deštníku jsem se cítil čerstvý a svěží a zachtělo se mi přemístit se na nějaké jiné místo. Někam, kde by bylo co nejvíc lidí. Chvilí jsem proto spolu s arabskými turisty sledoval řady televizních obrazovek v Sony Building, pak jsem sešel pod zem a koupil si lístek po trati Marunouči až na Sindžuku. Musel jsem usnout, jakmile jsem dosedl na sedadlo, protože když jsem zas přišel k sobě, stál už vlak metra na místě určení.

Když jsem u turniketů vyšel z metra, vzpomněl jsem si, že mám na nádraží v úschovně zavazadel ještě pořád uschovanou lebku a přeshufflovaná data. Teď už mi nemohly k ničemu být, a navíc jsem ani neměl s sebou stvrzenku, neměl jsem však nic jiného na práci, a tak jsem se rozhodl, že si pro ty věci zajdu. Vystoupal jsem po staničních schodech, došel k úschovně zavazadel a řekl, že jsem bohužel ztratil stvrzenku.

„A díval jste se po ní důkladně?“

Pravil jsem, že opravdu velmi důkladně.

„Jaké to bylo zavazadlo?“

„Modrá sportovní brašna se symbolem Nike.“

„Jak přesně vypadá ten symbol?“

Půjčil jsem si od něj papír a tužku, nakreslil logo Nike, připomínající rozplácnutý bumerang, a napsal nad to velkými písmeny NIKE. Zřízenec si kresbu nedůvěřivě prohlížel, pak si vzal papírek do ruky a jal se propátrávat police, dokud zanedlouho nenarazil na mou brašnu.

„Je to tahle?“

„Jo,“ řekl jsem já.

„Máte nějaký doklad totožnosti?“

Podal jsem mu svůj řidičský průkaz a on ho porovnal s údaji na připojeném štítku. Štítek pak sundal, položil na pult spolu s propisovačkou a pravil: „Tady to podepište.“ Podepsal jsem štítek, převzal zavazadlo, poděkoval a odešel.

Své věci se mi tedy podařilo získat zpátky, modrá sportovní brašna s logem Nike se ale bohužel ani trochu nehodila k mému současnému vzezření. Přivléci něco takového na večeri s dívkou prostě nepřicházelo v úvahu. Uvažoval jsem, jestli si třeba nemám koupit stylovější tašku, aby se ale dovnitř vešla lebka, musel bych si pořídit minimálně cestovní kufr nebo pouzdro na bowlingové koule. Cestovní kufry jsou pěkně těžké a než sebou tahat pouzdro na bowlingové koule, to už je skoro lepší Nike brašna.

A tak jsem nakonec dospěl k závěru, že nejlepší bude, když si prostě půjčím auto z půjčovny a tašku hodím na zadní sedadlo. Zbavím se tak námahy s jejím nošením, nebudu si už muset lámat hlavu, jestli mi ladí k oblečení. Co se auta týká, nejlepší bude nějaká *chic* evropská značka. Ne že bych měl zvlášť rád evropské vozy, tohle ale byl v mém životě tak trochu výjimečný den a měl jsem proto dojem, že nebude od věci nasednout do něčeho lepšího. Zatím jsem ještě od narození neřídil nic jiného než volkswageny těsně před rozpadem nebo minivozítká japonské výroby.

Zašel jsem do kavárny, půjčil si telefonní seznam se stanicemi organizací, zapsal si propiskou čísla čtyř poboček autopůjčoven poblíž šindžuckého nádraží a jednu po druhé je obtelefonoval. Evropské vozy neměli ani v jedné z nich. Jednak jsou v tuhle roční dobu v neděli vždycky skoro všechna auta rozpůjčovaná, jednak prostě nevedli zahraniční značky. Ve dvou z těch půjčoven už dokonce neměli vůbec nic, čemu by se dalo říkat auto. Ve třetí jim zbyla jedna jediná honda civic. V poslední měli k dispozici jednu toyotu carinal800 GT twin-cam turbo a jednu mark II. Obojí prý nová auta, obojí s vestavěným stereem, řekl profesionálně milý hlas dispečerky. Další telefonování mě ani trochu nelákalo, a tak jsem se tedy rozhodl pro carinu 1800 GT, twincam turbo. Neměl jsem o auta zas takový zájem, abych musel na sto procent bazírovat na modelu.

Nota bene, když jsem ani netušil, jak vlastně taková nová toyota carina 1800 GT (twin-cam turbo) a toyota mark II vůbec vypadají.

Pak jsem zašel do obchodu s hudbou a nakoupil nějaké kazety. *To nejlepší z Johnnyho Mathise*, Schoenbergovu *Zjasněnou noc* v podání Zubina Mehty, Kenny Burrellovo *Stormy Sunday*, Ellingtonovo album *The Popular Duke Ellington*, Bachovy *Braniborské koncerty* dirigované Trevorem Pinnockem a nakonec ještě i kazetu s Dylanem, na které byla skladba *Like a Rolling Stone*; všechno možné i nemožné, ale nedalo se nic dělat, jelikož jsem sám ještě netušil, jakou hudbu to vlastně v té toyotě carině 1800 GT, twin-cam turbo, budu chtít poslouchat. Možná, že až se doopravdy zabořím do sedadla, zjistím, že bych vlastně mnohem radši slyšel Jamese Taylora. Nebo The Police. Nebo něco od Duran Duran. Anebo třeba taky nebudu chtít slyšet vůbec nic. Jak jsem to měl předem vědět?

Přihodil jsem všech šest kazet do brašny, šel na pobočku autopůjčovny, nechal si tam předvést auto, předložil řidičský průkaz, podepsal formuláře. Sedadlo pro řidiče cariny 1800 GT, twin-cam turbo, vyhlíželo ve srovnání s ostatními auty, která jsem kdy řídil, jak pilotní kokpit raketoplánu. Vyznavač carin turbo by se zas za volantem mého auta možná cítil jako v zemi jance. Strčil jsem do přehrávače kazetu Boba Dylana a mezitím, co se z reproduktorů linulo *Watching The River Flow*, pomalu a důkladně jsem jeden po druhém přezkoušel všechny knoflíky na palubní desce. Bylo by hloupé, kdybych si je pak za jízdy pletl.

Zatímco jsem tak testoval tlačítka v zatím ještě nenastartovaném voze, mladá příjemná slečna, která mě tu měla na starosti, vyšla z kanceláře, přešla k mému autu a uctivě se otázala, jestli je všechno v pořádku. Měla úsměv tak příjemný a milý, jako by vystoupila z nějaké lepší televizní reklamy. Bílé zuby, pevnou bradu, hezký odstín rtěnky.

Pravil jsem, že zatím všechno v pořádku je, a že dělám, co můžu, aby bylo i nadále.

„Rozumím,“ odvětila ona a zase se tak hezky usmála. Ten její úsměv mi připomněl jednu dívku, kterou jsem znával na vyšší střední škole. Jednu chytrou a milou dívku. Podle toho, co

jsem slyšel, se pak tahle moje spolužačka vdala za jednoho bláznivého revolucionáře, se kterým se seznámila na univerzitě, měla s ním dvě děti, načež mu je obě nechala na krku, utekla z domu a nikdo o ní víckrát neslyšel. Až teď mi ji vybavil úsměv slečny z autopůjčovny. Nikdo tehdy asi netušil, že bude tahle milá sedmnáctiletá holka, co měla tolik ráda J. D. Salinger a George Harrisona jednoho dne matkou dvou revolucionářských děcek a pak nám zmizí neznámo kam.

„Škoda pane, že nejsou všichni zákazníci tak opatrní jako vy,“ řekla slečna. „Ony jsou tyhle nové vozy, co už mají zabudovaný počítač, bohužel trochu složitější, když člověk není zvyklý.“

Přikývl jsem. Vida, nejsem sám, kdo si nemůže zvyknout. „Tak mi ještě řekněte, který knoflík mám zmáčknout, aby mi to odmocnilo 185?“

„To si asi budete muset počkat na další model,“ zasmála se. „To je Bob Dylan, že?“

„Je,“ přikývl jsem. Bob Dylan právě zpíval *Positively 4th Street*. Dobré písničky zůstanou dobré i po dvaceti letech.

„Boba Dylana poznám hned, jakmile ho zaslechnu,“ řekla spokojeně.

„Hraje na harmoniku mnohem líp než Stevie Wonder, co?“

Zasmála se znovu. Bylo moc hezké, že to udělala. Vida, ještě pořád zvládám rozesmávat dívky.

„To ne, ale má takový typický hlas,“ pokračovala. „Jako kdyby stálo malé dítě u okna a pořád se jen dívalo, jak venku prší.“

„To jste řekla moc pěkně,“ pokýval jsem hlavou. Protože to tak vážně bylo. Pročetl jsem několik tlustých knih o Bobu Dylanovi, ale na takhle dobrou definici jsem tam nenarazil. Úsporná, a přitom trefná. Když jsem jí to řekl, trochu se začervenala.

„Já ani nevím. Prostě jsem měla takový dojem.“

„Říct vlastními slovy, co člověk cítí, je jedna z vůbec nejtěžších věcí,“ konstatoval jsem. „Všichni cítíme nejrůznější věci, ale jen málokdo je přesně vyjádří.“

„Někdy bych chtěla zkusit napsat knihu,“ svěřila se mi.

„Někomu, jako jste vy, se to nemůže nepověst,“ pravil jsem s jistotou.

„Děkuju vám,“ řekla dívka.

„Trochu mě ale překvapuje, že někdo mladý jako vy ještě poslouchá Dylana?“

„Já mám ráda starší hudbu. Dylana, Beatles, Doors, Birds, Jimmyho Hendrixe a tak.“

„O tom bych si s vámi někdy docela rád popovídal víc,“ řekl jsem jí.

Jen se usmála a docela nepatrně naklonila hlavu na stranu.

Chytré dívky znají každá přinejmenším tři sta způsobů, jak dát odpověď. A používají je bez výjimek i vůči unaveným rozvedeným chlapům po pětatřicítce. Poděkoval jsem jí a šlápl na plyn. Dylan zpíval *Memphis Blues Again*. Setkání s tou dívkou mi doopravdy zvedlo náladu. Toyota carina 1800 GT, twin-cam turbo, se beze zbytku vyplatila.

Digitální hodinky na palubní desce ukazovaly čtyři hodiny, čtyřicet dva minut. Nebe nad městem se, pořád beze stopy slunce, začínalo chystat k soumraku. Narvanými ulicemi jsem hlemýžďím tempem ujížděl směrem k našemu domu. Narváno nebylo jen proto, že byla neděle a přšelo, nějaký malý zelený sport'ák navíc na silnici z boku vrazil do osmitunového náklad'áku, naloženého betonovými bloky, což skoro tragicky ochromilo celou dopravu. Zelený sport'ák teď vyhlížel, jako když někdo v rozržitosti rozsedne prázdnou lepenkovou krabici. Kolem něj postávalo několik policistů v černých pláštích do deště a auto odtahové služby právě zaklesávalo do jeho zadní části hák na řetězu.

Dostat se z místa nehody trvalo opravdu hodně dlouho, do schůzky mi však zbývalo ještě habaděj času, a tak jsem docela klidně pokuřoval cigarety a poslouchal z kazety Boba Dylana. Zkoušel jsem si při tom představovat, jaké to asi musí být, když si nějaká žena vezme revolucionáře. Dá se revolucionářství brát jako zaměstnání? Příprava revoluce přece není žádné regulérní povolání. Jenže zase, pokud někdo může mít jako povolání vládu, proč by to nešlo i s revolucí, která je vlastně jen metamorfózou téhož? To už ale byly věci, které jsem nedovedl přesně rozsoudit.

Vykládají snad revolucionáři večer po práci doma nad pivem manželkám, jak se jim dnes pěkně dařila podvratná činnost?

Bob Dylan začal právě zpívat *Like A Rolling Stone* a tak jsem zaplašil revoluční myšlenky z hlavy a začal si pobroukávat spolu s ním. My oba, my všichni jsme stárli. To bylo tak jasné jako padající déšť.

34. Lebky

Zahlédnu ptáka letícího po nebi. O vlásek mine svah bíle omrzlého Západního vrchu a pak mi zmizí z dohledu.

Hřeju si u kamen ruce a nohy, piju teplý čaj, co mi uvařil stařec.

„Půjdeš i dnes číst staré sny? Jestli to půjde dál jak doposud, dají se čekat spousty sněhu a chodit sem a tam po svahu začne být dost riskantní. Nemůžeš si vzít na jeden den volno?“ vyptává se starý pán.

„Právě dnes si volno vzít doopravdy nemůžu,“ odpovídám mu.

Stařec vrtí hlavou a odchází, brzy je ale zpátky a přináší mi boty do sněhu.

„Vezmi si tohle. Ať cestou neuklouzneš.“

Pro jistotu si boty zkouším, padnou mi však jako ulité. To je dobré znamení.

Když přijde čas, omotám si kolem krku šálu, navléknu rukavice, nasadím čepici vypůjčenou od starce. Sbalím harmoniku a zasunu ji do kapsy u kabátu. Moc se mi ten nástroj líbí a nechci se od něj už ani na okamžik odloučit.

„Dávej na sebe pozor,“ říká starý pán. „Nadchází ti to nejdůležitější období. Jestli se s tebou v těchhle dnech něco stane, nepůjde to už nikdy napravit.“

„Vždyť já vím,“ říkám mu.

Jak jsem tak čekal, napadlo do jámy veliké množství sněhu. Starce už kolem ní neuvidíte, i náradí kdosi všecko uklidil. Jestli to takhle půjde dál, je celá jáma do zítřka do rána pod sněhem.

Stoupnu si před ni a dlouho jen tak pozoruju, jak se do ní snáší další a další sněh, nakonec ale od ní odstoupím a vydám se dolů ze svahu.

Sníh padá jako o život a je vidět sotva na několik metrů. Sundám si brýle, zastrčím je do kapsy a se šálou vytaženou až k očím sestupuji níž a níž. Vysoký vzorek mých zimních bot příjemně křupe ve sněhu pod nohama, z háje se tu a tam ozývají ptáci. Nemám představu, jak jim asi v tom všem sněhu musí být. A co teprve zvířatům? Co se těm asi za takové chumelenice honí hlavou, o čem uvažují?

Do Knihovny dorazím skoro o hodinu dřív než jindy, dívka už ale zatápí v kamnech a čeká na můj příchod. Omete sníh, co se mi usadil na kabátě, pomůže odstranit zmrazky z podrážek.

Ačkoli jsem tu v Knihovně byl naposledy teprve včera, zdá se mi, že tu na mě ze všeho dýchá nesnesitelná nostalgie. Žluté světlo lampy za matným sklem dveří, hřejivé teplo, co se line od kamen, vůně kávy, ze které stoupá hubičkou konvice pára, tiché vzpomínky na staré časy, prosáklé do všech koutů pokoje, její pohyby, mezi nimiž není ani jeden zbytečný, o to všechno jako bych přišel už před hodně dlouhou dobou. Úplně se uvolňuji a celý se do té atmosféry ponořím. A myslím na to, že o tenhle tichý svět mám zakrátko navěky přijít.

„Dáte si jídlo teď? Nebo až o něco později?“

„Nedám si vůbec. Nemám hlad,“ říkám jí.

„Jak myslíte. Kdybyste hlad náhodou dostal, kdykoliv mi řekněte. Nedáte si aspoň kávu?“

„Děkuju, tu si dám moc rád.“

Sundávám si rukavice a věším je na háčky u kamen, aby proschly, jeden po druhém si pak hřeju prsty, aby mi rozmrzly, a mezitím pozoruju, jak dívka odklízí z kamen hrnec a nalévá kávu do hrnků. Jeden mi podá, pak se sama posadí ke stolu a napije se ze svého.

„Venku strašně sněží. Není tam skoro vidět na krok,“ oznamuju jí.

„To ještě pár dní potrvá. Dokud ze sebe ty hrozné mraky na obloze nevysypou všechnen sníh.“

Vypiju asi polovinu své kouřící kávy, se zbytkem si pak sednu na židli proti ní. Postavím hrnek na stůl, mlčím a jen se na ni dívám. Jak ji tak upřeně pozoruju, připadám si, jako bych se někam propadal a je mi z toho hrozně smutno.

„Až sněžení ustane, budou tu nejspíš všude takové závěje, že jste to ještě v životě neviděl,“ říká dívka.

„A možná, že ani neuvidím.“

Zdvihne oči od kávy a zadívá se na mne.

„Proč? Na sněh se přece může dívat každý?“

„Dnes nebudeme číst staré sny, musím si s vámi promluvit,“ sdělím jí. „O něčem moc důležitém. Je toho hodně, co vám chci říct, i co bych od vás chtěl slyšet sám. Nevadí vám to?“

Nemá tuchy, co tím můžu sledovat, a tak jen složí na stole ruce do sebe, prázdně na mě pohlédne a kývne.

„Umírá mi stín,“ pokračuju já. „Myslím, že i vy sama víte, jak je letošní zima krutá a mám dojem, že už to stín moc dlouho nevydrží. Je to jen otázka času. Jakmile můj stín zemře, přijdu já navěky o svou duši. Proto se musím co nejrychleji rozhodnout. Co se týká mě samého i co se týká vás, všechny tyhle záležitosti. Čas na přemýšlení už mi nezbyl skoro žádný, ale i kdybych ho měl, kolik jen budu chtít, bylo by myslím mé rozhodnutí stejné. Víte, já už se vlastně rozhodl.“

Upíjím kávy a naposledy se v duchu ujistím, že je moje rozhodnutí správné. Samozřejmě že je. I když v téhle situaci znamená jakákoli zvolená cesta, že nadobro ztratím mnohem víc, než by mi bylo milé.

„Zítra odpoledne nejspíš opustím tohle město,“ říkám dívce. „Sám ještě přesně nevím, kudy a jak. Způsob mi prozradí teprve můj stín. Odejeme spolu z města, vrátíme se do starého světa, odkud jsme přišli a budeme tam žít. Tak, jak tomu bývalo, tam svůj stín povleču stále za sebou, budu se soužit, trpět a stárnout a nakonec zemřu. Myslím, že se pro mě takový svět hodí mnohem víc. Budu v něm žít, zmítaný a vlečený duší, kterou v sobě mám. Což ale asi vy jaktěživa nepochopíte.“

Dlouhou dobu se na mě upřeně dívá, jako by ale spíš než mě pozorovala nějaký prázdný prostor v její tváři.

„Vám se u nás v Městě nelíbí?“

„Docela na začátku jste mi říkala, že pokud jsem sem do Města přišel hledat klid, bude se mi tu určitě líbit. A mně se zdejší klid a mír doopravdy líbí. A dobře vím, že stačí jen, abych odhodil svou duši, a klid a mír bude naráz úplný. Pro lidi v tomhle Městě neexistuje nic, co by je trápilo. A já nejspíš budu až do smrti litovat, že jsem o takové Město přišel. Zůstat v něm ale přesto nemůžu. Nemůžu tu totiž zůstat za cenu, že jsem tomu obětoval stín a ještě všechna ta zvířata. Nemůžu

podvádět vlastní duši, i kdybych tím získal jakýkoli mír. I kdyby ta duše měla třeba zakrátko nadobro zmizet ze světa. To spolu totiž nesouvisí. Co se jednou pokazilo, zůstane takové už navěky, i když to mezitím třeba úplně zmizí. Rozumíte, co mám na mysli?“

Dlouhou dobu jen mlčky pozoruje prsty svých rukou. Z kávy v hrnku už ani nestoupá pára. V místnosti se nehne ani myš.

„To už se sem nikdy nevrátíte?“

Přikyvuju. „Jakmile odsud vyjdu, nebudu už moct zpátky. To je víc než jisté. I kdybych chtěl, městská brána se už pro mě neotevře.“

„A to vám nevadí?“

„Vadí mi, že tím přijdu o vás. Jenomže, cítím, že vás miluju a ten pocit je pro mě ještě důležitější. Nestojím o to, abych vás získal za cenu, že se ten cit zdeformuje v něco nepřirozeného. Kdyby tomu tak mělo být, to raději přijdu o vás, ale zachovám si svou duši.“

Pokoj se opět pohrouží do ticha, do kterého je s podivnou intenzitou slyšet, jak v kamnech praská hořící uhlí. U kamen se suší můj kabát, šála a čepice s rukavicemi. Všechny ty věci mi dalo Město. Jsou prosté a strohé, ale já jsem stačil přilnout k jednomu každému z těch kusů oděvu.

„Přemýšlel jsem i o tom, že pomůžu utéct svému stínu a sám zůstanu tady,“ svěřuju se jí. „Kdybych to ale udělal, vyženou mě do Lesů a víckrát bychom se už neshledali. Vy byste totiž v Lesích žít opravdu nemohla. To mohou jen ti, co docela nezabili svůj stín, lidé, ve kterých ještě zůstala trocha duše. Tak, jako zůstává ve mně. Na rozdíl od vás. Vždyť po mně nedokážete ani toužit, to sama dobře víte.“

Dívka tiše potřese hlavou.

„Máte pravdu, já v sobě žádnou duši nemám. Moje matka měla, ale já ne. Matce duše zůstala, a tak ji vyhnali do Lesů. Neřekla jsem vám to, ale dobře si pamatuji, jak ji odsud vyháněli. I teď na to občas musím myslet. Na to, že kdybych měla duši, mohla bych s matkou zůstat v Lesích. A že bych díky té duši i dokázala stát o vás.“

„I za cenu, že vás vyženou odsud? I za takovou cenu byste stála o duši?“

Chvíli pozoruje propletené prsty svých rukou na desce stolu, potom je zas rozpojí.

„Já si vzpomínám, že matka říkala, že kdo má svou duši na pravém místě, nemá co ztratit, ať přijde kamkoliv. Řekněte mi, je to pravda?“

„Nevím,“ odpovím jí. „Nemám tušení, jestli to je pravda nebo ne. Ale říkala to přece vaše maminka, nemyslíte? Hlavní je, jestli tomu věříte vy sama.“

„Myslím, že tomu asi věřím,“ říká dívka a dívá se mi upřeně do očí.

„Věříte?“ reaguji celý překvapený. „Vy tomu opravdu dokážete věřit?“

„Asi ano,“ říká dívka.

„Prosím vás, rozmyslete si to dobře. Tohle je opravdu moc důležité,“ přesvědčuju ji. „Ať si kdo chce říká, co bude chtít, v něco věřit, to je docela jasná záležitost duše. Rozumíte? Vy třeba něčemu věříte. Třeba to nevyjde a zklamete se. Čemu jste věřila, vás zklamalo, a padá na vás beznaděj. A to jsou všechno duševní hnutí. Opravdu myslíte, že už v sobě nemáte svou duši?“

Zavrtí hlavou. „Já nevím. Myslím teď jenom na svou matku.“

A už vůbec na nic dalšího. Mám jenom dojem, že bych tomu mohla věřit.“

„Mně připadá, že ve vás možná zůstalo něco, co se k duši pojí. Je to ale skryté hrozně hluboko a neprojevuje se to navenek. Proto to ve vás neodhalila ani sama Zeď.“

„Myslíte tím, že i ve mně zůstává něco z duše proto, že jsem stejně jako matka nesvedla úplně zabít svůj stín?“

„Ne, to určitě ne. Váš stín přece zahynul tady, tak jak to má být, a je pohřbený v jabloňových hájích. O tom je přece i vedený záznam. Jenomže tím, že ve vás přetrvaly vzpomínky na maminku, ve vás zbyl i střípek ozvěny její vlastní duše, a ten se ve vás teď ozývá. Myslím, že jestli teď tenhle střípek budete následovat, někde vás už zaručeně zavede.“

Místnost je najednou nepřírozeně ztichlá, jako by všechny zvuky vsával do sebe po ulicích vířící sníh. Připadá mi, že snad samotná Zeď zatajila dech a pozorně poslouchá, co si to tu povídáme. Ticha kolem je vážně přespříliš.

„Ted' ale ještě k starým snům,“ říkám znovu já. „Částečky duše, co tu ve vás ve všech dennodenně vyvstávají, do sebe nasávají zvířata a potom se z nich zrodí staré sny, nemám pravdu?“

„Ano, tak to přesně je. Jakmile nám odejde stín, pohlcují pak do sebe naše duše do posledního zbytku zvířata.“

„To ale znamená, že bych snad mohl ze starých snů postupně vyčíst i vaši duši, nemyslíte?“

„Ne, taková věc se vám nemůže podařit. Ničí duše se už v hlavách zvířat neposkládá dohromady. I ta, co vstřebali ze mě, je rozdrobená na tisíce kusů, poukládaná po všech možných zvířatech a její úlomky jsou smíchané s úlomky ostatních do neproniknutelné zmrzliny, ze které je už nikdo přesně nerozliší. Ani vy sám byste nepoznal, které myšlenky jsou moje a které patří jiným lidem. Přečetl jste už přece takovou spoustu starých snů, ale stejně byste asi nesvedl říct, které z nich byly moje. Tak se to má se starými sny. Ty už od sebe nikdy nikdo nerozdělí. Chaos odchází ze světa zas jen jako chaos.“

Vím moc dobře, co má dívka na mysli. Čítám tu staré sny den co den, ale smyslu jsem v nich nenalezl, ani co by se za nehet vešlo. Ted' mi navíc zbývá už jen pouhých jedenadvacet hodin času. Jedenadvacet hodin, během nichž musím udělat, co se dá, abych vypátral dívčinu duši. Opravdu prapodivná situace. Uprostřed města nesmrtnosti se mi všechny možnosti volby smrštily do takhle omezeného času. Zavírám oči a chvilku zhluboka dýchám. Musím soustředit opravdu všechno úsilí, abych našel východisko z téhle zapekklité situace.

„Pojďme se podívat vedle do archivu snů,“ říkám najednou.

„Do archivu?“

„Popřemýšlet přímo u regálů s lebkami. Třeba tam na něco přijdeme.“

Beru ji za ruku a zvedáme se od stolu, obejdeme pult a otevřeme dveře do archivu s lebkami. Když dívka otočí vypínačem, zalije nesčetné lebkky na policích kalné světlo. Pod tlustými vrstvami prachu svítí do šera vyšisovaná bělávková. Všechny hlavy mají ve stejném úhlu rozevřené čelisti a zejícími očnicemi důlky zírají jedna jako druhá do prázdna před sebou. Mrazivé ticho, které vydávají, se táhne po regálech jak jemná,

průhledná mlha. Opřeni o zeď chvíli pozorujeme jejich řady. Zima mi proniká pod kůži, roztřásá mi kosti.

„Myslíte, že opravdu dokážete vyčíst moji duši?“ ptá se dívka a nespouští ze mě oči.

„Myslím, že bych mohl,“ říkám jí tiše.

„Jak to chcete provést?“

„To ještě sám nevím,“ přiznám se jí. „Ale musí to jít. Tím jsem si jistý. Musí tu být nějaký způsob. A já na něj přijdu.“

„Vždyť je to jako hledat kapku deště, která spadla do řeky.“

„Poslyšte, lidská duše, to není žádná dešťová kapka. Ta vám nepadne z nebe a není nikdy docela stejná jako ostatní. Musíte mi věřit, jestli je to jenom trochu možné. Určitě ji vypátrám. V tomhle městě je úplně všechno a zároveň tu není nic. A já tu právě proto bezpochyby naleznou, co hledám.“

„Prosím vás, najděte mi mou duši,“ slyším za chvíli potom říkat dívku.

35. Štípátko na nehty, máslová omáčka, železná váza

Když jsem parkoval auto u knihovny, bylo pět hodin dvacet minut. Pořád ještě zbývala spousta času, a tak jsem se rozhodl vystoupit z vozu a jen tak se projít ulicemi po dešti. Zašel jsem do kavárny, kde se sedělo u pultu jako v baru, dal si kafe a díval se v televizi na přímý přenos golfu, v game centru jsem zabil další čas videohrou. Měl jsem v ní za úkol protitankovými děly zlikvidovat jednotku tanků, útočících na mě přes řeku. Ze začátku jsem vedl, ale s postupem hry se nepřátelské tanky množily jak lumíci, až jich nakonec bylo tolik, že rozstřílely moje pozice na cimpr campr. Když už z mých postavení nezbývalo nic, zaplavila obrazovku oslnivá bílá záře jako při atomové explozi. Načež se objevil veliký nápis GAME OVER – INSERT COIN. Poslušně jsem vhodil do otvoru ještě jednu stojenovou minci. Zahrála hudba a na obrazovku vyplula má základna bez jediného škrábnutí. Celý můj boj tu měl jen jeden jediný cíl: abych v něm prohrál. Kdybych to neudělal, hra nikdy neskončí, a hra, která nikdy neskončí, nemá ani žádný smysl. Ani pro game centrum, ani pro mě samého. Brzy bylo mé opevnění zase v troskách a na obrazovce se bíle zablesklo. Což opět provázel velký nápis GAME OVER – INSERT COIN.

Vedle herního centra bylo železářství a v jeho výloze pěkně naaranžované všechny možné nástroje. Sady všech představitelných druhů klíčů a šroubováků, dokonce i elektrické šroubováky a hřebíkové pistole. Zahlédl jsem i příruční soupravu nářadí německé výroby v koženém pouzdře. Pouzdro samo bylo velké jen asi jako malá dámská kabelka, uvnitř ale bylo naskládáno všechno od pilky a kladívka až po elektroskop. Vedle soupravy byla sada řezbářských dlátek o celkem třiceti různých kusech. Do téhle chvíle mě nikdy nenapadlo, že může

být co se dlátek týče takovýhle výběr a pohled na jejich sáhodlouhou řadu mi způsobil menší šok. Třicet čepelí se kousek od kousku mírně lišilo a pár jich bylo dokonce tvarovaných tak, že jsem ani neměl potuchy, co se s nimi vlastně má provádět. Proti rámusu game centra bylo v železářství ticho jako na spodní straně ledovce. V potemnělé prodejně seděl vzadu za pultem brýlatý pán středního věku s řídnoucími vlasy a něco právě rozšroubovával šroubovákem.

Z náhlého popudu jsem vešel do krámu a podíval se po štípatku na nehty. Měli je hned vedle holicích souprav, úhledně vyrovnaná vedle sebe jako nějakou sbírku brouků. Mezi nimi bylo i jedno cvakátko docela zvláštního tvaru, o kterém jsem vůbec netušil, jak by se asi mohlo používat, a tak jsem si vybral právě to a odnesl jsem ho k pokladně. Byl to asi pěticentimetrový, holý kus nerez, u kterého jsem opravdu neměl nejmenší představu, kde a jak ho vlastně pro uštípnutí nehtu zmáčknout.

Když jsem se s ním vydal k pultu, vedoucí prodejny odložil šroubovák a malý elektrický šlehač, který právě rozebíral, a předvedl mi, jak se se štípatkem zachází.

„Tak prosím, račte se podívat. Nejprve krok číslo *jedna*. Pak číslo *dvě*. A nakonec, číslo *tři*. No vidíte, že to cvaká přímo ukázkově?“

„To teda jo,“ souhlasil jsem s ním. Cvakalo to vážně přímo božsky. Pán změnil cvakátko opět v původní kus nerez a předal mi ho zpátky. Provedl jsem všechno tak, jak mi to ukázal a vytvořil z kusu nerez znovu cvakátko.

„Tohle je opravdu kvalitní kousek,“ pravil pán, jako by mi sděloval nějaké důvěrné tajemství. „Originál Henkel, ten vám vydrží až do konce života. Vynikající například na cesty. Nerezaví, neztupí se. S tímhle ucvaknete třeba i psí drápy.“

A tak jsem si ten úžasný výdobytek techniky za dva tisíce a osm set jenů koupil. I s originálním černým koženým pouzdrém. Vedoucí mi dal nazpátek drobné a pustil se opět do rozebírání šlehače. Roztřídil si všechny šroubky zvlášť podle velikostí na úhledné bílé misky. Černé šroubky na těch miskách vypadaly opravdu kromobyčejně spokojeně.

Po nákupu cvakátka jsem se vrátil k autu a k čekání na knihovnici si pustil Braniborské koncerty. A přemítal, co asi

dodalo těm pitomým šroubům tak šťastné vzezření. Možná to, že přestaly být jen součástíkou ve šlehači a byly to zase hrdé a nezávislé šrouby. A nebo byly celé pryč z toho, že se octly na místech pro šrouby tak výjimečných, jako jsou bílé talířky. Každopádně bylo docela příjemné zjištění, že ještě někde něco může vypadat spokojeně a šťastně.

Vytáhl jsem z kapsy saka cvakátko a ještě jednou ho sestavil do pracovní polohy, zkusil si jím pak o něco zkrátit nehty a nakonec ho zase složil a vrátil do pouzdra. Cvakalo celkem obstojně. Obchody železářským zbožím se v něčem podobají liduprázdným mořským akváriím.

Když se přiblížila šestá, zavírací hodina knihovny, vyhrnula se ze vchodu té instituce velká spousta lidí. Skoro všichni to byli studenti z vyšších středních, co se tu nejspíš učili ve studovně. Většina jich měla v ruce stejné umělé sportovní brašny jako já. Jak jsem je tak pozoroval, začalo mi připadat, že jsou takoví středoškoláci vlastně docela zvláštní tvorové. Jako by jich někde přebývalo a zároveň se jim i něčeho nedostávalo. Samozřejmě, že i já, viděný očima těch studentů, jsem musel vypadat jako dokonalý exot. Tak už to na světě chodí. Myslím, že se tomu říká generační konflikt.

V davu studentů jsem zahlédl přimíšených i několik starých lidí. Ti obvykle trávívají neděle tím, že si po knihovnách čtou v čítárnách tiskovin časopisy a čtvery hlavní noviny. Čímž do sebe pak nastřádají znalosti, že by to nepobral snad ani slon, a vrací se zas domů, kde na ně čeká večeře. Nikomu ze středoškoláků nepřípadali ničím zvláštní.

Když celý ten zástup lidí odešel, rozezněla se nad střechami čtvrti večerní znělka, aby se děti, co snad byly venku, vrátily domů na večeři. Šest hodin. Jen jsem zaslechl první tóny, uvědomil jsem si po opravdu dlouhé době, že mám hrozný hlad. Aby ne, když jsem od rána snědl všeho všudy půlku šunkovajíčkového sendviče, tvarohový řez a nějakých pět ústřic, a to ještě po včerejšku, kdy jsem nevzal do pusy dohromady nic. Hlad ve mně zel jako velikánská díra. Jako ta hluboká a černá díra, co jsem do ní v podzemí házel kámen a co se z ní pak neozvalo vůbec nic. Sklopil jsem sedadlo dozadu a s pohledem upřeným na nízký strop auta jsem myslel na jídlo. Před očima mi ho postupně vyplouvaly a zas mizely všechny možné druhy.

Vybavily se mi dokonce i ty šroubky, vršící se na bílých miskách. Se smetanovou omáčkou a lístky řeřichy jako přílohou mi připadaly i šrouby přímo neodolatelné.

Když z knihovny vyšla i slečna z informací, bylo šest hodin a patnáct minut.

„Jé, to je tvoje auto?“ ptala se mě hned.

„Ne, to jsem si vypůjčil,“ vysvětloval jsem. „Moc ke mně nesesedne, co?“

„To máš teda pravdu, tohle je spíš pro někoho mladšího.“

„V půjčovně už jinačí neměli. Nebral jsem ho proto, že by se mi nějak zvlášť líbilo. Byl jsem rád, že mi vůbec něco půjčili.“

„Hmmm,“ udělala jen, obešla auto kolem dokola, jako by ho chtěla ohodnotit, a pak si přisedla dovnitř z druhé strany. Nato podrobila důkladné prohlídce i vnitřek vozu a začala otvírat popelníky a nakukovat do přihrádek.

„To jsou Braniborský koncerty, že jo?“ zeptala se mě.

„Ty je máš ráda?“

„Moc. Poslouchám je skoro pořád. Nejlepší jsou asi, když diriguje Karl Richter, ale tohle bude nějaká nová nahrávka. Kdo to dělal?“

„Trevor Pinnock.“

„Ty rád posloucháš Pinnocka?“

„Ale ani ne,“ přiznal jsem. „Prostě jsem koupil, co mi padlo do oka. Ale je to docela dobrá verze.“

„A slyšel jsi to někdy s Pablem Casalsem?“

„Bohužel ne.“

„To bys měl jednou zkusit. Je to teda trochu v avantgardním stylu, ale stejně vynikající.“

„Někdy si to poslechnu,“ slíbil jsem, i když jsem po pravdě netušil, jestli to ještě vůbec stihnu. Nezbyvalo mi už víc než osmnáct hodin, během kterých se navíc budu muset i trochu prospat. Ať už člověku zbývá seabemín času, stejně ho nemůže úplně všechen probdít.

„Tak kam pojedeme na tu večeři?“ zeptal jsem se.

„Co takhle nějaká italská kuchyně?“

„To by bylo vynikající.“

„Znám jednu dobrou restauraci, tak můžeme jet tam. Je i docela blízko. A vaří tam jen z těch nejčerstvějších surovin.“

„Já už mám hlad, že bych chroupal šrouby,“ oznámil jsem.
„To já taky,“ řekla ona. „Hele, to je moc pěkná košile.“

„Děkuju,“ řekl jsem já.

Z knihovny to autem trvalo do restaurace asi čtvrt hodiny. Šinuli jsme se hlemýždím tempem klikatými uličkami obytné čtvrti za neustálého vyhýbání se chodcům i cyklistům, dokud se uprostřed jedné příkré ulice najednou neobjevil italský restaurant. Vypadal skoro, jako by někdejší dřevěný rodinný domek v západním stylu začali tak, jak byl, používat k provozování restaurace. I vývěsní štít byl tak malý, že kdyby člověk nedal dobrý pozor, ani by snad restauraci nezaregistroval. Kolem byly jen samé tiché obytné domky za vysokými zdmi, zpoza kterých se proti soumráčnému nebi temně rýsovaly větve vysokánských himalájských cedrů a borovic.

„To by člověk ani neřekl, že na místě jako tohle bude restaurace,“ řekl jsem, zatímco jsem parkoval auto na vyhrazeném místě u restaurantu.

Podnik to nebyl moc velký, jen tři stoly a čtyři místa na baru. Číšník, opásaný zástěrou, nás zavedl ke stolu úplně vzadu. Z okna u něj jsme měli výhled na švestku *ume* rostoucí venku.

„Dáme si k tomu víno?“ zeptala se mě.

„To nechám na tobě,“ řekl jsem jí. Ve vínu se totiž, na rozdíl od piva, moc nevyznám. Zatímco ona zapředla s číšníkem dlouhou debatu stran značky, já pozoroval strom *ume* za oknem. Na dvorku italské restaurace působila japonská slivoň trochu nepatřičně, ale třeba to byl jen můj povrchní dojem. Kdoví, možná že *ume* rostou i v Itálii. Proč ne, když můžou žít ve Francii vydry jako v Japonsku? Když bylo objednané víno, rozevřeli jsme jídelní lístky a pustili se do plánování dnešní kulinářské operace. Nechali jsme si s výběrem pořádně načas. Jako předkrm jsme nejprve vybrali salát z krevetek s jahodovou omáčkou a čerstvé ústřice, porci italské játrové paštiky, sépijky načerno, vařené ve vlastním inkoustu, lilek zapečený se sýrem a rybí marinádu z korušek; z těstovin jsem se já rozhodl pro *tagliatelle casalinga* a ona pro *spaghetti al pesto genovese*.

„Poslyš, co si ještě dát napůl tyhle makaróny v rybí omáčce?“ navrhla mi.

„To zní dobře,“ souhlasil jsem.

„Doporučil byste nám dnes nějakou rybu?“ ptala se dál číšníka.

„Dnes bychom tam měli čerstvé mořské okouny,“ navrhl číšník. „Jsou vynikající zejména dušení pod pokličkou na mandlích, jestli mohu nabídnout.“

„Tak to si určitě dám,“ ujistila ho.

„A já taky,“ dodal jsem rychle. „A ještě špenátový salát a rizoto se žampiony.“

„A pro mě trochu orestované zeleniny a rajčatové rizoto,“ ozvala se ještě honem ona.

„Jen bych vás upozornil, že rizota jsou opravdu velké porce,“ strchoval se číšník.

„To je docela v pořádku. Já nejedl od včerejška od rána a slečna má drobátko rozšířený žaludek,“ vysvětloval jsem.

„Jako bych měla místo břicha černou díru,“ dodala ona.

„Nějaké další přání?“

„Jako dezert bych si dala vinný šerbet a citrónové suflé a espresso,“ objednávala si.

„A já si dám to samé,“ připojil jsem se.

Když si to číšník konečně všechno napsal do bloku a odešel do kuchyně, usmála se na mě.

„Kvůli mě sis toho přece tolik objednávat nemusel.“

„Já mám ale vážně hlad,“ namítal jsem. „Takový, jako už dlouho ne.“

„To je nádhera,“ rozzářila se. „Víš, já lidem, co si dávají jen málo, prostě nevěřím. Vždycky je pak podezřívám, že si to potom vynahrazují někde jinde, když se nikdo nedívá. Nemyslíš si to taky?“

„Já nevím,“ řekl jsem na to. Opravdu jsem nevěděl. „Já nevím, to říkáš nějak často, poslechni.“

„Možná že jo.“

„Možná že jo taky říkáš skoro pořád.“

Neměl jsem na to co odpovědět, a tak jsem jen mlčky přikývl.

„Proč to děláš? To si až tolik nejsi ničím jistý?“

Nevím, možná že jo, brumlal jsem si v duchu v hlavě, dokud nepřišel číšník a s korektností dvorního ranhojiče, co

napravuje vymknutý kloub korunnímu princí, neodzátkoval láhev a nenalil nám do sklenic.

„Hlavní hrdina v *Cizinci* taky pořád opakoval *Já za to nemůžu*. Jak se to jenom jmenoval? Přece ten, no...“

„Meursault?“ navrhl jsem.

„Meursault, to je ono,“ opakovala po mně. „Četla jsem to na vyšší střední. Představ si, dnešní studenti to vůbec neznají. Tuhle jsme na to dělali v knihovně průzkum. A co za spisovatele máš rád ty?“

„Turgenev.“

„To přece není zas tak zvláštní spisovatel. Vždyť je hrozně staromódní.“

„Možná že jo,“ řekl jsem. „Ale já ho mám rád. A pak ještě Flauberta a Thomase Hardyho.“

„Ty nečeš nic novějšího?“

„Občas si přečtu i něco ze Somerseta Maughama.“

„Myslím, že se v dnešní době nenajde moc lidí, co by pokládali Somerseta Maughama za novější čtivo,“ řekla, zatímco upíjela ze sklenice víno. „Stejně jako dneska člověk nenajde jukebox, co by hrál Bennyho Goodmana.“

„Ale Maugham vážně stojí za to. *Na ostří nože* jsem četl nejmíň třikrát. Možná to není zrovna veledílo, ale dá se to číst. Pořád lepší, než kdyby to bylo naopak.“

„Hmmm,“ protáhla nevěřicně. „No to je jedno. Poslechni, ta oranžová košile ti vážně moc sluší.“

„Děkuju ti,“ řekl jsem. „Tobě ty večerní šaty ještě víc.“

„Díky,“ pravila ona. Šaty byly z tmavomodrého sametu s bílým krajkovým límečkem. Na krku měla dva tenké stříbrné náhrdelníky.

„Když jsi zavolał, zaběhla jsem se domů převléknout. Dům mám hnedka u knihovny, to je neocenitelná věc.“

„To tedy je,“ řekl jsem já. To tedy vážně ano.

Přinesli nám talířky s předkrmy a tak jsme chvíli jen mlčky jedli. Všechno mělo poctivou a svěží chuť. Všechno bylo dokonale čerstvé. Ústřice byly všechny zavřené tak pevně, jako by je právě vytáhli z mořského dna a voněly rodným mořem.

„A co ti tví jednorožci, poradil sis s nimi nějak?“ zeptala se, zatímco vybírala vidličkou ze skořápky ústřici.

„To víš,“ pokýval jsem hlavou a otřel si z koutku sépiový inkoust. „Prozatím jo.“

„A kde vlastně byli?“

„Tady,“ řekl jsem a poklepal si prstem na čelo. „Bydlí mi v hlavě; Celé stádo.“

„To myslíš nějak symbolicky?“

„Vůbec ne. Řekl bych, že na tom nebude symbolična ani za mák. Prý je doopravdy mám někde ve svém vědomí. Objevil to jeden můj známý, víš?“

„Jen pokračuj. Začínáš vypravovat celkem zajímavé věci.“

„Až tak zajímavé to není,“ odporoval jsem a přesunul k ní talířek s pečeným lilkem v sýru. Ona na oplátku pošoupala ke mně ten s marinovanou rybou.

„Ale já bych si to stejně ráda poslechla, víš?“

„Někde tak hluboko ve vědomí člověka, že o tom on sám nemá ani tušení, leží místo zvané jádro vědomí. V mém případě prý vypadá jak město. Tím městem protéká řeka a kolem dokola jsou vysokánské hradby z cihel. Ti, co obývají město, z něj nikdy nemohou vyjít ven. To dokážou jen jednorožci. Ti do sebe jako pijáky inkoust nasávají lidská já, ega obyvatel města, a vynášejí je ven. Proto ve městě nikdo nemá žádné ego ani svoje já. Já prý v tom městě žiju – tak mi to aspoň ten člověk řekl. Na vlastní oči jsem to tam nikdy neviděl, takže s dalším vysvětlováním nemůžu bohužel sloužit.“

„Vykládáš dost originální příběhy,“ pravila uznale. Když jsem skončil své povídání, uvědomil jsem si, že starý pán ve svém vyprávění o žádné řece neřekl ani slovo. Asi se do toho světa začínám vážně kousek po kousku propadat.

„Já si to ale nevymyslel, aspoň o tom nevím,“ namítal jsem nejistě.

„Třeba i nevíš, ale kdo jiný by to vytvořil, když ne ty?“

„No dejme tomu,“ připustil jsem. „Ta marináda není zlá, co?“

„Není.“

„Nepřipadá ti ale, že se to trochu podobá příběhu o jednorožcích v Rusku, co jsem ti tuhle četla?“ zeptala se, zatímco krájela nožem lilek. „I ti jednorožci na Ukrajině přece žili ve společenství, obklopeném neproniknutelnou hradbou?“

„To se vážně trochu podobá, co?“

„Možná to spolu nějak souvisí?“

„Možná,“ připustil jsem a vsunul ruku do kapsy u saka.

„Mám pro tebe dárek.“

„Já moc ráda dostávám dárky,“ usmála se.

Vytáhl jsem z kapsy štípátko na nehty a slavnostně jí ho předal. Vyndala tu věc z pouzdra a nevěřicně si ji prohlížela.

„Proboha co to je?“

„Ukaž,“ řekl jsem a štípátko si od ní vypůjčil. „Dobře se dívej. Krok číslo *jedna*. Krok číslo *dvě*. A krok číslo *tři*.“

„To je cvakátko na nehty!“

„Přesně tak. Ohromně praktická věc na cesty. A zpátky se to skládá přesně obráceně. Dívej.“

Proměnil jsem cvakátko zas v nenápadný kovový útvar a předal jí ho zpět. Zkusila si ho sama rozložit a pak zase složit.

„No, opravdu zajímavý dárek,“ pronesla uznale. „Řekni mi, dáváš často slečnám cvakátka na nehty?“

„Ne, dneska poprvé. Víš, prohlížel jsem si cestou výklad železářství tak dlouho, až jsem dostal chuť si něco koupit, a tak jsem koupil cvakátko. Ještě tam měli třeba soupravu dlátek, ale ta byla moc veliká.“

„Nene, děkuju, cvakátko mi myslím úplně stačí. Já cvakátka stejně pořád ztrácím, tak si tohle dám do vnitřní kapsy do kabelky a bude to.“

Dala cvakátko zpátky do pouzdra a pouzdro uložila do kabelky.

Talířky na předkrm byly sklizeny a hned nato nám přinesli těstoviny. Pořád ještě jsem měl hlad jako vlk. Šest porcí předkrmu nezanechalo v černé prázdnotě, co ve mně zela, skoro vůbec žádné stopy. Za relativně krátký čas jsem si zvládl naházet do žaludku celou nemalou porci tagliatelí i s polovinou porce makaronů v rybí omáčce. Čímž se v černé jámě hladu ve mně začalo přece jenom cosi jako nepatrně rozsvěcet.

Když jsme dojedli těstoviny a čekali, až přinesou mořské okouny, vypili jsme celý zbytek vína.

„Hele, mimochodem,“ řekla, ret stále přitisknutý ke sklu sklenice. Díky tomu zněl její hlas zvláště huhlavě, jak se rozléhal ve skleněné dutině. „Na tu spoušť u tebe v bytě vzal někdo nějakou těžkotonážní mašinu? Nebo na to přišla parta svalovců?“

„Ani to, ani to. To všechno spáchal jeden člověk.“

„To teda musela být pěkná gorila.“

„Ani se při tom nezapotil.“

„To dělal někdo, koho znáš?“

„Ne, viděl jsem ho poprvé.“

„Vždyť to u tebe vypadalo hůř, než kdyby se tam hrál zápas v ragby.“

„To máš teda pravdu.“

„A má to nějakou souvislost s tím příběhem o jednorožcích?“ vyptávala se.

„Myslím, že nejspíš jo.“

„A už se ta záležitost aspoň nějak vyřešila?“

„Ještě ne. Alespoň teda ne pro ty lidi.“

„A pro tebe jo?“

„Ano a ne, jak se to vezme,“ řekl jsem jí. „Ano, protože už nemám vůbec na výběr, ne, protože jsem si ani nemohl vybírat, jak bych chtěl. Moje maličkost stejně v celé té záležitosti byla od začátku dočista mimo mísu. Jako by se octnul při vodním pólu člověk v týmu tuleňů.“

„A proto zítra musíš prchat do dále?“

„Tak nějak.“

„Ty ses připlétl do něčeho složitějšího, co?“

„Je to tak složitá záležitost, že už se v tom přestávám orientovat. Svět je vůbec čím dál tím složitější. Atomová energie, rozpad socialismu, pokrok počítačové techniky, umělé oplodnění, špionážní družice, umělá ledvina, lobotomie. Jeden už se pomalu ani nevyzná v palubních deskách u auta. Co se týká mě, jednoduše řečeno jsem se zapletl do informační války. A zůstanu v ní zapletený nejspíš až do doby, dokud nezačnou mít počítače svoje vlastní já. Do té doby všichni půjdou po mně jako po takovém mezistupni.“

„Ony budou mít někdy počítače svoje já?“

„Možná jo,“ přitakal jsem. „A pak budou s to samy míchat data pomocí přepočtů tak, aby je už nikdo nekradl.“

Objevil se číšník s talíři a postavil před nás mořské okouny a rizota.

„Nemůžu říct, že bych tomu moc rozuměla,“ řekla, zatímco krájela rybu lopatkovým nožem. „Já pracuju v knihovně a tam je mír a klid. Je tam spousta knih a lidi si je chodí číst.“

Informace jsou přece přístupné všem a nikdo o ně nemusí válčit?“

„Asi jsem měl taky dělat v knihovně,“ opáčil jsem já. To jsem tedy vážně měl udělat.

Snědli jsme okouny a spořádali rizota do posledního zrnka rýže. V hladové díře, co ve mně zela, začalo být konečně na dohled dno.

„Ten okoun byl fakt vynikající,“ rozplývala se samou spokojeností.

„Všechno závisí na tom, jak je připravená máslová omáčka,“ vysvětloval jsem. „Musíš nadrobno nakrájet šalotku, použít kvalitní máslo a opatrně zahřívat. A nesmíš z toho po celou dobu dát ruce pryč, jinak to pak tak dobře nechutná.“

„Ty asi hodně rád vaříš, co?“

„Jídlo a jeho příprava se totiž od devatenáctého století skoro nezměnily. Alespoň pokud jde o opravdu kvalitní jídlo. I dnes musíš použít ty nejčerstvější suroviny, dát si s tím práci a čas, vědět, jak to má správně chutnat, umět to hezky upravit. Tyhle věci už sotva čeká výraznější vývoj.“

„To suflé z citronu je taky perfektní,“ řekla na to. „Můžeš ještě?“

„Samozřejmě,“ řekl jsem já. Zvládl bych takových šuflat klidně ještě pět.

Spořádal jsem vinný šerbet, spořádal jsem suflé, vypil espresso. Suflé bylo doopravdy perfektní. Takhle mají vypadat opravdové dezerty. I espresso mělo tak výraznou a kompaktní chuť, že se málem dala nabrat do dlaně.

Zatímco jsme ty všechny delikatesy ládovali do svých hladových jam, přišel nás osobně pozdravit šéfkuchař. Řekli jsme mu, že nám velmi, ale skutečně velmi chutnalo.

„Pro hosty, kterým chutná tak jako vám, je skutečně radost vařit,“ zářil kuchař. „Takové strávníky dokonce ani v Itálii nevidáme tak často.“

„Děkujeme, bylo nám opravdu potěšením,“ usmál jsem se na něj.

Když se šéfkuchař vrátil do kuchyně, zavolali jsme číšníka a objednali si každý ještě jedno espresso. „Já bych ještě jedl,“ přiznal jsem se.

„Mám doma mraženou pizzu a láhev Chivas Regal.“

„To nezní vůbec zle,“ řekl jsem nadšeně.

Její dům stál doopravdy jenom kousek od knihovny. Malý domek ze zástavby na klíč, ale přeci jenom opravdový dům. Se vstupní halou a se zahrádkou velkou právě tak, aby se tam mohl natáhnout člověk. Slunce do ní nejspíš ani nemohlo zasvitnout, ale v koutě stál přesto opravdový rododendron. Sahal až do prvního patra.

„Koupili jsme to tu, když jsem se vdala,“ řekla mi. „Hypotéku jsem pak splatila z manželovy životní pojistky. Koupili jsme ten dům, protože jsme chtěli mít děti, a pro mě je teď samotnou moc velký.“

„Chápu,“ přikývl jsem, zatímco jsem se rozhlížel kolem sebe, usazený na pohovce v obýváku.

Vyndala z mrazáku pizzu, strčila ji do trouby a pak přinesla na stůl u pohovky láhev Chivas Regal, sklenice a led. Pustil jsem stereo a vložil do něj kazetu. Z té, kterou jsem náhodně vybral, se ozvala hudba, tuším od Jackieho McLeana nebo Milese Davise nebo snad Wyntona Kellyho. A tak jsem tedy, než se upekla pizza, jen seděl, upíjel whisky a poslouchal hrající *Bags' Groove*. Nebo možná *Surrey With a Fringo On Top*. Ona sama si nalila víno.

„Ty máš rád starší jazz?“ vyptávala se.

„Ke konci střední jsem po kavárnách neposlouchal nic než tohle,“ přiznal jsem.

„Novější věci se ti nelíbí?“

„Ale jo. The Police, Duran Duran, skoro všechno. Co mi tak kdo pustí, víš?“

„Ale sám od sebe si to nepouštíš.“

„Nemám to zapotřebí,“ přiznal jsem.

„On – můj muž, co umřel – vždycky poslouchal jen starou hudbu.“

„Jako já.“

„To je pravda. V tom byl opravdu trochu jako ty. Pak ho umlátili v autobuse. Železnou vázou na kytky.“

„Jak to?“

„Jeden kluk si tam sprejoval vlasy, manžel mu k tomu něco řekl a dostal železnou vázou přes hlavu.“

„A na co měl ten kluk u sebe železnou vázu?“

„To já nevím,“ řekla. „Dodnes mi to vrtá hlavou.“ Vrtalo to hlavou i mně.

„Nemyslíš, že je to hrůza? Jedeš autobusem a někdo tě tam jen tak umlátí.“

„To je opravdu šílený,“ řekl jsem účastně.

Pizza se dopekla, my si jí dali každý půlku a pak spolu na pohovce pili.

„Nechceš vidět lebku jednorozce?“ napadlo mě najednou.

„Jé, to víš že chci!“ nadchnula se. „Ty ji fakt máš?“

„Jenom repliku. Opravdovou ne.“

„Stejně bych se chtěla podívat.“

Sešel jsem tedy dolů do auta a přinesl brašnu ze zadního sedadla. Byla klidná, příjemná noc na počátku října. Mraky, pokrývající nebe, se už místy trhaly a trhlinami bylo vidět měsíc, blížící se úplňku. Zítra bude nejspíš hezký den. Vrátil jsem se s taškou na obývací pohovku, rozeplnul zip, rozbil ručníky a předal jí lebku, co se v nich skrývala. Postavila sklenku na stůl a pozorně si lebku prohlédla.

„To je teda ale vynikající replika.“

„Taky ji dělal odborník na lebky,“ řekl jsem od své sklenice s whisky.

„Vypadá fakt jako pravá.“

Zastavil jsem kazetu, vytáhl z brašny krbové kleště a na lebku poklepal. Ozvalo se stejné suché zakňučení jako onehdy. „Jejda, co to je?“

„Každá lebka má svůj specifický zvuk,“ vysvětloval jsem. „Kdo se v tom vyzná, může pak z toho zvuku vyčíst nejružnější vzpomínky toho, komu lebka dřív patřila.“

„To je vynikající vyprávění!“ řekla a pak sama vzala kleště a taky zkusila zaklepat. „Tohle přece ani nemůže být replika?“

„Vyráběl to regulérní maniak, víš?“

„Mému manželovi lebku rozmlátili na kusy. Ta už by asi nevydala žádný zvuk.“

„No, asi ne. Já nevím.“ řekl jsem tiše.

Položila lebku na stůl, vzala sklenici a napila se vína. Seděli jsme vedle sebe na pohovce, přihýbali si ze sklenic, pozorovali lebku. Zvířecí mozgovna, zbavená masa, vypadala, jako když nás výsměšně pozoruje. Nebo jako když do sebe ze všech sil nasává vzduch.

„Pust' nějakou hudbu,“ řekla potom.

Vylovil jsem z hory kazet, co mi přišlo pod ruku, vsunul to do přístroje, stiskl knoflík, vrátil se k ní na sofa.

„Budeme tady? Nebo půjdeme nahoru do patra?“

„Tady to bude nejlepší,“ řekl jsem já.

Z reproduktorů se ozval Pat Boone, *I'll Be Home*. Čas jako by plynul úplně špatným směrem, ale ani na tom už teď nezáleželo. Čas ať si plyne, kam se mu jen zlíbí. Zatáhla krajkovou záclonu na okně do zahrady, zhasla v pokoji světlo. A pak se, zalitá měsíční září, pomalu svlékla. Sundala náhrdelníky, sundala náramkové hodinky, svlékla sametové večerní šaty. I já si stáhl hodinky a odhodil je za opěradlo pohovky. Svlékl jsem si sako, rozvázal kravatu, dopil ze sklenice zbytek whisky.

Když si rolovala dolů punčocháče, změnila se skladba na *Georgia On My Mind* od Raye Charlese. Zavřel jsem oči, dal si nohy na stůl a pak, jako když člověk míchá vodou ve sklenici whisky s ledem, jsem roztočil vír času ve své hlavě. Připadalo mi, že už se tohle všechno někdy stalo, někdy docela dávno. Jen svlékané oblečení, hudba a slova, která při tom zazněla, byly jiné. Ale to vůbec nic neznamenalalo. Člověk se pořád točí v kruhu, aby se znovu a znovu vracel na ta samá místa. Je to docela stejné jako s někým závodit na dřevěných koních kolotoče. Nikdo neujede dopředu, nikdo se neocitne vzadu, všichni nakonec skončíme jen tam, kde jsme vždycky byli.

„Připadá mi, jako by se tohle všechno už někdy přihodilo,“ řekl jsem se zavřenýma očima.

„Já vím,“ zašeptala. A pak mi vzala sklenku z ruky a jako když se odstraňuje vlákno z lusku fazolek mi jeden po druhém rozepnula knoflíčky u košile.

„Jak to můžeš vědět?“

„Protože to znám,“ řekla. A pak přitiskla rty na mou nahou hrud'. Její dlouhé vlasy mi splývaly až na břicho. „Všechno se už kdysi dávno stalo. A jen se to otáčí a otáčí dokola. Vid'?“

Se zavřenýma očima jsem se poddal dotekům jejích rtů a vlasů. Myslel jsem na mořské okouny, na štípátka na nehty, na slimáky na lavičkách před prádelnami ve starém stylu. Svět jen tak přetékal zajímavými podněty.

Otevřel jsem oči, tišeji přitáhl k sobě a položil jí ruce na záda, abych mohl rozepnout háčky podprsenky. Žádné tam ale nebyly.

„Vpředu,“ usmála se.

Něco na světě se přece jenom vyvíjí a mění.

Když jsme se pomilovali potřetí, osprchovali jsme se a pak, zabalení do jedné deky, poslouchali Binga Crosbyho. Bylo to naprosto skvělé. Stál mi po celou dobu jako pyramidy v Gize, její vlasy nádherně voněly po balzámu, pohovka, na které jsme seděli, nebyla ani moc tvrdá, ani moc měkká. Byl to kvalitní dobový kus a voněl po slunečných dnech starých časů. Bývaly kdysi zlaté doby, kdy jste na podobné pohovky narazili docela samozřejmě.

„To je ale báječná pohovka,“ řekl jsem jí.

„A víš, že už jsem ji chtěla dát pryč? Že už je stará a nepěkná.“

„Nech si ji. Lepší těžko najdeš.“

„Dobře, dám na tebe,“ přikývla.

Zpíval jsem si spolu s Crosbyem. *Danny Boy*.

„To je tvoje oblíbená?“

„Jo,“ přitakal jsem. „Na základní škole jsem ji hrál na soutěži foukacích harmonik a vyhrál dvanáct pastelek. Dřív jsem hrával vážně pěkně.“

Usmála se. „Je ten život ale zvláštní, co?“

„To teda je,“ souhlasil jsem.

Pustila mi ještě jednou *Danny Boye* a já si ho ještě jednou zazpíval. Když jsem to zpíval podruhé, udělalo se mi neznámo proč hrozně smutno.

„Napíšeš mi aspoň?“ zeptala se.

„To víš, že napíšu,“ ujistil jsem ji. „Jestli to jenom trochu půjde.“ Společně jsme dopili zbytek whisky v láhvi. „Kolik teď máme vlastně hodin?“ zeptal jsem se. „Teď zrovna máme noc,“ odpověděla.

36. Harmonika

„Cítíte to, vidíte?“ vyptává se dívka. „Řekněte, že cítíte, že dokážete moji duši najít?“

„Cítím to úplně zřetelně. Musí tu někde být, docela blízko, jen já ji ještě nevidím. Způsob, jak to udělat, už dozajista musím dávno znát.“

„Jestli to tak cítíte vy, bude to určitě pravda.“

„Já na něj ale pořád nemůžu přijít.“

Posadíme se vedle sebe na podlahu archivu a opření o zeď se díváme vzhůru na řady a řady lebek. Všechny mlčí, jediná nic neřekne.

„Jestli to cítíte úplně zřetelně, možná jde o něco, na co jste přišel ještě docela nedávno,“ říká dívka. „Zkuste si vzpomenout, co se všechno přihodilo od chvíle, kdy začaly váš stín opouštět síly. Možná se klíč skrývá v některé z těch příhod? Klíč k objevení mojí duše.“

Na ledové podlaze archivu zavírám oči a na chvíli se zaposlouchám do mlčení lebek.

„Starci dnes ráno kopali pod mými okny díru. Nevím, co tam asi chtěli zakopat, ale byla hrozně veliká. Probudily mě zvuky jejich rytí. Bylo to úplně, jako by mi chtěli vyrýt do hlavy díru. Pak napadl sníh a díru zasypal.“

„A nic jiného?“

„Pak jsme spolu přece taky byli v elektrárně v Lesích. Na to se přece taky pamatujete, ne? Navštívil jsem tam toho mladíka, co hlídá elektrárnu a povídali jsme si o Lesích. Ukázal mi taky tu elektrickou turbínu nad větrnou jámou. Všude tam protivně hučel vítr. Jako by ty zvuky šly rovnou z pekla. Na to, jak byl mladý, byl Správce hrozně tichý a hubený.“

„A dál?“

„Dostal jsem od něj harmoniku. Malou tahací harmoniku, která se dá složit. Je dost stará, ale hraje, jak má.“

Dívka vedle mě na podlaze přemýšlí a přemýšlí. Cítím, jak vzduch v archivu okamžik od okamžiku chladne.

„Co když to bude v té harmonice?“ napadne dívku. „To by určitě mohl být klíč!“

„Harmonika?“

„Smysl to přece dává! Poslouchejte: harmonika, to jsou písničky, písničky, to je moje matka, moje matka, to jsou poslední drobký z duše, co ve mně snad zbyly. Tak by to přece mohlo být?“

„Něco na tom určitě je,“ přikyvuju. „Smysl by to dávalo. Mohl by to být i klíč. Schází ale jedna moc důležitá věc. Víte, já si nemůžu vzpomenout na žádnou píseň.“

„Nemusí to přece být jen píseň. Mohl byste na tu harmoniku trochu zahrát, abych slyšela, jak zní?“

„To víte, že mohl,“ ujistím ji. Vyjdu z archivu, dojdu ke kamnům pro harmoniku v kapse kabátu, vracím se s ní k dívce a znovu k ní přisedám na zem. Vsunu obě ruce do popruhů po stranách a zkusím vyloudit několik akordů.

„To je ale nádherný zvuk,“ říká nadšeně dívka. „To je nějaký zvláštní vítr?“

„To je vítr sám,“ odpovím jí. „Udělám vítr, co zní různými tóny, a ty pak poskládám dohromady.“

Se zavřenýma očima se zaposlouchá do akordů.

Zkousím popořadě hrát všechny akordy, na které si jen dokážu vzpomenout. A pak prsty pravé ruky zlehka vyhledávám stupnice. Melodie se mi žádná nevybaví, ale nic si z toho nedělám. Stačí, když jí na harmoniku budu hrát tak, jako by poslouchala vítr. Rozhodl jsem se, že už nic dalšího nebudu ani chtít. Stačí, když svou duši svěřím tomu větru, jako by to byl pták letící oblohou.

Své duše se nikdy nedokážu vzdát, uvědomuju si. Ať je sebetíživější, ať je občas sebetemnější, vždycky se zase vrátí chvíle, kdy jak ti ptáci zakrouží ve větru a nahlédne přitom v okamžiku celou věčnost. A já ji mohu zaslechnout i v tónech téhle malé harmoniky.

Mám dojem, že slyším vítr, jak vane venku před budovou. Zimní vítr, vířící městskými ulicemi. Obtočí vysoko strmící Hodinovou věž, prosvíští pod mostem, rozevlaje větve vrbám u řeky. Rozkývá větve lesním stromům, prolétne plání, zabrnká

na elektrické dráty tovární čtvrti, zabuší na městská vrata. Zvířata venku se v něm rozechvějí mrazem, lidé se zavřeli doma a jenom tají dech. Zavírám oči a vybavuju si jednu po druhé nejružnější výjevy z města. Písečné kosy v řece, hlásku na západní zdi, lesní elektrárnu, výsluní před Úředními rezidencemi, kde vysedávají starci. U říčních tůní pijí se skloněnou hlavou zvířata, na kamenných stupních průplavu se vlní modrozelená letní tráva. Přesně si vybavím i Tůň na jihu, kam jsme spolu s dívkou šli. Políčka za elektrárnou, stará kasárna na západní planině, rozbořený dům, co zbyl v záhybu zdi na východě v Lesích a starou studni u něho.

Pak myslím na všechny lidi, které jsem tu potkal. Na Plukovníka odvedle, na staré vojáky, žijící v Úředních rezidencích, na Správce z elektrárny, dokonce i na Strážného – všichni jsou teď asi zalezlí ve svých pokojích a stejně jako já jen poslouchají, jak venku řádí vítr, metající na všechny strany sněh.

A všechny tyhle výjevy, všechny tyhle lidi mám teď navěky ztratit. A samozřejmě i ji. Myslím, že si je ale budu pamatovat už jednou provždy, tenhle svět a všechny jeho obyvatele, pamatovat, jako by to bylo teprve včera, co jsem je poznal. Aťsi mi připadá napohled divné a třeba i pomýlené, aťsi tu třeba lidé přicházejí o duši, oni sami za to přece nemůžou. Myslím, že se mi bude stýskat snad i po Strážném. I on je totiž jen malým článčkem v kruhu nezlomného řetězu tohoto Města. Něco tu zbudovalo tyhle silné Zdi, a lidé, co tu žijí, jimi pak jen byli pohlčení. Cítím, že tohle Město dovedu milovat se všemi jeho výjevy a všemi jeho lidmi. Zůstat v něm už nemůžu. Nikdy je už ale nepřestanu mít rád.

V tu chvíli cítím něco, co mi lehounce a tiše klepe na duši. Jeden z akordů jako by si zrovna něco žádal, stále ve mně zůstává a zní. Otvírám oči a ještě jednou ho zkusím vyhmátnout. A pak pravou rukou vyhledat tóny, které k němu náleží. Po sáhodlouhém snažení ty čtyři první noty, co zazněly v akordu, konečně najdu. Jak jemná sluneční záře mi vtančí z nebe dolů do duše. Čtyři tóny, které mě hledaly, čtyři noty, které jsem hledal já.

Mačkám akordový knoflík a znovu a znovu hraju popořadě všechny čtyři z tónů. Čtyři noty si brzy vyžádají další tóny a

jiný akord. Nejdřív zkusím najít ten. Přijdu na něj skoro okamžitě. S melodií už mi to dá o trochu víc práce, ale první čtyři tóny mě nakonec k následujícím pěti spolehlivě dovedou. A pak mi přijde další akord s trojicí dalších not.

Je to píseň. Ještě ne celá, ale už její celý první řádek. Zas a zas a zas si přehrávám ty počáteční tři akordy a dvanáct tónů. Je to píseň, kterou přece dobře znám.

Je to Danny Boy.

Zavírám oči a dohraju celý zbytek. Jakmile si vzpomenu na název, další melodie a akordy už mi docela samočinně splynou z prstů. Hraju tu píseň znovu a znovu dokola. Vlévá se mi do duše, jasně cítím, jak mi proniká do těla a uvolňuje všechno, co ve mně bylo strnulé a zatuhlé. Při písni, slyšené po takhle dlouhé době, si bolestně uvědomím, jak moc a bolestně jsem už po ní v hloubi své duše toužil. Chyběla mi už tak dlouho, že už jsem ani sám netušil, jak po ní vlastně hladovím. Hudba mi uvolňuje zatuhlé svaly, uvolňuje i mou duši, vhání mi do očí vřelý, dávno ztracený svit.

Připadá mi, jako bych v ní cítil dýchat celé tohle Město. Jsem ve Městě a Město je ve mně. Dýchá a pohupuje se spolu s tím, jak se pohupuju i já. I Zeď kolem Města se pohybuje a vlní. Připadá mi skoro, jako by to byla moje vlastní kůže.

Poté, co jsem tu píseň mnohokrát po sobě přehrál, odložím nástroj na podlahu, opřu se o zeď a zavřu oči. Ještě v sobě cítím pohyb. Připadá mi pojednou, jako bych všechno v tomhle Městě byl vlastně jen já sám. Zeď, Brána, zvířata, Lesy, řeka, větrná jáma i Tůň, všechno to jsem já. Všechno to mám v sobě. I tahle dlouhá zima, i ta bude nakonec jen kus mne samého.

Poté, co sundám z rukou harmoniku, zavře dívka oči a vezme mou ruku pevně do svých. Z očí jí tečou slzy. Pokládám jí ruku na rameno a políbím ji na víčka. Slzy jsou teplé, dodávají dívce jakési hebké čerstvosti. Bledá, laskavá záře jí ozářila líce, slzy se třpytí na tvářích. Ten svit však nevydávají potměnělé lampy, visící ze stropu archivu. Tahle záře je bělejší, asi jako hvězdný třpyt, tahle záře hřeje.

Vstanu a zhasnu všechny stropní lampy. Hned poznávám, odkud se to světlo line. To svítí lebky. V místnosti je světlo jak za bílého dne. Světlo jemné jako jarní slunce, světlo tiché jako záře luny. To se probouzí stará záře, co doposud spala v

lebkách, jejichž řady se tu táhnou v policích. Třpytí se tu neslyšně, jako když se slunce odráží v tisícerych vlnkách na hladině ranního moře. Jejich světlo mě už však ani trochu neoslňuje. Naopak mě konejší, plní mou duši teplem starých vzpomínek. Cítím, že se mi uzdravily oči. Teď už jim vůbec nic neublíží.

Je to úžasný pohled. Světélkuje to, kam jen oči pohlédnou. Jako drahokamy na dně průzračné vody vydávají lebký svou tichou, zaslíbenou záři. Vezmu jednu z nich do ruky, špičkami prstů přejíždím po povrchu. A ucítím pod ním dívčinu duši. Je tam. Stoupá mi do prstů. Její jednotlivá zrnka moc světla a tepla nevydávají, je to ale zář a teplo, o které ji už nikdy nikdo nepřipraví.

„To je tvoje duše,“ říkám jí. „Jenom ta vystoupala na povrch a my vidíme, jak svítí.“

Docela maličko kývne hlavou. Vzhledne ke mně usazenýma očima.

„Dovedu tvou duši vyčíst ven. Dovedu ti ji zas dát dohromady. Už to nejsou žádné poztrácené střepy. Je tu před námi a nikdo ji už nikdy neukradne.“

Políbím ji ještě jednou na víčka.

„Nech mě tu chvíli samotného,“ říkám jí. „Do rána tvou duši vyčtu. A pak se trochu prospím.“

Dívka ještě jednou kývne, přejede pohledem řady světélkujících lebek a pak odejde z archivu. Když se za ní zavřou dveře, opřu se o zeď a jen se na ta nesčetná zrnka světla v lebkách dívám a dívám. To se třpytí staré sny, co dívka kdy měla, to se třpytí i staré sny, co jsem kdy měl já. Chodil jsem tímhle Městem uprostřed pevných hradeb hodně dlouho, ale nakonec jsem přeci jenom našel, co jsem najít měl.

Beru do ruky jednu z lebek, přiložím k ní ruce a zavřu oči.

37. Záře, zadumání, čistota

Nevím, kolik hodin jsem tak mohl prospat. Kdosi mi třásl ramenem jak zjednaný. Nejdřív ze všeho jsem ucítil pohovku. Pak mě zaplavil vztek nad tím, že mě někdo budí. Někdo, kdo plení mé bohaté, žírné spaní jak hejna kobylek podzimní úrodu.

Cosi ve mně se však proti mé vlastní vůli dožadovalo, abych se zvedl a vstal. Jelikož právě teď není doba na spaní. Cosi ve mně jako by mi otloukalo o hlavu železnou vázu.

„Vstávej, prosím tě,“ budila mě.

Posadil jsem se na pohovce a otevřel jsem oči. Měl jsem na sobě oranžový župan. Ona bílé pánské tričko a vší silou mi třásla ramenem. V bílém tričku a kalhotkách působila při své štíhlosti jako nějaké malé, nejisté dítě. Jako by se při jen trochu silnějším závanu větru měla celá rozsypat na kousky. Kvanta italského jídla včera večer byla zřejmě dokonale pryč. A zrovna tak mé hodinky. Byla ještě tma. Pokud to nebylo tím, že bych měl ještě podivnou náhodou zavřené oči, znamenalo to jedno jediné: že se ještě nerozbřesklo.

„Koukej na ten stůl,“ řekla užasle.

Podíval jsem se tam. Uviděl jsem něco jako miniaturu vánočního stromku. Vánoční stromek to však nebyl. Na ten to bylo opravdu trochu moc malé, a navíc jsme měli sotva začátek října. Čili to vánoční strom opravdu být nemohl. Přidržel jsem si vpředu oběma rukama župan u sebe, aby se mi nerozevřel, a chvíli na tu věc na stolku zíral. Byla to lebka, kterou jsem tam sám postavil. Anebo jsem ji tam možná nedal já, ale ona. Nedokázal jsem si už přesně vzpomenout. A bylo to vlastně docela jedno. Na každý pád nám tu teď jak ten vánoční stromek zářila lebka jednorožce, kterou jsem s sebou přinesl. Světélkovalo to všechno z ní.

Světélka byla jen docela nepatrná a jejich záře sama nijak intenzivní. Svítilo jich však na lebce tolik, jako když zaplanou

hvězdy na noční obloze. Svit byl bílý, bledý, jemný. Obrisy světélků byly měkké a mlhavé, jako by kolem každého z nich svítila ještě vrstvička jiného, bledšího světla. Snad proto to ani nevypadalo, že svit vychází z povrchu lebky, spíš jako by se vznášel někde nad ní. Posadili jsme se vedle sebe na sofa a dlouhou dobu na to malé světelné moře jen mlčky hleděli. Vzala mou ruku zlehka do svých, já nechal své ruce na klopách županu. Byla hluboká noc, nikde se neozval ani hlásek.

„To je ta lebka nějak upravená, aby svítila?“

Zavrtěl jsem hlavou. Já měl tu věc doma celou jednu noc, ale tehdy ani nezasvítla. Kdyby svítila, jako svítí fosforeskující barvy nebo světélkující mech, bude přece svítit pořád a ne jen někdy. Prostě by se rozsvítila, kdykoli by nastala tma. A navíc, když jsme šli dnes spát, nebylo ještě po nějaké záři ani potuchy. Takže nemohlo jít o žádné úpravy. Tady šlo o něco zvláštního, co převyšovalo obvyklé lidské schopnosti. Aspoň nevím, jak by kdo chtěl vytvořit takhle čistou, klidnou zář, ani kdyby se jánevímjak snažil.

Jemně jsem vymanil svou pravačku z jejích rukou, natáhl se po lebce, pomalu ji zvedl a posadil si ji na klín.

„Ty nemáš strach?“ zeptala se mě slabým hláskem.

„Nemám,“ pravil jsem s určitostí. Jelikož jsem se opravdu nebál. Připadalo mi totiž, jako by ten svit nějak souvisel se mnou samým. A sebe sama se přece nikdo bát nemusí.

Přikryl jsem lebku dlaněmi a ucítil teplo, jako by mi někde pod rukama doutnaly sotva patrné žhavé uhlíky. Vypadalo to, jako by přitom i na moje prsty přešla vrstvička bledého světla. Když jsem zavřel oči a ponořil do vlažného tepla obě ruce, cítil jsem, jak mi jako vzdálená mračna vyplouvají z duše nejruznější staré vzpomínky.

„Tohle fakt nevypadá jako replika,“ řekla mi. „Vážně nemůže být pravá? Díky ní si teď vybavuju věci, co jsem už dávno a dávno zapomněla.“

Mlčky jsem přikývl. Jenomže, co jsem o tom mohl vlastně vědět? Ať už ta věc je, nebo není pravá, vydává teď světlo a já to světlo mám ve svých rukou. Bylo mi jasné jen to, že to světlo má pro mě nějaký význam. Intuitivně jsem to cítil. Že to světlo je nějaké znamení. Možná že znamenalo nový svět, který má

přijít, možná naopak ten starý, který jsem teď nechával za sebou. Přesně jsem to zjistit nemohl.

Otevřel jsem oči a ještě jednou se zadíval na světlo, které mi bíle barvilo prsty. Co přesně znamená, jsem nevěděl, zřetelně jsem však pociťoval, že v sobě nemá nic nepřátelského, že mi nechce ublížit. Bylo beze zbytku uložené v mých dlaních a vypadalo to, že se tak cítí na tom nejlepším místě. Sledoval jsem zlehka prsty jeho plující paprsky. Nemusím se vůbec ničeho bát, napadlo mě znovu. Nemá totiž smysl bát se sebe samotného.

Vrátil jsem lebku na stůl a prsty přiložil své přítelkyni na tvář.

„Vždyť to úplně hřeje,“ řekla překvapeně.

„Ta záře je teplá,“ ujistil jsem ji.

„Můžu si taky sáhnout?“

„Jasně, že můžeš.“

Na chvíli na lebku položila ruce a zavřela oči. I její prsty, stejně jako moje, pokryla vrstvička bílého světla.

„Já něco cítím,“ řekla mi. „Nevím přesně, co to je, ale jsou to nějaké staré vzpomínky. Na vzduch, na světlo, na různé zvuky, zkrátka na takové věci. Neumím to nijak vysvětlit.“

„To ani já ne,“ souhlasil jsem. „Hele, já mám žízeň.“

„Chceš pivo? Nebo radši vodu?“

„Pivo, děkuju,“ požádal jsem ji.

Zatímco brala z lednice pivo a nesla mi ho i se sklenicí do obývacího, vyhrabal jsem zpod pohovky své zakutálené hodinky a ověřil si čas. Čtyři hodiny šestnáct minut. Za hodinu a něco se začne rozednívat. Zvedl jsem telefon a zkusil vytočit číslo svého bytu. Sám k sobě jsem ještě nikdy nevolal, a tak mi chvíli trvalo, než jsem číslo vylovil z paměti. Nikdo to nebral. Nechal jsem telefon patnáctkrát zazvonit a pak jsem položil sluchátko, vytočil číslo znovu a znovu čekal do patnáctého zazvonění. Výsledek byl úplně stejný. Nikdo se mi neozval.

Vrátila se už snad tlustá dívka do podzemí pro dědečka, co tam na ni čeká? Anebo mi zas vtrhli do bytu kódmani, popřípadě lidi ze Systému, a někam ji odvěkli? Měl jsem ale dojem, že ať se bude dít cokoliv, tahle dívka si už určitě poradí. Tahle dívčina si totiž za každé situace vedla asi tak desetkrát líp, než bych toho byl kdy schopný já. A to jí bylo jen polovic

co mně. To je tedy něco. Položil jsem sluchátko a udělalo se mi trochu smutno z pomýšlení, že se s ní už nikdy nepotkám. Bylo mi, jako bych se díval na hotel, který se má rušit a ze kterého už jednu za druhou vynášejí pohovky a lustry. Jedno po druhém zabeďňují všechna okna a sundávají z nich záclony.

Seděli jsme oba na pohovce, pili pivo a dívali se na rozsvícenou lebku.

„A co jestli třeba reaguje na tebe, že tak svítí?“ zeptala se mě.

„Já nevím,“ řekl jsem jí na to. „Ale nějak tak by to být mohlo. Možná, že nereaguje zrovna na mě, ale na něco reaguje určitě.“

Dolil jsem do sklenice zbytek piva a pomalu, beze spěchu jsem pil. Ve světě před úsvitem bylo ticho a klid jako uprostřed lesů. Na koberci na podlaze se válelo moje a její oblečení, jak jsme ho tam večer nechali. Můj blejzr a košile a kravata a kalhoty, její večerní šaty a punčocháče a kombiné. Změť poházených šatů na zemi vypadala tak trochu jako nějaký finální souhrn všech pětatřiceti let mého života.

„Co si to tak prohlížíš?“ zajímala se.

„Oblečení.“

„Proboha, proč zrovna to?“

„Ještě docela nedávno jsem to všechno měl na sobě. A ty zase svoje šaty. Ale teď už je to jinak. Jako bych se díval na oblečení úplně neznámého člověka. Na věci, se kterými už nemám nic společného.“

„To bude asi tím sexem,“ usoudila. „Po sexu na člověka vždycky padne zadumání.“

„Tohleto je něco jiného,“ namítl jsem, v ruce prázdnou sklenici od piva. „Já se nijak nezadumal. Jenom si teď nějak všímám nejruznějších maličkostí, co dávají dohromady svět. Šneků a kapek pod okapem a výkladů železářství, prostě úplně všeho.“

„Mám to dát někam stranou?“

„Nene, nechej to tak. Bude to tak lepší. Nech to, jak to je.“

„Povídej mi něco o těch šnecích.“

„Viděl jsem jednoho ve městě před prádelnou,“ vysvětloval jsem „Vůbec jsem netušil, že vylézají i na podzim.“

„Ti přece vylézají celý rok.“

„To asi jo.“

„V Evropě mají šneci mýtický význam,“ vyprávěla. „Ulita symbolizuje svět tmy, a když z ní šnek vyleze, symbolizuje to příchod slunce. A proto, když někdo uvidí šneka, docela instinktivně poklepe na ulitu, aby šnek vylezl. Zkusils to někdy?“

„Nikdy,“ odpověděl jsem. „To teda koukám, co ty všechno nevíš?“

„Když člověk pracuje v knihovně, má pak spousty vědomostí.“

Vzal jsem ze stolu krabičku sevenstarek a zápalkami z pivnice si připálil. A znovu se zadíval na oblečení na zemi. Na jejích bledě modrých punčocháčích ležel rukáv mé košile. Sametové večerní šaty byly přeložené, jako by se ohýbaly v pase. Vedle nich leželo kombiné z tenké látky jako nějaký zplhlý prapor. Náhrdelníky a náramkové hodinky byly pohozené na pohovce, kabelka z černé kůže ležela na boku na stolku v koutě.

Její odložené šaty v něčem působily ještě autentičtěji než ona sama. Možná že i jí se moje oblečení jevilo nějak podobně.

„Proč jsi vlastně začala dělat v knihovně?“ zeptal jsem se jí.

„Protože mám knihovny ráda,“ odpověděla. „Je tam ticho, spousta knížek a v nich spousta vědomostí. Do banky nebo do obchodní společnosti se mi nechtělo, ani jít učit mě moc nelákalo.“

Vyfoukl jsem ke stropu kouř z cigarety a chvíli pozoroval, jak stoupá. „Mám ti o sobě říct něco víc?“ zeptala se. „Kde jsem se narodila, jaké jsem měla dětství, kam jsem chodila na vysokou, jak jsem přišla o panenství, jakou mám oblíbenou barvu a tak?“

„Neříkej mi nic,“ odpověděl jsem jí. „Ještě ne. Chci se to dozvídat postupně, kousek po kousku.“

„Taky bych se tak o tobě chtěla něco dovídat,“ řekla ona.

„Já se narodil u moře,“ vyprávěl jsem. „Když kolem přešel tajfun a já se pak vydal příští ráno na pobřeží, našel jsem pláž plnou nejruznějších věcí. Vyplavily je tam vlny, víš? Spousty věcí, co si ani neumíš představit. Láhve a dřeváky *geta*, čepice, pouzdra na brýle, dokonce i židle a psací stoly. Neměl jsem zdání, jak a odkud se tam všechny ty věci dostaly. Hrozně rád

jsem ale chodil po pláži a objevoval je. Tajfun mi vždycky udělal radost. Možná, že ty věci vzaly vlny na nějakých jiných plážích a znovu je pak vyvrhly u nás.“

Uhasil jsem cigaretu v popelníku a postavil na stůl prázdnou sklenici.

„Všechno, co vyplavilo moře, bylo zvláštním způsobem očištěné. Bylo to jen samé nepotřebné smetí, bylo ale všechno dokonale čisté. Žádná špína, na kterou by se člověk štil sáhnout. Moře, to je hodně zvláštní věc. Kdykoliv se teď ohlídím za svým dosavadním životem, vzpomenu si vždycky na to haraburdí na pláži. Můj život totiž nikdy nevypadal jinak. Člověk nasbírá hromadu krámů, očistí je a pak zas na dalším místě odloží – použití pro ně ale nemá. Všechno to jen shnije a rozpadne se.“

„Na to ale přece stejně potřebuješ aspoň mít svůj styl, ne? Myslím na to, abys mohl takhle očišťovat věci?“

„A k čemu ten styl kdy doopravdy využiješ? Svůj styl má i obyčejný šnek. Já už se jen přesouvám z pláže na pláž. Pamatuju si samozřejmě, co se dělo mezi tím, ale to jsou právě jenom vzpomínky, ty už se mnou v tuhle chvíli nemají žádnou spojitost. Jenom si je pamatuju, nic víc. Jsou sice všechny krásně čisté, ale dokonale bez vyhlídek na použití.“

Položila mi ruku na rameno, vstala z pohovky a šla do kuchyně. Otevřela ledničku, vyndala víno, nalila si skleničku a přinesla to do pokoje na tácu i s novým pivem pro mě.

„Mám ráda tuhle chvíli tmy před úsvitem,“ řekla. „Nejspíš proto, že je tak čistá a vlastně úplně k nepotřebě.“

„Taková chvíle ale vždycky rychle skončí. Rozední se a začne rozvážka novin nebo mléka, vyjedou první vlaky...“

Vklouzla ke mně pod deku, vytáhla si ji až k hrudníku a napila se vína. Já si nalil další sklenici piva a zadíval se pak na lebku na stole, co tu beze změny zářila do tmy. Její bledý svit se přeléval na láhev od piva, popelník a sirky, které byly na stole vedle ní. Ona mi zatím položila hlavu na rameno.

„Díval jsem se na tebe, když jsi šla z kuchyně,“ řekl jsem jí.

„A?“

„Tvoje nohy, to je prostě nádhera.“

„Líbí se ti?“

„A jak.“

Postavila sklenici na stůl a políbila mě hned pod uchem.
„Víš co?“ řekla. „Mám hrozně ráda, když mě někdo pochválí.“

Jak se začalo rozednívat, začal svit lebky postupně ztrácet třpyt, jako by ho smývalo sluneční světlo, až tu nakonec zbyla jen dřívější obyčejná holá bílá lebka. Objímali jsme se pak ještě na sofa a dívali se, jak venku ve světě za záclonami ukrajuje ranní svítání stále víc a víc z noční tmy. Její prudké vzdechy mě vlhce hřály na rameni, její prsa byla malá a hebká.

Když dopila všechno víno, stočila se v té troše času, která ještě zbývala, do klubíčka a tiše usnula. Svit slunce už docela zřetelně barvil střechu sousedního domu, do zahrady přilétali a odlétali ptáci. Bylo slyšet hlášení televizních zpráv, i jak někde někdo startuje auto. Už jsem nebyl ani trochu ospalý. Nepamatoval jsem si, jak dlouho jsem to vlastně spal, ospalost už ale byla dočista ta tam a žádné stopy na mně nezanechal ani alkohol. Jemně jsem odsunul její hlavu ze svého ramene, vstal z pohovky, šel do kuchyně a tam vypil několik sklenic vody a vykouřil cigaretu. A pak jsem zavřel dveře, které vedly do obývacího, zapnul rádio, co stálo na stole, a poslouchal potichu puštěné FM vysílání. Chtěl jsem slyšet něco od Boba Dylana, ale bohužel ho nehráli, místo toho se ozvala skladba *Autumn Leaves* od Rogera Williamse. Podzim byl tady.

Kuchyně se hodně podobala té mé. Byl tu dřež, byla tu digestoř, lednice s mrazákem i plynový bojler. Prostornost, vybavení, opotřebenost, množství nádobí, všechno víceméně souhlasilo. Na rozdíl od mé kuchyně ale v té její nebyla plynová trouba, místo té tu měla mikrovlnnou. Byl tu i elektrický kávovar. I sada kuchyňských nožů pro různé účely, nebyly ale úplně dobře nabroušené. Jen málo žen dovede dobře brousit nůž. Misky na vaření měla všechny ze silného varného skla, co se dá dát i do mikrovlnné trouby, pánev na smažení pečlivě naolejovanou. Sítko ve výlevce vzorně vyčištěné.

Sám jsem nevěděl, proč se tolik starám o stav cizí kuchyně. Nijak mě nelákalo slídit po detailech ze života cizích lidí, zrak mi na okolním kuchyňském vybavení spočinul úplně samovolně. Skladba *Autumn Leaves* dohrála a přešla v *Autumn In New York*, Frank Chacksfield & His Orchestra. V záři

podzimního rána jsem nepřítomně pozoroval hrnce, misky a lahvičky s kořením, vyrovnané v policích. V kuchyni je obsažen celý svět, napadlo mě. Znělo to jako od Shakespeara. Svět je velkou kuchyní.

Když skladba dozněla, ozval se hlas moderátorky. „Tak už tu máme podzim.“ Rozpovídala se pak o vůni prvních podzimních svetrů. Řekla přitom, že takovou vůni skvěle zachytil ve svých prózách John Updike. Jako další skladba pak zazněla *Early Autumn* od Woodyho Hermana. Kuchyňské hodiny na stole ukazovaly sedm hodin, dvacet pět minut. Sedm hodin pětadvacet minut ráno, třetího října. Obloha byla tak dokonale projasněná, že se zdálo, jako by z ní někdo vyřízl vnitřek nabroušenou čepelí. Zdálo se, že to nebude vůbec špatný den na odchod ze života.

Ohřál jsem v kastrolu trochu vody, spařil a oloupal rajčata z lednice, nakrájel česnek a zeleninu, co jsem kde našel, a připravil rajčatovou omáčku, přidal rajský protlak, dal do směsi štrasburskou klobásu a nechal to všechno podusit. Mezitím jsem z jemně krájeného zelí a paprik připravil salát, dal do kávovaru vařit kávu, navlhčil trochu bagetu, zabalil ji do fólie na pečení a nechal ji rozpéct jako toust. Když bylo jídlo hotové, vydal jsem se vzbudit ji a cestou jsem sesbíral ze stolu sklenice a prázdné lahve.

„Tady něco moc hezky voní,“ usmála se.

„Nebude ti vadit, když se obléknu?“ zeptal jsem se. Nikdy se neoblékat dřív než partnerka je totiž jeden z mých předsudků. I když v kulturní společnosti by to asi nazvali zdvořilostí.

„Samozřejmě,“ řekla ona a sama si sundala tričko. Ranní slunce jí dělalo u řader a na břicho bledé stíny, prosvěcovalo ochlupení. Chvilí tak zůstala a pozorovala se.

„Že nevypadám nejhůř?“ zeptala se.

„To vážně ne,“ ujistil jsem ji.

„Nemám nadbytečnou váhu, na břicho nemám ani záhyb, ještě mám pěkně pevnou pleť. Zatím to tak je,“ řekla, položila obě ruce na pohovku a otočila se ke mně. „Ale to všechno jednoho dne zmizí. Je to tak. Zmizí to, jako když se přetrhne nit, a už nikdy se to nevrátí. Musím na to pořád myslet.“

„Pojď se najíst,“ řekl jsem radši.

Šla do vedlejšího pokoje, natáhla si žlutou mikinu a k ní staré vybledlé džíny. Já si oblékl své plátěny a košili. Pak jsme si sedli proti sobě ke kuchyňskému stolu, snídali bagetu s klobásou a se salátem, upíjeli kávu.

„To si vždycky takhle rychle zvykneš na neznámou kuchyň?“ vyptávala se.

„To podstatné na kuchyni se skoro nikdy nemění, ať už je ta kuchyň, kde chce,“ řekl jsem. „Lidi tam vaří jídlo a jedí ho. To je skoro všude stejné.“

„Nemrzí tě někdy, že žiješ sám?“

„Já nevím. Takhle jsem o tom nikdy neuvažoval. Byl jsem celých pět let ženatý, ale teď už si vůbec nedokážu vzpomenout, jaké to v tom manželství vlastně bylo. Mám dojem, že už žiju sám odjakživa.“

„A nikdy ses nechtěl znovu oženit?“

„Mně už je to jedno,“ přiznal jsem. „Ono to vyjde úplně nastejno. To je, jako by psí bouda měla vchod a východ. Psovi by taky bylo úplně fuk, kudy vleze dovnitř a kudy poleze ven.“

Zasmála se a otřela si papírovým kapesníkem z koutků úst rajčatovou omáčku. „Jsi první člověk, kterého znám, co přirovnává manželství ke psí boudě.“

Když jsme dojedli, ohřál jsem zbytek kávy v konvici a nalil nám oběma do šálků.

„Ta omáčka z rajčat se ti vážně povedla,“ pochválila mě.

„Mít bobkový list a oregano, byla by mnohem lepší,“ odporoval jsem. „A taky ještě chtěla takových deset minut navíc, řekl bych.“

„Ale byla vynikající. Takhle důkladně připravenou snídani jsem už dlouho nejedla,“ vedla svou. „Co máš pro dnešek v plánu?“

Podíval jsem se na hodinky. Půl deváté.

„V devět hodin bych odsud chtěl odejít,“ řekl jsem. „Jít někam do parku, sednout si tam s tebou někam na slunce, dát si pivo. Někdy v deset třicet bych tě zavezl autem, kam by sis přála, a potom už asi budu muset. Co máš dnes v plánu ty?“

„Až přijdu domů, vyperu, vyluxuju a pak se tu budu sama sama jediná nořit do vzpomínek na sex. To není nejhorší program, co?“

„To vážně ne,“ řekl jsem. To vážně ne.

„Poslyš, nemysli si, že se snad vyspím s kdekým na potkání,“ dodala ještě.

„To já dobře vím,“ ujistil jsem ji.

Zatímco jsem myl ve dřezu nádobí, uslyšel jsem ji, jak si zpívá ve sprše. Rostlinným saponátem, co skoro vůbec nepění, jsem umyl talíře a kastrol, utěrkou nádobí utřel a vyrovnal ho na stůl. A pak si umyl ruce, vypůjčil si zubní kartáček, který ležel v kuchyni, a vyčistil si zuby. Potom jsem zašel do koupelny a otázel se jí, jestli by náhodou neměla holicí potřeby.

„Podívej se do skříňky vpravo nahoře. Myslím, že tam ještě bude holení po manželovi,“ poradila mi.

Ve skříňce jsem opravdu našel sprej holicí pěny Gillette Lemon-Lime Foamy a holicí strojek Schick. Sprej byl z poloviny vypotřebovaný a tryska ucpaná zatvrdlým, bílým kouskem pěny. Smrt, to jsou právě takové zpola vypotřebované spreje s holicími krémy.

„Našels?“ zavolala na mě.

„Našel!“ zavolal jsem zpátky. A pak jsem se i s holicím strojkem, pěnou a čistým ručníkem vrátil do kuchyně, zapnul bojler a oholil se. Když jsem byl hotov, pečlivě jsem čepelku a držák vymyl. Mé vousy se v umývadle smísily s vousy mrtvého a pak společně klesly do odpadu.

Mezitím co se oblékala, posadil jsem se do obývacího pohovky a přečetl si ranní noviny. Nějaký taxikář dostal během jízdy srdeční záchvat, narazil do nosníku dálničního přejezdu a na místě zemřel. Vezl dvaatřicetiletou ženu se čtyřletou holčičkou, obě utrpěly těžká poranění. Zkažené opékané ústřice, přimíšené v krabicových obědech servírovaných na městské radě kteréhosi města, zapříčinily smrt dvou lidí. Ministr zahraničních věcí vyjádřil znepokojení nad růstem amerických úrokových sazeb, na summitu amerických bankéřů se má stanovit výše úroků pro půjčky poskytované latinskoamerickým zemím, peruánský ministr financí kritizuje americkou ekonomickou strategii vůči jihoamerickým zemím, ministr zahraničí Spolkové republiky Německo naléhavě urguje obnovení rovnováhy obrátu v zahraničním obchodu s Japonskem. Sýrie kritizuje počínání Izraele, Izrael kritizuje Sýrii. Rady otci, co počít s osmnáctiletým synem, který jej fyzicky terorizuje. Nebylo v těch novinách napsáno absolutně

nic, co by mi v mých několika posledních hodinách mohlo být jakkoliv k užitku.

V béžových bavlněných kalhotách a hnědé kostkované rozhalence se postavila před zrcadlo a rozčesala si vlasy kartáčem. Já si uvázal kravatu a oblékl blejzr.

„Co uděláme s tou lebkou jednorožce?“ zeptala se.

„Nechej si ji jako dárek,“ navrhl jsem. „Můžeš si ji třeba někde vystavit na ozdobu.“

„Co třeba na televizi?“

Vzal jsem lebku, která už přišla o všechnu záři, přenesl ji do rohu pokoje a postavil ji na zkoušku na televizor.

„Co tomu říkáš?“

„Že to není nejhorší,“ řekl jsem.

„Myslíš, že bude zase svítit?“

„Určitě,“ odpověděl jsem jí. A pak jsem ji ještě jednou objal a pevně si vtiskl do hlavy, jak její tělo hřeje.

S rozbřeskem se světélka lebek zamlží a blednou. Malým okénkem pod stropem archivu vniká dovnitř popelavě kalný ranní úsvit, a když začne sotva znatelně osvětlovat okolní stěny, ztrácí zář lebek pomaličku polehoučku lesk a spolu se vzpomínkami na hlubokou tmu jedno po druhém kamsi mizí.

Dokud se nevytratí i to poslední, kloužu špičkami prstů po lebkách a nechávám do sebe prosakovat jejich hřejivé teplo. Nevím, jaký díl z celkového množství představuje záře, kterou jsem stačil vyčíst v průběhu noci. Lebek, které bych měl přečíst, je příliš mnoho, času, který mám, tak málo. Nehledím však na to, kolik snad je nebo není času, a jen pečlivě a pozorně dál jednu po druhé propátrávám svými prsty. Okamžik za okamžikem pod jejich bříšky zřetelně a jasně vnímám dívčinu duši. Připadá mi, že nic víc ani není třeba. Nejde tu o počty, objemy ani o procenta. Kdyby se jeden třeba na hlavu stavěl, vyčíst celou lidskou duši beze zbytku se mu stejně nepodaří. Její duše tu prostě je a já ji cítím. Co víc bych si ještě mohl přát?

Když vrátím do regálu poslední lebku, usednu na podlahu a opřu se o zed'. Světlíkem vysoko pod stropem není vidět ven, abych se ujistil, jaké tam je počasí. Podle intenzity světla je jen jasné, že je nebe stále ještě kalně, temně zatažené. Jak hebká tekutina proplová bledé šero tiše archivem a lebký se noří do spánku, který na ně opět padá. I já zavírám oči a skládám hlavu do chladného vzduchu svítání. Přikládám dlaně k lícím a shledám, že mi v prstech stále přetrvává vlhké teplo snů z lebek.

Než ticho a chlad zklidní i mou vlastní rozjitřenou duši, jen sedím a sedím v koutku archivu. Čas, který jsem ještě s to vnímat, plyne nerovnoměrně a nesouvisle. Bledé světlo, linoucí se dovnitř okénkem, se nijak nemění, stín, který vrhá, dopadá stále na to samé místo. Cítím, jak mi dívčina duše, co se do mne

vpila, koluje tělem, mísí se se součástmi mne samého a proniká do posledního záhybu mé bytosti. Potrvá nejspíš ještě dlouho, než ji zvládnou zformovat do nějakého jasnějšího tvaru. Ale i kdyby to zabralo času sebevíc, i kdyby výsledný tvar neměl být zrovna dokonalý, důležité je, že jí její duši vrátit dokážu. A pak už ji i ona sama jistě zvládne uspořádat nějak jasněji a lépe, napadá mě.

Zvednu se ze země, opustím archiv. U stolu v čítárně sedí osaměle dívka a čeká, až se k ní vrátím. V kalném svítání se obrys její postavy zdá o něco bledší, řidší nežli obvykle. Pro mne i pro ni to byla hodně dlouhá noc. Když mne spatří, jen mlčky vstane od stolu a staví na kamna konvici s kávou. Než se ohřeje, myju si ve dřezu vzadu ruce, utírám je ručníkem. A pak se usadím ke kamnům, abych se taky zahřál.

„Jsi unavený?“ ptá se dívka.

Přikývnu. Tělo mám ztěžklé jak hroudu bláta, i zvednout ruce mi dělá velké problémy. Přes dvanáct hodin v kuse jsem bez ustání četl staré sny. Únava však zasáhla jen mé tělo, nikoli mou duši. Jak mi řekla dívka první den čtení snů, ať je tělo unavené sebevíc, člověk si únavu připouštět nesmí. Duši před ní musí uchránit.

„Měla ses jít prospat domů,“ říkám jí. „Nemuselas tu celou dobu sedět.“

Nalije kávu do hrnku a hrnek mi podá.

„Dokud tu jsi ty, budu tu i já.“

„Protože to je tak dáno?“

„Protože jsem se tak rozhodla,“ usměje se dívka. „Vyčetls z těch lebek přece moji duši. Jak bych se mohla jen tak zvednout a odejít?“

Přikývnu a napiju se kávy. Rafije starých pendlovek ukazují právě čtvrt na devět ráno.

„Připravím ti jídlo?“

„Nemusíš,“ ubezpečím ji.

„Od včerejška jsi ale nic nejedl?“

„Nemám chuť. Spíš bych se teď chtěl pořádně prospat. Vzbud' mě prosím, až bude půl třetí. Do té doby bych chtěl, abys u mě seděla a dívala se, jak spím. Nevadí ti to?“

„Jestli je to tvé přání?“ usmívá se dívka.

„Přeju si to víc než co jiného.“

Ze zadní místnosti přinese dvě přikrývky a zabalí mne do nich. Tak jako občas předtím, dotknou se mi její vlasy tváře. Když zavřu oči, slyším, jak v kamnech praská uhlí. Cítím její prsty na ramenou.

„Jak dlouho ještě ta zima potrvá?“ zeptám se jí.

„Já nevím,“ odpoví mi dívka. „Nikdo neví, kdy se zima ztratí. Moc dlouho už ale trvat nemůže. Tohle je dost možná poslední velký sníh.“

Natáhnu ruku a položím jí dlaň na obličej. Zavře oči a chvilku jen vnímá, jak hřeje.

„To tak hřeje ta moje záře?“

„Jaké to je?“

„Jako když na jaře vysvitne slunce,“ odpoví mi.

„Myslím, že ti tvou duši dokážu předat,“ říkám jí. „I když to možná trochu potrvá. Ale jestli mi budeš věřit, jednoho dne se mi to musí podařit.“

„Vždyť já vím,“ usměje se dívka. A přitiskne mi dlaně k očím. „Pěkně se prospí,“ říká mi.

A já spím.

Vzbudí mě přesně ve dvě třicet. Zatímco vstávám a oblékám si kabát, šálu, rukavice a čepici, dívka jen mlčky pije kávu. Díky tomu, že visel u kamen, je kabát, ještě včera celý od sněhu, už úplně suchý a vyhřátý.

„Schovala bys na chvíli u sebe tu harmoniku?“ ptám se jí.

Přikývne. Vezme harmoniku ze stolu, chvíli ji drží v ruce, jako by ji potěžkávala, pak ji zas položí zpátky.

„Neboj se. Dám ti na ni pozor.“

* * *

Vyjdu ven a zjistím, že sníh už padá jenom trochu a vítr že už ustal úplně. Včerejší prudká vánice se zdá být už několik hodin za námi, na nebi však stále visí nízká, popelavě zakalená mračna a dávají najevo, že se sníh znovu chystá vzít město plnou silou útokem. Klid, co právě vládne, je jen krátké ticho před bouří.

Když přecházím Západní most směrem k severu, zahlédnu, jak z protější strany Zdi začíná jako vždycky stoupat popelavý kouř. Nejprve vzlétnou k nebi nejisté útržky bílého dýmu,

zanedlouho se však přemění v tmavý čmoud, jak se začínají pálit ty všechny spousty zvířecího masa. Strážný je právě v jabloňových hájích. Pospíchám směrem ke strážnici a ve sněhu, který mi sahá až po kolena, zanechávám tak zřetelné stopy, že se toho skoro sám leknu. Jako by sníh pohlcoval všechny zvuky, vládne v městě opět mrtvý klid. Větríček nezavěje, ptáček nezazpívá. Jen vysoké podrážky mých zimních bot vržou v čerstvě napadaném sněhu.

Ve strážnici není ani noha, jenom ten obvyklý zkažený smrad. Oheň v kamnech je vyhaslý, ale v místnosti se ještě nestačilo udělat zima. Na stole se povaluje špinavé nádobí a dýmka, ze zdi bíle blýskají řady sekáčů a teslic. Když se tak na tu místnost dívám, skoro vidím Strážného, jak se ke mně neslyšně zezadu krade, aby mi položil svou tlapu na rameno. Řady čepelí, konvice, dýmka, všechno jako by mi mlčky vyčítalo mou zradu.

Opatrně, abych se vyhnul řadám ostří, natáhnu ruku a co nejrychleji sundám ze zdi svazek klíčů, sevru ho v dlani a zadními dveřmi jdu ke vchodu na prostranství stínů. V bělostném sněhu, který na něm leží, není vidět jedinou stopu, uprostřed se jen tyčí osamělý černý jilm. Na okamžik mi to místo připadá jak posvátný prostor, jaký nesmí nikdy poskvřnit lidská noha. Všechno pěkně spočívá ve vyrovnaném tichu, jakoby pohroužené do spánku, dokonalého jako zlatý řez. Na sněhu vítr vytvořil elegantní vlnky, větve jilmu prostírají do vzduchu své zakřivené paže s tu a tam zachycenými ostrůvky sněhu a všechno kolem setrvává v nepohnutém klidu. Ani sníh už téměř nepadá. Jen občas, jako z náhlého popudu, proletí kolem sotva slyšitelný závan větru. Nic z toho všeho mi jaktěživo neodpustí, že jsem porušil svými kroky okamžik jeho poklidného spánku.

Na váhání však už není kdy. Ted' už opravdu nemůžu couvnout. Beru svazek klíčů a zkřehlými prsty zkouším jeden po druhém všechny čtyři klíče. Ani jeden se však do zámku nehodí. Cítím, jak mi v podpaždí vyrazí studený pot. Zkusím si znovu vybavit Strážného při otvírání dveří. I tehdy měl přece klíče jenom čtyři. To je docela jisté. Zvláště jsem si toho všímal. Jeden z těch klíčů to prostě být musí.

Vrátím klíče na chvíli do kapsy, a když si třením o sebe ruce dostatečně zahřeju, ještě jednou klíče popořadě vyzkouším. Třetí z nich vklouzne do zámku jako po másle a s hlasitým suchým cvaknutím se otočí. Jasný, kovový zvuk se ostře rozlehne prázdným prostranstvím. To cvaknutí museli slyšet snad všichni lidé ve Městě. S klíčem stále zasunutým v zámku se na okamžik ohlédnou kolem sebe, ale nezdá se, že by se sem někdo hnál. Nezaslechnu ničí hlas, neozvou se žádné kroky. Pootevřu trochu těžké železné dveře, proklouznou dovnitř a neslyšně je za sebou zas přivřu. Sníh na prostranství je nadýchaný jako pěna a já se do něj celý bořím. Jak mi tak vrže pod nohama, zní to skoro jako by nějaká ohromná šelma pomalu přežvykovala kořist. Pokračuju dál prostranstvím, za sebou dvě rovné řady stop, projdu před lavičkou, na které leží vysoko nakupený sníh. Větve jilmu se nade mnou rozpínají, jako by mi hrozily. Odkudsi zaskřehotá nějaký pták.

V boudě je ještě větší zima než venku, mám dojem, že zmrznu. Zvedám padací dveře, po žebříku slézám pod zem. Stín tam sedí na posteli a čeká na mě.

„Už jsem myslel, že vůbec neprijdeš,“ říká a od pusy mu stoupá bílá pára.

„Vždyť jsem ti to slíbil. Já přece do větru nemluví,“ říkám mu. „No, teď ale pojďme co nejrychleji pryč. Příšerně to tu smrdí.“

„Já už nevylezu po žebříku,“ povzdychne si stín. „Před chvílí jsem to zkoušel a nesvedu to. Asi jsem zeslábl mnohem víc, než jsem čekal. To je teda ironie. Jeden tu předstírá, jak už slábne, a nevšimne si, že zeslábl opravdu. To se mi podepsala na kostech hlavně ta ledová noc včera.“

„Vynesu tě nahoru, neboj.“

Stín zavrtí hlavou. „To od tebe bude moc hezké, ale nic to neřeší. Nemůžu už utíkat. Nedostanu se už tam, kudy odsud máme utéct. Myslím, že je asi konec.“

„Tohle sis vymyslel ty. Teď už je pozdě couvnout,“ naléhám. „Ponesu tě na zádech. Teď je potřeba se odtud za každou cenu dostat a přežít.“

Stín si mě prohlíží zapadlými očima.

„No když to říkáš ty, tak to samozřejmě uděláme,“ říká. „Hnát se ale sněhem se mnou na zádech, to bude peklo.“

Přikyvují. „Nikdy jsem nečekal, že tenhle úkol bude snadný.“

Vytáhnu svůj bezvládný stín po žebříku, pak si ho naložím na ramena a překráčím s ním prostranstvím. Mrazivá, černá Zeď, tyčící se vlevo, mlčenlivě shlíží na naše dvě postavy a stopy, co se za námi táhnou. Některé z větví jilmu shodí svůj náklad sněhu a zachvějí se ve vzduchu.

„Už skoro nemám cit v nohou,“ říká stín. „Když jsem začal ležet, myslel jsem, že budu cvičit, abych neztratil sílu, ale v tom kutlochu bylo hrozně málo místa.“

Vyvleču svůj stín ven z prostranství, vejde se do strážnice a svazek klíčů pro jistotu zavěsíme zpátky na zeď. Když všechno dobře půjde, nemusí si Strážný nějaký čas vůbec všimnout, že jsme pryč.

„A kam se vydáme teď?“ ptám se stínu, který se tu třese před vyhaslými kamny.

„Musíme k Jižní tůni,“ říká stín.

„K Jižní tůni?“ opakuju. „A co proboha u Jižní tůně?“

„U Jižní tůně je Jižní tůň. Do ní musíme skočit, abychom se zachránili. V tuhle roční dobu je to sice o nachlazení, ale v naší situaci nemáme ani trochu na výběr.“

„Pod hladinou Tůně jsou ale moc silné spodní proudy. Jestli uděláme, co navrhuješ, vtáhne nás to někam do podzemí a v ten ráz je po nás veta.“

Třesoucí se stín několikrát zakašle.

„Ne, to se pleteš. To místo je jediný východ, co tu vůbec může být. Promyslel jsem to všechno do posledního detailu. Cesta odsud vede přes Jižní tůň. Žádná jiná není. Chápu, že se bojíš, ale aspoň prozatím mi musíš věřit. Sám na to přece sázím celý svůj život, takže bych po tobě nežádal nějaké nesmysly. Podrobnosti ti dopovím cestou. Strážný se vrátí tak za hodinu nebo hodinu a půl, a v tu chvíli nejspíš zjistí, že jsme utekli a hned se pustí za námi. Musíme co nejrychleji zmizet.“

Před strážnicí je dokonale liduprázdno. Jen se tam táhnou sněhem dvojí stopy. Jedny jsem vyšlapal já cestou do strážnice, druhé jsou stopy strážného, vedoucí směrem k Bráně. Jsou tu i koleje vyjeté károu. Teď tudy já nesu svůj stín. Je vyhublý a moc neváží, až ho ale na zádech povleču přes kopec,

bezpochyby se mi pořádně pronese. Už jsem si tak přivykl na život, kdy mě netíží žádný stín, že sám nevím, jestli ještě jeho váhu zvládnou nést.

„K Jižní tůni je to hrozná dálka. Musíme přejít východní svahy Západního vrchu, obejít Jižní vrch, a pak projít skrz křoviska.“

„Myslíš, že to zvládneme?“

„Když jsme se dostali až sem, už nám ani nic jiného nezbývá,“ říkám mu.

Zavátou cestou se vydám na východ. Stopy, které jsem na ní vyšlapal cestou sem, jsou ještě docela zřetelné a připadá mi skoro, jako bych tu nad nimi potkával svou vlastní minulost. Pak už jsou na cestě vidět jen otisky kopýtek zvířat. Když se ohlédnou zpátky za sebe, uvidím, jak zpoza Zdi stále ještě vystupuje tlustý rovný sloup šedivého kouře. Vypadá jako zlověstná popelavá věž, jejíž vrcholek se ztrácí kolmo v mracích. Z tloušťky sloupce se zdá, že je zvířat, spalovaných Strážným, neobvyklé množství. Sníh, který padal přes noc, jich zabil tolik, jako ještě nikdy předtím. Všechna je spálit zabere nepochybně spoustu času, což zároveň znamená, že se za námi Strážný jen tak rychle nepustí. Připadá mi skoro, jako by ty spousty zvířat v poklidu zemřely proto, aby napomohly našemu plánu.

Současně však naše kroky brzdí hluboký sníh všude kolem. Nohy mi těžknou a podkluzují jeho spoustami, které se mi lepí na boty. Lituju, že jsem si někde neopatřil nějaké sněžnice nebo běžky. V kraji, kde sněží tolik, jako tady, se nějaké nacházejí prostě musejí. Mám dojem, že bych snad byl nějaké našel i v kumbálu u strážnice. Strážný v něm přece má skutečně všechno možné. Teď už se tam ovšem nemůžeme vrátet. Jsem už jen kousek od Západního mostu a návratem bych ztratil spoustu času. Při chůzi cítím, jak celý žhnu a jak mi na čele vyvstává pot.

„Z těchhle stop bude na první pohled jasné, kam jsme se vydali,“ říká stín, když se ohlédne dozadu.

Za chůze sněhem si představím Strážného, jak se za námi žene. Ten nejspíš proletí sněhem jako čert. S jeho kondicí se vůbec nemůžu měřit, a navíc ani neponese nikoho na zádech. Ke všemu si nejspíš vezme vybavení, které mu umožní hladký

průchod sněhem. Než se proto vrátí do strážnice, musím za každou cenu postoupit co nejdál. Jinak všechno vezme rychlý konec.

Vybavím si dívku, která na mě čeká v Knihovně. Na stole leží harmonika, v kamnech červeně plane oheň, z kávové konvice stoupá pára. Vzpomínám na dotek jejích vlasů na svých tvářích, na její prsty na svých ramenou. Nemůžu dopustit, aby můj stín umřel tady. Jestli nás Strážný chytí, poputuje stín zpátky do podzemní kobky a tam s ním bude konec. S vypětím sil postupuju dál a dál, občas se přitom ohlédnu a ujistím, že za Zdí stále ještě stoupá šedý dým.

Po cestě míváme spousty zvířat. Zoufale bloudí sem a tam a shánějí v hlubokém sněhu alespoň skrovnou obživu. Jejich hluboké modré zraky sledují, jak kolem nich procházím se stínem na zádech a od úst mi přitom stoupají bílé obláčky dechu. Vypadá to, jako by jim bylo úplně jasné, o co se tady právě pokoušíme.

S tím, jak se kopec začíná zvedat vzhůru, dochází i mně pomalu dech. Váha stínu na mě doléhá, nohy mi vážnou ve sněhu. Uvědomím si, jak dlouho jsem se vlastně pořádne nepohyboval.

Bílé obláčky dechu houstnou a houstnou, do očí vniká sních, který znovu začal padat.

„Jsi v pořádku?“ ptá se mě zezadu stín. „Nechceš si trochu odpočinout?“

„Nezlob se, ale vážně bych potřeboval takových pět minut. Ty mě snad postaví na nohy.“

„To nic, to nic, nic si z toho nedělej. Je jenom moje vina, že nemůžu chodit. Odpočiň si, kolik jen budeš chtít. Stejně jsem tě k tomuhle všemu přinutil já.“

„Vždyť to přece dělám i kvůli sobě,“ říkám já. „Vid’?“

„Já si to aspoň myslím,“ přitaká můj stín.

Shazuju stín ze zad, dřepnu si do sněhu a vydechnu si. Jak jsem rozpálený, ani necítím chlad. Nohy mám tuhé jako z kamene.

„A stejně si ani já nejsem úplně jistý,“ říká stín. „Kdybych ti nic neřekl a jen klidně odešel, mohl by sis tu přece pak bezstarostně a šťastně žít.“

„Možná,“ odtuším já.

„A já jsem ti to teď překazil.“

„Já se to všechno přece musel dozvědět,“ namítám mu.

Stín přikývne. Pak zvedne hlavu a dívá se na šedý dým, který se nese od jabloňových hájů.

„Vypadá to, že Strážnému zabere pálení zvířat ještě spoustu času,“ říká stín. „A nám už toho k vystoupání zase tak moc nezbývá. Pak už jen obejdeme zadem Jižní vrch a jakmile to uděláme, nemáme se čeho bát. Strážný nás už nebude moci dohnat.“

Na ta slova stín nabere do dlaně sněhový prach a zas ho pustí na zem.

„Že se v tomhle Městě skrývá tajný východ, jsem zprvu jenom tušil. Zanedlouho jsem si tím ale začal být jistý. Proto, že je tohle město dokonalé. Co je dokonalé, musí nevyhnutelně obsahovat všechny možnosti. V tom smyslu se tomuhle místu ani nedá říkat město. Je to spíš něco mnohem pružnějšího, komplexnějšího. Nabízí všechny možnosti, bez ustání se proměňuje a udržuje svou dokonalost. Jinými slovy, není to žádný ustrnulý uzavřený svět.“

Spíš pohyblivý uzavřený svět. Jestli proto toužím najít východ, musí tu nutně nějaký být. Rozumíš, co ti chci říct?“

„Až moc dobře,“ přikývnu já. „Sám jsem si toho včera všiml. Tohle je svět plný možností. Svět, kde je úplně všechno, aby tam zároveň nebylo nic.“

Stín, sedící ve sněhu, se na mě zadívá. Potom jen několikrát mlčky kývne. Padajícího sněhu přibývá. Zdá se, že na Město kvapí jeho nové záplavy.

„Jestli tu tedy někde musí být východ, zbývá nám už jen použít vylučovací metodu,“ pokračuje stín. „Bránu můžeme vyloučit jako první. I kdyby se nám povedlo skrz ni proklouznout, Strážný by nás nejspíš okamžitě lapnul. Zná to za ní jako svoje boty. A navíc je Brána první místo, které napadne každého, kdo začne uvažovat o útěku. Žádný útěk nemůže být přece takhle jednoduchý. Nemůžeme uvažovat ani o Zdi. Ani Východní bráně. Ta je neprodyšně uzavřená a tam, kudy vtéká dovnitř voda, je vsazená silná mříž. Tudy neproklouzne ani myš. Takže nám zbývá jenom Jižní tůň. Z tohoto Města se dá uniknout spolu s řekou.“

„A jsi si tím tak jistý?“

„Jsem si tím úplně jistý. Cítím to. Ostatní východy jsou pevně uzavřené, jen Tůně si nikdo nevšímá. Je k ní i úplně volný přístup. Nepřipadá ti to divné? Obehnali ji tu totiž *strachem*. Když ho dokážeš překonat, můžeme nad Městem vyhrát.“

„Jak jsi na tohle všechno přišel?“

„Když jsem poprvé uviděl řeku. Strážný mě jednou vytáhl až někam k Západnímu mostu. Zhlédl jsem říční tok a napadlo mě to. Jasně jsem totiž cítil, že v sobě řeka nemá docela nic zlého. A že je plná života. Pokud se po ní pustíme, pokud se jí svěříme, docela jistě nás odsud vyvede ven a navrátí tam, kde budeme moci žít opravdový život tak, jak to má být. Věříš mi to, vid’?“

„Dokážu tomu věřit,“ odpovím mu. „Dokážu věřit tomu, co mi říkáš. Možná tam ta řeka opravdu vede. Do světa, který jsme nechali za sebou. I já se na něj už začínám pomalu rozpomínat. Na vzduch, na zvuky, na světlo, na spoustu dalších takových věcí. Připomněla mi je píseň, víš?“

„Sám nevím, jestli je to kdovíjak skvělý svět,“ říká stín. „Je to ale svět, do kterého oba patříme. Něco je v něm dobré, něco je špatné. A něco není ani dobré, ani špatné. Je to svět, kde ses narodil. Je to svět, kde musíš umřít. Až se to stane, zmizím i já. Tak to bude nejpřirozenější.“

„Asi máš pravdu,“ řeknu já.

A pak se zas oba zadíváme na Město. Hodinová věž i řeka, mosty, zeď i kouř nám celé zmizely pod vířícím sněhem. Jediné, co zahlédneme, jsou sněžné spousty, sypající se z nebe na zem jako vodopád.

„Jestli sis už odpočinul, nepůjďme dál?“ navrhuje stín. „V téhle chumelenici Strážný dost možná spalování zvířat nechá a půjde domů dřív.“

Přikývnou, vstanu a ometu si z čepice sních.

39. Popcorn. Lord Jim. zánik

Cestou do parku jsem se stavil v jedné prodejně alkoholu a koupil pivo v plechovkách. Když jsem se zeptal jí, jaké pivo by chtěla, řekla, že jakékoli, na kterém je pěna a chutná jako pivo. V čemž jsme se docela dobře shodli. Nebe bylo jasné a čisté, jako by ho vyrobili právě dnes ráno, a zrovna začínal říjen. Stačilo vážně cokoli, co pění a chutná po pivu.

Mě ale zbývaly ještě spousty peněz a tak jsem nakoupil balík šesti plechovek piva z dovozu. Zlaté plechovky Miller High Life se leskly, jako by je zbarvilo podzimní slunce. I hudba Duke Ellingtona sedla ke krásnému podzimnímu ránu jako ulitá. I když takový Duke Ellington by se snad podobně dokonale hodil i pro silvestry na antarktické základně.

Seděl jsem za volantem a pohvizdoval si spolu s jedinečným sólem pro trombón Lawrence Browna v *Do Nothin Till You Hear From Me*. A pak si vzal sólo Johnny Hodges v *Sophisticated Lady*.

Zaparkoval jsem u parku Hibija, pak se tam natáhl na trávník a popíjel pivo. V pondělí po ránu byl park prázdný a tichý jak paluba letadlové lodi, ze které odlétla všechna letadla. Jen hejno holubů chodilo sem tam po trávniku, jako by se tam rozcvičovali před startem.

„Nikde ani mráček,“ řekl jsem já.

„Támhle jeden je,“ poznamenala ona a ukázala kousek nad Hibijskou kulturní síň. Opravdu tam jeden obláček visel. Bylo ho vidět nad větvemi kastrovníků, bílý jako osamělý chomáček vaty.

„To přece není žádný mrak,“ namítl jsem já. „To se prostě nepočítá.“

Zastínila si rukou oči a dlouho ten mrak pozorovala. „To je fakt, to opravdu není žádný mrak.“

Dlouho jsme jen tak mlčeli a pozorovali bílý cár obláčku, pak jsme otevřeli a vypili dvě piva.

„Proč ses vlastně rozvedl?“ zeptala se mě.

„Nikdy mě nechtěla nechat ve vlaku sedět u okna, když jsme někam jeli,“ řekl jsem já.

„To si děláš legraci, ne?“

„To bylo v jednom románě od J. D. Salingera. Četl jsem to na střední.“

„A jak to bylo doopravdy?“

„Jednoduše. Před pěti nebo šesti lety najednou v létě odešla. A nikdy se už nevrátila.“

„A pak už jsi ji nikdy neviděl?“

„Přesně tak,“ řekl jsem já, nalil si plnou pusku piva a pomalu ho pil.

„Ono vlastně nebylo proč.“

„Ono vám to spolu neklapalo?“

„Ale klapalo, a jak,“ odpověděl jsem jí, pohled upřený na plechovku ve své ruce. „Jenže to je úplně jedno. I když spolu dva lidi spí v jedné posteli, nezaručí ti to, že nemůžou oba zavřít oči a najednou být každý sám. Jestli mi rozumíš.“

„No, myslím, že ano.“

„I když lidi obecně nejde moc typizovat, řekl bych, že jejich vize se stejně dají rozdělit do dvou typů. Na vize dokonalosti a na omezené vize. Já jsem nad všechnu pochybnost člověk, co žije ve světě omezených vizí. Nezáleží na tom, nakolik snad jsou ty vize omezené, nebo nakolik odpovídají pravdě. Prostě tu existuje dělicí čára, protože tu nějaká být musí. Jenže to si právě každý neuvědomuje.“

„A i ten, kdo o ní ví, se nejspíš pokouší ji posunout o něco dál, ne?“

„Nejspíš. Jenomže já ne. Na světě není jediný důvod, proč by všichni museli poslouchat hudbu právě ze sterea. Hudbu samotnou nijak neprohloubí, když se ti zleva linou do uší housle a zprava kontrabasy. Co získáš, bude jen zas o něco složitější prostředek, jak udělat dojem.“

„Nejsi ty náhodou tak trochu paličák?“

„To mi přesně říkala i ona.“

„Manželka?“

„Jo,“ kývl jsem. „Když je téma jasné, už toho nějakým uzpůsobováním moc nevylepšíš. Dáš si ještě pivo?“

„Děkuju,“ přikývla.

Zatáhl jsem za kroužek dalšího Millera High Life a pak jí plechovku podal.

„A co si o svém životě myslíš ty sám?“ zeptala se mě. Piva se nedotkla, jen mlčky pozorovala otvor v plechovce.

„Četla jsi *Bratry Karamazovy*?“ zeptal jsem se jí.

„To víš, že jo. Ale už dávno a jenom jednou.“

„Tak si je určitě přečti znova. V té knize stojí spousta věcí. Ke konci románu řekne Aljoša mladému studentovi Koljovi Krasotkinovi tohle: ‚Poslyšte, Koljo, vy budete jednou v budoucnu moc nešťastný. Celkem však přesto budete životu blahorečit‘“

Dopil jsem druhé pivo a nakonec si otevřel i třetí.

„Aljoša věděl víc, než se zdá,“ řekl jsem. „I když mi to tehdy při čtení připadalo jako hloupost. Říkal jsem si: Jak může nešťastný člověk blahorečit životu?“

„A proto ti stačí žít jen v omezených vizích?“

„Možná,“ přitakal jsem. „Asi mě radši měli umlátit železnou vázou v autobuse místo tvého manžela. Mám dojem, že by to pro mě byla ta nejlepší možná smrt. Bezprostřední, mimo kontext, jako dokonalý obraz. Ani bych neměl čas nad něčím uvažovat.“

Natažený na trávníku jsem vzhlédl a zadíval se tam, kde byl ještě před chvílí bílý obláček. Už někam zmizel. Skryl se za kastrovníkovým listím.

„To bych ráda věděla, jestli je i pro mě ve tvých omezených vizích místo,“ zeptala se mě.

„Tam může vejít každý a každý z nich i může vyjít ven,“ řekl jsem já. „To je právě na omezených vizích to pěkné. Stačí si jen před vstupem pěkně očistit boty a při odchodu pořádně zavřít dveře. Jako to dělají všichni.“

Zasmála se, vstala, smetla rukou trávu, co se jí zachytila na bavlněných kalhotách. „Už bych měla jít. Je na to přece čas, ne?“

Podíval jsem se na hodinky. Deset hodin dvaadvacet minut.

„Zavezu tě domů,“ nabídnul jsem.

„Nemusíš,“ odmítla ona. „Zajdu si kousek odtud do obchodního domu a pak pojedu sama domů vlakem. To mi vadit nebude.“

„Tak se rozloučíme už tady. Já tu ještě chvíli budu. Je tu vážně hezky.“

„Díky za to cvakátko.“

„Nemáš vůbec zač,“ řekl jsem já.

„Zavoláš mi, až se vrátíš?“

„Zajdu za tebou do knihovny,“ navrhl jsem já. „Já hrozně rád pozoruju lidi při práci.“

„Tak se měj moc hezky,“ řekla ona.

Dlouho jsem se za ní díval, jak odchází po rovné cestě parkem, tak trochu jako to dělá Joseph Cotten ve *Třetím muži*. Když mi zmizela ve stínu stromů, začal jsem pozorovat holuby. Každý z nich cupital trochu odlišně než ostatní. Když se pak za malou chvíli objevila nějaká dobře oblečená paní s malou holčičkou a začala jim házet praženou kukuřici, všichni holubi v mém okolí se zvedli a přelétli k nim. Holčičce mohly být tři nebo čtyři roky a jak to dělají všechny holčičky v takovém věku, rozpřáhla ruce a rozběhla se, aby si holoubky mohla pochovat. Holubi se ale samozřejmě chovat nedali. Holubům totiž docela stačí jejich malé holubí životy. Dobře oblečená maminka holčičky se jenom jednou krátce podívala mým směrem, pak už na mě ani nepohlédla. Co za slušného člověka se taky bude válet v pondělí ráno v parku na trávě vedle pěti prázdných plechovek od piva?

Zavřel jsem oči a zkusil si vzpomenout na jména všech z bratrů Karamazových. Mít'a, Ivan, Aljoša a pak nevlastní bratr Smerďakov. Kolik lidí si všechna ta jména vůbec svede vybavit?

Když jsem se chvíli jen tak díval na oblohu, začal jsem si najednou připadat jako malá loďka na nedohledné mořské pláni. Kde nefouká vítr a nejsou žádné vlny a já si tam prostě jen tak plavu. Na plavidlech, co osaměle plují oceánem, je něco jedinečného, jak ukázal už Joseph Conrad. *Lord Jim*, pasáž se ztroskotáním.

Nebe bylo hluboké a tak jasné jako neotřesitelná idea, do které už nelze vklínit ani stín lidské pochybnosti. Jak jsem se na

něj tak díval ze země, připadalo mi, že v sobě zahrnuje úplně všechno, celou existenci vůbec. Stejně jako je tomu s mořem. Když se člověk dívá dlouhé dny jen na moře, začne mu připadat, že snad ani na světě nic jiného není. Možná, že i Josepha Conrada napadlo to samé co mě. Totiž že na člunu, vyvrženém z pseudosvěta lodi ven na širý oceán, je doopravdy něco osobitého a zvláštního, a z téhle osobitosti není pro nikoho úniku.

Natažený na trávniku jsem vypil poslední plechovku piva, zapálil si cigaretu a zaplašil podobné literární úvahy z hlavy. Teď bylo potřeba uvažovat trochu realisticky. Zbývala mi už jen hodina a něco.

Zvedl jsem se, sebral prázdné plechovky, donesl je ke koši a vyhodil. A pak jsem z peněženky vytáhl kreditní karty a na popelníku nahoře na odpadkovém koši jsem je podpálil. Dobře oblečená paní se na mě ještě jednou podívala. Slušně vychovaní lidé rozhodně nepálí v pondělí ráno po parcích kreditní karty. Spálil jsem nejdřív American Express a potom i Visa kartu. Kroutily a tavily se v tom popelníku opravdu moc hezky. Hodně jsem váhal, zda nespálit i kravatu od Paula Stuarta, ale nakonec jsem si to rozmyslel. Jednak by to bylo moc nápadné a za druhé to ani není třeba.

Potom jsem si v kiosku koupil deset sáčků popcornu, devět jich vysypal holubům na zem a s posledním se pak usadil na lavičku a spořádal ho sám. Holubů se slétly davy jako z dokumentu o říjnové revoluci a všichni se vrhli na popcorn. Uzobával jsem ze svého sáčku s nimi. Jedl jsem popcorn po hrozně dlouhé době a byl opravdu vynikající.

Dobře oblečená dáma s holčičkou si prohlížely vodotrysk.

Paní mohlo být asi tolik let co mně. Jak jsem se na ni tak díval, vzpomněl jsem si znovu na svou dávnou spolužačku, co se vdala za revolucionáře, měla s ním dvě děti a pak se ztratila neznámo kam. Ta se se svými dětmi do parku vydat nemůže. Neznal jsem samozřejmě její názor, připadalo mi ale, že máme vlastně hodně společného, jelikož se nám oběma život vytratil pod rukama. I když bylo možné – dokonce dost pravděpodobné – že ona sama by toho se mnou už asi moc společného mít ani nechtěla. Neviděli jsme se už skoro dvacet let, během kterých se toho ještě ke všemu dost událo. Každý z nás na tom byl docela

jinak, každý z nás měl svůj rozum. A navíc, ona se svého života zřekla z vlastní vůle, ale já ne. Zpode mě prostě kdosi vytrhl a stopil prostěradlo, zatímco jsem spal.

Ona by mně to nejspíš vyčetla. Asi by se ptala, jak jsem si mohl zvolit takovýhle život. A měla by pravdu. Já si totiž ze své vůle nezvolil vůbec nic. To jediné, pro co jsem se rozhodl, bylo, že odpustím profesorovi a že se nevyspím s jeho vnučkou. K čemu mi takové rozhodnutí mohlo kdy být? Nezačala by spolužačka u té příležitosti nakonec ještě hodnotit roli, kterou jsem sám sehrál v zániku své vlastní existence?

Nevěděl jsem. Dětilo nás opravdu už skoro dvacet let. Neměl jsem tuchy, co asi dnes moje spolužačka ještě vůbec hodnotí nebo nehodnotí.

Neměl jsem už potuchy skoro vůbec o ničem. Zbývalo mi jen dívat se na holuby a vodotrysk a trávnick a na tu maminku s dítětem. Jak jsem to ale všechno pozoroval, vůbec poprvé za poslední dny jsem si uvědomil, že vlastně z tohoto světa odcházet vůbec nechci. A bylo mi úplně jedno, do jakého světa snad mám přejít za chvíli. Nevadilo mi ani pomyšlení, že jsem si už dost možná vybral třiadevadesát procent své životní slávy v dosavadních pětatřiceti letech. Strašně rád bych byl i jen těch zbývajících sedm chránil jako oko v hlavě a jen se díval a díval, kampak se ten náš svět točí. Nevím vůbec proč, ale připadalo mi to jako jeden ze zodpovědných úkolů, které mi tu byly svěřené. Je pravda, že od jisté chvíle v minulosti jsem vážně začal svůj život křivit a deformovat. Měl jsem pro to totiž svoje důvody. I když je už třeba nikdo další nepochopí, já tehdy nemohl jinak.

Stejně se mi ale strašně nechtělo s tím dosavadním životem skončit a jen tak zaniknout. Byla přímo má povinnost, abych ho sledoval až do posledního okamžiku. Kdybych to neudělal, nebyl bych poctivý sám k sobě. Svůj život přece nemůžu jen tak nechat minout.

I když třeba z mého odchodu nebude nikomu smutno a nikomu po mně nezůstane v duši prázdno, i když si ho třeba ani nikdo nevšimne, šlo tu přece o mě, o mě jako takového. Ztratil jsem toho už vážně trochu moc, tolik, že mi připadalo, že už mi pomalu nezbylo skoro nic jiného než já sám. Stále však ve mně

jako nějaký usazený kal zůstávala dohasínající záře všeho, oč jsem přišel, a ta mě poháněla, abych žil, co nejvíc to půjde.

Neměl jsem opravdu sebemenší chuť opouštět tenhle svět. Když jsem zavřel oči, cítil jsem docela jasně svou vlastní duši, jak se ve mně kymácí a zmítá. V hlubokých, mohutných vlnách, které jako by od základu otřásaly samotnou mou existencí, vlnách přesahujících všechen smutek i osamělost. Valily se na mě bez konce, dál a dál. Opřel jsem se zády o lavičku a snažil se jim vzdorovat. Nikdo mi v tom nepomohl. Nikdo mě nemohl zachránit. Stejně tak, jako jsem nemohl nikoho spasit ani já sám.

Chtělo se mi dát nahlas do pláče, ale to jsem nemohl. Na to jsem už byl trochu moc starý, na to už jsem toho v životě viděl trochu moc.

Některé smutky jsou totiž takového druhu, že se nad nimi brečet nedá. Takového druhu, že je v životě nikomu nevysvětlíte, takového druhu, že je ani nikdo nepochopí. Jsou to smutky, které se nedají převést už v nic jiného a jen se lidem tiše hromadí v duších jako sníh za bezvětrné noci.

Když jsem býval mladší, pokoušel jsem se občas takový smutek projevit a převést ve slova. Ať jsem je však hledal sebevíc, stejně se mi můj smutek nepodařilo nikomu sdělit, dokonce ani sobě samému ne, a když jsem si to uvědomil, nadobro jsem těch pokusů nechal. Uzavřel jsem svoje slova, uzamkl jsem svoji duši. Ty opravdu nejhlubší smutky jsou totiž takové, že je nejde změnit ani na slzy.

Dostal jsem chuť zapálit si, neměl jsem ale cigarety. V kapse mi zůstaly jenom papírové zápalky. A i z těch zbývaly už jen tři poslední. Jednu po druhé jsem je rozškrtil a odhodil na zem.

Když jsem znovu zavřel oči, bylo smýkání vln najednou to tam. Hlavou mi jenom jako prach vzduchem plulo poklidné ticho. Dlouho jsem ten prach jen osaměle pozoroval. Nestoupal ani neklesal, jen tu nehnutě visel v prostoru. Trochu jsem našpulil rty a zkusil fouknout, ale prach se ani nehnul. S tímhle prachem nemohl nic pořídit ani ten nejsilnější vítr.

Pak jsem přemýšlel o dívce z knihovny, s kterou jsem se právě rozloučil. A o jejích sametových večerních šatech, punčocháčích a kombiné, ležících jedno přes druhé na koberci.

Jestlipak tam ty věci pořád ještě leží na zemi, jako by se tam natáhla k odpočinku ona samotná? A taky jsem přemýšlel, jestli jsem k ní vůbec mohl být férový a říct jí pravdu. Napadalo mě nejdřív, že asi ne. Kdo na světě si vůbec přeje nějakou férovost? Po té nikdo ani neštekne. Tu si snad přeju jen já sám. Jenže, jakou cenu má pak život, ze kterého se vytrácí fér jednání? Měl jsem ji rád asi tak stejným stylem, jako ona své svlečené šaty a prádlo, poházené po podlaze. To měla ode mě být nějaká fér hra?

Férovost je jeden z konceptů, co se uplatní jen v extrémně omezeném světě. Je to ale zato koncept, který se týká úplně všech fází takového světa. Od šneků a pultů v železářstvích až po manželské soužití. I když o ten koncept nikdo nestojí, nemám, co jiného bych kromě něj mohl ostatním dát. V tom smyslu se poctivost k druhým podobá lásce. Nabízené se nikdy plně neshoduje s vyžadovaným. Což je přesně důvod, proč mi před očima, nebo možná i rovnou skrz mě samého, uplývá a mizí tolik věcí.

Nejspíš by mi mého života mělo být líto. I to je jeden ze způsobů férovosti. Já ale svůj život oplakávat nedokázal. I když mě všechno opouštělo jako vítr a nechávalo mě daleko vzadu, bylo to vlastně zase něco, co jsem si sám přál. A nakonec mi zbyl jen plující bílý prach v hlavě.

* * *

Když jsem si v kiosku v parku koupil cigarety a zápalky, zkusil jsem z veřejného telefonu zatelefonovat do svého bytu, jen tak pro jistotu. I když jsem nečekal, že to někdo zvedne, zavolat na samém konci života k sobě domů mi připadalo jako docela dobrý nápad. Živě jsem si představoval, jak tam asi telefon bude vyzvánět a vyzvánět.

Oproti všemu očekávání ale na třetí zazvonění někdo zvedl sluchátko. A řekl: „Haló?“ Byla to tlustá dívka v růžovém.

„Vy tam ještě pořád jste?“ otázal jsem se překvapeně.

„Ale kdepak,“ řekla dívka. „Už jsem byla pryč a teď se zase vrátila. Na lenošení jsem neměla kdy, víte? Teď jsem si jen chtěla dočíst tu knihu.“

„Balzaca?“

„No jasně. To je hrozně dobrá kniha. Je z ní cítit taková síla osudu, nebo co.“

„Aha,“ řekl jsem já. „Takže dědečka už jste v pořádku dostala ven?“

„To víte, že jo. To bylo jako facka. Jednak už opadla všechna voda a taky jsem tu trasu už nešla poprvé. A do metra jsem si předem koupila dva lístky. Dědeček byl úplně v pořádku. Mám vás od něj pozdravovat.“

„Že mu mockrát děkuju,“ pravil jsem já. „A jak se má teď?“

„Odjel do Finska. V Japonsku už by se pro samé potíže nemohl pořádně soustředit na bádání, tak si prý zařídí laboratoř tam. Zdá se, že je tam moc příjemně a úplný klid. Prý dokonce i sobi.“

„A vy se tam nevydáte?“

„Já zůstanu tady a budu bydlet ve vašem bytě.“

„V mém bytě?“

„No jasně. Hrozně se mi tu totiž líbí. Dám sem nové dveře, koupím novou lednici a video a tak. Prostě ty věci, co vám onehda zničili. Nebude vám vadit, když si tam dám růžové povlečení a záclony?“

„Nebude.“

„A můžu si předplatit i noviny? Chci vědět, co dávají v televizi.“

„Můžete,“ přitakal jsem. „Ale v tom bytě nejspíš nebude moc bezpečno, víte? Dost možná se tam ukážou hoši ze Systému a kódmani.“

„Z těch strach nemám,“ nechala se slyšet. „Ti šli jenom po dědovi a po vás. Mě se ta věc netýká. Vlastně sem už přišla taková divná parta, tlust'och s nějakým mrňousem, ale ty jsem vyhnala.“

„Jak?“

„Ustřelila jsem tomu tlust'ochovi ucho. Myslím, že mu z toho praskl bubínek. Takoví mi strach nenaženou.“

„A nebyl z toho ale potom poprask, že se v domě střílí?“

„Vůbec ne,“ odtušila. „Střelila jsem jenom jednou a všichni si museli myslet, že je to rána z výfuku. Kdybych vystřelila víckrát, asi by to problém byl, ale já střílím dobře a jedna rána mi stačí.“

„Aha,“ pravil jsem já.

„Poslechněte, myslela jsem si, že bych vás třeba zmrazila, až ztratíte vědomí, co vy na to?“

„Udělejte, co budete chtít. Mně už to stejně bude jedno,“ řekl jsem já. „Chci teď zajet k molu do Harumi, tak si mě tam pak můžete vyzvednout. Budu sedět v bílé toyotě carina 1800 GT twin-cam turbo. Neumím vám moc dobře popsat, jak vlastně vypadá, ale budu mít puštěného Boba Dylana.“

„CojetoBobDylan?“

„Představte si, že je deštivý den,“ začal jsem vysvětlovat, ale radši jsem toho hned nechal. „Bob Dylan je takový zpěvák s chraplavým hlasem.“

„Heleďte, když vás zmrazím, tak třeba dědeček objeví nějaký způsob, jak vás vrátit zpátky. Moc toho radši nečekejte, ale snad to není tak úplně bez šance.“

„V bezvědomí se toho ani moc čekat nedá,“ poznamenal jsem. „A to byste mě vážně zmrazila vy sama?“

„Nemusíte se ničeho bát. Mně zmrazování jde moc dobře. Při pokusech jsem zmrazila pěkných pár živých psů i koček. Zmrazím tak i vás, a pak vás schovám tak, aby vás nikdo nemohl najít,“ nechala se slyšet dívka. „Takže, jestli všechno dobře půjde a vám se vrátí vědomí, budete pak se mnou spát?“

„Jistěže,“ řekl jsem. „To už se mi myslím bude určitě chtít.“

„A uděláte mi to hezky?“

„Udělám vám všechno, co se jenom dá,“ slíbil jsem jí. „I když nevím, za kolik let vlastně.“

„To už mi ale určitě nebude sedmnáct,“ řekla ona.

„Všem lidem přibývají léta,“ poznamenal jsem. „Dokonce i těm zmraženým.“

„Mějte se hezky,“ řekla mi.

„I vy,“ řekl jsem já. „Víte, že mám po povídání s vámi o něco lepší náladu?“

„Protože se možná budete moct zase vrátit do normálního světa? Jenže to je zatím jen takový nápad a...“

„Ne, proto ne. Za tu možnost jsem vám samozřejmě hrozně vděčný. Ale tak jsem to vážně nemyslel, chtěl jsem jen říct, že jsem moc rád, že jsem si s vámi popovídal. Že jsem slyšel váš hlas a dozvěděl se, co právě děláte.“

„A nechcete si povídat dál?“

„Ne, takhle mi to stačí. Už nemám tolik času, víte?“

„Poslyšte,“ řekla tlustá dívka. „Vůbec ničeho se nebojte. I kdybyste se už neměl nikdy vrátit, já si vás budu pamatovat až do smrti. Z mojí duše jen tak nezmizíte. Nezapomeňte na to, slyšíte?“

„Nezapomenu,“ řekl jsem já. A zavěsil jsem sluchátko.

V jedenáct hodin jsem na nedalekém veřejném záchodku vykonal malou potřebu a odešel jsem z parku. A pak jsem nastartoval auto a s hlavou plnou úvah o svém zmrazení se rozjel městem k přístavu. Třída na Ginze byla plná lidí v oblecích. Zatímco jsem čekal na zelenou, díval jsem se, zda někde v jejich davu neuvidím svou knihovnici, ale bohužel jsem ji nezahlédl. Jen spousty a spousty neznámých lidí.

Když jsem dojel do přístavu, zastavil jsem auto u jednoho ne moc používaného skladiště a pak si zapálil cigaretu a s přehrávačem nastaveným na samočinné opakování si pustil Dylana. Sklopil jsem sedadlo dozadu, obě nohy si dal na volant a jen tiše dýchal. Byl bych si dal ještě nějaké pivo, ale už jsem žádné neměl. Všechna do jednoho jsem je vypil v parku s knihovnicí. Slunce svítilo dovnitř skrz přední sklo a celého mě zaplavovalo svým svitem. Když jsem zavřel oči, cítil jsem, jak mi hřeje víčka. To světlo urazilo hrozně dlouhou cestu, pak dopadlo na naši malou oběžnici a část jeho energie posloužila jen k tomu, aby mě zahřála na víčkách, říkal jsem si a zasáhlo mě zvláštní dojetí. Z toho, jak vesmírná prozřetelnost nepřehlídí ani má bezvýznamná oční víčka. Cítil jsem, že přeci jen začínám Aljošu Karamazova o něco víc chápat. Snad se dá omezenému životu přece jen blahorečit, třeba i jen omezeným způsobem.

A tak jsem myslel na profesora, jeho tlustou vnučku i známou z knihovny a zkoušel jim i tak trochu blahorečit, jak nejlépe jsem to svedl. Nevěděl jsem, zda mám na něco takového vůbec právo, ale stál jsem už jen krůček před svým vlastním zánikem a nehrozilo mi, že mě za něco takového bude ještě někdo volat k zodpovědnosti. Přidal jsem na seznam blahorečených i toho řidiče z taxíku s The Police a reggae. Vzal nás přece celé zablácené do vozu. Nebyl jediný důvod, proč ho na ten seznam nepřidat. Nejspíš si i teď pouští z kazetáku rock, jezdí někde po ulicích a čeká na nějaké mladší zákazníky.

Přímo přede mnou se prostíralo moře. Zahlédl jsem i starou nákladní loď, ze které vyložili zboží, takže bylo vidět čáru ponoru. Všude jako bílé skvrnky posedávali raci. Bob Dylan zpíval *Blowing In The Wind*. Poslouchal jsem ho a myslel na šneky a na štipátka na nehty a na mořské okouny v máslové omáčce, i na holicí krém. Svět byl plný nejrůznějších zjevení.

Slunce počínajícího podzimu se v tisících odlescích odráželo na hladině, jako by jím tam smýkaly vlny. Jako by tam někdo rozbil na střípky ohromné zrcadlo. Na tak malé střípky, že už je nikdy nikdo nedokáže složit dohromady. Ani kdyby je sbíralo vojsko krále sebevětší říše.

Při Dylanově zpěvu mi skoro sama od sebe vytanula na mysl i dívka z kanceláře v autopůjčovně. Jasně, i jí přece musím trochu poblahořečit. Protože na mě udělala opravdu dobrý dojem. Tu jsem vážně nemohl ze seznamu vyloučit.

Zkusil jsem si ji ještě jednou představit, jak vypadá. Jak má na sobě sako zelené jak trávník na basebalovém stadionu na počátku sezóny, bílou blůzu a černého motýlka. Docela jistě uniformu stanovenou půjčovnou. Zelené sako a černého motýlka na sebe přece jinak nikdo sám od sebe nevezme. A jak poslouchá Dylanův starý song a myslí při tom na déšť.

I já jsem si zkusil vybavit takový déšť. Déšť tak jemný, že ani není poznat, jestli vlastně prší, nebo ne. Který ale přesto samozřejmě padá. Na šneky, na živé ploty na zídkách, na krávy na pastvině. Déšť, který nedokáže nikdo a nic zastavit. Déšť, před kterým nikdo neuteče. Déšť, který férově a spravedlivě prší a prší a prší.

Nakonec se ten déšť změnil v neprůhlednou clonu bledé barvy, která mi pomalu zahalovala vědomí.

Padal na mě spánek.

Všechno, co jsem kdy ztratil, se mi teď vrátí, napadlo mě. I když jsem o to přišel, nic z toho není zničeno. Zavřel jsem oči a celý se přicházejícímu hlubokému spánku svěřil. Bob Dylan dál zpíval *A Hard Rain's A-Gonna Fall*.

Když dosáhneme Jižní tůně, padá sníh tak prudce, že se skoro nedá dýchat. Jako by se to celá obloha rozlámala na kusy a sypala se k zemi. Bílé spousty se valí i přímo na Tůň a její hladina, tonoucí v skoro zlověstně hluboké modři, jej bez jediného zvuku pohlcují. Uprostřed dokonalé běli kraje zeje pouze díra Tůně jako jediné, ohromné oko.

Já i stín, jako bychom ve sněhu zkameněli, ten výjev celou věčnost jen beze slova pozorujeme. Stejně, jako když jsem tu byl prve, se okolím rozléhá strašidelný hukot vody, snad ale pro všechny ten sníh okolo je slyšet jen dost mlhavě, jako by se to někde ve veliké dálce třásla zem. Vzhlednu k nebi, visícímu na oblohu snad až příliš nízko, a upřu zrak k černé siluetě Zdi rýsující se uprostřed chumelenice. Teď už mi nic neříká. Scenérie kolem je tak ponurá, pustá a mrazivá, jak takový *konec světa* může jenom být.

Jak tu jen tak stojím, vrší se mi sníh bez ustání na ramena a na štítek čepice. Za takového stavu věci už snad ani naše stopy nemůžou být vidět. Podívám se na stín, který stojí opodál. Občas ze sebe sklepe napadaný sníh, mhouří přitom oči a pohledem se vpíjí do hladiny tůně.

„Tohle je cesta ven. Nemůže být pochyb,“ řekne mi. „Teď už nás v Městě nikdo a nic nezadrží. Budeme volní, jak ti ptáci na nebi.“

Pak se stín zadívá přímo do oblohy, zavře oči a nastaví sněhu tvář, jako by to z nebe padalo nějaké požehnání.

„Ideální počasí. Hezky jasno, a navíc ten vlahý větřík, co?“

Zasměje se. Zdá se, že se mu čím dál víc vrací stará síla, jako by z něj někdo snímal těžké okovy. I když se ještě trochu vleče, kráčí už po vlastních nohou směrem ke mně.

„Úplně to už cítím,“ říká mi. „Cítím, že za touhle tůní už musí být venkovní svět. Tak co? Ještě se tam bojíš skočit?“

Vrtím hlavou.

Stín si dřepne na zem a rozváže si v botách tkaničky.

„Jestli tu budeme jen tak postávat, ještě tady zmrzneme, takže bych tam skočil co nejdřív. Sundej si boty a pak se připoutáme za opasky. Nebude k ničemu, jestli se ven dostaneme každý zvlášť.“

Smeknu čepici, co mi půjčil Plukovník, ometu z ní sních a pak se na ni zadívám. Je to stará vojenská polní čepice. Látka je místy potrhaná, barva vybledlá skoro do běla. Možná, že ji tak po mnoho let nosil samotný Plukovník. Ještě jednou ji čistě opráším a pak si ji znovu posadím na hlavu.

„Myslím, že tu asi zůstanu,“ říkám.

Stínu jako by zprázdnil pohled, jen na mě nepřítomně civí.

„Hodně jsem se o tom napřemýšlel,“ pokračuju. „Omlouvám se ti, ale důkladně jsem si to zvážil na vlastní pěst. Moc dobře vím, co mě čeká, když tu zůstanu sám bez tebe. A stejně dobře vím i to, že by bylo nejrozumnější, abychom se spolu oba vrátili do starého světa. Který je pro mě tou jedinečnou správnou realitou a ze kterého utíkat je pošetilost. Já odsud ale nemůžu odejít.“

Stín vrazí obě ruce do kapes a jen pomalu vrtí hlavou.

„Proč? Přece jsi mi slíbil, že spolu odsud utečeme? Proto jsem přece vymýšlel plány, proto jsi mě teď vlácel až sem. Jak to, že teď tak najednou obracíš? Snad ne kvůli té holce?“

„Kvůli ní taky,“ říkám já. „Ale nejen kvůli ní. Hlavně kvůli tomu, že jsem něco objevil, víš? A proto jsem se rozhodl, že tu zůstanu.“

Stín si vzdychne. A pak se znovu zadívá k nebi.

„Takže jsi našel její duši? A pak ses rozhodl, že spolu budete žít v Lese a mě odsud vyženeš?“

„Vždyť už jsem jednou říkal, že nejen kvůli tomu,“ bráním se. „Já jsem totiž objevil, co to vlastně bylo, co vytvořilo tohle Město.“

Proto je moje povinnost, abych tady zůstal, proto mám za něj odpovědnost. I ty přece chceš vědět, jak tohle Město vzniklo. Neříkej, že ne?“

„Nechci to vědět, představ si,“ říká stín. „Nechci to vědět, protože už to vím. Tohle Město jsi vytvořil *ty sám*. Tys to tu všechno vybudoval. Zed', řeka, Lesy, Knihovna, Brána, i tahle

zima je jen a jen tvoje dílo. I tahle Tůň a tenhle sníh. Tolik toho ještě vím, ty chytráku.“

„Tak proč jsi mi to neřekl dřív, co?“

„Kdybych to udělal, jen bys tu chtěl o to dřív zůstat, tak jako teď. A já tě chtěl za každou cenu dostat ven. Svět, kam patříš, leží venku.“

Stín se posadí do sněhu a zavrtí párkrát hlavou, sem a tam. „Jenže teď, když jsi udělal ten svůj objev, mě už neposlechněš, to je jasné.“

„Já mám svou odpovědnost, abys věděl,“ říká mu. „Nemůžu tu přece nechat všechny ty lidi, celý tenhle svět, a prostě odsud utéct. Tobě se moc omlouvám. Opravdu. A jen moc nerad tě ztrácím. Musím ale nést svou zodpovědnost za to, co jsem udělal. Tohle je totiž můj svět. Zeď obklopuje jen mě samého, řeka protéká jen mnou samým, když stoupá kouř, je to proto, že tu hořím já.“

Stín vstane a zadívá se na poklidnou hladinu tůně. Jak tu stojí bez pohnutí v neustále se snášejícím sněhu, zdá se mi pojednou, jako by pomalu ztrácel hloubku a pomalu se vracel ke své původní, ploché podobě. Dlouho tu jen tak mlčíme. Jen bílé obláčky dechů se nám oddělují od úst, vznášejí se do vzduchu a nakonec mizí.

„Je mi úplně jasné, že ti nemá cenu bránit,“ říká stín. „Bud' si ale jistý, že život v Lesích je mnohem tvrdší, než si vůbec myslíš. V Lesích je všechno úplně jiné, než to bylo v Městě. Budeš se tam muset díít, abys vůbec přežil, zima je tam dlouhá a krutá. Kdo jednou vejde do Lesů, víckrát se z nich nevrátí. Budeš v nich muset zůstat, a to navěky.“

„Na to jsem samozřejmě taky hodně myslel.“

„Myslel myslel, ale rozhodnutí stejně nezměnil, co?“ říká stín.

„Nezměnil,“ přikyvuje. „Nikdy na tebe ale nezapomenu. Aťsi třeba v Lesích, stejně si tam budu postupně víc rozpomínat na náš starý svět. Myslím, že je toho velká spousta, na co si budu muset vzpomenout. Na lidi, na místa, na světla i na písničky.“

Stín sepne ruce a chvíli si je mne. Sníh, který na něj napadal, mu propůjčuje zvláštní, hluboký kontrast. Vypadá to, jako by se na něm ten temný odstín pomalu roztahoval a zas

smršťoval. Tře si ruce o sebe a jako by naslouchal, jak to šustí, sklání k nim zlehka hlavu.

„Tak já tedy půjdu,“ říká stín. „I když se mi zdá strašné, že se už nikdy neuvidíme. Nevím, co ti mám říct na rozloučenou. Teď na samém konci mě už nenapadá žádné vhodné slovo.“

Ještě jednou smeknu čepici, ometu z ní sníh a znovu si ji nasadím.

„Přeju ti, abys byl šťastný,“ hlesne stín. „Měl jsem tě rád. I když už teď nebudu tvým stínem.“

„Děkuju ti,“ říkám já.

I poté, co Tůň beze zbytku pohltí můj stín, ještě dlouho pozoruji její hladinu. Nezůstala na ní ani vlnka. Voda je modrá jako oči zvířat a právě tak tichá. Bez svého stínu si připadám, jako bych zůstal sám samojediný v tom nejodlehlejší koutě vesmíru. Nemůžu už nikam jít, nemůžu se nikam vracet. Tady je konec světa a z toho už žádné cesty nevedou. Tady svět dospěl k závěru a už jenom tiše spočívá.

Otočím se k Tůni zády a sněhem se vydám k Západnímu kopci. Za ním se rozprostírá Město, teče tam řeka, v Knihovně mě dozajista čeká dívka i má harmonika.

V neustále se snášejícím sněhu pak zahlédnu letět k jihu jediného bílého ptáka. Přeletí nad Zdí a spolkně ho zasněžená jižní obloha. Dál už tu zůstane jen sníh, který mi vrže pod nohama.

Kde končí a začínají naše světy

Konec světa & Hard-boiled Wonderland, který český čtenář právě dostává do rukou, dosáhl mezi dosavadními romány Haruki Murakamiho jednoho z nejpříznivějších uznání jak z řad čtenářstva, tak z řad odborné kritiky. Je to zřejmě způsobeno silou výpovědi, kterou v sobě tento román má. Ve strhujícím ponurém podobenství o současném světě, spojeném se skrytými úvahami o soudobém Japonsku, autor nechává hrdinu jako v jediné své knize spadnout až na samé dno. Jeden špatný zvrát situace zde střídá druhý, a v závěru, jako by se autor čtenáři vyloženě poškleboval, dopadne všechno schválně ještě hůř, než naznačují melancholické konce Murakamiho jiných próz, o opatrných happy endech pozdějších období už ani nemluvě. Zdá se tedy, že je *Konec světa & Hard-boiled Wonderland* jakýmsi vyvrcholením jedné z autorových tvůrčích etap, dílem, ve kterém se v nejvyhrocenější podobě objevuje to, co chce autor současnému světu sdělit.

Příběh anonymního pracovníka fiktivní firmy na ochranu informací, jehož krédem je rezignovaně držet ústa a krok, hlavně když za to bude dost peněz, který s překvapením zjišťuje, nakolik se mu tato pasivita nevyplatila, skutečně napohled mnoho naděje neskýtá. Snad to byla právě tato nebývale ostrá kritika principů konzumního stylu života, co způsobilo popularitu románu v celosvětovém rozsahu. V tomto smyslu opravdu Murakami překonal hranice japonské literatury, jelikož se mu povedlo přesně vystihnout celosvětový trend a precizně vylíčit myšlenkový svět člověka současné doby, žijícího uprostřed světa, ze kterého stále větší kusy ukrajuje

invaze naleštěných značkových kulis, za nimiž se ovšem může skrývat cokoliv. Nepochybně právě proto je polovina románu, odehrávající se v „reálném“ světě, koncipována jako typický iniciační román, který svému protagonistovi nevybíravým způsobem otevírá oči a dává mu symbolicky poznat nepěkný rub světa, v němž se domníval žít. Respektive jej zčistajasna staví před samý jeho konec. Jako bychom tu slyšeli být velmi vzdálené ohlasy předválečných spisovatelů tzv. *proletaria bungaku*. I když používá navenek fantastické prostředky typické spíše pro někdejší zábavnou literaturu, ukazuje Murakami svůj zřejmý vztek ze stavu věcí neméně kritickým způsobem. Hrdina zjišťuje, že se mu svět, který zná, změnil v nevyzpytatelný Wonderland, kraj divů jako z Carrollovy Alenky, navíc v kraj divů s řádně přiosťřenými hranami, směřující naplno vpřed bez jakýchkoli zábran. Což je tematika, která nebyla Murakamimu nikdy zcela cizí. Nejzřetelněji se projevuje asi v raných dílech, jako je krom *Konce světa & Hard-boiled Wonderland* ještě například *Hon na ovci* či *Tancuj, tancuj, tancuj*, ani později však zcela nemizí a pozorný čtenář ji objeví i v *Norském dřevu*, v podobě kritického pohledu na postavu Nagasawy, nebo *Na jih od hranic, na západ od slunce* ve scénách setkání a posléze střetu protagonisty s jeho tchánem.

K tomuto příběhu o Wonderlandu současného světa je pak připojen ještě příběh druhý – antiutopický obraz imaginárního města skrytého v protagonistově podvědomí. Jde o tvůrčí postup, jaký pak Murakami použije ještě několikrát, například v *Kafkovi na pobřeží* nebo *Afterdarku*. Málokdo přitom tuší, že jde o obraz dost staršího data než celý román, a že tu vlastně jde o jeden ze spisovatelových nejranějších počinů. Jen rok po svém prozaickém debutu totiž v září 1980 otiskl Haruki Murakami v literárním časopise *Bungakkai* dnes již zapomenutou prózu *Město a jeho nejistá Zed'* (Mači to, sono futašikana kabe). Její anonymní hrdina se v ní dozvídá od stínu jisté dívky, že kdesi existuje Město, obklopené vysokými zdmi, v němž v knihovně žije dívka, které stín patří, a stará se tam o staré sny. Vypraví se tam, a dále vše probíhá zhruba stejně, jak to už známe: musí při vstupu u Strážného odhodit svůj vlastní stín a své dny trávit v knihovně čtením snů a kreslením mapy Města. Když v zimě Strážný pálí těla uhynulých zvířat, setkává

se hrdina opět se svým slábnoucím stínem, který jej přesvědčí, že se oba musí vrátit do světa venku. Vydají se na útěk, pronásledovaní hlasem Zdi obklopující Město. Hrdina i se stínem nakonec dosáhnou Tůně v řece, protékající Městem, a spojení opaskem do ní společně skočí, čímž z Města uniknou.

Fiktivní prostor Města, zřejmě jeden z nejkrásnějších literárních obrazů, jaké zatím Murakami napsal, je popsán jako bezútěšný a krásný zároveň. Dýchá jímavou omšelostí, za kterou by se nemuseli stydět tvůrci her *nó*, jakou ale dobře znají i čeští poutníci, vyhledávajících trosky někdejších obcí na území Sudet. Nejlepší na něm zřejmě je množství interpretací, které umožňuje. My si zde kromě často zmiňovaného a zejména pro západní čtenáře okamžitě se nabízejícího výkladu o chátrajícím totalitním společenství za neprodyšnou železnou oponou, které své obyvatele zbavuje normální lidské existence, všimněme, že tento obraz vlastně příliš nevybočuje z řady popisů mimosvětských prostorů v japonské tradici. Japonské pohádky mluví o numinózních tajemných vesnicích, lákavých a děsivých zároveň, ve kterých je vše, co by si člověk přál, popisují paláce mořských králů, skýtajících mladíku Urašimovi zdánlivě vše, po čem touží, dodávají ale zároveň, že vstup do těchto prostor je jako vstup onoho českého ovčáka do Blaníku: ztrácíme jím zároveň svůj normální svět, jak jsme jej znali. Popisy země mrtvých Jomi no kuni ve sbírce japonských mýtů Kodžiki mluví dále o prostoru, který ve všem připomíná náš svět, a ti, kdo do něj přijdou, v něm přebývají docela podobně jako ve svém starém světě. Nečekají je soudy, tresty, ani odměny, bydlí tu v domech, z nichž mohou vycházet ven, jedí jen zvláštní jídlo a žijí zvláštní životy, jak ale ukazuje orfeovská báje o bohu Izanagim a bohyni Izanami, kdo zde jednou zvláštního jídla pojedl, přichází o možnost návratu na zem.

Tuto svou „městskou“ meditaci na klasické téma falešnosti ideálních světů, které jsou v podstatě místy děsivými a za které je stejně vždy třeba zaplatit velkou cenu, Murakami po čase „oprášil“ a s úpravami použil, aby, tak trochu jako to dělali dávní sestavovatelé sbírek písní *waka*, vytvořil celek, jenž bude ještě něčím víc než jen součtem svých komponentů. Organicky ji propojil s příběhem číslo jedna a pojal ji jako obraz hrdinova uměle pozměněného nitra. Světa, vzniklého v románě interakcí

hrdinova podvědomí a umělého zásahu zvenčí, který si hrdina v podstatě nechal bez řečí líbit. Ocitá se tak uvržen ve verzi vlastního povědomí, kterou mu nadiktovali jiní, pastí, z níž zdánlivě není úniku. Sledujeme tu jeho boj, ne nepodobný zápolení entomologa z Abeho *Písečné ženy*, uvrženého podobným způsobem do domu v písečné jámě. I vyústění je tu podobné: protagonista po dlouhém a vyčerpávajícím boji s okolím o vlastní identitu ji nakonec nalezne právě tam, kde ji čekal nejméně, v přijetí zdánlivě nelítostných podmínek daných okolím. Abeho entomolog objeví, že lze najít životadárnou vodu i uprostřed písečné jámy, Murakamiho hrdina přijímá beze zbytku svůj osud a poznává se v něm, činí to nakonec v obou rovinách románu. Kde by se drsný hrdina západního stříhu rozhodl nejspíš ze všeho pro nějaký druh brutální osobní pomsty či vykonání velkého činu na poslední chvíli, který by jej proslavil, udělá Murakamiho kalkulátor něco jiného: usoudí, že už nelze udělat nic, než se se svým starým světem důstojně a bez vytáček rozloučit, docela podobně, jako to dělávali v časech válčících knížectví feudální páni, jejichž hrad byl beznadějně obležen. „Nedovedl jsem si dost dobře představit svět, v němž neexistuje smrt,“ přiznává prozaicky na konci románu, zcela v duchu japonského nazírání, které se v tomto ohledu drží pěkně při zemi a úvahy o věčném životě odkazuje do říše fantazie.

Jedná se tedy nakonec o úspěch, či neúspěch hrdiny? Nevíme. Při bližším čtení je jasné, že dost možná měl naději svému osudu uniknout, skočit podle návodu svého stínu do říční Tůně, která bezpochyby je oním spojovacím kanálem, o němž mluví v románu postava profesora. Dostal by se tak pravděpodobně ven, do normálního světa. Hrdina však volí věrnost své konečně nalezené identitě, nachází v závěru sám sebe, svou vnitřní svobodu, své ukradené vzpomínky, paměť i totožnost a dochází do stavu, kdy se věci dějí ne proto, že to tak *bylo dáno*, ale proto, že se pro ně rozhodl. Podobně jako Abe, narozený mimo japonské ostrovy, a proto k nim v *Písečné ženě* evidentně hledající cestu, řeší tu Murakami vztah ke své vlastní zemi. Stejně jako románové město totiž v lecčems funguje vzhledem ke svému okolí nespravedlivě, jako společnost, ve které se věci dějí, protože tak bylo *dáno*, a která dost možná funguje jako společnost privilegovaných, v níž se musíme

vzdávat vlastního ega, abychom byli plnoprávními členy, jinak nám hrozí vyhoštění na sám její okraj. Která je ale přesto v posledku jediným opravdovým domovem, který její členové mají, a jemuž proto dají nakonec vždy přednost před nejistými světy venku.

Ozvuky tématu Města, tentokrát pojatého otevřeněji jako země mrtvých, nalezneme s odstupem více než patnácti let i v *Kafkovi na pobřeží*, románu, o kterém Murakami ostatně otevřeně prohlásil, že jej původně zamýšlel jako jakési pokračování *Konce světa & Hard-boiled Wonderland*. Vývoj, jaký mezitím urazili Murakamiho protagonisté, ilustruje nejlépe fakt, že pro Kafku Tamuru už návštěvou imaginárního Města svět nekončí. Dokáže z něj vyjít a zjistit, že patří „už do nového světa,“ optimističtějšího, než byl ten dosavadní ponurý, jímž nakonec zvládl přes počáteční panickou hrůzu projít.

Pro jistotu ještě poznamenejme, že pasáže s jednorožci, „citované“ autorem z knihy fiktivního Burtlanda Coopera, jsou samozřejmě vymyšlené samotným Murakamim. V japonském originále je sice kniha rafinovaně uvedena na poslední straně spolu s existující Borghesovou *Fantastickou zoologií*, jedná se ale o spisovatelův žertík. Knihu sice připisuje Cooperovi, cituje však z údajného japonského překladu a jako jméno překladatele uvádí svůj vlastní akronym, *Hiraku Makimura*, takže mu mohou pozornější japonští čtenáři nahlédnout trochu více „do kuchyně“. Je tu další z příběhů k naslouchání, další z písní, co zpívá vítr, jehož zpěv, je-li poslouchán pozorně, má v Murakamiho románech moc přivést hrdiny i čtenáře zpět k nim samým, na místo, kde nakonec skončí všechny cesty, tak jako když plujeme na lodích s rozbitým kormidlem.

A poslední poznámka závěrem: všímavější z čtenářů už dozajista přišli na to, že česká vydání *Kafky na pobřeží* a *Konce světa & Hard-boiled Wonderland* mají kromě výše uvedeného společné i to, že se v nich v obou objevuje zmínka o duši. Aby tu nevznikla mýlka, řekněme si rovnou, že se rozhodně nejedná o tytéž pojmy. Johnnie Walker z *Kafky na pobřeží* vyráběl své obskurní flétny z duší zabitých koček, z toho, co se podle víry, společně například i křesťanské tradici, oddělí od těla v

okamžiku smrti. Naproti tomu „duše“, od které „čistí“ jednorozci Město hrdinova vnitřního světa, je, jak snad laskavý čtenář poznal, docela jiného druhu: jde o duši jako psýchu, jako projev živoucího člověka, jako známku toho, že člověk žije, cítí a vnímá, a ne pouze existuje, byť by to tak bylo pohodlnější. Převod tohoto klíčového slova románu z japonštiny do jazyka českého byl ostatně hlavním kamenem úrazu a poctivě přiznejme, že výraz duše je tu jen silně přibližným vyjádřením, pro které se překladatel rozhodl po důkladném zvážení všech alternativ, s vědomím, že jakýkoli překlad bude vždy jen náznakem, mnohdy splaceným šroubovaností vět. V japonském originále Murakami použil jedním slovem do češtiny dost dobře nepřeložitelný výraz *kokoro*, slovíčko, které trápí adepty překladu už od dob velikého Nacume Sósekiho, jehož stejnojmenný román zhusta mívá i v cizojazyčných verzích v názvu původní japonský výraz s tím, že si čtenář v průběhu vše domyslí. U Murakamiho však takový postup nebyl možný, zde si překlad žádal jednoslovný výraz a nutnou úvahu nad tím, oč jsou lidé v hrdinově vnitřním Městě vlastně připravováni, jelikož uvedený výraz *kokoro* představuje pojem jaksi bytostně japonský, až překvapivě na autora mnohdy poněkud trapně osočovaného z nejaponskosti. O radostech, jež si nad tímto

výrazem, zapisovaným čínským znakem 心 s významem spojujícím pojmy jako srdce, duše, duch, mysl, nejružnější překladatelé užili, nás poměrně snadno přesvědčí krátká exkurze do jinojazyčných vydání: kde německý překlad používá výrazu „Seele“, má Alfred Birnbaum v angličtině na mysli „mind“ a Dimitrij Kovalenin v ruské verzi nechává hrdinu ztrácet své „ja“. Český překladatel naopak kajícně doznává, že se nechal při řešení rébusu svést tím, co mu v daném kontextu ve většině případů napověděl za nejsprávnější duch jazyka (*kokoro* je v originálním textu oproti fixnímu českému *srdci* jakýmsi fluidem, podobně jako třeba česká *mysl*, na rozdíl od níž je ale výrazně emotivnější), spolu s velmi chytlavou ilustrací a komentáři v Komeniově prastaré učebnici *Orbis Sensualium Pictus*, tabule XLII, str. 86, a co mu posléze k jeho překvapení dodatečně potvrdil i japonsko-český znakový slovník. Inu, jak praví v úvodu své prvotiny *Poslouchej, co*

zpívá vítr sám Murakami, neexistuje dokonalý text, stejně jako neexistuje dokonalá beznaděj. V tomto smyslu tedy není ani dokonalých překladů. Snad se čtenář nechá obměkčit a nahlédne podobným způsobem i na českou verzi knihy, kterou právě dočetl.

Tomáš Jurkovič 3. 10. 2008

V edici Světová knihovna vyšly tyto svazky:

Anne Michaels: Prchavé okamžiky (svazek 1)
Sebastiane Vassalli: Labuť (svazek 2)
Jorge Amado: Zmizení svaté Barbory (svazek 3)
Hanif Kureishi: Byli jsme si blízcí (svazek 4)
Richard Mason: Tonoucí (svazek 5)
Elie Wiesel: Soudci (svazek 6)
Thomas Brussig: Na kratším konci ulice (svazek 7)
René Depestre: Chvalozpěv na ženu-zahradu (svazek 8)
Cha Tin: Čekání na Lina (svazek 9)
Joanna Scottová: Manekýn (svazek 10)
Nicola Barkerová: Doširoka otevřené (svazek 11)
Philippe Djian: Za rozcestím (svazek 12)
Camille Laurensová: V náruči mužů (svazek 13)
Chuck Palahniuk: Program pro přeživší (svazek 14)
Michael Cunningham: Hodiny (svazek 15)
René Depestre: Jako o závod (svazek 16)
Margaret Atwoodová: Muzeum zkamenělin (svazek 17)
Elie Wiesel: Pátý syn (svazek 18)
Haruki Murakami: Norské dřevo (svazek 19)
Michel Faber: Pod kůží (svazek 20)
Ian McEwan: Pokání (svazek 21)
Chuck Palahniuk: Zalknutí (svazek 22)
Federico Andahazi: Vlámské tajemství (svazek 23)
Graham Swift: Světlo dne (svazek 24)
Camille Laurensová: Láska, román (svazek 25)
Juli Zeh: Orli a andělé (svazek 26)
Haruki Murakami: Na jih od hranic, na západ od slunce (svazek 27)
Michael Chabon: Úžasná dobrodružství Kavaliera a Claye (svazek 28)
Jonathan Coe: Dům spánku (svazek 29)
Tanja Diickersová: Zóna Berlín (svazek 30)
Edith Templetonová: Gordon (svazek 31) Dorota Masłowska:
Červená a bílá (svazek 32)
Philippe Djian: Třenice (svazek 33)
Chuck Palahniuk: Ukolébavka (svazek 34)
Michael Cunningham: Domov na konci světa (svazek 35)
Joost Zwagerman: Šest hvězdiček (svazek 36)
DBC Pierre: Vernon Bůh Little (svazek 37)
Nic Kelman: Holky (svazek 38)

Andrew Sean Greer: Zpověď Maxe Tivoliho (svazek 39)
Jean-Paul Dubois: Život po francouzsku (svazek 40)
Ian McEwan: Sobota (svazek 41)
Juli Zeh: Hráčský instinkt (svazek 42)
Michael Cunningham: Vzorové dny (svazek 43)
Alan Hollinghurst: Linie krásy (svazek 44)
Martin Suter: Odvrácená strana Měsíce (svazek 45)
Chuck Palahniuk: Deník (svazek 46)
Bégis Jauffret: Blázinec (svazek 47)
Haruki Murakami: Kafka na pobřeží (svazek 48)
Jonathan Coe: Pár trotlů (svazek 49)
Uan Marse: Ještěrčí ocásky (svazek 50)
Michael Chabon: Konečné řešení (svazek 51)
Michel Houellebecq: Možnost ostrova (svazek 52)
Ismail Kadare: Krvavý duben (svazek 53)
Terézia Mora: Den co den (svazek 54)
DBC Pierre: Ludmilina lámaná angličtina (svazek 55)
Julian Barnes: Arthur & George (svazek 56)
Esther J. Endingová: Po Valentýnu (svazek 57)
Ken Kalfus: Americký problém (svazek 58)
Haruki Murakami: Afterdark (svazek 59)
Ian McEwan: Na Chesilské pláži (svazek 60)
E. L. Doctorow: Pochod k moři (svazek 61)
Chuck Palahniuk: Strašidla (svazek 62)
Graham Swift: Zítřek (svazek 63)
Laurent Quintreau: Hrubá marže (svazek 64)
Kiran Desai: Dědictví ztráty (svazek 65)
Claire Messudová: Císařovy děti nemají šaty (svazek 66)
Nancy Hustonová: Rodová znamení (svazek 67)
Wendy Guerra: Všichni odcházejí (svazek 68)
Richard Powers: Stopy paměti (svazek 69)
Jonathan Littell: Laskavé bohyně (svazek 70)
Don DeLillo: Padající muž (svazek 71)
Michael Chabon: Židovský policejní klub (svazek 72)
Lloyd Jones: Pan Pip (svazek 73)

Světová knihovna
Svazek 74

Haruki Murakami
Konec světa
& Hard-boiled Wonderland

Z japonského originálu Sekai no owari to hādoboirudo wandārando
vydaného nakladatelstvím Sinčóša v Tokiu roku 1985
přeložil a doslov napsal Tomáš Jurkovič.
Obálku s použitím fotografie Anny Kocourkové
navrhl Pavel Hrách.
Vydala Euromedia Group k. s. – Odeon
v Praze roku 2008 jako svou 4591. publikaci,
v Odeonu publikace 222.
Odpovědný redaktor Jindřich Jůzl.
Technický redaktor Jiří Staněk.
Počet stran 512.
Sazba SF SOFT, Praha.
Tisk Tlačiarne BB, spol. s r. o., Banská Bystrica.
Vydání první.

www.euromedia.cz
www.knizniweb.czMum